

אני לא רובוט

בנקאות מתקדמת בין אנשים

בנק מזרחי טפחות
דין וחשבון שנתי

2021

תוכן העניינים הראשי

5	דבר יושב ראש הדירקטוריון
7	דוח הדירקטוריון וההנהלה
13	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
27	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
68	סקירת הסיכונים
107	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
109	בקורות ונהלים
110	הצהרות לגבי גילוי בדוחות הכספיים
112	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דוח כספי
113	חוות דעת רואה החשבון המבקר
117	דוחות כספיים
297	ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
333	נספחים לדוחות השנתיים
347	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

הבנק קיבל את אישור המפקחת על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 37 לדוחות הכספיים נכללת תמצית הדוחות של הבנק בלבד. חוברת הכוללת את נתוני הבנק תימסר לכל דורש, או באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

דבר יושב ראש הדירקטוריון

בשם דירקטוריון הבנק אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של מזרחי-טפחות לשנת 2021.

שנה זו עמדה בסימן ההתאוששות העולמית ממגפת הקורונה, שפרצה ברבעון הראשון של שנת 2020. מבצעי החיסון שהלכו והתרחבו, מיתנו משמעותית את מספרי הנדבקים ואפשרו חזרה לפעילות כלכלית כמעט מלאה, במרבית תחומי הפעילות. המערכת הבנקאית שהגדילה, מטעמי זהירות ושמרנות, את ההוצאות להפסדי אשראי בשנת 2020, רשמה בשנת 2021 הכנסות בסעיף זה – על רקע השיפור בפעילות הכלכלית וחזרתם של מרבית הלקוחות שדחו הלוואות למסלול החזרים סדיר, דבר שתרום לרווחיות הבנקים בשנה זו.

העובדה שהקורונה לא נעלמה מחיינו בשנת 2021 חייבה את הבנק, כמו המשק כולו, להתאים את עצמו למציאות של חיים לצד הקורונה. כפי שנהגנו בשנת 2020, הבנק המשיך, גם בשנה החולפת, להעמיד לרשות לקוחותינו ארגז כלים מגוון, לניהול פעילותם הכלכלית והפיננסית. הבנקאים שלנו קשובים באופן מיוחד לכל בקשה או צורך, על מנת לוודא שגם הלקוחות אשר חווים קשיים מיוחדים, בהשפעת הקורונה, מקבלים את המענה הראוי, שיסייע להם לצלוח בשלום את התקופה המאתגרת.

נאמן לתפיסת השירות האנושית שלו, מזרחי-טפחות פועל להעניק ללקוחותינו שירות פרונטלי אישי בסניפי הבנק, באופן שוטף ורציף. גם בימים של עליה בתחלואה המשיכו עובדי הבנק להגיע לסניפים, במסירות ובהתמדה, על מנת לעמוד במחויבותנו העליונה כלפי ציבור לקוחותינו. את השירות האנושי הייחודי שלנו משלימה מעטפת טכנולוגית של ערוצים דיגיטליים מתקדמים, המאפשרת ללקוחות לבצע פעולות רבות בעצמם, בנוחות ובזמינות גבוהה, כשבכל נקודת זמן הם יכולים להסתייע בבנקאי האישי שלהם.

ככל שנוגע לתוצאות הבנק בשנה החולפת, אין ספק ששנת 2021 מהווה שנה של הישגים יוצאי דופן ברווח וברוחיות, כמו גם בצמיחה המשמעותית שרשם הבנק במרבית סעיפי המאזן. העסקה לרכישת בנק אגוד הינה עסקה בעלת משמעות רבה, לא רק בהשפעתה החיובית על רווחי הבנק, אלא גם בתרומה שלה להגדלת נתחי השוק של קבוצת מזרחי-טפחות באשראי לציבור ובפיקדונות הציבור, ובהיקף הפעילות שלנו מול הסקטור העסקי.

תהליך מיזוגו של בנק אגוד אל תוך הבנק שהחל בשנת 2021, ימשך, וביתר שאת, ב-2022, במטרה לסיימו עד לסוף השנה. אנו מעריכים, שתועלות המהלך יבואו לביטוי, ככל שתגבר הסינרגיה בין הפעילויות השונות ותחול התקדמות בתהליך הסבת הלקוחות והעסקים, מאגוד אל תוך מזרחי-טפחות.

בשנת 2021 נרשם שיא יוצא דופן בביצועי משכנתאות חדשות, שהסתכמו בכ-116 מיליארד ₪. הביקושים האדירים שהגיעו לסניפי הבנק ולמרכז המשכנתאות שלנו, מצד לקוחות פרטיים ויועצי משכנתאות, יצרו אתגר תפעולי. העובדה שלמזרחי-טפחות יש את מערך המשכנתאות הגדול והמקצועי בישראל, אפשרה לנו להתגבר על העומסים החריגים ולתת מענה מיטבי, בהתאמה אישית לצרכיו ומאפייניו של כל לקוח ולקוח וזאת, תוך שמירה על מעמדנו המוביל בענף.

באפריל האחרון השיק הבנק תוכנית אסטרטגית חדשה לשנים 2025-2021, המגדירה באופן שקוף וגלוי לציבור, את המטרות שלנו לשנים הבאות. לצד היעדים שהצבנו לעצמנו בתחום נתחי השוק, הרווחיות, יחס היעילות והדיבידנד למחזיקי המניות, גם הגדרנו את מנועי הצמיחה בנושאים השונים, שבאמצעותם נשמור על תנופת ההתרחבות והשגשוג המאפיינת אותנו מזה שנים.

במהלך השנה הקים הבנק זרוע חדשה להשקעות ריאליות, במטרה לתמוך באחד היעדים המרכזיים של התוכנית: הפיכת הבנק לשחקן מרכזי בתחום הבנקאות העסקית. עד לסוף שנת 2021 כבר בוצעו השקעות במאות מיליוני שקלים.

הבנק בוחן מקרוב את ההתפתחויות בסביבת הפעילות שלו: את התגברות התחרות בתוך המערכת הבנקאית ומחוצה לה; את שילובה המואץ של הטכנולוגיה בעולם הפיננסיים ואת האתגרים הרגולטוריים והפרלמנטריים, ופועל לייצר פתרונות ראויים שיאפשרו לו לשמור על כושר התחרות שלו במגוון תחומי הפעילות, ולהוציא לפועל את תוכניותיו.

בהזדמנות זו אני מבקש להביע הערכה רבה ותודה עמוקה, בשמי ובשם כל חברי הדירקטוריון, לאלפי העובדים והמנהלים המסורים שלנו, על מחויבותם יוצאת הדופן לבנק וללקוחותיו, ועל תרומתם המשמעותית להישגי הבנק בשנה היוצאת. ההון האנושי המשופר והאיכותי שלנו הוא המנוע המרכזי להצלחתו המתמשכת של מזרחי-טפחות.

תודה גם לציבור לקוחותינו הנאמן ולכלל מחזיקי העניין שלנו, על האמון הרב שהם נותנים בנו. אנו נמשיך להקפיד על התנהלות שקופה והוגנת כלפיהם, על בסיס סולם הערכים והקוד האתי שהבנק חרט על דגלו, כחלק מהותי מהתרבות הארגונית שלנו.

בברכה,

משה וידמן

יושב ראש הדירקטוריון

מזרחי-טפחות

בנק מזרחי טפחות
דוח הדירקטוריון וההנהלה

2021

תוכן העניינים

פתח דבר

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

קבוצת הבנק ותחומי פעילותה

סיכונים עיקריים

יעדים ואסטרטגיה עסקית

התפתחויות במבנה ההון

התפתחויות במקורות המימון

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

נושאים נוספים

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

אירועי סיכון

דוחות רואי החשבון המבקרים

אירועים לאחר תאריך המאזן

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

הון, הלימות הון ומינוף

דיבידנד

פעילות חוץ מאזנית אחרת

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזרי פעילות פיקוחיים

חברות מוחזקות עיקריות

סקירת הסיכונים

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הערכת גורמי הסיכון

סיכון אשראי

סיכון שוק וריבית

סיכון נזילות ומימון

סיכון תפעולי

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

סיכון חוצה גבולות

סיכון הלבנת הון ומימון טרור

סיכון מוניטין

סיכון אסטרטגי-עסקי

סיכונים סביבתיים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

בקריות ונהלים

12
13
13
16
16
19
20
21
21
23
25
25
26
26
27
27
27
27
31
33
33
33
34
34
41
41
48
51
52
53
53
66
68
68
71
72
94
99
100
103
103
104
104
104
105
105
107
109

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה

13	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
16	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
18	חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות
30	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל
30	פרטים על שערי החליפין היציגים ושעור השינוי בהם
30	שינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים)
34	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
35	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
36	היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
36	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים)
36	פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי
37	פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
39	נתוני Cost Income Ratio (באחוזים)
40	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות ויחס המינוף בתום הרבעון (באחוזים)
40	נתוני הרווח והדיבידנד למניה
41	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
41	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
42	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות
42	פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
43	התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה (באחוזים)
43	סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ
43	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
44	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
44	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
45	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
46	הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד
46	תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה
46	יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע
47	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
47	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
47	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
48	הרכב ההון העצמי
49	חישוב יחס הלימות הון
50	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
50	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
50	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי
51	יחס המינוף של הבנק
52	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2018
52	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

53	תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
55	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
56	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית
58	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
59	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
61	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים
62	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
64	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
65	ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
67	השקעות הבנק במניות
71	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם
74	החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2020
75	אשראי למטרת עסקאות הוניות
76	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים)
77	נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה
78	ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו
78	תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש
82	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים)
82	התפלגות החובות ליום 31 בדצמבר 2021
83	פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן
85	סיכון אשראי לפי ענפי משק
87	חשיפות עיקריות למדינות זרות - מאוחד
88	נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
90	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
91	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדיור ליום 31 בדצמבר 2021
93	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 31 בדצמבר 2020
96	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
96	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
97	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
97	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
98	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
108	ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 28 בפברואר 2022 (כ"ז באדר א' התשפ"ב), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות של ליום 31 בדצמבר 2021. דוח זה מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק, ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות כספיים אלה).

דוח הדירקטוריון וההנהלה והדוחות הכספיים לשנת 2021 ערוכים בהתאם למבנה שקבע הפיקוח על הבנקים. בתום חלק הביאורים לדוחות הכספיים נכלל פרק ממסל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו ונספחים לדוחות השנתיים.

מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים נכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל:

- דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).
- ביאורים לדוחות הכספיים הכוללים את נתוני הבנק בלבד ("סולו"), לכל דורש.

אתר האינטרנט של הבנק כולל גם מידע פיקוחי נוסף ובו פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק, וכן קובץ של הדוחות הכספיים בפורמט XBRL. בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מונגשים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות של רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי הון אנושי.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר את הבנק, תחומי הפעילות שלו, הביצועים, הסיכונים אליהם הוא חשוף וכן את היעדים והאסטרטגיה שלו. ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לישראל בע"מ ("להלן: "בנק אגוד") לבין בנק מזרחי טפחות, בה נרכשו מניות בנק אגוד, והחל ממועד זה מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד. בהתאם, כוללים דוח רווח והפסד, לשנת 2021 ולרבעון הרביעי של שנת 2020, והמאזן המאוחד של הבנק החל מיום 30 בספטמבר 2020, את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. יתרת זכות נטו שנוצרה במועד הרכישה בגין הסכום בו עלה השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד על התמורה שהועברה, בניכוי הוצאה חזויה לפרישת עובדים, הסתכמה בכ-1.2 מיליארדי שקלים חדשים, הנרשמים כהכנסה אשר נפרסת בדוח רווח והפסד על פני תקופה של 5 שנים ממועד הרכישה. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן, וכן ביאור 35 לדוחות הכספיים.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2017	2018	2019	2020	2021
במיליוני שקלים חדשים				
4,347	4,922	5,340	5,820	7,685
136	445	357	221	401
1,517	1,522	1,609	1,892	2,234
6,000	6,889	7,306	7,933	10,320
דוח רווח והפסד - טעיפים עיקריים				
הכנסות ריבית, נטו				
הכנסות מימון שאינן מריבית				
עמלות והכנסות אחרות				
סך ההכנסות				
192	310	364	1,050	(278)
3,611	⁽¹⁾ 4,384	3,988	4,279	5,568
2,271	2,407	2,562	2,644	3,536
2,197	2,195	2,954	2,604	5,030
806	922	1,029	903	1,730
1,347	⁽¹⁾1,206	1,842	1,610	3,188
רווח נקי⁽²⁾				

2021								2020							
רבעון רביעי		רבעון שלישי		רבעון שני		רבעון ראשון		רבעון רביעי		רבעון שלישי		רבעון שני		רבעון ראשון	
במיליוני שקלים חדשים															
1,958	2,001	2,035	1,691	1,686	1,464	1,323	1,347	1,958	2,001	2,035	1,691	1,686	1,464	1,323	1,347
83	63	66	189	27	54	76	64	83	63	66	189	27	54	76	64
596	551	544	543	557	407	399	529	596	551	544	543	557	407	399	529
2,637	2,615	2,645	2,423	2,270	1,925	1,798	1,940	2,637	2,615	2,645	2,423	2,270	1,925	1,798	1,940
דוח רווח והפסד - טעיפים עיקריים															
הכנסות ריבית, נטו															
הכנסות מימון שאינן מריבית															
עמלות והכנסות אחרות															
סך ההכנסות															
(15)	(36)	(240)	13	118	317	270	345	(15)	(36)	(240)	13	118	317	270	345
1,555	1,339	1,333	1,341	1,335	977	950	1,017	1,555	1,339	1,333	1,341	1,335	977	950	1,017
960	863	843	870	785	619	596	644	960	863	843	870	785	619	596	644
1,097	1,312	1,552	1,069	817	631	578	578	1,097	1,312	1,552	1,069	817	631	578	578
390	442	540	358	285	222	196	200	390	442	540	358	285	222	196	200
679	845	988	676	506	387	360	357	679	845	988	676	506	387	360	357
רווח נקי⁽²⁾															

(1) ההוצאות התפעוליות והאחרות כללו בשנת 2018, הפרשה בסך של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית.
 (2) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2021 ב-3,188 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח נקי של 1,610 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול בשיעור של 98.0%. הרווח הנקי בשנת 2021 מבטא תשואה על ההון בשיעור של 15.8%, לעומת 9.5% בשנת 2020. הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-679 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 506 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 34.2%. הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2021 מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 13.5%, לעומת 11.4% ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בשנת 2021 בהשוואה לשנת 2020:

- הכנסות המימון (הכנסות ריבית, נטו, והכנסות מימון שאינן מריבית) בשנת 2021, ללא השפעת בנק אגוד, גדלו בשיעור של 23.4% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מגידול בנפח הפעילות ומהשפעת מדד המחירים לצרכן. לפרטים ראה ניתוח התפתחות הכנסות המימון להלן.
- ההכנסות מעמלות, ללא השפעת בנק אגוד, גדלו בשנת 2021 בשיעור של 6.9% בהשוואה לשנת 2020. הגידול נובע מהמשך הצמיחה בגיוס לקוחות ובנפח הפעילות.
- בשנת 2021 נרשמה הכנסה בסך 278 מיליוני שקלים חדשים בגין קיטון בהפרשות להפסדי אשראי, כתוצאה מירידה בהפרשה הקבוצתית על רקע המשך השיפור בנתוני המאקרו במשק והירידה בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים. זאת, לעומת התקופה המקבילה אשתקד בה נרשמו הוצאות בסך 1,050 מיליוני שקלים חדשים, אשר כללו הוצאה בגין גידול בהפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי על רקע התפשטות נגיף הקורונה.
- ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2021, ללא השפעת בנק אגוד, גדלו בשיעור של 14.8%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מעלייה ברכיבי תגמול משתנים.
- ראה השפעות נוספות בכל אחד מרכיבי ההוצאות התפעוליות להלן.
- רווחי הקבוצה בשנת 2021 כוללים 169 מיליוני שקלים חדשים (13 מיליוני שקלים חדשים ברבעון האחרון של שנת 2020) בגין רווחי בנק אגוד, וכן 216 מיליוני שקלים חדשים (54 מיליוני שקלים חדשים ברבעון האחרון של שנת 2020) בגין יתרת זכות נדחית, נטו, שנרשמה בגין רכישת אגוד ומוכרת ברווח והפסד על פני 5 שנים החל מהרבעון הרביעי של שנת 2020.

נתוני הרווח הרב-תקופתי, ללא השפעת איחוד הדוחות הכספיים עם בנק אגוד, מצביעים על:

- סך ההכנסות גדל מ-6,000 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016 ל-9,170 מיליוני שקלים חדשים, קצב גידול שנתי ממוצע בשיעור של 11.2%, זאת על רקע סביבת הריבית הנמוכה.
- גידול מתון בהוצאות - קצב גידול שנתי ממוצע בשיעור של 6.2%, אשר הושפע מהתאמת הוצאות השכר בגין רכיבי תגמול משתנים לאור תוצאות הבנק בשנת 2021.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר						
2016	2017	2018	2019	2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים						
						מאזן - סעיפים עיקריים
230,455	239,572	257,873	273,244	360,140	392,271	סך כל המאזן
171,341	181,118	194,381	204,708	245,525	271,428	אשראי לציבור, נטו
41,725	41,130	45,162	51,672	86,570	95,267	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,262	10,133	11,081	10,113	17,290	15,033	ניירות ערך
1,585	1,403	1,424	1,457	1,743	1,734	בניינים וציוד
178,252	183,573	199,492	210,984	284,224	307,924	פיקדונות הציבור
27,034	29,923	30,616	33,460	33,446	38,046	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,537	1,125	625	714	3,779	6,992	פיקדונות מבנקים
12,714	13,685	14,681	16,033	18,804	20,770	הון עצמי ⁽¹⁾

נתוני המאזן הרב-תקופתי מצביעים על צמיחה מתמשכת בפעילות הבנק.

הגידול השנתי הממוצע בשנים 2017-2021, ללא השפעת איחוד הדוחות הכספיים עם בנק אגוד, הסתכם ב:

9.2%	סך כל המאזן -
8.1%	אשראי לציבור, נטו -
9.7%	פיקדונות הציבור -
9.0%	הון עצמי -

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017	2018	2019	2020	2021	
10.2	8.5 ⁽⁸⁾	11.9	9.5	15.8	מדדי ביצוע עיקריים
0.99	0.83 ⁽⁹⁾	1.17	0.89	1.53	תשואת הרווח הנקי הנכסי סיכון ⁽¹⁾
0.57	0.49 ⁽⁹⁾	0.70	0.53	0.85	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽²⁾
101.4	102.6	103.1	115.8	113.4	תשואה לנכסים ממוצעים
10.20	10.01	10.14	10.04	10.04	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
5.48	5.42	5.55	5.19	5.18	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
118	116	121	133	125	יחס המינוף ⁽³⁾
				119 ⁽¹⁰⁾	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁴⁾
2.55	2.79	2.76	2.63	2.75	יחס מימון יציב נטו
60.2	63.6 ⁽⁸⁾	54.6	53.9	54.0	יחס הכנסות ⁽⁵⁾ לנכסים ממוצעים
5.80	5.17	7.86	6.70	12.47	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽⁶⁾
					(Cost Income Ratio)
					רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
0.81	0.80	0.82	0.98	0.77	מדדי איכות אשראי עיקריים
			1.11	0.85	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.02	1.23	1.36	1.18	0.98	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי, הכוללת אומדן הפסדי אשראי
0.11	0.16	0.18	0.43	(0.10)	הגלומים ביתרת האשראי לציבור של בנק אגוד, מתוך האשראי לציבור
0.09	0.11	0.11	0.12	0.05	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
					הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו
					שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור
64.19	63.14	92.00	74.25	120.00	נתונים נוספים
144	106	239	75	482	מחיר מניה (בשקלים חדשים) ליום 31 בדצמבר
6,215	6,285	6,373	6,684	7,420	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
1.84	1.99	2.02	1.93	2.05	מספר עובדים ממוצע בקבוצה
0.60	0.60	0.58	0.55	0.52	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
					יחס עמלות לנכסים ממוצעים

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי הגיעה ל-15.8%, זאת על רקע העליה בהכנסות כתוצאה מגידול בנפח הפעילות, ומהכנסות בגין ירידה בהפרשות להפסדי אשראי.
- בשנת 2021 נרשמה הכנסה בסך 278 מיליוני שקלים חדשים בגין ירידה בהפרשות להפסדי אשראי, בעיקר כתוצאה מקיטון בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק והירידה בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים.
- יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון הגיע לשיעור של 10.04%. שיעור היחס המזערי לו מחויב הבנק הינו 8.60% (שיעור היחס המזערי ללא ההקלה שניתנה בעקבות משבר הקורונה הינו - 9.60%).
- יחס היעילות בשנת 2021 הגיע ל-54.0%.
- הבנק מנהל ביעילות את עמידתו ביעדי הרגולציה הנדרשים בתחום הלימות הון, הנזילות והמינוף.
- מספר העובדים בבנק גדל בעקבות רכישת בנק אגוד, גידול שקיבל ביטוי מלא במהלך שנת 2021, וכן בהתאמה לאסטרטגיית הצמיחה של הבנק ולשימת הדגש על הגורם האנושי בשירות הבנקאי. יצוין כי עם התקדמות תהליך המיזוג והשלמתו, צפויים חלק מעובדי אגוד לפרוש. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בתחום ההון האנושי והמינהל, להלן.
- סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנתחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
 (2) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.
 (3) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רובד 1 (לפי כללי באדל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
 (4) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא, נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במסגרת של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון בתקופה המדווחת.
 (5) הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.
 (6) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (7) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל בשנה המדווחת.
 (8) תשואת הרווח הנקי על הון ויחס היעילות בשנת 2018 הושפעו מהפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. תשואת הרווח הנקי ויחס היעילות של הבנק בשנת 2018, ללא הפרשות בגין החקירה ובהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות העסקית והוצאות המס הנגזרות מכך בשנת 2018, היו: תשואה על הון - 11.6%, יחס יעילות - 57.2%.
 (9) התשואה לנכסי סיכון והתשואה לנכסים ממוצעים, בשנת 2018, הושפעו מההפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כאמור לעיל, קיטון של - 0.30 ו-0.18 נקודות אחוז, בהתאמה.
 (10) יחס מימון יציב נטו - יחס נזילות שנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים, בהתאם להמלצות ועדת באדל, ונועד לשמירה על מבנה מימון בר-קיימא לאורך זמן, בנוסף על יחס כיסוי הנזילות. הדרישה לחישוב ושמירה על יחס מימון יציב נטו מינימלי, וכן הדרישה לדיווח לציבור, היא החל מיום 31 בדצמבר 2021.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

סביבה, חברה וממשל

היבטים מהותיים של סביבה, חברה וממשל (ESG) של הבנק המשתלבים ביעדים העסקיים ובפעילות השוטפת שלו

בשנת 2021 הציג הבנק תוכנית אסטרטגית חמש שנתית חדשה, המכוונת להמשך הצלחת הבנק, באמצעות צמיחה מואצת - אורגנית ואנ-אורגנית בו זמנית, תוך חיזוק התשתית הטכנולוגית והתפעולית וטיפול התרבות הארגונית הקיימת בבנק. תוכנית אסטרטגית זו משלבת בתוכה את ה-DNA הארגוני האנושי, "להתקדם ולהישאר בן אדם", ומהווה בסיס לתוכנית העבודה השנתית בתחומי הפעילות השונים. לפרטים בדבר התוכנית האסטרטגית של הבנק ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית (התוכנית האסטרטגית) להלן.

התוכנית האסטרטגית לשנים 2021-2025 מתבססת על מספר נדבכים מרכזיים ובהם: מיצוב הבנק כשחקן מרכזי בבנקאות העסקית, ביסוס המובילות של מזרחי-טפחות בקרב משקי הבית בכלל והמשכנתאות בפרט, מתן שירותי בנקאות אישיים ואנושיים הנתמכים בטכנולוגיה דיגיטלית מתקדמת ועוד.

העמידה ביעדים העסקיים נעשית תוך התחשבות בנושאים חברתיים וסביבתיים. כך, בין השאר, מבסס הבנק את מיצובו כשחקן מרכזי בבנקאות העסקית, על מהלכים ותוכנים, הכוללים הקמת פעילות של השקעות ריאליות והובלת עסקות גדולות ומורכבות של מימון פרויקטים בתחום התשתיות וכיו"ב.

להלן היבטי סביבה, חברה וממשל המשתלבים ביעדים העסקיים של הבנק:

- השקעות ריאליות - הבנק זכה במרכז של הרשות לחדשנות מכוח סעיף 43 שמטרתו עידוד גופים מוסדיים לביצוע השקעות בחברות סטארט-אפ ישראליות. הבחינה של השקעות ריאליות כוללת בחינה איכותית, ונלקחים בחשבון גם שיקולים סביבתיים, דוגמת זיהום סביבתי ותעשייתי, השפעות של התחממות כדור הארץ (פליטת גזים וכו'), פגיעה בחי וצומח ועוד. בנוסף, בתהליך הבחינה מתחשבים בהיבטים חברתיים, והשיקולים העיקריים הם תנאי עבודה ומתן זכויות לעובדים, תרומות, וכן תמיכה בקהילה של החברה הנבחרת. בעת קבלת החלטה להשקעה, מובאת בחשבון המידה בה ראות החברות לנגד עיניהן את החשיבות בתרומה לסביבה ולקהילה, ובכך מקדם הבנק השקעות אחראיות בכספי הבנק.
- הובלת פרויקטים גדולים אשר מקדמים סביבה ירוקה - הבנק מעמיד אשראי לפיתוח טכנולוגיות חדשות בתחום הפקת אנרגיה, ובכלל זה לללקוחות המבקשים להקים מתקנים להפקת אנרגיה סולארית. בין הפרויקטים אותם ממן הבנק ישנם פרויקטים בתחום תחבורה ציבורית, אנרגיה מתחדשת ועוד. הבנק מלווה מספר פרויקטים המקדמים הורדה של רמת הפליטות וגזי החממה ובכך שמירה על אוויר נקי יותר.
- הבנק מחזיק בתפיסת שירות ייחודית המעמידה במרכז מערכת היחסים עם הלקוח את הבנקאי האישי בניין, ומסביבו מעטפת טכנולוגית של ערוצים דיגיטליים מתקדמים, המשלימה את השירות האנושי. תפיסת שירות זו - וכך גם עולה מסקרי שביעות רצון שהבנק מקיים באופן שוטף, משרתת באופן מיטבי את צרכי הלקוחות, תוך התחשבות במאפיינים הייחודיים של לקוחות ממגזרים ומרקע שונה בחברה הישראלית. זאת, משום שהיא משאירה בידי הלקוח את ההחלטה כיצד לנהל את ענייניו הכספיים: מתי לפעול עצמאית באמצעים דיגיטליים ומתי להסתייע בבנקאי האישי. בדרך זו יכול הבנק לנתב את הצעות הערך ללקוחות ספציפיים, על פי הערוצים שהלקוח מתחבר אליהם ומעדיף אותם.
- הבנק מייחס חשיבות רבה לפנייה למגוון רחב של לקוחות ומגזרים בחברה הישראלית ופועל ליצירת מוצרים ושירותים אשר עונים על הצרכים השונים של לקוחותיו. במטרה לאפשר לכל המעוניין בכך להיות לקוח של הבנק.
- הבנק מקדם בניית בניין חדש לקמפוס מטה הבנק בלוד. תכנון הבניין נעשה בליווי יועץ סביבתי המומחה לתחום הבנייה הירוקה. היועץ מלווה את הפרויקט מתחילת הדרך, החל מתכנון ההתאם לתקנים העדכניים של בנייה ירוקה ועד לקבלת תו תקן סביבתי בתום הבנייה. הבניין מתוכנן להיבנות בתקן הבנייה הירוקה WELL - תקן בינלאומי וולונטרי אשר מקדם את בריאותם ורווחתם של המשתמשים בבניין. לפרטים נוספים, ראה להלן בפרק "התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל".

להלן תמצית מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים:

2019	2020	2021	
			חברתי (ליום 31 בדצמבר)
198	232	⁽¹⁾ 225	מספר סניפים בקבוצה
6,531	7,585	⁽²⁾ 7,646	מספר העובדים בקבוצה
600	775	2,025	אשראי למוצרים סביבתיים (מיליוני שקלים חדשים)
979	4,530	1,087	אשראי למוצרים חברתיים (מיליוני שקלים חדשים)
19.1	16.4	17.2	היקף השקעה בקהילה (מיליוני שקלים חדשים)
31.0	15.6	20.2	היקף שעות התנדבות עובדים (אלפים)
72%	72%	68%	אחוז ספקים קטנים וזעירים מתוך כלל הספקים בקבוצה
64%	64%	64%	שיעור נשים מכלל העובדים
36	31	41	ממוצע שעות הדרכה לעובד (שעות)
55.1	43.3	57.4	היקף ההשקעה בהדרכה לעובדים (מיליוני שקלים חדשים)
			סביבתי (לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר)
7.85%	7.95%	7.85%	היקף צמצום טביעת הרגל הפחמנית
5.1%	3.9%	4.0%	צמצום העצימות האנרגטית
529	325	614	היקף הפליטות שנחסכו כתוצאה מיוזמות סביבתיות של הבנק (טון פחמן דו חמצני)
176	305	502	כלל היוזמות של הבנק לצמצום צריכת האנרגיה אפשרו חיסכון (טון פחמן דו חמצני)

(1) צפוי לרדת כתוצאה ממיזוג חלק מסניפי בנק אגוד. מספר הסינפים הצפוי בקבוצה בסיום תהליך המיזוג הינו כ-205.
 (2) צפוי לרדת עם התקדמות תהליך מיזוג בנק אגוד כתוצאה מפרישת חלק מעובדי אגוד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

קבוצת הבנק ותחומי פעילותה

בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק"), הינו חברה ציבורית, ונמנה עם הבנקים הראשונים שנוסדו בארץ ישראל. הבנק התאגד כחברה ביום 6 ביוני 1923, בשם בנק המזרחי בע"מ, ומחזיק ברישיון בנק. הבנק הוקם ביזמת המרכז העולמי של הסתדרות הפועל המזרחי, במטרה לסייע במימון פעולות התיישבות, בנייה, חרושת, מלאכה ומסחר של המתיישבים החדשים בארץ ישראל. בשנת 1969, עם מיזוג עסקי הבנק עם עסקי בנק הפועל המזרחי בע"מ, שונה שמו של הבנק ל"בנק המזרחי המאוחד בע"מ". בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה באמצעות חברת בטוחות שהוקמה לשם כך. בשנת 1995 החל תהליך הפרטתו של הבנק והעברת השליטה בו, לידי קבוצת ורטהיים ועופר - תהליך שהושלם בשנת 1997. בעקבות המיזוג בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן: "טפחות"), שונה ביום 7 בנובמבר 2005 שמו של הבנק הממוזג לשמו הנוכחי, בנק מזרחי טפחות בע"מ.

לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

קבוצת מזרחי-טפחות כוללת מאז 2008 גם את בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ (אשר הבנק מחזיק ב- 50% מכלל הזכויות ואמצעי השליטה בבנק יהב) וכן את בנק אגוד (שהעסקה לרכישתו הושלמה בחודש ספטמבר 2020 ומאז הוא הפך להיות חברה-בת בבעלות מלאה של הבנק) (בפסקה זו: "הקבוצה"). הקבוצה פועלת בארץ ובחוץ לארץ ועוסקת בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונית), בפעילות משכנתאות בישראל ולקוחות חלק בעסקאות סינדיקציה, באמצעות רשת של כ-225 סניפים, מרכזי עסקים ושלוחות בפריסה כלל ארצית. בנוסף, פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מטה מקצועיות בעלות התמחות ענפית. פעילות הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות שתי שלוחות בנקאיות (בריטניה וארצות הברית).

בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות שונות הקשורות בשוק ההון, לרבות: ייעוץ לפעילות בשוק ההון, הפצה של קרנות נאמנות, ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות, ייעוץ פנסיוני, שירותי נאמנות, מתן שירותי רישום ניירות ערך לניירות הרשומים בבורסה בישראל, תפעול קופות גמל, תפעול קרנות נאמנות וביטוח אגב משכנתא. כמו כן, עוסקת קבוצת הבנק בתפעול אשראי.

הבנק נמנה על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. להלן חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות (על פי נתוני דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2021):

21.3%	אשראי לציבור
17.8%	פיקדונות הציבור
18.2%	סך המאזן
15.2%	הון עצמי

סיכונים עיקריים

להלן הגדרות לסיכונים העיקריים להם נחשף הבנק בפעילותו:

סיכון אשראי - הסיכון שלוהו, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכוני ריכוזיות אשראי נובעים מחשיפת יתר ללווה או לקבוצת לווים, ולענפי משק.

סיכון שוק - הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזן מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית - הסיכון לרווחי הבנק ולהון הכלכלי שלו, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הוגן).

סיכון נזילות - הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו, קרי סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.

סיכון תפעולי - הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות. מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי כוללת גם את סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע והסיכון המשפטי כמפורט להלן:

סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הגנת הסייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

סיכון טכנולוגיית המידע - הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק, וכן תמיכה שאינה הולמת ומספקת את השירותים ותהליכים העסקיים הנדרשים על ידי הבנק למימוש יעדיו העסקיים.

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

סיכון ציות ורגולציה - סיכון להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות (כגון: הוראות הדין, הרגולציה, סטנדרטים ודרכי התנהגות מקובלים המצופים מתאגיד). כמו כן, חשוף הבנק להשלכות עסקיות הנובעות משינויים בהוראות הרגולציה. סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (conduct risk) שהינו הסיכון לפגיעה במהימנות הבנק בעיני ציבור הלקוחות, המשקיעים, הספקים וכלל מחזיקי העניין, ואף עלול לפגוע באמון הציבור במערכת הבנקאית כולה, הסיכון הינו חוצה בנק ומושתת על יישום ערכי ייסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות.

סיכון חוצה גבולות (Cross-Border) - סיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון הלבנת הון ומימון טרור - הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל תהליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות אור גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם לבנק בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון ומימון טרור.

סיכון מוניטין - הסיכון לתפיסה שלילית של לקוחות קיימים, לקוחות פוטנציאליים, ספקים, בעלי מניות, משקיעים או רגולטורים, היכולה להשפיע לרעה על יכולת הבנק לשמור או ליצור קשרים עסקיים, ולפגוע בגישה למקורות מימון. כלומר, הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מפרקטיקות התאגיד, ממצבו הפיננסי או מפרסום שלילי (אמיתי או כוזב).

סיכון אסטרטגי-עסקי - סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או מהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון.

לפרטים בדבר סיכונים מובילים ומפתחים ראה פרק אירועי סיכון להלן.

לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים, וכן דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

יעדים ואסטרטגיה עסקית

התוכנית האסטרטגית

בהמשך לאמור בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2020, ולאור הישגי הבנק, התמורות בענף הבנקאות והשינויים בסביבה העסקית, אישר דירקטוריון הבנק ביום 26 באפריל 2021 תוכנית חומש אסטרטגית חדשה, לשנים 2021 עד 2025, המבוססת על:

- מיצוב הבנק כשחקן מרכזי בבנקאות העסקית, בהתבסס על מהלכים תומכים, הכוללים הקמת פעילות של השקעות ריאליות, הובלת עסקות גדולות ומורכבות, והרחבת הפעילות הבינלאומית של הבנק בסניפים בלונדון ובארצות הברית בתחומי פעילות ממוקדים בבנקאות העסקית;
- ביסוס המובילות של קבוצת הבנק בקרב משקי בית: שמירה על המובילות בשוק המשכנתאות תוך קיום חדשנות ביחס למוצרים ותהליכים, והגברת הסינרגיה עם הפעילות המסחרית, הרחבת הפעילות בקרב אוכלוסיות ייעודיות, והקמת דסק מוצרי אשראי צרכניים ייחודיים;
- מתן שירותי בנקאות אישיים ואנושיים הנתמכים בטכנולוגיה דיגיטלית מתקדמת, הכוללים שילוב אופטימלי בין ערוצים אנושיים ודיגיטליים, ושירות אנושי על ידי בנקאי מומחה גם בדיגיטל לפי בחירת הלקוח וצרכיו, ובנוסף, הצעות ערך פרסונליות בכלל הערוצים, המתאמות לצרכי הלקוח.
- התאמת מודל ההפעלה לאתגרי העתיד ושיפור היעילות התפעולית, בין היתר באמצעות ריכוז מטה הבנק בקמפוס מרכזי בלוד, התאמת מבנה הסינף לאתגרי העתיד ואופטימיזציה של שטחי הנדל"ן, אוטומציה של התפעול הבנקאי, וייעול סביבת העבודה.
- מינוף המיזוג של בנק אגוד ליצירת סינרגיה תפעולית ועסקית ומימוש יתרונות לאודל.
- צמיחת ההכנסות בשיעור שנתי ממוצע של כ-8% (אם כי לא ליניארי), מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול של כ-5% (שגם הוא אינו ליניארי) לאורך שנות התוכנית האסטרטגית החדשה;

התוכנית האסטרטגית החדשה מכוונת להשגת היעדים שלהלן:

- להציג בשנת 2025 תשואה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות על ההון העצמי הממוצע, בשיעור של כ-14%, וכן תשואה דו ספרתית עולה ויציבה לאורך כל שנות התוכנית, בהתבסס על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של הבנק, בשיעור המזערי שנקבע על ידי הפיקוח על הבנקים, בתוספת שולי בטחון נאותים;
- צמיחה בפעילות הבנקאית במטרה להוביל להגדלת נתחי השוק של הבנק במערכת הבנקאית בישראל;
- שמירה על יעילות תפעולית גבוהה ומינוף יתרונות לאודל בעקבות המיזוג עם בנק אגוד, עד כדי יחס יעילות תפעולית בשיעור הנמוך מ-50% בשנת 2025.

במסגרת התוכנית האסטרטגית החדשה, יעקוב הדירקטוריון אחר ביצוע התוכנית, במטרה לבחון את האפשרות להעלאה של שיעור הדיבידנד מ-40% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, עד לשיעור של 50% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, עם סיום הליך המיזוג עם בנק אגוד; זאת, בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי בטחון נאותים, וכן בכפוף לקבלת אישור של המפקח על הבנקים.

לפרטים נוספים בדבר התוכנית האסטרטגית, ראה דיווח מיידי מיום 27 באפריל 2021 (מספר אסמכתא: 2021-01-071448).

התפתחויות משמעותיות בפעילות העסקית

הפעילות בשוק המשכנתאות התרחבה בשנת 2021, כאשר היקף מתן האשראי לדיוור במערכת הבנקאית הסתכם בכ-117 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-48% ביחס לשנת 2020. הבנק פועל להמשך הובלתו בשוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק והן במונחים תדמיתיים, ולהמשך חיזוק המומוחיות של בנקאי המשכנתאות. בשנה האחרונה הצליח הבנק לשמור על המובילות שלו בתחום המשכנתאות, תוך שהוא ממשיך לשמור על מאפייני סיכון נמוכים בשיעור המימון בהלוואה ובשיעור ההחזר ביחס להכנסת הלוואה. עם רכישת השליטה בבנק אגוד, ביום 30 בספטמבר 2020, כולל נתח השוק של קבוצת הבנק גם את פעילות המשכנתאות של בנק אגוד. בחודש ינואר 2021 הסיר בנק ישראל מגבלה בנוגע לחלק ההלוואה שיינתן בריבית פריים. על רקע ביטול המגבלה חל גידול בביקוש לאשראי לדיוור והתרחשה עלייה בהיקף המחזוריים.

מגזר משקי הבית מצוי בתחרות הולכת ומתעצמת, הן מצד המערכת הבנקאית והן מצד חברות הביטוח וחברות כרטיסי האשראי. יעד הבנק הינו להגדיל את נתח השוק שלו במגזר משקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות תוך מיקוד בקהלי מטרה ייעודיים. צעדי הרגולציה להגברת התחרות במגזר משקי הבית ולהסרת חסמים בפני ניווד חשבונות בין בנקים, מהווים הזדמנות לגיוס מוגבר של לקוחות, תוך התבססות על ייחודיות השירות האישי והאיכותי של הבנק. במסגרת זו, נעשה שימוש בפלטפורמת "הבנקאות ההיברידית" ובמערך סניפי ה-"LIVE" לגיוס לקוחות חדשים ולשיפור השירות ללקוחות קיימים, תוך הרחבת הצעת הערך.

מאגר הלקוחות נטולי המשכנתאות בבנק מהווה פוטנציאל להגדלת בסיס הלקוחות בפעילות מסחרית. בנוסף, פועל הבנק להתרחבות במגזרי לקוחות נוספים, ביניהם המגזר הערבי, המגזר החרדי והגיל השלישי. בנק יהב ובנק אגוד מהווים חיזוק לפעילות המגזר הקמעונאי של הקבוצה, באמצעות הרחבה והעמקה של הפעילות, לרבות בקרב אוכלוסיית השכירים, זאת תוך מינוף יכולות מערכת הליבה הבנקאית החדשה של בנק יהב.

הבנק ממקד את מאמציו בגיוס מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים, מלקוחות פרטיים ומלקוחות עסקיים, על מנת להמשיך ולשמור על יחסי נדילות נאותים, ועל מנת להזייל את עלות המקורות הנדרשים לפעילותו ולהוביל לשיפור רמת הרווחיות. מאמצים אלה הובילו לכך שהבנק המשיך להגדיל בשנת 2021, בהיקף ניכר, את היקף הפיקדונות הקמעונאיים, תוך שמירה על יחסי נדילות גבוהים.

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל הגדלת נתח השוק שלו בקרב הלקוחות העסקיים הקטנים והבינוניים, תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו. הבנק מתמודד עם התגברות התחרות במגזרי פעילות אלה באמצעות הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק וצרכיהם וראיה כוללת של פעילותם, וכן באמצעות הרחבת פעילות הבנק בקרב בערבות המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. לצורך הרחבת פעילותו במגזר הבנקאות המסחרית, הוגדל מספר הסניפים הממוקדים

דוח הדיסקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

במתן שירותים בנקאיים למגזרים העסקיים, תוך חיזוק ההכשרה המקצועית של ההון האנושי ושמירה על רמת חיתום נאותה. תשתית זו תתמוך בהמשך הרחבת הפעילות במגזר בשנים הבאות. בעקבות משבר הקורונה הרחיבה המדינה את היקפן של קרנות למתן אשראי בערבות מדינה למגזר העסקיים הקטנים והבינוניים, והבנק הגדיל את מתן האשראי באמצעות קרנות אלו. בנוסף, הבנק הגדיל את היצע האשראי במסגרת תוכנית שהשיק בנק ישראל למתן מקורות מימון למערכת הבנקאית בעלויות מופחתות לטובת העמדת אשראי מוזל למגזר העסקיים הקטנים והזעירים.

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית הושפעה בשנת 2021 מצמיחת האשראי לעסקים גדולים בקצב גבוה. בנוסף, התחרות במגזר מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של גופים חוץ בנקאיים הממוקדים במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. הבנק מתמודד עם התחרות במגזר באמצעות התבססות על יתרונות ההון האנושי שלו ועל הניסיון והידע במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצורכי הלקוח. האסטרטגיה העסקית של הבנק במגזר מכוונת למיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיין. במקביל, פועל הבנק למינוף יתרונו המקצועי באמצעות הגברת שיתופי הפעולה במסגרת קונסורציומים עם גופים אחרים.

הבנק ממשיך לשמור על יעילות תפעולית גבוהה, בין היתר, באמצעות רה-ארגון בנכסים ובאמצעות אופטימיזציה של מערך הסינוף, הכוללת פתיחה של סניפים במקומות פוטנציאליים לצמיחה עסקית, לצד מהלכים של התייעלות בפריסה הקיימת. בתחילת שנת 2021 החליט הבנק כי האחריות על סניפי הבנק בלונדון ובלוס אנג'לס תעבור מהחטיבה הפיננסית לחטיבה העסקית, על מנת להדק את הסינרגיה בין הפעילות העסקית בישראל ובחוץ לארץ.

בהמשך לרכישת מניות בנק אגוד בידי הבנק ביום 30 בספטמבר 2020, נמשך במהלך 2021 תהליך המיזוג של בנק אגוד. בהתאם לרציונל שעמד בבסיס עסקת הרכש של הבנק השישי בגודלו בישראל, הצטרפותו של בנק אגוד מאפשרת לקבוצת מזרחי-טפחות לבצע קפיצת מדרגה בנתחי השוק במגוון תחומי הפעילות, תוך שיפור בתמהיל המקורות והשימושים, והגברת כושר התחרות. פעילות האשראי של בנק אגוד באפיקים השונים מגוונת את תמהיל האשראי של מזרחי-טפחות, בהלימה ליעדים האסטרטגיים של הבנק ובפרט בתחום האשראי לעסקים. עסקת הרכישה תאפשר את ניצול היתרונות לגודל של הבנק הממוזג, ויוביל לחיסכון בהוצאות התפעוליות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

- לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.
- ביום 26 ביולי 2021 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הצעת כתיב אופציה לנושאי המשרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
- לפרטים בדבר שינויים במבנה השליטה בבנק ראה פרק משמל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, ותוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות ההון. התוכנית (הכוללת בין היתר, וככל שידרש, גיוס כתיב התחייבויות נדחים מותנים - CoCo), צפויה להביא לכך שיחס ההון הכולל לא יפחת מיחס ההון המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 11.5% (ללא הקלה, החל מיום 1 בינואר 2022 - 12.5%).

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר הנפקות איגרות חוב וכתיב התחייבויות נדחים מותנים מסוג CoCo בשנת 2021, ראה התפתחויות במקורות המימון, להלן.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת אגרות חוב לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, ובוחרת בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, גיוון מקורות בישראל ובחוץ לארץ ובמטבעות שונים, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידיים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון בארץ ובעולם ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון וההנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנדליות.

פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמו ב-307.9 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-284.2 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 8.3%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו בשנת 2021 בשיעור של 6.9%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד גדלו בשיעור של 31.3% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של 7.3%. לפרטים נוספים, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. על רקע משבר הקורונה, יצא בנק ישראל בחודש אפריל 2020 במהלך, שבו העמיד לבנקים מקורות מימון זולים לטווח ארוך, על מנת שהם "יגולגלו" כאשראי זמין לסקטור העסקי. תוכנית זו הסתיימה בחודש יולי 2021. יצוין, כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל, חייב בבטוחות (פיקדונות בבנק ישראל, ניירות ערך והחל מסוף חודש דצמבר 2020 גם תיקי משכנתאות כשירים), עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות. שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבין בנקאי. עודפי הנזילות של המערכת הבנקאית בישראל הוסיפו להיות גבוהים גם בשנת 2021. בנק ישראל סופג את עודפי הנזילות באמצעות מכרזי פיקדונות מוניטריים לתקופות של יום, שבוע וכן לתקופות של עד 8 שבועות. ההיקף והסוגים של הפיקדונות במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל.

גיוס כתבי התחייבות, איגרות חוב ושטרי הון מורכבים

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו. בנק אגוד גייס מקורות באמצעות אגוד הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של בנק אגוד, שעסקה בהנפקה של תעודות התחייבות והפקדת תמורתן בבנק אגוד. ביום 13 ביוני 2021 הושלם מיזוג אגוד הנפקות בע"מ עם ולתוך טפחות הנפקות ובמסגרתו הועברו כל הנכסים וההתחייבויות אל טפחות הנפקות (כולל מלאי סדרות כתבי התחייבות ואגרות חוב שהונפקו על ידי אגוד הנפקות בע"מ). לטפחות הנפקות תשקיף מדף, הנושא את התאריך 5 באוגוסט, 2019, להנפקת תעודות התחייבות. ביום 27 ביולי 2021, החליטה רשות ניירות ערך, בהמשך לבקשת החברה, להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף ב-12 חודשים נוספים, דהיינו עד ליום 4 באוגוסט 2022. בנוסף לפעילות טפחות הנפקות, קיים לבנק עצמו תשקיף מדף שפורסם ביום 3 בדצמבר 2019 (נושא תאריך 4 בדצמבר 2019). ביום 29 בנובמבר 2021, החליטה רשות ניירות ערך, בהמשך לבקשת הבנק, להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף ב-12 חודשים נוספים, דהיינו עד ליום 3 בדצמבר 2022. סך איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמו ב-38.0 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 33.4 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020. מתוכם, כתבי התחייבויות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון חוזי לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק), שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2021 ב-6.1 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 4.5 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020. לפרטים בדבר דירוג האשראי של הבנק ושל תעודות ההתחייבות שלו ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו.

גיוס מקורות ופדיונות

ביום 7 באפריל 2021 הנפיק הבנק למשקיעים מוסדיים, בהצעה פרטית בינלאומית, ובחיתום של גופים פיננסיים בינלאומיים, כתבי התחייבות נדחים, הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן בדרך של מחיקה כפויה ("כתבי ההתחייבות הנדחים"), בסכום של 600 מיליון דולר. כתבי ההתחייבות הנדחים, מסוג CoCo, מוכרים כהון רובד 2 בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 202. לפרטים נוספים אודות תנאי כתבי ההתחייבות הנדחים ראה דיווח מיידי מיום 18 במרץ 2021 (מספר אסמכתא: 01-038139-2021), דיווח מיידי מיום 25 במרץ 2021 (מספר אסמכתא: 01-044703-2021) ודיווח מיידי מיום 7 באפריל 2021 (מספר אסמכתא: 01-058083-2021). בחודש יולי 2021, גייס בנק יהב הון משני באמצעות הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo בסך של 320 מיליוני שקלים חדשים, מתוכם 220 מיליוני שקלים חדשים הונפקו לבנק. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל 3 ומוכרים כהון רובד 2. בנוסף, פדה בנק יהב, בחודש יולי 2021, בפדיון מוקדם מלא, לאחר קבלת אישור בנק ישראל, כתבי התחייבות נדחים בסכום כולל של כ-218 מיליוני שקלים חדשים. בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצעה טפחות הנפקות, ביום 12 בספטמבר 2021, פדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo מסדרה 55 בסכום של כ-222 מיליוני שקלים ערך נוכחי. ביום 21 באוקטובר 2021 הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב צמודות למדד מסדרה חדשה (סדרה 62), בערך נקוב של כ-3.4 מיליארדי שקלים חדשים, תמורת כ-3.6 מיליארדי שקלים חדשים. ביום 23 בדצמבר 2021 הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב צמודות למדד באמצעות הרחבת סדרות נסחרות (סדרה 46 וסדרה 52), בערך נקוב כולל של כ-1.6 מיליארדי שקלים חדשים, תמורת כ-1.8 מיליארדי שקלים חדשים. בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצע הבנק פדיון מוקדם של שטר ההון הנדחה (סדרה א') בתחילת חודש ינואר 2022 תמורת 2.1 מיליארדי שקלים חדשים. שטר ההון הנדחה, אשר הונפק על ידי הבנק, לא היה כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III והופחת בהדרגה.

דוח הדיסקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

הפריסה הסינפית

תפקידם העיקרי של סינפי הקבוצה הוא מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות בכל תחומי הפעילות הבנקאית, סמוך למקום בו נדרש השירות (מקום המגורים, העסק). במסגרת זו מתנהלת בסינפים פעילותם השוטפת של הלקוחות, תוך שהבנק מציע ללקוחותיו ולכלל הציבור מוצרים ושירותים פיננסיים מתקדמים, לרבות שרותי ייעוץ לפעילות בשוק ההון ושירותי ייעוץ פנסיוני.

סינפי הקבוצה פרוסים בכל רחבי הארץ ומונים ליום 31 בדצמבר 2021, 225 מרכזי עסקים, סינפים ושלוחות, ובתוכם 52 סינפי בנק יחב (מתוכם 4 סינפים במתכונת חלקית) ו- 29 סינפי בנק אגוד.

הבנק ממשיך לבחון את הפריסה הסינפית שלו בהתאם לתוכנית האסטרטגית ותוך כדי ביצוע אופטימיזציה ובחירת מיקומים על בסיס מערכת שיקולים הכוללת מתן שירות מיטבי ללקוחות, וכן שיקולי כדאיות כלכלית.

במסגרת תהליך המיזוג של אגוד עם מזרחי טפחות, נערך הבנק למיזוג של חלק מסינפי בנק אגוד עם סינפי מזרחי טפחות, כך שבסיום המהלך יעמוד המספר על כ-205 סינפים.

לפריסה בדבר מכירת נכסי מקרקעין של קבוצת הבנק ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן. הבנק מפעיל 6 סינפי "LIVE" - סינפים אשר נותנים שירות מלא ואישי בשעות פעילות ארוכות ובאמצעות ערוצי תקשורת מגוונים בין הבנקאי ללקוח (טלפון, פקס, אינטרנט, מייל, SMS, וידאו).

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

ערוצים ישירים

המדיניות על פיה פועל סקטור בנקאות ישירה בתחום הערוצים הישירים:

- יישום אסטרטגיה רב ערוצית שבמרכזה עומד הבנקאי האישי וערוצי הבנקאות הישירה מהווים חלק אינטגרלי ממנה.
- פיתוח שירות הבנקאות ההיברידי כערוץ עיקרי להתקשרות עם הבנקאי.
- הרחבת היקף ומגוון השירותים הניתנים באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה.

הערוצים הישירים המוצעים ללקוחות הבנק כוללים:

שירותי בנקאות היברידי

הבנקאות ההיברידית מסמלת את השילוב בין שירות אישי, נגיש ללקוח, לבין אמצעי הטכנולוגיה. שירותי הבנקאות ההיברידית ניתנים באמצעות סינפי הבנק ומרכזי הבנקאות, כמפורט להלן:

- סינפי הבנק - שיחת טלפון מלקוח מזוהה, מייל ו-SMS מנותבים ישירות לבנקאי של הלקוח ונענים על ידו או על ידי צוות מגבה בסינף.
- צוות הסינף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסינפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיברידי המשולב הניתן ללקוחות.

שירותי האינטרנט, הסלולר, תיבת ההודעות, שירות טלפוני ממוחשב ופקס

שירות האינטרנט - מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק. אפליקציית ניהול חשבון - מאפשרת את קבלת מרבית השירותים האינטרנטיים עם אפשרות להזדהות בסביעת אצבע וזיהוי פנים. אפליקציית טפחות טאצ' - בסוף שנת 2021 הושקה אפליקציה שמלווה את הלקוחות יחד עם מומחי המשכנתאות של הבנק מהרגע שהגישו בקשה למשכנתא ועד קבלת ההלוואה. חלק מהפעולות הנדרשות ללקיחת משכנתא, שעד עתה היה צורך להגיע לסינף כדי לבצע אותן, ניתן מעכשיו לעשות בקלות דרך טפחות טאצ'. בנוסף, היא מהווה ערוץ נוסף עבור הלקוחות לקשר עם מומחי המשכנתאות של הבנק.

שירות עצמי בסינפים

- הבנק מרחיב כל העת את השירותים השונים שמעמיד ללקוחותיו בעמדות לשירות עצמי.
- עמדות שירות - הבנק מעמיד לרשות הלקוח עמדות שירות המאפשרות לו לבצע פעולות כגון: הפקדת מזומן, לקיחת הלוואה, הזמנת והפקדת שיקים וקבלת מידע על חשבונות בתחום המסחרי באופן עצמאי 24 שעות ביממה, גם כשהסינף סגור.
- בשנת 2021 השלים הבנק את רוב המהלך הרב-שנתי לפריסת שירות הפקדת מזומן בעמדות לשירות עצמי בכל סינפי הבנק (נותרו מספר סינפים בודדים שיושלמו ברבעון הראשון של שנת 2022).
- כספונים - ברשות הבנק 213 מכשירים אוטומטיים למשיכת כספים, חלקם בסינפי הבנק וחלקם מוגדרים "כספונים מרוחקים".

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

הרחבת הפעילות העסקית

לפרטים בדבר התוכנית האסטרטגית של הבנק ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית (התוכנית האסטרטגית) לעיל.

התפשטות נגיף הקורונה

לפרטים בדבר פעילות הבנק במסגרת שגרת הקורונה ראה פרק מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

מיזוג בנק אגוד

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה הצעת רכש חליפין למניות בנק אגוד, במסגרתה נרכשו 100% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד ומזכויות ההצבעה בבנק אגוד.

ביום 29 בנובמבר 2020 התקשר הבנק עם בנק אגוד בהסכם למיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק, כך שהחל מהמועד בו רשם החברות ימציא לבנק תעודה המעידה על ביצוע המיזוג, ובכפוף להתקיימות כל התנאים המתלים למיזוג המפורטים בהסכם המיזוג (ביניהם, השלמת יישומם של פתרונות טכנולוגיים ותפעוליים אשר יאפשרו את העברת תיקי לקוחותיו של אגוד לבנק, כולל כל מידע הנדרש על פי כל דין, כמו גם הענקת תמיכה מיחשובית ותפעולית מלאה בפעילות אגוד על ידי הבנק) ("מועד הסגירה"), יועברו אל הבנק כלל הנכסים, הזכויות והחבויות של אגוד במצבן כמות שהן ("AS IS"), בתוקף רטרואקטיבי נכון ליום 31 בדצמבר 2020, באופן שמיד לאחר מועד הסגירה יהיו בבנק כלל הזכויות והחבויות של אגוד כפי שהיו עובר ליום 31 בדצמבר 2020, וההעברה כאמור תיחשב ככזו שנעשתה ביום 31 בדצמבר 2020. המיזוג יבוצע מבלי שניתנה או תינתן לבנק ו/או לאגוד תמורה כלשהי, בין במישרין ובין בעקיפין, בכסף ו/או בשווה כסף, בשל או בקשר עם המיזוג. דירקטוריון הבנק החליט לאשר את המיזוג, לאחר שדן ובחן את מצבם הפיננסי של הבנק ושל אגוד, וקבע, כי בשים לב למצבם הכספי של הבנק ושל אגוד, לא קיים, לדעתו, חשש סביר שעקב המיזוג לא יהיה ביכולתו של הבנק לקיים את התחייבויותיו לנושיו, ועל בסיס נימוקים נוספים שפורטו בדיווח הבנק אודות המיזוג מיום 29 בנובמבר 2020.

ביום 8 בנובמבר 2020 הודיעה מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ כי התקשרה בהסכם מיזוג עם החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ, וביום 2 במאי 2021 הושלם המיזוג.

ביום 31 בדצמבר 2020 הודיע הבנק כי הוחלט על מיזוג של אגוד הנפקות בע"מ לתוך מזרחי טפחות הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, וביום 13 ביוני 2021 הושלם המיזוג.

בבסיס מיזוג הבנק השישי בגודלו בישראל עם ולתוך הבנק, הצטרפותו של בנק אגוד מאפשרת לקבוצת הבנק לבצע קפיצת מדרגה בנתחי השוק במגוון תחומי הפעילות, תוך שיפור בתמהיל המקורות והשימושים, והגברת כושר התחרות. פעילות האשראי של בנק אגוד באפיקים השונים מגוונת את תמהיל האשראי של מזרחי-טפחות, בהלימה ליעדים האסטרטגיים של הבנק ובפרט בתחום האשראי לעסקים. עסקת הרכישה תאפשר את ניצול היתרונות לגודל של הבנק הממוזג, ותוביל לחיסכון בהוצאות התפעוליות.

תהליך המיזוג הינו מהותי, בהיקף נרחב ובעל מורכבות רבה, ונושא בחובו מגוון רחב של סיכונים. תהליך המיזוג החל ברבעון הרביעי של שנת 2020, ומבוצע באמצעות מספר צוותי עבודה נרחבים משותפים לבנק מזרחי טפחות ולבנק אגוד ובניהול מקיף של ועדת היגוי בראשות המנהל הכללי של הבנק, מנהלות לביצוע תוכנית המיזוג, וועדת דירקטוריון מיוחדת שהוקמה על מנת לעקוב אחר התהליך. ניהול הסיכונים הינו חלק אינטגרלי ודינמי בכל צוותי העבודה, כאשר מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה בוחן ומתכלל את כלל סיכוני תהליך המיזוג והאמצעים הננקטים להפחתת וניהול הסיכון. תהליך הסבת הלקוחות החל ברבעון השני של השנה, ומתבצע בהדרגה, תוך הרחבת מספר הסניפים וכמות הלקוחות. החסיבה לבקרת סיכונים והביקורת הפנימית של הבנק מלווים באופן שוטף ומבצעים תהליכי בקרה והפקות לקחים.

במסגרת ההיערכות למיזוג, פועלים שני הבנקים להסבת לקוחות מאגוד אל הבנק, וכן להעברת הפעילויות השונות של אגוד אל הבנק. כפועל יוצא מהמיזוג, צפויה סגירה של רוב סניפי בנק אגוד.

הבנק מנהל את פרויקט המיזוג באופן מופרד מעסקיו השוטפים ובצורה מדורגת, במטרה לאפשר עמידה ביעדי תוכניות העבודה במקביל לתהליך המיזוג. ביום 26 בינואר 2022, לאחר תאריך המאזן, נחתם על ידי בנק אגוד הסכם למכירת מלוא החזקותיו (14.66%) בחברה לפיתוח חוף התכלת בע"מ (להלן: "חוף התכלת"), וכן למכירת הלוואות בעלים שהועמדו לחוף התכלת על ידי בנק אגוד, תמורת 190 מיליוני שקלים חדשים בצירוף מע"מ. בגין המכירה צפוי הבנק לרשום ברבעון הראשון של שנת 2022, רווח נקי בסך של כ-100 מיליוני שקלים חדשים.

לפרטים בדבר תוכנית הפרישה לעובדי בנק אגוד, ראה להלן בפרק התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל.

לפרטים בדבר הסכם בין אגוד מערכות בע"מ וחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין ועד עובדי אגוד מערכות, במסגרתו הוסדרה קליטתם של עובדי אגוד, ראה להלן בפרק התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

ביום 10 במאי 2021 התקבל אישור רשות המיסים למיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק החל מיום 31 בדצמבר 2020.

הסכם למכירת הבנק בשוויץ

ביום 11 בינואר 2021 התקשרה United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V.(Netherlands) (להלן: "מזרחי החזקות בינלאומיות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בהסכם עם Hyposwiss Private Bank Genève SA (להלן: "הקונה"), למכירה של מלוא הון המניות של United Mizrahi Bank (Switzerland) Ltd. (להלן: "הבנק בשוויץ"), אשר בבעלות מזרחי החזקות בינלאומיות. מזרחי החזקות בינלאומיות נטלה אחריות למשך תקופה של 18 חודשים ממועד הסגירה של ההסכם, לעניין אופן ניהול עסקיו הנוכחי של הבנק בשוויץ במשך ארבע (4) השנים האחרונות, למעט לגבי מצגים מסוימים, אשר בעניינם מזרחי החזקות בינלאומיות תהיה אחראית למשך תקופה של חמש (5) שנים ממועד הסגירה, ובכל מקרה האחריות תחול רק בהתקיימם של תנאים כמותיים מצטברים מסוימים הקבועים בהסכם. כמו כן, בקשר עם עניינים אחדים מהעבר (ביניהם חקירת משרד המשפטים בארצות הברית), מזרחי החזקות בינלאומיות תהיה אחראית לשיפוי ללא הגבלת סכום של הקונה, וזאת בגין כל תביעה בודדת שסכומה עולה על 100 אלפי פרנק שוויצרי. במסגרת הסכם המכירה, הבנק יפעל כדי שמזרחי החזקות בינלאומיות תוכל למלא את התחייבויותיה לפי ההסכם. ביום 21 במאי 2021 הושלמה עסקת המכירה, לאחר שהתקבלו אישורי הרשות הרגולטורית בשוויץ, תמורת כ-44 מיליוני פרנקים שוויצריים (תמורה אשר תלויה בהיקף נכסי הלקוחות שיהיו בפועל במועד התחשיב הרלוונטי). בגין מכירת הבנק בשוויץ, רשם הבנק בדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2021, רווח הון בסך 14 מיליוני שקלים חדשים.

שיתופי פעולה אסטרטגיים

במהלך שנת 2021 המשיך הבנק לבצע עסקאות סינדיקציה, לרבות מכירה ושיתוף בסיכון אשראי עם גופים מוסדיים וגופים פיננסיים בארץ ובחוץ לארץ. המשך שיתופי פעולה עם גופים מוסדיים הינו חלק מהתוכנית האסטרטגית של הבנק.

דוח הדיסקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

התפתחויות משמעותיות בתחום ההון האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

הסכם קיבוצי מיוחד בבנק אגוד

ביום 25 במרץ 2021 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין בנק אגוד ושתי חברות בנות שלו, לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה/הסתדרות המעו"ף/חטיבת עובדי הבנקים וחברות האשראי, וכן ועד עובדי אגוד וארגון המנהלים ומורשי החתימה באגוד (בפיסקה זו, "ההסכם"). ההסכם מסדיר את תנאי הפרישה של עובדים קבועים בבנק אגוד, עובדים מסיימים בניסיון העומדים בתנאי ההסכם ועובדים מסיימים נוספים של החברות הבנות ("העובדים הפורשים"), בעקבות מיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק ("תוכנית הפרישה"). בהתאם להסכם, הציע בנק אגוד לעובדים הרלוונטיים שסיימו עבודתם עקב המיזוג, תוכנית פרישה שתנאיה הם על פי המפורט בהסכם (להלן: "תוכנית הפרישה"). תוכנית הפרישה נועדה להסדיר פרישתם של 340 מקרב העובדים הרלוונטיים כהגדרתם לעיל. בהתאם לתוכנית הפרישה, יתאפשר לעובדים הפורשים לפרוש מבנק אגוד במסגרת זמן קצובה. ההטבות שהוצעו, כוללות בגיל בוותק של העובדים, כוללת פנסיה גישור או פיצויים מוגדלים, מענקי פרישה והטבות נוספות הרלוונטיים לקבוצות עובדים מסיימות. פרישת העובדים על פי התוכנית תהא מדורגת ותשתרע על פני התקופה שעד סוף 2022, לפי הכללים, התקופות והמועדים שנקבעו בהסכם. ביום 21 ביוני 2021 נחתמה תוספת להסכם, לפיה, מספר העובדים הפורשים יגדל ל-480. כמו כן, עודכנו התקופות והמועדים לפרישת העובדים, והכלל במהלך התקופה שעד סוף 2022. להערכת בנק אגוד כמות הפורשים הסופית תהיה קרובה לכמות שנקבעה כאמור. במועד בו נחתמה תוספת ההסכם, העריך בנק אגוד את עלות תוכנית הפרישה מעבר להפרשות האקטואריות לפרישה בתנאי הטבה, בסכום של כ-430 מיליוני שקלים חדשים (במונחי רווח נקי, כ-283 מיליוני שקלים חדשים). ככל שתגדל כמות הפורשים בהסכמת הבנק, תגדל עלות הפרישה בהתאמה. יצוין כי אומדן עלות הפרישה נכלל בחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ליום 30 בספטמבר 2020, ובהתאם לאישור המפקח על הבנקים מיוחסת ישירות ליתרת הזכות הנדחית שרשם הבנק בעקבות רכישת בנק אגוד, ולא נרשמת כחוצאה.

הסכם בין אגוד מערכות וחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות

ביום 11 באפריל, 2021 נחתם הסכם (להלן: "ההסכם") בין אגוד מערכות בע"מ (להלן: "אגוד מערכות"), וחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה") לבין ועד עובדי אגוד מערכות, במסגרתו הוסדרה קליטתם של עובדי אגוד מערכות עליהם חל ההסכם כעובדי חטיבת הטכנולוגיה, במועד המיזוג התפעולי בין חטיבת הטכנולוגיה לאגוד מערכות (הצפי ביום 1 בינואר 2023 או מועד מוקדם יותר שיקבע על ידי חטיבת הטכנולוגיה), כל עובד לפי סטטוס העסקתו באגוד מערכות ערב המיזוג, וכן הוסדרו תנאי עבודתם של עובדי אגוד מערכות עם קליטתם בחטיבת הטכנולוגיה. להסכם אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות בלוגיסטיקה

בשנת 2021 נמשכה סגמת ההתייעלות וניצול המשאבים הקיימים של הבנק, בנושאים הבאים:

- התייעלות בשטחים.
 - ביצוע פריסה אופטימלית של מערך הסינוף.
 - המשך מינוף תשתיות באמצעות השכרה לצד ג', באופן זמני, של שטחים המשמשים כעתודה של הבנק להתפתחות עתידית.
 - ביום 30 באפריל 2017 הוחלט בדירקטוריון הבנק לאשר מהלך אסטרטגי של ריכוז פעילות יחידות מטה הבנק באתר מרכזי אחד בלוד. לפיכך, נרכש בשנת 2017 מגרש בלוד, בשטח של כ-6 דונם, בתמורה לסך של כ-25.8 מיליוני שקלים חדשים, בצמוד לנכס בו ממוקם כיום מבנה מט"ל ("מזרחי טפחות לוד"). התכנון הינו הקמת מבנה נוסף, אליו תועברנה בהדרגה כל יחידות המטה של הבנק. בשנת 2021 נמשך התכנון של הקמפוס החדש (לאחר שהיקף ותקציב הפרויקט אושרו על ידי דירקטוריון הבנק) והסתיימו עבודות חפירה בליווי רשות העתיקות. בשנת 2022 צפויות להתחיל עבודות בניית השלד, לאחר שייבחר הקבלן הראשי לפרויקט. כמו כן, היתר הבניה לשטחים העיליים צפוי להתקבל במהלך השנה. השלמת הפרויקט והעברת היחידות צפויים להסתיים במהלך שנת 2025.
 - במסגרת מיזוג בנק אגוד, נבחנו כל נכסי אגוד בהיבט של מועד הפינוי הצפוי שלהם לעומת מועדי תום הסכמי השכירות. בנכסים בהם נדרש להאריך את ההסכם לתקופה קצרה של מספר חודשים, הדבר בוצע מול בעלי הנכסים. במרבית הנכסים בהם תום הסכם השכירות היה רחוק באופן משמעותי ממועד הפינוי הושגו הסכמי פשרה עם בעלי הנכסים, לפינוי מוקדם, תוך תשלום פיצוי או איתור שוכר חלופי. בנוסף, כל הנכסים שבבעלות אגוד (יחד עם עוד מספר נכסים שבבעלות מזרחי טפחות) נמכרו, תוך הבטחת תקופת שכירות קשיחה התואמת למועדי השימוש בנכסים הצפויים, וכן תקופת שכירות גמישה נוספת למקרה הצורך. העסקה נחתמה ברבעון הראשון של שנת 2022. לפרטים בדבר מכירת הנכסים, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן.
- הפעילויות והמגמות שתוארו צפויות להימשך גם בשנת 2022.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.
- לפרטים נוספים הנוגעים להון האנושי בבנק, המבנה הארגוני של הבנק ונושאי משרה בכירה, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יביל לפלטפורמה חדשה, החל הבנק ברבעון הראשון של שנת 2019 בפרויקט להחלפת מערכת הליבה של שוק ההון של הבנק על בסיס פלטפורמה חדשה. הפרויקט מצוי בסיום שלב האיפיון המפורט לצד התקדמות בפיתוח. כמו כן, החל מהרבעון הרביעי של שנת 2019 מתנהל פרויקט משמעותי נוסף שעניינו החלפת מערכת ה-CRM במטרה להעצים את השירות האישי לכל לקוח.

במסגרת חיזוק התשתיות הטכנולוגיות הבנק מבצע השקעות במערכות הטכנולוגיה על מנת להתמודד עם האתגרים המשתייכים בסביבה העסקית. קצב השינויים המהיר בזירה הטכנולוגית, שינויים באופן הנגשת השירותים לציבור הלקוחות והרחבת מאון הערוצים בהם פועל הבנק מול לקוחותיו מחייבים השקעה מתמדת בטכנולוגיה. ההשקעות מבוצעות גם לצורך שדרוג היכולות העסקיות וגם לצורך עמידה בדרישות רגולטוריות חדשות כמו

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

היערכות לבנקאות פתוחה. בנוסף הבנק פועל לפיתוח כלים מתקדמים לטיפול ומיצוי מידע מן הנתונים, במטרה לשפר את יכולות המדידה וקבלת ההחלטות הן בהיבטים העסקיים שיווקיים והן בהיבטים של ניהול סיכונים.

בנק אגוד

לפרטים בדבר התקשרות בתוספת להסכם, בין בנק אגוד לבנק לאומי, מיום 12 במאי 2020 בה נקבעה בין הצדדים, בין היתר, כי תוקפו של ההסכם יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2022, בכפוף לקיומם של תנאים שהוסכמו בין בנק אגוד לבנק לאומי, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגי המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות ההון והלימות ההון להלן. לפרטים בדבר רכוש קבוע ומתקנים, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת פעילות עסקית ושירותי בנקאות אישית באמצעות סניפים בארץ ובעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה בארץ מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, ובמתן שירותים פיננסיים לתושבי חוץ ועולים חדשים, ובחוף לארץ במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים. כמו כן, מתן שירותים בנקאיים ללקוחות ישראליים המקיימים פעילות בחוץ לארץ. לבנק שלוחות בשתי מדינות כמפורט בפרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו.

השלוחות נמצאות בקשר עם הרגולטורים המקומיים ופועלות על פי ההנחיות המתקבלות מהם.

בנוסף, מתבצעת בקרה על הפעילות בשלוחות על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

כחלק ממהלך כולל לארגון מחדש של הפריסה הבינלאומית של הבנק, נחתם ביום 11 בינואר 2021 הסכם מכירה של חברת הבת יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד לבנק Hyposwiss Private Bank Geneve SA משוויץ, וביום 21 במאי 2021 התקבלו אישורי הרשות הרגולטורית בשוויץ והושלמה עסקת המכירה. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

החל משנת 2021 הפעילות הבינלאומית בחוץ לארץ כפופה לסקטור סחר חוץ ופעילות בינלאומית שבחטיבה העסקית של הבנק. הפעילות של סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל המשרתת את תושבי החוץ כפופה לחטיבה הקמעונאית.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלבנטית לכל שלוחה.

במסגרת הפעילות הבינלאומית גלום גם סיכון חוצה גבולות, לפרטים ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

לפירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (תוצאות הפעילות בחוץ לארץ) בדוחות שנתיים אלה.

נושאים נוספים

שינויים בהנהלת הבנק

מר ישראל אנגל, המכהן כסמנכ"ל בבנק, מנהל החטיבה הקמעונאית, הודיע על רצונו לסיים את כהונתו כמנהל החטיבה הקמעונאית בבנק. מר אנגל יסיים את תפקידו זה ביום 31 במרץ 2022. ביום 11 באוקטובר 2021 החליט דירקטוריון הבנק למנות את הגברת שבי שמר כסמנכ"לית, מנהלת החטיבה הקמעונאית במקום מר אנגל, והיא תחל את תפקידה זה ביום 1 באפריל 2022. כסמנכ"ל בבנק אגוד, מינה דירקטוריון בנק אגוד את מר חיים פרייליכמן (אשר כיהן בעבר בתפקיד זה), וזאת החל מיום 1 באפריל 2022.

הגברת דינה נבות, אשר כיהנה כסמנכ"לית בבנק, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים, הודיעה על רצונה לסיים את כהונתה בבנק, וסיימה את כהונתה ביום 31 באוקטובר 2021.

ביום 11 באוקטובר 2021 החליט דירקטוריון הבנק למנות את הגברת תרי ישכיל כסמנכ"לית, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים, והיא החלה לכהן בתפקיד ביום 1 בנובמבר 2021.

הפניקס אחזקות בע"מ ואקסלנס השקעות בע"מ החלו להיות בעלי עניין

ביום 8 במרץ 2021 דיווח הבנק כי הפניקס אחזקות בע"מ ואקסלנס השקעות בע"מ החלו להיות בעלי עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווחים מידיים מיום 8 במרץ 2021, מספרי אסמכתא 029244-01-2021 ו-029247-01-2021).

היתר להחזקת אמצעי שליטה למר שלמה אליהו ולגברת חיה אליהו

לפרטים בדבר היתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק שניתן למר שלמה אליהו ולגברת חיה אליהו ראה דיווח מידי מיום 13 באפריל 2021 (מספר אסמכתא: 063606-01-2021). ביום 2 במאי 2021 דיווח הבנק כי שלמה אליהו אחזקות בע"מ, אליהו 1959 בע"מ ומגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ חדלו מלהיות בעלי עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווחים מיום 2 במאי 2021, מספרי אסמכתאות: 075348-01-2021, 075405-01-2021 ו-075426-01-2021).

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

ביום 6 במאי 2021 דיווח הבנק כי הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ החל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 6 במאי 2021, מספר אסמכתא 079641-01-2021). ביום 14 בספטמבר 2021 דיווח הבנק כי הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ חדל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 14 בספטמבר 2021, מספר אסמכתא 146871-01-2021). ביום 4 בנובמבר 2021 דיווח הבנק כי הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ החל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 7 בנובמבר 2021, מספר אסמכתא 163710-01-2021).

מיטב דש השקעות החל להיות בעל עניין

ביום 31 בינואר 2022 דיווח הבנק כי מיטב דש השקעות החל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 31 בינואר 2022, מספר אסמכתא: 013135-01-2022).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

סיום DPA וביטול כתב אישום נדחה בארה"ב

ביום 22 במרץ 2021 ניתן על ידי בית המשפט בארצות הברית (לוס אנג'לס) צו המורה על ביטול כתב האישום הנדחה, אשר הוגש נגד חברות קבוצת הבנק, בהתאם להסכם פשרה (DPA) שנחתם ביום 12 במרץ 2019 בין הבנק ובין משרד המשפטים בארצות הברית (DOJ), לסיים חקירת ה-NSC בעניין עסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. הצו האמור ניתן לבקשת ה-NSC, אשר ציין, בין היתר, במסגרת בקשה שהגיש לבית המשפט הנכבד עם תום תקופת ההסכם (שנתיים) אשר נקבעה במסגרת ה-DPA, כי חברות קבוצת הבנק קיימו את התחייבויותיהן על פי ההסכם האמור. ביום 11 במאי 2021 ניתן פסק דין במסגרת ההליך הנגזר, אשר נתן להסכם הפשרה תוקף של פסק דין. לפרטים נוספים ראה ביאור 26 לדוחות הכספיים.

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור ג.26 (10-12) לדוחות הכספיים.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים, וניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

השלמת רכישת בנק אגוד

לפרטים בדבר התקשרות בהסכם מיזוג עם בנק אגוד, השלמת מיזוג מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ בהסכם מיזוג עם אגוד הנפקות בע"מ, ומיזוג החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ עם ולתוך מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ ראה התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית, לעיל.

השפעות התפשטות נגיף הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו וישראל בתוכו מוביל להשלכות כלכליות, ריאליות ופיננסיות, תוך ירידה חדה בהיקף הפעילות המשקית בתקופות מסוימות, עלייה משמעותית בשיעור הבלתי מועסקים ותנודתיות בשווקים הפיננסיים. כתוצאה מאירועים אלו חלה עלייה בסיכון האשראי במשק הישראלי ובעולם כולו. העלייה ברמת סיכון האשראי, נבעה בעיקרה מהמגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים, בעקבות הירידה בפעילות המשקית. במהלך שנת 2020 נקט הבנק בצעדים על מנת לתת מענה לצרכי הלקוחות כתוצאה מהמצב. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, אושרו דחיות בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר, והוענקו הלוואות בערבות מדינה במסגרת קרנות בערבות המדינה, כחלק מהתוכנית הכלכלית לסייע למשק שפרסמה המדינה.

התקדמות חיסון האוכלוסייה ושיפור בכושר התמודדות של מערכת הבריאות בישראל (ובעולם) במהלך שנת 2021 הובילו למיתון השפעתם של גלי התחלואה מנגיף הקורונה, ובעקבות זאת להקלה הדרגתית במגבלות שהוטלו על הפעילות הכלכלית. כתוצאה מכך, בשנת 2021 התאושש קצב צמיחת הכלכלה בישראל.

החל מחודש ינואר 2022, עם התפשטות נגיף האומיקרון, ביצע הבנק פעולות להתמודדות עם האירוע, בין היתר: הפצת הנחיות עבודה ושמירה על הגיינה וריחוק חברתי, פיצול יחידות וסניפים, מעבר לעבודה במתכונת של קפסולות, גיבוש מתכונת לעבודה מרחוק באמצעות תהליך סדור ומהיר, חלוקת אמצעים במטרה לשפר את המיגון ועוד. במקביל מקיים הבנק מעקב אחר מקרי תחלואה או הדבקה בסניפים וביחידות המטה.

על מנת לסייע ללקוחותיו, הציע הבנק ללקוחותיו מתווה וולונטרי לדחייה ופריסה של הלוואות של משקי הבית ובנוסף, אפשרות להקטין את ההחזר החודשי לתשלומי המשכנתא ב-50%. נוסף על כך, הבנק השתתף באופן פעיל ומשמעותי בהעמדת הלוואות לעסקים, במסגרת הקרנות בערבות מדינה, ובימים אלו הבנק מאפשר לעסקים הקטנים דחייה של קרן הלוואה לתקופה של 12 חודשים.

יחידות העסקיות ממשיכות להימצא בקשר הדוק ושוטף עם הלקוחות, במטרה לסייע למגזר העסקי בהתמודדות עם הקשיים והאתגרים הנובעים מהמשבר. נכון ליום 31 בדצמבר 2021, הסתיימה תקופת הדחיה ליתרת הלוואות לדיור בסך 43.7 מיליארדי שקלים חדשים (יתרה משוערכת ליום 31 בדצמבר 2021 - 37.2 מיליארדי שקלים חדשים) שאושרה להן דחייה במהלך תקופת משבר הקורונה. מהן, כ-7.4 מיליארדי שקלים חדשים בחרו במסלול של החזרים חלקיים על פי מתווה בנק ישראל.

מתוך יתר הלוואות (שאינן לדיור) שהיו בדחייה, נכון ליום 31 בדצמבר 2021, כ-4.1 מיליארדי שקלים חדשים חזרו לשלם, וכ-0.5 מיליארדי שקלים חדשים נמצאים עדיין בדחייה, שמרביתה צפויה להסתיים במהלך שנת 2022. נכון ליום 31 בדצמבר 2021, מתוך סך הלוואות שחזרו לשלם, כ-0.1 מיליארדי שקלים חדשים בלבד נכנסו לפיגור.

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 יתרת האשראי שהעמיד הבנק במסגרת הקרנות בערבות המדינה הינה בסך של כ-4.6 מיליארדי שקלים חדשים. כנגד האשראי שניתן, בהתאם למתווה של בנק ישראל, השתתף הבנק וקיבל הלוואה מוניטרית ייעודית מבנק ישראל ל-3 שנים בריבית קבועה בשיעור של 0.1%, שיתרתה ליום 31 בדצמבר 2021 כ-4.9 מיליארדי שקלים חדשים.

לפירוט נוסף של הלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים - סיכון אשראי. לפרטים נוספים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה ראה פרק סיכון אשראי להלן.

מכירת נכסי מקרקעין של קבוצת הבנק

ביום 30 בינואר 2022 התקשרו הבנק וחברות בנות של הבנק (להלן: "המוכרות") בהסכמים למכירת מלוא הזכויות ב-24 נכסי מקרקעין מניבים ברחבי ישראל בעלי יעודים שונים (להלן: "הנכסים"), משרדים ומסחר, וביניהם: בניין ההנהלה של בנק אגוד ברחוב אחוזת בית בתל אביב-יפו, בניין משרדים

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

ברחוב לינקולן בתל אביב-יפו, סניף תל אביב ראשי של בנק אגוד ברחוב אחד העם בתל אביב-יפו ומספר נכסים ב"מתחם הבורסה" ברמת גן. התמורה עבור מכירת הזכויות בנכסים מסתכמת לסך של 531.6 מיליוני שקלים חדשים בתוספת מע"מ (להלן: "התמורה", ו-"העסקה", בהתאמה).

ביום 9 בפברואר 2022 התקבל אישור הממונה על התחרות, בכך התקיים התנאי המתלה בעסקה, ולפיכך העסקה הושלמה. עיקר הנכסים יושכרו למוכרות לתקופות משתנות החל מחודש פברואר 2022, בהתאם להוראות הסכמי שכירות שנחתמו, בין המוכרות לחברה הרוכשת.

בגין מכירת הנכסים ירושם הבנק, ברבעון הראשון של שנת 2022, רווח נקי בסך של כ-179 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיום 14 בספטמבר 2021 (מספר אסמכתא: 146793-01-2021), 31 בינואר 2022 (מספר אסמכתא 013000-01-2022) ו-9 בפברואר 2022 (מספר אסמכתא: 0117011-01-2022).

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

מערכת הבנקאות מתמודדת בשנים האחרונות עם מספר אתגרים עיקריים:

- התפשטות נגיף הקורונה בעולם בתחילת שנת 2020 הובילה ממשלות ברחבי העולם ובישראל לנקוט בצעדי סגר וריחוק חברתי במאמץ לבלום את התפשטות הנגיף. כתוצאה מכך, פרץ משבר כלכלי גלובלי שבא לידי ביטוי בשיתוק של מגזרים נרחבים בכלכלה העולמית והישראלית, תוך עליה חדה בשיעור האבטלה. עיקר השפעת המשבר ניכרה בצד הביקוש בעקבות הטלת מגבלות על הפעילות העסקית. בניסיון לשכך את עוצמת הפגיעה, ממשלות רבות ברחבי העולם נקטו בצעדים פיסקאליים מרחיבים בהיקפים משמעותיים, תוך התמקדות בפיצוי עסקים ועובדים שנפגעו מהמשבר והעמדת אשראי למגזר העסקי. בעקבות המשבר התכווץ מחזור העסקים בישראל ובמדינות רבות ברחבי העולם, וכתוצאה מכך חל בשנת 2020 גידול ניכר ברמת ההוצאה להפסדי אשראי במערכת הבנקאות. התקדמות חיסון האוכלוסייה ושיפור בנושאי התמודדות של מערכות הבריאות בעולם ובישראל במהלך שנת 2021 הובילו למיתון השפעתם של גלי התחלואה מנגיף הקורונה, ובעקבות זאת להקלה הדרגתית במגבלות שהוטלו על הפעילות הכלכלית. כתוצאה מכך, בשנת 2021 התאושש קצב צמיחת הכלכלות במדינות המפותחות, ובישראל. התאוששות הפעילות העסקית במשק הישראלי הובילה להכנסות בגין קיטון בהפרשות להפסדי אשראי במערכת הבנקאות בשנת 2021.
- סביבת ריבית נמוכה לאורך זמן, אשר פוגעת ברווחיותם של הבנקים. בשנים האחרונות ננקטת במשקים המרכזיים בעולם מדיניות מוניטרית מרחיבה מתוך מטרה להמריץ את הפעילות הכלכלית. נוכח הפגיעה בפעילות הכלכלית בעקבות משבר הקורונה, מרבית הבנקים המרכזיים נקטו בצעדים מוניטאריים מרחיבים, ובהם תוכניות לרכישות איגרות חוב. בשנת 2021 לא חל בישראל שינוי בריבית המוניטרית והיא נותרה ברמה של 0.1%. זאת על רקע קצב אינפלציה מתון ביחס לעולם, אשר מצוי בטווח היעד של בנק ישראל.
- שחרור של ביקושים כבושים ברחבי העולם במהלך שנת 2021 עם הסרת מגבלות על הפעילות העסקית, תרם להחרפת שיבושים בשרשרת האספקה העולמית ולהאצת קצב האינפלציה בעולם. על מנת למתן את קצב האינפלציה, בנקים מרכזיים רבים העלו את הריבית המוניטרית ונקטו בצעדים נוספים לצמצום המדיניות המוניטרית המרחיבה. ה-FED הצהיר כי ישלים את צמצום תכנית ההרחבה הכמותית עד לחודש מרץ 2022, ואותה כי יעלה את הריבית עם סיומה.
- ביום 27 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיר. העדכון כולל ביטול מגבלת ריבית הפריים, כך שנותנה המגבלה שלפחות שליש מסך המשכנתא ינתן בריבית קבועה, ועד שני השלישים הנוותרים ינתנו בריבית משתנה. התיקונים להוראה הוחלו ביום 17 בינואר 2021. עבור הלוואה לדיר המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה בבנק או בבנק אחר הוחל התיקון ביום 28 בפברואר 2021.
- במהלך חודש נובמבר, הודיע בנק ישראל על קידום רפורמה להגברת שקיפות המידע ללקוחות בתחום המשכנתאות. במסגרת הרפורמה, הבנקים יספקו אפשרות להגשת בקשה למשכנתא חדשה באופן מקוון; מתן אישור עקרוני יקוצר לימים ספורים ויימסר ללקוח בפורמט אחיד; האישור העקרוני יכלול, בנוסף לסל המשכנתא המוצע על ידי הבנקים, שלושה סלים אחידים שהרכבם נקבע על ידי בנק ישראל. מועד תחילת הרפורמה מתוכנן ל-31 באוגוסט 2022.
- פיתוח מואץ של בנקאות דיגיטלית המבוססת על פלטפורמת האינטרנט ועל שימוש מוגבר במובייל, אשר מלווה במתן הקלות רגולטוריות מצד בנק ישראל המכוונות לעידוד פעילות בדיגיטל. לצד התפתחויות אלה, מתרחב בעקבות השימוש של משקי הבית והעסקים בערוצים הדיגיטליים. בנוסף, מגמת הדיגיטציה הגוברת מאפשרת את כניסתן של חברות טכנולוגיה לזירת התינון הפיננסי תוך יצירת שיתוף פעולה עם המערכת הבנקאית. יתכן כי הצורך בריחוק החברתי בעקבות משבר הקורונה יוביל להאצה של מגמת הדיגיטציה בפעילות הבנקאית.
- הפעילות הבנקאית הושפעה בשנה החולפת מהשלכות משבר הקורונה. המדינה השיקה קרנות ייעודיות למתן אשראי בערבות מדינה למגזר העסקי, והיקפי אשראי ניכרים ניתנו באמצעותן. בנוסף, בנק ישראל השיק מתווים לדחיית תשלומי אשראי, הן למגזר העסקי והן למשקי הבית. בשנת 2021 חלה ירידה ניכרת בהיקף האשראי אשר נמצא בדחיית תשלומים.
- התחרות במגזר משקי הבית, בעיקר במגזר הדיר, ובמגזרי העסקים הקטנים והבינוניים הולכת ומחריפה בשנים האחרונות, על רקע התמקדות של המערכת הבנקאית במגזרים אלה, לצד כניסה גוברת של גופים פיננסיים חוץ בבנקאיים. הפרדת חברות כרטיסי האשראי ישראל ו-max (לשעבר לאומי קארד) משני הבנקים הגדולים הושלמה בשנת 2019. חברות כרטיסי האשראי מפעילות מאמצים מוגברים לצמיחה באשראי הקמעוני ולהרחבת בסיס לקוחות המועדונים החוץ בבנקאיים. להשפעות אלה מצטרפת התגברות ההוראות הרגולטוריות בנושאים הבאים: פיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים; הסרת חסימים בפני נידוד חשבונות בין בנקים; קידום חוק נתוני אשראי והפקת תועלת זהות בבנקאית לצורך הגברת השקיפות לצרכן וצמצום פערי המידע; הגברת התחרות בענף הבנקאות באמצעות עידוד כניסתם של מתחרים חדשים.
- ההתפתחויות הדיגיטליות וההתקדמות הטכנולוגית של השנים האחרונות משפיעות על המערכת הפיננסית, ומשנות את פונקציית הייצור בענף הבנקאות בעקבות מעבר גובר להתבססות על טכנולוגיות מתקדמות. טכנולוגיות אלה מאפשרות את הרחבת מגוון השירותים הבנקאיים ואת זמינותם בערוצים

דוח הדיסקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

הדיגיטליים, במקביל להוזלת עלות הייצור. על רקע מגמות אלה, גופים פיננסיים מבוססי טכנולוגיה - חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, החלו להיכנס לענף הבנקאות בעולם. בישראל החל לפעול בנק דיגיטלי ראשון בחודש מרץ 2021.

כמענה להתפתחויות אלה, הבנקים מצויים בשנים האחרונות במהלך של טרנספורמציה דיגיטלית על מנת ליעיל את פונקציית הייצור שלהם במישורים הבאים:

- הטמעת שיפורים טכנולוגיים להתייעלות התהליכים התפעוליים.
- דיגיטציה של השירותים הבנקאיים לטובת הרחבת סל המוצרים ללקוח והגברת זמינותם ואיכותם.
- החלפה הדרגתית של מערכות ה-IT לצורך שיפור מהירות תגובה, הגברת הגמישות והשגת יציבות תשתיתית.

במקביל, המערכת הבנקאית נוקטת בצעדי התייעלות הבאים לידי ביטוי בצמצום היקף המשרות ובצמצום שטחי הנדל"ן בסניפים ובמטה.

- הפיקוח על הבנקים החל בפריקט סטנדרט (Application Programming Interface) API לבנקאות פתוחה. הבנקאות הפתוחה תאפשר, בהסכמת הלקוח, שיתוף מידע פיננסי של הלקוח. שיתוף מידע זה עשוי להביא לשיפור השירותים הפיננסיים הניתנים ללקוחות ולהגברת התחרות על שירותים אלה.

- הרחבת הדרישות בנושא של שמירה על יחס כסיו נזילות ויחס מינוף לצורך שיפור מנגנוני יציבות על המערכת הבנקאית. מנגד, אישר הפיקוח על הבנקים לבנקים בישראל לגייס איגרות חוב עם מנגנון ספיגת הפסדים, בדומה לנהוג בעולם (איגרות חוב עם המרה מותנית - CoCo). איגרות חוב אלה תורמות לחיזוק יציבות הבנק המנפיק ולצמצום התמיכה שתידרש מהממשלה אם וכאשר הבנק יקלע לקשיים. לפרטים בדבר הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

- הידוק הרגולציה הבינלאומית המתאפיינת באכיפה מוגברת וחוצה גבולות, כמו גם בנושאי מיסוי מקומיים.

- התגברות התודעה הצרכנית, בין היתר, בזכות שימוש מוגבר ברשתות החברתיות, ובזכות טכנולוגיה המאפשרת נגישות קלה יותר למידע ולבחינת חלופות פיננסיות. כתוצאה מכך, עולם הבנקאות עובר למיקוד בזיהוי צרכי הלקוח, ובמקביל מיושמים דיני הגנת הפרטיות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית בשנת 2021

בתחילת שנת 2021 החל ברחבי העולם חיסון האוכלוסייה נגד נגיף הקורונה. במהלך השנה חוסנה כמחצית מאוכלוסיית העולם במנה אחת לפחות. על רקע מבצע החיסונים הנרחב, חלה התמתנות בהיקף התחלואה הקשה ומדינות החלו להסיר בהדרגה את המגבלות על הפעילות הכלכלית. הכלכלה הגלובלית ושווקי העבודה התאוששו בעקבות עליה ברמת הביקושים העולמיים. אולם, שחרור הביקושים הכבולים לשיבושים בשרשרת האספקה העולמית ולעליית מחירי האנרגיה. הקשיים בצד ההיצע, בשילוב המדיניות הפיסקלית והמוניטרית המרחיבה שנקטה במשקים העיקריים, גרמו לעליית קצב האינפלציה ברחבי העולם.

משבר באוקראינה

ביום 24 בפברואר 2022 החל עימות צבאי בין רוסיה לבין אוקראינה. לא ניתן להעריך כיצד יתפתח העימות ומה תהיינה השלכותיו, אם בכלל, על השווקים ועל הפעילות הכלכלית, לרבות של לקוחות הבנק. הנהלת הבנק עוקבת אחר ההתפתחויות, ותנקוט בפעולות ככל שתידרשנה.

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

חיסון האוכלוסייה בישראל הוביל במהלך שנת 2021 להתמתנות השפעתם של גלי התחלואה, ובעקבות זאת לריכוך המגבלות. כתוצאה מכך, צמיחת המשק הישראלי התאוששה בקצב מהיר. התוצר בישראל צמח בשנת 2021 בשיעור של 8.1%, לאחר התכווצות בשיעור של 2.2% בשנת 2020, וצמיחה של 3.8% בשנת 2019. צמיחת התוצר הושפעה בעיקר מעליה בצריכה הפרטית, בייצוא השירותים ובהשקעה בנכסים קבועים.

שיעור האבטלה הרחב - המורכב מהבלתי מועסקים, המועסקים שנעדרו מעבודתם בגלל התפשטות נגיף הקורונה ואלו שיצאו מכוח העבודה בשל פיטורים או סגירת מקום העבודה - ירד בחדות במהלך השנה במקביל לצמצום הדרגתי של תמיכת המדינה בתקופת החל"ת משיעור של 18.0% בחודש ינואר 2021 לשיעור של 6.0% בחודש דצמבר 2021. שיעור התעסוקה עלה במהלך השנה והגיע ל-60.1% בדצמבר 2021, קרוב לרמה שאפיינה את המשק ערב משבר הקורונה.

על פי תחזית חטיבת המחקר בבנק ישראל מחודש ינואר 2022, התוצר בישראל צפוי לצמוח בשנת 2022 בשיעור של 5.5%. שיעור האבטלה הרחב צפוי לעמוד על 4.8% בסוף שנת 2022.

אינפלציה ושערי חליפין

בשנת 2021 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 2.8%, לעומת ירידה בשיעור של 0.7% בשנת 2020. עליית המדד הושפעה בעיקר מהסרת המגבלות על הפעילות הכלכלית במשק והשתחררות ביקוש כבוש, ומהתייקרות מחירי האנרגיה והסחורות בעולם. נרשמה עלייה בכל רכיבי המדד פרט לרכיבי פירות וירקות והלבשה והנעלה.

במהלך שנת 2021 יוסף השקל בכ-3.3% מול הדולר. שער החליפין של השקל מול הדולר יוסף בהשפעת המרות מט"ח של גופים מוסדיים, רמה גבוהה של השקעות זרות במשק ורכישות המט"ח של בנק ישראל. התחזקות השקל מחוזה גורם ממתן בעליית האינפלציה בארץ בהשוואה לשאר העולם.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שעור השינוי באחוזים	31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	שער החליפין של:
(3.3)	3.215	3.110	הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)
(10.8)	3.944	3.520	אירו (בשקלים חדשים)

ביום 22 בפברואר 2022 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.219 - פיחות של 3.5% בהשוואה לשער ביום 31 בדצמבר 2021. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 3.653 פיחות של 3.8% בהשוואה לשער ביום 31 בדצמבר 2021.

מדיניות מוניטרית

על מנת לתמוך בנזילות בשווקים, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית במשק, הושארה ריבית בנק ישראל בשנת 2021 ללא שינוי בשיעור של 0.1%. בנק ישראל המשיך להפעיל כלים מוניטריים מרחיבים: רכש איגרות חוב ממשלתיות בסך 38.8 מיליארדי שקלים חדשים, והעניק הלוואות לטווח ארוך למערכת הבנקאית בריבית שלילית, בתנאי שיינתנו לעסקים קטנים וזעירים. בנוסף, בנק ישראל המשיך להתערב בשוק המס"ח ורכש 34.8 מיליארדי דולרים למיתון מגמת ייסוף השקל.

מדיניות פיסקלית

בשנת 2021 נרשם בתקציב הממשלה גירעון מצטבר בסך של 68.7 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון תקציבי מצטבר בסך של 160.3 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2020. סך השפעת משבר הקורונה על הוצאות הממשלה מוערכת בכ-60.1 מיליארדי שקלים. שיעור הגירעון בשנת 2021, ביחס לתוצר המקומי הגולמי עמד על 4.5%, לעומת שיעור של 11.7% בשנת 2020, ושיעור של 3.7% בשנת 2019. בשנת 2021 נרשם קיטון של 0.1% בהוצאות משרדי הממשלה, בעוד שגביית המסים גדלה בשיעור נומינאלי של 23.5%. בתחילת חודש נובמבר 2021 אישרה הכנסת את תקציב המדינה לשנים 2021-2022, לאחר שלוש שנים שבהן פעלה תחת תקציב המשכי. במסגרת תקציב המדינה קודמו רפורמות רבות, ביניהן: תוכנית רוחבית לפתיחת המשק ליבוא; העלאת גיל הפרישה לנשים; תוכנית לשיפור הרגולציה; התנעת פרויקט המטרו בגוש דן, וכן קידום הבנקאות הפתוחה בישראל.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכם הביקוש לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה, נתונים מקוריים) בשנת 2021 בכ-70.5 אלף דירות, עלייה של 27.6% לעומת שנת 2020, ועלייה של 33% לעומת 2019. בשנת 2021 ניתנו לציבור הלוואות לדירה בסך של 116.8 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 79.0 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2020, ו-68.5 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2019, עלייה של 48% ו-71%, בהתאמה.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדירה בבעלות עלו, במהלך 12 החודשים שהסתיימו בחודש דצמבר, בשיעור של 11.3% בהמשך לעלייה בשיעור של 4.0% בשנת 2020.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בעולם בשנת 2021 התנהל במגמה חיובית מאוד בהובלת הבורסות בארצות הברית ובשוק המניות בארץ.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	שנת 2021	שנת 2020	שנת 2019
תל-אביב 35	32.0	(11.0)	15.0
תל-אביב 125	31.2	(3.0)	21.3
תל-אביב 90	33.1	18.1	40.3

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם בשנת 2021 ב-1.9 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה למחזור הממוצע בשנת 2020.

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	שנת 2021	שנת 2020	שנת 2019
אג"ח כללי	4.1	0.8	8.7
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	7.4	1.2	10.3
אג"ח ממשלתי לא צמוד	(0.8)	1.3	8.3
תל בונד 20	8.3	(0.2)	8.2
תל בונד 40	7.3	0.1	6.5

כלכלה עולמית

כלכלת ארצות הברית צמחה בשנת 2021 בשיעור שנתי של 5.7%, לאחר התכווצות בשיעור של 3.4% בשנת 2020. צמיחת התוצר הושפעה בעיקר מעליה בצריכה הפרטית, בהשקעה בנכסים קבועים וביצוא. מדדי מנהלי הרכש הצביעו על התרחבות הפעילות הכלכלית. המשק האמריקאי הוסיף במהלך השנה כ-6.6 מיליון משרות חדשות, כאשר שיעור האבטלה ירד משיעור של 6.4% בתחילת השנה לשיעור של 3.9% בחודש דצמבר. במטרה לתמוך בכלכלה האמריקאית, הפעיל ה-FED תוכנית רכישת אגרות חוב. על מנת למתן את קצב האינפלציה אשר הגיע לשיעור של 7.0% בשנת 2021, הודיע ה-FED כי יסיים את התוכנית בחודש מרץ 2022, ואותו כי יעלה את הריבית המוניטרית.

דוח הדיסקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

התוצר בגוש האירו צמח בשנת 2021 בשיעור של 5.2%, לאחר התכווצות של 6.4% בשנת 2020 כולה. מדדי מנהלי הרכש הצביעו על התרחבות לאורך רוב השנה, בעיקר בהובלת ענפי התעשייה. שיעור האינפלציה בשנת 2021 עמד על 5.0%, לעומת שיעור שלילי של 0.3% בשנת 2020. ה-ECB הכריז על האטת קצב רכישות אגרות החוב במסגרת תוכנית הסיוע בעקבות משבר הקורונה - PEPP.

הכלכלה הסינית צמחה בשנת 2021 בשיעור של 8.1%, בהמשך לצמיחה של 2.2% בשנת 2020. מדד הייצור התעשייתי צמח לאורך השנה, אם כי בקצב הולך ופוחת בעקבות התפרצויות גלי תחלואה ושיבושים בשרשרת האספקה. מדד המסחר הקמעונאי התרחב גם הוא במהלך השנה, בעיקר במחצית הראשונה של השנה. מדד מנהלי הרכש בתעשייה הצביע על התרחבות איטית לאורך השנה בעוד שמדד הרכש בענפי השירותים הצביע על התרחבות מהירה, שאופיינה בתנודתיות גבוהה בשל התפרצויות גלי תחלואה מקומיים. הבנק המרכזי בסין הפחית את הריביות להלוואות בדצמבר 2021 ובינואר 2022 במטרה לתמוך בפעילות הכלכלית, על רקע ההאטה בענף הנדל"ן הסיני.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים):

מדד	שנת 2021	שנת 2020	שנת 2019
דאו ג'ונס	18.7	7.3	22.3
S&P 500	26.9	16.3	28.9
נאסד"ק 100	26.6	47.6	38.0
DAX	15.8	3.6	23.0
FSTE 100	14.3	(14.3)	19.0
CAC	28.9	(7.1)	19.1
Nikkei 225	4.9	18.4	22.3

אירועי סיכון

במהלך שנת 2021 לא התרחשו אירועי הפסד מהותיים או אירועים שיש להם פוטנציאל להפסד מהותי.

סיכונים מובילים ומתפתחים

הפעילות העסקית של הבנק חושפת אותו לשורה של סיכונים פיננסיים ושינויים פיננסיים מהותיים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות העסקיות ובתדמיתו. הסיכונים המובילים והמתפתחים נגזרים מהסביבה העסקית של הבנק המושפעת מהסביבה המאקרו-כלכלית, מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, לשינויים החלים במודל העסקי ולמגמות חברתיות וצרכניות. בשנים האחרונות, לנוכח שינויים בסביבה התחרותית, בסביבת הצרכן, בסביבה הרגולטורית ובסביבה הטכנולוגית, ניכרת מגמת התפתחות בסיכונים שאינם פיננסיים.

סיכונים מובילים הינם סיכונים הנובעים מהתפתחויות בסביבה העסקית של הבנק, העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאות הפיננסיות ויציבותו של הבנק. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתפתחים, שהינם סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק, מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכוני אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגית המידע ומוניטין.

מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל הסיכונים הגלומים בפעילותו העסקית ואלו הנובעים מתנאי השוק ומדרישות הרגולציה.

הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים:

סיכון עסקי אסטרטגי – הסיכון האסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או סיכון עתידי, לרווחים, להון, למוניטין או למעמד הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות הבנק או התאמה לא נאותה של הבנק לשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל.

התגברות התחרות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ובמודלים העסקיים עלולים ליצור השפעות מהותיות על המערכת הבנקאית בטווח הבינוני ארוך. כמו כן, שינויים רגולטוריים, עלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק. השפעתן של הוראות רגולציה בתחומי ליבה של הפעילות הבנקאית, ובכללן השפעותיו האפשריות של החוק ל"הגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל". מטרת החוק הינה הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים תוך התייחסות לצד הייצע - הוספת שחקנים חדשים, ולצד הביקוש - הגברת יכולת הצרכן להשוות בין עלויות של שירותים פיננסיים.

ההתפתחויות הטכנולוגיות בעולם הפיננסיים והשינויים בהעדפות הצרכנים מובילים למעבר גובר של הפעילות הבנקאית לדיגיטל. התפתחות הבנקאות הפתוחה עשויה להוביל להתעצמות התחרות בזירת המחיר, בייחוד בתחום התשלומים והעברות הכספיים. על רקע התפתחויות אלה, קיים סיכון גובר לפיצול צריכת סל המוצרים הבנקאיים, ולהתגברות האיום התחרותי על מערכת הבנקאות כתוצאה מכניסה של גופים פיננסיים חוץ-בנקאיים וחברות טכנולוגיה לתחומי פעילות בנקאיים. הבנק נערך לעולם הטכנולוגי המשתנה באמצעות התאמת פונקציית הייצור הבנקאית, בין היתר, באמצעות השקעות בטכנולוגיה.

ביום 26 באפריל 2021 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית חדשה, לשנים 2021 עד 2025, המבוססת, בין היתר, על מיצוב הבנק כשחקן מרכזי בבנקאות העסקית, ביסוס המובילות של קבוצת הבנק בקרב משקי בית, מתן שירותי בנקאות אישיים ואנושיים הנתמכים בטכנולוגיה דיגיטלית מתקדמת, הכוללים שילוב אופטימלי בין ערוצים אנושיים ודיגיטליים, ושירות אנושי על ידי בנקאי מומחה גם בדיגיטל לפי בחירת הלקוח וצרכיו, ובנוסף, הצעות ערך פרסונליות בכלל הערוצים, המותאמות לצרכי הלקוח, התאמת מודל ההפעלה לאתגרי העתיד ושיפור היעילות התפעולית ומינוף המיזוג של בנק אגוד ליצירת סינרגיה תפעולית ועסקית ומימוש יתרונות לגודל. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 27 באפריל 2021 (מספר אסמכתא: 01-071448).

בנוסף, הסיכון מושפע מאירוע הקורונה שהינו בעל פוטנציאל השפעה על כל פרופיל הסיכון של הבנק לאור אי וודאות לגבי המשך התפתחות וההשלכות המקרו כלכליות המהותיות הנובעות ממנו.

סיכון מאקרו כלכלי – פעילות הבנק מושפעת מהסביבה המאקרו כלכלית. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק.

המתחוות הביטחוניות וההיתכנות לפרצות מלחמה בין רוסיה ואוקראינה, הינה גורם סיכון מהותי העלול להשפיע על הסביבה המאקרו כלכלית העולמית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

השפעות מגיפת הקורונה אשר החלה בתחילת שנת 2020, ואי הוודאות לגבי מועד סיומה והשפעותיה השונות, גם בשנים הבאות מהווה סיכון מאקרו כלכלי גלובלי משמעותי אשר עשוי לשבש את הפעילות העסקית והכלכלית. התממשות הסיכון עלולה להגדיל את היקף החובות הבעייתיים ולהשפיע לרעה על התוצאות העסקיות של הבנק. התקדמות חיסון האוכלוסייה ושיפור בנושאי התמודדות של מערכת הבריאות בישראל (ובעולם) במהלך שנת 2021 הובילו למיתון השפעתם של גלי התחלואה מנגיף הקורונה, ובעקבות זאת להקלה הדרגתית במגבלות שהוטלו על הפעילות הכלכלית. כתוצאה מכך, בשנת 2021 התאושש קצב צמיחת הכלכלה בישראל כאשר במקביל לשיפור בסביבה הכלכלית נוצרו לחצים אינפלציוניים מסוימים בארץ ובעולם ובפרט עליות מחירים בענף הנדל"ן וקשיים בשרשרת האספקה העולמית. עדיין קיימת אי ודאות בנוגע להתפשטות עתידית של הנגיף, מאפייניו בעתיד והשלכותיו העתידיות הפוטנציאליות על הפעילות העסקית והכלכלית.

סיכון אבטחת מידע – איומי הסייבר מתגברים כלפי גופים פיננסיים. הבנק מפעיל מנגנוני ההגנה על מנת לצמצם את היכולת לבצע פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

משבר הקורונה העצים את סיכון הסייבר, הן בשל העלייה בהיקף העבודה מרחוק, אשר מרחיבה את משטחי התקיפה על הארגונים, והן בשל התגברות של ניסיונות הונאה בחסות המגפה. מערך אבטחת המידע של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה במהלך תקופת משבר הקורונה, תוך שיפור וחיזוק יכולות ומנגנוני ההגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתאגרים בהם הבנק נדרש לעמוד.

סיכון טכנולוגי – התפתחות הטכנולוגיה וגילן של המערכות הקיימות בבנק, במקביל לריבוי דרישות רגולציה בנקאית בלוחות זמנים קצרים, מעצימות את הנזק הפוטנציאלי העלול לנבוע מסיכונים הטכנולוגיה שהינם מהותיים לפעילות התקינה של הבנק. במהלך שנת 2021, חטיבת הטכנולוגיה פעלה באופן מלא לתמיכה מלאה בתפקוד השוטף של הבנק ובצרכים הטכנולוגיים שנדרשו לפעילות, לרבות צרכי הפעילות בשגרת חירום הקורונה. בשנת 2021 לא חלו אירועים/או תקלות מהותיות.

סיכון ציות ורגולציה – פעילותו העסקית של הבנק כפופה להוראות רגולציה. סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות". הוראות הציות כוללות גם את חוק יעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 וחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות וביהול חוקי השקעות, התשנ"ה-1995 (להלן – "חוק הייעוץ") (להלן ביחד – "דיני ניירות ערך"), וכן את חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988. הטיפול בציות לחוקים אלה מבוצע גם במסגרת תוכניות אכיפה פנימיות של דיני ניירות ערך ודיני התחרות הכלכלית, בהתאמה. וכן, סיכון הציות כולל גם את נושא ההוגנות ודיני הגנת הפרטיות.

יודגש כי תיאבון הבנק לסיכונים ציות ורגולציה, בכל הקשור לציות להוראות הדין החלות על הבנק, הוא אפסי. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בציות להוראות הדין יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית, הכוללת פעולות נדרשות להפחתת סיכון הציות.

סיכונים סביבתיים – הינם סיכונים הנובעים מפוטנציאל ההשפעה המזיקה של שינויים סביבתיים על התאגידים הפיננסיים. הבנק חשוף להפסד העלול לנבוע כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתולדה של מפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה, או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהוא מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה: מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה. הסיכונים הסביבתיים כוללים: זיהום אוויר, מים וקרקעות, פגיעה במגוון הביולוגי ובריאות יערות.

סיכונים אקלים – הינם סיכונים שנוצרים מהתגברות תדירות ועוצמת אירועי מזג האוויר בעקבות התחממות כדור הארץ. סיכונים אקלים כוללים סיכון מעבר הנובעים מקידום מהליכים להפחתת ההתחממות לרבות צמצום פליטות הפחמן (כגון: מעבר למקורות אנרגיה מתחדשים, מיסוי פחמן, שיפור היעילות האנרגטית וכדומה) וסיכונים פיזיים המתממשים כהשפעה ישירה משינויי אקלים, כגון: שריפות, שיטפונות וכדומה.

חלה עלייה במודעות ובחשיבות ניהול הסיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים בארץ ובעולם. בחודש דצמבר 2020, פרסם המפקח על הבנקים מכתב בנושא סיכונים סביבתיים, בדגש על סיכון אקלים, במטרה לגבש מסגרת לניהול סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים במערכת הבנקאית בישראל בהתאמה לרגולציה ולפרקטיקה בעולם. בחודש מרץ 2021, קיבלו הבנקים מכתב נוסף, בו התבקשו למלא שאלון להערכה עצמית בהיבטים הקשורים בסיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים, ותוצאות השאלון הינן הבסיס לשיח של הבנקים עם הפיקוח על הבנקים, וברבעון הרביעי של שנת 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון של הוראות הדיווח לציבור, בנושא גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG).

הבנק רואה חשיבות בקידום הפעילות וניהול הסיכונים בנושא זה, ונערך להרחבת פעילותו, ולניטור וניהול הסיכונים הסביבתיים לרבות סיכונים אקלים, בהתאמה לציפיות הפיקוח על הבנקים ולפרקטיקה העולמית המתפתחת בנושא. לצורך כך, הקים הבנק בסוף שנת 2020 צוות ייעודי, בראשות ה-CRO לבחינת הנושא. הצוות הייעודי, כלל משתתפים מכלל חטיבות הבנק הרלבנטיות, ועסק במהלך השנה, בבחינת ההיבטים השונים של ניהול הסיכון בבנק.

בהתבסס על התובנות שעלו מעבודת הצוות והציפייה הפיקוחית הנמצאת בתהליכי גיבוש, קבע הבנק את אבני הדרך להתקדמות מעשית ושיפור הטיפול בנושא. תוכנית העבודה לשנת 2022 כוללת יישומן של המלצות שעלו מתובנות עבודת הצוות הייעודי. על מנת לקיים את מסקנות הצוות וליישם את תוכנית העבודה הוקם צוות ESG אסטרטגי בבנק, המורכב ממנהלי החטיבות השונות, ותפקידו להוביל מדיניות, פעילות, בקרה ודיווח במסגרת קידום ESG בכל פעילות הבנק. הצוות מתכנס אחת לרבעון ומדווח להנהלת הבנק על התקדמותו ושיפור בביצועי ESG של הבנק.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il < אודות בנק > קשרי משקיעים < מידע כפסי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

דוחות רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון המבקרים של הבנק משנת 1995 ועד היום הינם בריטמן אלמגור זהר ושות'.

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח המבקרים לאמור בביאור 26 סעיף 11 ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

לפרטים בדבר גילוי בחוות הדעת של רואה החשבון המבקר על ענייני מפתח בביקורת, בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים מיום 17 בפברואר 2020, ראה דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל בדוחות הכספיים.

אירועים לאחר תאריך המאזן

- ביום 30 בינואר 2022, לאחר תאריך המאזן, התקשרו הבנק וחברות בנות של הבנק בהסכמים למכירת נכסי מקרקעין של קבוצת הבנק. לפרטים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

- ביום 26 בינואר 2022, לאחר תאריך המאזן, נחתם על ידי בנק אגוד הסכם למכירת מלוא החזקותיו (14.66%) בחברה לפיתוח חוף התכלת בע"מ (להלן: "חוף התכלת"), וכן למכירת הלוואות בעלים שהועמדו לחוף התכלת על ידי בנק אגוד, תמורת 190 מיליוני שקלים חדשים בצירוף מע"מ. בגין המכירה צפוי הבנק לרשום ברבעון הראשון של שנת 2022, רווח נקי בסך של כ-100 מיליוני שקלים חדשים.

- לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2021 ראה פרק "ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון" להלן, וכן דוח על השינויים בהון העצמי וביאור אירועים לאחר תאריך המאזן במסגרת הדוחות הכספיים.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

להלן השינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים שיש להם השפעה על תוצאות הפעילות בתקופות המדווחות:

כמפורט בביאור 1 ב. לדוחות כספיים אלה, ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 11 שנים שהסתיימו במועד הדיווח, ומביאה בחשבון את השפעת ההרעה בתנאים המאקרו-כלכליים והפעילות במשק עקב משבר הקורונה, על הלוויים בבנק. לפרטים, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2021 ב-3,188 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,610 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול בשיעור של 98.0%. הרווח הנקי בשנת 2021 מבטא תשואה על ההון בשיעור של 15.8%, לעומת 9.5% בשנת 2020.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-679 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 506 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 34.2%.

הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2021 מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 13.5%, לעומת 11.4% ברבעון המקביל אשתקד.

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברוח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ בשנת 2021 הסתכמו ב-8,086 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 6,041 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020. הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית, ללא בנק אגוד, בשנת 2021 הסתכמו ב-7,164 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 5,806 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול בשיעור של 23.4%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽²⁾ ברבעון הרביעי של שנת 2021 הסתכמו ב-2,041 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,713 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 19.1%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת בשנת 2021, ללא בנק אגוד, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-6,106 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 5,571 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול בשיעור של 9.6%.

הכנסות אלה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-1,621 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,412 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 14.8%.

הגידול בהכנסות מפעילות שוטפת בשנת 2021 הושג למרות ההשפעה השלילית של ירידת ריבית ה-FED וריבית בנק ישראל, משיעורים של 1.75% ו-0.25%, בהתאמה, בתחילת שנת 2020, לשיעורים של 0.1% ו-0.25% במהלך שנת 2021.

להלן ניתוח ההתפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

שנת	שנת	
	2020	2021
הכנסות ריבית, נטו	5,820	7,685
הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾	221	401
סך הכנסות מימון	6,041	8,086
הכנסות מימון בנק אגוד	235	922
סך הכנסות מימון ללא בנק אגוד	5,806	7,164
בניכוי:		
השפעת מדד המחירים לצרכן	(105)	406
הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים	39	53
רווחים ממימוש איגרות חוב וניירות ערך שאינם למסחר ורווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו	97	6
השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽²⁾	204	593
סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת	235	1,058
סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת	5,571	6,106

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.

(2) כולל את השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן הנובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, וכן עמלות פירעון מוקדם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים) - המשך:

2020				2021				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
1,347	1,323	1,464	1,686	1,691	2,035	2,001	1,958	הכנסות ריבית, נטו
64	76	54	27	189	66	63	83	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾
1,411	1,399	1,518	1,713	1,880	2,101	2,064	2,041	סך הכנסות מימון
-	-	-	235	262	242	205	213	הכנסות מימון בנק אגוד
1,411	1,399	1,518	1,478	1,618	1,859	1,859	1,828	סך הכנסות מימון ללא בנק אגוד
								בניכוי:
(83)	(40)	18	-	16	209	147	34	השפעת מדד המחירים לצרכן
7	9	11	12	10	13	13	17	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
								רווחים ממכירת איגרות חוב וניירות ערך שאינם למסחר ורווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו
28	54	14	1	12	(1)	(6)	1	השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽²⁾
43	8	100	53	140	144	154	155	סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
(5)	31	143	66	178	365	308	207	סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת
1,416	1,368	1,375	1,412	1,440	1,494	1,551	1,621	

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.

(2) כולל את השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן הנובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, וכן עמלות פירעון מוקדם.

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
מגזר פעילות	שעור השינוי (באחוזים)	סכום השינוי	2020	2021
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיוור	17.7	340	1,923	2,263
משקי בית- אחר	7.5	100	1,337	1,437
בנקאות פרטית	2.5	2	79	81
סך הכל אנשים פרטיים	13.2	442	3,339	3,781
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	14.8	176	1,188	1,364
עסקים בינוניים	8.1	25	310	335
עסקים גדולים	5.4	30	560	590
גופים מוסדיים	13.1	13	99	112
סך הכל פעילות עסקית	11.3	244	2,157	2,401
ניהול פיננסי	-	1,347	341	1,688
סך הכל פעילות בישראל	34.8	2,033	5,837	7,870
פעילות חוץ לארץ	5.9	12	204	216
סך הכל	33.9	2,045	6,041	8,086

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2021	2020
מטבע ישראלי לא צמוד	256,660	204,346
מטבע ישראלי צמוד למדד	73,138	61,359
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)	15,482	11,747
סך הכל	345,280	277,452
שיעור השינוי (באחוזים)		
	24.4	31.8

השינויים ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית נובעים מצמיחת האשראי לציבור, אשר צמח גם בגין איחוד הדוחות הכספיים עם בנק אגוד.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)⁽¹⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

מגזר הצמדה	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר	
	2021	2020	2021	2020
מטבע ישראלי לא צמוד	1.92	1.97	2.05	1.96
מטבע ישראלי צמוד למדד	1.43	1.49	1.58	1.56
מטבע חוץ	1.33	1.16	1.36	1.47
סך הכל	1.76	1.78	1.90	1.86

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.
(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

שינויים בפערי הריבית:

בכלל מגזרי ההצמדה פער הריבית המוצג אינו כולל את השפעת הנגזרים. בתוספת השפעת הנגזרים, אין שינוי מהותי בפער הריבית במגזרי ההצמדה השונים. פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכללים במסגרת נספחים לדוחות הרבעוניים - "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

ההכנסה בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמה בשנת 2021 ב-278 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.10% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת הוצאות בסך של 1,050 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, שיעור של 0.43% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו. ההכנסה בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמה ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-15 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.02% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת הוצאות בסך של 118 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.19% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו.

ההכנסה בגין הפסדי אשראי, בשנת 2021 וברבעון הרביעי של שנת 2021, נרשמה כתוצאה מקיטון בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק והירידה בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים. זאת, לעומת התקופות המקבילות אשתקד בהן נרשמו הוצאות אשר כללו הוצאה בגין הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי על רקע התפשטות נגיף הקורונה.

להלן פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטי (לרבות מחיקות חשבונאיות)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר	
	2021	2020	2021	2020
הגדלת הוצאות	352	547	74	150
הקטנת הוצאות	(284)	(215)	(60)	(92)
סך הכל הפרשה פרטנית	68	332	14	58
הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:				
לפי עומק הפיגור	(12)	19	(15)	(4)
אחרת	(334)	699	(14)	64
סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי	(278)	1,050	(15)	118
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):	(0.10%)	0.43%	(0.02%)	0.19%
מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור	(0.15%)	0.86%	0.11%	0.49%
מזה: בגין הלוואות לדיור	(0.08%)	0.18%	(0.09%)	0.02%

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור ההוצאות להפסדי אשראי							
לשנה שהסתיימה ביום				לרבעון שהסתיים ביום			
31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
מגזרי פעילות				רבעון רביעי			
אנשים פרטיים:							
מסקי בית- הלוואות לדיור	(133)	279	(41)	7	(0.08)	0.18	(0.09)
מסקי בית- אחר	(55)	130	(22)	10	(0.21)	0.51	(0.34)
בנקאות פרטית	(1)	6	-	4	(0.72)	1.66	-
סך הכל אנשים פרטיים	(189)	415	(63)	21	(0.09)	0.23	(0.13)
פעילות עסקית:							
עסקים קטנים וזעירים	(71)	321	(23)	103	(0.23)	1.11	(0.30)
עסקים בינוניים	22	136	14	36	0.22	1.44	0.57
עסקים גדולים	(7)	138	57	(46)	(0.03)	0.69	0.98
גופים מוסדיים	(32)	23	(5)	1	(1.09)	0.96	(0.68)
סך הכל פעילות עסקית	(88)	618	43	94	(0.13)	1.02	0.26
ניהול פיננסי	(1)	1	(1)	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	(278)	1,034	(21)	115	(0.10)	0.43	(0.03)
פעילות בחוץ לארץ	-	16	6	3	-	0.42	0.57
סך הכל	(278)	1,050	(15)	118	(0.10)	0.43	(0.02)

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן. לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

הכנסות שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2021 ב-2,635 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,113 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול של 522 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-679 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 584 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 95 מיליוני שקלים חדשים, ראה הסבר להלן.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2021 ב-401 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 221 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020.

הכנסות המימון שאינן מריבית כוללות, בשנת 2021 הכנסות בסך 218 מיליוני שקלים חדשים, כתוצאה מאיחוד הדוחות הכספיים עם בנק אגוד, לעומת הכנסות בסך 52 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-83 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 27 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב וניירות ערך, וכן הפרשי הצמדה על נגזרי מדד והשפעת צבירת הריבית (ערך הזמן) הגלומה בנכסים נגזרים, שההכנסה (הוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים בסעיף הכנסות מריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

הכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2021 ב-1,947 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,671 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול בשיעור של 16.5%. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההכנסות מעמלות בשנת 2021 ב-1,721 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,610 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול בשיעור של 6.9%, הנובע מהמשך הצמיחה בהיקפי הפעילות.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-528 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 472 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 11.9%.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן פירוט העמלות לפי סוגי עמלות עיקריים (במיליוני שקלים חדשים):

2020		2021		2020		2021		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
93	77	90	96	95	102	103	112	ניהול חשבון
65	70	64	83	89	78	72	75	פעילות בניירות ערך
75	53	58	69	75	74	69	88	הפרשי המרה
53	54	55	75	66	62	64	66	עמלות מעסקי מימון
50	42	46	52	54	50	61	71	כרטיסי אשראי
27	25	32	33	28	38	42	44	טיפול באשראי ⁽¹⁾
61	55	54	64	70	61	62	76	עמלות אחרות
424	376	399	472	477	465	473	532	סך כל העמלות

2020		2021		
356	412			ניהול חשבון
282	314			פעילות בניירות ערך
255	306			הפרשי המרה
237	258			עמלות מעסקי מימון
190	236			כרטיסי אשראי
117	152			טיפול באשראי ⁽¹⁾
234	269			עמלות אחרות
1,671	1,947			סך כל העמלות

(1) כולל עמלות: טיפול באשראי, סחר חוץ והכנסות נטו משירותי תיקי אשראי.

לפרטים על ההכנסות מעמלות לפי סוגי העמלות השונים, ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2021 ב-287 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 221 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול של 66 מיליוני שקלים חדשים. ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-68 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 85 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. ההכנסות האחרות בשנת 2021 כוללות 206 מיליוני שקלים חדשים (51 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי), בגין יתרת זכות נדחית, נטו, שנרשמה בגין רכישת אגוד, ומוכרת ברווח והפסד על פני 5 שנים, החל מהרבעון הרביעי של שנת 2020, רווחי הון של 18 מיליוני שקלים חדשים (2 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי), מממוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף, וכן רווח ממכירת חברת הבת יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד בסך של 14 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

ההכנסות האחרות בשנת 2020 כוללות 51 מיליוני שקלים חדשים (אשר נרשמו ברבעון הרביעי) בגין יתרת זכות נדחית, נטו, המוכרת ברווח והפסד על פני 5 שנים, כאמור לעיל, הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים, בגין הסדר מוסכם עם המבטחים לסיום הליכים נגזרים ורווחי הון של 51 מיליוני שקלים חדשים (24 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי), מממוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2021 ב-5,568 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,279 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2021 ב-4,587 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,997 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול בשיעור של 14.8%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-1,555 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,335 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 16.5%.

ראה פירוט לפי רכיבי ההוצאות התפעוליות השונים להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו בשנת 2021 ב-3,536 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,644 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו המשכורות וההוצאות הנלוות בשנת 2021 ב-3,073 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,524 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול בשיעור של 21.8%.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-960 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 785 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 22.3%.

הגידול בהוצאות השכר נובע בעיקר מסעיפי תגמול משתנים, על רקע התוצאות הכספיות בשנת 2021.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2021 ב-1,002 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 871 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד בשנת 2021 ב-869 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 841 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול בשיעור של 3.3%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-267 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 250 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 6.8%.

לפרטים בדבר הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

הוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2021 ב-1,030 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 764 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו הוצאות האחרות בשנת 2021 ב-645 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 632 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול בשיעור של 2.1%.

הוצאות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-328 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 300 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 9.3%, הנובע בין היתר מעלויות בגין תהליך המיזוג.

להלן נתוני Cost Income Ratio⁽¹⁾ (באחוזים):

2020		2021	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
52.4 ⁽²⁾	52.8	50.8	58.8 ⁽³⁾
Cost Income Ratio			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2020	2021
53.9	54.0
Cost Income Ratio	

(1) סך הוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(2) יחס היעילות בנטרול הכנסות מהסדר מוסכם עם המבטחים - 54.7%.

(3) הוצאות האחרות שרשם בנק אגוד ברבעון הרביעי של 2020 עלו בכ-61 מיליוני שקלים חדשים ביחס לרבעון המקביל אשתקד, בעיקר בגין הפחתת נכסים ועלויות ביטוח, כתוצאה מרכישת השליטה בבנק והתכנית למזג. ללא גידול חריג זה, מסתכם יחס היעילות (Cost-Income Ratio) ב-56.1%.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם בשנת 2021 ב-5,030 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,604 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020. ללא השפעת בנק אגוד הסתכם הרווח בקבוצה לפי מיסים בשנת 2021 ב-4,715 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,532 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, גידול בשיעור של 86.2% ראה הסבר מפורט לעיל.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-1,097 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 817 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 34.3%. ראה הסבר מפורט לעיל.

שיעור ההפרשה למסים מהרווח בשנת 2021 הסתכם ב-34.4%, לעומת 34.7% בשנת 2020.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח ברבעון הרביעי של שנת 2021 הסתכם ב-35.6%, לעומת 34.9% ברבעון המקביל אשתקד.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח, הושפע, בין היתר, מהוצאות שאינן מוכרות לצרכי מס בגין תוכניות האופציות לעובדים של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - בשנת 2021 נרשמו הפסדים בגין חברות כלולות בסך 10 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווחים בסך 1 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - ברבעון הרביעי של שנת 2021 לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות, לעומת רווח של 1 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכם בשנת 2021 ב-102 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 92 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-28 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 27 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2021 ב-3,188 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,610 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2021 ב-679 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 506 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

החון העצמי של הבנק כולל גם קיטון של 27 ו-11 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021 וברבעון הרביעי של השנה, בהתאמה, בעיקר מהתאמות בגין הטבות לעובדים ומהתאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן ("הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק"), זאת, בהשוואה לגידול של 56 ו-27 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד. לפרטים ראה ביאור 10 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תוצאות קבוצת הבנק בתקופת הביניים ראה מידע רב רבעוני לשנתיים האחרונות בנספחים לדוחות השנתיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן התפתחות תשואת⁽⁴⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾, יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות⁽³⁾ ויחס המינוף בתום הרבעון⁽⁴⁾ (באחוזים):

		2020				2021		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
9.1 ⁽⁵⁾	9.0	9.5	11.4	14.9	21.3	17.3	13.5	תשואת רווח נקי על ההון
9.89	9.96	9.98	10.04	10.15	10.53	10.44	10.04	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון
117	122	128	133	133	132	126	125	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)
5.40	5.36	5.23	5.19	5.16	5.36	5.37	5.18	יחס המינוף בתום הרבעון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2020	2021	
9.5	15.8	תשואת רווח נקי על ההון

- (1) תשואה בחישוב שנתי.
- (2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
- (3) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
- (4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רוברד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן מספר 218.
- (5) תשואת הרווח הנקי על ההון בנטרול הכנסות מהסדר מוסכם עם המבטחים - 7.7%.

להלן נתוני הרווח והדיבידנד למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

		2020				2021		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
1.52	1.53	1.65	2.13	2.65	3.87	3.30	2.65	רווח בסיסי למניה
1.51	1.53	1.65	2.13	2.64	3.85	3.24	2.62	רווח מדולל למניה
75	-	-	-	-	-	189	293	דיבידנד למניה (באגורות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2020	2021	
6.70	12.47	רווח בסיסי למניה
6.69	12.35	רווח מדולל למניה
75	482	דיבידנד למניה (באגורות)

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר			
שיעור השינוי (באחוזים)	2020	2021	
8.9	360,140	392,271	סך כל המאזן
10.0	86,570	95,267	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10.6	245,525	271,428	אשראי לציבור, נטו
(13.1)	17,290	15,033	ניירות ערך
(0.5)	1,743	1,734	בניינים וציוד
8.3	284,224	307,924	פיקדונות הציבור
85.0	3,779	6,992	פיקדונות מבנקים
13.8	33,446	38,046	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
10.5	18,804	20,770	הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים גדלה במהלך שנת 2021 ב-8.7 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרה הינו במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו מסך כל הנכסים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2021 ל-69%, לעומת 68% בסוף שנת 2020. האשראי לציבור, נטו גדל במהלך שנת 2021 ב-25.9 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 10.6%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדיור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור (באחוזים) מסך האשראי לציבור, נטו			יתרה ליום 31 בדצמבר		מגזר הצמדה
ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2021	שיעור השינוי (באחוזים)	2020	2021	
68.8	70.2	12.8	168,787	190,455	מטבעי ישראלי
26.3	25.6	7.8	64,524	69,534	לא צמוד
4.9	4.2	(5.6)	12,116	11,439	צמוד מדד
-	-	(100.0)	98	-	מט"ח כולל צמוד מט"ח
-	-	-	-	-	לא כספי ⁽¹⁾
100.0	100.0	10.6	245,525	271,428	סך הכל

(1) עסקאות השאלת מניות הנכללות בהתאם להוראות הדיווח לציבור באשראי לציבור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	2020	2021	
			אנשים פרטיים:
12.5	155,422	174,822	משקי בית- הלוואות לדיור
2.4	25,335	25,948	משקי בית- אחר
(61.6)	362	139	בנקאות פרטיות
10.9	181,119	200,909	סך הכל אנשים פרטיים
			פעילות עסקית:
4.5	28,948	30,245	עסקים קטנים וזעירים
4.5	9,427	9,848	עסקים בינוניים
17.3	19,859	23,289	עסקים גדולים
22.3	2,404	2,939	גופים מוסדיים
9.4	60,638	66,321	סך הכל פעילות עסקית
11.4	3,768	4,198	פעילות חוץ לארץ
10.6	245,525	271,428	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, וכן פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מציעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים):

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)							
ליום 31 בדצמבר 2021				ליום 31 בדצמבר 2020			
סיכון אשראי ⁽⁴⁾				סיכון אשראי ⁽⁴⁾			
מסחרי	דיור	פרטי	סה"כ	מסחרי	דיור	פרטי	סה"כ
1. סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽²⁾							
סיכון אשראי מאזני							
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾							
122,522	193,345	38,223	354,090	113,855	171,116	37,246	322,217
סך הכל סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי							
2. סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי							
א. לא בעייתי							
2,440	882	281	3,603	3,697	732	292	4,721
ב. סה"כ בעייתי							
1,972	1,300	193	3,465	2,289	1,285	201	3,775
השגחה מיוחדת ⁽⁴⁾							
556	1,229	69	1,854	474	1,188	73	1,735
נחות							
144	35	36	215	259	-	32	291
פגום							
1,272	36	88	1,396	1,556	97	96	1,749
921	-	28	949	1,744	-	23	1,767
5,333	2,182	502	8,017	7,730	2,017	516	10,263
סך הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי							
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾ שאינו בדירוג ביצוע אשראי							
61	1,229	26	1,316	28	1,176	24	1,228
127,855	195,527	38,725	362,107	121,585	173,133	37,762	332,480
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁽⁵⁾							
1,102	36	50	1,188	1,408	100	61	1,569
נכסים שאינם מציעים⁽⁶⁾							

(1) אשראי מאזני וחוזי מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מבטלת חבות של לווה.

(4) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(5) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חבות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(6) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדיור ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן פרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים נוספים ראה גם ביוארים 13 ו-30 בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה (באחוזים):

סיכון אשראי לווה (באלפי שקלים חדשים)	2021		2020	
	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר לווים בקבוצה
עד 150	9.3	70.9	9.9	72.4
150-600	19.8	17.5	21.0	17.2
600-2,000	36.9	10.6	35.2	9.6
מעל 2,000	34.0	1.0	33.9	0.8

להלן סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

ענף משק	2021		2020	
	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני
אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדירה)	200,465	73.5	180,398	72.9
בינוי ונדל"ן	26,387	9.7	22,453	9.1
שירותים פיננסיים	9,636	3.5	9,273	3.7
תעשייה	7,800	2.9	7,991	3.2
מסחר	10,656	3.9	11,300	4.6
אחר	17,723	6.5	16,172	6.5
סך הכל	272,667	100.0	247,587	100.0

(1) כולל אשראי והשקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל לציבור בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2021 ב- 362 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 332 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 9%.

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת	31 בדצמבר	
	2020	2021
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים ⁽¹⁾ :		
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו	21,168	20,964
ערבויות לרוכשי דירות	16,582	11,903
התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן	32,963	31,334
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	10,643	10,191
התחייבויות להוצאת ערבויות	9,351	11,400 (18.0)
ערבויות והתחייבויות אחרות	10,571	9,260
ערבויות להבטחת אשראי	3,321	2,880
אשראי תעודות	430	311
מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:		
סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים	306,727	293,100
נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים	3,652	4,543 (19.6)
התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים	3,753	5,506 (31.8)

(1) יתרות חוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ב"אור 30 לדוחות הכספיים.

(2) כולל עסקאות פרוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך קטנה במהלך שנת 2021 ב-2.3 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים מהתאמות לשווי מהתאמות הוגן	הפסדים לשווי מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
31 בדצמבר 2021				
2,934	2,934	66	(5)	2,995
10,823	10,675	⁽²⁾ 192	⁽²⁾ (44)	10,823
706	574	⁽³⁾ 134	⁽³⁾ (2)	706
570	560	⁽³⁾ 17	⁽³⁾ (7)	570
15,033	14,743	409	(58)	15,094
31 בדצמבר 2020				
3,715	3,715	69	-	3,784
11,738	11,621	⁽²⁾ 119	⁽²⁾ (2)	11,738
426	355	⁽³⁾ 71	-	426
1,411	1,415	⁽³⁾ 4	⁽³⁾ (8)	1,411
17,290	17,106	263	(10)	17,359

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

יתרה ליום 31 בדצמבר			שיעור השינוי (באחוזים)	מטבע ישראלי
2021	2020	2021		
6,728	10,937	(38.5)	לא צמוד	
1,469	1,674	(12.3)	צמוד מדד	
6,110	4,233	44.3	מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)	
726	446	62.8	פריטים לא כספיים	
15,033	17,290	(13.1)	סך הכל	

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום		
31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	
		איגרות חוב ממשלתיות:
		ממשלת ישראל
14,455	10,421	ממשלת ארצות הברית
451	2,035	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
14,906	12,456	איגרות חוב של מוסדות פיננסים בישראל:
		סך הכל איגרות חוב של מוסדות פיננסים בישראל
622	601	איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:
		דרום קוריהא
102	67	ארצות הברית
59	48	אחר
66	62	סך הכל איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות
227	177	איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):
		נדלן מניב
439	473	אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אויר
159	179	כרייה וחציבה
74	95	תעשייה - תעשייה כימית
59	58	בניה
61	57	אחר
264	205	סך הכל איגרות חוב של חברות
1,056	1,067	איגרות חוב של חברות מאובות נכסים (ABS)
		כרייה וחציבה
28	4	אחרים
5	2	סך הכל איגרות חוב של חברות מאובות נכסים (ABS)
33	6	מניות וניירות ערך אחרים
		השקעה במניות שאינן למסחר
426	706	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ⁽⁴⁾
216	414	מניות וניירות ערך אחרים למסחר
20	20	סך הכל מניות וניירות ערך אחרים
446	726	סך הכל ניירות ערך
17,290	15,033	

(1) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשנויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
(2) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד קטנה במהלך שנת 2021 ב-9 מיליוני שקלים חדשים. הקיטון ביתרת בניינים וציוד נובע משינוי שוטף בגין פחת ומנגד מהשקעות חדשות, בעיקר במסגרת ההשקעות הטכנולוגיות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

להלן מידע בדבר השקעות והוצאות קבוצת הבנק, בגין מערך טכנולוגיית המידע.

הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2021				2020 ⁽⁴⁾			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
317	62	6	385	292	62	5	359
152	9	-	161	130	13	-	143
216 ⁽⁷⁾	11	6	233	244 ⁽⁷⁾	11	8	263
228	54	-	282	201	45	-	246
52	9	-	61	44	8	-	52
965	145	12	1,122	911	139	13	1,063

הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות⁽²⁾
הוצאות בגין רישיונות שימוש שלא הונו
לנכסים⁽³⁾
הוצאות בגין מיקור חוץ⁽⁴⁾
הוצאות בגין פחת⁽⁵⁾
הוצאות אחרות⁽⁶⁾

סך העלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע שנרשמו בתקופת הדיווח כנכסים בדוח הכספי

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2021				2020 ⁽⁴⁾			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
20	-	-	20	18	-	-	18
75	52	-	127	93	66	-	159
142	-	-	142	103	8	1	112
237	52	-	289	214	74	1	289

עלויות בגין שכר עבודה ונלוות⁽²⁾
עלויות בגין רכישת רישיונות שימוש⁽³⁾
עלויות בגין מיקור חוץ⁽⁴⁾

יתרת הנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע לסוף שנת הדיווח

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2021				2020			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
604	133	1	738	595	131	2	728
64	1	-	65	71	1	-	72

סך הכל יתרה מופחתת
מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

- החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.
- כולל שכר עבודה של עובדים מקצועיים בתחום התוכנה והחומרה וכן שכר עובדים אחרים במערך טכנולוגיית המידע כגון: עובדי הנהלה, מנהלה, ועובדי תפעול. עלויות בגין שכר עבודה שנוספו לנכסים כוללות עלויות כוח אדם לשם פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהונו לנכסים על פי כללי חשבונאות מקובלים.
- ההוצאות כוללות בעיקר תחזוקה שוטפת של התוכנות. הוצאות אלה נכללות במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד. תוספות לנכסים הינן בגין רישיונות שימוש ורכישת תוכנות.
- ההוצאות הינן בגין תחזוקת תוכנה וחומרה הנעשית על ידי עובדים חיצוניים. הוצאות אלה נכללו במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד. תוספות לנכסים בגין מיקור חוץ כוללות עלויות בגין עובדים חיצוניים המועסקים בבנק בפיתוח תוכנות לשימוש עצמי.
- לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית של רישום הוצאות בגין פחת, ראה בראשית דיווחי המידע, ראה בראשית דיווחי המידע, ראה בראשית דיווחי המידע, ראה בראשית דיווחי המידע.
- כולל הוצאות בגין שכירות ומיסים, תקשורת והוצאות הנהלה וכלליות.
- החל מיום 1 בינואר 2017 מקבל בנק יהב שרותי מחשב ותפעול מחברה בינלאומית מקונצרן TaTa. החברה מתמחה במתן שירותים מיכניים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו בנק יהב עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שירותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. עלות השירותים הסתכמה בכ-94 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021 (בשנת 2020 עלות השירותים הסתכמה בכ-99 מיליוני שקלים חדשים).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 31 בדצמבר 2021 ל-78%, לעומת 79% ביום 31 בדצמבר 2020. במהלך שנת 2021 גדל היקף פיקדונות הציבור ב-23.7 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 8.3%. פיקדונות הציבור כוללים פיקדונות ללקוחות קמעונאיים, תאגידים, גופים פיננסיים ואחרים.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	יתרה ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)	השיעור (באחוזים) מסך פיקדונות הציבור, נטו ליום 31 בדצמבר	
	2021	2020		2021	2020
מטבעי ישראלי	233,149	218,008	7.0	75.7	76.7
לא צמוד	21,503	16,457	30.7	7.0	5.8
צמוד מדד	53,272	49,661	7.3	17.3	17.5
מט"ח כולל צמוד מט"ח	-	98	(100.0)	-	0.0
לא כספי	-	-	-	-	-
סך הכל	307,924	284,224	8.3	100.0	100.0

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

אנשים פרטיים:	ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)
	2021	2020	
משקי בית- אחר	118,051	114,987	2.7
בנקאות פרטית	21,664	20,178	7.4
סך הכל אנשים פרטיים	139,715	135,165	3.4
פעילות עסקית:			
עסקים קטנים וזעירים	50,247	44,382	13.2
עסקים בינוניים	15,742	14,406	9.3
עסקים גדולים	36,669	38,094	(3.7)
גופים מוסדיים	61,365	47,566	29.0
סך הכל פעילות עסקית	164,023	144,448	13.6
פעילות חוץ לארץ	4,186	4,611	(9.2)
סך הכל	307,924	284,224	8.3

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

תקרת הפיקדון (במיליוני ש"ח)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2021	2020
עד 1	95,170	94,031
מעל 1 עד 10	78,746	73,376
מעל 10 עד 100	44,740	41,781
מעל 100 עד 500	36,591	35,060
מעל 500	52,677	39,976
סך הכל	307,924	284,224

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-7.0 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 3.2 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2020. הגידול ביתרת פיקדונות מבנקים נובע מהלוואה מוניטרית שהתקבלה מבנק ישראל. לפרטים על התפתחות ההרכב של פיקדונות הציבור והתפתחות ההרכב של פיקדונות מבנקים, ראה ביאורים 18 ו-19 לדוחות הכספיים.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-38.0 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 4.6 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2020. איגרות החוב וכתבי התחייבויות הנדחים הושפעו במהלך שנת 2021, בין היתר, הנפקת איגרות חוב בסך של 5.2 מיליארדי שקלים חדשים, הנפקת כתבי התחייבות נדחים בסך של 0.6 מיליארד דולר למשקיעים מוסדיים, פירעונות שוטפים ופידיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo בסך של 0.2 מיליארד שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחות במקורות המימון לעיל.

לפרטים בדבר יתרות הנכסים והתחייבויות של קבוצת הבנק בתקופות הביניים, ראה מידע רב-רבעוני בנספחים לדוחות השנתיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

הון, הלימות הון ומינוף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-20.8 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 18.8 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 10.5%.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור שינוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר	
	2020	2021
1.5	3,445	3,497
(12.6)	87	76
9.8	(276)	(303)
12.6	15,548	17,500
10.5	18,804	20,770

הון מניות ופרמיה⁽¹⁾

קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות

הפסד כולל אחר מצטבר⁽²⁾⁽³⁾

עודפים⁽⁴⁾

סך הכל

(1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה דוח על השינויים בהון העצמי.

(2) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה דוח מאוחד על הרווח הכולל וביאור 10 בדוחות הכספיים.

(3) כולל התחייבות אקטואריות בגין תוכנית התייעלות לפרשת עובדים, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים.

(4) לפרטים בדבר התפתחות ההכנסות וההוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2021 הגיע ל-5.29%, לעומת 5.22% בסוף שנת 2020.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2.

הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבונאי בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים.

הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 31 בדצמבר 2021 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק). לפרטים בדבר הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo בשנת 2021, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) ומופחתים על פני תקופת הוראות מעבר עד ליום 1 בינואר 2022.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחן פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה:

שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.05%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.05%.

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחן הבנק כי קיימת כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחישי קיצון.

אופק התכנון הינו לשלוש שנים ובו מאתגר הבנק את תכנון ההון בשורה של תרחישי קיצון הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק, שוחקים את ההון שלו ומגדילים את היקף נכסי הסיכון. תוצאות תכנון ההון האחרון של הבנק מראות כי כרית הספיגה הונית הגלומה בדרישת ההון המזערית על פי הוראות בנק ישראל, מספקת.

בהתאם, נקבע כי יעד ההון העצמי רובד 1 של הבנק לצורך תכנון ההון, יהיה בהתאם לנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, בתוספת שולי ביטחון נאותים.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

יעד הלימות הון

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת שיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות. יחס הון עצמי רובד 1 מתווספות דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח.

לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בה נכללה, בין היתר, הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329 אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור לרכישת דירת מגורים שהועמדו בתקופה החל מיום 19 במרץ 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, ועל הלוואות לדיור לכל מטרה שהועמדו החל מיום 19 במרץ 2020.

לאורך תקופת המשבר פרסם הפיקוח על הבנקים עדכונים להארכת תוקף הוראת השעה, כאשר לעניין הפחתת דרישות ההון נקבע כי ההקלה תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם. עם זאת, במסגרת החוזר נקבע כי הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3 נקודות אחוז בתקופת ששת החודשים מתום תוקף ההוראה לא תחשב כחריגה מהאמור.

ביום 27 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו, החל מיום 1 בינואר 2022, יפוג תוקף הוראת השעה. כמו כן, בוצע עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות על הלוואות לדיור לפיו, דרישת ההון הנוספת בשיעור 1 האחוז תחול בגין הלוואות למטרת דיור בלבד ולא תחול בגין הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכון דירה (להלן: "הלוואה לכל מטרה").

בהתאם להוראת השעה ובהתחשב בדרישת ההון הנוספת מיתרת הלוואות לדיור, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 8.60% ויחס ההון הכולל המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 11.50% (אלהם יתווספו שולי בטחון נאותים).

לפרטים בדבר הנפקה ופדיון כתבי התחייבות נדחים מסוג CoCo ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון לרכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת הדיבידנד, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים לשנת 2021 ופרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון (דיבידנד), להלן.

להלן חישוב יחס הלימות הון (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
		הון לצורך חישוב יחס הון
		הון עצמי רובד 1
20,137	21,969	הון רובד 1
20,137	21,969	הון רובד 2
7,176	7,914	
27,313	29,883	סך הכל הון כולל
		יתרות משוקללות של נכסי סיכון
		סיכון אשראי
185,392	202,611	סיכונים שוק
2,228	2,268	סיכון תפעולי
12,864	13,831	
200,484	218,710	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
10.04	10.04	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
10.04	10.04	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.62	13.66	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.68	8.60	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
11.50	11.50	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
2. חברות בת משמעותיות (באחוזים)		
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאחדות שלו		
9.44	9.85	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
12.76	13.49	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00	8.00	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
11.50	11.50	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
בנק אגוד לישראל בע"מ והחברות המאחדות שלו		
12.91	16.28	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
16.23	19.40	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.44	8.43	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
11.50	11.50	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2021		
יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	
16	135	11	99	קבוצת חשיפה
42	368	64	556	חובות של ריבוניות
163	1,416	170	1,475	חובות של ישויות סקטור ציבורי
30	258	33	287	חובות של תאגידים בנקאיים
6,403	55,936	7,126	61,969	חובות של חברות ניירות ערך
777	6,758	701	6,099	חובות של תאגידים
2,107	18,325	2,232	19,412	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
1,189	10,342	1,124	9,776	חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,585	83,351	10,809	93,992	הלוואות לעסקים קטנים
922	8,016	968	8,417	משכנתאות לדיור
				נכסים אחרים
21,234	184,905	23,238	202,082	סך הכל

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 11.5% מיתרות נכסי הסיכון.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2021		
יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	
256	2,228	261	2,268	קבוצת חשיפה
56	487	61	529	סיכון שוק
1,479	12,864	1,591	13,831	סיכון CVA ⁽²⁾
1,791	15,579	1,913	16,628	סיכון תפעולי ⁽³⁾
23,025	200,484	25,151	218,710	סך הכל
				סך נכסי הסיכון

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 11.5% מיתרות נכסי הסיכון.

(2) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.

(3) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

יחס המינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא "יחס המינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים כאשר לצורך כך לא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

יחד עם זאת, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה, אשר כוללת, בין היתר, הוראת השעה שפורסמה ב-15 בנובמבר 2020 לפיה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד.

בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 4.5%.

לעניין הפחתת דרישות המינוף נקבע כי ההקלה תחול עד ליום 31 בדצמבר 2023 ובלבד שיחס המינוף של התאגיד הבנקאי לא יפחת מיחס המינוף ליום 30 ביוני 2022 או מיחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם.

להלן יחס המינוף של הבנק:

ליום 31 בדצמבר	
2020	2021
1. בנתוני המאוחד	
20,137	21,969
הון רובד 1 ^(א)	
388,370	423,950
סך החשיפות	
באחוזים	
5.19	5.18
יחס המינוף	
4.50	4.50
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(ב)	
2. חברות בת משמעותיות	
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו	
5.07	5.55
יחס המינוף	
4.50	4.50
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	
בנק אגוד לשרא"ל בע"מ והחברות המאוחדות שלו	
6.12	8.37
יחס המינוף	
4.50	4.50
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	

דיבידנד

מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק, מיום 26 בפברואר 2018, מדיניות הדיבידנד של הבנק, הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים דיבידנד בשיעור של עד 40% סך הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

יצוין כי בהתאם למדיניות הדיבידנד האמורה, הבנק עשוי לרכוש ברכישה עצמית (בכפוף לאמור לעיל) מניות של הבנק. מובהר, כי רכישה עצמית בידי הבנק של מניות הבנק, כאמור לעיל, תיחשב ל"חלוקה", כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999, וככזו תקטין בהתאמה את סכום הדיבידנד שיחולק (אם יחולק) על ידי הבנק על פי מדיניות הדיבידנד. "חלוקה" על פי מדיניות הדיבידנד (הן חלוקת הדיבידנד והן הרכישה העצמית) כאמור לעיל בהתאם להחלטות הדירקטוריון בעניין זה, כפי שיתקבלו מעת לעת ובכפוף להוראות הדין, ובכלל זה הגבלות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים.

בעקבות משבר הקורונה, ובהמשך להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)" (להלן - "הוראת השעה"), החליט דירקטוריון הבנק, ביום 13 באפריל 2020 כי הבנק יימנע מחלוקת דיבידנד (לרבות רכישה עצמית של מניות הבנק), כל עוד הוראת השעה בתוקף. לעניין זה יציין כי במסגרת הוראת השעה, כפי שעודכנה, נקבע כי תוקף הוראת השעה הינו עד ליום 30 בספטמבר 2021. ביום 26 ביולי 2021 הודיע הפיקוח על הבנקים כי גם בעת שהוראת השעה בתוקף, ניתן יהיה לבצע חלוקת דיבידנד בגין רווחי שנת 2020, וכי חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 30% מהרווח הנקי לשנת 2020, לא תחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. בהתאם לכך, אישר דירקטוריון הבנק, ביום 16 באוגוסט 2021, לחלק דיבידנד בסכום של 483 מיליוני שקלים חדשים, 30% מרווחי שנת 2020.

ביום 30 בספטמבר 2021, האריך הפיקוח על הבנקים את הוראות השעה (בנוסף להתאמות מסוימות) בשלושה חודשים נוספים, עד ליום 31 בדצמבר 2021, והודיע כי חלוקת דיבידנד אפשרית גם בגין רווחי שנת 2021 (גם בעת שהוראת השעה בתוקף), וכי חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 30% מהרווח הנקי לשנת 2021, לא תחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. בהתאם לכך, אישר דירקטוריון הבנק, ביום 15 בנובמבר 2021, לחלק דיבידנד בסכום של 752.7 מיליוני שקלים חדשים 30% מרווחי תשע"א החודשים הראשונים של שנת 2021, כמפורט להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

ביום 27 בדצמבר 2021 הודיע הפיקוח על הבנקים כי החל מיום 1 בינואר 2022 פג תוקף הוראת השעה למעט הוראות ספציפיות להם נקבע בהוראת השעה תוקף מאוחר יותר. בדברי ההסבר ציין הפיקוח כי בהקשר של החלטה על חלוקת דיבידנדים התאגידים הבנקאיים צריכים לנהוג בזהירות, ולהביא בחשבון רמה מסוימת של אי ודאות שקיימת עדיין בשווקים.

הבנק מתכנן להמשיך ולפעול בהתאם למדיניות הדיבידנד שלו, בכפוף להוראות הדין ולאמור לעיל, ולאישור המפקח על הבנקים ולהגבלות שנקבעו על ידו. במסגרת תוכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025, שאושרה על ידי הדירקטוריון ביום 26 באפריל 2021, הדירקטוריון יעקוב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית החדשה, במטרה לבחון את האפשרות להעלות שיעור הדיבידנד שצוין לעיל, עד לשיעור של 50% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, עם סיום הליך המיזוג עם בנק אגוד; זאת, בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים, וכן בכפוף לקבלת אישורו של המפקח על הבנקים.

מובהר, כי אין במדיניות הדיבידנד, כאמור לעיל, משום החלטה או התחייבות לחלוקת דיבידנד, וכי כל "חלוקה" תהיה כפופה לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין, ובכלל זה, אישור הדירקטוריון לביצוע החלוקה, הכל על פי שיקול דעתו של הדירקטוריון ובכפוף להוראות כל דין.

חלוקת דיבידנד

הכרזה על דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2019 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה (אגורות)	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
12 באוגוסט 2019	27 באוגוסט 2019	167.21	0.40 ⁽¹⁾	392.0
18 בנובמבר 2019	3 בדצמבר 2019	71.89	0.40	168.8
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2019⁽⁴⁾				
24 בפברואר 2020	11 במרץ 2020	74.89	0.40	176.0
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2020⁽⁵⁾				
16 באוגוסט 2021	31 באוגוסט 2021	188.99	0.30 ⁽²⁾	483.0
15 בנובמבר 2021	30 בנובמבר 2021	293.47	0.30 ⁽³⁾	752.7
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2021⁽⁶⁾				
1,235.7				

(1) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של המחצית הראשונה של שנת 2019.

(2) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של שנת 2020.

(3) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של תשעת החודשים הראשונים של שנת 2021.

(4) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2019 - 736.8 מיליוני שקלים חדשים.

(5) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2020 - 483.0 מיליוני שקלים חדשים.

(6) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2021 - 752.7 מיליוני שקלים חדשים.

הכרזה על דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2021

דירקטוריון הבנק החליט ביום 28 בפברואר 2022 לחלק דיבידנד בסכום של 271.6 מיליוני שקלים חדשים, המהווים 40% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2021, זאת, בהתאם למדיניות הדיבידנד של הבנק, וכן לאור הודעת הפיקוח על הבנקים, מיום 27 בדצמבר 2021 כי החל מיום 1 בינואר 2022 פג תוקף הוראת השעה למעט הוראות ספציפיות להם נקבע בהוראת השעה תוקף מאוחר יותר, כאמור לעיל.

סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 1058.9% מההון המונפק, דהיינו 105.89 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לענין תשלום הדיבידנד הינו 8 במרץ 2022 ויום התשלום הינו 15 במרץ 2022. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המיירים של הבנק.

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

לימים 31 בדצמבר	שיעור השינוי (באחוזים)		
	2020	2021	
545,852	465,591	17.2	ניירות ערך ⁽¹⁾
125,960	97,895	28.7	נכסי קופות גמל שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול
78,783	70,254	12.1	נכסים בנאמנות קבוצת הבנק
13,564	11,585	17.1	נכסי קרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול
17,732	14,597	21.5	נכסים אחרים בניהול ⁽²⁾

(1) שווי יתיקי ניירות ערך במשמורת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יציין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.

(2) לרבות:

- יתרות אשראי המגובות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות.

- הלוואות אחרות בניהול הבנק לרבות, הלוואות לדיור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזרי פעילות פיקוחיים

בהתאם להוראה הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שייך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה.

לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט בביאור 29 לדוחות הכספיים.

קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שייך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת המפקח על הבנקים לדון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים ה"פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

- הגדרה פיקוחית של המגזר.
- תיאור איכותי תמציתי של המגזר (ב"גישת ההנהלה").
- הסבר להבדלים בין ההגדרה ה"פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל (ב"גישת ההנהלה").
- תוצאות כספיות של המגזר (ב"גישת הפיקוחית").

החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. בהתאם, כוללים דוח רווח והפסד, לשנת 2021, לרבעון הרביעי של שנת 2021 ולרבעון הרביעי של שנת 2020, והמאזן המאוחד של הבנק, את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. לפרטים ותיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלו. התוצאות הכספיות לפי "גישת ההנהלה" מוצגות בביאור 29 לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

רווח נקי ⁽¹⁾		חלק מסך רווח נקי (באחוזים)	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	2021	2020
אנשים פרטיים:			
משקי בית- הלוואות לדיור	1,118	726	44.8
משקי בית- אחר	(61)	(10)	-
בנקאות פרטית	51	⁽²⁾ 65	4.0
סך הכל אנשים פרטיים	1,108	781	48.8
פעילות עסקית:			
עסקים קטנים וזעירים	544	324	20.1
עסקים בינוניים	123	88	5.4
עסקים גדולים	248	207	12.9
גופים מוסדיים	18	10	0.6
סך הכל פעילות עסקית	933	629	28.7
ניהול פיננסי	1,028	115	7.1
סך הכל פעילות בישראל	3,069	1,525	96.3
פעילות חוץ לארץ	119	85	5.3
סך הכל	3,188	1,610	100.0

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(2) כולל הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים (54 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) בגין שיפוי מחברות הביטוח. לפרטים נוספים ראה פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה.

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליוני שקלים חדשים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדירור" ו-"אנשים פרטיים - אחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר משקי הבית מאופיין בלקוחות פרטיים, להם יתרת חבות נמוכה ופעילות בהיקפים כספיים נמוכים באופן יחסי. על לקוחות המגזר נמנים לקוחות המנהלים חשבונות של יחידים, חשבונות משותפים של בני זוג וכדומה, וכן נוטלי המשכנתאות. המגזר מתאפיין ברמה גבוהה של פיזור והוא מטופל בחטיבה הקמעונאית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליוני שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משייכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

התפתחויות שחלו במגזר משקי הבית בתקופה

- בשנת 2021 נמשכו המאמצים הציבוריים לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לתחרות בתחום משקי הבית ולהגדלת התחרות בתחום האשראי הצרכני. לצד החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, קיימים מספר מהלכי חקיקה ורגולציה מקבילים שצפויים להביא להגברת התחרות במגזר ובהם הפעלת מאגר נתוני אשראי שעלה לאוויר בחודש אפריל 2019, פרויקט הסדרת ניווד חשבונות בין בנקים שעלה לאוויר בחודש ספטמבר 2021 וכן פרויקט להסדרת מערכת לשיתוף מידע בנקאי באמצעות הגדרת סטנדרט API ל"בנקאות פתוחה" שהשלב הראשון בו עלה לאוויר בשנת 2021 והוא צפוי להימשך בהתאם לאבני דרך שנקבעו.
- במהלך שנת 2021 נמשכה באופן מתון יותר בהשוואה לשנים קודמות תופעת סגירת סניפים וצמצום עמדות טלרים בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים. במסגרת זו, ובהתאם לחקיקה מחודש אוגוסט 2016 לעניין חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מספר 22) התשע"ו-2016, תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע נדרש לקבל אישור מהמפקח על הבנקים וזאת לאחר שמוגשת בקשה מנומקת בכתב על כך.
- בתחום כרטיסי האשראי, נמשכו התמורות הרגולטוריות שנגזרות, בין השאר, כתוצאה מיישום החוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. במהלך שנת 2019 בוצע תהליך ההיפרדות של חברות כרטיסי האשראי מהבנקים. כמו כן, נחתמו מספר הסכמים משמעותיים בין חברות כרטיסי אשראי לבין מועדונים קמעונאיים להנפקה משותפת של כרטיסים חוץ-בנקאיים. בשנת 2020 חל שינוי משמעותי בשוק כרטיסי האשראי לאור לוחות הזמנים שקבע בנק ישראל לעניין ביצוע עסקאות בבתי עסק במסופים התומכים בטכנולוגיית EMV (טכנולוגיה של קריאת שבב על גבי כרטיס האשראי) וההיערכות לכניסה לשוק הישראלי של אפליקציות תשלומים בינלאומיות. במסגרת זו, חתם הבנק עם Apple על הסכם שבמסגרתו יוכלו לקוחות הבנק לשלם בארנק Apple Pay באמצעות כרטיסי אשראי בנקאיים; פעילות זו עלתה לאוויר בחודש מאי 2021. הבנק מאפשר גם תשלום בארנק Google Pay במכשירי אנדרואיד וכן מאפשר תשלום בארנקים של 3 חברות כרטיסי האשראי במכשירי אנדרואיד.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיית עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2020			2021			
במיליוני שקלים חדשים						
הלוואות		אחר	הלוואות		אחר	
סך הכל	לדיר		סך הכל	לדיר		
3,258	1,929	1,329	3,699	2,263	1,436	רווח ורווחיות
2	(6)	8	1	-	1	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
720	146	574	842	143	699	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
3,980	2,069	1,911	4,542	2,406	2,136	עמלות והכנסות אחרות
409	279	130	(188)	(133)	(55)	סך ההכנסות
2,402	678	1,724	3,040	835	2,205	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
1,169	1,112	57	1,690	1,704	(14)	הוצאות תפעוליות אחרות
406	386	20	581	586	(5)	רווח לפני הפרשה למיסים
763	726	37	1,109	1,118	(9)	הפרשה למיסים
(47)	-	(47)	(52)	-	(52)	רווח (הפסד) לאחר מיסים
716	726	(10)	1,057	1,118	(61)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
						רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
						מאזן - סעיפים עיקריים:
182,007	156,364	25,643	201,810	175,626	26,184	אשראי לציבור (יתרת סוף)
180,757	155,422	25,335	200,770	174,822	25,948	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
114,987	-	114,987	118,051	-	118,051	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
164,319	142,921	21,398	189,646	165,384	24,262	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
99,635	-	99,635	117,274	-	117,274	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
102,853	82,671	20,182	118,900	96,065	22,835	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
						מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
2,692	1,831	861	3,110	2,152	958	מרווח מפעילות מתן אשראי
458	-	458	450	-	450	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
108	98	10	139	111	28	אחר
3,258	1,929	1,329	3,699	2,263	1,436	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת המגזר בשנת 2021 כוללת את בנק אגוד, בהשוואה לשנת 2020 בה נכללו תוצאות הפעילות של אגוד רק ברבעון הרביעי של השנה. תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2021 הסתכמה ב-1,057 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 716 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

עיקר הגידול ברווחי המגזר נובע מההלוואות לדיר (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים), שתרמו בשנת 2021 סך של 1,118 מיליוני שקלים חדשים לרווח הנקי, לעומת 726 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע מהמשך הגידול בפעילות: עלייה של 340 מיליוני שקלים חדשים בהכנסות המימון, וזאת על רקע גידול של כ-16% בהיקף יתרות האשראי הממוצעות במגזר. כמו כן, הושפע הרווח הנקי מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, מהוצאה בסך 279 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, להכנסה בסך 133 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021, בעיקר כתוצאה מקיטון בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק והירידה בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים. זאת, לעומת התקופה המקבילה אשתקד בה נרשמו הוצאות אשר כוללו הוצאה בגין הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי על רקע התפשטות נגיף הקורונה.

תרומת יתר פעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדיר) בשנת 2021 הסתכמה בהפסד של 61 מיליוני שקלים חדשים לעומת הפסד של 10 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מעליה בהוצאות התפעוליות, עקב מגידול בהוצאות השכר הנובע בעיקר מגידול בסעיפי תגמול משתנים, על רקע התוצאות הכספיות בשנת 2021.

כמו כן, הושפעה תרומת משקי הבית ללא דיר מקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שהסתכמו בהכנסה של 55 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021 לעומת הוצאה של 130 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נובע בעיקר מקיטון בהפרשה הקבוצתית על רקע שיפור במדדי הצמיחה והאבטלה, המשפיעים על סיכון האשראי במגזר זה.

הגידול בסעיפי הכנסות הריבית, נטו, העמלות וההכנסות האחרות, וההוצאות התפעוליות, נובע מגידול בפעילות השוטפת, וכן מאיחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר הבנקאות הפרטית נותן שירותים בנקאיים בישראל הן ללקוחות ישראלים והן ללקוחות תושבי חוץ. בנקאות פרטית הינה תפיסה של שירות בנקאי המיועד ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, שחלק ניכר מפעילותם נעשה בתחום ניהול נכסים פיננסיים. לקוחות הבנקאות הפרטית הינם בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 3 מיליוני שקלים חדשים. הייעוץ הפיננסי, המהווה חלק מהשירות המוצע למגזר פעילות זה, ניתן ללקוחות המגזר החתומים על הסכמי ייעוץ. כמו כן, מוצע מענה ליתר צרכיהם הפיננסיים של לקוחות אלה, תוך מתן שירות אישי ברמה גבוהה והצעת מוצרים מתקדמים ומגוונים. מגזר זה מתאפיין בפוטנציאל הרחבת הקשר העסקי עם הלקוחות שהם ממעמד סוציו אקונומי גבוה והדורשים שירות מקצועי אישי בזמינות גבוהה.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליוני שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר בנקאות פרטית בתקופה

בשנה החולפת לא חלו התפתחויות מהותיות בשווקים ושינויים מהותיים במאפייני הלקוחות במגזר הבנקאות הפרטית. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
81	79	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
23	99	עמלות והכנסות אחרות
104	178	סך ההכנסות
(1)	6	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
28	72	הוצאות תפעוליות אחרות
77	100	רווח לפני הפרשה למיסים
26	35	הפרשה למיסים
51	65	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
141	370	אשראי לציבור (יתרת סוף)
139	362	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
21,664	20,178	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
203	178	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
20,947	17,072	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
98	70	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
1	1	מרווח מפעילות מתן אשראי
72	76	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
8	2	אחר
81	79	סך הכל הכנסות ריבית נטו

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

תרומת המגזר בשנת 2021 כוללת את בנק אגוד, בהשוואה לשנת 2020 בה נכללו תוצאות הפעילות של אגוד רק ברבעון הרביעי של השנה. תוצאות פעילות במגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בשנת 2021 הסתכמו ברווח של 51 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-65 מיליוני שקלים חדשים לתקופה המקבילה אשתקד.

סעיף עמלות והכנסות אחרות קטנו לעומת תקופה המקבילה אשתקד, בה נכללו בו הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים (54 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) בגין הסדר מוסכם עם המבטחים לסיום הליכים נגזרים, שנרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020. מנגד, חל קיטון בהוצאות תפעוליות ואחרות בשנת 2021, אשר נבע ברובו מקיטון בהוצאות משפטיות.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר העסקים הזעירים והקטנים פועל במסגרת החטיבה הקמעונאית וכולל בעיקר חברות קטנות ולקוחות עסקיים קטנים, בעלי מחזור קטן מ-10 מיליוני שקלים חדשים (עסק זעיר) וכן מחזור פעילות גדול או שווה ל-10 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים (עסק קטן). בהתאם לגישת ההנהלה קיימים מקרים שבהם לקוחות חוצים את רף המחזור וממשיכים להיות מטופלים בחטיבה הקמעונאית. המגזר מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות. לאור העובדה שזמינות הנתונים ואיכותם לגבי הלקוחות במגזר זה נמוכה ביחס ללקוחות עסקיים גדולים, נדרשים טיפול מקצועי ואמצעי בקרה מתאימים, על מנת להעריך את טיב הלקוח לצורך מתן אשראי. בנוסף, מאופיין מגזר זה בשיעור ביטחונות גבוה, הנדרש מהלקוחות להבטחת פירעון האשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נזילים בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

התפתחויות שחלו במגזר עסקים זעירים וקטנים בתקופה

מגמת התעצמות התחרות בין הבנקים במגזר העסקים הקטנים המשיכה לצבור תאוצה בשנה האחרונה. בנוסף, ננקטו מספר פעולות ציבוריות לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לפעילות בתחום האשראי לעסקים קטנים.

שינויים במאפייני הלקוחות במגזר

המגזר מאופיין בפיזור גבוה של לקוחות ובשיעור ביטחונות גבוה הנדרש מהלקוחות על מנת להבטיח את פירעון האשראי. במהלך שנת 2021, לאור משבר הקורונה, הועמדו הלוואות ייעודיות ללקוחות המגזר במסגרת הקרן בערבות המדינה לעסקים קטנים ובינוניים לסייע בהתמודדות עם משבר הקורונה. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים		
1,188	1,363	רווח ורווחיות
-	1	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
440	543	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,628	1,907	עמלות והכנסות אחרות
321	(71)	סך ההכנסות
803	1,140	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
504	838	הוצאות תפעוליות אחרות
175	288	רווח לפני הפרשה למיסים
329	550	הפרשה למיסים
(5)	(6)	רווח לאחר מס
324	544	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
29,514	30,744	אשראי לציבור (יתרת סוף)
28,948	30,245	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
44,382	50,247	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
23,880	30,459	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
34,255	47,118	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
22,792	27,504	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
1,026	1,182	מרווח מפעילות מתן אשראי
122	124	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
40	57	אחר
1,188	1,363	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת המגזר בשנת 2021 כוללת את בנק אגוד, בהשוואה לשנת 2020 בה נכללו תוצאות הפעילות של אגוד רק ברבעון הרביעי של השנה. תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2021 הסתכמה ב-544 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 324 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הגורם העיקרי לשינוי בתרומת המגזר, מלבד איחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד, הוא הירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שהסתכמו בשנת 2021 בהכנסה של 71 מיליוני שקלים חדשים לעומת הוצאה בסך 321 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהפרשה להפסדי אשראי נובעת בעיקר מקיטון בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק והירידה בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים. זאת, לעומת התקופה המקבילה אשתקד בה נרשמו הוצאות אשר כללו הוצאה בגין הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי על רקע התפשטות נגיף הקורונה.

הגידול בסעיפי הכנסות הריבית, נטו, העמלות וההכנסות האחרות, וההוצאות התפעוליות, נובע מגידול בפעילות השוטפת, וכן מאיחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר, בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. בשנים האחרונות מסווגים למגזר זה לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

לקוחות המגזר שעיקר פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. לקוחות מגזר זה, הפועלים בכל ענפי המשק, מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שקיימים לקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, המסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, קיימים לקוחות עסקיים המסווגים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, בעלי מחזור פעילות שנתי נמוך מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- ככלל, בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושיוניים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
337	309	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
(2)	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
114	96	עמלות והכנסות אחרות
449	406	סך ההכנסות
22	136	הוצאות בגין הפסדי אשראי
239	136	הוצאות תפעוליות אחרות
188	134	רווח לפני הפרשה למיסים
65	46	הפרשה למיסים
123	88	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
10,066	9,660	אשראי לציבור (יתרת סוף)
9,848	9,427	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
15,742	14,406	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
8,958	8,108	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
15,525	10,570	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
11,927	9,192	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
285	260	מרווח מפעילות מתן אשראי
42	36	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
10	13	אחר
337	309	סך הכל הכנסות ריבית נטו

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

תרומת המגזר בשנת 2021 כוללת את בנק אגוד, בהשוואה לשנת 2020 בה נכללו תוצאות הפעילות של אגוד רק ברבעון הרביעי של השנה. תוצאות פעילות מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בשנת 2021 הסתכמו ברווח של 123 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של 88 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגורם העיקרי לשינוי בתרומת המגזר, מלבד איחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד, הוא הירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שהסתכמו בשנת 2021 ב-22 מיליוני שקלים חדשים לעומת הוצאה של 136 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד, הושפעו בעיקר מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. בשנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית, שבעקבותיו מיוחסות ההפרשות שבוצעו, בהדרגה, לתחומים וללוחים ספציפיים, במקביל להתמתנות בהיקף ההפרשה הכוללת. הגידול בסעיפי הכנסות הריבית, נטו, העמלות וההכנסות האחרות, וההוצאות התפעוליות, נובע מגידול בפעילות השוטפת, וכן מאיחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים, בעלי מחזורי פעילות הגבוהים מ-120 מיליוני שקלים חדשים.

בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידי גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, כדוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שיש לקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.
- ככלל, בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית, למעט גופים מוסדיים כאמור לעיל, כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיית עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים		
561	585	רווח ורווחיות
(1)	5	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
134	160	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
694	750	עמלות והכנסות אחרות
138	(7)	סך ההכנסות
239	379	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
317	378	הוצאות תפעוליות אחרות
110	130	רווח לפני הפרשה למיסים
207	248	הפרשה למיסים
20,169	23,574	רווח נקי
19,859	23,289	מאזן - סעיפים עיקריים:
38,094	36,669	אשראי לציבור (יתרת סוף)
19,125	20,838	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
31,004	36,129	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
25,729	30,618	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
		יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
		יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
475	490	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
59	53	מרווח מפעילות מתן אשראי
27	42	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
561	585	אחר
		סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת המגזר בשנת 2021 כוללת את בנק אגוד, בהשוואה לשנת 2020 בה נכללו תוצאות הפעילות של אגוד רק ברבעון הרביעי של השנה. תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בשנת 2021 הסתכמה ברווח של 248 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 207 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הגורם העיקרי לשינוי בתרומת המגזר הוא הירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שהסתכמו בשנת 2021 בהכנסה של 7 מיליוני שקלים חדשים לעומת הוצאה של 138 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד, הושפעו בעיקר מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. בשנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית, שבעקבותיו מיוחסות ההפרשות שבוצעו, בהדרגה, לתחומים וללוויים ספציפיים, במקביל להתמתנות בהיקף ההפרשה הכוללת.

הגידול בסעיפי הכנסות הריבית, נטו, העמלות וההכנסות האחרות, וההוצאות התפעוליות, נובע מגידול בפעילות השוטפת, וכן מאיחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, קרנות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן שירות למנהלי נכסים פיננסיים ומאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: חברות ביטוח, מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות, תעודות סל, חברי בורסה ומנהלי תיקי השקעות. פעילות המגזר כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שערך נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל וחישוב תשואות. כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים. לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בנוסף המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיית עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
98	109	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
1	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
56	51	עמלות והכנסות אחרות
155	163	סך ההכנסות
23	(32)	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
117	168	הוצאות תפעוליות אחרות
15	27	רווח לפני הפרשה למיסים
5	9	הפרשה למיסים
10	18	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
2,434	2,960	אשראי לציבור (יתרת סוף)
2,404	2,939	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
47,566	61,365	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
1,108	1,777	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
41,903	53,355	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
2,455	2,295	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
26	26	מרווח מפעילות מתן אשראי
66	62	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
6	21	אחר
98	109	סך הכל הכנסות ריבית נטו

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

תרומת המגזר בשנת 2021 כוללת את בנק אגוד, בהשוואה לשנת 2020 בה נכללו תוצאות הפעילות של אגוד רק ברבעון הרביעי של השנה. תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בשנת 2021 הסתכמה ברווח של 18 מיליוני שקלים חדשים לעומת 10 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול ברווח נובע מהכנסות בגין הפסדי אשראי בסך 32 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הוצאה של 23 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת הנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך. ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגזרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ. השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים. פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת הנהלה")

הניהול הפיננסי בבנק מבוצע על ידי החטיבה הפיננסית. מגזר הניהול הפיננסי פועל בארץ ובחוץ לארץ וכולל מספר תחומים עיקריים: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול תיק איגרות החוב, ניהול החשיפות לסיכונים שוק, ניהול הנזילות ופעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון, זאת, בהתאם לראיית הנהלה את הניהול של פעילויות אלה. הפעילות בתחום ניהול נכסים והתחייבויות מנהלת בסקטור ניהול פיננסי וכוללת את ניהול המקורות והשימושים, החשיפות לסיכונים שוק - לרבות ניהול סיכונים נזילות, בסיס וריבית, ניהול מחירי המעבר ("מחירי צל") ותמחר עסקאות פיננסיות מיוחדות וניהול תיק איגרות החוב. הפעילות למסחר מתבצעת על ידי חדר העסקאות וכוללת את פעילות הבנק במטבע חוץ, באופציות, בנגזרי ריבית, בניירות ערך בארץ ובחוץ לארץ ובנכסים פיננסיים, כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ. כמו כן, בחטיבה קיימת יחידה ייעודית לניהול קשרי מוסדות פיננסיים ומשקיעים. יחידה זו אחראית על מכלול הפעילות מול בנקים בחוץ לארץ, לרבות ניהול חשבונות קורספונדנט, קבלת ומתן שירותים שונים ופיתוח פעילות תומכת בצרכי לקוחות הבנק. הפעילות במגזר הינה בכפוף למדיניות ניהול הסיכונים הרלבנטיים למגזר ובמסגרת המגבלות שהטילו הדירקטוריון והנהלה באשר לרמות החשיפה השונות. המגזר כולל גם את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר), והחל מיום 30 בספטמבר 2020 גם את הפעילות המבוצעת בבנק אגוד. הפעילות, לרבות בבנק אגוד, כוללת את התאמת מבנה התיק והרכבו לסיביה העסקית, למצב שוק ההון בישראל ובעולם, למגבלות נכסי הסיכון, תוך שמירה על רמת הכנסות נאותה ויצירת עוגן להכנסות עתידיות ארוכות טווח, במסגרת תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון.

הבדלים בין גישת הנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת הנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר ניהול פיננסי בתקופה

במהלך שנת 2021 הושפעה הפעילות במגזר מ:

- הכנסות והוצאות כתוצאה משינויים הקשורים לעקומי שוק.
- עלייה בסביבת האינפלציה בארץ ובעולם.
- פעילות בניירות ערך.

לפרטים ומיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
133	1,303	סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
208	385	הכנסות מימון שאינן מריבית
316	467	עמלות והכנסות אחרות
657	2,155	סך ההכנסות
1	(1)	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
421	505	הוצאות תפעוליות אחרות
235	1,651	רווח לפני הפרשה למיסים
81	569	הפרשה למיסים
154	1,082	רווח לאחר מיסים
1	(10)	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
155	1,072	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(40)	(44)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
115	1,028	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
8,010	11,971	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
133	1,303	אחר
133	1,303	סך הכל הוצאות ריבית נטו

תרומת המגזר בשנת 2021 כוללת את בנק אגוד, בהשוואה לשנת 2020 בה נכללו תוצאות הפעילות של אגוד רק ברבעון הרביעי של השנה. תוצאות פעילות מגזר ניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בשנת 2021 הסתכמו ברווח של 1,028 מיליוני שקלים חדשים, מהם 174 מיליוני שקלים חדשים בגין בנק אגוד, לעומת רווח של 115 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגורמים העיקריים לשינוי בתוצאות המגזר: גידול בהכנסות המימון, כתוצאה מהמשך הגידול בפעילות השוטפת, השפעת השינוי במדד המחירים לצרכן וגידול בהכנסות המימון שאינן מריבית בעיקר מהשפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן. ראה גם ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר. הגידול בסך העמלות וההכנסות האחרות נובע בעיקר כתוצאה מהפחתת יתרת זכות נדחית בגין רכישת אגוד. הגידול בסעיף ההוצאות התפעוליות, נובע בעיקר מאיחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת בעיקר מתן שירותים בנקאיים לעסקים בעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה כוללת שירותי בנקאות אישית, מימון סחר חוץ, אשראי מקומי לרכישת נדל"ן ומימון מסחרי והשתתפות באשראים סינדיקטיביים. הפעילות הבינלאומית בחוץ לארץ הוכפפה לחטיבה העסקית בינואר 2021.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

התפתחויות שחלו במגזר פעילות בחוץ לארץ בתקופה

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות. לפרטים בדבר הסכם מכירה של חברת הבת יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד לבנק Hyposwiss Private Bank Geneve SA משוויץ, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
194	208	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
10	8	הכנסות מימון שאינן מריבית
31	34	עמלות והכנסות אחרות
235	250	סך ההכנסות
16	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
89	69	הוצאות תפעוליות אחרות
130	181	רווח לפני הפרשה למיסים
45	62	הפרשה למיסים
85	119	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
3,804	4,236	אשראי לציבור (יתרת סוף)
3,768	4,199	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
4,611	4,186	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
3,300	3,552	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
4,742	4,067	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
4,544	5,010	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
107	121	מרווח מפעילות מתן אשראי
10	8	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
77	79	אחר
194	208	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה בשנת 2021 הסתכמה ב-119 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 85 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול ברווח נובע מגידול בהכנסות המימון, וכן מהיעדר הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2021, לעומת הוצאה של 13 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, הושפעה תרומת המגזר מרווח הון בסך של כ-14 מיליוני שקלים חדשים כתוצאה ממכירת חברת הבת יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד ברבעון השני של שנת 2021. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות, הגיעה בשנת 2021 ל-319 מיליוני שקלים חדשים (151 מיליוני שקלים חדשים ללא בנק אגוד), לעומת 194 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020 (175 מיליוני שקלים חדשים ללא בנק אגוד). נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו.

ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-331 מיליוני שקלים חדשים (163 מיליוני שקלים חדשים ללא בנק אגוד), לעומת 198 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020 (179 מיליוני שקלים חדשים ללא בנק אגוד).

ראה פירוט השפעת החברות המוחזקות להלן. לפרטים נוספים ראה ביאור 29 (מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים) לדוחות הכספיים.

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד")

בנק אגוד הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לבין בנק מזרחי טפחות בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של מזרחי טפחות, והושלמה רכישת המניות מיתר בעלי המניות. החל מסמוע זה מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד. לפרטים, ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

תרומת בנק אגוד לרווחי הקבוצה בשנת 2021 הסתכמה ב-169 מיליוני שקלים חדשים, וכן 216 מיליוני שקלים חדשים בגין יתרת זכות נדחית שגרשמה בגין רכישת אגוד ומוכרת ברווח והפסד על פני 5 שנים החל מהרבעון הרביעי של שנת 2020.

סך המאזן המדווח של בנק אגוד ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם ב-34,620 מיליוני שקלים חדשים, לעומת ב-47,663 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020, קיטון של 13,043 מיליוני שקלים חדשים (27%). יתרת האשראי לציבור, נטו המדווחת ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-18,592 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 24,571 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020, קיטון של 5,979 מיליוני שקלים חדשים (24%), כתוצאה מהעברה הדרגתית של פעילות האשראי מבנק אגוד למזרחי טפחות. יתרת פיקדונות הציבור המדווחת ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-24,822 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 37,361 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020, קיטון של 12,539 מיליוני שקלים חדשים (34%).

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון המחליף, בנק יהב רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, בכפוף להיתר מראש של הפיקוח על הבנקים.

בד בבד עם קבלת הרישיון המחליף, נתקבל בבנק יהב אישור הפיקוח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידים, ובלבד שהתאגידים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה. בנק יהב פועל בהתאם לרישיון המחליף, בכפוף ובהתאם למדיניות דירקטוריון בנק יהב בנושא.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2021, הסתכמה ב-102 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-92 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020. הגורמים העיקריים שהשפיעו על הרווח הנקי הם עלייה בהכנסות ריבית נטו, הנובעת בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות במגזר השקלי ומגידול בהכנסות שאינן מריבית. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב הגיעה בשנת 2021 ל-11.2%, בהשוואה ל-11.2% בשנת 2020. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם ב-33,759 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 33,463 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 1%. יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-11,129 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 10,575 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 5%. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-29,991 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 29,328 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 2%.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות סוכנות לביטוח")

טפחות סוכנות לביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי חיים ופוליסות ביטוחי נכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. הרווח הנקי של טפחות סוכנות לביטוח בשנת 2021 הסתכם ב-70 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 67 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בשנת 2021 ל-5.5% לעומת תשואה של 5.6% בשנת 2020.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתית הבנק, תרמו לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2021 כ-22 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 28 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020. מזה רווח בסך 16 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021 (23 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020) מפעילות מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ (להלן: "החברה לנאמנות"). רווחי החברה לנאמנות כללו בשנים 2021 ו-2020 הכולל הכנסה משיפוי שהתקבל מחברות ביטוח.

ביום 8 בנובמבר 2020 אישרו האסיפות הכלליות והדירקטוריונים של חברות הבת הרלוונטיות מיזוג בין החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ לבין מזרחי טפחות נאמנות בע"מ, וביום 2 במאי 2021 הושלם המיזוג.

יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד

לפרטים בדבר עסקת מכירה מיום 21 במאי 2021, של חברת הבת יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") לבנק Hyposwiss Private Bank Geneva SA משוויץ, תמורת כ-44 מיליוני פרנקים שווייצרים, תוך רישום רווח הון בסך 14 מיליוני שקלים חדשים, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. בנק המזרחי שוויץ התמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית והוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands), הרשומה בהולנד. התוצאות הכספיות של הבנק כוללות בשנת 2021 הפסד נקי של בנק המזרחי שוויץ בסך 0.1 מיליוני פרנקים שווייצרים, לעומת רווח נקי של 0.1 מיליוני פרנקים שווייצרים בשנת 2020.

הכנסות הריבית והכנסות הריבית, נטו של הבנק כוללות בשנת 2021 0.1 מיליוני פרנקים שווייצרים, לעומת 1.5 מיליוני פרנקים שווייצרים בשנת 2020. ההכנסה לפני מס כוללת 0.1 מיליוני פרנקים שווייצרים, לעומת 0.1 מיליוני פרנקים שווייצרים בשנת 2020. ההפסד לפני מס מנוכה מהשפעות שער חליפין כולל 0.9 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח לפני מס בסך 0.3 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

השקעות במניות

הבנק מנהל השקעות נוסטרו במניות. המניות שבהן השקיע הבנק כאמור, מוצגות חלקן בתיק למסחר, וחלקן כמניות שאינן למסחר וכמניות וניירות ערך אחרים במסגרת תיק ניירות הערך של הבנק ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד.

השקעות שאינן סחירות ושלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. יתר ההשקעות (סחירות וקיים לגביהן שווי הוגן) מוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן ושינויים בשווי ההוגן אשר טרם מומשו, מוכרים בדוח רווח והפסד.

השקעות קבוצת הבנק במניות הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2021 ב-795 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 477 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020, כמפורט להלן:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2020	2021
במיליוני שקלים חדשים	
	במסגרת סעיף ניירות ערך שאינם למסחר:
112	264
193	339
121	103
426	706
	סך הכל במסגרת מניות שאינן למסחר
20	20
20	20
	סך הכל במסגרת מניות למסחר
31	69
31	69
	סך הכל במסגרת השקעה בחברות כלולות
477	795
	סך הכל השקעות במניות

רווחי קבוצת הבנק נטו מהשקעות במניות, לאחר הפרשה לירידת ערך הסתכמו בשנת 2021 ב-139 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 51 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020.

לפרטים בדבר השקעה במניות שאינן למסחר ומניות למסחר. ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

סקירת הסיכונים

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים החוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים פיננסיים כגון: סיכונים שוק וריבית, סיכון נזילות וסיכונים אשראי וסיכונים המוצרים והמכשירים הפיננסיים כגון: סיכונים תפעוליים (כולל סיכון טכנולוגיית המידע וסיכונים אבטחת מידע וסייבר), סיכונים ציות ורגולציה, סיכון אסטרטגי-עסקי וסיכון מוניטין.

ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באייה כוללת של פעילות הבנק בארץ ובשלוחות חוץ לארץ ובהתאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה, תוך נטילת סיכונים בצורה מושכלת ושמירה על רמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון הכולל שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק.

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא חשוף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להנחיות בנושא ניהול ובקרת סיכונים שקבע הפיקוח על הבנקים בהוראות ניהול בנקאי תקין, ובפרט, הוראה 310 "ניהול סיכונים", המבוססת על המלצות וועדת באזל, ומתווה את עקרונות ניהול ובקרת הסיכונים במערכת הבנקאית בישראל וקובעת את הסטנדרטים הנדרשים מהבנקים, ליצירת מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים ההולמת את דרישות הרגולציה, פרופיל ואסטרטגיית הסיכון של הבנק ויעדיו העסקיים.

מערך ניהול הסיכונים של הבנק מורכב מכל רובדי הניהול והבקרה בבנק. אלו כוללים את דירקטוריון הבנק, הנהלה והיחידות העסקיות, וכן את פונקציות הבקרה והביקורת הפנימית. החטיבה לבקרת סיכונים, בראשות ה-CRO של הבנק, הינה גורם המעטפת המרכז את הטיפול בנושא ניהול ובקרת הסיכונים בבנק. בבנק מוגדרים שלושה קווי הגנה, הדירקטוריון והנהלה מהווים קווי הגנה נוספים הפועלים במטרה לפקח על פעילות שלושת קווי ההגנה.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול הסיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל התווית אסטרטגית סיכון וקביעת תיאבון הסיכון של הקבוצה בהתאמה לאסטרטגיה הכוללת של הבנק, וכן לפקח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק אחראית להבטיח שפעילות הבנק עומדת בהלימה עם האסטרטגיה העסקית ויעדיה כפי שהותוותה על ידי הדירקטוריון ובמסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר. באחריותה לנהל באופן שוטף את הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

תרבות ארגונית לניהול הסיכונים והממשל התאגידי בבנק היא האמצעי המרכזי הקיים בבנק להפחתת סיכונים. ממשל תאגידי נאות תומך בקיום תרבות ניהול הסיכונים, והתהליכים לניהול ובקרת הסיכונים בבנק יעילים, מקיפים ומבטיחים את יציבותו לאורך זמן. תרבות סיכונים חזקה ותקשורת טובה בין שלושת קווי ההגנה הינם מאפיינים חשובים של ממשל ניהול סיכונים נאות. כלל הסיכונים אליהם הבנק חשוף מנוהלים ומנוטרים באופן שוטף ובצורה אפקטיבית על ידי היחידות הרלוונטיות.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הכרוכים בפעילותו, הנקבעים לפי סף מהותיות, המבוסס במונחי שיעור מההון של הבנק. עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופוי, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניהול והמזעור של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים. לבנק מדיניות מסגרת כללית לניהול ובקרת הסיכונים, הכוללת בין השאר את הממשל התאגידי לניהול הסיכונים, תיאבון הסיכון הכולל של הבנק מיפוי הסיכונים המהותיים, עקרונות המדידה וניהול הסיכונים, ומערך הדיווחים הנדרשים בשגרה ובחירום. כלל מסמכי המדיניות הייעודיים נדונים ומאושרים אחת לשנה על ידי הדירקטוריון.

תיאור הסיכונים

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידיים הבנקאיים. בבנק מוטח סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונית ובפרט האשראי לדיו, פעילות המאופיינת ברמת סיכון נמוכה יחסית. הבנק מנטר ומנהל את סיכונים תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים פנימיים להערכת דירוג האשראי של הלקוח. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

בתחום העסקי הבנק פועל תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית). הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים הדרישה הרגולטורית המזערית ליחס כיסוי הנזילות הינה 100%. הבנק נמצא ביחסי נזילות גבוהים, עם מרווחי ביטחון הולמים וכן במבנה מקורות יציב.

חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה וכן, פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנזילות, הינה בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכונים טכנולוגיית המידע וסיכונים אבטחת המידע והסייבר.

הסיכון האסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או סיכון עתידי, לרווחים, להון, למוניטין או למעמד הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות הבנק או התאמה לא נאותה של הבנק לשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל.

הסיכון האסטרטגי-עסקי גלום בכלל פעילויות הבנק, ומושפע הן מגורמים פנימיים (כגון: כשלי ממשל תאגידי, כשלי אשראי וחשיפות, סיכונים טכנולוגיים וגורמים נוספים) והן מגורמים חיצוניים (כגון: שינוי רגולציה, סיכונים תחרות, שינוי בהתנהגות הצרכנים, גורמים מאקרו כלכליים וגורמים נוספים).

הנהלת הבנק מצבעת מעקב שוטף אחר העמידה ביעדי תוכניות העבודה. החטיבה לבקרת סיכונים מקיימת תהליכים שוטפים לאתגור תוכניות העבודה והתמיכה ביעדי התוכנית האסטרטגית.

המודל העסקי של הבנק מבוסס על אסטרטגיה עסקית חמש שנתית לשנים 2021-2025, ועקרונות תיאבון הסיכון הכולל של הבנק. לפרטים ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית לעיל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

הנהלת הבנק מבצעת מעקב שוטף אחר העמידה ביעדי תוכניות העבודה. החטיבה לבקרת הסיכונים מקיימת תהליכים שוטפים לאתגור תוכניות העבודה והעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית. ההתפתחות המואצת בפיתוחים הטכנולוגיים ובהתנהגות הלקוחות בשנים האחרונות משנה את פני העולם הפיננסי בהיבט של התגברות התחרות. השינויים הינם בעלי השפעה על שרידות ואופי הבנקים בעתיד. השינויים הטכנולוגיים הללו בנוסף להתגברות התחרות בעולם הפיננסיים - עלולים להשפיע על המודל עסקי של הבנק לטווח ארוך.

לעניין זה הבנק פועל באופן שיטתי במסגרת צוות היגוי קבוע לנושא חדשנות, שמטרתו ניטור הפעילות במערכת הבנקאית, מיפוי פערים טכנולוגיים, ובחינה שוטפת של החלופות להמלצה על הפעילות בבנק, שתהא בהלימה לעקרונות האסטרטגיים של הבנק. זאת תוך תפיסה אסטרטגית של חווית הלקוח, העצמת מערכת יחסים מבוססת האמון עם הלקוחות, תוך מתן חווית השירות הטובה ביותר, ומתן אפשרות בחירה ממניפת שירותים ומוצרים רלוונטיים.

בידי הבנק קיימת תשתית עסקית, משפטית ותפעולית לנהל את החשיפות ולבצע פעולות יזומות לצמצום הסיכון ו/או גידורו על מנת להגביל את החשיפה. לבנק יכולת לנהל באופן גמיש את הנכסים הפיזיים והן את הנכסים וההתחייבויות הפיננסיות, ולבצע שינויים בנכסי הסיכון ובהון תוך כדי הפעילות השוטפת, וזאת, על מנת לעמוד ביעדים האסטרטגיים.

בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית החמש שנתיים, פועל הבנק לשמירה על מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי, וכן להגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים. הבנק מנטר ומנהל את סיכוני תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים מתקדמים. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

הקבוצה הבנקאית חשופה להשפעות שינויים רגולטוריים ושינויים מאקרו כלכליים בארץ ובעולם על פעילותה העסקית, בהתאם למתווה התוכנית האסטרטגית. הבנק בוחן, מנטר ונערך להשפעות אלה במסגרת פעילותו השוטפת ואומד את הסיכון גם תחת תרחישי קיצון.

סיכוני הציות והרגולציה מבטאים את הסיכון להשתת עיצומים כספיים והליכי אכיפה אשר עלולים להינקט על ידי רשויות מוסמכות ועל ידי תביעות כנגד הבנק, וכן השלכות על סיכון המוניטין.

סיכון הוגנת (conduct risk), הנכלל בסיכון הציות - בתחום זה פועל הבנק לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, ולהפחתת החשיפה להתממשות של סיכונים ואירועי כשל בתחום. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק.

בידי הבנק קיימת תשתית עסקית, משפטית ותפעולית לנהל את החשיפות ולבצע פעולות יזומות לצמצום הסיכון ו/או גידורו על מנת להגביל את החשיפה. לבנק יכולת לנהל באופן גמיש את הנכסים הפיזיים והן את הנכסים וההתחייבויות הפיננסיות, ולבצע שינויים בנכסי הסיכון ובהון תוך כדי הפעילות השוטפת, וזאת, על מנת לעמוד ביעדים האסטרטגיים.

סיכונים בעלי רמות סיכון שאינן נמוכות בבנק, נובעים ככלל, מסיכון מובנה בפעילות הבנק, והם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדר.

תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מעוניין ומסוגל לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון ומבוסס על אסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק, על רמת הנזילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים וכן, על תוצאות תרחישי הקיצון השונים שעורך הבנק.

הסיבולת לסיכון מהווה קביעה ספציפית של רמות הסיכון לכלל הסיכונים אליהם חשוף הבנק. רמות הסיכון נקבעות במגוון מדדים כמותיים ואיכותיים, התומכים בהשגת המטרות העסקיות, אך עדיין משאירים את הבנק בגבולות הגזרה אשר הוגדרו בתיאבון הסיכון הכולל ובכפוף למגבלות רגולטוריות קשיחות. סך מגבלות הסיכון, מגלמות באופן מצרפי את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מוכן ומסוגל לקחת.

תיאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים, כאשר המגבלות הכמותיות מוגדרות ברובן כשיעור של הון עצמי רובד 1 של הבנק. בכל שנה, מאותגר תיאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, הנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתוכניות העבודה, בהתאם לתוכנית האסטרטגית, לפרופיל הסיכון ולתוצאות תהליך הערכת ניהול הסיכונים האיכותי שמבצעים המנהלים בבנק. התהליך נועד לבחון את רמת הסיכונים השונים והצפי לכיוון התפתחותם במהלך השנה העוקבת. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיה העסקית של הבנק על ידי מסגרת תיאבון סיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תיאבון הסיכון שנקבע.

תרחישי קיצון

תרחישי קיצון הינם טכניקות לניהול סיכונים המשמשות להערכת החשיפה של הבנק לסיכונים, הן בראייה נוכחית והן בראייה צופה פני עתיד. תרחישי הקיצון מאפשרים הבנה של השפעת אירועי קיצון מסוגים שונים על יציבות הבנק, ומהווים כלי נוסף, משלים ואינטגרלי לגישות, למדדים ולמודלים לניהול הסיכונים. תוצאות תרחישי הקיצון משמשות את הבנק לאתגור תיאבון הסיכון ותכנון ההון, זיהוי מוקדי סיכון מהותיים וחולשות בתיק, כלי תומך לקבלת החלטות עסקיות ומהוות אמצעי משלים למדידת סיכונים במודלים כמותיים לזיהוי סיכונים שאינם מזוהים במודלים. לבנק מגוון רחב של מודולוגיות לביצוע תרחישי קיצון, המחושבים על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדיו העסקיים והפיננסיים של הבנק.

התרחיש המערכתי

התרחיש המערכתי הינו תרחיש קיצון אחיד שעורך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית. בחודש אוקטובר 2021, פרסם בנק ישראל תרחיש מערכתי מעודכן, תרחיש מאקרו כלכלי, המאפיין בזעזוע גלובלי, ומתבטא בהאטת הפעילות הכלכלית ונפילות בשווקים בעולם ובישראל, עלייה של הריבית בעקבות אינפלציה גבוהה, ובמקביל ירידה חדה במחירי הנכסים, עלייה באבטלה והתכווצות הצריכה הפרטית. מעבר לכך ובמקביל בסוף שנת 2022, מתחילה מערכה ביטחונית משמעותית בישראל, המביאה להחמרה נוספת בפעילות המשקית, ומביאה לירידה מהותית בדירוג האשראי של מדינת ישראל (ירידה ל-BBB), זאת לצד השינויים בסביבה העסקית והתגברות התחרות מול החשקנים הפיננסיים החדשים. תוצאות הבנק בתרחיש זה, המתארות את ההתפתחות הצפויה של מאזן הבנק ונתוני הרווחיות יחסי ההון והמינוף הועברו לבנק ישראל במחצית חודש פברואר 2022.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)

ה-ICAAP, הינו תהליך להערכת ההון הפנימי (הנדבך השני) שנועד להבטיח, כי רמת ההון הכוללת של הבנק, תואמת את פרופיל הסיכון שלו, יעדי ההון שקבע ויעדי העסקיים בהתאם לתכנית העבודה ותכנון ההון השוטף. זאת הן במהלך עסקים רגיל והן בתרחישי קיצון. כמו כן, במסגרת נדבך זה, מתקיימים תהליכי הערכה איכותיים לרמת הסיכונים השונים, איכות ניהולם, בניית מפת הסיכונים וזיהוי מוקדי הסיכון.

מסמך ה-ICAAP, נדון בהרחבה ומאושר בהנהלת הבנק, בוועדות הדירקטוריון (ועדה לניהול סיכונים וועדת הביקורת) ובמליאת הדירקטוריון. המסמך הוגש בסוף שנת 2021 לבנק ישראל וכולל התייחסות איכותית וכמותית לכלל היבטי הסיכון של הבנק.

מסמך זה כולל מספר פרקים שנועדו לתאר את הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בבנק, ניתוח תמציתי איכותי וכמותי של הסיכונים המהותיים לבנק, יעדי ההון, פרופיל הסיכון הנוכחי ובראיה לשנת 2021, וההתפתחויות שחלו במהלך השנה בהתאם לתהליך הערכת הסיכונים עצמית והצגת מפת סיכונים כוללת של הבנק. יצוין כי תכנון ההון והערכת הסיכונים במסגרת מסמך ה-ICAAP השנתי כוללים את השפעות מיזוג בנק אגוד, וכן התייחסות לפרופיל הסיכון הפרטני של אגוד, כחלק מראיית הסיכון הקבוצתית.

החלק המרכזי במסמך ה-ICAAP הינו תהליך תכנון ההון הפנימי שבוצע לאופק תכנון של שלוש שנים קדימה, מיום 30 ביוני 2021 ועד ליום 30 ביוני 2024. במסגרת זו, חושבה הקצאת ההון הנדרשת, בגין כל אחד מהסיכונים, החל מדרישות הנדבך הראשון, בתוספת ההון הנדרש בגין הנדבך השני. הנדבך השני כולל הקצאת הון בגין סיכונים שאינם מופיעים בנדבך הראשון, כגון: סיכוני ריכוזיות אשראי וסיכון ריבית בתיק הבנקאי וכן, הקצאות הון נוספות בגין סיכונים שנכללים בנדבך הראשון אך להערכת הבנק נדרשת תוספת הקצאת הון בגינם. הקצאת ההון מחושבת במצב של שגרה וכן בתרחישי קיצון. תרחישי הקיצון מבוצעים בתדירות משתנה, בעוצמות וברמות שונות, החל מביצוע תרחישים ברמה של מגזר, ברמה של סיכון, תרחיש מערכת הבחון התממשות של מספר סיכונים במקביל, המבוסס על התרחיש האחד של בנק ישראל, וכלה בביצוע תרחישי איום. התרחישים נועדו לוודא כי יש בידי הבנק כריות הון מספקות כדי לשרוד גם בתרחישי איום, תרחישים עם השפעה בעוצמה גבוהה והסתברות מזערית להתרחשות, וכי הבנק עומד במגבלת יחס הון עצמי רובד 1 לתרחיש איום - יחס הון מינימלי של 6.5%. בנוסף, מפעיל הבנק תרחישי איום הפוכים, RST (Reverse Stress Test) הבוחנים, בהסתמך על פרופיל הסיכון של הבנק, מהו האירוע אשר עלול להביא את הבנק קרוב למגבלת הון עצמי רובד 1 לתרחיש איום.

התהליך השנתי של ההערכה הפנימית של הבנק לבחינת הלימות ההון, מצביע על כך כי בידי הבנק הון מספק, להתמודדות עם מגוון הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, הן במהלך עסקים רגיל והן בתרחישי קיצון. לאורך כל שנות התכנון, לבנק הון כולל זמין הגבוה מההון הכולל הנדרש ב-ICAAP גם לאחר הפעלת תרחישי קיצון ותרחיש איום. כמו כן, יחס הון עצמי רובד 1 בתרחיש איום בכל אחת משנות התרחיש אינו יורד מתחת לשיעור של 6.5%.

מסמך הסיכונים

מסמך הסיכונים הרבעוני הינו מנגנון דיווחי, המשמש ככלי עזר עיקרי לדירקטוריון, לצורך קיום מעקב אפקטיבי אחר פעילות הבנק ומידת ההלימה של פרופיל הסיכון עם תיאבון הסיכון ומסגרת ניהול הסיכונים שהוגדרה. המסמך כולל: התפתחויות בפרופיל הסיכון אל מול תיאבון הסיכון, איכותית וכמותית, שעוני סיכון המציגים את מידת הקרבה לסף המגבלה שהוגדר, דיווח על חריגות והפעולות הננקטות על ידי ההנהלה לחזרה למתווה, תוצאות תרחישי קיצון וניתוח צופה פני עתיד לבחינת עמידות הבנק, הפקות לקחים מהותיות בתחומי הסיכונים השונים, מעקב אחר נושאים מהותיים שעלו במסגרת ה-ICAAP, בהלימה לסיכונים שעלו במפת הסיכונים ומידע איכותי/כמותי נוסף בהתייחס להתפתחויות צפויות בבנק ואו במערכת הבנקאית. לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

חומרת גורמי הסיכון

הבנק קבע מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים בקבוצה, הכוללת את מיפוי הסיכונים המהותיים וסף המהותיות שלהם, וכן הגדרה של מנהלי סיכון (Risk Owner) לכלל הסיכונים. עבור כל סיכון נאמד פוטנציאל ההשפעה שלו על הפעילות העסקית, במהלך השנה הקרובה. בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון, חברי הנהלה שמונו כמנהלי הסיכונים לכל אחד מהם והערכות הנהלה לגבי מידת ההשפעה של כל אחד מגורמי הסיכון, על פי סולם הכולל חמש רמות סיכון: נמוכה, נמוכה-בינונית, בינונית, בינונית-גבוהה וגבוהה. הבנק מעריך את רמות הסיכון בהתאם לאומדן היקף ההשפעה (פוטנציאל ההשפעה) על הון הבנק, במהלך השנה בתרחישים בעוצמות שונות, במצב עסקים רגיל ובמצב קיצון, בהתאם לדרגות החומרה כפי שנקבעו במדיניות מסגרת ניהול הסיכונים. יצוין כי הערכת השפעת הנזק הפוטנציאלי על הון הבנק, מבוצעת תוך בחינה הן של מדדים כמותיים והן של מדדים איכותיים לרבות, איכות ניהול הסיכון, קיום תכניות חירום ויכולת תגובה מהירה ודינמית של הבנק למזעור הנזק מהתממשות אירועי קיצון. ההערכה של רמת הסיכון עבור כל אחד מהסיכונים הינה סובייקטיבית, כאשר בחלק מהסיכונים ישנם מדדים כמותיים מובהקים ובחלקם ההערכה הסובייקטיבית היא משמעותית יותר. זאת, בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP השנתי של הבנק, הכולל הערכה עצמית של רמות הסיכון, איכות תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים, לרבות כיוון התפתחות הסיכונים בשנה הקרובה, וההלימה עם תוכנית העבודה של היחידות השונות. תוצאות אלו נידונות בהרחבה בהנהלה ובדירקטוריון הבנק:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכונים שוק ⁽¹⁾	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	נמוכה-בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון נדילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון הלבנת הון ומימון טרור	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽²⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי-עסקי ⁽³⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) כולל סיכון אופציות ומניות המסופה בבנק אגוד.

(2) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

(3) הגדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון וניהול ההון.

מתחילת שנת 2020, חלה עלייה בפרופיל הסיכונים הכולל של הבנק כתוצאה מעלייה ברמת סיכון האשראי. מתחילת שנת 2021, חל שיפור מהותי במצב המשק כפי שנצפה במדדים העיקריים (כגון: ירידה בשיעור האבטלה, גידול בפעילות וההאטה בקצב הביצוע בקרן בערבות המדינה כמו גם היקף הבקשה לדחיות והיקף הדחיות), כאשר ההתאוששות הינה בכל ענפי המשק. יחד עם זאת, על רקע התפשטות זן האומיקרון ברבעון הראשון של שנת 2022 קיימת עדיין אי וודאות באשר להשלכות נוספות של המשבר, בדגש על השפעות צמצום כח העבודה, ולפיכך ההערכה הכוללת של סיכונים האשראי נותרה בעינה.

רמת ההשפעה הכוללת של סיכון אשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות הינה ברמה בינונית, רמת סיכון המשקפת את סיכון השפעת משבר הקורונה הן במגזר הפרטי, אך בעיקרה במגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים.

בנוסף, הערכת ההשפעה הכוללת של סיכונים האשראי והריכוזיות הענפית, כוללת את הערכת הסיכון בגין חשיפת הבנק לענף הבינוני והנדל"ן. פעילות הבנק מתמקדת בעיקר במתן אשראי לבנייה בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). מרבית סיכון האשראי בענף בינוני ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי, ולחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד.

בשנת 2021, פעל הבנק להרחבת פעילות האשראי בענף הבינוני והנדל"ן, זאת כחלק ממגמה של גידול בביקושים בענף, המתבטא, בין השאר, בגידול בהיקף העסקאות. בהתאם, גדלה חשיפת האשראי הכוללת בענף הבינוני והנדל"ן בשנת 2021 בשיעור של 13.7% (שיעור הדומה לשיעור הגידול בתיק המשכנתאות), אך חלקו של ענף בינוני ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 31 בדצמבר 2021, נותר בשיעור נמוך יחסית של כ-14.7% (לעומת שיעור של כ-14.1% בסוף שנת 2020). המשך הצמיחה בפעילות האשראי לענף הנדל"ן, גם על רקע התחרות, מתקיימת תוך שמירה על הליכי חיתום ומרווחי אשראי המקסימים את הסיכון, ומנוהלת תחת ניטור שוטף, ולפיכך להערכתנו אין השפעה מהותית בפעילות זו על רמת סיכון האשראי הכוללת של הבנק (וסיכון זה אינו מוערך כסיכון עצמאי בטבלת גורמי הסיכון).

רמת הסיכון בתיק האשראי לדיר ירדה החל מהרבעון השני לשנת 2021 לרמתה טרום המשבר, רמת סיכון נמוכה, זאת לאור הירידה המהותית בהיקף האשראי הנמצא בדחייה והחזרה של מרבית הדוחים לתשלום סדיר, ורמתם הנמוכה והיציבה של מדדי הסיכון המרכזיים, שמקוזזות באופן חלקי על ידי השפעת יוקר המחיה אשר מטופלים על ידי תכניות ממשלתיות להקלה על השכבות החלשות במשק. הבנק ממשיך לנטר באופן שוטף את

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

הפעילות והיבטי הסיכון בנושא: סכום הדחיות שנותר ושיעורי ההחזר החלקי, תקופת הדחיות, פרופיל הלווים, שיעור המימון ועוד. כמו כן, מבוצע מעקב אחר התפתחות התנהגות הלווים עם סיום תקופת הדחיות. לפרטים בדבר הלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון והנהלה.

ההתפתחות הטכנולוגית והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכונים טכנולוגיים המידע וסיכונים אבטחת המידע והסייבר, שהינם מבין הסיכונים המהותיים בבנק, ופוטנציאל הנזק מהתממשות סיכונים אלה, עלול להיות משמעותי בשגרה ועל אחת כמה וכמה בשעת חירום. הפעילות מנוהלת באופן ממוקד, בצרכים המשתנים בהתאמה לאסטרטגיית העסקית של הבנק, ונקיטת מירב הצעדים לצמצום ככל הניתן את הסיכונים הפוטנציאליים. בפועל לא חלו אירועים מהותיים בתחום הטכנולוגי ובנושא אבטחת מידע וסייבר.

רמת סיכון הנזילות נותרה נמוכה בינונית. בסוף הרבעון הרביעי של שנת 2021 עלתה רמת הכוונות בבנק לכוונות מוגברת, בעקבות העלייה המשמעותית בתחלואה בעולם ובארץ, עקב התפשטות זן האומיקרון והתנדודות בשווקים. בפועל לא נצפו אירועים ו/או אינדיקטורים שיש בהם בכדי להצביע על התממשות של אירוע נזילות. הבנק שמר במהלך ברבעון הרביעי ולאורך כל שנת 2021, על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת עודפי הנזילות בנכסים נזילים באיות גבוהה מאד - נכסי רמה 1. יחס יחסי הנזילות הממוצע (מאוחד, כולל נתוני בנק אגוד) לרבעון הרביעי של שנת 2021 הסתכם ב-125%.

רמת סיכון המוניטין נותרה נמוכה, הבנק מנטר באופן שוטף מדדים ואינדיקטורים שונים בהתייחס למוניטין הבנק, לרבות השפעת מיזוג בנק אגוד, ותהליך הסבת הלקוחות שהחל ברבעון השני של השנה. לא ניכרת השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 המפורסמים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

תיאור הסיכון

סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהחייבותיו כלפי הבנק. סיכון האשראי הוא סיכון מהותי בפעילותו של הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים הנוגעים בעיקר לשינויים בסביבה המאקרו כלכלית של הלווה, סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים, סיכונים אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, של התממשותם יש השלכות על סיכון האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון: סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכונים ציות וסיכונים נוספים.

תחום האשראי נמצא בליבת הפעילות הבנקאית, ולפיכך, הינו הסיכון העיקרי מבין סוגי הסיכונים שהמערכת הבנקאית עוסקת בהם. בהתאם, החלק הארי של ההון המוקצה בנדבך הראשון, נובע מסיכון האשראי.

תיאור תיאבון הסיכון ועקרונות לניהולו

ניהול סיכון האשראי בבנק מתבצע בהתאם להוראה מספר 311 - "ניהול סיכונים אשראי" של בנק ישראל. דירקטוריון הבנק אחראי להתוות את מדיניות האשראי של הבנק, בה נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים עד לרמת התיק כולו. דירקטוריון הבנק מאשר את מדיניות האשראי של הבנק, אחת לשנה, ולאורך השנה נבחן הצורך בעדכון המדיניות לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו. מדיניות האשראי כוללת, מסמכי מדיניות נוספים הדנים בסיכונים הרלבנטיים לפעילות האשראי של הבנק, ובהם: מדיניות ריכוזיות האשראי, המבטיחה כי רמת ריכוזיות האשראי של הבנק מנוהלת ומנוטרת ברמה שוטפת, מדיניות פעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך, מדיניות הביטחונות הקובעת את העקרונות הנדרשים לשם ניהול ביטחונות הלקוחות, מקדמי הביטחון הנדרשים לפי סוגי עסקאות וגורמי סיכון שונים, ומדיניות הסיכונים הסביבתיים.

תיאבון הסיכון מורכב משורה ארוכה של מדדים וגורמי סיכון הרלבנטיים לפעילות הבנק באשראי, ביניהם: ענפי משק, קבוצות לווים, גורמי סיכון בתיק המשכנתאות, סוגי פעילות ייחודיים, איכות תיק האשראי, דירוג הלקוחות, פעילות בחוץ לארץ וגורמי סיכון נוספים הרלבנטיים לפרופיל סיכון האשראי ולפעילותו העסקית של הבנק. סיכון האשראי מנוטר גם לפי שורה של מבחני מצוקה (קיצון), האומדים את פוטנציאל ההשפעה של אירועי קיצון על תיק האשראי של הבנק. זאת, בין השאר כדי לבחון את עמידות הון הבנק באירועי קיצון שונים, וכחלק מתהליך אמידת הון הפנימי (ICAAP).

המעקב אחר פרופיל הסיכון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע, מבוצע בתדירות שהוגדרה במסגרת מדיניות האשראי, והעמידה בו מדווחת להנהלת דירקטוריון הבנק. במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו, ובהתאמה נערכים בה עדכונים.

התפשטות משבר הקורונה

ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי המסחרי, עלתה בשנת 2020 על רקע משבר הקורונה מרמה נמוכה-בינונית לרמה בינונית, ונותרה ברמה זו גם ברבעון השלישי של שנת 2021, וזאת למרות השיפור שחל במצב המשק ועל אף שיפור משמעותי במוסר התשלומים של הלקוחות, חזרת הלקוחות לתשלום הלוואות שנדחו, וכן תחילת פירעון הלוואות בקרנות קורונה בערבות המדינה שניתנו במהלך המשבר. רמת הסיכון בתיק הלוואות לדיור ירדה ברבעון השני של שנת 2021 לרמתה טרום המשבר, רמת סיכון נמוכה, וזאת לאור הירידה המהותית בהיקף האשראי בדחייה והחזרה של מרבית הדוחים לתשלום סדיר.

דוח הדיקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

יצוין כי החל מהרבעון השני של שנת 2021, חל שיפור משמעותי בפעילות המשק וחזרה לפעילות שוטפת כמעט מלאה של המשק. יחד עם זאת, על רקע התפשטות זן האומיקרון הרבועון הראשון של שנת 2022 ניכר כי ישנה השלכה על היקף הפעילות הכלכלית בענפים מסוימים בין היתר על רקע צמצום במצבת העובדים ובביקושים.

לאורך שנת 2021, המשיך הבנק לנקוט בצעדים על מנת לתת מענה לצרכי הלקוחות כתוצאה מהמצב. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, ביצוע דחיות בתשלומים שוטפים של לקוחות בהתאם למתווה בנק ישראל והענקת הלוואות בערבות מדינה במסגרת קרנות בערבות המדינה, כחלק מהתוכנית הכלכלית לסיוע למשק שפרסמה המדינה. כמו כן, הבנק פעל להרחבת התמיכה הדיגיטלית בתהליכי ניהול הלוואה לרבות דחיית תשלומים (תהליך משופר הופעל במהלך המשבר ונתן מענה מיטבי לפניות של לקוחות).

יצוין, כי על רקע משבר הקורונה ובעקבות הוראות הפיקוח על הבנקים שבעקבותיו, בשנת 2020, נבחנו ועודכנו מדיניות האשראי ותיאבון הסיכון של הבנק, ורמת הסיכון הכוללת באשראי עלתה מרמה "נמוכה-בינונית" לרמה "בינונית", רמה המשקפת את חוסר הוודאות בהתייחס למלוא ההשפעה המתמשכת של המשבר על איכות תיק האשראי של הבנק.

שלושת קווי הגנה בניהול סיכון האשראי :

מערך ניהול הסיכונים של הבנק מורכב מכל רבדי הניהול והבקרה בבנק, החל בדיקטוריון, ההנהלה והיחידות העסקיות, וכלה בפונקציות הבקרה והביקורת הפנימית. החטיבה לבקרת סיכונים, בראשות מנהל הסיכונים הראשי של הבנק (CRO) הינה גורם המעטפת שמרכז את הטיפול בנושא ניהול הסיכונים בבנק ובניהם בניהול סיכונים האשראי.

במסגרת זו, ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301, הגדיר הבנק שלושה קווי הגנה כדלקמן:

קו הגנה ראשון - קווי העסקים בתחום האשראי בבנק

לאשראי בבנק מספר תחומי פעילות עיקריים, הנתמכים על ידי מבנה ארגוני המושתת על חטיבות ומערכים בעלי התמחויות ספציפיות, כאשר מתן האשראי ללקוחות במגזרי הפעילות השונים מבוזר בין שתי חטיבות שונות (קמעונאית ועסקית), ואף בתוך החטיבות ובין יחידות ארגוניות שונות. הנהלות קווי העסקים נושאות באחריות מלאה לניהול הסיכונים ויישום סביבת בקרה נאותה על הפעילות. באחריות היחידות המקצועיות של כל אחד ממגזרי הלקוחות הללו לבדוק באופן שוטף ולבצע מעקב ובקרה על החשיפה ללקוחות ומגזרי הפעילות שבאחריותן. בקו הגנה זה, קיימות יחידות בקרה ספציפיות כדוגמת הבקרים החטיבתיים, בקרת חשיפות לקוחות שוק ההון ופונקציות בקרה נוספות. שורה של נהלים מבטיחים את יישומם של עקרונות המדיניות הלכה למעשה.

קו הגנה שני

בקרת סיכונים

החטיבה לבקרת סיכונים פועלת כ"פונקציה ניהול הסיכונים" הבלתי תלויה של הבנק ובכך משמשת כקו הגנה שני במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים. פעילות החטיבה ואחריותה כוללות מספר תחומים: בתחום ניהול סיכונים האשראי, פועלת החטיבה באמצעות מספר יחידות עצמאיות:

- בקרת סיכונים אשראי - הערכה בדיעבד, ללא תלות בגורמים המאשרים אשראי בבנק, את טיב הלוואה ואיכות תיק האשראי של הבנק.
- אנליזה - גורם מקצועי האחראי על כתיבת חוות דעת בלתי תלויה לאשראי ללקוחות מהותיים, כחלק מתהליך אישור האשראי.

חטיבת מידע ודיווח כספי - חשבונאי ראשי

החשבונאי הראשי אחראי על נאותות סיווג אשראי וקביעת הפרשות להפסדי אשראי.

החטיבה המשפטית

אחראית על הוראות החקיקה והשינויים בחקיקה המשפיעים על פעילות הבנק ומתן ייעוץ משפטי שוטף ליחידות הבנק, כמו כן, ריכוז הטיפול בתביעות נגד הבנק.

קו הגנה שלישי - הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית משמשת כקו הגנה שלישי במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, ומבצעת ביקורת על ניהול סיכון האשראי, כחלק מתוכנית העבודה השנתית והרב שנתית שלה.

קבוצת הבנק פועלת במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב אישור האשראי, תוך מתן דגש לביטחונות הנדרשים, והתניות הפיננסיות שנקבעו בהתאם לנהלים, לסמכויות ומדיניות הפיזור שהוגדרו בבנק, ועד לבקרות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות וביחידות הבקרה הייעודיות, הפועלות בתוך הקווים העסקיים. זאת, תוך השקעת מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום האשראי באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות ובאמצעות השתלמויות יומי עיון מקצועיים בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים לשיפור ולשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי החלטות בתחום האשראי.

ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי, עלתה בשנת 2020 על רקע משבר הקורונה מרמה נמוכה-בינונית לרמה בינונית, כאשר רמת הסיכון בתיק הלוואות לדיור עלתה גם היא מרמה נמוכה לרמה נמוכה-בינונית.

מרבית לקוחות החטיבה הקמעונאית (הן עסקים קטנים והן משקי בית) מדורגים במודלים מתקדמים ייעודיים. במהלך שנת 2021, המשיך הבנק בתהליכי יישום, הטמעה ושימושיות של המודלים המתקדמים לטובת ניתוח וניהול מיטבי של האשראי הקמעונאי, לרבות עדכון והגדרה מחדש של מדדי הסיכון ומעקב רציף אחריהם, בין השאר גם לאור השלכות משבר הקורונה. הניהול השוטף בפועל בחטיבה הקמעונאית מבוסס בעיקרו על מערכת המדח"ם (מערכת דירוג, חיתום וניהול מתקדם). כחלק ממהלך זה קיימת במרכז ההדרכה של הבנק פעילות ייעודית להטמעת מגוון השימושים בתוצאות המודלים בסניפים.

לפרטים נוספים בדבר התהליכים העיקריים הכרוכים בפעילות ניהול ובקרת סיכון האשראי בבנק, ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

טיפול באשראי בעייתי ובגביית חובות - הטיפול באיתור אשראי בעייתי ובניהול דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדות, בשונה מהדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות. האיתור הראשוני מבוצע לרוב באופן ממוכן, ביחידות ייעודיות לאיתור ובקרה בחטיבה העסקית ובחטיבה הקמעונאית. הטיפול בלקוחות שאותרו נעשה בסקטור לקוחות מיוחדים בחטיבה העסקית (הקו הראשון).

על מנת לאתר את סיכוני האשראי המתממשים או העלולים להתממש בבנק, מתקיים בבנק, כאמור, מהלך שוטף לבחינה ולאיתור של חובות, על פי תבחינים שהוגדרו. חלק מהתבחינים מחייבים סיווג של החוב כבעייתי, וחלק מהתבחינים מהווים התרעה ומותירים שיקול דעת בידי הגורם המקצועי. החובות נבחנים על פי מדרג סמכויות שהוגדר בנהלי הבנק. מדרג הסמכויות כולל סמכויות אישיות, המתחילות בעובדים בסניפים ובמטה, וממשיך בסמכויות בדרגים גבוהים יותר לעניין הסיווגים וההפרשות. בהנהלת המרחבים וביחידות ייעודיות במטה, מתנהל תהליך בקרה מובנה ובלתי תלוי. חטיבת מידע ודיווח כספי מהווה קו שני בתהליך הסיווג וההפרשה ואחריותה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 הינה להיות הגורם הבלתי תלוי לסיווג וקביעת ההפרשה להפסדי אשראי.

מערכת המחשב התומכת ביישום הוראות מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, לרבות בתהליכי האיתור והבקרה, מבצעת בחינות לוגיות על פי קריטריונים, וקובעת ברירות מחדל לסיווג חובות כחובות בהשגחה מיוחדת, נחותים, פגומים או בארגון מחדש, על פי המתחייב.

איתור הלוואות לדיור (משכנתא) בעלות מאפייני סיכון נעשה באופן אוטומטי ובאמצעות איתור תבחיני פיגור ותבחינים איכותיים אחרים. בשלבי הפיגור הראשונים מפעיל הבנק בעיקר הליכי גבייה אוטומטיים. בהמשך מופעלים הליכים יזומים פנימיים וחיצוניים לרבות הליכים משפטיים ככל שיש צורך בכך.

לפרטים בדבר חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 1 ה. לדוחות הכספיים ופרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

פעילות הבנק עם קבוצות לווים גדולות מתבצעת בכפוף למספר עקרונות, שנועדו לצמצם את סידת הסיכון בפעילות זו:

- עיקר הפעילות בקבוצות הלוים מתבצעת מול חברות ציבוריות, ותיקות ומובילות בתחומן.
- עיקר האשראי ניתן לטווחים קצרים ובינוניים, ומשרת פעילות שוטפת של החברות.
- האשראי מפוזר בין חברות הקבוצה הפועלות בתחומי פעילות שונים ובענפי משק נפרדים.
- האשראי ניתן במידת האפשר לחברות שונות שאין ביניהן תלות, התניות או ערבויות הדדיות.

להלן הצעדים בהם נוקט הבנק לצורך ניהול החשיפות לקבוצות לווים:

- קביעת התניות פיננסיות בהתאם לצורך.
- העמדת האשראי כנגד ביטחונות, ככל שניתן, ומעקב הדוק אחר החשיפה שאינה מובטחת בביטחונות.
- מעקב שוטף אחר פעילות החברה ותוצאותיה הכספיות.
- ניטור הדוק של עמידת חברות קבוצת הלוים בהתניות הפיננסיות, אם וכאשר נקבעו להן.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2021 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
1.	חשמל	1,302	139	1,441
2.	שירותים פיננסיים	111	1,100	1,211
3.	בינוי ונדל"ן	796	179	975
4.	בינוי ונדל"ן	226	738	964
5.	חשמל	553	340	893
6.	שירותים פיננסיים	831	5	836

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
- אשראי למימון רכישת זכויות הונית בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
- אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה הונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
- רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
- חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.

עסקה הונית לעניין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

2. מימון לחברות ממונפות - הינו מתן אשראי מהותי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית

למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית בפורום מימון ממונף, בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי. בפורום נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הונית (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2020				31 בדצמבר 2021				ענף משק של הנרכשת
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
-	-	-	-	-	763	1	762	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	180	180	-	כרייה וחציבה
-	139	-	139	-	-	-	-	מסחר
-	139	-	139	-	943	181	762	סך הכל

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2020				31 בדצמבר 2021				ענף משק של הלווה
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
-	28	-	28	-	26	-	26	בינוי ונדל"ן
-	100	-	100	-	100	-	100	חשמל
34	541	59	482	-	138	46	92	מסחר
11	233	20	213	49	137	25	112	תחבורה ואחסנה
-	131	86	45	-	-	-	-	מידע ותקשורת
21	145	-	145	-	-	-	-	שירותים פיננסיים
-	160	8	152	-	172	8	164	שירותים ציבוריים וקהילתיים
66	1,338	173	1,165	49	573	79	494	סך הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

התפתחות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל		
31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	
1,808	1,432	סיכון אשראי בעייתי:
439	240	סיכון אשראי פגום
1,188	1,229	סיכון אשראי נחות
583	749	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - לדיוור
4,018	3,650	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - אחר
		סך הכל סיכון אשראי בעייתי

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

2020 בדצמבר 31	2021 בדצמבר 31	
0.7	0.5	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי לציבור
1.8	1.3	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי שאינו לדיוור
2.7	2.2	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיוור
0.5	0.5	שיעור יתרת האשראי לדיוור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ⁽²⁾⁽¹⁾
1.2	1.0	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

(1) שיעור זה שאינו לדיוור זנית.

(2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לעומק הפיגור.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2021									
פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים					חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים ⁽¹⁾				
חובות לא בעייתיים									
סך הכל חובות לא בעייתיים	חובות בדירוג			סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה	מזה בגין דחיות מלאות	מזה בגין דחיות חלקיות בהתאם למתווה בנק ישראל	סך הכל ליום ליום 31 בדצמבר 2021
	חובות בדירוג ביצוע אשראי	ביצוע אשראי	בפיגור 30 יום ומעלה						
10	6	-	4	-	3	10			עסקים גדולים
85	74	-	11	5	20	90			עסקים בינוניים
355	316	1	38	20	769	375			עסקים קטנים
3	3	-	-	-	36	3			אנשים פרטיים
5,848	5,618	102	128	272	7,430 ⁽²⁾	6,120			הלוואות לדיור
6,301	6,017	103	181	297⁽³⁾	8,258	6,598			סך הכל ליום 31 בדצמבר 2021
476	422	1	53	26	874	522			מזה בגין דחיות מלאות
5,825	5,595	102	128	271	7,384	6,076			מזה בגין דחיות חלקיות בהתאם למתווה בנק ישראל
6,504	6,210	98	196	321	8,591	6,825			סך הכל ליום ליום 30 בספטמבר 2021
8,019	7,761	101	157	319	11,271	8,338			סך הכל ליום 30 ביוני 2021
9,762	9,398	99	265	330	17,366	10,092			סך הכל ליום 31 במרץ 2021
24,333	23,815	32	486	411	43,451	24,744			סך הכל ליום 31 בדצמבר 2020

ליום 31 בדצמבר 2021									
אשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה			חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדוח			פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽⁴⁾ חובות לא בעייתיים			
יתרת חוב רשומה	מזה: בפיגור של 30 ימים או יותר		יתרת חוב רשומה	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים		חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד דחיה של יותר מ-6 חודשים	מזה בגין דחיות מלאות	מזה בגין דחיות חלקיות בהתאם למתווה בנק ישראל	סך הכל ליום 31 בדצמבר 2021
	יתרת חוב רשומה	מזה: בפיגור של 30 ימים או יותר		חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד דחיה של יותר מ-6 חודשים				
652	2	931	10	-					עסקים גדולים
555	2	205	72	13					עסקים בינוניים
3,480	80	2,260	332	23					עסקים קטנים
-	24	788	-	3					אנשים פרטיים
-	604	32,775	5,766	82					הלוואות לדיור
4,687	712	36,959	6,180	121					סך הכל ליום 31 בדצמבר 2021
-	647	34,941	295	41					מזה בגין דחיות מלאות
-	65	2,018	5,885	80					מזה בגין דחיות חלקיות בהתאם למתווה בנק ישראל
4,962	757	39,196	6,274	176					סך הכל ליום ליום 30 בספטמבר 2021
5,127	696	39,823	7,505	432					סך הכל ליום 30 ביוני 2021
5,337	685	39,981	7,833	1,697					סך הכל ליום 31 במרץ 2021
5,074	352	26,277	14,442	7,810					סך הכל ליום 31 בדצמבר 2020

(1) מזה: דחיות שניתנו שאינן במסגרת תוכנית רחבתית בסך 228 מיליוני שקלים חדשים (ביום 30 בספטמבר 2021 - 301 מיליוני שקלים חדשים, ביום 30 ביוני 2021 - 334 מיליוני שקלים חדשים, ביום 31 במרץ 2021 - 353 מיליוני שקלים חדשים וביום 31 בדצמבר 2020 - 1,124 מיליוני שקלים חדשים).

(2) מספר לווים.

(3) מזה: חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 1 מיליוני שקלים חדשים (ביום 30 בספטמבר 2021 - 1 מיליוני שקלים חדשים, ביום 30 ביוני 2021 - 7 מיליוני שקלים חדשים, ביום 31 במרץ 2021 - 4 מיליוני שקלים חדשים וביום 31 בדצמבר 2020 - 11 מיליוני שקלים חדשים).

(4) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחיה אשר לה הלוואה זכאי לפי כל דין.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2020		31 בדצמבר 2021	
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה
לאחר ארגון מחדש	לפני ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש	לפני ארגון מחדש
237	252	185	185
ארגונים מחדש שבוצעו			
31 בדצמבר 2020		31 בדצמבר 2021	
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה
9	9	15	15
ארגונים מחדש שכשלו			

לפרטים נוספים ראה ביאור 30 ב.ג.ג לדוחות הכספיים.

ניתוח השינויים בחובות פגומים

להלן תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור ⁽⁴⁾
סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי	
1,274	142	1,132	1,700	193	1,507	יתרת חובות פגומים לתחילת השנה
774	78	696	486	26	460	חובות שסווגו כפגומים במהלך השנה
(73)	(3)	(70)	(320)	(5)	(315)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום במהלך השנה
(206)	(23)	(183)	(245)	(23)	(222)	חובות פגומים שנמחקו
(410)	(26)	(384)	(426)	(85)	(341)	חובות פגומים שנפרעו
111	16	95	156	18	138	שינויים אחרים
230	9	221	-	-	-	רכישת בנק אגוד
1,700	193	1,507	1,351	124	1,227	יתרת חובות פגומים לסוף השנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש ⁽⁴⁾
סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי	
331	65	266	589	75	514	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
247	38	209	153	18	135	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך השנה
(14)	(4)	(10)	(179)	(4)	(175)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב
(69)	(17)	(52)	(78)	(15)	(63)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(88)	(23)	(65)	(146)	(19)	(127)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
47	8	39	137	11	126	שינויים אחרים
135	8	127	-	-	-	רכישת בנק אגוד
589	75	514	476	66	410	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף השנה

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי הבעייתי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

ניתוח הפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות מחיקות חשבונאיות נטו אחר
הפרשה להפסדי אשראי						
בנקים		אשראי לציבור				
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
2,667	2	2,665	340	942	1,383	
(278)	(1)	(277)	(56)	(133)	(88)	
(394)	-	(394)	(143)	(10)	(241)	
266	-	266	98	3	165	
(128)	-	(128)	(45)	(7)	(76)	
54	-	54	15	2	37	
2,315	1	2,314	254	804	1,256	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות מחיקות חשבונאיות נטו רכישת בנק אגוד
הפרשה להפסדי אשראי						
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
1,813	1	1,812	273	674	865	
1,050	1	1,049	136	279	634	
(469)	-	(469)	(153)	(12)	(304)	
196	-	196	76	1	119	
(273)	-	(273)	(77)	(11)	(185)	
77	-	77	8	-	69	
2,667	2	2,665	340	942	1,383	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

2020 בדצמבר 31	2021 בדצמבר 31	
1.1	0.8	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.8	0.6	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
שנה שהסתיימה ביום		
2020 בדצמבר 31	2021 בדצמבר 31	
0.5	(0.1)	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.5	(0.1)	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
1.0	(0.2)	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור ⁽⁴⁾
0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

(1) השיעור בגין הלוואות לדיור בגין אשראי הינו זניח.

לפרטים בדבר שינויים ברכיבי ההפרשה להפסדי אשראי ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור⁽⁴⁾)

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2021-2025. מגזר הלקוחות הפרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת החזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חביותי. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנייה, היכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו. לעניין אשראי ללקוחות פרטיים, מדיניות הבנק הינה בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים בנושא "ניהול אשראי צרכני" (נב"ת 311A).

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים; מעקב, ניטור וניתוח של ההוצאות בגין הפסדי אשראי; וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעורי האבטלה ועלייה ברמת הריבית. לפרטים בדבר ניהול סיכון האשראי בעקבות משבר הקורונה, ראה פרק סיכון אשראי ופרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר		
2020	2021	
		חובות
1,771	1,976	יתרות עובר ושב
4,262	4,653	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
1,985	2,133	הלוואות לרכב - ריבית משתנה
2,564	2,823	הלוואות לרכב - ריבית קבועה
13,063	13,063	הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
388	194	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
24,033	24,842	סך הכל חובות (אשראי מאזני)
		מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות
5,145	5,134	מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
8,077	8,331	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
218	253	ערביות
42	57	התחייבויות אחרות
13,482	13,775	סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
37,515	38,617	סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
		מזה:
376	380	הלוואות בולט/בלון ⁽³⁾
		תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי⁽⁴⁾
		תיק נכסים פיננסיים:
3,905	3,998	פיקדונות
244	271	ניירות ערך
286	257	נכסים כספיים אחרים
3,964	3,484	בטוחות אחרות ⁽⁵⁾
8,399	8,010	סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(4) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(5) הביטוחות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן פילוח לפי גודל חבות הלווה⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2020				ליום 31 בדצמבר 2021				תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	
2,106	1,615	491	331,016	1,675	1,247	428	353,214	עד 10
1,692	919	773	110,237	1,686	946	740	111,402	מעל 10 עד 20
4,157	2,159	1,998	142,499	4,303	2,268	2,035	147,002	מעל 20 עד 40
8,513	3,660	4,853	149,065	8,928	3,896	5,032	154,397	מעל 40 עד 80
10,272	3,085	7,187	95,072	10,573	3,234	7,339	97,395	מעל 80 עד 150
8,675	1,721	6,954	43,006	9,345	1,825	7,520	44,683	מעל 150 עד 300
2,100	323	1,777	4,205	2,107	359	1,748	4,361	מעל 300
37,515	13,482	24,033	875,100	38,617	13,775	24,842	912,454	סך הכל

(1) מספר הלווים הינו לפי סך סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה⁽⁴⁾ בחשבון:

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2021		גובה הכנסה
במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	
5,484	22.8	5,913	23.8	חשבוניות ללא הכנסה קבועה לחשבון ⁽²⁾
4,893	20.4	4,459	17.9	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
7,543	31.4	7,620	30.7	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
6,113	25.4	6,850	27.6	בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה
24,033	100.0	24,842	100.0	סך הכל

(1) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(2) בעיקר בגין אשראי שהועמד במסגרת תיק המחאות תיקי רכב ואשראי שניתן באגוד לסינג. בשל אופי ניהול החשבון ההכנסה אינה באה לידי ביטוי בחשבון הע"ש.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2021		תקופה לפירעון
במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	
3,676	20.4	3,696	20.3	עד שנה
5,608	31.2	5,970	32.8	מעל שנה ועד 3 שנים
4,515	25.1	4,387	24.1	מעל 3 שנים ועד 5 שנים
2,082	11.6	2,118	11.6	מעל 5 שנים ועד 7 שנים
2,119	11.7	2,042	11.2	מעל 7 שנים ⁽²⁾
18,000	100.0	18,213	100.0	סך הכל

(1) ללא עו"ש וכרטיסי אשראי.

(2) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר ההלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 בדצמבר 2021		
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾		
מאזני	חוץ מאזני	כולל	מאזני	חוץ מאזני	כולל
193	7	200	201	4	205
0.78%	0.05%	0.52%	0.84%	0.03%	0.55%

יתרת סיכון אשראי בעייתי
שיעור סיכון אשראי בעייתי⁽²⁾

(1) אשראי מאזני וחץ מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.
(2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2020	2021
0.56%	(0.22%)

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך חובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדל בשיעור של 3.37% לעומת 31 בדצמבר 2021.
להלן התפלגות החובות ליום 31 בדצמבר 2021:

8.0%	חשבונות עובר ושב
18.7%	כרטיסי אשראי
20.0%	הלוואות לרכב
53.4%	הלוואות ואשראי אחר

- כנגד 32.2% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 31 בדצמבר 2021, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (לעומת שיעור של 34.9% ליום 31 בדצמבר 2020).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, שיעור הפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים הינו גבוה ביחס למגזרים האחרים, וזאת בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויות האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פינוי בינוי, תמ"א 38 ועוד. בנוסף, על מנת למזער את הסיכון, הבנק מבטח את תיק ערבויות חוק המכר וחלק מערבויות הביצוע בפרויקטים המלווים אצל מבטחי משנה בחוץ לארץ.

עם ההתאוששות ממשבר הקורונה ועל רקע עודף הביקוש לדירות בישראל ושיעורי הריבית הנמוכים, בשנת 2021 חל גידול משמעותי בהיקף הפעילות בענף כשמחירי הדירות המשיכו לעלות בשיעור הגבוה מ-10%, כשגם מדד תשומות הבניה עלה בשיעור משמעותי של 5.6%. היקף יחידות הדיור החדשות שנמכרו בשוק בחודשים ספטמבר-נובמבר 2021 (בניכוי עונתיות) היה גבוה בכ-11% לעומת שלושת החודשים הקודמים ובחינת נתוני המגמה מראה כי מחודש מרץ 2018 נצפתה עלייה במכירות בקצב של 2.4% לחודש. במהלך 2021 בתחום התחלות הבניה נרשמה מגמת יציבות ובגמר הבניה למגורים נרשמה ירידה. בנוסף, גם במרכזי רשות המקרקעין שנסגרו במהלך 2021 נקבעו מחירי שיא המגלמים ציפיה של השחקנים בענף לעלויות מחירים נוספות.

בשלהי 2021 אישרה הממשלה תוכנית ממשלתית חדשה לשנים 2022-2025 לטיפול בעלית מחירי הדיור, התוכנית מורכבת מקביעת יעדים ממשלתיים לתכנון ולפיתוח, מתקציבים שנכללים במסגרת תקציב המדינה להסרת חסמים להגדלת היצע הדיור ומנגד גם צעדים להקטנת הביקוש וכך, לייצר שינויים מבניים ליעול שוק הדיור בארץ. הבנק עוקב אחר התוכנית והשלכותיה על השוק.

גם בתחום הנדל"ן המניב נרשמה התאוששות מרשימה בביקושים ביחד עם הגידול במספר המתחסנים וחזרת המשק לפעילות מלאה. ההתמודדות עם השלכות מגיפת הקורונה האיזה תהליכי עבודה מרוחק ושילוב עבודה במשרד (מודל היברידי) העתידים להישאר גם בטווח רחוק. על רקע זה, ועל רקע כניסת חברות רבות לזירת המסחר המקוון, האצת מגמת הרכישות במרשתת והגידול בצריכה הפרטית, זוכים מתחמים לוגיסטיים לגידול בביקושים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

פעילות מימון עסקאות הנדל"ן בבנק מנוהלת על פי מדיניות וכללים ברורים, שנקבעו במדיניות האשראי ביחס לאפיקי פעילות שונים, כגון מימון קרקעות, בניה למגורים, נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פינוי בינוי, תמ"א 38 ועוד. הצמיחה בפעילות, גם על רקע התחרות הגוברת, מבוצעת תוך שמירת הליכי חיתום נאותים ומרווחי אשראי הולמים המשקפים את הסיכון.

הבנק מנטר באופן שוטף את תיק האשראי וכן את האשראי החדש שהועמד על פי אמות מידה שנקבעו במדיניות הבנק.

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2021							
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי		סיכון אשראי			
סיכון אשראי	סיכון אשראי	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	כולל	חוץ מאזני ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾	
חוץ מאזני	מאזני				מסגרות והתחייבויות אחרות	ערבויות לרוכשי דירות ⁽⁵⁾	
57	105	70	86	32,697	13,708	5,517	13,472
7	54	28	111	9,496	2,150	83	7,263
64	159	98	197	42,193	15,858	5,600	20,735
33	52	94	127	10,064	4,193	219	5,652
97	211	192	324	52,257	20,051	5,819	26,387
59	122	63	48	30,685	12,348	5,549	12,788

בביטחון נדל"ן:
 לדיוור
 למסחר ולתעשייה
סך הכל בביטחון נדל"ן
 שאינו בביטחון נדל"ן
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל
 מזה: מיועד לליווי פרויקטים

31 בדצמבר 2020							
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי		סיכון אשראי			
סיכון אשראי	סיכון אשראי	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	כולל	חוץ מאזני ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾	
חוץ מאזני	מאזני				מסגרות והתחייבויות אחרות	ערבויות לרוכשי דירות ⁽⁵⁾	
52	96	33	53	29,338	17,254	12,084	
7	56	4	92	8,477	1,762	6,715	
59	152	37	145	37,815	19,016	18,799	
38	43	102	154	8,165	4,511	3,654	
97	195	139	299	45,980	23,527	22,453	
55	91	32	27	26,117	16,024	10,093	

בביטחון נדל"ן:
 לדיוור
 למסחר ולתעשייה
סך הכל בביטחון נדל"ן
 שאינו בביטחון נדל"ן
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל
 מזה: מיועד לליווי פרויקטים

- (1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.
- (2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) סיכון אשראי חוץ מאזני הנובע מערבויות חוק מכו/בנוסח חוק מכו, המגובות ברובן בביטוח שנרכש ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר					
2020			2021		
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾		
מאזני	חוץ מאזני	כולל	מאזני	חוץ מאזני	כולל
ביטחון נדל"ן					
נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:					
6,416	916	5,500	10,071	1,276	8,795
קרקע גולמית					
24,208	16,909	7,299	24,563	18,865	5,698
נדל"ן בתהליכי בנייה					
7,191	1,191	6,000	7,559	1,317	6,242
נדל"ן שבנייתו הושלמה					
37,815	19,016	18,799	42,193	21,458	20,735
סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן					
8,165	4,511	3,654	10,064	4,412	5,652
שאינו בביטחון נדל"ן					
45,980	23,527	22,453	52,257	25,870	26,387
סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן בישראל					

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור - פגום מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

31 בדצמבר		
2020	2021	השינוי
סיכון אשראי לציבור		
17.6%	42,998	50,559
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי:		
סיכון אשראי שאינו בעייתי		
38.1%	139	192
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:		
בעייתי שאינו פגום		
8.4%	299	324
פגום		
(53.5%)	2,544	1,182
שאינו בעייתי		
(43.1%)	2,982	1,698
סך הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי		
13.7%	45,980	52,257
סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן בישראל		

נתוני סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן ליום 31 בדצמבר 2021 מראים כי כ-48.5% מסיכון האשראי המאזני וכ-69.2% מסיכון האשראי החוץ מאזני מיועד ללווי פרויקטים סגורים בנדל"ן, ברובם המכריע לבינייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ, חיפה, באר שבע וירושלים. מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי. יצוין כי לחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד.

בשנת 2021, פעל הבנק להרחבת פעילות האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, זאת כחלק ממגמה של גידול בביקושים בענף, המתבטא, בין השאר, בעליית מחירים ובגידול בהיקף העסקאות. בהתאם, גדלה חשיפת האשראי הכוללת בענפי הבינוי והנדל"ן בשנת 2021 בשיעור של 13.7%. המשך הצמיחה בפעילות האשראי לענף הנדל"ן, גם על רקע התחרות, מתקיימת תוך שמירה על הליכי חיתום ומרווחי אשראי נאותים המשקפים את הסיכון, ומנוהלת תחת ניטור שוטף. רמת הסיכון בענף מובאת בחשבון גם במסגרת התהליך הרבעוני לבחינת שיעורי הפרשה הקבוצתית. חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 31 בדצמבר 2021, כמוצג להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק), הינו 14.7%. יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 11.0% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות וכן סכומי ערבויות חוק מכר בגינן רכש הבנק פוליסת ביטוח).

במהלך המחצית השנייה של שנת 2021 בחן הבנק את חישוב הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בענף זה וביצע התאמה להפרשה, על מנת להביא בחשבון, בין היתר, את צמיחת תיק האשראי ואת תנאי החיתום.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

סיכון אשראי⁽²⁾ לפי ענפי משק

ליום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾											פעילות לווים בישראל
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						מזה:					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾			מזה:								מסחר
יתרת הפרשה	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעיית ⁽⁶⁾	חובות	סך הכל	בעיית ⁽⁶⁾	אשראי ⁽⁵⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סך הכל	
9	1	(1)	8	16	939	1,203	16	8	1,179	1,203	ציבור - מסחרי
4	-	(6)	-	-	158	651	-	-	750	750	חקלאות, ייעור ודיג
188	37	14	296	465	7,689	13,116	465	298	12,517	13,280	כרייה וחציבה
27	4	8	68	139	1,031	1,552	139	23	1,390	1,552	תעשייה וחרושת
265	(1)	43	235	403	19,881	44,603	403	1,004	43,288	44,695	מזה: יהלומים
43	1	(16)	89	113	6,228	7,360	113	178	7,271	7,562	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
35	(4)	11	1	13	4,655	7,427	13	36	7,637	7,686	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
231	19	(42)	230	356	10,531	13,993	356	380	13,410	14,146	אספקת חשמל ומים
55	8	(44)	72	167	1,577	2,082	167	142	1,773	2,082	מסחר
99	10	21	174	214	1,992	2,858	214	140	2,523	2,877	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
35	(2)	(2)	16	93	1,181	1,807	93	27	1,744	1,864	תחבורה ואחסנה
129	(20)	(35)	23	42	8,143	13,165	42	28	16,387	16,457	מידע ותקשורת
102	(8)	(12)	115	173	4,229	6,192	173	213	5,825	6,211	שירותים פיננסיים
21	(2)	(13)	19	36	2,582	3,343	36	351	2,963	3,350	שירותים עסקיים אחרים
1,216	39	(82)	1,278	2,091	69,785	117,800	2,091	2,805	117,267	122,163	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,216	39	(82)	1,278	2,091	69,785	117,800	2,091	2,805	117,267	122,163	סך הכל מסחרי
803	7	(133)	36	1,300	175,599	195,368	1,300	883	193,185	195,368	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
254	45	(55)	92	200	24,842	38,617	200	306	38,201	38,707	אנשים פרטיים - אחר
2,273	91	(270)	1,406	3,591	270,226	351,785	3,591	3,994	348,653	356,238	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	2,333	2,588	-	-	3,690	3,690	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	74	74	-	-	11,827	11,827	ממשלת ישראל
2,273	91	(270)	1,406	3,591	272,633	354,447	3,591	3,994	364,170	371,755	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ											
41	37	(7)	26	59	3,305	5,431	59	373	5,437	5,869	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
1	-	(1)	-	-	7,260	7,286	-	-	9,081	9,081	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	1	1	403	403	1	-	2,437	2,438	ממשלות בחוץ לארץ
42	37	(8)	27	60	10,968	13,120	60	373	16,955	17,388	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
2,315	128	(278)	1,433	3,651	283,601	367,567	3,651	4,367	381,125	389,143	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 283,601, אגרות חוב - 14,307, נירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 1,332, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,652 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 86,251.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע האשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,699 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,096 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5,699 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

סיכון אשראי⁽²⁾ לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾							
		הפסדי אשראי ⁽⁴⁾					מזה:							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי חשבונאות נטו ⁽⁸⁾	מחיקות חשבונאות נטו ⁽⁸⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות	סך הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	אשראי ⁽⁵⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סך הכל	דירוג ביצוע	אשראי	סך הכל	
														אשראי
														פעילות לווים בישראל
														ציבור - מסחרי
														חקלאות, ייעור ודיג
10	-	2	6	9	905	1,168	9	20	1,139	1,168				כרייה וחציבה
10	-	6	-	40	345	597	40	6	652	698				תעשייה וחרושת
208	34	73	389	552	7,795	13,324	552	317	12,724	13,593				מזה: יהלומים
23	3	5	91	131	1,013	1,527	131	18	1,379	1,528				בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
250	21	57	214	341	16,451	38,957	341	2,064	36,618	39,023				בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
42	(18)	(10)	85	97	5,737	6,753	97	480	6,380	6,957				אספקת חשמל ומים
18	-	7	-	11	3,211	5,161	11	34	5,616	5,661				מסחר
245	81	117	387	489	11,122	14,791	489	901	13,643	15,033				בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
104	9	82	54	147	1,650	2,073	147	214	1,712	2,073				תחבורה ואחסנה
92	7	70	104	244	1,497	2,489	244	82	2,207	2,533				מידע ותקשורת
36	10	34	10	75	1,169	1,870	75	109	1,782	1,966				שירותים פיננסיים
148	2	67	150	189	7,812	15,902	189	63	18,528	18,780				שירותים עסקיים אחרים
107	35	69	118	163	3,969	5,892	163	248	5,489	5,900				שירותים ציבוריים וקהילתיים
30	4	18	18	32	2,721	3,421	32	304	3,093	3,429				
1,300	185	592	1,535	2,389	64,384	112,398	2,389	4,842	109,583	116,814				סך הכל מסחרי
941	11	279	97	1,285	156,324	172,876	1,285	732	170,859	172,876				אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
339	77	135	96	205	24,033	37,515	205	311	37,116	37,632				אנשים פרטיים - אחר
2,580	273	1,006	1,728	3,879	244,741	322,789	3,879	5,885	317,558	327,322				סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	512	556	-	-	2,179	2,179				בנקים בישראל
-	-	-	-	-	60	60	-	-	14,709	14,709				ממשלת ישראל
2,580	273	1,006	1,728	3,879	245,313	323,405	3,879	5,885	334,446	344,210				סך הכל פעילות בישראל
														פעילות לווים בחוץ לארץ
														סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
85	-	43	80	139	3,217	4,689	139	360	4,659	5,158				בנקים בחוץ לארץ
2	-	1	-	-	11,755	11,843	-	-	13,723	13,723				ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	553	553	-	-	1,004	1,004				ממשלות בחוץ לארץ
87	-	44	80	139	15,525	17,085	139	360	19,386	19,885				סך הכל פעילות בחוץ לארץ
2,667	273	1,050	1,808	4,018	260,838	340,490	4,018	6,245	353,832	364,095				סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 260,838, אגרות חוב - 16,864, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 200, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 4,543 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 81,650.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע הפיקדונות הנכנסים.

(5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיקדון הנמצאות בפיקדון של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 2,068 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,213 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5,521 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר מסבתי משנה בינלאומיים.

(8) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד, דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽⁴⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

המדינה	31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021		
	חשיפה			חשיפה		
	סך הכל	חוץ מאזנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	מאזנית ⁽²⁾	סך הכל	חוץ מאזנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	מאזנית ⁽²⁾
ארצות הברית	13,425	581	12,844	12,551	742	11,809
צרפת	3,841	2,255	1,586	3,421	1,952	1,469
בריטניה	3,229	764	2,465	4,242	1,086	3,156
גרמניה ⁽⁶⁾	3,005	2,844	161	-	-	-
אחרות	5,162	1,845	3,317	6,970	4,535	2,435
סך כל החשיפות למדינות זרות	28,662	8,289	20,373	27,184	8,315	18,869
מזה: למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה	83	39	44	55	6	49
מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC	658	142	516	602	54	548
מזה: סך כל החשיפות למדינות עם בעיות נדילות ⁽⁵⁾	-	-	-	-	-	-

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(4) יתרת החשיפה החוץ מאזנית כוללת סך של 5,777 מיליוני שקלים חדשים בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הדל"ן בישראל. (ליום 31 בדצמבר 2020 - 5,653 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר עדכון מקדם ההמרה לאשראי (CCF) המוחל על ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות על פי חוק המכר. ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

(5) לימים 31 בדצמבר 2021 ו-31 בדצמבר 2020 אין לבנק חשיפה למדינות זרות עם בעיות נדילות.

(6) ליום 31 בדצמבר 2021 שיעור החשיפה לגרמניה אינו עולה על סף הדיווח שנקבע בהוראות הדיווח לציבור, בהתאם מוצגת ביתרת מדינות אחרות.

החשיפה המוצגת לעיל מייצגת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, חשיפות על בסיס סיכון סופי. הצד הנושא בסיכון הסופי הוא אדם, עסק, מוסד או מכשיר כלשהו המספק לבנק "חיזוקי אשראי", כגון ערבויות, ביטחונות, חוזי ביטוח ונגזרי אשראי. כאשר לא קיים "חיזוק אשראי", אזי הצד הנושא בסיכון הסופי הוא החייב עצמו.

שורת "סך כל החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחוץ לארץ של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽²⁾⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

חשיפת אשראי נוכחית		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		דירוג אשראי חיצוני
לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾		
31 בדצמבר 2021					
6,074	6,190	5,508	566	682	AAA עד AA-
1,893	2,545	240	1,653	2305	A+ עד A-
15	15	-	15	15	BBB+ עד BBB-
1	1	-	1	1	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
15	11	4	11	7	ללא דירוג
7,998	8,762	5,752	2,246	3,010	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת אשראי נוכחית		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		דירוג אשראי חיצוני
לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾		
31 בדצמבר 2020					
6,530	6,581	5,489	1,041	1,092	AAA עד AA-
1,428	1,489	260	1,168	1,229	A+ עד A-
103	103	20	83	83	BBB+ עד BBB-
109	109	24	85	85	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
23	23	-	23	23	ללא דירוג
8,193	8,305	5,793	2,400	2,512	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שווייץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 5,777 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021 (ליום 31 בדצמבר 2020 - 5,653 מיליוני שקלים חדשים) בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לויים בענף הנדל"ן בישראל וכן, ערבויות והתחייבויות נוספות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו.
- (6) בגין קיזוז הפקדות במזומן המהוות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

דוח הדיסקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

בעקבות ההשלכות האפשריות של המשבר הכלכלי, כתוצאה ממגפת הקורונה, על מצבם של מוסדות פיננסיים רבים בעולם, במחצית הראשונה של 2020 עלתה תנועתיות מרווחי האשראי במהלך תקופת המשבר. מוסדות פיננסיים רבים חוו הורדת אופק דרוג, וחלקם אף ספגו הורדות דרוג. החל מהמחצית השנייה של 2020 ובמהלך שנת 2021 מסתמנת התייצבות בשווקים הפיננסיים, אם כי המערכת הפיננסית עדיין מגלמת סיכון מוגבר על רקע גלים נוספים של נגיף הקורונה והעליה בשיעורי האינפלציה באזורים שונים בעולם. כתוצאה מהעלייה בשיעורי האינפלציה בנקים מרכזיים צפויים להעלות את שיעורי הריבית. במהלך כל התקופה, ובהתאם להתפתחויות, ביצע הבנק ניטור הדוק של כלל מסגרות החשיפה של הבנק, ניתוח ובחינת הסיכונים הרלוונטיים, לפי פרמטרים שונים, ובהתאמה גם לרמת הפעילות העסקית מול הצדדים הנגדיים עודכנו מסגרות החשיפה השונות (RIGHT SIZING).

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 ו-31 בדצמבר 2020 אין סיכון אשראי בעייתי (פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת), נטו.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור g28. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקלות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת או יותר מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמיכותו לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

דירוגים - פעילות הבנק מול גורמים בחוץ לארץ יוצרת חשיפות למדינות ולמוסדות פיננסיים. הבנק קבע מדיניות באשר לבחינה ולניתוב של הסיכון הנובע מחשיפות אלה. הבנק נעזר בניהול החשיפות לסיכון אשראי, כאמור, בדירוגים הניתנים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות שהעיקריות שבהן הן: Moody's, Standard & Poor's, Fitch, דירוגים אלה מובאים בחשבון כחלק מהשיקולים בקביעת מסגרות לחשיפות הבנק למדינות ולבנקים, המיועדות בעיקר לפעילות בנגזרים, למימון ולערבובות בסחר חוץ, ולהשקעות השונות. הדירוגים החיצוניים מהווים בסיס לניתוח עצמי של מדינה או צד נגדי הנעשה על ידי הבנק. בנוסף נלקחים בחשבון נתונים נוספים ממקורות שונים המשמשים לצורך הניתוח. הערכת הבנק את הצד הנגדי עשויה להיות שונה מזו של חברת הדירוג.

כאמור, הבנק רוכש את הדירוגים, ואת הניתוחים המהווים בסיס לדירוג, מהחברות Moody's, Standard & Poor's, Fitch. הדירוגים והניתוחים מעודכנים על ידי חברות הדירוג באופן תקופתי, והבנק עושה שימוש בנתונים העדכניים ביותר הקיימים בעת קביעת מסגרות או בחינה של צד נגדי.

סיכון האשראי לדירוג

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים מתתן אשראי לדירוג. הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדירוג כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נוטלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת ההחזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדירוג, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון תרחישי קיצון, הבוחנים את השפעת גורמי המאקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת שיעור האבטלה ושיעור הריבית. לבנק מודל מתקדם לדירוג אשראי לדירוג הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מהווה חלק ממערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדירוג, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות מוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נוטל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי), יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסך הסיכונים הרבועני של הבנק, המוצג ונדון בהנהלת הבנק, בוועדה לניהול סיכונים של הדיסקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשיכים להימצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובדליוג בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין, כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש דצמבר 2021) עומד על כ-53.4% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן). הבנק אומד, בנוסף, את שיעור המימון ה"אמיתי" בתיק, זאת, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדיור, הגלומה במלאי המשכנתאות בתיק. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדיור, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המאקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשק הינו נמוך.

בתרחיש של הרעה במצב הלווים בתיק האשראי לדיור של הבנק, חשוף הבנק בגין הסיכון לפגיעה ביכולת הלווים לעמוד בתשלומי החוזרים השוטפים, וזאת אם בו זמנית תהיה ירידה מהותית גם בשווי הבטוחה, והוצאות ועלויות נוספות בהן עלול הבנק להידרש לשאת, לרבות הוצאות משפטיות, עלויות דיור חלופי והוצאות נוספות.

על מנת למזער את הסיכון לפגיעה רוחבית ביכולת הלווים לעמוד בתשלומים, מקפיד הבנק על מדיניות שמרנית של יחס החזר להכנסה. גם במקרה של פגיעה ביכולת החזר של לווים, קיימים לבנק שולי-ביטחון רחבים הנובעים ממדיניות שמרנית ביחס לשיעור המימון, במטרה להבטיח כיסוי מלא של יתרת החוב והעלויות הנוספות גם במקרה של ירידה משמעותית בשווי בטוחות הנדל"ן. לפרטים, ראה להלן פרטים בדבר מאפייני הסיכון התיק הלוואות לדיור.

תרחישי קיצון שבוחן הבנק, המניחים פגיעה בהכנסות הלווים וירידה בשווי בטוחות הנדל"ן, מראים כי גם בתרחישים של ירידה משמעותית מאד במחירים, פוטנציאל הנזק לבנק עומד במסגרת תיאבון הסיכון.

התפשטות נגיף הקורונה

הבנק ממשיך לעקוב באופן הדוק אחר התפתחויות והשפעות התפשטות נגיף הקורונה על לקוחותיו, תוך שימת לב לגורמים העשויים להשפיע על רמת הסיכון בתיק המשכנתאות.

במהלך שנת 2020, על מנת לסייע ללקוחות להם הלוואה בבנק, אפשר הבנק ללקוחותיו לקבל דחיית תשלומים חלקית או מלאה לפי העדכונים של מתווה בנק ישראל, שהסתיים בסוף הרבעון הראשון של שנת 2021. הבנק מנטר באופן שוטף את הפעילות בנושא: הסכום שנדחה, כמות הבקשות, תקופת דחיית התשלומים, פרופיל הלווים, שיעור המימון ועוד.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

שיעור השינוי (באחוזים)		היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			
2019-2020	2020-2021	2019	2020	2021	
14.2	41.7	23,702	27,074	38,353	משכנתאות שבוצעו (לדיור ולכל מטרה) מכספי הבנק מכספי האוצר:
(3.9)	(25.0)	357	343	257	הלוואות מוכונות
38.9	(41.1)	90	125	73	הלוואות עומדות ומענקים
14.1	40.5	24,149	27,542	38,684	סך הכל הלוואות חדשות
11.4	75.7	3,862	4,304	7,563	הלוואות שמוחזרו
13.7	45.2	28,012	31,846	46,247	סך הכל ביצועים
12.9	32.6	46,883	52,922	70,150	מספר לווים (כולל מיחזרים)

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור⁽¹⁾ ליום 31 בדצמבר 2021 (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור מימון	שיעור ההחזר	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)					מההכנסה הקבועה	שיעור מימון
		עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים		
עד 60%	עד 35%	12,393	13,309	30,603	26,459	10,155	97,711	סך הכל
50%-35%	656	1,465	1,477	3,067	5,194	2,907	14,766	
80%-50%	-	-	5	11	493	790	1,299	
מעל 80%	-	1	-	1	29	85	116	
75%-60%	עד 35%	10,199	9,506	15,238	12,140	2,779	53,714	
50%-35%	528	1,372	868	1,200	1,782	914	6,664	
80%-50%	-	2	-	2	103	201	308	
מעל 80%	-	-	-	-	-	21	21	
מעל 75%	עד 35%	136	188	348	347	913	1,967	
50%-35%	3	16	5	23	70	260	377	
80%-50%	-	-	-	2	1	77	80	
מעל 80%	-	-	-	-	-	11	11	
סך הכל	9,866	25,584	25,358	50,495	46,618	19,113	177,034	

מזה:

הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים	אחוז מסך האשראי לדיור	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
1,392	14.1%	3,049	2,262	3,409	2,338	783	13,233
		11.9%	8.9%	6.8%	5.0%	4.1%	7.5%

הלוואות בריבית משתנה:

לא צמודות בריבית פריים	צמודות למדד ⁽³⁾	במטבע חוץ ⁽³⁾	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
3,865	692	231	9,789	8,099	15,696	13,767	7,692
			1,660	396	861	665	3,265
			308	516	1,226	772	730
סך הכל	4,788	11,757	9,011	17,783	15,204	11,687	70,230

הלוואות לא צמודות בריבית פריים	מסך האשראי לדיור	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
39.2%	38.3%	31.9%	31.1%	29.5%	40.2%	33.3%	

הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה	מסך האשראי לדיור	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
7.0%	6.5%	1.6%	1.7%	1.4%	17.1%	4.3%	

הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75%	מסך האשראי לדיור	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
0.4%	0.6%	0.8%	0.7%	0.9%	6.6%	1.4%	

(1) יתרת הלוואות לדיור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות לקבוצות גיל בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משיכת למועד המקורי של העמדת ההלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק.

(3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

מאפייני תיק האשראי לדיור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדיור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי במאפייני הסיכון של ההלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 31 בדצמבר 2021).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום ההלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2021 עומד על 53.4% בהשוואה ל-52.7% בימים 31 בדצמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2019. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 177 מיליארדי שקלים חדשים, כ-98.6% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את ההלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור ההלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת ההלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדיור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות ההלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון ההיסטורי. היקף ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.4 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.2% בלבד מתיק ההלוואות לדיור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2021, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדיור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של 3.5%, בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-4.7% ובהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-18.3%, בסך כל ההלוואות, בשיעור של כ-9.5%.

שיעור ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדיור של הבנק הינו כ-0.8% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, כ-0.6% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, וכ-0.4% באשראי שניתן ברבעון הרביעי של שנת 2021.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיור משמש מדד למידת הביטחון של ההלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של ההלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדיור של הבנק הוא כ-23.8%. כ-87.0% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-22.8%). כ-11.9% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-38.8%). כ-1.0% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-59.3%) וכ-0.1% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-91.7%).

ההלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת ההחזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאוד שלגביה שיעור ההחזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת ההחזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

ביום 27 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור. העדכון כולל ביטול מגבלת ריבית הפריים, כך שנותרה המגבלה שלפחות שליש מסך המשכנתא יינתן בריבית קבועה, ועד שני השלישים הנותרים יינתנו בריבית משתנה. התיקונים להוראה לפי החוזר הינם החל מיום 17 בינואר 2021. עבור הלוואה לדיור המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה בבנק או בבנק אחר יחול התיקון מיום 28 בפברואר 2021.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזירות בהחלטתם על הרכב ההלוואה.

היקף ההלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-21.7 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-12.3% מתיק ההלוואות לדיור.

יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת ההחזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 31 בדצמבר 2021 ל-13.2 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-7.5% בלבד מתיק האשראי לדיור של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 31 בדצמבר 2021 (במיליוני שקלים חדשים):

עומק הפיגור								
סך הכל	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾	בפיגור של 90 יום או יותר						
		סך הכל מעל 90 ימים	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים		מעל 6 חודשים	בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	
				עד 33 חודשים	עד 15 חודשים			
280	32	241	189	16	15	21	7	סכום בפיגור
120	6	114	113	1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾
1,783	59	1,205	133	84	212	776	519	יתרת חוב רשומה
199	29	170	99	37	34	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,584	30	1,035	34	47	178	776	519	יתרת חוב נטו

- (1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
 (2) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.
 (3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
 (4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור כוללים בין היתר:

- תהליך חיתום - הלוואות לדיור נבחנות ומואשרות לפי הקריטריונים הבאים:
- קריטריונים לאישור הלוואה הכוללים בין היתר את: הניסיון המצטבר של הבנק בתחום האשראי לדיור, ממצאי ביקורות אשראי שוטפות, בדיקה של תיקי הלוואה המבוצעת במרכז בחינה ארצי יעודי, הערכות לגבי סיכוני אשראי באזורי הארץ השונים, טיב הלווה ויכולת ההחזר שלו, הבטוחה הנכסית המוצעת והערבים, ומהות העסקה.
- סמכויות אשראי - קביעת הגורם המוסמך לאשר הלוואה נעשית בהתאם לנתונים בבקשת האשראי ולסיכון הגלום בה.
- מודל לקביעת פרמיית סיכון דיפרנציאלית - מודל אשר פיתח הבנק על בסיס ממצאים אמפיריים מהעבר לצורך דרוג סיכון עסקאות.
- בקרות מובנות במערכת לביצוע הלוואות - הבקרות כוללות בין היתר: ידוא שלמות הנתונים, בקרות על ביצוע פעולות על פי הרשאות ומנגנון לניתוב תהליכים.
- הדרכה בתחום המשכנתאות - הבנק מקיים הדרכות להכשרה, לפיתוח ולשיפור הידע של כל הגורמים העוסקים במתן האשראי לדיור.
- נכסים מקצועיים - בכנסים אלו נסקרות בהרחבה ההתפתחויות בשוק המשכנתאות והצעדים שיש לנקוט על מנת להתמודד עם הסיכונים הנובעים מהתפתחויות אלו.
- מעקב שוטף אחר מצב לווים ותיק האשראי לדיור - הבנק פועל לזיהוי וליתור מוקדם ככל האפשר של תבחינים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלווים, על מנת לאתר מוקדם ככל האפשר מצב של כשל אשראי. הבנק מפעיל סוגים שונים של בקרות, לרבות בקרות פנימיות שוטפות בסניפים, במרחבים ובמטה.

הגורמים השותפים לניהול ובקרת הסיכון בהלוואות לדיור

- מחלקת ניהול משכנתאות בחטיבה קמעונאית - המחלקה מטפלת בסוגים שונים של אירועים המתרחשים במהלך חיי הלוואה.
- מרכז הבחינה הארצי בחטיבה הקמעונאית - למרכז מועברים תיקי הלוואה בטרם הביצוע. תיקים אלו נבדקים במרכז על מנת לוודא שבוצעו בסניף הפעולות הנדרשת בהתאם לנהלי הבנק, הרגולציה וההנחיות שנתנו על ידי מאשר הלוואה.
- מערך הגבייה - מטפל בכל הקשור לתהליכי גביית חובות מלווים המפגרים בתשלומיהם, ובתהליכי מימוש נכסים.
- פורום פיגורים - הפורום קובע יעדים לטיפול בחובות ולהקטנת הפיגורים.
- החטיבה המשפטית - כחלק מתהליך החיתום, נבדקים הביטחונות בתיקים לא סטנדרטיים ובהלוואות בסכומים גבוהים.
- החטיבה לבקרת סיכונים - האגף לבקרת סיכונים מנטר את איכות תיק האשראי בבנק ואת התפתחות פרופיל הסיכון של תיק הבנק לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. החטיבה אחראית לביצוע שוטף של תרחישי קיצון על תיק המשכנתאות של הבנק.
- פורום ניהול סיכונים אשראי וריכוזיות אשראי - מקדם נושאים כגון בחינת מדיניות האשראי, ובפרט, השינויים בתיאבון הסיכון שנקבעו בה, ניתוח רמת הסיכון בתיק האשראי ויישום גישות מידול מתקדמות, פיקוח על תהליך התכנון והיישום של תרחישי קיצון, ומעקב אחר פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק.
- ביקורת פנימית - תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית בתחום האשראי כוללת, בין היתר, התייחסות לבדיקת הגורמים העוסקים באישור, ביצוע, תחזוקה ובקרה על האשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

הכלים להפחתת הסיכון בהלוואות לדיור

- ביטחונות - על פי נהלי הבנק בתחום המשכנתאות, ניתן אשראי בגין ביטחונות נכסיים בלבד. במקרים מסוימים דורש הבנק, בנוסף לביטחון הנכסי, גם ערבים לחוב.
 - ביטוחים - על פי נהלי הבנק, כל נכס המשמש כבטוחה מבטוח בביטוח נכס. בנוסף, הלווים עצמם מבטוחים בביטוח חיים לטובת הבנק למקרה של פטירה בטרם נפרע האשראי במלואו.
 - שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון המרבי אותו מאשר הבנק, נקבע במדיניות האשראי ונבחן מעת לעת. ככלל, הבנק דורש מהלווה להשתתף בחלק ממימון הרכישה. תשלום ההון העצמי מהווה כרית ביטחון במקרה של מימוש הנכס, לרבות בתקופה של ירידת מחירים בשוק הנדל"ן. יתר על כן, שיעור ההשתתפות של הלווה מהווה אינדיקציה נוספת לאיתנותו הפיננסית.
- לפרטים נוספים בדבר פעילות גורמים אלה, ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

מכירת תיקי הלוואות לדיור

עסקאות המכירה של תיקי הלוואות לדיור מעבירות את כלל סיכון האשראי מהבנק אל הרוכש, והם מגובות בחוות-דעת משפטיות וחשבונאיות המבססות True sale. הסיכון היחיד שנותר בבנק הוא הסיכון התפעולי, בגין המחויבויות של הבנק כלפי הרוכש לתפעול השוטף של הלוואות, לגביה והעברת כספים, ולדיווחים שוטפים. על מנת למזער את הסיכון התפעולי, נבנה מנגנון תפעולי ממוכן לניהול הלוואות ולהפקת דיווחים שוטפים לרוכשים. כמו כן, נערכת מידי שנה בחינה חיצונית (ISAE3402) לשלמות ואפקטיביות התהליכים והבקורות לניהול תיקי הלוואות שנמכרו.

לפרטים בדבר פרסום בנק ישראל בדבר עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור ראה פרק הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק לעיל וכן פרק ממסל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק).

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיור, ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים ראה סיכונים אחרים להלן.

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סקירת סיכוני השוק והריבית והעקרונות לניהולם

לבנק אין חשיפה לסחורות וחשיפתו למניות איננה מהותית, כך החשיפה העיקרית שלו לסיכון השוק נובעת מסיכון הבסיס - הסיכון הקיים כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במטבע או מגזרי הצמדה שונים, ומסיכון הריבית בתיק הבנקאי. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הון).

סיכוני שוק וריבית הינם חלק בלתי נפרד מעסקי הבנקאות ומניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. עם זאת, רמות חריגות של סיכון שוק ו/או סיכון ריבית עלולות לחשוף את הבנק להפסדים, ולהוות איום על הונו. לפיכך, קבעו דירקטוריון והנהלת הבנק, במסגרת התהליך המוסדר של הבנק למיפוי וזיהוי סיכונים, כי סיכוני השוק והריבית הינם סיכונים מהותיים, וכי ניהול סיכונים אלה הינו חיוני ליציבות הבנק, בפרט לאור סביבת הריבית הנמוכה, והפוטנציאל לשינוי מגמת הריבית במשק. ניהול סיכונים אלו נועד לשמור על רמת סיכון סבירה, בהתאם למגבלות החשיפה, קרי, תיאבון הסיכון שנקבע בגין סיכונים אלה, תוך ניצול הזדמנויות וניסור מתמשך של פרופיל הסיכון, כך שהבנק לא ייחשף להפסדים משמעותיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

ניהול סיכון השוק והריבית בבנק נחלק לשני מוקדי סיכון עיקריים:

- תיק בנקאי - התיק מהווה את עיקר הפעילות והסיכון של הבנק, מכיל את כל העסקאות שאינן כלולות בתיק הסחיר, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים כעסקאות הגנה לתיק הבנקאי. תיק זה חשוף בעיקר לסיכון ריבית ואינפלציה. מידת החשיפה אליה רוצה הבנק להישאר חשוף נובעת מפעילותו העסקית של הבנק ובאה לידי ביטוי בדוחות הכספיים של הבנק. חשיפה זו הוגבלה במסגרת תיאבון סיכון שהוגדר באופן ייעודי עבור סיכון השוק וסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כאשר היא נבחנת על ידי הבנק בתדירות יומית, באמצעות מגוון כלים ומודלים. הריגה או אף התקרבות לגבולות החשיפה שנקבעו, מדווחות באופן שוטף ומסופלות באופן מיד, בהתאם לעקרונות שנקבעו במסמך המדיניות שהתווה הבנק. ניהול סיכון זה נועד לשמור על רמת סיכון סבירה בהתאם לתיאבון הסיכון שנקבע בגין הסיכון, תוך ניצול הזדמנויות וניטור מתמשך של פרופיל הסיכון, כך שהבנק לא ייחשף להפסדים משמעותיים.

- תיק סחיר - התיק מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות למטרות מסחר או לגידור רכיבים אחרים של התיק הסחיר. התיק המאוחד (כולל בנק אגוד) כולל תיקים המנוהלים בחדר עסקאות וכן, תיקי איגרות חוב למסחר ואסטרטגיה במטבע ישראלי ובמטבע חוץ - כמו גם הנגזרים שנועדו לביצוע אסטרטגיות. כמו כן, כולל התיק עסקאות גידור למכשירים הכלולים בתיק הסחיר. תיק זה, נמצא ברמת סיכון לא גבוהה.

ניהול סיכונים שוק וריבית מתבצע ברמה קבוצתית, כולל שלוחות חוץ לארץ וחברות הבת של הבנק. הפעילות מול בנק יחב ובנק אגוד מתואמת באופן שוטף, בפרט, לצורך קביעת תיאבון סיכון קבוצתי שמחייב גם את ניטור פרופיל הסיכון ברמת הקבוצה. עקרונות המדיניות נקבעו באופן ההולם את אסטרטגיית הבנק ואת דרישות הרגולציה, קרי, הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, הוראות ועדת באזל הרלבנטיות, ובהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם (ה-Best Practice).

כחלק מניהול הסיכון, הבנק נדרש להקצות הון, במסגרת הנדבך הראשון של באזל II, כנגד הסיכון בתיק הסחיר, וזאת, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 208 ("מדידה והלימות הון - סיכון שוק") הכוללת את הנחיות באזל II בקשר עם הגדרת התיק הסחיר, ניהולו ושערוכו.

רמת סיכון השוק הכולל מוגדרת כנמוכה-בינונית. סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. כאמור לעיל, התיק הבנקאי כולל את הפוזיציות שלא הוגדרו כפוזיציות סחירות בתיק הסחיר. טיפול הבנק בסיכון הריבית בתיק הבנקאי והקצאת הון הכולל הנוספת בגינו, מתוארים ומתבצעים במסגרת הנדבך השני של באזל. הקצאת הון במסגרת הנדבך השני של באזל, נבחנת הן בתרחישים המדמים מצב חיים רגיל והן בתרחישי קיצון, לרבות תרחישים מערכתיים ותרחישי איום. זאת כחלק מתהליך הערכת הון הפנימי, ה-ICAAP, כמתואר בפרק הלימות הון.

מבנה תיק הנכסים וההתחייבויות של הבנק המוטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים בינוניים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. עקב אי התאמה מלאה בין מח"מ השימושים למח"מ המקורות, חשוף השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית.

סיכון זה מנוטר באופן שוטף, הן במסגרת ניהול סיכון הריבית על התיק הכולל במונחי VAR, הן במונחי EVE - Economic Value of Equity, והן במסגרת שורה נוספת של תרחישים המבטאים ברובם מצבי קיצון. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון הרביעי של שנת 2021, הינה ברמת סיכון נמוכה-בינונית. הבנק פועל, כמדיניות, לגיוס פיקדונות ייחודיים, הנותנים מענה גם לצרכי הלקוח וגם לגידור חשיפות הריבית. לפרטים נוספים בדבר מודלים אלה, השימוש בהם והמגבלות שלהם, ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

אמצעי פיקוח ומימוש המדיניות

הבנק קבע מבנה ארגוני לניהול סיכונים השוק והריבית בתיק הבנקאי, הכולל את הדירקטוריון, הנהלה ושלושת קווי ההגנה. מבנה זה נמתך על ידי ועדות ופורומים יעודים, שמוסדו לשם ניהול סיכונים אלה, ולשם הקמת מערך בקרה פנימית שנועד למנוע סטיות ממדיניות הבנק בפעילותו בתיק הסחיר ובתיק הבנקאי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון השוק והריבית ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

מדיניות גידור והפחתת הסיכונים

אחד הכלים העיקריים לניהול והפחתת סיכון הריבית הינו קביעת מחירי הצל בבנק (מחירי מעבר). מחירי הצל בבנק נקבעים בתדירות יומית במחלקת ניהול נכסים והתחייבויות (להלן: "נני"ה") שבסקטור ניהול פיננסי, ומשקפים את צרכי ניהול החשיפות השונות תחת מדיניות ניהול הרווח והסיכון.

כלי נוסף הוא פעילות קנייה/מכירה באיגרות חוב ממשלתיות. כמו כן, פועלת מחלקת ניהול נכסים והתחייבויות שבסקטור ניהול פיננסי, לניהול פוזיציות הריבית ו/או הבסיס באמצעות עסקאות Forward, עסקאות Swap ואופציות. היתרונות בשימוש בכלים אלו נובעים מיכולת ביצוע מהירה ובסכומים גדולים, דבר המאפשר ניהול דינמי ואפקטיבי של חשיפות השוק והריבית לצורכי ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, בפרק זמן סביר. בנוסף, העסקאות הן ללא מימון (Unfunded), קיימת בהן נזילות גבוהה והן מובצעות באמצעות חדר העסקאות של הבנק.

עסקאות נגזרים, אשר מזוהות כמגדרות פוזיציות מאזניות בהתאם לכללי החשבונאות, יוגדרו בהתאם לנוהל גידור שקיים בבנק, כעסקאות גידור חשבונאי. אפקטיביות הגידור הינה מידת ההתאמה בין השינויים בשווי ההון או בין תזרימי המזומנים של הפריט המוגדר ושל הנגזר המוגדר. הגידור נחשב כבעל אפקטיביות גבוהה, אם השינויים בשווי ההון או בתזרימי המזומנים של הפריט המוגדר, מתקזזים כמעט במלואם על ידי השינויים בשווי הון או בתזרימי המזומנים של המכשיר המוגדר. בדיקות אפקטיביות הגידור מתבצעות אחת לרבעון.

אחת לשנה לפחות, נבחנות הנחות המודלים המשמשים לניהול סיכונים שוק וריבית, לרבות הנחות ההתנהגותיות הנלקחות לצורך קביעת הפריסות במכשירים שונים.

הבנק בוחן את מידת ריכוזיות סיכון הריבית לפי מגזרי ההצמדה ולפי סוגי מכשירים עיקריים. מפת הריכוזיות נידונה בוועדה לניהול סיכונים בתדירות שנתית. הבנק פועל באופן שוטף להגברת המודעות לנושא סיכונים שוק והריבית בתיק הבנקאי ברמת הקבוצה, לרבות ביחידות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות נהלי עבודה, הדרכות והשתלמויות בנושא. כמו כן, מתקיים קשר שוטף עם כל היחידות הרלבנטיות לניהול סיכון השוק והריבית. התיאום בין היחידות נועד ליצירת מתודולוגיה אחידה לניהול סיכונים השוק והריבית בתיק הבנקאי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

מדידת חשיפת סיכוני השוק והריבית ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים

מדידת סיכוני השוק והריבית נתמכת על ידי מגוון רחב של מערכות מידע, מודלים, תהליכים, מדדי סיכון ומבחני מצוקה ואלה נבחנים באופן שוטף, באמצעות מהלכי הבקרה הפנימית של הבנק, לרבות תהליכי תיקוף מתמשכים.

לבנק שני מודלים עיקריים לניהול סיכון השוק והריבית שלו: מודל ה-**VAR** ומודל ה-**EVE**. הבנק מחשב מדדים אלה, כמו גם מדדים נוספים המשמשים אותו לניהול סיכונים אלה, בתדירות יומית לכל הפחות.

מודל ה-**VAR** הוא מודל סטטיסטי האומד את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש. המודל מודד את רמת הסיכון במונחי כסף, כאשר הבנק מתאים את אופק ההשקעה לתיקים אותם הוא בוחן באמצעות מדד זה. הבנק משתמש בשיטה המשלבת בין מספר שיטות חישוב **VAR** המקובלות בעולם. לחישוב ה-**VAR** נלווה חישוב **BACKTESTING**, שנועד לבחון את איכות אומדני החישוב שלו, קרי, לבחון את תחזית המודל לעומת התוצאה בפועל.

EVE - Economic Value of Equity, הוא מודל המבטא את גישת השווי הכלכלי. מודל זה הוא המודל העיקרי של הבנק לאמידת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, והוא בוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקוסי הריבית, במצב חיים רגיל ובמצבי קיצון, לרבות עלייה/ירידה מקבילה של עקום הריבית בשיעורים גבוהים ותרחישים של עליה/ירידה לא מקבילית של עקום הריבית. בנוסף, לבנק מגוון מבחני מצוקה (קיצון) ברמות חומרה שונות שנועדו לבחון את פרופיל הסיכון שלו בעת אירוע קיצון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. כמו כן, מפעיל הבנק שיטות חדישות לבחינת סיכון הריבית בתיק הבנקאי בעת חירום, כולל תרחיש קיצון המתבצע במתווה כלכלי. תרחיש זה מתבסס על הבנת הבנק לגבי אופן התפתחות בעת קיצון של תנאי המאקרו הרלבנטיים לסיכונים אלה.

שיטות מדידת ערכי הסיכון של הבנק הינן שמרניות בהיבטים רבים, בהתאמה לפרקטיקה המקובלת ביישום עקרונות באזל. המשקפת באופן מהימן את חשיפת הריבית, לרבות ההשפעות של האופציות ההתנהגותיות הגלומות בתיק המשכנתאות ובעיקר הפיקדונות, התלויות בריבית. הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם.

יצוין כי, תיק הנוסטרו של בנק אגוד משקף סיכון שהינו גבוה מתאבון הסיכון של הבנק. יחד עם זאת, ברמת הבנק המאוחד השפעת תיק זה אינה מהותית. הערכת החשיפה של הבנק לסיכוני ריבית לרבעון הרביעי של שנת 2021, הינה ברמת סיכון נמוכה-בינונית.

ערכי הסיכון הנמדדים במהלך עסקים רגיל ותרחישי קיצון, ירדו במהלך רבעון זה, כתוצאה מפעילות בנקאית שוטפת, ונעים ברמות סיכון נמוכות מתיאבון הסיכון שנקבע. ברבעון זה נרשמה עלייה בציפיות האינפלציה. הבנק ממשיך לנהל את הפוזיציה המדדית בצורה הדוקה המתבססת על בניית מאזן הצמדה בתדירות יומית ובנייה של פוזיציה חזויה תחת תרחישים שונים.

להלן ערך ה-**VAR** של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2021	שנת 2020	
592	770	לסוף התקופה
810 (פברואר)	1,055 (יוני)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
521 (אוקטובר)	443 (ינואר)	ערך מינימלי במהלך התקופה

העלייה בערך ה-**VAR** נבעה מפעילות שוטפת ברבעון.

מרבית סיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן.

תוצאות בחינת ה-**Back-Testing** על מודל ה-**VAR** ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-**VAR** שנחזה. מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-**VAR**.

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת⁽⁴⁾ תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי **EVE** (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2021						
שינוי בשווי הוגן						
מטבע חוץ			מטבע ישראלי			
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
(1,644)	16	14	418	(1,187)	(905)	עלייה של 2%
(97)	(17)	14	(439)	427	(82)	ירידה של 2%
31 בדצמבר 2020						
(1,727)	15	(10)	195	(1,558)	(369)	עלייה של 2%
1,052	(17)	52	(199)	1,254	(38)	ירידה של 2%

(4) מחושב על סמך נתונים שוטפים המשמשים לצורך ניהול סיכון הריבית בפועל.

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. יתרות עובר-ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים. הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

מידע כמותי על סיכון ריבית – ניתוח רגישות

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 בדצמבר 2021		
שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל
18,054	363	18,417	15,227	236	15,463
14,355	2,250	16,605	(4,109)	16,203	12,094

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾

מזה: תיק בנקאי

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 בדצמבר 2021		
שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל
57	134	191	(35)	91	56
95	140	235	(48)	118	70
(297)	(193)	(490)	(35)	(99)	(134)
(333)	(199)	(532)	(10)	(68)	(78)
(240)	(32)	(272)	(399)	(8)	(407)
311	87	398	624	46	670
314	163	477	263	82	345
85	(168)	(83)	222	(87)	135

שינויים מקבילים

עלייה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

ירידה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

שינויים לא מקבילים

התלה⁽³⁾

השטחה⁽⁴⁾

עליית ריבית בטווח הקצר

ירידת ריבית בטווח הקצר

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

(4) עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

הפער בין חשיפת התיק הבנקאי לשינויים בריבית על פי השווי ההוגן המותאם נטו לבין רגישות הערך הכלכלי (EVE) המוצגים לעיל, בתזוזה מקבילה של העקום ב-1% עומד על 738 מיליון שקלים חדשים.

עיקר הפער נובע משימוש בעקומי היוון שונים. עקומי ההיוון המשמשים לניתוח רגישות הערך הכלכלי (EVE) הינם עקומי מחירי המעבר ואילו ריביות ההיוון המשמשות לצורך הצגת השווי ההוגן המותאם נטו הינן ריביות בהן היה ניתן לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן והן משקפות את רמת הסיכון הגלומה ללקוח דומה.

החישוב מאפשר תרחישים בהם עשויה להיווצר ריבית שלילית, ואינו קוטם את הריבית בשיעור של 0%.

לפרטים נוספים ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

יצוין כי שיעור התשואה הפנימי ומשך חיים ממוצע האפקטיבי כפי שמוצגים בחשיפת הבנק לשינויים בשיעורי הריבית בדוח הסיכונים, הינם נתונים ממוצעים ולכן לא ניתן להסיק משינוי ליניארי בהם על רגישות השווי ההוגן המותאם נטו לשינויים בשיעורי הריבית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2021			
הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	הכנסות ריבית	שינויים מקבילים ⁽²⁾	
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל		
1,290	145	1,145	1,321	30	1,291
1,273	125	1,148	1,338	47	1,291
96	(160)	256	(1,194)	(36)	(1,158)
115	(141)	256	(1,216)	(59)	(1,157)

(1) לטווח של שנה.

(2) שינויים בריבית חסרת סיכון.

(3) כולל השפעת שווי הווגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באגרות חוב והשפעת צבירת ריבית על פעילות בנגזרים.

להלן ההנחות העיקריות שבבסיס הנתונים לעיל, התואמות את האופן בו מנהל הבנק את סיכוני הריבית:

- יתרות עובר ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים.
- החל משנת 2021, בחישוב רגישות הכנסות מריבית, לא מתבצעת קטימה של הריבית חסרת סיכון לשיעור מינימאלי של 0.0%. באותו אופן, בחישוב רגישות ההכנסות מימון שאינן מריבית, לא מתבצעת קטימה של ריביות ההיוון בשיעור ריבית 0.0%.

למידע נוסף על סיכון הריבית, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

מדד ושער חליפין

סקירת סיכוני האינפלציה ושערי החליפין והעקרונות לניהולם

חשיפות אינפלציה - תיאבון הסיכון משתנה בהתאם לתוחלת הרווח הצפויה בהחזקת הפוזיציה, ויכולת הבנק לצמצם את החשיפה תוך פרק זמן סביר. החשיפה כלולה במסגרת מדדי תיאבון הסיכון והמודלים שמפעיל הבנק על כלל סיכוני השוק. חשיפות מטבע - מדיניות הבנק היא פוזיציות מטבע מזעריות (תפעוליות), למעט פוזיציות אסטרטגיות ספציפיות אשר אושרו בועדות השונות ו/או פוזיציות חדר עסקאות על פי מגבלות הסיכון שאושרו. הפוזיציות האסטרטגיות במטבע חוץ תחומות ב-Stop Loss המהווה מנגנון לבלימה וקישור הסיכון. נגזרים בתיק הבנקאי שבוצעו על מנת לגדר כלכלית את הפעילות המאזנית, אך שלא ניתנים להגדרה כגיזור לפי כללי הגיזור החשבונאי, יוצרים השפעה על הרווח וההפסד החשבונאי. הפער נוצר כתוצאה משוני ברישום החשבונאי בין הפריטים המאזניים לבין הנגזרים הלא מגודרים חשבונאית. השפעה זו מנוטרת ומנהלת תחת קיום מנחים שנקבעו על ידי הנהלה, באופן שוטף בסקטור ניהול פיננסי ומדווחת ונדונה בועדות השונות לניהול סיכונים.

להלן נתונים בדבר חשיפות מדד ושער חליפין כפי שבאים לידי ביטוי בדוחות הכספיים, ותוך התייחסות לשוני בין ההצגה החשבונאית לבין מדידת החשיפה הכלכלית:

הון פיננסי - ליום 31 בדצמבר 2020 עולה ההון של הקבוצה על סך הפריטים הלא כספיים ב-19,696 מיליוני שקלים חדשים. ההון הפנוי של הקבוצה, הכולל את ההון הפיננסי, מימן במהלך שנת 2020 שימושים שקליים, בהתאם למדיניות ניהול המקורות והשימושים בתיק הבנקאי.

מצב הצמדה - פירוט הנכסים וההתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים בבנק לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020, מוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, אולם, מידת החשיפה הכלכלית של הבנק אינה באה לידי ביטוי מלא בפוזיציות המוצגות בביאור זה, לאור השוני בין הגישה החשבונאית לבין הגישה הכלכלית בהתייחסות לסעיפי ההון, לפרטים שאינם כספיים ולהשקעות בחברות מוחזקות, כפי שיתואר להלן.

עודפי הנכסים צמודי המדד בקבוצה, הכוללים נכסים והתחייבויות מאזניים וחוזי מאזניים ל-31 בדצמבר 2021, כמוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, מסתכמים ב-14.7 מיליארדי שקלים חדשים, והם מייצגים את החשיפה הכלכלית. בדצמבר 2020, הסתכמו עודפי הנכסים במגזר זה ל-18.6 מיליארדי שקלים חדשים.

עודפי הנכסים במטבע חוץ בקבוצה ל-31 בדצמבר 2021, מסתכמים ב-134 מיליוני שקלים חדשים. לאחר התאמת ההתייחסות הכלכלית לפיקדונות המשמשים לכיסוי השקעות בחברות בנות בחוץ לארץ המוצגים כפריטים שאינם כספיים, וכן לירידת ערך בעלות אופי זמני של השקעות בניירות ערך, מסתכמת הפוזיציה במגזר זה בעודף שימושים של כ-538 מיליוני שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה הפוזיציה במטבע חוץ בקבוצה, לאחר ההתאמות האמורות, בעודף שימושים של כ-400 מיליוני שקלים חדשים. הפוזיציה במגזר השקלי הלא צמוד מאזנת את הפוזיציות הכלכליות הפתוחות במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע החוץ.

לבנק שימושים צמודי מדד, הנובעים מהפעילות השוטפת בתיק המשכנתאות הצמודות למדד, אשר כנגדם מגויסים מקורות צמודי מדד, הכוללים הנפקות איגרות חוב ופיקדונות מהציבור. הבנק פועל באמצעות מכשירים פיננסיים נגזרים לניהול אקטיבי של חשיפה זו, בהתאם למדיניות החשיפה שנקבעה.

במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה מוצגת החשיפה הקבוצתית לריבית על בסיס מאוחד במונחי משך חיים ממוצע אפקטיבי (מח"מ) ובמונחי השווי ההוגן. תזרימי המזומנים לחישוב החשיפה מבוססים על הנחות שיעורי משיכה בתחנות היציאה בפיקדונות וכן על שיעורי סילוק מוקדם במשכנתאות. שיעורי המשיכות מבוססים על נתונים אמפיריים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב התזרימים והשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 לדוח הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

הלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 בדצמבר 2021, גידול (שחיקה) בהון (במיליוני שקלים חדשים):

תרשים	תרשים קיצון היסטורי ⁽¹⁾			תרשים		
	עלייה של 10%	ירידה של 10%	ירידה של 5%	עלייה של 5%	ירידה של 5%	עלייה של 10%
מדד ⁽²⁾	1,492.5	746.2	746.2	1,492.5	746.2	1,492.5
דולר	18.1	12.7	9.5	12.7	9.5	18.1
ליש"ט	0.4	0.2	0.2	0.2	0.2	0.4
יין	0.4	0.2	0.2	0.2	0.2	0.4
אירו	0.3	0.9	2.5	0.9	2.5	0.3
פר"ש	-	-	-	-	-	-

(1) תרחיש קיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.
 (2) רגישות ההון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 447.7 ו-447.7 (מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה).

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים נוספים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות לעיל, דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק, וכן ביאורים 12 ו-15 לדוחות הכספיים.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.
 סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.

סקירת סיכון הנזילות והעקרונות לניהול

סיכון הנזילות מנוהל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין 310 (ניהול סיכונים), 342 (ניהול סיכון נזילות), 221 (יחס כיסוי נזילות) ו-222 (יחס מימון יציב נטו). הסיכון מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון והנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

ניהול סיכון הנזילות מעוגן במסמך מדיניות המובא בתדירות של לפחות אחת לשנה לאישור הדירקטוריון. מסמך המדיניות כולל את אופן ניהול הסיכון, לרבות סמכויות ואחריות האורגנים השונים, מנגנון הניהול השוטף של סיכון הנזילות, אפיון כל הפרמטרים למדידת הסיכון במהלך עסקים רגיל ובתרחיש הלחץ השונים, מגבלות הדירקטוריון והנהלה, לרבות מגבלות בתחום הריכוזיות ומבנה המקורות, ותוכנית חירום מפורטת לטיפול במקרה של משבר נזילות לרבות מצבי הכוננות השונים בניהול סיכון הנזילות והאמצעים האפשריים בכל אחד מסוגי התרחישים ופרק הזמן המוערך לביצוע.

דירקטוריון הבנק קובע את האסטרטגיה לניהול סיכון הנזילות ואת תיאבון הסיכון על פי הדרישה הרגולטורית באמצעות סדרה של מגבלות בשלושת הממדים של הסיכון: מצב עסקים רגיל, תרחישים (יחס כיסוי נזילות, יחס מימון יציב נטו ויחס נזילות מזערי - מודל פנימי) וריכוזיות. הנהלת הבנק קבעה סדרה נוספת של מגבלות המהווים קווים מנחים לניהול - מעבר למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. במהלך שנת 2021 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

הבנק מפעיל כלים לניטור סיכון הנזילות באמצעות אינדיקטורים אנדוגניים ואקסוגניים העשויים להצביע על עליית הסיכון למצב של משבר. בבנק פותח מדד משולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים בישראל לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ - מדד זה הינו מדד תומך החלטה להכרזה על מצב כוננות בשל תרחיש מערכת.

במהלך שנת 2021 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

סקירת סיכון המימון והעקרונות לניהול

סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים.

ריכוזיות מקורות המימון, כאמור, מנוטרת באמצעות מגוון רחב של מגבלות דירקטוריון, הנהלה וכן אינדיקטורים לניהול הסיכון (Key Risk Indicators) תחת מספר תתי קטגוריות: גודל, סוג לקוח, מפקיד בודד, כמות לקוחות, מוצר, מטבע ואורך חיים של הפקדה ממוצעת. הוגדר "מדד על" המשקלל את כלל האינדיקטורים הקשורים לריכוזיות מקורות המימון. הניהול השוטף של מבנה המקורות, כולל התוויה של מדיניות לגיון המקורות ותקופות המימון וכן קביעת יעדים ספציפיים למדדי הסיכון. ניטור הריכוזיות מבוצע בתדירות יומית, מדווח ומנוהל באופן שוטף.

מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים, וכן הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות. הבנק מייחס חשיבות רבה לפיזור מקורות המימון ופועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים

דוח הדיסקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. לאורך שנת 2021 סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.

כמו כן, החשיפות לנגזרים מנוהלות באופן שוטף, בהתאם למצב החשיפה מול כל צד נגדי, מבוצעת השלמה מיידית של ביטחונות נדרשים לצד נגדי או דרישה מיידית לביטחונות מצד נגדי.

לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 - "יחס כיסוי נזילות", הדרישה הרגולטורית המזערית הינה 100%. ההוראה קובעת יחסי נזילות מינימאליים לתקופה של חודש ("LCR רגולטורי"), המחושבים על בסיס מקדמים אחידים למערכת הבנקאית אשר נקבעו על ידי בנק ישראל בהתבסס על הנחיות באזל III. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי, כך שיעד יחס כיסוי הנזילות של הבנק והקבוצה יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כמוצג התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342, כפי שתואר לעיל. יחס כיסוי הנזילות הממוצע לרבעון הרביעי של שנת 2021 הסתכם ב-125%. כאמור לעיל, במהלך שנת 2021, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

יחס מימון יציב נטו

הוראת ניהול בנקאי תקין 222 "יחס מימון יציב נטו" קבעה יחס מימון יציב מינימאלי בשיעור של 100% ("NSFR רגולטורי"), בין מימון יציב זמין ומימון יציב נדרש. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי כך שיעד יחס מימון יציב נטו של הקבוצה יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו על בסיס מאוחד.

היחס על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2021 עמד על 119%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים בדבר תזרים המזומנים של הבנק לפי תקופות לפירעון ראה ביאור 32 בדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-13.7 מיליארדי שקלים חדשים.

הבנק פועל באופן עקבי, כחלק מהאסטרטגיה לניהול מקורות ושימושים, לגיוס מקורות ארוכי טווח.

שיעור המקורות המאזניים השקליים של הבנק, לתקופה העולה על חודש ימים, מסך המקורות השקליים ליום 31 בדצמבר 2021, מסתכם ב-45% (ליום 31 בדצמבר 2020 - 53%) ומתוכם שיעור מקורות מאזניים לתקופה העולה מעל שנה, הוא כ-41% (ליום 31 בדצמבר 2020 - 38%).

מרבית המקורות המאזניים של הבנק במטבע חוץ ליום 31 בדצמבר 2021 הם לתקופה של עד שנה ומהווים כ-96% (ליום 31 בדצמבר 2020 - 89%) מסך המקורות במטבע חוץ, מתוכם כ-40% (ליום 31 בדצמבר 2019 - 34%) מקורות לתקופות של מעל 3 חודשים.

המקורות השקליים ארוכים יותר מהמקורות במטבע חוץ, זאת בהתאמה למבנה השימושים הארוך יותר בשקלים, בדגש על המשכנתאות במטבע ישראלי. כמו כן, פועל הבנק בעסקאות עתידיות בהיקפים ניכרים להסטת עודפי נזילות בין מטבע חוץ לשקלים ובהתאמה לתקופות, כחלק מניהול דינמי של המקורות והשימושים.

גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך שנת 2021 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של כ-284.2 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2020, להיקף של כ-307.9 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2021, גידול של כ-8.3% במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של כ-233.0 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-6.9% לעומת סוף שנת 2020. במגזר צמוד המדד גדל היקף פיקדונות הציבור ל-21.6 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-31.3% ובמגזר מטבע חוץ גדל היקף פיקדונות הציבור ל-53.3 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-7.3% לעומת סוף שנת 2020.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרטת את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק.

הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי.

הסיכון התפעולי כולל גם את סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע וסיכון משפטי.

האירועים התפעוליים מסווגים לשבע קטגוריות סיכון בהתאם לעקרונות באזל: מעילה (הונאת הבנק בידי עובדיו), הונאה חיצונית (הונאת לקוח או הבנק), פרקטיקות עבודה ובטיחות סביבת העבודה (הפסדים הנובעים מפעולות שאינן עולות בקנה אחד עם חוקים או הסכמים בנושא עבודה), פרקטיקות הקשורות ללקוחות, מוצרים ועסקים (אי עמידה בחובות כלפי לקוח), נזק לנכסים פיסיים, ביצוע, הפצה וניהול תהליכים ושיבושים עסקיים וכשלי מערכות. הבנק מנהל ומודד את הסיכון התפעולי גם לפי קטגוריות אלה.

סקירת הסיכון התפעולי והעקרונות לניהולו

עם ההתפתחות בשווקים הגלובליים, והעלייה במורכבות הפעילות הפיננסית והתשתיות הטכנולוגיות התומכות, גברה ההבנה כי חשיפת הבנק להפסדים פוטנציאליים כתוצאה מכשלים בפעילות התפעולית השוטפת, עלולה לפגוע בפעילותו העסקית. אירועי הכשל התפעולי, שהתרחשו במסודות הפיננסיים, הגבירו את מודעות המחוקקים והמוסדות הפיננסיים למהותיות אירועי הכשל התפעולי, לפוטנציאל הגבוה של הנזק היכול להיגרם מאירוע סיכון תפעולי, ולמאפיינים העיקריים שלהם.

הסיכון התפעולי הינו מהותי בשל קיומו בכל תחומי הפעילות ובכל יחידות הבנק. לסיכון התפעולי פוטנציאל פגיעה ברווח, בהכנסות, בהון ובמוניטין הבנק, ויש לו יחסי גומלין עם סיכונים אחרים כגון: סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים. אירועים תפעוליים מתרחשים לעיתים שלא בשליטת הבנק, ועלולים להתפתח כתוצאה מאירועים חיצוניים, בחלקם לא צפויים, בעלי סיכון התממשות שלא ניתן להערכה מראש כגון: אסון טבע (רעידת אדמה, שיטפון), מגיפה ואירוע ביטחוני. לפיכך, ניהול יעיל של הסיכון הינו הכרחי בתהליכי ניהול סיכונים בבנק.

הסיכון התפעולי מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות של הבנק. עם ההתפתחות בשווקים הגלובליים, והעלייה במורכבות הפעילות הפיננסית והתשתיות הטכנולוגיות התומכות, גברה ההבנה כי חשיפת הבנק להפסדים פוטנציאליים כתוצאה מכשלים בפעילות התפעולית השוטפת, עלולה לפגוע בפעילותו העסקית.

בגין מהותיות הסיכון התפעולי, מייחסים הנהלת הבנק והדירקטוריון חשיבות רבה לניהול סיכון זה, כחלק מהמסגרת הכוללת של הבנק לניהול ובקרת הסיכונים שלו. הדירקטוריון והנהלה קבעו כי ניהולו של הסיכון מחייב יצירת תרבות הולמת בארגון לטיפול בו, באמצעות הטמעת והנחלת התרבות הארגונית על ידי הדרכות, הפצת תכנים בנושא ויישום סטנדרטים גבוהים של בקרה פנימית בכל הרמות.

לבנק מדיניות מסגרת לטיפול בסיכונים התפעוליים המגדירה את העקרונות לפיהם הבנק מנהל את הסיכון התפעולי, מהותיות הסיכון, אופן ניהולו, תהליכי המדידה והניטור והפעולות שנוקט הבנק על מנת להפחית את הסיכון. עקרונות המדיניות נקבעו באופן הולמם את אסטרטגיית הבנק, את דרישות הרגולציה (הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל והוראות ועדת באזל הרלוונטיות) ובהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם (ה-Best Practice).

המדיניות מפרטת את הממשל התאגידי ותחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה השונים, ומעגנת את חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק ובקבוצה. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע בהתאם להוראות בנק ישראל: 350 - "ניהול סיכונים תפעוליים" ו-310 - "ניהול סיכונים", המתוות את מסגרת העבודה הכוללת לניהול סיכונים, ומסמך באזל "עקרונות לניהול הסיכון התפעולי" (מסמך מחודש אוקטובר 2014), הקובעים את הכללים הנדרשים לניהול תקין של הסיכון התפעולי.

מנהל הסיכון התפעולי הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, שהוא גם מנהל הסיכונים הראשי של הבנק, האחראי ליישום נאות של מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי ופועל באמצעות האגף לבקרת סיכונים. מסגרת הטיפול שנקבעה כוללת גם את המסגרת הנדרשת לטיפול בסיכונים מעילות והונאות, המהוות חלק מקטיגוריות הסיכון התפעולי, על פי הנחיות בנק ישראל.

מדיניות הבנק קובעת את תיאבון הסיכון התפעולי של הבנק במספר היבטים: כמותיים ואיכותיים במהלך עסקים רגילי ובתרחישי קיצון, תיאבון הסיכון הוגדר בגין ההפסדים בפועל וההפסדים הפוטנציאליים, ברמת התיק הכולל ולפי קטגוריות סיכון.

מסמך המדיניות אושר בהנהלת ודירקטוריון הבנק בשנת 2021, כחלק מתהליך אישור כלל מסמכי המדיניות לניהול ובקרת הסיכונים.

הבנק פועל למדידה וזיהוי הסיכון התפעולי, באופן דינמי, בשני מישורים: מדידת ההפסדים מאירועי כשל שהתממשו בפועל ומדידה של סיכונים פוטנציאליים המזוהים בתהליך סקרי הסיכונים התפעולים ובמפת הסיכונים. הסקרים התפעוליים מוצעים על כלל פעילות הבנק ובהתאם לתוכנית תלת שנתית. הבנק מיישם תוכנית תלת שנתית של ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים על כלל הפעילות של הבנק שתסתיים בסוף שנת 2022. פעילות זו, הינה תהליך שוטף שפועל ליצירת מפת סיכונים, הגברת אפקטיביות ניהול הסיכונים ומזעורם, תוך כדי למידה, הערכה מחודשת של הסיכונים, לרבות כתוצאה מהתממשות אירועים.

הבנק מנטר ומתעד את כלל אירועי הכשל התפעוליים, אירועים אלו כוללים הן אירועים שנוצר בגינם הפסד והן אירועים ללא הפסד ואף אירועים בהן נוצר רווח. מדידת ההפסדים בפועל אל מול תיאבון הסיכון במצב עסקים רגילי כוללת אירועי הפסד בלבד (ללא קיזוז אירועי רווח) ולאחר התחשבות בכיסי ביטוחי לו מומש בפועל.

הבנק מבצע סקרים לזיהוי ומיפוי סיכונים תפעוליים פוטנציאליים בחטיבות השונות כתהליך מתמשך, כאשר המיקוד הוא מיפוי והערכת הסיכונים המהותיים בכל יחידה. הבנק הגדיר, מספר אינדיקטורים לסיכון (KRI's) שנועדו לזהות סיכונים פוטנציאליים טרם התממשותם. תוצאת הסקרים, והמלצות לביצוע (AI) ינודים, כחלק מתהליכי ההערכה העצמית, בפורומים ייעודיים להם שותפים מנהלי היחידות הנסקרות ונציגי החטיבה לבקרת סיכונים.

בנוסף לסקרים אלו, מנתח הבנק אירועים חיצוניים בארץ ובעולם, אשר עשויים לספק מידע על נסיבות ונזקים פוטנציאליים בהם עלול להתממש סיכון תפעולי. ניתוחים אלו משמשים את הבנק ליישום מהלכים מתאימים על התהליכים המקבילים המתקיימים בבנק.

לבנק מערכת ייעודית לניהול סיכונים תפעוליים (פסת"ל - פורטל סיכונים תפעוליים) המשמשת את הבנק לניטור וניתוח אירועי כשל, סקרי סיכונים ויצירת מפת סיכונים, קישור התממשות אירועים בפועל למפת הסיכונים, ניהול מעקב שוטף אחר המלצות ליישום שעלו מסקרים, אירועי כשל ותהליכי הפקת לקחים. ודיווחים בגין סיכון תפעולי.

הבנק פועל לשיפור אפקטיביות הטיפול בסיכון המעילות וההונאות. כחלק ממהלך זה הבנק נמצא בשלבי יישום של מערכת שבה מופעלים חוקים עסקיים להצפה ואיתור פעילות חריגה. הטיפול במעילות והונאות מתבצע בהתאם למסמך מדיניות מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים. מסגרת הטיפול כוללת שילוב בין מספר גורמים בבנק: בקרת סיכונים, אבטחת מידע וסייבר, משאבי אנוש וחטיבת הטכנולוגיה.

הבנק מקצה הון בגין סיכון תפעולי לפי השיטה הסטנדרטית. לפי שיטה זו, פולח הבנק לשמונה קווי עסקים, כנדרש על ידי בנק ישראל, כשלכל קו עסקים ניתן משקל סיכון סטנדרטי, המבטא את רמת הריגשות שלו להפסדים בגין סיכון תפעולי. הפילוח והטיפול בהקצאת ההון הנדרש מעוגן במסמך מדיניות ייעודי המסדיר את ההיבטים הנדרשים לשם הקצאת ההון בשיטה הסטנדרטית, ובפרט, מגדיר את קווי העסקים בפעילות הבנק.

מסגרת הטיפול של הבנק בסיכון תפעולי נסקרת מדי רבעון, במסגרת מסמך הסיכונים של הבנק. כחלק מזה, מוצג פרופיל הסיכון הכמותי והאיכותי, לנוכח תיאבון הסיכון, מפת הסיכונים התפעוליים, וכן מוצגים ומנותחים האירועים המהותיים ביותר שהתרחשו במהלך הרבעון.

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה לרכישת מניות בנק אגוד בידי הבנק. תהליך המיזוג הינו מהותי וביהיק נרחב המציב אתגרים בניהול הסיכון. התהליך כרוך בהיבטים תפעוליים רבים כגון העברת נתונים ומיזוג והסבת מערכות. כמו כן, איכות הבקרה בבנק אגוד עשויה לרדת בתקופה הקרובה ועד להשלמת המיזוג ועל כן, פוטנציאל התממשות הסיכונים התפעוליים עלולה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

הפחתת הסיכון התפעולי

בשל מהותיות הסיכון התפעולי נוקט הבנק מגוון אמצעים להפחתת סיכון זה. אחד הכלים המרכזיים הוא ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים בכל פעילויות הבנק, ליצירה וניהול שוטף של מפת הסיכונים. הסקרים מתבצעים במתכונת של RSA (Risk Self-Assessment), כאשר היחידה העסקית (כקו הגנה ראשון) מעריכה את הסיכונים הקיימים בפעילותה. האגף לבקרת סיכונים מנחה את היחידה העסקית בנוגע למתודולוגיה לעריכת הסקר ולהערכה אפקטיבית של הסיכונים הקיימים ומאתגר את תוצאות הסקר. הבנק ישלים את התוכנית התלת שנתית לביצוע סקרי סיכונים תפעוליים על מכלול הפעילויות בבנק בסוף שנת 2022. המתודולוגיה לעריכת הסקרים מבוססת על ארבע שלבים: הערכת הסיכון המובנה, הערכת אפקטיביות הבקורות, הערכת הסיכון השירי וניהול ממצאים ותהליכי הפחתת הסיכון.

תהליך חשוב נוסף הינו הנחלת תרבות ארגונית הכוללת מודעות גבוהה לסיכון התפעולי ולהטמעת תהליכים מפחיתי סיכון. מונו נאמני סיכון תפעולי במטה ובסניפים המשמשים כזרועו הארוכה של מנהל הסיכונים התפעוליים בתהליך זה. הבנק יוזם תהליכי הדרכה פרונטליים וטכנולוגיים בנושאי הסיכון התפעולי בקרב עובדים חדשים, וביחידות ובאוכלוסיות הפועלות ביחידות שזוהו כעתירות סיכון תפעולי, וקיום כנסים להנחיה שוטפת של נאמני הסיכון התפעולי במטה ובסניפים.

אחד הכלים להפחתת הסיכון בהם משתמש הבנק הוא ביצוע תחקירים והפקת לקחים, כתוצאה מאירועים פנימיים ו/או חיצוניים. המסקנות המגובשות בתהליך זה מוטמעות בתהליכי העבודה, במערכות בתכני ההדרכה ובנהלים מחד, ומופצות לנאמני הסיכון התפעולי לשם הטמעתם ביחידות מאידך. הבנק גיבש מדיניות ותוכניות פעולה לשעת חירום, לגיבוי התאוששות והמשכיות עסקית במקרה של נזק פיזי לתשתיות הבנק. תוכנית זו, הנתמכת בנהלי חירום ובבעלי תפקידים קבועים מראש, מתורגלת על בסיס שנתי ומסקנות התרגולים מוטמעות בתוכנית הפעולה.

הפחתת סיכון תפעולי באמצעות ביטוח - הבנק מבטח בפוליסת ביטוח בנקאי, כנגד נזקים העלולים להיגרם במהלך פעילותו השוטפת, כתוצאה מאירועים של טעות אנוש, מעילות, הונאות וכדומה. בנוסף, רכש הבנק פוליסת ביטוח לנושאי משרה, החלה על כל נושאי המשרה בבנק ובחברות השונות בקבוצת הבנק, ומעניקה כיסוי ביטוחי כנגד תביעות אישיות שיוגשו כנגד נושאי המשרה בגין פעילותם במסגרת תפקידם בחברות הקבוצה. רכישת פוליסת הביטוח לנושאי משרה כאמור, כפופה לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

כנגד נזקי רכוש ותביעות חבות, רכש הבנק פוליסות ביטוח ספציפיות המעניקות כיסוי ביטוחי לרכוש הבנק ולחבובותיו. כמו כן, לבנק כיסוי ביטוחי בפוליסת סייבר ייעודית, המהווה רובד נוסף מעל הפוליסה הבנקאית, המשלימה את הפוליסה הבנקאית בהתייחס לפשעי מחשב. לבנק מסך מדיניות ייעודי המסדיר את היבטי הביטוח הכרוכים במסגרת פעילותו.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית.

במהלך הרבעון הרביעי, המשיך הבנק להתמודד עם אירוע הקורונה ושמירה על הנחיות עבודה כנגזרת מהנחיות משרד הבריאות ובנק ישראל, בין היתר: עטיית מסכה בחללים סגורים, שמירה על היגיינה וריחוק חברתי, חציצה בעמדות קבלת קהל, המשך עבודה מרוחק בהתאם לצורך באמצעות תהליך סדור ומחיר ועוד. הבנק עוקב אחר שיעור החולים והמבודדים ולקראת סוף הרבעון, עם הדיווחים על תחילת התפשטות של ווריאנט האומיקרון, ריענן את ההנחיות והידק את המעקב וההקפדה עליהן.

במהלך הרבעון הרביעי המשיך הבנק ביישום תוכנית העבודה ותוכנית התרגול לשנת 2021, ובכלל זה: ביצוע תרגול שני של אתר הגיבוי (תרגול DRP), בשיתוף פעולה עם החטיבה הטכנולוגית ויחידת ההמשכיות העסקית. תרגול סניפי גרעין בתפעול נהלי חרום, תרגול העברת הוראת סוויפט בתרחיש של תקלת מחשב ועוד. בעניין תוכנית ההמשכיות העסקית במהלך הרבעון הסתיים מהלך מקיף של ריענון השירותים החיוניים בחרום (BIA Business Impact Analysis) ובוצעו עדכונים של תוכנית העבודה בין היתר, עדכון נהלים ועדכון מסמכי יסוד בתוכנית ועוד. הבנק המשיך גם ברבעון זה לשמור על קשר רציף מול יחידות המשכיות העסקית בקבוצה (בנק יב ובנק אגוד) כמו כן התקבלו דיווחים שוטפים ועדכונים גם משלוחות הבנק בחוץ לארץ.

לפרטים נוספים, ראה גם פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק בדוח הדירקטוריון והנהלה.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הגנת הסייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תוכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר.

מערכות הבנקאות הישירה בבנק כוללות תהליכי אבטחת מידע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367 ובכלל זה מנגנוני הזדהות, אופן שליחת מידע ללקוחות וזיהוי פעולות חריגות.

רמת הסיכון במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2021 נותרה בינונית. במהלך רבעון זה, זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפות דיוג) במסגרתם נגנבו פרטי הזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, על אף ניסיונות הונאה אלו לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות.

הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת להמשיך ולצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

מערך אבטחת המידע של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה במהלך תקופת הקורונה, תוך שיפור וחיזוק יכולות ומנגנוני הגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתגברים בהם הבנק נדרש לעמוד.

יצוין כי מגפת הקורונה העצימה ברמה עולמית את סיכון הסייבר, הן בשל העלייה בהיקף העבודה מרוחק, אשר מרחיבה את משטחי התקיפה על הארגונים, והן בשל התגברות של ניסיונות הונאה בחסות המגפה. הפעילות שנקט הבנק לאורך כל התקופה, הותירה את רמת הסיכון בבנק ללא שינוי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

סיכון טכנולוגיית המידע

סיכון טכנולוגיית המידע - סיכון הנובע מכשל של מערכות הבנק כתוצאה מליקויים בזמינות וביצועי המערכות, ביצועים לא נכונים וחוסר תמיכה של המערכות בצרכים העסקיים של הבנק.

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

מנהלת חטיבת הטכנולוגיה היא האחראית על ניהול נכסי טכנולוגיית המידע ומסגרת הניהול מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי התואם לעקרונות שנקבעו במסמכי המדיניות לניהול ובקרת סיכונים שונים בבנק. מדיניות ניהול נכסי טכנולוגיית המידע תואמת את דרישות הפיקוח על הבנקים ובפרט את העקרונות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 357 (ניהול טכנולוגיית המידע), 350 (ניהול הסיכון התפעולי), 355 (ניהול המשכיות עסקית) ו-361 (ניהול הגנת הסייבר). תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית בתרחישי שגרה וחירום, כאשר תיאבון הסיכון של הבנק בהיבטים התפעוליים לסיכון טכנולוגיית המידע נכלל במסגרת ניהול תיאבון הסיכון של הסיכון התפעולי. תיאבון הסיכון בהיבטים הטכנולוגיים מוגדר בשרה של מדדים, לרבות רמות הסיכון במפת סיכונים טכנולוגיים ותיאבון סיכון פרטני בגורמי סיכון שונים.

הבנק מפעיל מגוון אמצעים להפחתת הסיכונים, בין השאר באמצעות אינדיקטורים (KRI) ומערכות תומכות. יציין מוקד (Security Operation Center) SOC - הפועל 24/7, האחראי על ניטור תשתיות ומערכות הבנק, ופועל לניתוח לוגים ואיתור אנומליות בזמן אמת, להתנהגות חריגה של משתמשים ומערכות ברשת, בהיבטי אבטחת מידע והגנת הסייבר. כמו כן הקים הבנק השנה את מוקד (Network Operation Center) NOC - הפועל אף הוא 24/7, ומשמש כגוף תפעולי להצגת תמונה אחודה של תשתיות הארגון, יכולת ניטור וחיזוי תקלות, ופועל לניתוח לוגים ואיתור אנומליות, בהיבטי הסיכונים הטכנולוגיים.

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי וגילן של המערכות הקיימות בבנק, החל הבנק ברבעון הראשון של 2019 בפרויקט החלפת מערכת הליבה של שוק ההון על בסיס פלטפורמה חדשה.

כמו כן, החל הבנק במהלך 2019 פרויקט החלפת מערכת ה-CRM אשר תיושם באופן מדורג במהלך מספר שנים.

במסגרת תהליך קליטת בנק אגוד, מנוהלת בחטיבת הטכנולוגיה של הבנק תוכנית מיזוג טכנולוגית המורכבת מפרויקטים רבים שתכליתם העברת הפעילות של בנק אגוד, המבוססת מערכות בנק לאומי ובנק אגוד, ושיילובם במערכות הבנק.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

רמת הסיכון במהלך הרבעון ולאורך משבר הקורונה נותרה בעינה. חטיבת הטכנולוגיה פעלה באופן מלא לתמיכה מלאה בתפקוד השוטף של הבנק ובצרכים הטכנולוגיים שנדרשו לפעילותו בשגרת החירום. לא חלו אירועים/או תקלות מהותיות בתקופה זו.

סיכון משפטי

הסיכון המשפטי כולל העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, וכן כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזדהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק, ובהתאמה נותנת ייעוץ משפטי שוטף לבנק, על יחידותיו השונות. בשנת 2021, רמת הסיכון המשפטי נותרה ברמה נמוכה-בינונית.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות".

סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (Conduct risk), וכן את סיכון חוצה גבולות וסיכון הלבנת הון ומימון טרור המוצגים בנפרד להלן.

סקירת סיכון ציות ורגולציה והעקרונות לניהולו

מנהל סיכון הציות והרגולציה הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. קצין הציות הינו האחראי לניהול השוטף של הסיכון.

הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציות, הכוללת יעדים איכותיים לניהול והפחתת סיכון הציות בכלל הבנק.

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול סיכון הציות והרגולציה, שאושרה בדירקטוריון הבנק. קצין הציות פועל להטמעת תרבות הציות בבנק, בחברות הבת ובכלל זה בנק יב ובנק אגוד ובשלוחות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות יישום מדיניות קבוצתית, ופיקוח על יישום תהליכי ציות נאותים בחברות הבת ובשלוחות. ניהול סיכונים הציות מתבצע על ידי זיהוי, הערכה ותיעוד של סיכונים הציות הגלומים בפעילויות העסקיות של הבנק, ובכלל זה התפתחויות הנוגעות למוצרים חדשים, נוהגים עסקיים, קווי עסקים או לקוחות חדשים, או בשינויים מהותיים בכל אחד מאלה. הבנק מבצע סקרי ציות בתחומי הציות השונים להבטחת אפקטיביות פעילות ניהול סיכון הציות. הבנק פועל בצורה הוגנת אל מול כל מחזיקי העניין. ערך ההוגנות הינו חוצה ארגון ומושתת על יישום ערכי ייסוד בדמות יושרה, הגינות ושקיפות. הבנק פועל לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, רואה את הלקוח במרכז פעילותו העסקית ומקפיד על הגינות עסקית בכל פעולותיו. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק ובבנק מבוצעות פעולות להטמעה ויישום ערך ההוגנות בקרב העובדים.

לבנק תוכנית אכיפה פנימית בניירות ערך ובתחום דיני התחרות הכלכלית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

תיאבון הבנק לסיכונים ציית ורגולציה, בכל הקשור לציית להוראות הדין החלות על הבנק, הוא מזערי. סיכון הציית נותר ללא שינוי במהלך שנת 2021 והוא מוגדר ברמה נמוכה-בינונית.

הערכת הסיכון נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, שיפור הבקרה, קיום הדרכות, ממצאי סקרים ודוחות ביקורת וייעול תהליכי העבודה בתחום, תוך שילוב שיפורים טכנולוגיים. ברבעון הנוכחי, הבנק פעל ליישם את ההוראות הרלוונטיות של הרגולטורים השונים. כמו כן, קיים הבנק בקרות שוטפות במטרה לנטר סיכונים ציית העלולים להתהוות בתקופה זו. לפרטים נוספים בדבר סיכון הציית והרגולציה ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות

תיאור הסיכון

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו. סיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסיימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. הסיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ. סיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act, וכן QI - qualified intermediary). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (CRS - Common Reporting Standard).

סקירת סיכון חוצה גבולות והעקרונות לניהול

תיאבון הסיכון של הבנק לסיכונים חוצי גבולות הינו אפסי.

סיכון חוצה הגבולות נותר ללא שינוי בשנת 2021 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הבנק מנהל את הסיכון, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה, קיום הדרכות, פעילות תושבי חוץ בסניפים מתמחים, והגדרת שגרות עבודה בתהליכים הנדרשים לביצוע הדיווחים הן במסגרת ה-FACTA והן במסגרת ה-CRS.

בנוסף הבנק עוקב אחרי עדכוני רגולציה ממדינות הרלוונטיות לו ושלוחותיו אחת לרבעון, ומיישם אותם במידה והם רלוונטיים לפעילותו. לפרטים נוספים בדבר סיכון חוצה גבולות ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון הלבנת הון ומימון טרור

תיאור הסיכון

סיכון הלבנת הון ומימון טרור הינו הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון ומימון טרור.

סקירת סיכון הלבנת הון ומימון טרור והעקרונות לניהול

הבנק רואה עצמו כשותף למאבק הבינלאומי בהלבנת הון ובמימון טרור ונרתם למאבק הבינלאומי בשוחד ושחיתות ופועל לאיתור, ניטור ומעקב אחר פעילויות ולקוחות אשר עלולים להיות חשופים לשוחד ושחיתות. כמו כן, נמנע הבנק מלבצע פעילויות המנוגדות לתוכניות הסנקציות הבינלאומיות של OFAC (ממשרד האוצר האמריקאי) ושל האיחוד האירופי.

הבנק מיישם על בסיס קבוצתי, בשינויים המחויבים, את מדיניותו בתחום ואת הוראות הדין, בחברות הבת שלו ושלוחותיו השונות בארץ ובחוץ לארץ. הבנק מיישם גישה מבוססת סיכון בפתיחת חשבונות וניהולם, תוך הקצאת משאבים התואמת לרמת הסיכון של החשבון והפעילות, המתבטאת בין היתר בבקרות מוגברות והדרכות ייעודיות תואמות.

תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מהלבנת הון ומימון טרור הינו אפסי.

סיכון הלבנת הון ומימון טרור נותר ללא שינוי בשנת 2021 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הערכת הסיכון נובעת בין היתר, מהמשך ניהול ממוקד סיכון, הבא לידי ביטוי בעדכון נהלים ותהליכי העבודה, לרבות מיכון תומך וייעול תהליכים, פעילות הדרכה והטמעה לצד בקרות ממוקדות סיכון בקו הראשון והשני, טיובי מסמכים וסיווגים וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציית. מערכת מא"ה (מערכת איסור הלבנת הון) לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון פועלת בצורה שוטפת בסניפים ומאפשרת בקרה הדוקה על הפעילות הבנקאית.

לפרטים נוספים בדבר איסור הלבנת הון ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול בנוסף לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי, אירוע סייבר או אחר. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

דוח הדיקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

סקירת סיכון המוניטין והעקרונות לניהול

הבנק הגדיר את תיאבון הסיכון לסיכון מוניטין כתיאבון סיכון מזערי. במהלך השנים האחרונות פעל הבנק ליצירת מסגרת לטיפול בסיכון המוניטין. ראיית הבנק היא שיש לטפל בסיכון זה לפי עקרונות דומים לאלה הנהוגים בטיפול בסיכונים האחרים, כגון, סיכון האשראי או סיכון השוק, זאת למרות שסיכון זה נחשב בעייתי יותר לכימות.

מנהלת סיכון המוניטין הינה מנהלת חטיבת השיווק, פרסום ופיתוח עסקים של הבנק. סיכון המוניטין מנוהל בהתאם למדיניות בשלושה מישורים: מראש (בשגרה), בזמן אמת (מצב התראה) ובדיעבד. במהלך שנת 2021 רמת סיכון המוניטין נותרה נמוכה. הבנק ממשיך ומנטר את השפעת משבר נגיף הקורונה ואת השפעת מיזוג בנק אגוד באופן שוטף. עד כה לא זוהתה השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק. לפרטים נוספים בדבר סיכון המוניטין ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי-עסקי

תיאור הסיכון

סיכון אסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיעדרות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי-עסקי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

סקירת הסיכון האסטרטגי-עסקי והעקרונות לניהול

הבנק פועל במסגרת תוכנית אסטרטגית חמש שנתית, אשר האחרונה אושרה בדיקטוריון הבנק בחודש אפריל 2021 ועקרונותיה פורסמו לציבור. התוכנית האסטרטגית נבחנה ואותגרה על ידי בקרת סיכונים, בהיבטי המיקוד העסקי, פרופיל הסיכון והיתכנות המימוש. סטייה מהותית מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר באופן שוטף על ידי חטיבת מידע ודיווח כספי ומאותגר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים. לפרטים בדבר התוכנית האסטרטגית ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית לעיל.

מנהל הסיכון האסטרטגי-עסקי הוא המנהל הכללי, ובהתאם להנחייתו בוחנת ההנהלה באופן תקופתי את יישום האסטרטגיה: עורכת מעקב אחר התפתחויות רגולטוריות, כלכליות או טכנולוגיות בעלות השפעה על האסטרטגיה, ויוזמת תוכניות עבודה שנתיות הנגזרות ותואמות את התוכנית האסטרטגית. בנוסף ובאופן שוטף עוקבות חטיבת מידע ודיווח כספי והחטיבה לבקרת סיכונים אחר הסיכון האסטרטגי-עסקי באופן בלתי תלוי, בהיבטי בקרה שונים ובעיקר: העמידה ביעדים, מיפוי וזיהוי הסיכונים, מבחני מצוקה, מבחני איום וניטור פרופיל הסיכון המתמשך לנוכח תיאבון הסיכון של הבנק. מעבר למעקב הרציף אחר יישום תוכניות העבודה והתאמתן לתוואי האסטרטגי, הבנק עוקב גם אחר התפתחויות של גורמים אקסוגניים אשר עלולים להשפיע על הסיכון האסטרטגי-עסקי של הבנק. תוכניות העבודה של חטיבת הבנק מותאמות בעת הצורך לסביבה העסקית המשתנה במטרה לעמוד ביעדים העסקיים ובתוואי האסטרטגי. הבנק ערוך למצבי חירום בצורה שתצמצם את מידת הפגיעה בתוכנית העסקית והאסטרטגית שלו, לו יתפתחו תנאי קיצון כלכליים או ביטחוניים.

התפתחויות בסביבה העסקית שעלולות להשפיע על הסיכון האסטרטגי

הפעילות העסקית של הבנק חושפת אותו לשורה של סיכונים פיננסיים ושאינם פיננסיים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאותיו העסקיות ובתדמיתו. הסיכונים המובילים והמתפתחים נגזרים מהסביבה העסקית של הבנק המושפעת מהסביבה המאקרו-כלכלית, מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, לשינויים החלים במודל העסקי ולמגמות חברתיות וצרכניות. בשנים האחרונות, לנוכח שינויים בסביבה התחרותית, בסביבת הצרכן, בסביבה הרגולטורית ובסביבה הטכנולוגית, ניכרת מגמת התפתחות בסיכונים שאינם פיננסיים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועי סיכון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון האסטרטגי-עסקי ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

תיאור הסיכון

סיכונים סביבתיים הם סיכונים הנובעים מפוטנציאל ההשפעה של שינויים סביבתיים על התאגידים הפיננסיים. הבנק חשוף להפסד העלול לבנוע כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתוצאה ממפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה, או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהוא מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה: מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה.

סיכונים אקלים הם סיכונים שנוצרים מהתגברות תדירות ועוצמת אירועי מזג האוויר בעקבות התחממות כדור הארץ. סיכונים אקלים כוללים סיכונים מעבר – הנובעים מקידום מהליכים להפחתת ההתחממות, לרבות צמצום פליטות הפחמן (כגון מעבר למקורות אנרגיה מתחדשים, מיסוי פחמן, שיפור היעילות האנרגטית וכד'), וסיכונים פיזיים – המתממשים כהשפעה ישירה משינויי אקלים, כגון שריפות, שיטפונות וכד'.

סקירת הסיכון האסטרטגי-עסקי והעקרונות לניהול

בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה הפיננסית הפוטנציאלית הנובעת מהוראות רגולציה הנוגעות לאיכות הסביבה. על פי מכתב שפרסם המפקח על הבנקים, נדרשים הבנקים לפעול להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי, וכן לשילוב הערכת הסיכון בהערכה התקופתית של איכות האשראי שניתן.

בהיבטי האשראי, בחן הבנק, בסיוע של יועצים חיצוניים, את ההשלכות של הסיכונים הסביבתיים כחלק אינטגרלי מסיכונים האשראי (בהיבטים פיננסיים, משפטיים וביטוחיים). בהתאם לכך, קבע הבנק מדיניות לניהול סיכונים סביבתיים בעת מתן אשראי, שהוא הסיכון הרלוונטי והמשמעותי ביותר המושפע מהגופים בעלי פוטנציאל ליצירת זיהומים ומפגעים סביבתיים. מדיניות זו, כחלק מתהליך ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק, מביאה בחשבון גם שיקולים סביבתיים. זאת מתוך הבנה כי לפעילות הלקוחות ישנה לעיתים השפעה על הסביבה. מתוך תפיסה זו, הבנק שואף למצוא איוון בין השיקולים השונים, ובכלל זה גם שיקולים סביבתיים, במתן שירותים ומוצרים ללקוחותיו.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

במסגרת המדיניות, לבנק מתודולוגיה מוסדרת לזיהוי, הערכה וטיפול בסיכון הסביבתי, והוא פועל להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון, אם קיים, בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד.

בנוסף לדצמבר 2020 הקים הבנק צוות ייעודי, בראשות ה-CRO ונציגים מחטיבות רלוונטיות אשר עלולות להיות מושפעות מסיכונים סביבתיים. הצוות עסק במהלך שנת 2021 בבחינת ההיבטים השונים של ניהול הסיכון בבנק, כגון הקפדה על איכות הסביבה, היבטי אשראי, היבטים חברתיים, השקעות ריאליות וכו', וכן זיהוי ההזדמנויות העסקיות לבנק. הצוות בחן את הפרקטיקה המקובלת בבנקים מתקדמים בעולם, ערך סקרי פערים אל מול הפרקטיקה. בהתבסס על התובנות שעלו מעבודת הצוות והציפייה הפיקוחית הנמצאת בתהליכי גיבוש, קבע הבנק את אבני הדרך להתקדמות מעשית ושיפור הטיפול בנושא. תוכנית העבודה לשנת 2022 כוללת יישומן של המלצות שעלו מתובנות עבודת הצוות הייעודי. על מנת לקיים את מסקנות הצוות וליישם את תוכנית העבודה הוקם צוות ESG אסטרטגי בבנק, המורכב ממנהלי החטיבות השונות, ותפקידו להוביל מדיניות, פעילות, בקרה ודיווח במסגרת קידום ESG בכל פעילות הבנק. הצוות מתכנס אחת לרבעון ומדווח להנהלת הבנק על התקדמות ושיפור בביצועי ESG של הבנק.

נוסף על כך, ניהול הסיכונים הסביבתיים וסיכונים אקלים נידון באופן פרטני בוועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון, אשר היא הוועדה המייצעת לדירקטוריון הבנק בנושא ניהול הסיכונים, וזאת בדומה למרבית הסיכונים המהותיים. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2021, הוצגו היבטי ה-ESG בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון. הנושא ידווח בתדירות חצי שנתית בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובתדירות שנתית בדירקטוריון. מסגרת מדיניות ניהול סיכונים האשראי כוללת מדיניות לניהול סיכונים סביבתיים בעת מתן אשראי. מדיניות זו, כחלק מתהליך ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק, מביאה בחשבון לא רק שיקולים המתבססים על טיב הלקוח, כושר הפירעון, חוסן פיננסי, נזילות, מהימנות, ותק בבנק, התנהגות החשבון וטיב הבטחות, אלא גם שיקולים סביבתיים. מדיניות הסיכונים הסביבתיים מאושרת מדי שנה בדירקטוריון כחלק ממסמכי המדיניות של הבנק, כחלק מתפקידו בהתוויית מדיניות הסיכונים של הבנק, ובכלל זה הסיכונים הסביבתיים, בהלימה לאסטרטגיית הבנק.

זיהוי ומדידה של הסיכונים הסביבתיים שהבנק חשוף להם

ניהול החשיפה לסיכונים הסביבתיים עוסק במרכיבים העיקריים הבאים:

- איתור זיהוי ומיפוי - מופו ענפי המשק לפי השלכות סביבתיות מהותיות וזוהו לקוחות מהותיים הפועלים בענפים אלו, שהם בעלי השפעה סביבתית ניכרת שנדרשת לה התייחסות פרטנית בהקשר זה.
- אמידת מידת ההשפעה של הסיכונים הסביבתיים - מבוצעת במידת הצורך, בין היתר באמצעות: שמאות לנכסים (על פי קריטריונים לאיתור קרקעות ונכסים שבהם יש צורך בהתייחסות להיבטים סביבתיים), מידע המתקבל ממפקחים על הפרויקטים, מידע מהותי המתפרסם בדוחות הכספיים, מידע המתקבל מהלקוחות.
- במידת הצורך, הבנק נעזר ביועצים חיצוניים להתייחסות ואומדן עלויות.
- אשראי לענפי משק בעלי השפעה סביבתית מהותית - במסגרת בקשות האשראי בהיקף מהותי לחברות בענפי משק שזוהו כבעלי השפעה סביבתית מהותית, ניתנת התייחסות לסיכונים סביבתיים שעלולים להשפיע על כושר החזר האשראי, כדוגמת עמידה בהוראות רגולטוריות, עלויות מהותיות בתחום הסביבתי והליכים משפטיים המתנהלים כנגד החברה.
- שימוש במאגרי מידע בתחום הסביבה - כחלק משילוב הסיכונים הסביבתיים במערך העבודה רוכזה רשימה נרחבת של מאגרי מידע שונים בתחום איכות הסביבה, המסייעת לגורמים העסקיים במידת הצורך.

לפרטים נוספים ראה דוח אחריות תאגידית של הבנק הנכלל באתר האינטרנט של הבנק:
www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

מדיניות ואומדנים חשובים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיות.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוטרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

יישום כללי החשבונאות על ידי הנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

להלן הנושאים בהם נעשה שימוש בהנחות, הערכות ואומדנים:

הפרשה להפסדי אשראי

- הפרשה פרטנית - הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות.
- הפרשה קבוצתית - מחושבת בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף, מתחשב הבנק גם בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי. כמו כן, שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, אינו נמוך מ-0.75%. מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית).
- ההפרשה הקבוצתית מביאה בחשבון את השפעת ההרעה בתנאים המאקרו כלכליים ובפעילות במשק עקב משבר הקורונה על הלויים בבנק. לפרטים ראה להלן וכן בפרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.
- הלוואות לדיור - הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.
- אשראי חוץ מאזני - ההפרשה מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

ריגשות ההפרשות להפסדי אשראי לשינויים בתנאי המשק, נובעת ממספר לא מבוטל של קשרים והשפעות הדדיות: השפעה על לקוחות מסוימים שלא יוכלו לעמוד בהחייבויותיהם, ושכתוצאה מכך נערכת בגינם הפרשה ספציפית; השפעה על לקוחות מסוימים שנקלעו לקושי שמחייב סיווג בהשגחה מיוחדת או נחות, ושכתוצאה מכך גדל שיעור ההפרשה הקבוצתית בגינם; השפעה על הרכיב האיכותי הנוסף בהפרשה הקבוצתית, דרך הפרמטרים של צמיחה ואבטלה המהווים חלק מהמודל; השפעה נוספת על הרכיב האיכותי הנוסף, דרך פרמטרים נוספים המושפעים משיעור האבטלה והצמיחה, כגון היקף רשימות המעקב והדירוג הממוצע של הלקוחות.

במהלך חודש פברואר 2022 ביצע הבנק תרחיש מערכתי - תרחיש קיצון אחד ששורר הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית. תרחיש הקיצון מאופיין בזעזוע גלובלי, המתבטא בהאטת הפעילות הכלכלית ונפילות בשווקים בעולם ובישראל, ונמשך עד לסוף שנת 2024. תרחיש הקיצון מניח, בין היתר, אינפלציה שמגיעה בשיאה לכ-6% בשנת השיא בתרחיש, שיעור ריבית בנק ישראל מגיע לשיא של 4.75%, שיעור אבטלה שמגיע בשיאו לכ-15%, ירידה מצטברת של כ-20% במחירי הדיור, פיחות בשער החליפין שמגיע בשיאו לכ-42%, ירידה של כ-50% במדד המניות (בשיא התרחיש) וכו'. תוצאות התרחיש מראות כי שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשיא תרחיש הקיצון עלול להגיע ברמה שנתית לכ-1.26% מסך האשראי, בהשוואה ל-0.43% בדוחות הכספיים לשנת 2020.

לפרטים נוספים ראה ביאור 1 ו-6 לדוחות הכספיים.

מכשירים נגזרים

המכשירים הנמדדים בשווי הוגן מחולקים ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.
רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים נגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באמצעות מודל, המתבסס על אינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי, הנגזרות ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. בהיעדר אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים. הבנק בוחן את מהותיות רכיב סיכון האשראי ביחס לשווי הוגן בכללותו, כחלק מבחינת הסיווג של המכשיר לרמות השווי הוגן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ו. 16 לדוחות הכספיים. לפירוט הנגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

התחייבויות בגין זכויות עובדים

מחושבות על פי מודלים אקטואריים, בהתבסס על ריבית היוון שנקבעה לפי תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח יקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על איגרות חוב ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמותה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה ושיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים.

היקף התחייבויות הקבוצה, בגין זכויות עובדים המחושבות על פי מודל אקטוארי, מסתכם ב-2,927 מיליוני שקלים חדשים (כולל הפרשה בגין פרישת עובדים בתנאים מועדפים).

להלן ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר (במיליוני שקלים חדשים):

עלייה של 1% בשיעור ריבית ההיוון	שינוי של 1% בשיעור העלייה השנתי של השכר		שינוי של 1% בשיעור העזיבה לפני גיל הפרישה	
	עלייה	ירידה	עלייה	ירידה
(159)	144	(120)	144	(143)
(47)	-	-	-	-
(97)	10	(9)	(12)	9

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ו. 12 לדוחות הכספיים.

הפרשות בגין התחייבויות תלויות ותביעות משפטיות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
- סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג. ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגין הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

יצוין כי ההפרשה בגין תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, תלויה בגורמים רבים וכרוכה באי ודאות גבוהה. מידע חדש שיגיע לבנק בעתיד ונוגע לחשיפות הקיימות למועד אישור הדוחות הכספיים יכול להשפיע באופן מהותי על גובה החשיפה או גובה ההפרשה הנדרשת בגין החשיפה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2021

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

התפתחויות בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2021 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים באשר לאימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley, נכללות בדוח זה הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון והנהלה לקביעתה ולקיטומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי והערכה של ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי למועד הדוחות הכספיים. במקביל, נכללת חוות דעת של רואי החשבון המבקרים של הבנק בדבר נאותות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלבנטיים של ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board).

משה לארי

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 28 בפברואר 2022

כ"ז באדר א' התשפ"ב

הצהרת המנהל הכללי – גילוי ובקרה פנימית

ליום 31 בדצמבר 2021

הצהרה (Certification)

אני, משה לארי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2021 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽⁴⁾, וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

משה לארי

מנהל כללי

רמת גן, 28 בפברואר 2022

כ"ז באדר א' התשפ"ב

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

הצהרת החשבונאי הראשי – גילוי ובקרה פנימית

ליום 31 בדצמבר 2021

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ ("להלן: "הבנק") לשנת 2021 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי(1) ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי(4), וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

רמת גן, 28 בפברואר 2022

כ"ז באדר א' התשפ"ב

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 31 בדצמבר 2021

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה, המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2021 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ברייטמן אלמגור זר ושות', כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 113 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021.

מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

משה לארי

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 28 בפברואר 2022

כ"ז באדר א' התשפ"ב

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות

ליום 31 בדצמבר 2021

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדים אשראי הכלולים באיחוד מהווים כ-4.38% ו-5.05%, בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2021 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידי בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021, והדוח שלנו מיום 28 בפברואר 2022 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, וכן הפניית תשומת לב בדבר תביעה שהוגשה כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו לרבות בקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית.

בריתמן אלמגור זהר ושות'
A Firm in the Deloitte Global Network

רואי חשבון

רמת גן, 28 בפברואר 2022

כ"ז באדר א' התשפ"ב

תל אביב - משרד ראשי

מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 6701101, ת.ד. 16593 תל אביב 6116402 | טלפון: 03-6085555 | info@deloitte.co.il

משרד נצרת
מרני אבן עמר 9
נצרת, 16100

טלפון: 073-3994455
פקס: 073-3994455
info-nazareth@deloitte.co.il

משרד אילת
המרכז העירוני
583
אילת, 8810402

טלפון: 08-6375676
פקס: 08-6371628
info-eilat@deloitte.co.il

משרד חיפה
מעלה השחרור 5
5648
חיפה, 3105502

טלפון: 04-8607333
פקס: 04-8672528
info-haifa@deloitte.co.il

משרד ירושלים
קרית המדע 3
מנדל הר חוצבים
ירושלים, 914510
45396

טלפון: 02-5018888
פקס: 02-5374173
info-jer@deloitte.co.il

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות

ליום 31 בדצמבר 2021

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המוצגים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ("הבנק" - להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- 4.38% ו-5.05% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהוות כ-5.79%, 8.06% ו-9.29%, בהתאמה, מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2021, 2020 ו-2019, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 26. סעיף 11 ביחס לתביעה שהוגשה כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו לרבות בקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO, והדוח שלנו מיום 28 בפברואר 2022 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הינם עניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון הבנק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים, וכן (2) שיקול דעתנו לגבי היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד וזאת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. תקשור עניינים אלה, כמפורט להלן, אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעות חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

הפרשה להפסדי אשראי - סיווג והפרשה בגין חובות הנבחרים על בסיס פרטני

כמפורט בביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים המאוחדים, ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות אשר נבחנו על בסיס פרטני עמדה, נכון ליום 31 בדצמבר 2021, על סך של 981 מיליון שקלים.

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, בגין חובות אשר נמדדו על בסיס פרטני, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות הן בשלב הזיהוי והסיווג של חובות כחובות בעייתיים או תקינים, והן בשלב מדידת ההפרשה הפרטנית. לשינוי באומדנים או בהערכות אלו עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות

ליום 31 בדצמבר 2021

לאור (1) קיומו של שיקול דעת רב הנדרש מהנהלת הבנק לצורך זיהוי החובות הבעייתיים על פי קריטריונים מוגדרים אשר עשויים להעיד על הפיכתו של חוב לבעייתי, אומדן הפגיעה האפשרית או הקיימת במקור ההחזר הראשוני של הלווה, אומדן תזרים המזומנים הצפוי של הלווה לפירעון החוב במלואו ובמועדו, וכן הערכת נתונים פיננסיים אחרים של הלווה אשר יכולים להצביע על סממנים לקיומן של חולשות או חולשות פוטנציאליות של הלווה, (2) שיקול הדעת של הנהלת הבנק בחישוב ההפרשה הפרטנית לגבי תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשרת את החוב מפעילות הלווה ומימוש בטחונות וערבויות, ו- (3) ביקורת ההפרשה להפסדי אשראי הדורשת שיקול דעת משמעותי של רואה החשבון המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות ההנחות והנתונים ששימשו את ההנהלה בקביעת אומדן ההפרשה, זיהינו את סיווג החובות הנבחנו על בסיס פרטני ואת האומדנים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי כעניין מפתח בביקורת.

מענה לעניין המפתח לביקורת כפי שצוין לעיל, כלל ביצוע נהלים והערכת ראיות ביקורת בקשר עם גיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. נהלי הביקורת אשר בוצעו על ידנו באשר לעניין מפתח זה כללו בחינת אפקטיביות הבקורות הרלוונטיות לבחינת סיווג חובות ולהפרשה הפרטנית להפסדי אשראי בגין חובות פגומים. כמו כן, נהלים אלה כללו, בין היתר, בחינת התהליך אשר בוצע על ידי הנהלת הבנק באשר לקביעת סיווג חובות והערכת אומדן ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי, לרבות (1) בדיקת נאותות סיווג חובות תקינים עבור מדגם של חובות, ו- (2) בחינת הנחות תזרימי המזומנים אשר שימשו בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי בגין מדגם חובות אשר סווגו כפגומים, וזאת בהתבסס על בחינת התוצאות המדווחות של הלווה, שווי בטחונותיו והבנת סטטוס הליכי גביית החוב או ארגונו מחדש על ידי הבנק.

בחיטתן אלמגור זהר ושות'

בריטמן אלמגור זהר ושות'

A Firm in the Deloitte Global Network

רואי חשבון

רמת גן, 28 בפברואר 2022

כ"ז באדר א' התשפ"ב

אנו משמשים כרואי החשבון המבקרים של הבנק החל משנת 1995.

תל אביב - משרד ראשי

מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 6701101, ת.ד. 16593 תל אביב 6116402 | טלפון: 03-6085555 | info@deloitte.co.il

משרד נצרת
מרכז אבן עאמר 9
נצרת, 16100

טלפון: 073-3994455
פקס: 073-3994455
info-nazareth@deloitte.co.il

משרד אילת
המרכז העירוני
583 ת.ד.
אילת, 8810402

טלפון: 08-6375676
פקס: 08-6371628
info-eilat@deloitte.co.il

משרד חיפה
מעלה השחרור 5
5648 ת.ד.
חיפה, 3105502

טלפון: 04-8607333
פקס: 04-8672528
info-haifa@deloitte.co.il

משרד ירושלים
קרית המדע 3
מנדל הר חוצבים
ירושלים, 914510
ת.ח. 45396

טלפון: 02-5018888
פקס: 02-5374173
info-jer@deloitte.co.il

בנק מזרחי טפחות
דוחות כספיים

2021

תוכן העניינים

120	דוח רווח והפסד - מאוחד
121	דוח מאוחד על הרווח הכולל
122	מאזן - מאוחד
123	דוח על השינויים בהון העצמי
124	דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד
127	ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית
152	ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית
153	ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית
154	ביאור 4 - עמלות
155	ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות ⁽⁵⁾
156	ביאור 5 - הכנסות אחרות
156	ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות
157	ביאור 7 - הוצאות אחרות
158	ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח
162	ביאור 9 - רווח למניה רגילה
162	ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
164	ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים
165	ביאור 12 - ניירות ערך
170	ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
173	ביאור 14 - אשראי לממשלות
173	ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו
176	ביאור 16 - בניינים וציוד
178	ביאור 17 - נכסים אחרים
179	ביאור 18 - פיקדונות הציבור
180	ביאור 19 - פיקדונות מבנקים
181	ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
182	ביאור 21 - התחייבויות אחרות
183	ביאור 22 - זכויות עובדים
193	ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות
205	ביאור 24 - הון מניות והון ⁽⁴⁾
207	ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף
213	ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
227	ביאור 27 - שיעבודים
229	ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
235	ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים
255	ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
272	ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
274	ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון ⁽⁴⁾
276	ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
286	ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים
290	ביאור 35 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח ומידע מהותי נוסף
291	ביאור 36 - אירועים לאחר תאריך המאזן
292	ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק ⁽⁴⁾

דוחות כספיים
ליום 31 בדצמבר 2021

דוח רווח והפסד - מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	2021	ביאור	
7,711	7,528	10,557	2	הכנסות ריבית
2,371	1,708	2,872	2	הוצאות ריבית
5,340	5,820	7,685	2	הכנסות ריבית, נטו
364	1,050	(278)	13,30	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,976	4,770	7,963		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
357	221	401	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,535	1,671	1,947	4	עמלות
74	221	287	5	הכנסות אחרות
1,966	2,113	2,635		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
2,562	2,644	3,536	6	משכורות והוצאות נלוות
770	871	1,002	16	אחזקה ופחת בניינים וציוד
656	764	1,030	7	הוצאות אחרות
3,988	4,279	5,568		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,954	2,604	5,030		רווח לפני מיסים
1,029	903	1,730	8	הפרשה למיסים על הרווח
1,925	1,701	3,300		רווח לאחר מיסים
-	1	(10)	15	חלק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
				רווח נקי:
1,925	1,702	3,290		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(83)	(92)	(102)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,842	1,610	3,188		המיוחס לבעלי מניות הבנק
			9	רווח למניה⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
				רווח בסיסי
7.86	6.70	12.47		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מדולל
7.83	6.69	12.35		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מנחם אבי

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

משה לארי

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 28 בפברואר 2022

כ"ז באדר א' התשפ"ב

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

דוח מאוחד על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	2021	ביאור
			רווח נקי:
1,925	1,702	3,290	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(83)	(92)	(102)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,842	1,610	3,188	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
		10	
144	69	25	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
-	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים של השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
6	3	(33)	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים
(152)	14	(18)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽²⁾
(2)	86	(27)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר, לפני מיסים
1	(29)	7	השפעת המס המתייחס
			רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים⁽³⁾
(1)	57	(20)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(15)	1	7	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
14	56	(27)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים
			רווח כולל:
1,924	1,759	3,270	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(68)	(93)	(109)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,856	1,666	3,161	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמסבע הפעילות שלהן שונה ממסבע הפעילות של הבנק.
 (2) כולל התאמות בגין אומדנים אקטואריים שנכללו בתקופת הדיווח של תכנית פנסיה להטבה מוגדרת וכן הפחתה שוטפת של ההתאמות בגין ההתחייבות לרווח והפסד.
 (3) לפרטים ראה ביאור 10, רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

מאזן - מאוחד

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	ביאור	
נכסים			
86,570	95,267	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
17,290	15,033	12	ניירות ערך ⁽²⁾⁽¹⁾
200	1,332	27	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
247,958	273,531	13,30	אשראי לציבור
(2,433)	(2,103)	13,30	הפרשה להפסדי אשראי
245,525	271,428	13,30	אשראי לציבור, נטו
613	477	14	אשראי לממשלות
31	69	15	השקעות בחברות כלולות
1,743	1,734	16	בניינים וציוד
239	208	15	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
4,543	3,652	28	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,386	3,071	17	נכסים אחרים
360,140	392,271		סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
284,224	307,924	18	פיקדונות הציבור
3,779	6,992	19	פיקדונות מבנקים
70	81		פיקדונות הממשלה
33,446	38,046	20	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
5,506	3,753	28	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,446	13,746	21,ה30	התחייבויות אחרות ⁽³⁾
340,471	370,542		סך כל ההתחייבויות
18,804	20,770		הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
865	959		זכויות שאינן מקנות שליטה
19,669	21,729	24	סך כל ההון
360,140	392,271		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 11,689 מיליוני שקלים חדשים הרשומים בדוחות הכספיים על פי השווי ההוגן (ביום 31 בדצמבר 2020 - 13,359 מיליוני שקלים חדשים).

(2) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלוים, ראה ביאור 27.

(3) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 211 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2020 - 232 מיליוני שקלים חדשים).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים
ליום 31 בדצמבר 2021

דוח על השינויים בהון העצמי
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון עצמי	עודפים ⁽³⁾	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ⁽²⁾	סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	קרן מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	709	14,681	12,782	(346)	2,245	48	2,197	
רווח נקי לתקופה	83	1,842	1,842	-	-	-	-	
דיבידנד ששולם ⁽⁷⁾	-	(561)	(561)	-	-	-	-	
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽⁴⁾	-	57	-	-	57	57	-	
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת	-	-	-	-	-	(35)	35	
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	(5)	-	-	-	-	-	-	
	(15)	14	-	14	-	-	-	
	(1)	-	-	-	-	-	-	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	772	16,033	14,063	(332)	2,302	70	2,232	
השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב ⁽⁵⁾	-	51	51	-	-	-	-	
יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2020 לאחר היישום לראשונה	772	16,084	14,114	(332)	2,302	70	2,232	
רווח נקי לתקופה	92	1,610	1,610	-	-	-	-	
דיבידנד ששולם ⁽⁷⁾	-	(176)	(176)	-	-	-	-	
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽⁴⁾	-	23	-	-	23	23	-	
הנפקת מניות ⁽⁶⁾	-	-	-	-	-	(6)	6	
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	1	56	-	56	-	-	-	
	1,207	1,207	-	-	1,207	-	1,207	
	57	1	56	-	-	-	-	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	865	18,804	15,548	(276)	3,532	87	3,445	
רווח נקי לתקופה	102	3,188	3,188	-	-	-	-	
דיבידנד ששולם ⁽⁷⁾	-	(1,236)	(1,236)	-	-	-	-	
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽⁴⁾	-	41	-	-	41	41	-	
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת	-	-	-	-	-	(52)	52	
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	(15)	-	-	-	-	-	-	
	(7)	(27)	-	(27)	-	-	-	
	(20)	-	-	-	-	-	-	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	959	20,770	17,500	(303)	3,573	76	3,497	

(1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.
(2) לפרטים ראה ביאור 10, רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
(3) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24.
(4) בשנת 2021 הונפקו 1,432,671 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים. בשנת 2020 הונפקו 266,111 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 17,840 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת.
בשנת 2019 הונפקו 1,472,307 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 85,880 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת.
(5) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא חכירות (ASU - 2016-02) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם.
(6) כולל הנפקת מניות במסגרת רכישת בנק אגוד.
(7) בימים 30 בנובמבר 2021, 16 באוגוסט 2021, 11 במרץ 2020, 3 בדצמבר 2019, 27 באוגוסט 2019 שלחמו דיבידנדים בסכום של 169, 392, 176, 483, 753 ו-169 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק.
- ביום 28 בפברואר 2022, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 272 מיליוני שקלים חדשים, המהווים 40% מרווחי הרבעון הרביעי לשנת 2021. בהתאם לכללים החשבונאיים, יגרע סכום זה מיתרת העודפים ברבעון הראשון לשנת 2022.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים
ליום 31 בדצמבר 2021

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	2021	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,925	1,702	3,290	רווח נקי
			התאמות
-	(1)	10	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
245	283	339	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
364	1,050	(278)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(35)	(114)	(111)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה ומניות שאינן למסחר
(11)	(32)	26	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(47)	(38)	(97)	הפסד (רווח) שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
(26)	(41)	(18)	רווח ממימוש בניינים וציוד
6	-	9	ירידת ערך של מניות שאינן למסחר
57	23	41	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
79	(188)	78	מיסים נדחים, נטו
57	1	1,111	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
232	285	52	התאמות בגין הפרשי שער
-	-	-	רווח ממכירת תיקי אשראי
566	63	324	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בנכסים שוטפים
668	(1,060)	858	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(469)	647	815	ניירות ערך למסחר
(67)	(630)	259	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
(975)	1,690	(1,753)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
274	1,423	(824)	התחייבויות אחרות
2,843	5,063	4,131	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	2021	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(1,643)	1,120	499	שינוי נטו בפיקדונות בבנקים
(10,480)	(16,038)	(24,087)	שינוי נטו באשראי לציבור
12	43	136	שינוי נטו באשראי לממשלות
(94)	(24)	(1,132)	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(1,662)	(954)	(447)	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
1,452	1,216	1,247	תמורה מפדיון ניירות ערך מוחזקות לפדיון
(5,517)	(4,806)	(12,078)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
3,517	4,751	8,316	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
3,265	1,030	4,320	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
577	40	234	תמורה ממכירת תיקי אשראי
-	10,280	-	רכישת חברת בת שאוחדה לראשונה - בנק אגוד
(782)	(733)	(1,778)	רכישת תיקי אשראי - ציבור
(38)	-	-	רכישת תיקי אשראי - ממשלה
(300)	(288)	(336)	רכישת בניינים וציוד
57	73	35	תמורה ממימוש בניינים וציוד
-	-	(49)	רכישת מניות בחברות כלולות
-	2	1	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(11,636)	(4,288)	(25,119)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
11,492	36,372	23,700	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
89	2,946	3,213	שינוי נטו בפיקדונות מבנקים
(13)	41	11	שינוי נטו בפיקדונות הממשלה
6,634	2,010	7,304	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(3,744)	(5,666)	(2,741)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(561)	(176)	(1,236)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
(5)	-	(15)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
13,892	35,527	30,236	מזומנים נטו מפעילות מימון
5,099	36,302	9,248	גידול (קיטון) במזומנים
44,581	49,448	85,465	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
(232)	(285)	(52)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
49,448	85,465	94,661	יתרת מזומנים לסוף התקופה
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
6,872	7,679	10,938	ריבית שהתקבלה
2,369	2,258	2,393	ריבית ששולמה
17	15	20	דיבידנדים שהתקבלו
178	67	-	מסים על הכנסה שהתקבלו
1,135	1,124	1,471	מסים על הכנסה ששולמו
			נספח א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזומן
-	9	13	רכישות בניינים וציוד
5	-	2	מכירות בניינים וציוד
-	(1,207)	-	הנפקת מניות ברכישת בנק אגוד

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

נספח ב' - איחוד בנק אגוד לראשונה

2020	
	נכסים והתחייבויות שנרכשו ומזומן ששולם, ליום האיחוד :
10,296	מזומנים שנרכשו
36,480	נכסים (למעט מזומנים)
44,091	התחייבויות
2,685	נכסים והתחייבויות מזהים
(1,462)	יתרת זכות נדחית מרכישה
1,223	סך הכל עלות רכישה
1,207	בניכוי תמורה ששולמה שלא במזומן
16	תמורה ששולמה במזומן
10,296	בניכוי מזומנים שנרכשו
(10,280)	תזרים מזומנים, נטו מאיחוד בנק אגוד

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

- 1) הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2021 אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 28 בפברואר 2022, כ"ז באדר א' התשפ"ב.
- 2) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוטרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.
- 3) בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים רשאי הבנק בתנאים מסוימים שנקבעו בהוראות, להציג דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד. בהתאם לאישור המפקחת על הבנקים מציג הבנק דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד. לפרטים בדבר תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) לרבות מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים ראה ביאור 37 לדוחות הכספיים.
- 4) הגדרות

"תקני דיווח כספי בינלאומיים" - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IASB"), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") ותקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IAS") לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC-IFRS Interpretation Committee) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה. "כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית" - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות הברית נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית, רשות ניירות ערך בארצות הברית, המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וגופים נוספים בארצות הברית, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי מספר 168 (תת נושא 10-105 בקודיפיקציה), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה בתקן אמריקאי מספר 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארצות הברית.

"FASB" - הוועדה לתקני חשבונאות בארצות הברית.

"הבנק" - בנק מזרחי טפחות בע"מ.

"חברות בנות" - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

"קבוצת הבנק" - הבנק והחברות הבנות שלו.

"חברות כלולות" - ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ההשקעה בחברות כלולות נכללה בדוחות הכספיים על בסיס שיטת השווי המאזני.

"חברות מוחזקות" - חברות בנות וחברות כלולות.

"שלוחות בחוץ לארץ" - נציגויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.

"מטבע הפעילות" - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפק ומוציא את עיקר המזומנים.

"מטבע ההצגה" - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

"סכום מותאם" - סכום נומינלי היסטורי שהותאם על פי השינויים בכח הקנייה הכלכלי של המטבע הישראלי.

"סכום מדווח" - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 (להלן: "מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

"עלות" - עלות בסכום מדווח.

"צדדים קשורים" ו-"בעלי עניין" - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח הכספי הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ראה האמור לעיל בסעיף א 2.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ ראה סעיף 1.1 להלן.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הפריטים המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר או מכשירים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסי והתחייבויות מיסים נדחים;
- הפרשות מסוגים שונים, כגון הפרשות להפסדי אשראי והפרשה בגין תביעות משפטיות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003. עד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל לכלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכת, באומדנים ובהנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות נסקרים באופן שוטף ושינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה בה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת. כמפורט בסעיף 6.1.1 ד. להלן, ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לשנת 2021 התבססה, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 11 שנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים בדבר דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה, ראה סעיף ה.3. להלן. לפרטים בדבר אומדן אורך החיים השמושי של פרטי רכוש קבוע בבנק אגוד, ראה סעיף ה.9. להלן.

ג. השפעות משבר נגיף הקורונה

התפרצות נגיף הקורונה והתפשטותו בעולם הובילה למשבר בריאותי וכלכלי עולמי. התפשטות הנגיף בחודש ינואר 2020 החלה להשפיע על מרבית מדינות העולם במהלך הרבעון הראשון של 2020. בתגובה לכך ננקטו על-ידי ממשלות רבות בישראל צעדי התגוננות כגון הגבלת מעבר בין מדינות, אמצעי בידוד וצמצום התקהלויות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד. כבר בתחילת המשבר זוהו ירידות חדות במחירי ניירות ערך בשלל בורסות מרכזיות בעולם ועלייה בתנודתיות במחירי סחורות, נכסים שונים ושערי מטבע חוץ. נוכח אי הודאות הרבה השוררת באשר להתפתחות המשבר והצטברות השלכותיו השליליות ארוכות הטווח, עלולות מדינות רבות, ביניהן ישראל, להיקלע למיתון כלכלי. בתחילת חודש דצמבר 2020 אושרו בשימוש חירום שני חיסונים נגד הקורונה. בזכות אישור החירום, החל בסוף הרבעון הרביעי מבצע חיסון נרחב ברחבי העולם, אשר בא לידי ביטוי בקצב התחסנות מהיר בישראל בקרב צוותי הרפואה והאוכלוסייה בסיכון ולאחר מכן בכלל האוכלוסייה.

בחודש פברואר 2021 לאחר קצב ההתחסנות המהיר והירידה בתלואה, הוסרו חלק מהמגבלות שהוטלו על התושבים וביניהן מגבלת המרחק. החל מאמצע חודש פברואר הפועל בישראל התו הירוק אשר מאפשר למתחסנים ולמחלימים להיכנס לקניונים, ולהשתתף באירועי תרבות וספורט ולהתארח בבתי מלון. במהלך חודש מרץ נפתחו מחדש חלק ממקומות הבילוי והחלה חזרה הדרגתית של עובדים לעבודה מלאה במקומות העבודה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בהמשך לכך, במהלך הרבעון השני לשנת 2021 ניכרה מגמת התאוששות מהמשבר בישראל וזאת לאור שיעור מתחסנים גבוה באוכלוסייה. התאוששות זו אפשרה הקלות בתעבורה ביעדים שונים בעולם, ובכלל זאת חזרה לשגרה עסקית. במהלך הרבעון השלישי לשנת 2021 החלה להירשם בישראל עלייה בתחלואה בשל התפשטות זן ה"דלתא". התפשטות זו הובילה את הממשלה להחליט על חיסון האוכלוסייה בחיסון שלישי, אשר הביאה לירידה חדה במספר הנדבקים. התמודדות המשק עם התפשטות זן ה"דלתא" לא כללה הטלת מגבלות חמורות על הפעילות. אולם, קיימת עדיין מידה של חוסר וודאות לגבי הסיכונים הכרוכים בהתפשטות הנגיף, לאור הסיכון בגילוי וריאנטים נוספים של נגיף הקורונה והחשש מהטלה של מגבלות נוספות כתוצאה מכך.

לאור משבר הקורונה, הפחית הפיקוח על הבנקים את דרישות ההון מהבנקים במסגרת הוראת שעה (שתוקפה הוארך עד 31 בדצמבר 2021). התפשטות הנגיף הביאה להרעה מהותית בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק אשר לה השפעות נוספות על פעילות הבנק, לרבות בגין עלייה נוספת בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, הן במגזר העסקי והן במגזר הפרטי ובגין ההאטה בפעילות הכלכלית. בשנת 2020 הכיר הבנק בהוצאות להפסדי אשראי של 1,050 מיליוני ש"ח, רובן עקב המשבר שנוצר כתוצאה מהתפרצות נגיף הקורונה.

בשנת 2021 הכיר הבנק בהכנסות מהפסדי אשראי של 278 מיליוני ש"ח, רובן עקב קיטון בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור במדדים המאקרו כלכליים, גביות בתקופה המדווחת, ירידה במוצע המחיקות, בהיקפי החובות הבעייתיים וירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים.

מידע נוסף אודות השפעות מגפת הקורונה על עסקי הקבוצה נכלל בביאורים הבאים:

ביאור 7.ה. בדבר הטיפול בחובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי;

ביאור 25 בדבר הלימות הון, נזילות ומינוף;

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2021 (אלא אם צוין אחרת) מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות המפורטים להלן:

1. עדכון תקינה 14-2018 בקודיפיקציה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת;
2. עדכון תקינה 13-2018 בקודיפיקציה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוון;
3. עדכון תקינה 12-2019 בקודיפיקציה בדבר פישוט הטיפול החשבונאי במיסים על הכנסה;
4. עדכון תקינה 01-2020 בקודיפיקציה בדבר יחסי הגומלין בין נושא 321, נושא 323 ונושא 815 בקודיפיקציה;

להלן תיאור מהות השינויים שנקטו במדיניות החשבונאית ובכללי הדיווח בדוחות הכספיים המאוחדים ותיאור של אופן השפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

1. עדכון תקינה 14-2018 בקודיפיקציה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת

ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB") את ASU 2018-14 בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת, המהווה עדכון לנושא 20-715 בקודיפיקציה בדבר תגמול - הטבות פרישה - תכניות להטבה מוגדרת - כללי (להלן: "העדכון"). תכליתו של העדכון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הביאורים הנדרשים.

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2019 ו-2020", אשר גובש על בסיס עדכון תקינה 14-2018 בקודיפיקציה, הוראות עדכון התקינה חלות החל מהדוחות לציבור ליום 1.1.2021 ואילך. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

2. עדכון תקינה 13-2018 בקודיפיקציה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוון

ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB") את ASU 2018-13 בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוון, המהווה עדכון לנושא 820 בקודיפיקציה בדבר מדידת שווי הוון (להלן: "העדכון"). תכליתו של העדכון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הביאורים הנדרשים.

עיקרי התיקונים הינם, בין היתר: בוטלה הדרישה להצגת הסכומים והסיבות להעברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוון; בוטלה הדרישה למתן מידע בדבר מדיניות הישות לקביעה מתי העברות בין רמות נחשבות ככאלה שהתקיימו; בוטלה הדרישה להצגת תיאור תהליך הערכת מדידת השווי ההוון ברמה 3; במסגרת הדרישה למתן תיאור מילולי של הרגישות לשינויים בנתונים לא נצפים עבור מדידות שווי הוון חוזרות ונשנות המסווגות ברמה 3 במדרג השווי ההוון, עודכן המונח "רגישות" ל"אי וודאות" כדי להדגיש כי המידע הנדרש הינו לגבי האי וודאויות; התווספה דרישה לפיה יש להציג את השינויים ברווח הכולל האחר (OCI) שטרם מומשו בתקופה, עבור נכסים המוחזקים בסוף התקופה. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2019 ו-2020", אשר גובש על בסיס עדכון תקינה 13-2018 בקודיפיקציה, הוראות עדכון התקינה חלות החל מהדוחות לציבור ליום 1.1.2021 ואילך. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

3. עדכון תקינה 2019-12 בקודיפיקציה בדבר פישוט הטיפול החשבונאי במיסים על הכנסה

ביום 18 בדצמבר 2019, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB") את ASU 2018-12 בדבר פישוט הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה, המהווה עדכון לנושא 740 בקודיפיקציה בדבר מסים על הכנסה (להלן: "התיקון"). תכליתו של התיקון הינו הפחתת המורכבות של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב תוך שמירה על שימושיות המידע המסופק למשתמשי הדוחות הכספיים. עיקרי הנושאים שעודכנו במסגרת התיקון הינם, בין היתר: הקצאת הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות, פעילויות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקפים ישירות להון עצמי; הכרה בהתחייבויות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין השקעה בחברה זרה כלולה; חישוב הכנסות מסים על הפסדים מצטברים בדוחות הכספיים ביניים; אופן ההכרה בהשפעת השינויים בחוקי המס או בשיעורי המס בדוחות הכספיים ביניים; הערכת הגידול בבסיס המס של מוניטין בקביעה האם יטופל כחלק מצירוף עסקים או כעסקה נפרדת. ההוראות מיושמות החל מיום 1 בינואר 2021 בדרך של יישום מכאן ולהבא, למעט הכרה בהתחייבות מסים נדחים בגין השקעה בחברה זרה כלולה, אשר לגביה היישום יהיה בדרך של יישום למפרע מתואם, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים. ליישום ההוראות לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

4. עדכון תקינה 2020-01 בקודיפיקציה בדבר יחסי הגומלין בין נושא, 321 נושא 323 ונושא 815 בקודיפיקציה

בחודש ינואר 2020 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB") את ASU 2020-01 בדבר יחסי הגומלין בין נושא 321, נושא 323 ונושא 815 בקודיפיקציה, המהווה תיקון לנושאים אלו בקודיפיקציה (להלן "התיקון"), וזאת בהמשך להחלטה טנטטיבית בדבר מכשירים פיננסיים של EITF מיום 26 ביוני 2019. התיקון מבהיר כי השקעות במכשירים הוניים ימדדו מחדש בשווי ההוגן במועד היישום לראשונה או הפסקת יישום שיטת השווי המאזני (עקב השגת השפעה מהותית או איבוד השפעה מהותית, בהתאמה), והשווי ההוגן כאמור יתבסס על העסקה הנצפית שהייתה הגורם לשינוי בשיטת המדידה (בתנאי שהעסקה הנצפית עומדת בתנאים המפורטים בנושא 321 בקודיפיקציה). כמו כן, התיקון מבהיר כי אם ישות מחזיקה בחוזי אקדמה (forward contracts) או באופציות רכישה שנוכשו (purchased call) options שאינם נגזרים, לרכישת מכשירים הוניים, מכשירים אלה ימדדו בהתאם לעקרונות השווי ההוגן כאמור בהוראות נושא 321 בקודיפיקציה בטרם מועד הסילוק או המימוש ככל שיעמדו במספר תנאים, בין השאר, בתנאי שהמכשירים שיירכשו במועד הסילוק או המימוש יטופלו במסגרת הוראות נושא 321 או 320 בקודיפיקציה. בבחינת עמידה בתנאי כאמור הישות אינה נדרשת להתחשב אם המכשירים ההוניים שיירכשו יטופלו בשיטת השווי המאזני במועד הסילוק או המימוש. ההוראות מיושמות החל מיום 1 בינואר 2021 בדרך של יישום מכאן ולהבא. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים.

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1) מטבע חוץ והצמדה:

א. עסקאות במטבע חוץ

- במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק ושלוחותיו (שקל חדש) לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה.
- בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.
- נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן.
- פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.
- רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנדויות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, לרבות בגין הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 31 בדצמבר 2021 (כפי שנקבע במסגרת הוראות המעבר), מוכרים בדוח רווח והפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימין שאינן מריבית), למעט:
- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור תזרים מזומנים.
 - הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.
 - הפרשי שער בגין מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ

הבנק מטפל בשלוחות הבנקאיות בחוץ לארץ ככאלה שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק (שקל חדש). נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי חליפין יציגים עיקריים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי ב-%			ליום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
מדד המחירים לצרכן :						
0.6	(0.7)	2.8	108.0	107.3	110.3	מדד בגין (לחודש דצמבר, בנקודות)
0.3	(0.6)	2.4	108.0	107.4	110.0	מדד ידוע (לחודש נובמבר בנקודות)
שער החליפין של:						
(7.8)	(7.0)	(3.3)	3.456	3.215	3.110	הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(9.6)	1.7	(10.8)	3.878	3.944	3.520	אירו (בש"ח)

(2) בסיס האיחוד

א. חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בהן בלמעלה מ-50%

הבנק מחזיק ב-50% מההון המונפק והנפרע של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב"). יתר ההון המונפק והנפרע מוחזק על ידי בעל מניות בודד והבנק אינו בעל זכויות משפטיות עודפות. הפיקוח על הבנקים אישר לבנק לאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב בהתאם לנסיבות הקיימות הנוגעות למידת ההשפעה של הבנק על ניהול עסקיו של בנק יהב, ובהתאם לסעיף 19. להוראות הדיווח לציבור. לפרטים בדבר יתרת ההשקעה בחברות מוחזקות והתרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

ב. חברות בנות

הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות הבנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית של הבנק.

ג. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון העצמי בחברה בת שאינו ניתן לייחוס במישרין או בעקיפין, לחברה האם. הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות.

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

ד. עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת עריכת הדוחות הכספיים המאוחדים.

(3) השקעה בחברות כלולות

בבחינת קיום השפעה מהותית, קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. השקעה בחברות כלולות מטופלת על פי שיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות השקעה כוללת עלויות עסקה. השקעה בחברה כלולה נבחנת בכללותה לירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של ההשקעה אינו בר השבה. ירידת ערך מוכרת כאשר ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני. לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

4 קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מקדז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרנם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
- בכונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי יקדז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

עם זאת, הבנק אינו רשאי לקדז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של הפיקוח על הבנקים. מדיניות הבנק הנוכחית היא להציג חשיפות בגין עסקאות ברוטו, למעט פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי כאמור לעיל. בהתאם לכך, פיקדונות המיועדים למתן אשראי, שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ולקבוצת הבנק אין סיכון להפסד אשראי, קודזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלו. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בדוח רווח והפסד בסעיף עמלות.

5 בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

1) ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים, מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של החוב שאינו מבצע. במצבים אלה, הסכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי.

כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה עד להסרת הספק. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

לפרטים בדבר צבירת ריבית לחוב פגום בארגון מחדש ראה סעיף 7 ג. להלן.

2) ניירות ערך - ראה סעיף 6 להלן.

3) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף 16 להלן.

ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ג. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

ד. מדידת הכנסות ריבית

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית (תת נושא 20-310 בקודיפיקציה). הכללים קובעים כי עמלות מיצירת הלוואות לא יוכרו בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב הריבית האפקטיבית של ההלוואה.

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם) או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הפחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת עמלות אלו נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות הריבית למעט עמלות כאמור אשר נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה והמוכרות כהתאמת תשואה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

6 ניירות ערך

א. ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים כדלקמן:

1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל השקעותו הרשומה (substantially all). איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי הערך הנקוב בתוספת ריבית, והפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכוי ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.

2) איגרות חוב זמינות למכירה - איגרות חוב אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. איגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר, למעט הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני. לעניין ניירות ערך הכוללים נגזר משוכך - ראה סעיף 16 ג.להלן.

3) ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, או ניירות ערך אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי ההוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד.

4) מניות שאינן למסחר
מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי שווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי עלות בניכוי ירידת ערך בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ב. השקעותיו של הבנק בקרנות אחרות שאינן מטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות אלו נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה. דיבידנדים המתקבלים מהשקעות הבנק בקרנות אלו, נזקפים לרווח והפסד במועד הזכאות לקבלתם, עד לגובה הרווחים שנצברו ממועד רכישת ההשקעה.

ג. עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון", אלא אם מדובר בנייר שנרכש כחלק מיחסי גידור, או במסגרת יצירת פוזיציה אסטרטגית, או לכל מטרה ספציפית אחרת, והוא מזוהה בנפרד. עלות ניירות ערך שמומשו בחברה הבת - בנק אגוד, מחושבת על בסיס "ממוצע נע".

ד. לעניין חישוב שווי הוגן, ראה סעיף 17 להלן.

ה. ירידת ערך:

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (או עלותם המופחתת כאשר מדובר על איגרות חוב מוחזקות לפדיון), היא בעלת אופי אחר מזמני.

לצורך כך נבחנו בין היתר הסימנים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
- פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:
- איגרת חוב אשר נמכרת עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
- איגרת חוב אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותה בתוך פרק זמן קצר.
- איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג איגרות החוב במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג איגרות החוב במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה.
- איגרת חוב אשר השווי ההוגן שלה לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות המופחתת. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

לעניין זה שיעור משמעותי הינו שיעור הגבוה מ-20%. עם זאת, במידה ולבנק ישנן ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני תיתכן חריגה משיעור זה.

אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד, המתייחסים לניירות ערך המסווגים כזמניים למכירה, אשר נצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש. עליות ערך (בניירות ערך שסווגו לתיק הזמין למכירה) בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

ניירות ערך - מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
הבנק מבצע בכל תקופת דיווח הערכה איכותית המביאה בחשבון אינדיקטורים לירידת ערך על מנת להעריך האם חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין. אם לפי הערכה זו חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות, הבנק מעריך את השווי ההוגן של ההשקעה במניות לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת ערך.

7) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

א. בהתאם להוראה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את הכללים שנקבעו בקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310, ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור וקובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארצות הברית לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארצות הברית. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור ההחזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

ב. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור ואשראי לממשלה. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהן לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים ונכסים אחרים), מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון איגרות חוב), הבנק ממשיך ליישם את כללי המדידה, כאמור בסעיף 6.ה. לעיל.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ג. זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.

בהתאם למדיניות הבנק, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים, מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי למדידה נאותה של חובות.

חובות מתחת ל-700 אלפי שקלים חדשים, שמצויים בפיגור של 90 יום, מוערכים על בסיס קבוצתי, ובמקרה זה מסווגים כחובות נחותים.

קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

החל מיום 1 ביולי 2017 מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשהסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני וזאת למרות תמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי).

בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות, לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

הבנק עדכן את מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם, כך שלחובות נקבעו מקורות החזר מהתזרים העסקי למעט מקרים מסוימים בהם במהלך העסקים הרגיל החוב אמור להיפרע מהתזרים שמניב הנכס הממומן.

הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי באירגון מחדש - ככלל, במקרים בהם ניתן להגיע להסדר לסילוק החוב, מבלי לפגוע בבטוחות העומדות לטובת הבנק, ומבלי לנקוט הליכים משפטיים, נותן הבנק עדיפות לעריכת הסדר לסילוק החוב.

במטרה לשפר גביית האשראי ולמנוע, ככל שניתן, מצבי כשל בגביית חובות, עורך הבנק ניסיונות להגיע להסדרים לתשלום החוב, טרם נקיטת הליכים משפטיים ואף לאחר ובמהלך נקיטתם, אשר יכול ויכלול: דחיית מועדי תשלום, פריסה מחדשת של החוב, הפחתת שיעורי ריבית, שינוי לוח הסילוקין, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחדשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים ללא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, הבנק מעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, הבנק עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, הבנק צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעורי ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.
- הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גבייה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר; אם הבנק אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.
- הבנק אינו מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב - חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחן על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן הבנק והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, הבנק אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים התנאים הבאים:

- החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג הפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).
אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום - חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
 - כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.
- כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר - חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:

- קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, בהתאם להערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב על מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים.
- החייב עמד בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים בהלוואות הנפרעות (קרן+ריבית) בתשלומים חודשיים, או שפרע 20% מהחוב שאורגן מחדש בהלוואות עם פירעונות בטווחים ארוכים יותר.
- לא קיים בהלוואה לאחר הארגון מחדש פיגור של 90 יום או יותר.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ד. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסינון אשראי ולמידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, קבע הבנק נהלים לקיום, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התחייבויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות מסוגים שונים).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". כמו כן, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הבחינה, כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף של 700 אלפי שקלים חדשים ובהתאם למדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית לבין מסלול הבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - בהתאם למדיניות הבנק, מיושמת עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החודית המקורית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטחונות) הינה 700 אלפי שקלים חדשים או יותר.

כמו כן, מיושמת הפרשה פרטנית לגבי כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, אלא אם מדובר בחוב שבגינו נערכת הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב המקורי. כאשר החוב מותנה בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, מוערכת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנדוטיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. לעניין זה, הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד, או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות חוזר זמינים ומהימנים אחרים.

הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות. הפסדי האשראי בפועל יכולים להיות שונים מהאומדנים המקוריים שערך הבנק בעת סיווג החוב כפגום.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-700 אלפי שקלים חדשים, בהתאם למדיניות הבנק) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שנקבע שאינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהן חושבה ההפרשה לפי נוסחה שקבעה הפיקוח על הבנקים בהתחשב בעומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - כנושא 450 בקודיפיקציה - "טיפול חשבונאי בתלויות", ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי.

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא הפרשה להפסדי אשראי לפיו יש להמשיך ולכלול ב"טווח השנים", המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי את שנת 2011 ואילך בדוחות הכספיים לשנים 2016 ו-2017. ההנחיות עודכנו וטווח השנים ממשיך לגדול עד שתתקבל הנחיה חדשה.

בנוסף לממוצע טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור לעיל, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלבנטיים.

כמו כן, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, הינו 0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי בגין מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית). זאת בהתאם להנחיה פרטנית של הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015.

ביום 10 ביולי 2017 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי מספר 314 בנושא "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות". בהתאם לחוזר החל משנת 2018 בעת קביעת ההפרשה להפסדי אשראי ישקללו, בין היתר, אשראי שאין לגביו דוחות כספיים מעודכנים.

הלוואות לדיור - הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

כמו כן, מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור".

בהתאם להוראות גיבש הבנק מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות ההוראה, וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

אשראי חוץ מאזני - ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות.

בנוסף, בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמישומות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

כמו כן, לאור התפרצות נגיף הקורונה ולאור חוסר וודאות רב שכרוך בביצוע אומדן הפסדי אשראי בכל אחד מתיקי האשראי אשר הושפעו לרעה מהמצב, הבנק ביצע התאמה נוספת במקדם ההפרשה במטרה לשקף את השפעה השלילית של המשבר על יכולת הפירעון של הלווים.

לאור זאת, במסגרת חישוב ההתאמות האיכותיות שתוצאותיו נכללות בדוחות כספיים אלה, הובאו בחשבון אינדיקטורים שונים, שהשפיעו על רכיבי המודל בהתאם לשיעור הגידול באינדיקטור. האינדיקטורים כוללים בין היתר את שיעור ירידת דירוגי הלווים בענפים השונים, שיעור הגידול בהיקף ההלוואות בתנאים ייחודיים למשבר הקורונה (דחיית תשלומים, הלוואות בערבות מדינה), וכן הגידול בשיעורי האבטלה והירידה בצמיחה בהתאם לתחזית בנק ישראל. בנוסף, דורגו ענפי המשק בהתאם לחומרת הפגיעה בגין משבר הקורונה, ובכל ענף נכללה בהתאם תוספת בגין הסיכון הענפי.

כמו כן, לאור מכתבי הפיקוח על הבנקים מיום 19 באוגוסט 2021 ומיום 30 בדצמבר 2021 בנושא "עלייה בסיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן", נערכה בחינה ממוקדת במטרה להתאים את ההפרשה הקבוצתית בגין תיק האשראי המסחרי, באופן שייתן ביטוי נאות לרמת הסיכון של התיק.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא הפרשה להפסדי אשראי (ASU 2016-13) מיום 1 בינואר 2022, ראה סעיף 1. להלן.

ה. הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום מגדיר הבנק את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור לעיל לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום מבטל הבנק את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח הפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף 5 א. לעיל.

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי, הבנק מפסיק צבירת הכנסות ריבית כאשר מתקיימים התנאים למחיקה חשבונאית של החוב, לרוב לאחר 150 ימי פיגור, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה.

ו. מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני, שנחשב כחוב שאינו בר גבייה, ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גבייה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי החוץ של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי, נמחקים חשבונאית לא יאוחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

החל משנת 2015, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה הדוחות הכספיים, הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראה ביאור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי (ראה ביאור 30).

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(8)

העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתת נושא 10-860 בקודיפיקציה, בדבר העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים, אם נקבע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח. בין השאר, בהתקיים התנאים להלן, נותרת שליטה אפקטיבית בנכס:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו.
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה.
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות), ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות. לפרטים בנוגע לעסקאות סינדיקציה ראה ביאור 30 לדוחות הכספיים.

עסקאות השאלה ניירות ערך המנוהלות כעסקאות אשראי

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

טיפול בהשאלה לא מובטחת של ניירות ערך מהתיק הזמין למכירה או מהתיק למסחר.

ביום שבו הבנק משאיל ניירות ערך לצורך כיסוי מכירה בחסר של השואל, הבנק גורע את ניירות הערך שהושאלו, ומכיר באשראי בסכום שווה השוק של ניירות הערך ביום ההשאלה. בתקופות עוקבות, הבנק מודד את האשראי שניתן באותו אופן שבו נמדד נייר הערך לפני שהושאל. אשראי נמדד לפי שווי שוק, הכנסות על בסיס צבירה נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי השוק (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) מוכרות במסגרת "הכנסות מימון שאינן מריבית" כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר באיגרות חוב זמינות למכירה. בסיום ההשאלה, הבנק מכיר מחדש בנייר הערך וגורע את האשראי.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

9) בניינים וציוד ותוכנה

סעיף זה כולל את השקעות הבנק ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), נכסים שהבנק חקר בחכירה מימונית, ועלויות תוכנה לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

בניינים וציוד

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך במידה וקיימים. העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לפרטים נוספים בדבר הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה לשימוש עצמי ראה להלן. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף הכנסות אחרות בדוח רווח והפסד. עסקאות בהן הבנק מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה בחכירה תפעולית, מטופלות כעסקאות מכירה חשבונאית ומוכר מלא הרווח בגין, בכפוף לקיום התנאים להכרה במכירה.

עלויות עוקבות

עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס. פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. נוכח תהליך המיזוג של בנק אגוד עם הבנק, נבחנו האומדנים בנושא אורך החיים השימושי של פריטי רכוש קבוע בבנק אגוד ובוצעו התאמות לאומדנים בהתאם. לפרטים בדבר אומדן אורך החיים השימושיים של בניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2021, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות בר-ת-השבה. למטרת בחינת ומדידת ירידת ערך, הבנק מקבץ נכס (או קבוצת נכסים) יחד עם נכסים והתחייבויות אחרות לרמה הנמוכה ביותר אשר מפיקה תזרימי מזומנים אשר אינם תלויים בתזרימי המזומנים של קבוצת אחרות של נכסים והתחייבויות. הפסדים מירידת ערך שיוכרו יזקפו לנכס (או לקבוצת נכסים) שבתחולת נושא 360 בקודיפיקציה בלבד. הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהוונים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) וממימושו. ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה הפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד. כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

תוכנה

הכרה

הבנק מיישם את תקן כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין" ואחרים. וכן, מיישם הבנק את הוראות בנק ישראל בנושא היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה, להלן:

- קביעת סף מהותיות להיוון לכל פרויקט פיתוח תוכנה; סף המהותיות שנקבע בבנק הינו 450 אלפי שקלים חדשים.
 - עדכון אורך החיים של עלויות התוכנה שהונו כך שלא יעלה על 5 שנים.
 - בגין פרויקטים של פיתוח תוכנה, אשר סך העלות שניתן להוון בגינם אינה נמוכה מסף המהותיות שנקבע, יקבעו מקדמי היוון לשעות עבודה אשר יביאו בחשבון את הפוטנציאל לסטייה ברישום שעות העבודה ולחוסר יעילות כלכלי.
- בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.
- תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.
- עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי בגין פעילויות הפיתוח כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות מחקר נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.
- בתקופות עוקבות עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות עוקבות

עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהוונים רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות עוקבות אחרות מוכרות כהוצאה בעת התהוותן.

הפחתות

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרו מפרויקט תוכנה מופחתים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושי של התוכנה ולתקופה שלא תעלה על 5 שנים כאמור לעיל, החל מהמועד שבו התוכנה מוכנה לשימושה המיועד. בהקשר זה, התוכנה מוכנה לשימושה המיועד כאשר כל הבדיקות המהותיות הושלמו.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשוב

ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו מוכרת ונמדדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שיתכן והערך בספרים של הנכס לא יושב.

אירועים או שינויים בנסיבות היכולים להצביע על ירידת ערך הינם:

- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש.

כאשר לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם הבנק מעדכן את הערך בספרים של התוכנה כך שאובהו יהיה לפי הנמוך מבין ערכו בספרים לשווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

10 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר מופחתים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים מוגדר נבחן בהתקיים סממנים לירידת ערך ברמת "קבוצת נכסים". קבוצת נכסים היא הרמה המצומצמת ביותר של נכסים והתחייבויות שמפיקה תזרים מזומנים נפרד. תחילה יש לבחון האם הערך בספרים של קבוצת הנכסים גבוה מסכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוון הצפוי לנבוע ממנה. אם כן, יש להכיר בירידת ערך בגובה ההפרשה שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של קבוצת הנכסים. ירידת הערך תוקצה בצורה פרופורציונאלית אך ורק בין הנכסים שבקבוצת הנכסים, ובלבד שערכו של נכס בודד לא ירד מתחת לשווי ההוגן.

נכס בעל אורך חיים בלתי מוגדר נבחן לירידת ערך לפחות אחת לשנה. יש לבחון האם הערך בספרים של הנכס עולה על שווי ההוגן. במידה וכן, תוכר ירידת ערך בגובה הסכום שבו הערך בספרים עולה על השווי ההוגן. מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי.

עלויות פיתוח תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי מסווגות בסעיף "בניינים וציוד".

11 חכירות

חוזים המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים) ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה, ויחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לא לבטל את החכירה כאשר זכות המימוש נשלטת על ידי המחכיר.

הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה בדוח על המצב הכספי.

מדידה עוקבת

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה (תפעולית ומימונית) נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית. כמו כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש (בגין חכירה תפעולית ומימונית) לצורך ירידת ערך בהתאם להוראות תת נושא 35-10-360 בקודיפיקציה בדבר ירידות ערך בגין רכוש קבוע.

תשלומי חכירה

חכירה תפעולית

תשלומי החכירה, למעט דמי חכירה משתנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה משתנים התלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופת השינוי. תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופה בה צפוי כי תושג המטרה הספיציפית המביאה להשתנות תשלומי החכירה, ויבטלו בתקופה בה כבר לא צפוי כי המטרה הספיציפית תושג.

בכל מועד דיווח עוקב, נכס זכות השימוש מוכר בגובה העלות המופחתת של ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי יתרת תמריצי החכירה, בתוספת עלויות ישירות שטרם הופחתו ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו בגין הנכס זכות שימוש.

חכירה מימונית

לאחר מועד תחילת החכירה, נכס זכות השימוש נמדד בשיטת העלות, בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ומתואם בגין מדידות מחדש על ההתחייבות בגין החכירה. הפחת מחושב על בסיס קו ישר על פני אורך החיים השימושי או תקופת החכירה החוזית.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

12 התחייבויות תלויות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות בגין תביעות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטית, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- א. סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- ב. סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטית.
- ג. סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג.10 ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. כמו כן, בביאור 26 ג.11 ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על חוות דעת יועציה המשפטית, הנהלות החברות המאוחדות ועל חוות דעת יועציהן המשפטית, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגין הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך סיכויי התממשות חשיפה.

13 זכויות עובדים

הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים. כללים אלה נקבעו בנושאים הבאים בקודיפיקציה (להלן: "ההוראות"):

- ASC 710 - Compensation - General - תגמול - כללי.
- ASC 712 - Compensation - Nonretirement postemployment benefits - תגמול - הטבות לאחר סיום העסקה שאינן בגין פרישה.
- ASC 715 - Compensation - Retirement benefits - תגמול - הטבות בגין פרישה.
- ASC 718 - Compensation - Stock Compensation - תגמול - עסקאות תגמול מבוסס מניות.
- ASC 420 - Exit or Disposal Cost Obligations - מחויבות בגין עלויות מימוש או יציאה מפעילות.

על פי ההוראות יש לסווג את ההטבות לעובדים לפי הקבוצות המפורטות בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, לרבות קביעת מדיניות ונהלים ברורים המפרטים כיצד יש להבחין בין הטבות מהסוגים השונים. ההטבות לעובדים מתחלקות לקבוצות הבאות:

- הטבות לפני סיום העסקה.
- הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה.
- הטבות לאחר פרישה.

כמו כן, יש לשמר את העקרון שקבע הפיקוח על הבנקים ולכלול התחייבות בגין מחויבות במהות. מצופה שמצבים בהם הבנק צופה כי ישולמו הטבות מעבר לתנאים החוזיים יתאימו למצבים שבהם קיימת מחויבות במהות.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח.

להלן פירוט לגבי קבוצות ההטבות בבנק:

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תוכניות להטבה מוגדרת

הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתוכניות פנסיה ותוכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמותה, גידול בתגמול ותחלופה.

הבנק בוחר את הצורך בעדכון ההנחות האקטואריות במודל באופן שוטף.

שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שיפורטו להלן, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות, בהתאם ליתרת תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות.

ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלבנטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים:

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבויות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

היעדרויות מזכות בפיצוי - חופשה ומחלה:

ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות. הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף. לפרטים נוספים בדבר הטבות לעובדים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים שנרשמו ברווח כולל אחר כתוצאה משינויים בשיעורי ההוון: ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%), לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל (להלן - ההפסד), נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.

הפסדים אקטואריים, הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית.

רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינויים בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013 ובתקופות לאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר, ויפחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית.

עקרונות הטיפול החשבונאי בתוכנית התייעלות:

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בתקופות העוקבות מופחתים לרווח והפסד עלויות התוכנית כחלק מיתרת "רווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוותרת של העובדים, העומדת על כ-15 שנים.

במידה ובתקופות מסוימות יעלו סך התשלומים בגין פיצויים על עלות השירות ועלות הריבית שהוכרה באותה שנה, ויתקיים סילוק (בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זכויות עובדים), אזי קצב הפחתת ה"רווחים והפסדים אקטואריים" יותאם לקצב הסילוק של ההתחייבות האקטוארית באותן תקופות בהתאמה.

בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה ההונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון מותאם (גדל) וההשפעה ההונית (קיסון של 0.14%) של התייעלות נפרסת בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של חמש שנים.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.

תוכנית התייעלות בבנק יהב

במהלך שנת 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות הכוללים תוכנית פרישה מרצון. בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת התייעלות.

תוכנית הפרישה מרצון מוצעת לעובדים בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. התוכנית הסתיימה בשנת 2020. עלויות ההתחייבות האקטואריות בגין תוכנית הפרישה בבנק יהב הסתכמו בסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס).

בהתאם להנחיות בנק ישראל, ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון מותאם (גדל) וההשפעה ההונית של התייעלות נפרסת בקו ישר לתקופה של חמש שנים.

14) עסקאות תשלום מבוסס מניות (אופציות לעובדים)

הבנק מיישם את הוראות ASC 718 (עסקאות תשלום מבוסס מניות) בנוגע לאופציות שהוענקו לעובדים. בהתאם להוראות, הבנק מכיר בהוצאות שכר הנובעות מהאופציות שהוענקו. ההוצאה מוכרת על בסיס השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה במקביל לגידול בהון לאורך תקופת השירות בגינה מוענקות האופציות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בקביעת השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה מובאות מגבלות הבשלה הנובעות מתנאי שוק (למשל, הבשלה התלויה במחיר המניה). למגבלות איכותיות אחרות שאינן נוגעות לתנאי שוק (למשל, מרכיב של שיקול דעת בהענקת ההטבה), אין השפעה על קביעת השווי ההוגן במועד ההענקה והן באות לידי ביטוי ברישום השוטף כהוצאה של ההטבה שניתנה. בהתאם למתאפשר בתקן, הבנק מטפל בכל מנה שהוענקה כמעמד נפרד.

כאשר מדובר במענק במסלול הפירותי, רשויות המס בישראל מכירות בהוצאה בעת מימוש האופציות כך שצפויה הטבת מס ויש להכיר במיסים נדחים. בהתאם להוראות התקן, הטבת המס תוכר בהתבסס על גובה ההוצאה המצטברת בספרים מוכפלת בשיעור המס. בעת מימוש האופציות, כאשר ההוצאה המוכרת למס הכנסה גבוהה יותר מההוצאה שהוכרה בספרים, יזקף הפרש לדוח רווח והפסד מוכפל בשיעור המס. כאשר מדובר במסלול הוני רשות המס אינה מכירה בהוצאות בעת מימוש האופציה.

15 ערביות

ערביות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגבוה מבין השווי ההוגן או סכום ההפרשות הצפויות להפסד בגינן. ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון.

16 מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. הבנק מבצע עסקות במכשירים נגזרים ובהם חוזי מטבע, חוזי ריבית ונגזרי אשראי. חוזי המטבע כוללים עסקות אקדמה, חוזים עתידיים, עסקות החלפה ואופציות. עסקאות אלה מתבצעות בכל מגזרי ההצמדה. העסקאות מבוצעות עם הציבור ועם בנקים בארץ ובחוץ לארץ, הן כחלק מפעילותו השוטפת של הבנק כעושה שוק והן כחלק מהאסטרטגיה הכוללת לניהול רמת החשיפה הרצויה לסיכונים השונים, הכוללים סיכונים בסיס וריבית, סיכונים אליהם נחשף הבנק בפעילותו השוטפת.

ב. מכשירים נגזרים נרשמים במאזן הבנק לפי שווי ההוגן, בנכסים או בהתחייבויות, לפי העניין. שינויים בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים, למעט נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. ייתכן שהבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. כאשר הנגזר המשובץ הינו בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, ומכשיר נפרד עם תנאים זהים לתנאי הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר, אזי הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. שינויים בשווי ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מידיית לרווח והפסד.

ד. במקרים מסויימים, בהם נדרש לחלץ נגזר משובץ מחוזה מארח, נוקט הבנק במדיניות של מדידת החוזה בשלמותו על פי שווי ההוגן, ורישום שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד. מדיניות זו ננקטת לגבי ניירות ערך מובנים בתיק הזמין למכירה.

חשבונאות גידור

הבנק חשוף לסיכונים שוק הנובעים מפעילותו העסקית. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים אלה, הבנק מייעד מכשירים פיננסיים מסויימים, כגידורי שווי הוגן וכגידורי תזרים מזומנים.

במועד תחילת יחסי הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור ואת מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה שלו לביצוע הגידור. התייעוד כולל זיהוי של כל אחד מאלה: מכשיר מגדר; הפריט או העסקה המגודרים; מהות הסיכון המגודר; והשיטה אשר תשמש את הבנק להערכת אפקטיביות יחסי הגידור בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר (בגידור שווי הוגן), או בקיזוז החשיפה להשתנות של תזרימי המזומנים בגין עסקה מגודרת (בגידור תזרים מזומנים), המיוחסים לסיכון המגודר.

גידור שווי הוגן

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן ליחס לסיכון מסוים. כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור שווי הוגן, השינויים בשווי ההוגן שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר. הרווח או ההפסד (קרי, השינוי בשווי ההוגן) בגין הפריט המגודר המיוחס לסיכון המגודר, מטופל כהתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר ומוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד. ההתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר טופל באופן דומה לרכיבים אחרים של הערך בספרים שלו.

הערך הראשוני של הרכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור מוכר ברווח והפסד באופן שיטתי ורציונאלי לאורך חיי המכשיר המגדר כאשר ההפרש בין השינויים בשווי ההוגן של הרכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור לבין הסכומים שהוכרו באופן שיטתי ורציונאלי לרווח והפסד, מוכרים ברווח כולל אחר.

הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבטול או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

סכום ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI) הקשורים לסכומים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים ברווח והפסד בתקופה השוטפת שבה הפריט המגודר נגרע מהספרים. עבור כל גידורי שווי הוגן אחרים שהופסקו, סכומים ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI) הקשורים לרכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים בדוח רווח והפסד באופן דומה לרכיבים אחרים הנכללים בערך בספרים של הנכס או התחייבות המגודרים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

גידור תזרימי מזומנים

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים, שניתן ליחס לסיכון מסוים. כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור תזרימי מזומנים, השינויים בשווי ההוגן שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, נזקפים לרווח כולל אחר. סכומים אלה מסווגים מחדש לדוח רווח והפסד באותה תקופה או באותן תקופות, שבהן העסקה החזויה המגודרת משפיעה על הרווחים ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר. הבנק בחר להכיר את השינויים בשווי ההוגן של הרכיבים שנטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור באופן שוטף ברווח והפסד, באותה שורה בה מוצגת ההשפעה של הפריט המגודר. הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור. הרווח או ההפסד נטו בגין המכשיר המגדר הקשורים לגידור תזרימי מזומנים שהופסק ממשיכים להיות מדווחים ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI), אלא אם צפוי (probable) שהעסקה החזויה לא תתרחש עד תום תקופת הזמן המקורית שנקבעה (כפי שתועדה בתחילת יחסי הגידור) או במהלך תקופת זמן של חודשיים נוספים לאחר מכן. אם צפוי כי עסקה חזויה מגודרת לא תתרחש, בין אם עד תום תקופת הזמן המקורית שנקבעה או במהלך תקופת הזמן הנוספת של חודשיים, הרווח או ההפסד נטו בגין המכשיר המגדר שדווחו ברווח כולל אחר מצטבר מסווגים מחדש מיידית לדוח רווח והפסד.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

17 שווי הוגן

א. שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. תת נושא 10-820 בקודיפיקציה מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על מקור הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן. מקורות הנתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.
רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים שימוש בנתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.
התקן דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
- במקרים אחרים, מבצע הבנק הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. אם לא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור על בסיס קבוצתי, תוך שימוש במדד לאיכות האשראי לפי קבוצות של צדדים נגדיים דומים למשל בהתבסס על דירוגים פנימיים.

בנוסף, מבצע הבנק בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע התאמות המתחייבות, אם נדרשות, לפי העניין.

על מנת להתאים את שיטות ההערכה של הבנק לעקרונות של מחיר היציאה ולהנחיות אשר נקבעו בתקן, נדרש הבנק לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן, בהתחשב בנסיבות הרלבנטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back testing) של סוגי עסקאות דומות.

בהתאם להנחיות בנק ישראל, מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגבי מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים כלכלי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא דרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן מיום 1 בינואר 2021, ראה סעיף 2.ד. לעיל.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

אופן קביעת השווי ההוגן:

1 נירות ערך

השווי ההוגן של נירות ערך למסחר, איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעות הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט זה אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה), פרט למניות שאינן למסחר שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין הנמדדות כמפורט בביאור 1 ה.6) לעיל.

2 מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי, ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים, אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

3 מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

לפרטים בדבר השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

ב. חלופת שווי הוגן

תת נושא 10-825 בקודיפיקציה מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, התקן קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידי בנקאיים הבוחרים בבסיס מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסינון לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים.

18 מיסים על ההכנסה

מיסים על ההכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון. ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

א. מיסים שוטפים

מיסים שוטפים הינם סכום המיסים על ההכנסה ששולמו או שעתידיים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. המיסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

ב. מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים ונכסי מיסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מיסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף התקופה.

הבנק מכיר בהתחייבויות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2017 מכיר הבנק בהתחייבות מס נדחה בגין הרווחים הלא מחולקים של חברות הבנות אשר נצברו במיזם 1 בינואר 2017.

הבנק מכיר בנכסי מיסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש.

התחייבויות מיסים נדחים או נכסי מיסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופה שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ג. קיזוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים
הבנק מקדז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים, כמו גם כל ה-valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

ד. פוזיציות מס לא וודאיות
הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48. בהתאם להוראות אלה, מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא פישוט הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה ASU 2019-12 מיום 1 בינואר 2021, ראה סעיף 3.ד. לעיל.

19 רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה, בסיסי ומדולל, לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח מיוחס לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח (כגון התאמת הרווח בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון ושינויים אחרים, במידה שישנם) המתייחס לבעלי המניות הרגילות, והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

20 מגזרי פעילות של הבנק

א. מגזרי פעילות פיקוחיים
מגזר פעילות פיקוחי הינו מרכיב בבנק העוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.
מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים), גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי.
בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרים פיקוחיים בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.
ביום 10 בספטמבר 2015, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ השאלות והתשובות הכולל הקלות מסוימות הנוגעות לסיווג לקוחות למגזרי פעילות בהתאם למחזור ההכנסות שלהם, כשזה אינו מייצג או אינו זמין לבנק. על פי קובץ השאלות והתשובות, במקרים כאמור, רשאי הבנק לסווג את הלקוחות למגזרי הפעילות השונים על פי פרמטרים אחרים בהתאם לסך החבות של הלקוח. כך, נקבע כי במקרים מסוימים המפורטים בקובץ השאלות והתשובות ניתן לסווג את הלקוח על פי מספר העובדים בעסק או לפי סך הנכסים במאזן העסק. במידה וגם מידע זה אינו זמין, ניתן לסווג את הלקוח, באותם מקרים, לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק לאחר הכפלתם במקדם שנקבע.

ב. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע בחוזר הפיקוח על הבנקים, מיום 3 בנובמבר 2014, כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC-280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ולשאת בהוצאות, אשר עומדות בקריטריונים המפורטים להלן:

- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מקבלי החלטות הראשיים בבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים; וכן
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם, יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשיך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות לפיכך, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

לפרטים בדבר הקריטריונים לסיווג לקוחות למגזרים הפיקוחיים ולמגזרים בהתאם לגישת ההנהלה וכן, להבדלים ביניהם ולמידע מגזרי נרחב נוסף ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

21 עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין הבנק לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה.
נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא התקן/ העדכון מועד פרסום	תחילה	פרסום על ידי	תמצית התקן	השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק
אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא הפרשה להפסדי אשראי (CECL) 2016-13 ASU	1 בינואר 2022	הפיקוח על הבנקים	מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום והפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטטי המחזוריות בהתנהגות והפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ולחזוק הקשר בין ניהול סיכונים האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים. הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדויר), על איגרות חוב המוחזקות לפדיון, ועל חשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.	הבנק יישם את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי החל מיום 1 בינואר 2022 תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה. כמו כן, בכונת הבנק לאמץ במועד היישום לראשונה. הקלות מסוימות, כמתאפשר בהוראות המעבר, לרבות פריסת השפעת היישום לראשונה בכל הקשור להשפעתה על יחס הון עצמי רובד 1 ולפרוס את ההשפעה על פני 3 שנים.
			השינויים העיקריים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הם בין היתר: חישוב ההפרשה להפסדי אשראי לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום אמידת ההפסד שנגרם וטרם זוהה; באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות ונתמכות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי; תיק האשראי יוצג תוך הבחנה בין אשראי שאינו צובר ואשראי שאינו בסטאטוס לא צובר; וישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של איגרות חוב בתיק הזמן למכירה. כמו כן, יחולו הכללים בדבר חובות שאינם צובריים, ארגון מחדש של חוב בעייתי וכללי המחיקה החשבונאית גם ביחס להלוואות לדויר, ונקבעו כללים לניכוי של סכומים בגין הלוואות לדויר לא צוברות שהטיפול בהן מתמשך מההון הפיקוחי רובד 1.	בכונת הבנק לאמץ במועד היישום לראשונה. הקלות מסוימות, כמתאפשר בהוראות המעבר, לרבות פריסת השפעת היישום לראשונה בכל הקשור להשפעתה על יחס הון עצמי רובד 1 ולפרוס את ההשפעה על פני 3 שנים.
			השינויים העיקריים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הם בין היתר: חישוב ההפרשה להפסדי אשראי לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום אמידת ההפסד שנגרם וטרם זוהה; באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות ונתמכות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי; תיק האשראי יוצג תוך הבחנה בין אשראי שאינו צובר ואשראי שאינו בסטאטוס לא צובר; וישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של איגרות חוב בתיק הזמן למכירה. כמו כן, יחולו הכללים בדבר חובות שאינם צובריים, ארגון מחדש של חוב בעייתי וכללי המחיקה החשבונאית גם ביחס להלוואות לדויר, ונקבעו כללים לניכוי של סכומים בגין הלוואות לדויר לא צוברות שהטיפול בהן מתמשך מההון הפיקוחי רובד 1.	בכונת הבנק לאמץ במועד היישום לראשונה. הקלות מסוימות, כמתאפשר בהוראות המעבר, לרבות פריסת השפעת היישום לראשונה בכל הקשור להשפעתה על יחס הון עצמי רובד 1 ולפרוס את ההשפעה על פני 3 שנים.
			בהקשר לכך, ביום 2 בפברואר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים" אשר במסגרתו בוטלה, בין היתר, הדרישה לחישוב הפרשה קבוצתית בשיעור מינימלי של 0.35% בגין הלוואות לדויר, ובוטלה הדרישה לחשב הפרשה מינימלית לפי שיטת עומק הפיגור, כמו כן, בוצע עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "ההון הפיקוחי, לפיו תאגידים בנקאיים נדרשים לנכות מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדויר שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות.	בכונת הבנק לאמץ במועד היישום לראשונה. הקלות מסוימות, כמתאפשר בהוראות המעבר, לרבות פריסת השפעת היישום לראשונה בכל הקשור להשפעתה על יחס הון עצמי רובד 1 ולפרוס את ההשפעה על פני 3 שנים.
			ביום 1 בדצמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים. במסגרת החוזר נקבעו הוראות מעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים וזאת על מנת להפחית השפעות בלתי צפויות של יישום הכללים על ההון הפיקוחי, בהתאם להנחיות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ורשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ובמדינות אחרות בעולם.	בכונת הבנק לאמץ במועד היישום לראשונה. הקלות מסוימות, כמתאפשר בהוראות המעבר, לרבות פריסת השפעת היישום לראשונה בכל הקשור להשפעתה על יחס הון עצמי רובד 1 ולפרוס את ההשפעה על פני 3 שנים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם - המשך

נושא התקן/ העדכון	מועד פרסום	תחילה	פרסום על ידי	תמצית התקן	השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק
עדכון תקינה בדבר הקלות בגין השפעות רפורמת ריביות הייחוס על הדיווח הכספי ASU 2021-01	ינואר 2021	ניתן להחיל החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של 2020 ואילך בכפוף להוראות תחולה ספציפיות המצוינות בתקן (ניתן ליישם לעסקאות רלוונטיות בתחולת התיקון שקרו עד 31.12.2022)	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB")	בהתאם לרפורמת ריביות הייחוס, שיעורי ריבית בין בנקאיים (שיעורי ה-IBOR) יבוטלו ויוחלפו בשיעורי ריבית ייחוס חלופיים ניתנים לצפייה או מבוססי עסקאות בפועל אשר יהיו פחות רגישים למניפולציות. ביום 7 בינואר 2021 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את ASU 2021-01 בדבר הקלות בגין השפעות רפורמת ריביות הייחוס על הדיווח הכספי, המהווה הרחבה לתחולת נושא 848 בקודיפיקציה בדבר רפורמת ריביות הייחוס. בהתאם לעדכון, הורחבה תחולת נושא 848 בקודיפיקציה כך שתכלול גם מכשירים נגזרים אשר מושפעים מרפורמת ריביות הייחוס, גם אם הנגזרים אינם נושאים ריבית LIBOR או ריבית ייחוס אחרת אשר צפויה להתבטל.	בהמשך לתהליך ההיערכות שנקט הבנק, אין השפעה מהותית על פעילות הבנק ועל לקוחותיו.
הפסקת השימוש בליבור	יולי 2017	בהדרגה עד 31 בדצמבר 2021	FCA (הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה) SEC-I (U.S. Securities and Exchange Commission)	הוחלט על הפסקת השימוש בליבור באופן הדרגתי. בהמשך להחלטה זו, הוקמו צוותי עבודה שונים ברחבי העולם לצורך קביעת מדדי ריבית חלופיים. כמו כן, ביום 3 באוקטובר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250A בנושא "מעבר מריבית ליבור" על מנת לסייע להשלמת ההיערכות של המערכת הבנקאית בישראל לכך.	ראה הערה (1) להלן
הארכת הוראת מעבר בגין יישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ"	ינואר 2019	1 בינואר 2022	הפיקוח על הבנקים	הוראת המעבר מנחה תאגיד בנקאי שלא לכלול את הפרשי השער בגין איגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב אלו, אלא להמשיך לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ" עד ליום 31 בדצמבר 2021.	לא צפויה השפעה מהותית.
עדכון להוראת הדיווח לציבור בנושא הצגת תשואה להון ושיעורי הכנסה והוצאה רבעוניים על בסיס שנתי	אוגוסט 2021	1 בינואר 2022	הפיקוח על הבנקים	בוצע עדכון לשיטת ההצגה של שיעור התשואה להון ושל שיעורי הכנסה והוצאה שחושבו על בסיס רבעוני למונחים שנתיים בהתאם לשיטה המקובלת בבנקים בארה"ב. משמע, התרגום של יחס רבעוני למונחים שנתיים ייעשה על ידי הכפלה ב-4 וחלוקה במספר הרבעונים שחלף מתחילת השנה ועד למועד הדיווח.	לא צפויה השפעה מהותית

(1) היערכות להפסקת השימוש בליבור:

הטבלה להלן מפרטת את היקף היתרות בחוזים שיש לבנק המושפעים מריבית הליבור, שבגינם חל השינוי החל מ-1 בינואר 2022:

ליום 31 בדצמבר 2021	היקף עסקאות (במיליוני שקלים חדשים)	אשראי לציבור (כולל משכנתאות)
7,655	65	ניירות ערך
5,408		נגזרים נטו (ערך נקוב)

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

סיכונים עיקריים והיערכות הבנק אליהם

הפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי ריבית חלופיים יוצרים לבנק סיכונים שונים, הבנק זיהה את הסיכונים, בין היתר, באמצעות מיפוי של כל החוזים והחשיפות הרלוונטיות.

בשנת 2019 החל הבנק בהיערכות לניהול והפחתת הסיכונים שזוהו והקשורים להפסקת השימוש בליבור. כחלק מהיערכות זו, הבנק הקים וועדת היגוי וצוות ייעודי שמטרתו, בין היתר, לפתח תהליכי עבודה לצורך זיהוי הסיכונים, בחינת ההשפעות של כל סיכון, וניטור של הסיכונים וההשפעות הקשורים אליהם. העדכונים הועברו להנהלה ולדירקטוריון הבנק. יצוין כי הבנק עדכן את לקוחותיו בדבר אפשרות לביטול הליבור בסוף שנת 2021.

השלכות חשבונאיות צפויות

להפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השפעות חשבונאיות שונות שאינן מהותיות במספר תחומים, אשר הינם, בין היתר:

- שיעורי היוון - מעבר למדדי ריבית חלופיים יגרום לשינויים מסויימים בשיעורי ההיוון המשמשים כנתון (input) במודלים שונים לצורך הערכה (valuation) של נכסים והתחייבויות שונים כגון: מכשירים פיננסיים, חכירות, נגזרים, ירידות ערך לנכסים לא פיננסיים. מאחר והבנק חתם על פרוטוקול ISDA למעבר לריביות בסיסי חלופיות ויישם פרוטוקול זה על מכשירים מאזניים

- מדרג השווי ההוגן - חלק ממדדי הריבית החלופיים, כדוגמת שיעור ה-SOFR (Secured Overnight Financing Rate) ושיעור ה-€STR (Euro Short-Term Rate) פורסמו לאחרונה, ועל כן לא קיים בהם שוק פעיל. על כן, צפוי כי חוזים המתייחסים למדדי הריבית החלופיים הללו יסווגו ברמה 2 או 3 במדרג השווי ההוגן.

יצוין כי החל מסוף חודש יולי 2020 מסלקת LCH (London Clearing House) החלה לעשות שימוש בעקום €STR (עקום העוגן ביורו), וכן החל מחודש אוקטובר החלה לעשות שימוש גם בריביות העוגן בדולר לפי עקום SOFR.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	2021	
			א. הכנסות ריבית⁽¹⁾
7,293	7,299	10,242	מאשראי לציבור
33	22	11	מאשראי לממשלות
203	90	79	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
16	11	7	מפיקדונות בבנקים
-	-	-	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ⁽²⁾
166	106	218	מאיגרות חוב
7,711	7,528	10,557	סך כל הכנסות הריבית
			ב. הוצאות ריבית
1,787	1,316	1,716	על פיקדונות הציבור
1	4	4	על פיקדונות הממשלה
8	7	4	על פיקדונות מבנקים
573	380	1,142	על איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2	1	6	על התחייבויות אחרות
2,371	1,708	2,872	סך כל הוצאות הריבית
5,340	5,820	7,685	סך הכנסות ריבית, נטו
			ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית⁽³⁾
22	17	83	
			ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב
35	22	41	מוחזקות לפדיון
130	78	167	זמינות למכירה
1	6	10	למסחר ⁽⁴⁾
166	106	218	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) יתרה נמוכה מ-0.5 מיליוני שקלים חדשים.

(3) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות הריבית, נטו.

(4) הכנסות הריבית נטו מפעילות מסחר לשנת 2021, כפי שמופיעות בביאור 29, בסך 20 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2020 ו-2019, הכנסות (הוצאות) ריבית נטו, בסך 8 ו-(47) מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כוללות הכנסות ריבית על איגרות חוב למסחר בסך 10 מיליון שקלים חדשים (בשנים 2020 ו-2019 - 6 ו-1 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כמפורט לעיל, הפרשי הצמדה בסך 4 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2020 4 מיליוני שקלים חדשים) וכן הוצאות בין-מגזריות בסך 6 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2020 ו-2019 - 2 ו-48 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), בגין עסקאות פנימיות בין פעילות ניהול נכסים והתחייבויות לפעילות מסחר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	2021	
			א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
			1. מפעילות במכשירים נגזרים
(1,151)	(1,020)	(890)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽⁴⁾
(1,151)	(1,020)	(890)	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים
			2. מהשקעה באגרות חוב
35	101	60	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
35	101	60	סך הכל מהשקעה באגרות חוב
1,267	920	1,124	3. הפרשי שער, נטו
			4. רווחים מהשקעה במניות
2	13	51	רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר
(6)	-	(9)	הפרשה לירידת ערך של מניות שאינן למסחר
17	15	20	דיבידנד ממניות שאינן למסחר
45	23	77	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽³⁾
58	51	139	סך הכל מהשקעה במניות
-	-	-	5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
209	52	433	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
			ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר⁽²⁾
137	137	(6)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
13	31	(30)	רווחים (הפסדים) שמומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
(2)	1	4	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
148	169	(32)	סך הכל מפעילויות מסחר⁽⁴⁾⁽⁵⁾
			פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון
59	(27)	23	חשיפת ריבית
92	196	(55)	חשיפת מטבע חוץ
(3)	-	-	חשיפה למניות
-	-	-	חשיפה לסחורות ואחרים
148	169	(32)	סך הכל

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

(3) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

(4) להכנסות ריבית מהשקעות באגרות חוב למסחר ראה ביאור 2 ד.

(5) הכנסות המימון שאינן מריבית מפעילות מסחר לשנת 2021, כפי שמופיעות בביאור 29, בסך 90 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2020 ו-2019 - 121 ו-141 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כוללות את סך הכל ההכנסות מפעילויות מסחר בסך (33) מיליון שקלים חדשים (בשנים 2020 ו-2019 - 141 ו-148 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), וכן הפרשי שער (הפער בין הפרשי שער בגין פעילות בנגזרים ALM לבין הפרשי שער בגין פעילות מאזנית) בסך 123 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2020 ו-2019 - (20) ו-(7) מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כמפורט לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 4 - עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	(4)2020	2021	
360	356	412	ניהול חשבון ⁽²⁾
190	190	236	כרטיסי אשראי
193	282	314	פעילות בניירות ערך
54	56	76	עמלות הפצת מוצרים פנסיים ⁽³⁾
23	22	27	תפעול קופות גמל
34	39	68	טיפול באשראי
221	255	306	הפרשי המרה
43	40	53	פעילות סחר חוץ
43	38	31	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
107	100	109	עמלות הפצת ביטוח חיים
17	15	13	עמלות הפצת ביטוח דירות
42	41	44	עמלות אחרות
1,327	1,434	1,689	סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון
208	237	258	עמלות מעסקי מימון ⁽⁴⁾
1,535	1,671	1,947	סך כל העמלות

- (1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.
- (2) במטבע ישראלי ובמטבע חוץ.
- (3) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פנסיים.
- (4) לאחר השפעת מכירת סיכון באמצעות רכישת פוליסת ביטוח לערבויות חוק מכר בסך 69 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2020 ו-2019 - 72 ו-67 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות⁽⁵⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2021							
סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים
412	6	30	20	192	1	-	163
236	-	3	4	52	1	-	176
314	29	38	9	31	13	-	194
76	1	-	1	6	3	-	65
27	25	2	-	-	-	-	-
68	2	16	5	25	-	4	16
306	122	12	9	77	4	-	82
53	-	19	11	23	-	-	-
31	2	7	-	-	-	17	5
109	-	-	-	-	-	109	-
13	-	-	-	-	-	13	-
44	17	14	2	1	1	-	9
1,689	204	141	61	407	23	143	710
258	-	175	25	45	-	4	9
1,947	204	316	86	452	23	147	719

ניהול חשבון⁽²⁾

כרטיסי אשראי

פעילות בניירות ערך

עמלות הפצת מוצרים פיננסיים⁽³⁾

תפעול קופות גמל

טיפול באשראי

הפרשי המרה

פעילות סחר חוץ

הכנסות נטו משירות תיקי אשראי

עמלות הפצת ביטוח חיים

עמלות הפצת ביטוח דירות

עמלות אחרות

סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון

עמלות מעסקי מימון⁽⁴⁾

סך כל העמלות

2020 ⁽¹⁾							
סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים
356	5	20	16	167	8	-	140
190	-	2	3	36	1	-	148
282	42	41	6	20	24	-	149
56	1	1	-	3	2	3	46
22	22	-	-	-	-	-	-
39	1	9	2	15	-	6	6
255	113	11	8	56	13	-	54
40	-	13	9	18	-	-	-
38	3	4	-	-	-	22	9
100	-	-	-	-	-	100	-
15	-	-	-	-	-	15	-
41	10	13	1	-	5	3	9
1,434	197	114	45	315	53	149	561
237	-	168	20	35	-	7	7
1,671	197	282	65	350	53	156	568

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(2) במסגרת ישראל ובמסגרת חוץ.

(3) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.

(4) לאחר השפעת מכירת סיכון באמצעות רכישת פוליסת ביטוח לערבויות חוק מרכז בסך 69 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2020 - 72 מיליוני שקלים חדשים).

(5) סיווג ההכנסות למגזרי פעילות נעשה בהתאם לגישת ההנהלה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 5 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	(4)2020	2021	
26	41	18	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
20	16	18	שכר נאמנות
11	11	14	הכנסות משרותי אבטחה
10	4	5	הכנסות משכר דירה
-	51	206	הפחתת יתרת זכות נדחית, נטו
7	(2)98	26	אחרות
74	221	287	סך כל ההכנסות האחרות

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(2) כולל הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים בגין שיפוי מחברות ביטוח.

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	(3)2020	2021	
1,756	1,812	2,549	משכורות (לרבות מענקים)
57	23	41	הוצאה הנובעת מעסקאות המטופלות כעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים ⁽¹⁾
81	106	105	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
23	14	21	הטבות לזמן ארוך
428	427	507	ביטוח לאומי ומס שכר
			הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):
48	75	78	הטבה מוגדרת - עלות השירות ⁽²⁾
146	158	193	הפקדה מוגדרת
6	8	11	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה ⁽²⁾
17	21	31	הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים
2,562	2,644	3,536	סך כל המשכורות והוצאות הנלוות
51	50	46	מזה: משכורות והוצאות נלוות בחוץ לארץ

(1) ראה ביאור 23 - "עסקאות תשלום מבוסס מניות".

(2) ראה ביאור 22 - "זכויות עובדים".

(3) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 7 - הוצאות אחרות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	⁽¹⁾ 2020	2021	
76	79	105	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שירות)
67	68	87	שיווק ופרסום
41	43	51	תקשורת
139	219	318	מחשב
37	46	43	משרדיות
12	25	36	ביטוח
113	124	133	שירותים מקצועיים
9	10	13	שכר חברי דירקטוריון
15	7	8	הדרכה והשתלמויות
33	40	52	עמלות
36	31	31	רכב ונסיעות
78	72	153	אחרות
656	764	1,030	סך כל ההוצאות האחרות

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב

2019	2020 ⁽¹⁾	2021	
			מיסים שוטפים -
943	1,087	1,650	בגין שנת החשבון
7	4	2	בגין שנים קודמות
950	1,091	1,652	סך כל המיסים השוטפים
			שינויים במיסים נדחים -
82	(184)	78	בגין שנת החשבון
(3)	(4)	-	בגין שנים קודמות
79	(188)	78	סך כל המיסים הנדחים
1,029	903	1,730	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה
46	35	47	מזה - הפרשה למיסים על הכנסה בחוץ לארץ

ב. הטבלה אינה כוללת את השפעת המס בגין פריטים מסוימים המוכרים בכל תקופה ישירות בהון. השפעת המס של כל הפריטים שהוכרו ישירות בהון הסתכמה בגידול של 16 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021, לעומת קיטון של 6 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020 וגידול של 51 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.

ג. להלן התאמה בין סכום המס התיאורטי, שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין ההפרשה למיסים על הרווח, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

2019	2020 ⁽¹⁾	2021	
2,954	2,604	5,030	רווח לפני מס
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
1,010	890	1,720	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי מס (חסכון מס) בגין:
(3)	(3)	(3)	הכנסות חברות בנות בארץ ⁽²⁾
4	2	2	הכנסות חברות בנות בחוץ לארץ
(4)	(1)	(1)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(1)	-	2	הפרשי תיאום פחת, הפחתות ורווח הון
20	25	73	הוצאות אחרות לא מוכרות
(1)	5	12	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים מיסים בגין שנים קודמות:
3	2	4	סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים
1	3	2	אחרים
-	(20)	(81)	הפחתת יתרת זכות נדחית ⁽³⁾
1,029	903	1,730	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(2) כולל הכנסות מתאגידי עזר.

(3) הכרת הכנסה בגין יתרת הזכות הנדחית הנובעת מרכישת בנק אגוד החל מיום 30 בספטמבר 2020.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

יתרות ליום 31 בדצמבר							
שיעור מס ממוצע	2021	אחר (אם מהותי)	שינויים שנזקפו להון	שינויים	שינויים	2020 ⁽¹⁾	
				שנזקפו לרווח	שנזקפו לרווח כולל אחר		והפסד
%-ב							
							נכסי מסים נדחים⁽²⁾:
34.2	724	-	-	-	(197)	921	הפרשה להפסדי אשראי
33.5	217	-	-	-	87	130	הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים
34.1	723	-	-	5	36	682	עודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית הפסדים מועברים לצורך מס ⁽³⁾
34.2	6	-	-	-	(9)	15	אחר מפריטים כספיים
23.0	-	-	-	-	(2)	2	אחר מפריטים לא כספיים
34.2	8	-	-	-	(1)	9	אחר מפריטים לא כספיים
34.1	1,678	-	-	5	(86)	1,759	יתרת מסים נדחים, ברוטו
							הפרשה לנכס מס
34.1	1,678	-	-	5	(86)	1,759	יתרת נכסי מסים בניכוי הפרשה למס נדחים
							התחייבות מסים נדחים בגין⁽²⁾:
23.0	27	-	-	-	3	24	רכוש קבוע וחכירות
34.2	8	-	-	-	8	-	ניירות ערך ⁽⁴⁾
12.0	100	-	-	-	16	84	השקעות בחברות מוחזקות
34.2	(6)	-	-	(11)	-	5	אחר - מפריטים כספיים ⁽⁵⁾
34.2	7	-	-	-	(3)	10	אחר - מפריטים לא כספיים, נטו
34.2	67	-	-	-	(32)	99	עתודה למס בגין התאמות PPA
20.5	203	-	-	(11)	(8)	222	יתרת התחייבות מיסים נדחים ברוטו
							יתרת מסים נדחים, נטו
	1,475	-	-	16	(78)	1,537	

- (1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד.
- (2) להערכת הבנק, בגין כל המיסים הנדחים האמורים, יותר סביר מאשר לא שתוצאות הפעילות העתידית יפיקו הכנסה חייבת מספקת למימוש נכסי המיסים הנדחים.
- (3) הפסדים מועברים לצורך מס בגין חברות בנות בארץ.
- (4) שינויים בסעיף זה בגין רווח בסך של 9 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת רווח בסך של 23 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.
- (5) שינויים בסעיף זה בסך 11 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מרווחים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת הפסד בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים - המשך

יתרות ליום 31 בדצמבר							
שיעור מס ממוצע ב-%	2020	צירוף עסקים ⁽¹⁾	שינויים שנזקפו להון	שינויים	שינויים	2019	
				שנזקפו לרווח כולל אחר	שנזקפו לרווח והפסד		
							נכסי מסים נדחים⁽²⁾:
34.2	921	146	-	-	213	562	הפרשה להפסדי אשראי
33.4	130	41	-	-	(5)	94	הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים
34.2	682	191	-	(5)	17	479	עודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית הפסדים מועברים לצורך מס ⁽³⁾
34.2	15	22	-	-	(14)	7	אחר מפריטים כספיים
23.0	2	-	-	-	(5)	7	אחר מפריטים לא כספיים
34.2	9	-	(19)	-	2	26	יתרת מסים נדחים, ברוטו
34.1	1,759	400	(19)	(5)	208	1,175	הפרשה לנכס מס
-	-	-	-	-	-	-	יתרת נכסי מסים בניכוי הפרשה למס נדחים
34.1	1,759	400	(19)	(5)	208	1,175	
							התחייבות מסים נדחים בגין⁽²⁾:
23.0	24	-	-	-	1	23	רכוש קבוע וחכירות
-	-	-	-	-	-	-	ניירות ערך ⁽⁴⁾
12.0	84	-	-	-	24	60	השקעות בחברות מוחזקות
34.2	5	-	-	1	-	4	אחר - מפריטים כספיים ⁽⁵⁾
34.2	10	10	-	-	-	-	אחר - מפריטים לא כספיים, נטו
34.2	99	104	-	-	(5)	-	עתודה למס בגין התאמות PPA
24.6	222	114	-	1	20	87	יתרת התחייבות מיסים נדחים ברוטו
							יתרת מסים, נטו
	1,537	286	(19)	(6)	188	1,088	

- (1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.
- (2) להערכת הבנק, בגין כל המיסים הנדחים האמורים, יותר סביר מאשר לא שתוצאות הפעילות העתידית יפיקו הכנסה חייבת מספקת למימוש נכסי המיסים הנדחים.
- (3) הפסדים מועברים לצורך מס בגין חברה בת בארץ ובחוץ לארץ.
- (4) שינויים בסעיף זה בגין רווח בסך של 23 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת רווח בסך של 50 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.
- (5) שינויים בסעיף זה בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהפסדים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת הפסד בסך של 2 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ה. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2017 מכיר הבנק בהתחייבות מס נדחה בגין הרווחים הלא מחולקים של חברות הבנות אשר נצברו מיום 1 בינואר 2017. סך ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2021 הינה כ-100 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 כ-84 מיליוני שקלים חדשים).

ו. לבנק חברת בת בהולנד (יונייטד מזרחי חברה לאחזקות בינלאומיות בע"מ ב.ו. הולנד). לחברה בהולנד הפסדים צבורים מועברים משנים קודמות, אולם לאלה אין השפעה על חבות המס של הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ז. שינויי חקיקה בתחום המס

1. מס חברות

ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות, הפעימה הראשונה לשיעור של 24% החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך. יתרות המסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך.

2. מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו - 2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ-18% ל-17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד ל-35% בשנת 2017 ול-34.2% משנת 2018 ואילך.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן:

שנת המס	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור המס הכולל
2018 ואילך	17%	23%	34.19%

חבות המס בחברות הבנות של הבנק נקבעות על פי שיעורי המיסים החלים באותה המדינה. בגין סניפי חוץ לארץ משלים הבנק את חבות המס לשיעורים בישראל.

ח. לבנק הוצאו שומות עד וכולל שנת המס 2016.

לבנק הוצאו שומות ניכיים בהסכם לגבי השנים עד וכולל שנת המס 2017.

לבנק יחב שומות מס עד וכולל שנת המס 2019.

לבנק אגוד שומות מס עד וכולל שנת המס 2013. בגין השנים 2014-2017 חתם הבנק על הסכם שומות עם רשות המיסים למעט סוגיה שאינה מהותית לדוחות הכספיים.

ו. בהמשך להשלמת רכישת 100% מהון המניות המונפק והנפרע ומזכויות ההצבעה בבנק אגוד ביום 30 בספטמבר 2020, ולהתקשרות בין הבנק לבין בנק אגוד בהסכם למיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק ביום 29 בנובמבר 2020, התקבל ביום 10 במאי 2021 אישור מרשות המיסים, במסגרת החלטת מיסוי, כי המיזוג של בנק אגוד עם ולתוך הבנק הינו פטור ממס בהתאם להוראות חלק ה'2 לפקודה. מועד המיזוג לצורכי מס נקבע ליום 31 בדצמבר 2020, והוא קובע כי יראו את כל נכסיו, זכויותיו והתחייבויותיו של בנק אגוד כמועברים לבנק החל ממועד זה, בסופו של הליך המיזוג, יחוסל בנק אגוד כחברה עצמאית. וזאת בכפוף לעמידה בתנאים והגבלות בהחלטת המיסוי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. השינויים במרכיבי הרווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר									
2019			2020			2021			
לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני	
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:									
התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן									
117	(62)	179	112	(58)	170	55	(30)	85	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מההתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה ששווה מחדש לדוח רווח והפסד ⁽⁴⁾
(23)	12	(35)	(66)	35	(101)	(39)	21	(60)	
94	(50)	144	46	(23)	69	16	(9)	25	שינוי נטו במהלך התקופה
התאמות מתרגום									
-	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)	שינוי נטו במהלך התקופה
גידור תזרים מזומנים									
4	(2)	6	2	(1)	3	(22)	11	(33)	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים (רווחים) הפסדים נטו בגין גידור תזרים מזומנים ששווה מחדש לדוח רווח והפסד
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4	(2)	6	2	(1)	3	(22)	11	(33)	שינוי נטו במהלך התקופה
הטבות לעובדים									
(123) ⁽⁴⁾	65	(188)	(22) ⁽⁴⁾	11	(33)	(55) ⁽⁴⁾	27	(82)	רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה
24	(12)	36	31	(16)	47	42	(22)	64	הפסדים נטו ששווה מחדש לדוח רווח והפסד ⁽³⁾
(99)	53	(152)	9	(5)	14	(13)	5	(18)	שינוי נטו במהלך התקופה
(1)	1	(2)	57	(29)	86	(20)	7	(27)	סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה
(15)	9	(24)	1	(1)	2	7	(4)	11	סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
14	(8)	22	56	(28)	84	(27)	11	(38)	סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפרטים ראה ביאור 3 א.2.
- (2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
- (3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. לפרטים ראה ביאור 22 ג.2.
- (4) כולל בעיקר השפעת שינויים בריבית על ההתחייבות האקטוארית וכן הפחתה של קרן ההון מתוכנית ההתייעלות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	
84,450	93,672	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
2,120	1,595	פיקדונות בבנקים מסחריים
86,570	95,267	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים
85,465	94,661	מזה : מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

לפרטים בדבר שיעבודים ראה ביאור 27 להלן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 12 - ניירות ערך

ליום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

התאמות לשווי הוגן שטרם הוכרו				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון				
2,634	2,634	62	(5)	2,691
271	271	4	-	275
29	29	-	-	29
2,934	2,934	66	(5)	2,995
סך כל איגרות החוב המוחזקות לפידיון				
של ממשלת ישראל				
של מוסדות פיננסיים בישראל				
של אחרים בישראל				
(2) איגרות חוב זמינות למכירה				
7,314	7,244	110	(40)	7,314
2,035	2,035	1	(1)	2,035
326	323	3	-	326
177	176	2	(1)	177
6	6	-	-	6
712	659	55	(2)	712
253	232	21	-	253
10,823	10,675	192	(44)	10,823
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
של ממשלת ישראל				
של ממשלות זרות ⁽³⁾				
של מוסדות פיננסיים בישראל				
של מוסדות פיננסיים זרים				
מגובי נכסים (ABS)				
של אחרים בישראל				
של אחרים זרים				

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

התאמות לשווי הוגן שטרם מומשו ⁽⁵⁾				
הערך במאזן	עלות	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
706	574	134	(2)	706
414	403	11	-	414
14,463	14,183	392	(51)	14,524
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר				
עלות מופחתת (במניות-עלות)				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
473	465	9	(1)	473
4	4	-	-	4
24	23	2	(1)	24
49	47	2	-	49
550	539	13	(2)	550
20	21	4	(5)	20
570	560	17	(7)	570
סך כל ניירות הערך למסחר				
סך כל ניירות הערך⁽²⁾				
15,033	14,743	409	(58)	15,094
סך כל ניירות הערך חוב				
מידע נוסף לגבי אגרות חוב				
יתרת חוב רשומה של-				
45	אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית			
45				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלוים בסך 1,079 מיליוני שקלים חדשים וניירות ערך שהועמדו כבטחון למלוים בסך 143 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) אגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
- (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (6) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק הערות:
- לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאורים 2, 3 ו-3.3. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א.4.
- ההבחנה בין אגרות חוב של ישראל לבין אגרות חוב של זרים נערכה בהתאם לסדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

התאמות לשווי הוגן שטרם הוכרו					
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן	
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון					
3,378	-	63	3,315	3,315	של ממשלת ישראל
374	-	6	368	368	של מוסדות פיננסיים בישראל
32	-	-	32	32	של אחרים בישראל
3,784	-	69	3,715	3,715	סך כל איגרות החוב המוחזקות לפידיון
רווח כולל אחר מצטבר⁽⁴⁾					
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן	
(2) איגרות חוב זמינות למכירה					
9,798	(2)	72	9,728	9,798	של ממשלת ישראל
451	-	5	446	451	של ממשלות זרות ⁽³⁾
252	-	2	250	252	של מוסדות פיננסיים בישראל
227	-	2	225	227	של מוסדות פיננסיים זרים
33	-	-	33	33	מגובי נכסים (ABS)
683	-	30	653	683	של אחרים בישראל
294	-	8	286	294	של אחרים זרים
11,738	(2)	119	11,621	11,738	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

התאמות לשווי הוגן שטרם מומשו ⁽⁵⁾				
הערך במאזן	עלות	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
426	355	71	-	426
216	216	-	-	216
(3) השקעה במניות שאינן למסחר				
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ⁽⁶⁾				
15,879	15,691	259	(2)	15,948
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר				
התאמות לשווי הוגן שטרם מומשו ⁽⁵⁾				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
1,342	1,348	2	(8)	1,342
2	2	-	-	2
20	19	1	-	20
27	26	1	-	27
1,391	1,395	4	(8)	1,391
(4) איגרות חוב למסחר				
של ממשלת ישראל				
של מוסדות פיננסיים בישראל				
של אחרים בישראל				
של אחרים זרים				
20	20	-	-	20
סך כל איגרות חוב למסחר				
1,411	1,415	4	(8)	1,411
סך כל ניירות הערך למסחר				
17,290	17,106	263	(10)	17,359
סך כל ניירות הערך⁽²⁾				
(5) מידע נוסף לגבי איגרות חוב				
יתרת חוב רשומה של-				
47	איגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית			
47				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) מזה: ניירות ערך ששוועבדו למלווים בסך 1,018 מיליוני שקלים חדשים וניירות ערך שהועמדו כבטחון למלווים בסך 150 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
- (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (6) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נציפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
- הערות:
- לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים ד2, ד3, ד4, ד5, ד6, ד7, ד8, ד9, ד10, ד11, ד12, ד13, ד14, ד15, ד16, ד17, ד18, ד19, ד20, ד21, ד22, ד23, ד24, ד25, ד26, ד27, ד28, ד29, ד30, ד31, ד32, ד33, ד34, ד35, ד36, ד37, ד38, ד39, ד40, ד41, ד42, ד43, ד44, ד45, ד46, ד47, ד48, ד49, ד50, ד51, ד52, ד53, ד54, ד55, ד56, ד57, ד58, ד59, ד60, ד61, ד62, ד63, ד64, ד65, ד66, ד67, ד68, ד69, ד70, ד71, ד72, ד73, ד74, ד75, ד76, ד77, ד78, ד79, ד80, ד81, ד82, ד83, ד84, ד85, ד86, ד87, ד88, ד89, ד90, ד91, ד92, ד93, ד94, ד95, ד96, ד97, ד98, ד99, ד100.
- ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל לבין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(6) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב זמינות למכירה ומוחזקות לפידיון הנמצאות בפודיצית הפסד שטרם מומשו:

12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				
שווי הוגן ⁽⁴⁾ הפסדים שטרם הוכרו				שווי הוגן ⁽⁴⁾ הפסדים שטרם הוכרו				
(לפידיון- עלות מופחתת)				(לפידיון- עלות מופחתת)				
סך הכל	40%-20%	20%-0%	סך הכל	סך הכל	40%-20%	20%-0%	סך הכל	
ליום 31 בדצמבר 2021								
-	-	-	5	-	-	-	5	202
								איגרות חוב המוחזקות לפידיון של ממשלת ישראל
-	-	-	5	-	-	-	5	202
								סך כל איגרות חוב המוחזקות לפידיון
								איגרות חוב זמינות למכירה של ממשלת ישראל
8	-	8	602	32	-	-	32	2,029
								של ממשלת ישראל
-	-	-	-	1	-	-	1	1,834
								של ממשלות זרות ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	(3)-	25
								של מוסדות פיננסיים בישראל
-	-	-	-	1	-	-	1	38
								של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	-	-	(3)-	1
								מגובי נכסים (ABS)
-	-	-	-	2	-	-	2	75
								של אחרים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	(3)-	5
								של אחרים זרים
8	-	8	602	36	-	-	36	4,007
								סך כל איגרות חוב זמינות למכירה
ליום 31 בדצמבר 2020								
-	-	-	-	-	-	-	(3)-	20
								איגרות חוב המוחזקות לפידיון של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	20
								סך כל איגרות חוב המוחזקות לפידיון
								איגרות חוב זמינות למכירה של ממשלת ישראל
1	-	1	9	1	-	-	1	390
								של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	-	-	(3)-	31
								של ממשלות זרות ⁽²⁾
1	-	1	9	1	-	-	1	421
								סך כל איגרות חוב זמינות למכירה

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

(3) יתרה נמוכה מ-0.5 מיליוני שקלים חדשים.

(7) ניירות ערך מגובי נכסים ומגובי משכנתאות

רווח כולל אחר מצטבר				הערך במאזן		
שווי הוגן	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	עלות מופחתת	שווי הוגן	
ליום 31 בדצמבר 2021						
6	-	-	6	6	6	אגרות חוב מגובות נכסים
6	-	-	6	6	6	סך כל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה
ליום 31 בדצמבר 2020						
33	-	-	33	33	33	אגרות חוב מגובות נכסים
33	-	-	33	33	33	סך כל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 לא קיימת יתרת ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2021						
סך הכל	בנקים וממשלות		פרטי אחר	אשראי לציבור		
	סך הכל	סך הכל		לדיוור	מסחרי	
						יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾
74,431	10,070	64,361	564	36	63,761	שנבדקו על בסיס פרטי
209,170	-	209,170	24,286	175,722	9,162	שנבדקו על בסיס קבוצתי
177,198	-	177,198	-	175,722	1,476	מזה: לפי עומק הפיגור
283,601	10,070	273,531	24,850	175,758⁽²⁾	72,923	סך הכל חובות
						מזה:
476	-	476	66	-	410	חובות פגומים בארגון מחדש
876	1	875	22	36	817	חובות פגומים אחרים
1,352	1	1,351	88	36	1,227	סך הכל חובות פגומים
1,316	-	1,316	26	1,264	26	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
753	-	753	79	-	674	חובות בעייתיים אחרים
3,421	1	3,420	193	1,300	1,927	סך הכל חובות בעייתיים
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
982	1	981	21	1	959	שנבדקו על בסיס פרטי
1,122	-	1,122	217	803	102	שנבדקו על בסיס קבוצתי
808	-	808	-	803	5	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
2,104	1	2,103	238	804	1,061	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
313	-	313	15	1	297	מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 11,145 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטי בסך של 11 מיליוני שקלים חדשים והפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 609 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים ראה ביאור 6.1.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽⁴⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי - המשך

31 בדצמבר 2020						
בנקים		אשראי לציבור				
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽⁴⁾
70,403	12,880	57,523	948	97	56,478	שנבדקו על בסיס פרטני
190,435	-	190,435	23,220	156,484	10,731	שנבדקו על בסיס קבוצתי
158,435	-	158,435	-	156,484	1,951	מזה: לפי עומק הפיגור
260,838	12,880	247,958	24,168	156,581⁽²⁾	67,209	סך הכל חובות
						מזה:
589	-	589	75	-	514	חובות פגומים בארגון מחדש
1,111	-	1,111	21	97	993	חובות פגומים אחרים
1,700	-	1,700	96	97	1,507	סך הכל חובות פגומים
1,228	-	1,228	24	1,176	28	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
798	-	798	81	12	705	חובות בעייתיים אחרים
3,726	-	3,726	201	1,285	2,240	סך הכל חובות בעייתיים
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽⁴⁾
1,041	2	1,039	37	1	1,001	שנבדקו על בסיס פרטני
1,394	-	1,394	279	941	174	שנבדקו על בסיס קבוצתי
951	-	951	-	941	10	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
2,435	2	2,433	316	942	1,175	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
339	-	339	22	1	316	מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 9,349 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך של 10 מיליוני שקלים חדשים והפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 732 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים ראה ביאור 6.1.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
1,383	942	340	2,665	2	2,667	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
(88)	(133)	(56)	(277)	(1)	(278)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(241)	(10)	(143)	(394)	-	(394)	מחיקות חשבונאיות ⁽⁴⁾
165	3	98	266	-	266	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽⁴⁾
(76)	(7)	(45)	(128)	-	(128)	מחיקות חשבונאיות, נטו
37	2	15	54	-	54	אחר ⁽²⁾
1,256	804	254	2,314	1	2,315	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
195	-	16	211	-	211	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
634	279	136	1,049	1	1,050	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(304)	(12)	(153)	(469)	-	(469)	מחיקות חשבונאיות ⁽⁴⁾
119	1	76	196	-	196	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽⁴⁾
(185)	(11)	(77)	(273)	-	(273)	מחיקות חשבונאיות, נטו
69	-	8	77	-	77	רכישת בנק אגוד
1,383	942	340	2,665	2	2,667	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
208	-	24	232	-	232	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
222	44	101	367	(3)	364	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(237)	(15)	(155)	(407)	-	(407)	מחיקות חשבונאיות ⁽⁴⁾
114	1	64	179	-	179	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽⁴⁾
(123)	(14)	(91)	(228)	-	(228)	מחיקות חשבונאיות, נטו
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
110	-	9	119	-	119	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פייגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת הפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנסדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פייגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

(2) תנועה בהפרשה להפסדי אשראי בחברת בת, שיוחסה בעיקרה לעלות הרכישה במועד האיחוד לראשונה, ולכן אינה נכללת במאזן המאוחד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 14 - אשראי לממשלות

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	
60	74	אשראי לממשלת ישראל
553	403	אשראי לממשלות זרות
613	477	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב הסעיף:

2020	2021	
חברות כלולות	חברות כלולות	
(4)	34	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
35	35	כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון
31	69	סך כל ההשקעות
		מזה:
(16)	(26)	הפסדים שנצברו ממועד הרכישה
		סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה:
(1)	(2)	התאמות מתרגום דוחות כספיים

ב. חלק התאגיד הבנקאי ברווחי חברות כלולות, נטו:

2019	2020	2021	
-	1	(10)	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים), נטו, של חברות כלולות ⁽²⁾⁽⁴⁾

(1) לא קיימים הפסדים ו/או ביטול הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות.

(2) השפעת המס על רווחי החברות הכלולות נמוכה מ-1 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פרטים על החברה	חלק בהון המקנה		חלק בזכויות ההצבעה	
	זכויות לקבלת רווחים	זכויות לקבלת רווחים	חלק בזכויות ההצבעה	חלק בזכויות ההצבעה
	ליום 31 בדצמבר			
	2021	2020	2021	2020
1. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות ⁽⁴⁾ :				
(1) חברות מאוחדות				
בנק אגוד לישראל בע"מ ⁽²⁾	100%	100%	100%	100%
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ⁽³⁾	50%	50%	50%	50%
טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ	100%	100%	100%	100%
מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד) ⁽⁴⁾	100%	100%	100%	100%
אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ ⁽⁵⁾	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ ⁽⁶⁾	100%	100%	100%	100%
(2) חברות מאוחדות עיקריות של חברה שאוחדה של בנק אגוד לישראל בע"מ ⁽⁷⁾				
אגוד השקעות ויזום (א.ש.י) בע"מ	100%	100%	100%	100%
אגוד ליסינג בע"מ	100%	100%	100%	100%
חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ ⁽⁶⁾	100%	100%	100%	100%
כרמל-אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ	100%	100%	100%	100%
לבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ	100%	100%	100%	100%
אגוד הנפקות בע"מ ⁽⁵⁾	100%	100%	100%	100%
אגודים סוכנות לביטוח	100%	100%	100%	100%

31 בדצמבר 2021		
עלות	הפחתה נצברת	יתרה מופחתת
140	53	87

ד. יתרת מוניטין בגין חברות מוחזקות:⁽⁸⁾⁽⁹⁾

- (1) ברשימה לעיל לא נכללו חברות בבעלות ובשליטה מלאה שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק, או חברות המספקות שירותים לבנק ושנכסיהן, התחייבויותיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוח הכספי של הבנק.
- (2) יתרת זכות נדחית בגין רכישת בנק אגוד נכללת במאזן המאוחד בסעיף "התחייבויות אחרות", לפרטים נוספים בדבר רכישת בנק אגוד ראה ביאור 35.
- (3) יתרת המוניטין בגין רכישת בנק יהב נכללת במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- (4) החברה הינה חברה הרשומה בהולנד. ביום 21 במאי 2021 הושלמה מכירת יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד - בנק מסחרי הרשום בשוויץ, אשר הייתה חברה מאוחדת של מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד).
- (5) ביום 13 ביוני 2021 הושלם המיזוג של מזרחי טפחות הנפקות בע"מ עם אגוד הנפקות בע"מ.
- (6) ביום 2 במאי 2021 הושלם המיזוג של מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ עם החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ.
- (7) הבנק פועל, ככל הניתן, למיזוג חברות הבנות של בנק אגוד עם ולתוך חברות הבנות של הבנק.
- (8) יתרת המוניטין נכללת גם מוניטין בגין רכישת טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2021 מסתכמת בכ-14 מיליוני שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2020 וביום 31 בדצמבר 2019), ובגין רכישת בנק אדנים למשכנתאות בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2021 מסתכמת בכ-4 מיליוני שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2020 וביום 31 בדצמבר 2019).
- (9) לרבות, יתרת מוניטין הכלולה במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- (10) לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים, התאמות בגין הצגת ניירות ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן ושינויים ברווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים.
- (11) כולל הפסד עקב ייסוף של השקל ביחס לשער החליפין של מטבעות חוץ בסך של כ-12 מיליון שקלים חדשים (בשנת 2020 הפסד של כ-4 מיליון שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

סעיפים אחרים שנצברו בהון העצמי ⁽¹⁰⁾		דיבידנד שנרשם		תרומה לרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		השקעות הוניות אחרות		יתרת מוניטין ⁽³⁾		השקעה במניות לפי שווי מאזנו ⁽⁹⁾	
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						ליום 31 בדצמבר	
2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
-	-	-	-	19	211	500	500	-	-	3,051	3,071
(1)	8	-	(15)	92	102	-	-	69	69	934	1,028
-	-	-	-	67	70	-	-	-	-	1,195	1,265
-	-	-	-	(3) ⁽¹¹⁾	(11)	-	-	-	-	225	225
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	28
-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	60	95
-	-	-	-	23	18	-	-	-	-	84	171
1	10	-	-	11	6	-	-	-	-	266	149
-	-	-	-	7	34	-	-	-	-	801	835
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	68	-
-	-	-	(2)	1	2	-	-	-	-	105	105
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	43	44
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	32	-
-	-	-	-	1	4	-	-	-	-	18	22

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 16 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) ⁽¹⁾	א. ההרכב עלות הנכסים
4,886	2,310	1,328	1,248	עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2019
297	221	36	40	תוספות
(76)	-	-	(76)	גריעות
1,366	519	380	467	איחוד לראשונה בנק אגוד ⁽²⁾
6,473	3,050	1,744	1,679	עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2020
349	253	48	48	תוספות
(54)	-	(4)	(50)	גריעות
6,768	3,303	1,788	1,677	עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2021
3,429	1,771	1,080	578	פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2019
276	198	40	38	פחת
7	7	-	-	ירידת ערך
(44)	-	-	(44)	גריעות
1,062	481	349	232	איחוד לראשונה בנק אגוד ⁽²⁾
4,730	2,457	1,469	804	פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2020
339	233	59	47	פחת
-	-	-	-	ירידת ערך
(35)	-	(4)	(31)	גריעות
5,034	2,690	1,524	820	פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2021
1,457	539	248	670	הערך בספרים⁽³⁾ ליום 31 בדצמבר 2019
1,743	593	275	875	ליום 31 בדצמבר 2020
1,734	613	264	857	ליום 31 בדצמבר 2021
	23.6%	13.7%	4.0%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2020
	23.8%	13.9%	4.1%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2021

ב. פרטים נוספים

להלן שיעורי הפחת:

4%-2%	בניינים
7%	שיפורים במושכר
25%-6%	ציוד משרדי וריהוט
20%-15%	כלי רכב
33%-20%	מחשוב, זכויות שימוש ועלויות תוכנה

- (1) התקנות, זכויות במושכר ותשלומים על חשבון חלק מהבניינים וזכויות החכירה בסך כ- 132 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 כ-109 מיליוני שקלים חדשים) טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם הבנק או החברות המאוחדות שלו.
- (2) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.
- (3) כולל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021 של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהונן, בסך של 538 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 444 מיליוני שקלים חדשים וליום 31 בדצמבר 2019 - 401 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר מדיניות היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 8.ד.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 16 - בניינים וציוד - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. נכסים שאינם בשימוש הקבוצה (יתרה להפחתה):

מאוחד		
31 בדצמבר		
2020	2021	
34	26	שאינם מיועדים למכירה
26	26	מזה - מושכרים לאחרים
6	-	מיועדים למכירה ⁽⁴⁾

(4) בנוסף, קיימים נכסים בשימוש הקבוצה המיועדים למכירה ליום 31 בדצמבר 2021 בסך של 200 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 2 מיליוני שקלים חדשים).

ד. ליום 31 בדצמבר 2021 לקבוצת הבנק קיימת התחייבות לרכישת בניינים ושיפוצים בסך 14 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2020 - 18 מיליוני שקלים חדשים).

ה. בשנת 2017 רכש הבנק קרקע במטרה לרכז, ככל האפשר, את יחידות המטה של הבנק, באתר מרכזי אחד, בלוד. עלות הרכישה הסתכמה לסך של 27 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים בדבר ההתקשרות, השפעתה על הדוחות הכספיים והקלות הוניות שאישר הפיקוח על הבנקים הנוגעות להתייעלות בתחום הנדל"ן, ראה ביאור 25.

ו. מידע בגין חכירות

הוצאות בגין חכירות:

2020	2021	
118	153	הוצאות בגין חכירה תפעולית
118	153	סך הכל הוצאות בגין חכירות

מידע נוסף על חכירות:

2020	2021	
40	16	רווח הון מעסקאות מכירה וחכירה בחזרה, נטו
104	140	תזרימי מזומנים בגין פעילות שוטפת בגין חכירות תפעוליות
24	173	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות
4.2	4.5	יתרת תקופה משוקללת ממוצעת (בשנים)
1.2	1.3	ריבית היוון משוקללת ממוצעת

תזרימי מזומנים לא מהוונים והתחייבויות בין חכירות תפעוליות לפי תקופות לפירעון:

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2021		
תזרימי מזומנים לא מהוונים בגין חכירה	תזרימי מזומנים התחייבות לא מהוונים בגין חכירה	תזרימי מזומנים התחייבות בגין חכירה	תזרימי מזומנים לא מהוונים בגין חכירה	
36	36	107	107	עד שנה
111	112	91	92	מעל שנה עד שנתיים
92	93	78	80	מעל שנתיים עד 3 שנים
80	83	63	65	מעל 3 שנים עד 4 שנים
64	67	44	47	מעל 4 שנים עד 5 שנים
248	280	234	273	מעל 5 שנים
631	671	617	664	סך הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 17 - נכסים אחרים סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2020	2021	
1,759	1,678	מיסים נדחים לקבל, נטו ⁽⁴⁾
278	114	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
202	130	הכנסות לקבל
79	118	הוצאות הנפקה של איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ⁽²⁾
630	614	נכס זכות שימוש בגין חכירה תפעולית ⁽³⁾
438	417	חייבים אחרים ויתרות חובה
3,386	3,071	סך כל הנכסים האחרים

- (1) לפרטים נוספים ראה ביאור 8.
(2) לפרטים בדבר אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים ראה ביאור 20.
(3) לפרטים בדבר נכס זכות שימוש בגין חכירה תפעולית ראה ביאור 16.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 18 - פיקדונות הציבור

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

2020	2021	
		בישראל
		לפי דרישה
91,615	103,889	אינם נושאים ריבית
40,893	47,151	נושאים ריבית
132,508	151,040	סך הכל לפי דרישה
147,105	152,698	לזמן קצוב
279,613	303,738	סך הכל פיקדונות בישראל⁽¹⁾
		מחוץ לישראל
		לפי דרישה
961	492	אינם נושאים ריבית
3	1	נושאים ריבית
964	493	סך הכל לפי דרישה
3,647	3,693	לזמן קצוב
4,611	4,186	סך הכל פיקדונות מחוץ לישראל
284,224	307,924	סך הכל פיקדונות הציבור
		(1) מזה:
135,165	139,715	פיקדונות של אנשים פרטיים
47,566	61,365	פיקדונות של גופים מוסדיים
96,882	102,658	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

2020	2021	
		תקרת הפיקדון (במיליוני ש"ח)
94,031	95,170	עד 1
73,376	78,746	מעל 1 עד 10
41,781	44,740	מעל 10 עד 100
35,060	36,591	מעל 100 עד 500
39,976	52,677	מעל 500
284,224	307,924	סך הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 19 - פיקדונות מבנקים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2020	2021	
		בישראל
		בנקים מסחריים:
670	1,085	פיקדונות לפי דרישה
612	707	פיקדונות לזמן קצוב
253	299	קיבולים
		בנקים מרכזיים:
2,200	4,877	פיקדונות לזמן קצוב
		מחוץ לישראל
		בנקים מסחריים:
37	24	פיקדונות לפי דרישה
-	-	פיקדונות לזמן קצוב
7	-	קיבולים
3,779	6,992	סך כל הפיקדונות מבנקים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע בשנים ⁽⁴⁾	
2021	2020			
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות:				
במטבע ישראלי לא צמוד				
	6,957	1.78%	1.80	איגרות חוב
	192	4.27%	1.57	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
במטבע ישראלי צמוד למדד				
	18,311	0.75%	3.97	איגרות חוב
	4,823	2.06%	6.46	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות:				
במטבע ישראלי צמוד למדד				
	3,163	4.64%	3.55	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
במטבע חוץ דולר				
	-	3.10%	4.55	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
33,446	38,046	1.50%	3.80	סך הכל איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

- (1) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
 (3) בזמן פירוק, עומדים לפירעון לאחר יתר ההתחייבויות, כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק שנכללים בסעיף זה.
 (4) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.

א. ביום 30 באוקטובר 2006 אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק אשר ייחשבו למכשירי הון מורכבים ("הון משני עליון"), כהגדרת המונח בהוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין, ובהתאם לאישור שהתקבל מהפיקוח על הבנקים ביום 12 בנובמבר 2006, וזאת בהיקף של עד 500 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון נדחים הינם תעודות התחייבות, אשר בקרות אירועים מסוימים המוגדרים מראש בתנאיהם, יומרו, בדרך של המרה כפויה ועל פי נוסחה מוגדרת מראש, למניות של הבנק. ביום 15 בנובמבר 2006 קבעה מעלות החברה הישראלית לדירוג נירות ערך בע"מ, דירוג של AA- לשטרי ההון הנדחים שהונפקו. הדירוג של שטרי ההון הנדחים בהנפקה זו מתבסס על הדירוג של איגרות החוב של הבנק לרבות כתבי התחייבות נדחים, בשינויים המתחייבים מתנאי שטרי ההון הנדחים.

ביום 15 בספטמבר 2009 חתם הבנק עם הנאמן לשטרי ההון הנדחים (סדרה א') של הבנק על תוספת מתקנת לשטר הנאמנות מיום 16 בנובמבר 2006, שתחולתה ממועד החתימה ("התיקון"). בהתאם לתיקון, ייחחק משטר ההון הסעיף הקובע כי תשלום הריבית למחזיקי שטרי ההון יושעה, בין היתר, במקרה בו "בתקופה של שישה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר" (כלומר - אם הסיכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין שישה רבעונים רצופים, הינו שלילי).

ביום 4 בינואר 2017 קבעה מעלות כי דירוג שטרי ההון הנדחים, אשר מוכרים כהון רובד 2, בהתאם להוראות המעבר של באזל III הוא +A1. יתרת שטרי ההון הנדחים (סדרה א') ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-2,101 מיליוני שקלים חדשים, ערך נקוב בסך 1,623 מיליוני שקלים חדשים שהונפקו תמורת כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים. שטרי ההון נפרעו לאחר תאריך המאזן, בתאריך 2 בינואר 2022.

ב. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ ("להלן: "החברה"), חברה בשליטה ובבעלות מלאים של הבנק, הנפיקה לציבור במסגרת תשקיפים, איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים צמודים למדד המחירים לצרכן, בערך נקוב של 24,515 מיליוני שקלים חדשים וכן איגרות חוב שאינן צמודות בערך נקוב של 6,640 מיליוני שקלים חדשים, נכון ליום 31 בדצמבר 2021, והפקידה את תמורת ההנפקה בבנק למטרת הפעילות העסקית השוטפת שלו.

במהלך שנת 2021 הנפיקה החברה איגרות חוב מסדרה חדשה (סדרה 62) צמודות למדד המחירים לצרכן בערך נקוב של כ-3,377 מיליוני שקלים חדשים, איגרות חוב (סדרה 46) בדרך של הרחבת סדרה, צמודות למדד, בערך נקוב של כ-1,017 מיליוני שקלים חדשים וכן איגרות חוב (סדרה 52) בדרך של הרחבת סדרה, צמודות למדד, בערך נקוב של כ-545 מיליוני שקלים חדשים. התמורה ברוטו שנתקבלה בגין שלוש הסדרות מסתכמת בסך 5,400 מיליוני שקלים חדשים. כמו כן, ביום 13 ביוני 2021 השלם מיזוג אגוד הנפקות בע"מ עם ולתוך טפחות הנפקות ובמסגרתו הועברו כל הנכסים וההתחייבויות אל טפחות הנפקות, כולל מלאי סדרות כתבי התחייבות ואגרות חוב שהונפקו על ידי אגוד הנפקות בע"מ. במסגרת המיזוג, מוזגו לחברה אגרות חוב וכתבי התחייבות (סדרות 61-54) בערך נקוב כולל של 3,631 מיליוני שקלים חדשים. שטרי ההון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ביום 12 בספטמבר 2021, ביצעה טפחות הנפקות פדיון מוקדם כפוי של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo מסדרה 55 בסכום של כ-222 מיליוני שקלים ערך נוכחי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - המשך

א. בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 600 מיליוני שקלים חדשים. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

כתבי ההתחייבות כוללים מנגנון לספיגת הפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים. במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתבי ההתחייבות. במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא. לפי חברת הדירוג Standard & poors Maalot, דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים הוא ilAA-. בחודשים יולי 2016 ואוגוסט 2017, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים ובסכום של 120 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

בחודש אוגוסט 2018, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית, כתבי התחייבויות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) בסך 180 מיליוני שקלים חדשים. בכתבי ההתחייבויות הנדחים נקבע כי בהתקיים אירוע מכונן לאי קיימות תימחק קרן המכשיר. כתבי ההתחייבויות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

ביום 7 באפריל 2021 הנפיק הבנק למשקיעים מוסדיים, בהצעה פרטית בינלאומית, ובחיתום של גופים פיננסיים בינלאומיים, כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) בסכום של 600 מיליון דולר. כתבי ההתחייבות הנדחים מוכרים כהון רובד 2.

בחודש יולי 2021, גייס בנק יהב הון משני באמצעות הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) בסך של 320 מיליוני שקלים חדשים, מתוכם 220 מיליוני שקלים חדשים הונפקו לבנק. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל 3 ומוכרים כהון רובד 2. בנוסף, פדה בנק יהב, בחודש יולי 2021, בפדיון מוקדם מלא, לאחר קבלת אישור בנק ישראל, כתבי התחייבות נדחים בסכום כולל של כ- 218 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 21 - התחייבויות אחרות סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2020	2021	
222	203	עתודה למיסים נדחים, נטו ⁽¹⁾
1,909	2,382	עודף העתודה לפיצויי פטורים, פרישה ופנסיה על היעודה ⁽²⁾
206	241	הכנסות מראש
1,403	1,027	יתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד
591	832	הוצאות לשלם
244	215	הפרשה לחופשה ולמענקי יובלות
116	147	ערבויות לפירעון
232	211	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים
5,431	2,894	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
986	2,057	שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר
631	617	התחייבויות בגין חכירות תפעוליות ⁽³⁾
1,475	2,920	זכאים אחרים ויתרות זכות
13,446	13,746	סך כל ההתחייבויות האחרות

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 8.

(2) לפרטים נוספים ראה ביאור 22, זכויות עובדים.

(3) לפרטים בדבר התחייבויות בגין חכירות תפעוליות ראה ביאור 16.

א. תיאור ההטבות

- להלן תמצית תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, מר משה וידמן.
מר משה וידמן מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק בהיקף של משרה מלאה, החל מיום 1 בדצמבר 2012.
ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר וידמן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים") וכן בשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא תגמול ("מדיניות התגמול החדשה").
לפרטים מלאים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017, ולדיווח מיום 14 בפברואר 2017.
תקופת ההעסקה בהתאם להסכם ההעסקה שאושר ("הסכם ההעסקה המתוקן") הינה החל מיום 1 בדצמבר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליו, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה המתוקן ("תקופת ההעסקה הנוספת").
למרות האמור לעיל, יוכל כל אחד מהצדדים להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שישה חודשים.
בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על יושב ראש הדירקטוריון חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת יושב ראש הדירקטוריון לידי סיום; במקרה כזה, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו ויתר על עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.
בהתאם להסכם ההעסקה המתוקן, יושב ראש הדירקטוריון, יהיה זכאי לשכר חודשי בסך של 189,660 שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים בממד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 14.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (6.5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים). בנוסף, יושב ראש הדירקטוריון זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון.
ככל שיושב ראש הדירקטוריון יבקש זאת, מעת לעת, הבנק יעדכן את משכורתו החדשית בכפוף להתאמות ולשינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בנלוות ולהיפך, ובלבד שלא יחול גידול בעלות ההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שכר בכירים ולשיעור ההפקדות לפיצויי פטורים ולתגמולים על פי דין.
במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם ליושב ראש הדירקטוריון (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים, היה כ-2,746 אלפי שקלים חדשים לשנה (כאשר לעניין זה לא יילקחו בחשבון תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין).
בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, ככל שתקרת התגמול לפי חוק שכר בכירים, לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק תאפשר זאת, הבנק ישלם ליושב ראש הדירקטוריון רכיב של תגמול קבוע נוסף בסכום שלא יעלה על שתי משכורות חדשיות (בהתבסס על משכורת דצמבר באותה שנה). בגין הרכיב של התגמול הקבוע הנוסף, כאמור לעיל, הבנק יבצע תשלומים והפרשות על פי דין וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין בלבד.
הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד יושב ראש הדירקטוריון, תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שכר בכירים, חלק מן התגמול שישולם ליושב ראש הדירקטוריון לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.
בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שלוש משכורות ("מענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון").
בהסכם ההעסקה המתוקן הובהר, כי מענק ההסתגלות אשר ישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הינו מענק ההסתגלות היחיד, אשר יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לו בתום תקופת ההעסקה על פי הסכם ההעסקה המתוקן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון, את מענק הפרישה, שהוא זכאי לו בהתאם להסכם ההעסקה הקודם בגין תקופת ההעסקה שהחלה ביום 1 בדצמבר 2012 והסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015, אשר הינו בסך השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה של יושב ראש הדירקטוריון, על פי הסכם ההעסקה הקודם לשנים 2012-2015, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו (שלוש שנים), על פי הסכם ההעסקה הקודם לאותה תקופה ("מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון").

יצוין, כי עלות מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון ומענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון שישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שכר בכירים.

אם יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויי פיטורים, לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג - 1963 ("חוק פיצויי פיטורים"), והסכום שיצטרב בקופות הגמל כתוצאה מתשלומי הבנק לפיצויים (8.33%), על כל הרווחים שנשא, נכון למועד סיום העבודה ולפי דיווח קופות הגמל, לא יעלה כדי סכום פיצויי הפיטורים, כמשמעו בחוק פיצויי פיטורים, בתשלום ברוטו (להלן: "פיצויי פיטורים כחוק"), אזי יבוא סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון האמור לעיל, במלואו או ככל הנדרש, על חשבון פיצויי הפיטורים כחוק; אם הסכום שהצטרב בקופות בצירוף סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון לא יעלו, שניהם גם יחד, כדי פיצויי פיטורים כחוק, ישלים הבנק את הפער עד לפיצויי פיטורים כחוק.

2. ביום 15 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר משה לארי, המנהל הכללי של הבנק (להלן: "המנהל הכללי").

המנהל הכללי זכאי לשכר חודשי בסך של 230,000 שקלים חדשים, ברוטו. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן ("המשכורת"). למרות האמור לעיל, במקרה של ירידה במדד, לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר. הבנק מעמיד לרשות המנהל הכללי תקציב של 15.33% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק אשר יועברו, במלואם או בחלקם ולפי העניין, לקופת גמל (או לקופות גמל), לפי בחירת המנהל הכללי, ועל פי התנאים המצטברים המפורטים בנספח ד' לדוח הזימון לאסיפה הכללית אשר פורסם ביום 27 באוגוסט 2020.

בנוסף, המנהל הכללי זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות על פי בחירתו בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי של הבנק על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם למנהל הכללי (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק שכר בכירים"), היה כ-3,456 אלפי שקלים חדשים לשנה וכן פיצויי פיטורים ותגמולים, על פי דין.

הבנק ישלם למנהל הכללי בתום יחסי עובד מעביד מענק הסתגלות נכגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שש משכורות (ללא הפרשות סוציאליות), כפי שהיו ערב מינויו לתפקיד המנהל הכללי. כמו כן, יהיה זכאי להפרשות סוציאליות בגין סכום זה (זכות שתיצבר במהלך השנתיים הראשונות לכהונתו כמנהל כללי) (כל הסכומים הללו ביחד: "מענק ההסתגלות למנהל הכללי").

ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק למנהל הכללי מענק הסתגלות בסכום נוסף השווה להפרש בין מענק ההסתגלות למנהל הכללי לבין סכום השווה לסך של שש משכורות, כפי שתהיינה באותו מועד בצירוף הפרשות סוציאליות בגינן, והכל בכפוף לתקרה המותרת על פי חוק שכר בכירים.

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד, ישלם הבנק למנהל הכללי מענק פרישה, בסכום השווה למכפלת 150% מסכום המשכורת החודשית בעבור חודש דצמבר 2016 במספר שנות עבודתו בבנק עד לתום שנת 2016.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים, לפי שיקול דעתם, להעניק למנהל הכללי תגמול מותנה ביצועים - מענק כספי בסכום שלא יעלה על שלוש משכורות ("תקרת המענק") או על חלק יחסי מסכום זה, עבור חלק משנת המענק. על אף האמור לעיל, אם ועדת התגמול והדירקטוריון יחליטו כי המענק מותנה הביצועים שיוענק עבור שנה מסוימת לנושאי המשרה (שאינם המנהל הכללי או דירקטורים) יכלול גם תגמול הוני, כי אז הם יהיו רשאים לקבוע לפי שיקול דעתם, כי גם התגמול מותנה הביצועים שיוענק למנהל הכללי עבור שנת המענק, יהיה, כולו או חלקו, תגמול הוני. שווי התגמול ההוני שיוענק למנהל הכללי עבור שנת מענק, בתוספת המענק הכספי שיוענק למנהל הכללי עבור אותה שנת מענק (ככל שיוענק), לא יעלו (במצטבר) על 100% מתקרת המענק.

זכאות המנהל הכללי לתגמול מותנה ביצועים, ככל שיוחלט להעניקו, תהיה מותנית בכך שיחס הלימות ההון הכולל יחסי הון עצמי רובד 1 של הבנק, לפי הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו לכך בהוראות בנק ישראל.

התגמול המשתנה שיוענק למנהל הכללי יהיה כפוף להוראות השבה, כמפורט בסעיף 6.10 למדיניות התגמול של הבנק. הוראות ההשבה כאמור לא יחולו על המחצית של מענק ההסתגלות על פי תנאי העסקתו של המנהל הכללי, בטרם מינויו כמנהל הכללי של הבנק, שהינה תגמול משתנה (בשל הוראות מעבר של הוראת המפקח על הבנקים בדבר העדר פגיעה בזכויות שנצברו בעבר).

כל אחד מהצדדים יוכל להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת בת שישה חודשים, לצד האחר.

בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על המנהל הכללי חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת המנהל הכללי לידי סיום. במקרה כזה, ישלם הבנק למנהל הכללי פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו יתיר על עבודתו של המנהל הכללי, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לתגמולים, פנסיה, פיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

3. מדיניות תגמול לנושאי משרה
- ביום 6 ביולי 2021, ובהמשך לאישור תוכנית אסטרטגית חדשה לבנק, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדיירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי המשרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה") בתוקף לשלוש (3) שנים עד ליום 31 בדצמבר 2023. מדיניות התגמול המעודכנת, כמו גם זו שקדמה לה, משלבת את הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999, חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים"), והוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא תגמול עם העקרונות הרחביים שדיירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ראה לנכון לאמץ בעניין תגמול נושאי משרה בבנק, בשים לב, בין היתר, לתוכנית האסטרטגית של הבנק ולתנאי ההעסקה הנהוגים כיום בבנק לנושאי משרה.
- מדיניות התגמול המעודכנת משלבת את הוראות חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים בנושא תגמול, חבילת התגמול לנושאי משרה שאינם דיירקטורים תכלול שני מרכיבים עיקריים: משכורת חודשית (ורכיבים נלווים), ותגמול משתנה מותנה ביצועים (מבוסס על יעדי ביצוע של הבנק, על מדדי ביצוע אישיים וכן כולל תגמול בשיקול דעת), אשר יכלול מענק כספי, ויכול שיכלול גם תגמול הוני לטווח ארוך בשיעור שלא יעלה על מחצית מן התגמול המשתנה מותנה הביצועים. כן עשויה לכלול חבילת התגמול תגמולים בקשר עם פרישה.
- התגמול לטווח בינוני (מענקים שנתיים), וכן התגמול לטווח ארוך מיועדים לקדם את זהות האינטרסים שבין נושא המשרה לבין הבנק, ולחזק את הקשר בין ביצועי הבנק בכללותו ותרומו של נושא המשרה להשגת הביצועים האמורים לתגמול נושא המשרה, תוך התאמה לפרופיל הסיכון של הבנק.
- בהתאם למדיניות התגמול, התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 85 אחוזים מהתגמול הקבוע, זאת למעט בהתקיים תנאים חריגים, בהם התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 170 אחוזים מהתגמול הקבוע. כמו כן, קבע דיירקטוריון הבנק כי התגמול המשתנה המירבי לנושאי משרה שהינם שומרי סף, לא יעלה על 55 אחוזים מהתגמול הקבוע וכי נושאי משרה אלה יהיו זכאים לרכיב קבוע נוסף (אשר כונה במדיניות הקודמת "מענק שימור") בגובה שתי משכורות המהווה תגמול קבוע בהתאם למדיניות התגמול.
- בהתאם למדיניות התגמול, תקרת התגמול, כהגדרתו בחוק שכר בכירים (קרי: ללא תשלומים לתגמולים ופיצויי פיטורים על פי דין), של יושב ראש הדיירקטוריון והמנהל הכללי תהיה קטנה ממכפלת השכר הנמוך ביותר של עובד הבנק, במשרה מלאה, לרבות עובד קבלן, ב-35. תקרת התגמול של נושאי המשרה האחרים (שאינם דיירקטורים), תהיה 2.5 מיליוני שקלים חדשים (בצירוף הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן כמפורט בחוק שכר בכירים).
- במדיניות נקבע, כי התגמול המשתנה יהיה כפוף להשבה, כולו או חלקו, בנסיבות שפורטו במדיניות התגמול.
- החל מיום 1 בינואר 2017, תקופת ההודעה המוקדמת שהבנק זכאי לקבל מהמנהל הכללי ומשאר נושאי המשרה הכפופים לו, לרבות המבקרת הפנימית הראשית לעניין סיום תקופת העסקתם בבנק, תהיה בת 6 חודשים.
4. נושאי משרה בכירה זכאים בעת פרישתם למענק הסתגלות בגובה של עד שישה חודשי שכר. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.
5. מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק
- בחוודש יולי, 2021, החליט הדיירקטוריון, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול, לאשר מדיניות תגמול מעודכנת לשלוש (3) שנים, עד ליום 31 בדצמבר 2023, לכלל עובדי הבנק, למעט נושאי המשרה שלגביהם חלה מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה בבנק, כאמור לעיל (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק").
- מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק דנה בתנאי התגמול של העובדים המרכזיים בבנק, וכן בתנאי התגמול של המנהלים האחרים בבנק ושל שאר עובדי הבנק לשנים 2021-2023.
- תנאי הכוונה או ההעסקה של עובדי הבנק, כוללים תגמול קבוע ותגמול משתנה, כמקובל בבנק, וכן תנאי פרישה וכל הטבה, תשלום אחר או התחייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כוונה או העסקה כאמור.
6. ביום 26 ביולי 2021 אישר דיירקטוריון הבנק, לאחר אישורה של ועדת התגמול, הצעה של כתבי אופציה שיוענקו למנהל הכללי, לנושאי משרה בבנק (למעט דיירקטורים), ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק עבור שנת 2021, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך, וזאת על בסיס מתאר לשנים 2021-2023. לפרטים נוספים ראה ביאור 4.23.
7. ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד (הסכם עבודה) שנכרת בין הבנק לארגון עובדי מזרחי טפחות ("ארגון העובדים"), לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 27 באפריל 2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדיירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009.
- לקראת סוף שנת 2015 החל הליך של בוררות כלכלית (להלן: "בוררות") בין הבנק לארגון עובדי מזרחי טפחות ("ארגון העובדים"), אשר במסגרתה נידונות דרישות ארגון העובדים לשנים 2005-2015.
- ביום 28 בינואר 2019 ניתן פסק בוררות בין הבנק לארגון העובדים, במסגרתו נקבע כי על הבנק לשלם פיצוי חד פעמי בסכום כולל של 94.3 מיליוני שקלים חדשים (עלות) לעובדים חברי ארגון העובדים שעבדו בבנק בתקופה מיום 1 בינואר 2005 עד יום 31 בדצמבר 2015 או בחלק מהתקופה ואשר עובדים בבנק ביום מתן פסק הבוררות, וכן לעובדים חברי הארגון שעבדו בתקופה זו ושפרשו לגמלאות לפי גיל לאחר יום 30 ביוני 2013. הפיצוי שולם בשתי פעימות - בחודש מאי 2019 ובחודש אפריל 2020. כמו כן, התקבלו במסגרת פסק הבוררות חלק מן הדרישות להטבות שונות, ובכלל זה שיעורי ההפקדה לתגמולים עלו ל-7% החל מיום 1 בינואר 2019 ול-7.5% החל מיום 1 בינואר 2021.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

8. ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי עם ארגון העובדים וביום 11 בדצמבר 2017 אושר ההסכם על ידי האורגנים המוסמכים בבנק (להלן: "ההסכם הקיבוצי החדש").

להלן עיקרי ההסכם הקיבוצי החדש:

- ההסכם חל לגבי השנים 2016-2021.
- ישרור שקט תעשייתי מלא ומוחלט, לאורך כל תקופת ההסכם.
- עובדי הבנק יירתמו לסייע בהצלחת מהלכים לרכישה ו/או מיזוג של בנק אחר, שאינו נמנה עם ארבעת הבנקים הגדולים, ולרבות להצלחת המהלך למיזוג בנק איגוד לישראל בע"מ, ללא עלות נוספת לבנק.
- במהלך התקופה הנ"ל, תינתנה תוספות קבועות ותוספות דיפרנציאליות לשכר.
- תוספת הוותק שתינתן לעובדים חדשים שייקלטו בבנק החל ממועד חתימת ההסכם, תופחת לעומת זו הקיימת כיום.
- ייתן מענק מותנה בביצועי הבנק (תשואה להון), הכולל תוספת מדורגת בהתאם לעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית.
- עובדים שעבדו בבנק בעת חתימת ההסכם יקבלו מענק התמדה והירתמות מיוחד בסכום של חצי משכורת י"ג (לפי ערך יום חתימת ההסכם), בכל אחת מהשנים 2018 עד 2021 ובתמורה לעבודתם בפועל בשנים אלו, כאשר חלק המענק המתייחס לשנת 2019 מותנה בהסכמה כוללת לאופן קליטת עובדי בנק איגוד במסגרת ההסכם הקיבוצי. החלק המותנה נדחה לשנת 2021.
- תופעל תוכנית הפרישה מרצון שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016.
- גובשו הסכמות שונות אשר מאפשרות לבנק גמישות ניהולית נוספת בניהול המשאב האנושי.

9. ביום 20 בדצמבר 2018 נחתם הסכם קיבוצי בעניין שכר ותנאי עבודה לשנים 2018-2022 עם ארגון המנהלים. להלן עיקרי ההסכם החדש:

- נקבע מבנה שכר חדש, הכולל שכר בסיס, תוספת ותק, תוספת ניהול, שעות נוספות גלובליות וכן השתתפות בהחזרי הוצאות (אש"ל, אחזקת רכב, חינוך ועוד).
- שכר הבסיס כולל את כל רכיבי השכר החודשיים הקבועים ששולמו עד כניסתו של ההסכם לתוקף, למעט תוספת ותק ודמי ניהול.
- תוספת הוותק השנתית תעמוד על 1% משכר הבסיס.
- תוספת הניהול תיקבע בהתאם לרמת המורכבות הניהולית.
- תשלום עבור שעות נוספות יהיה גלובלי.
- עדכון השתתפות בהוצאות עבור גני ילדים, צהרונים וחינוך גבוה לילדי מנהלים.
- תוכנית פרישה מרצון.
- תוספת שכר חודשית של 2,500 שקלים חדשים למנהל מיום 1 בינואר 2018.
- תוספת שכר דיפרנציאלית למנהלים לשנים 2019-2022 (תלויה בתשואה להון לשנים 2020-2022).
- שקט תעשייתי מלא ומוחלט לכל תקופת ההסכם.

10. הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה

תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה") מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים. לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.

ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין ההסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שגובשו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התביעות של ההסתדרות והועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו. להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

11. חלק מעובדי הבנק הפורשים בפרישה מוקדמת, מקבלים לעיתים בעת פרישתם סכומים גבוהים מהסכומים להם הם זכאים על פי החוק וההסכמים. לעיתים, משלם הבנק לעובדים כאמור קיצבה, וזאת עד הגיעם לגיל פרישה. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, נכללה בדוחות הכספיים עתודה אקטוארית בגין תשלומים אלה.

12. ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

יצוין, כי מבין העובדים הפורשים שיתאפשר להם לפרוש בפרישה מוקדמת כאמור, נמנים עובדי הבנק וכן כ-50 עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בשליטה ובהחזקה מלאה של הבנק. יחד עם זאת, יתכן שיחול שינוי במספר העובדים הפורשים מכל קבוצה, ואולם בסך הכל מספרם לא יעלה על 300.

בהתאם לתוכנית התייעלות, העובדים הפורשים היו זכאים לפנסיה מוקדמת עד גיל פרישה או לפיצויים מוגדלים בשיעור של 150% (נוסף על העברת הבעלות בקופות הגמל על שמם), וזאת בהתאם לקריטריונים המפורטים בתוכנית. אפשר ובמסגרת תנאי הפרישה, ניתנו לעובדים הטבות נוספות אשר אינן מהותיות.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, הסתכמו ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו מסתכמת בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה באותו רבעון להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

13. קבוצה מצומצמת של עובדים, אשר פרשו מעבודתם בעבר, זכאית לגמלה חודשית קבועה מהבנק. עובדים אשר פרשו מהבנק עד 30 ביוני 1997, זכאים לתשלום גמלה מהבנק בגין רכיבי שכר מסוימים. כמו כן, זכאים גמלאי הבנק להטבות שאינן גמלה. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.

14. עם קבוצת עובדים בכירים נחתמו הסכמי עבודה אישיים המזכים אותם במקרה של פיטורין למענק פרישה מיוחד כפי שנקבע בהסכמים, העשוי להגיע בתוך מספר שנים ביחס לעובדים מסוימים, בעלי ותק רב, עד לשבעה עשר חודשי שכר. עובדים אלה זכאים בעת פרישתם, לסכומים וזכויות אחרות, כפי שהצטברו לזכותם בקופות השונות וכן להודעה מוקדמת על סיום עובד מעביד לתקופה של שלושה עד שישה חודשים. לבנק אין כוונה לפטר מי מעובדים בכירים אלה המועסקים בבנק. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.

15. מענקי יובלות

עובדי הבנק זכאים למענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלה על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק.

16. עתודה בגין שכר לימוד

עובדי הבנק בהסכם קיבוצי שנקלטו עד ליום 16 באוגוסט 2017 זכאים להחזר בגין שכר לימוד תורני ובגין שכר לימוד גבוה על פי אחוזי החזר ותקרות הנהוגים בבנק, אשר עודכנו במסגרת ההסכם הקיבוצי החדש. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלו על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שהעובד יהיה עדיין מועסק בבנק.

17. העתודות בגין מענקי יובלות, שכר לימוד והסכם פרישה מרצון נערכו על בסיס חישוב אקטוארי וחושבו לפי שיעור היוון על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. החישוב נערך בהתחשב בגידול ריאלי עתידי בשכר בשיעורים של 3.50%-4.50%. חישוב העתודה בגין פורשים מרצון בוצע בהתאם לזכאות הפורשים להצמדת הגימלה למדד המחירים לצרכן.

18. בנק יהב

לבנק יהב תוכנית מוגדרת ממומנת ולא ממומנת ביחס לכלל עובדיו, התוכנית הנ"ל מספקת הטבה מוגדרת המבוססת על שנות שירות ומשכורת אחרונה.

התחייבות בנק יהב לשלם פיצוי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה, על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה מוכרות. בנק יהב נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות. בנק יהב אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצוי פרישה בלבד.

לחלק מעובדי התחייב בנק יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

במהלך שנת 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב תוכנית פרישה מרצון שהומלצה על ידי הנהלת בנק יהב.

בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראות ההתייעלות. לפי התוכנית, תתאפשר פרישה מוקדמת של עובדים בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטואריות לעובדים הסתכמו בסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר השפעת המס).

ביום 17 בינואר 2019 נחתם בבנק יהב הסכם שכר קיבוצי חדש עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול לשנים 2018-2022.

19. בנק אגוד

- תוכנית פרישה

ביום 31 בדצמבר 2018 החליט דירקטוריון בנק אגוד לאשר תוכנית פרישה מרצון של כ-70 עובדים כחלק מתהליכי התייעלות שנוקט בנק אגוד (להלן: "התכנית"), במסגרתה אמורים לפרוש כ-70 עובדים מבנק אגוד, (נותרו כ-5 עובדים הצפויים לפרוש במהלך שנת 2021). ההטבות שהוצעו, כתלות בגיל וותק העובדים כוללות פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין; או פיצויים מוגדלים בשיעור של ממוצע של כ-270% בהתאם למאפייני אוכלוסיית העובדים שיפרשו. יתכן ובמסגרת תנאי הפרישה יינתנו הטבות נוספות שאינן מהותיות.

ביום 17 בינואר 2019 התקבל אישור המפקחת על הבנקים להקלה לפיה יוכל בנק אגוד לפרוס את השפעת עלויות התוכנית לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים.

בהקשר לכך ועל פי הוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, בנק אגוד הכיר בהפסד בגין צמצום תכניות להטבה מוגדרת, קרי כאשר אירוע מפחית משמעותית את מספר שנות השירות העתידי הצפויות של עובדי תוכנית הטבה או אשר מבטל עבור מספר משמעותי של עובדים את צבירת ההטבות המוגדרות בגין חלק או כל השירות העתידי שלהם, על פי מדיניות בנק אגוד.

העלות הכוללת של התוכנית על פי הערכת הנהלת בנק אגוד שהתבססה על תחשיב אקטוארי הסתכמה בסך של כ-80 מיליוני שקלים חדשים לפני השפעת מס. עלות זו נזקפה לרווח והפסד בדוחות הכספיים של בנק אגוד לשנת 2018, בשל העובדה שעומדת בהגדרת "צמצום תוכנית", על פי הוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים וכמפורט לעיל. סכום זה עודכן לסך של כ-71 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

- הסכם קיבוצי מיוחד בנק אגוד
ביום 25 במרץ 2021 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין בנק אגוד ושתי חברות בנות שלו, לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה/הסתדרות המעו"ף/חטיבת עובדי הבנקים וחברות האשראי, וכן ועד עובדי אגוד וארגון המנהלים ומורשי החתימה באגוד (בפיסקה זו, "ההסכם"). ההסכם מסדיר את תנאי הפרישה של עובדים קבועים בבנק אגוד, עובדים מסוימים בניסיון העומדים בתנאי ההסכם ועובדים מסוימים נוספים של החברות הבנות ("העובדים הפורשים"), בעקבות מיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק ("תוכנית הפרישה"). בהתאם להסכם, הציע בנק אגוד לעובדים הרלוונטיים שסיימו עבודתם עקב המיזוג, תוכנית פרישה שתנאיה הם על פי המפורט בהסכם (להלן: "תוכנית הפרישה"). תוכנית הפרישה נועדה להסדיר פרישתם של 340 מקרב העובדים הרלוונטיים כהגדרתם לעיל. בהתאם לתוכנית הפרישה, יתאפשר לעובדים הפורשים לפרוש מבנק אגוד במסגרת זמן קצובה. ההטבות שהוצעו, כוללות בגיל ובוותק של העובדים, כוללת פנסיית גישור או פיצויים מוגדלים, מענקי פרישה והטבות נוספות הרלוונטיים לקבוצות עובדים מסוימות. פרישת העובדים על פי התוכנית תהא מדורגת ותשתרע על פני התקופה שעד סוף 2022, לפי הכללים, התקופות והמועדים שנקבעו בהסכם. ביום 21 ביוני 2021 נחתמה תוספת להסכם, לפיה, מספר העובדים הפורשים יגדל ל-480. כמו כן, עודכנו התקופות והמועדים לפרישת העובדים, והכלל במהלך התקופה שעד סוף 2022. להערכת בנק אגוד כמות הפורשים הסופית תהיה קרובה לכמות שנקבעה כאמור. במועד בו נחתמה תוספת ההסכם, העריך בנק אגוד את עלות תוכנית הפרישה מעבר להפרשות האקטואריות לפרישה בתנאי הטבה, בסכום של כ-430 מיליוני שקלים חדשים (במונחי רווח נקי, כ-283 מיליוני שקלים חדשים). ככל שתגדל כמות הפורשים בהסכמת הבנק, תגדל עלות הפרישה בהתאמה. יצוין כי אומדן עלות הפרישה נכלל בחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ליום 30 בספטמבר 2020, ובהתאם לאישור המפקח על הבנקים מיוחסת ישירות ליתרת הזכות הנדחית שרשם הבנק בעקבות רכישת בנק אגוד, ולא נרשמת כהוצאה.

- הסכם בין אגוד מערכות וחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות
ביום 11 באפריל, 2021 נחתם הסכם (להלן: "ההסכם") בין אגוד מערכות בע"מ (להלן: "אגוד מערכות"), וחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה") לבין וועד עובדי אגוד מערכות, במסגרתו הוסדרה קליטתם של עובדי אגוד מערכות עליהם חל ההסכם כעובדי חטיבת הטכנולוגיה, במועד המיזוג התפעולי בין חטיבת הטכנולוגיה לאגוד מערכות, כל עובד לפי סטטוס העסקתו באגוד מערכות ערב המיזוג, וכן הוסדרו תנאי עבודתם של עובדי אגוד מערכות עם קליטתם בחטיבת הטכנולוגיה. להסכם אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

- תוכנית תגמול לעובדי בנק אגוד
בחודש יוני 2021 אישר דירקטוריון בנק אגוד תוכנית תגמול לעובדי בנק אגוד הכוללת תמריצים לעמידה ביעדי המיזוג בשנים 2021-2022. כמו כן אישר דירקטוריון בנק אגוד תגמול ותוכנית תגמול לחברי הנהלת בנק אגוד וזאת בהתאם למדיניות התגמול של בנק אגוד שאושרה ביום 23 בפברואר 2021. לבנק אגוד הפרשות מתאימות בדוחות הכספיים המתייחסות לתוכנית התגמול כאמור.

ב. סכומי ההתחייבות בגין ההטבות לפי סוגים:

31 בדצמבר	
2021	2020
במיליוני שקלים חדשים	
254	236
הטבות לאחר פרישה⁽¹⁾	
סכום ההתחייבות	
2,493	2,134
497	461
הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה⁽²⁾	
סכום ההתחייבות	
השווי ההוגן של נכסי התוכנית	
1,996	1,673
עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית	
181	173
הטבות לפני סיום העסקה⁽³⁾	
סכום ההתחייבות	
2,431	2,082
עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"	
4	3
מזה: בגין הטבות לעובדים בחוץ לארץ	

- (1) שי לחג והטבות נוספות לעובדים לאחר פרישה.
- (2) פנסייה, פיצויים והטבות נוספות בתוכנית להטבה מוגדרת ולרבות יתרת ההתחייבות בגין עובדים שפרשו.
- (3) בעיקר מענקי יובלות ושכר לימוד לעובדים פעילים.

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה, פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1 שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים		
1,453	2,370	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה
891	-	איחוד לראשונה - בנק אגוד
70	84	עלות שירות
32	53	עלות ריבית
28	393	הפסד (רווח) אקטוארי
(104)	(153)	הטבות ששולמו
2,370	2,747	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה
2,104	2,368	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה⁽²⁾

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.

(2) לא כולל הנחות כלשהן בנוגע לרמת התגמול העתידית.

1.2 שינוי בשווי ההוגן של נכסי התוכנית ומצב המימון של התוכנית

31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים		
136	461	שווי הוגן של נכסי התוכנית בתחילת תקופה
329	-	איחוד לראשונה - בנק אגוד
5	46	תשואה בפועל על נכסי התוכנית
6	14	הפקדות לתוכנית על ידי הבנק
(15)	(24)	הטבות ששולמו
461	497	שווי הוגן של נכסי התוכנית בסוף התקופה
461	497	מצב המימון - נכס נטו שהוכר בסוף תקופה

1.3 סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים		
1,909	2,250	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

1.4 סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים		
(584)	(789)	הפסד אקטוארי נטו
-	-	התחייבות נטו בגין המעבר
(584)	(789)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה, פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾ - המשך

1.5. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים		
2,370	2,747	מחויבות בגין הטבה חזויה
2,104	2,368	מחויבות בגין הטבה מצטברת
461	497	שווי הוגן של נכסי התוכנית

2. הוצאה בתקופת הדיווח

2.1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים			
51	70	84	במסגרת משכורות והוצאות נלוות עלות שירות
47	32	53	במסגרת הוצאות אחרות עלות ריבית
(4)	(6)	(13)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית הפחתה של סכומים שלא הוכרו: הפסד אקטוארי נטו
36	47	62	סך הכל במסגרת הוצאות אחרות
79	73	102	סך עלות ההטבה, נטו
130	143	186	

2.2. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
במיליוני שקלים חדשים			
188	33	87	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(36)	(47)	(62)	הפחתה של הפסד אקטוארי ⁽²⁾
152	(14)	25	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
130	143	186	סך עלות ההטבה נטו
282	129	211	סך הכל הוכר בעלות ההטבה נטו לתקופה וברווח כולל אחר

2.3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2021 לפני השפעת המס:

במיליוני שקלים חדשים	
75	הפסד אקטוארי נטו
75	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.

(2) הפסדים אקטואריים הנובעים משנויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח יופחתו בקו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית, או לחלופין על פני יתרת התקופה הממוצעת הנוטרת של קבלת ההטבה על ידי העובדים. ראה גם ביאור 11.2.1 לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

3. הנחות

3.1 הנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו

3.1.1 הנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה:

31 בדצמבר		
2020	2021	
באחוזים		
0.47	(0.07)	שיעור היוון
1.40	1.40	שיעור היוון המדד
2.65	2.65	שיעור עזיבה
3.50	3.50	שיעור גידול בתגמול

3.1.2 הנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה לתקופה באחוזים:

31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
באחוזים			
4.02	2.02	2.09	שיעור היוון
3.52	4.43	2.88	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תוכנית
3.50	3.50	3.50	שיעור גידול בתגמול

3.2 השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס:

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2020	2021	2020	2021	
287	312	(228)	(247)	שיעור היוון
(129)	(138)	131	138	שיעור עזיבה
(116)	(127)	139	154	שיעור גידול בתגמול

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

4. נכסי תוכנית

4.1. הרכב שווי ההוגן של נכסי תוכנית

31 בדצמבר					סוג נכס
2020	2021	2021			
	סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
15	23	-	-	23	מזומנים ופקדונות בבנקים
81	100	-	3	97	מניות
10	13	-	13	-	סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות
88	101	23	61	17	אחר
172	166	-	123	43	איגרות חוב: ממשלתיות
9	12	-	12	-	ממשלתיות מיועדות
86	84	-	44	40	קונצרניות
461	499	23	256	220	סך הכל

4.2. השווי ההוגן של נכסי תוכנית לפי סוגי הנכסים ויעד הקצאה לשנת 2022 (באחוזים)

סוג נכס			יעד הקצאה לשנת 2022	אחוז מנכסי התוכנית ליום 31 בדצמבר
2020		2021	2022	2021
3	5	5	מזומנים ופיקדונות בבנקים	
18	20	20	מניות	
2	3	3	סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות	
19	20	20	אחר	
37	33	33	איגרות חוב: ממשלתיות	
2	2	2	ממשלתיות מיועדות	
19	17	17	קונצרניות	
100	100	100	סך הכל	

5. תזרימי מזומנים

5.1. הפקדות בתוכנית פנסיה להטבה מוגדרת

סוג נכס			יעד הקצאה לשנת 2022	הפקדות בפועל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
2020		2021	(1) 2022	2021
7	14	11	הפקדות	

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתוכנית פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2022.

5.2. תזרימי מזומנים - ההטבות שהתאגיד צופה לשלם בעתיד:

שנה	במיליוני שקלים חדשים
2022	243
2023	290
2024	143
2025	142
2026	135
2027-2030	568
2031 ואילך	1,187
סך הכל	2,707

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

א. תוכנית אופציות למנהל הכללי הנוכחי והקודם

ביום 15 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר משה לארי, המנהל הכללי הנוכחי של הבנק (להלן: "המנהל הכללי הנוכחי") אשר החליף את מר אלדד פרושר (להלן: "המנהל הכללי הקודם").

1. תוכנית אופציות למנהל הכללי הנוכחי

במסגרת תוכנית האופציות לשנת 2021 שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 26 ביולי 2021, הוקצו למנהל הכללי 18,468 אופציות. כל אחד מכתבי האופציה יהיה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, הכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

האופציות שהוקצו בגין שנת 2021 יהיו ניתנות למימוש החל מיום 5 בספטמבר 2023. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שהוקצו למנהל הכללי, על פי התוכנית הינו 99.36⁽¹⁾ שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי הקודם ועד למדד הידוע ביום המימוש.

מחיר המימוש 99.36 שקלים חדשים, נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספית ומספר מניות המימוש שיוקצו בפועל למנהל הכללי. כמו-כן נקבעה תקרת שער הנעילה בסך של 140 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מהמדד הידוע ליום אישור הדירקטוריון ועד למדד הידוע במועד המימוש.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תוכנית האופציות וכן סטיית תקן שנתית של 23.11% המשקפת סטיית תקן לתקופה של שמונה שנים. שיעור ריבית חסרת סיכון ששימשה לחישוב שווי האופציות נאמד על (1.44%).

על בסיס ההנחות, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק למנהל הכללי על פי תוכנית האופציות, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, הינו כ-11.75 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ- 217 אלפי שקלים חדשים.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. לפיכך, הבנק לא יהיה חייב לשלם מס שכן בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, הבנק לא יהיה זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים.

במהלך שנת 2021 מימש המנהל הכללי 65,709 אופציות מתוכניות הקודמות לפי מחיר מימוש של 67.22 שקלים חדשים (בשנת 2020 מומשו 47,482 אופציות על פי מחיר מימוש של 55.43⁽²⁾ שקלים חדשים, בשנת 2019 מומשו 114,462 אופציות על פי מחיר מימוש של 46.21⁽³⁾ שקלים חדשים). מחיר המניה הממוצע במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2021 היה 94.29 שקלים חדשים (בשנת 2020 הי מחיר המימוש 84.89 שקלים חדשים ובשנת 2019 היה מחיר המימוש 76.75 שקלים חדשים).

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 קיימות למנהל הכללי 87,362 אופציות (ליום 31 בדצמבר 2020 - 142,349 אופציות, ליום 31 בדצמבר 2019 - 147,204 אופציות) על פי מחיר מימוש 99.36⁽⁴⁾ שקלים חדשים (בשנת 2020 היה מחיר המימוש 67.62 שקלים חדשים, בשנת 2019 היה מחיר המימוש 65.32 שקלים חדשים).

2. תוכנית אופציות למנהל הכללי הקודם

במסגרת תוכנית האופציות לשנת 2019 הוקצו למנהל הכללי הקודם 22,148 אופציות. כל אחד מכתבי האופציה יהיה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, הכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

האופציות שהוקצו בגין שנת 2019 יהיו ניתנות למימוש החל מיום 26 ביולי 2022. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שהוקצו למנהל הכללי הקודם, על פי התוכנית הינו 70.88 (1) שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי הקודם ועד למדד הידוע ביום המימוש.

מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי הקודם לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספית ומספר מניות המימוש שיוקצו בפועל למנהל הכללי הקודם.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תוכנית האופציות וכן סטיית תקן שנתית בטווח 22.84%-22.33% המשקפת סטיית תקן לתקופות של כ-5.30-3.59 שנים. ריבית חסרת סיכון נעה בטווח (0.73%)-(0.58%) עבור המנות השונות.

על בסיס ההנחות, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק למנהל הכללי הקודם על פי תוכנית האופציות, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, הינו כ-10.61 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ- 235 אלפי שקלים חדשים.

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. לפיכך, הבנק לא יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, הבנק לא יהיה זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים.

במהלך שנת 2021 לא מומשו אופציות מתוכניות הקודמות (בשנים 2020 ו-2019 מומשו 40,558, 198,861 אופציות בהתאמה על פי מחיר מימוש של 46.19 (1) שקלים חדשים). מחיר המניה הממוצע במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2020 היה 71.74 שקלים חדשים (בשנת 2019 - 76.05 שקלים חדשים).

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 קיימות למנהל הכללי הקודם 22,148 אופציות (ליום 31 בדצמבר 2020 - 22,148 אופציות, וליום 31 בדצמבר 2019 - 40,558 אופציות) על פי מחיר מימוש של 70.88 (1) שקלים חדשים (זהה למחיר המימוש בשנת 2020. בשנת 2019 היה מחיר המימוש 46.19 שקלים חדשים).

ב. תוכנית אופציות לעובדים

1. ביום 10 ביוני 2014 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק.

ביום 19 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 16 ביוני 2014, הצעת כתבי אופציה נושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 19 ביוני 2014 (להלן: "דוח המתאר").

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 19 ביוני 2014, אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:

- **תוכנית אופציות א'** - עד 2,083,197 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שמונה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-2,083,197 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- **תוכנית אופציות ב'** - עד 873,066 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-873,066 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- **תוכנית אופציות ג'** - עד 2,708,060 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעים ושלושה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד עשרה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-2,708,060 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- **תוכנית אופציות ד'** - עד 1,183,110 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד עשרים ושמונה מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שמונה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-1,183,110 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- **תוכנית אופציות ה'** - עד 5,046,390 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים וחמישים ושלושה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-5,046,390 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה ותנאי הזכאות לכתבי אופציה.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתוכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

- שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שיונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה שנתית כלשהי, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן: "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים וכן, על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן: "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן: "המדדים האיכותיים").
- המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של שמונים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' או ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של עשרים אחוזים, כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של עשרה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרה אחוזים.

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ-96 מיליוני שקלים חדשים (כ-113 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס ש"ר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסע על פי שיעור המס השולי שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס ש"ר בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 19 ביוני 2014.

ביום 3 באוגוסט 2015 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול של הבנק, לאשר מתאר הצעה לעובדים על פיו יוקצו 229,990 כתבי אופציה ל-19 ניצעים, מנהלים בבנק.

תוכנית האופציות מבוססת על העקרונות של תוכנית האופציות שאושרה על ידי הבנק בשנת 2014 ואשר על פיהן הבנק הקצה ביום 19 ביוני 2014 אופציות למנהלים. ראה להלן.

כתבי האופציות הוקצו כמפורט להלן:

- עד 11,494 כתבי אופציה ד' שיוענק למנהל אחד בבנק המועסק על פי חוזה אישי והניתנים למימוש עד ל-11,494 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק, בהתאם לתוכנית אופציות ד' מיום 19 ביוני 2014.
- עד 218,496 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד שמונה עשר מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-218,496 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק, בהתאם לתוכנית אופציות ה' מיום 19 ביוני 2014.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, שחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית מסתכם בכ-1.6 מיליוני שקלים חדשים (כ-1.9 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס ש"ר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 3 באוגוסט 2015.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 19 ביוני 2014:

סך הכל	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
				תוכנית אופציות א
2,083	665	690	728	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	34.72%-22.00%	28.99%-20.07%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.12	7.70	שווי הוגן לאופציה בודדת
16,815	5,605	5,605	5,605	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
				תוכנית אופציות ב
873	275	284	314	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	34.72%-22.00%	28.99%-20.07%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.17	7.73	שווי הוגן לאופציה בודדת
7,066	2,319	2,319	2,428	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
				תוכנית אופציות ג
	896	896	917	כמות אופציות (באלפים)
2,709	25.94-35.64%	34.72%-22.00%	28.99%-20.07%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.35	8.06	7.64	שווי הוגן לאופציה בודדת
21,710	7,482	7,222	7,006	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
				תוכנית אופציות ד
1,182	394	394	394	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	28.31%-22.00%	27.06%-20.07%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	4.50	4.50	4.50	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
9,546	3,010	3,219	3,317	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
				תוכנית אופציות ה
5,046	1,682	1,682	1,682	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	28.31%-22.00%	27.06%-20.07%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	4.50	4.50	4.50	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
40,754	12,850	13,742	14,162	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 3 באוגוסט 2015:

מנה 1	מנה 2	סך הכול	
6	6	12	תוכנית אופציות ד
21.01%-17.48%	22.92%-17.48%		כמות אופציות (באלפים)
⁽¹⁾ 47.76	⁽¹⁾ 47.76		סטיית תקן שנתי
(0.86%)-(0.58%)	(0.86%)-(0.45%)		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
3.50	3.50		ריבית חסרת סיכון
7.08	6.91		זמן לפקיעה בשנים
40	40	80	שווי הוגן לאופציה בודדת
			סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
109	109	218	תוכנית אופציות ה
21.01%-17.48%	22.92%-17.48%		כמות אופציות (באלפים)
47.76	47.76		סטיית תקן שנתי
(0.86%)-(0.58%)	(0.86%)-(0.45%)		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
3.50	3.50		ריבית חסרת סיכון
7.08	6.91		זמן לפקיעה בשנים
774	755	1,529	שווי הוגן לאופציה בודדת
			סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2019	2020	2021	
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	
מספר אופציות	מספר אופציות	מספר אופציות	
46.22	46.21	46.21	קיימות במחזור לתחילת שנה
2,951,940	440,984	40,324	הוענקו במהלך השנה
-	-	-	חולטו במהלך השנה
-	46.21	-	מומשו במהלך השנה ⁽¹⁾
46.23	46.21	46.21	קיימות במחזור לסוף שנה
2,510,956	386,495	40,324	
46.21	46.21	-	
440,984	40,324	-	

(1) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2021 היה 90.42 שקלים חדשים (שנת 2020 - 72.90 שקלים חדשים).

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	
40-50	40-50	40-50	תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
440,984	40,324	-	מספר האופציות
46.21	46.21	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
1.68	0.75	-	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
			מזה ניתנות למימוש:
30,822	40,324	-	מספר האופציות
46.21	46.21	-	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

2. ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק, בתוקף לשלוש שנים, החל מיום 1 בינואר 2017. ביום 31 באוגוסט 2017 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 12 ביוני 2017, הצעת כתבי אופציה לנושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 31 באוגוסט 2017 (להלן: "דוח המתאר"). (בנוסף אושרו מאגרים של כתבי אופציה להנפקה בשתי מנות שנתיים נוספות לשנים 2018, 2019 מעבר זו שתוקצה בשנת 2017, אשר הנפקתן תהיה כפופה לקבלת האישרים הנדרשים מוועדת התגמול והדירקטוריון בבוא העת).

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 31 באוגוסט 2017 אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:

- תוכנית אופציות א' - עד 572,985 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שבעה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-572,985 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ב' - עד 254,076 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-254,076 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ג' - עד 180,353 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד שלושה עשר עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-180,353 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ד' - עד 978,796 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד שישים ותשעה בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שלושים ואחד מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-978,796 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ה' - עד 1,365,244 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים שישים ושבעה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-1,365,244 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכניות אופציות א' או ג', חולקו לשלוש מנות שוות אשר יהיו ניתנות למימוש החל מיום 1 באפריל 2019, 1 באפריל 2020 ו-1 באפריל 2021 ותפקענה שנה וחצי ממועד זה. כתבי האופציה שהונפקו על פי תוכנית אופציות ד', ה' יהיו ניתנות למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ועד 5 שנים מיום ההנפקה. זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתוכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%;
יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה השנתית עבור שנת 2017, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן: "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים, וכן על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן: "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן: "המדדים האיכותיים").
- המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של ארבעים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' ובשיעור של שלושים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של חמישים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה, כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של שלושים ושישה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרים ושניים אחוזים.
- המשקל הכולל של המדדים האיכותיים, יהיה בשיעור של חמישים ושמונה אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' ובשיעור של ארבעים אחוזים לתוכנית אופציה ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של שבעים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב', כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של שלושים ושישה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה לתוכנית אופציות א' יהיה בשיעור של ארבעים אחוזים לתוכנית אופציות ב'.
- זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תיקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תיקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחד למדד הבנקים, יחס היעילות התפעולית והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית בהתאם ל-ASC718 מסתכם בכ-28 מיליוני שקלים חדשים. בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות. האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 31 באוגוסט 2017.

בשנת 2018 לא הונפקו כתבי אופציה על פי איזה מן התוכניות המפורטות בדוח המתאר.

ביום 11 באפריל 2019 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול של הבנק, לאשר הקצאת כתבי אופציה לנושאי משרה ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק, על פי יוקצו 4,363,275 כתבי אופציה ל-396 ניצעים. הקצאת כתבי האופציה בוצעה על פי מתאר הצעה לעובדים שפרסם הבנק ביום 31 באוגוסט 2017 ("מתאר 2017").

כתבי האופציות הוקצו כמפורט להלן:

- עד 357,140 כתבי אופציה א', יוענקו על פי תוכנית אופציות א', לעד 7 נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף.
- עד 159,145 כתבי אופציה ב', יוענקו על פי תוכנית אופציות ב', לעד 5 נושאי משרה בבנק שהינם שומרי סף.
- עד 263,975 כתבי אופציה ג', יוענקו על פי תוכנית אופציות ג', לעד 4 עובדים מרכזיים בבנק ו-19 עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק.
- עד 1,430,360 כתבי אופציה ד', יוענקו על פי תוכנית אופציות ד', לעד 98 מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן למנהלים נוספים בבנק וחברות בת של הבנק, אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו לצרכי המתאר.
- עד 2,152,655 כתבי אופציה ה', יוענקו על פי תוכנית אופציות ה', לעד 267 מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית בהתאם ל-ASC718 מסתכם בכ-57 מיליוני שקלים חדשים. בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 11 באפריל 2019.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 31 באוגוסט 2017:

מחיר מימוש	- 64.65 שקלים חדשים ⁽¹⁾
ריבית חסרת סיכון	- 0.39% - (0.44%)
סטיית תקן שנתית	- 19.11% - 16.54%

תוכנית אופציות					
א	ב	ג	ד	ה	
573	254	180	979	1,365	כמות אופציות (באלפים)
3.09-5.09	3.09-5.09	3.09-5.09	5.09	5.09	זמן לפקיעה (בשנים)
⁽²⁾ 7.33	⁽²⁾ 7.36	7.22	8.63	8.63	שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת
4,200	1,869	1,300	8,449	11,780	סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

(2) שווי הוגן בגין מרכיבי שיקול דעת מסווגה ועמידה ביעדים אישיים חושב מחדש נכון ליום 31 בדצמבר 2017.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 11 באפריל 2019:

מחיר מימוש	- 72.37 שקלים חדשים ⁽¹⁾
ריבית חסרת סיכון	- (0.55%) - (0.10%)
סטיית תקן שנתית	- 17.74% - 18.03%

תוכנית אופציות				
ה	ד	ג	ב	א
2,153	1,430	264	156	347
5.15	5.15	3.48-5.48	3.48-5.48	3.48-5.48
13.42	13.42	11.82	11.75	11.76
28,893	19,191	3,120	1,868	4,198

כמות אופציות (באלפים)
זמן לפקיעה (בשנים)
שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת
סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2019		2020		2021		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
64.65	2,604,052	70.94	5,344,353	71.36	5,007,742	קיימות במחזור לתחילת שנה
72.37	4,363,275	-	-	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
72.37	13,456	64.79	2,883	-	-	חולטו במהלך השנה
64.65	1,609,518	64.65	333,728	71.24	4,313,987	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
70.94	5,344,353	71.36	5,007,742	72.37	693,755	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2019 היה 13.13 שקלים חדשים.

(2) ממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2021 היה 102.71 שקלים חדשים (שנת 2020 - 92.77 שקלים חדשים).

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

2019 בדצמבר 31	2020 בדצמבר 31	2021 בדצמבר 31	תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
60-70	70-80	70-80	
5,344,353	5,007,742	693,755	מספר האופציות
70.94	71.36	72.37	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
3.83	3.00	2.25	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
			מזה ניתנות למימוש:
420,866	371,090	188,226	מספר האופציות
64.65	64.65	72.37	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

3. ביום 22 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 8 ביוני 2020, הצעת כתבי אופציה, של הבנק עבור שנת 2019 לנושאי משרה בבנק (למעט המנהל הכללי הקודם והדירקטורים של הבנק) ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק עבור שנת 2020, בהתאם לסעיף 15 (א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט במתאר ההצעה לעובדים מיום 22 ביוני 2020 (להלן: "מתאר הצעה לעובדים" או "המתאר").

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 22 ביוני 2020 אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:
למנהל הכללי הקודם של הבנק עבור שנת 2019:

– תוכנית אופציה 1 - 22,148 כתבי אופציה 1 הניתנים למימוש עד ל-22,148 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת. למנהלים נוספים בבנק עבור שנת 2020:

– תוכנית אופציות א' - עד 343,527 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שישה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-343,527 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק. (כולל הקצאת 42,627 כתבי אופציות א' שהוענקו למנהל הכללי של הבנק בגין התקופה מיום 1 בינואר 2020 עד ליום 15 בספטמבר 2020).

– תוכנית אופציות ב' - עד 199,500 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-199,500 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

– תוכנית אופציות ג' - עד 517,700 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד שמונה עשר עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד שישה עשר עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-517,700 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

– תוכנית אופציות ד' - עד 779,930 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד חמישים ושישה מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד עשרים ושבעה מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-779,930 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

– תוכנית אופציות ה' - עד 1,454,530 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים ושישים ושמונה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-1,454,530 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המרבית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להנפיק על פי כל התוכניות. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי התנאים של כל אחת מן התוכניות, תיגזר מתנאי הזכאות שנקבעו בכל אחת מהן, כמפורט להלן. בנוסף, הנפקת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל לא תונפק לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, על פי תנאי כל אחת מן התוכניות, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה האמורים ואשר מבוססת, בין היתר, על תקרת שער נעילה בסך של 110 שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מהמדד הידוע במועד אישור הדירקטוריון ועד לשער הידוע במועד המימוש.

כמון כן, ויובהר כי במקרה של חלוקת דיבידנד, חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, פיצול או איחוד של הון המניות, ושינוי מבנה בבנק, תבוצענה התאמות כמפורט במתאר ההצעה לעובדים.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור המנהל הכללי הקודם, על פי תוכנית אופציה 1 יהיו ניתנות למימוש החל מתום שנתיים מיום ההנפקה ותפקענה בתום שנתיים ממועד ההבשלה כהגדרתו במתאר.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכניות אופציות א', ב' ועובדים מרכזיים בתוכנית ג', יחולקו לשלוש מנות שוות, המנות תהיינה ניתנות למימוש החל מתום שנתיים מ: (1) יום ההנפקה, (2) 1 באפריל 2023 ו-(3) 1 באפריל 2024, וכל מנה של כתבי האופציה תפקע שנה וחצי לאחר כל אחד מהמועדים כאמור.

כתבי האופציה שהונפקו על פי תוכניות אופציות ד' ו-ה' יהיו ניתנים למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ותפקענה בתום שנתיים ממועד ההבשלה כהגדרתו במתאר.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי תוכניות האופציות א'-ה' לעיל, מותנית בכך שיחס הלימות ההון הכולל ייחס הון עצמי רובד 1 של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

– כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס קריטריון איכותי המבוסס על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים של נושא המשרה.

– זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.10 במתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, ויחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה במנה שאושרה, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית (ASC 718 בנושא "תשלום מבוסס מניות") מסתכם בכ-23 מיליון שקלים חדשים.

ערך המנה התיאורטי נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה, כלומר החל מהרבעון השני של שנת 2020 ועד לתום השנה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו במתאר ההצעה לעובדים מיום 22 ביוני 2020.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 22 ביוני 2020:

מחיר מימוש	- 70.88 שקלים חדשים ⁽¹⁾
ריבית חסרת סיכון	- (0.44%) - (0.58%)
סטיית תקן שנתית	- 24.09% - 26.06%

תוכנית אופציות					
ה	ד	ג	ב	א	
1,454	780	518	199	344	כמות אופציות (באלפים)
4.08	4.08	3.59-5.30	3.59-5.30	3.59-5.30	זמן לפקיעה (בשנים)
10.41	10.41	9.89	10.00	9.97	שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת
15,136	8,120	5,123	1,990	3,430	סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבינד.

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2020		2021		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
-	-	70.88	2,288,081	קיימות במחזור לתחילת שנה
70.88	3,295,187	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
70.88	1,007,106	-	-	חולטו במהלך השנה
-	-	-	-	מומשו במהלך השנה
70.88	2,288,081	70.88	2,288,081	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) ממוצע משוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2020 היה 10.26 שקלים חדשים.

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

2020 בדצמבר 31	2021 בדצמבר 31	
70-80	70-80	תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
2,288,081	2,288,081	מספר האופציות
70.88	70.88	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
3.66	2.67	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	מזה ניתנות למימוש:
-	-	מספר האופציות
-	-	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

4. ביום 26 ביולי 2021 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לנושאי משרה בבנק (למעט הדירקטורים של הבנק) ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק עבור שנת 2021, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך, כמפורט במתאר ההצעה לעובדים מיום 26 ביולי 2021, אשר במסגרתו אושרו מאגרים להנפקת כתבי אופציה לשנים 2021-2023 (להלן: "מתאר ההצעה לעובדים" או "המתאר"). במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 26 ביולי 2021 אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה עבור שנת 2021 כמפורט להלן:

- תוכנית אופציות א' - עד 301,506 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שישה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-301,506 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ב' - עד 173,509 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-173,509 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ג' - עד 493,250 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד תשעה עשר עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד ארבע עשר עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-493,250 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ד' - עד 814,300 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד שישים מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד עשרים וארבע מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-814,300 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ה' - עד 1,547,900 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים שישים וארבע מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, וכן לעד עשרים וארבע מנהלים בחברות הבת של הבנק, והניתנים למימוש עד ל-1,547,900 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המרבית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להנפיק על פי כל התוכניות. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי התנאים של כל אחת מן התוכניות, תיגזר מתנאי הזכויות שנקבעו בכל אחת מהן, כמפורט להלן. בנוסף, הנפקת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל לא תונפק לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי כל אחת מן התוכניות, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה האמורים ואשר מבוססת, בין היתר, על תקרת שער נעילה בסך של 140 שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מהמדד הידוע במועד אישור הדירקטוריון ועד למדד הידוע במועד המימוש.

במקרה של חלוקת דיבידנד, חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, פיצול או איחוד של הון המניות, ושינוי מבנה הבנק, תבוצענה התאמות כמפורט במתאר ההצעה לעובדים.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכניות אופציות א', ב' או ג', יחולקו לשלוש מנות שוות, המנות התיינה ניתנות למימוש החל מתום שנתיים מ: (1) יום ההנפקה, (2) 1 באפריל 2024 ו-(3) 1 באפריל 2025, וכל מנה של כתבי האופציה תפקע שנה וחצי לאחר כל אחד מהמועדים כאמור.

כתבי האופציה שהונפקו על פי תוכניות אופציות ד' ו-ה' יהיו ניתנים למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ותפקענה בתום שנתיים ממועד ההבשלה כהגדרתו במתאר.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי תוכניות האופציות א'-ה' לעיל, מותנית בכך שיחס הלימות ההון הכולל ייחס הון עצמי רובד 1 של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

בנוסף, תנאי הזכויות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשנתה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס קריטריון איכותי המבוסס על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים.

- זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.3 במתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, יחס פקדונות ליבה.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה במנה שאושרה, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית (ASC 718) בנושא "תשלום מבוסס מניות" (מסתכם בכ-41 מיליוני שקלים חדשים.

ערך המנה התיאורטי נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה, כלומר החל מהרבעון השלישי של שנת 2021 ועד לתום השנה.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו במתאר ההצעה לעובדים מיום 26 ביולי 2021.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 26 ביולי 2021:

מחיר מימוש	- 99.36 שקלים חדשים ⁽¹⁾
ריבית חסרת סיכון	- (1.25%) - (1.47%)
סטיית תקן שנתית	- 23.11%

תוכנית אופציות					
ה	ד	ג	ב	א	
1,548	811	493	174	301	כמות אופציות (באלפים)
4.09	4.09	3.59-5.19	3.59-5.19	3.59-5.19	זמן לפקיעה (בשנים)
12.70	12.70	11.96	11.93	11.94	שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת
19,660	10,300	5,896	2,076	3,594	סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2021		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
-	-	קיימות במחזור לתחילת שנה
99.36	3,327,465	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
99.36	7,915	חולטו במהלך השנה
-	-	מומשו במהלך השנה
99.36	3,319,550	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) ממוצע משוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2021 היה 12.48 שקלים חדשים.

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2021		
90-100	תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)	
3,319,550		מספר האופציות
99.36		ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
3.74		ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
		מזה ניתנות למימוש:
-		מספר האופציות
-		ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 24 - הון מניות והון^(א)

א. להלן פרטים בדבר הון המניות של הבנק (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע		רשום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2020	2021	2020	2021
255,056,522	256,486,472	400,000,000	400,000,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש ע"ג⁽²⁾

(1) לעניין הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות - ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

(2) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ב. דיבידנד

- מגבלות על חלוקת דיבידנדים

על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, תאגידים בנקאיים נדרשים להימנע מחלוקת דיבידנדים במידה והם עלולים שלא לעמוד ביעדי ההון שנקבעו, בין היתר, בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331, במכתבי הפיקוח "מדיניות הון לתקופות ביניים" וב-"מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים". לפרטים נוספים ראה ביאור 25.

- מדיניות חלוקת הדיבידנד

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק, מיום 26 בפברואר 2018, מדיניות הדיבידנד של הבנק, הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים דיבידנד בשיעור של עד 40% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

יצוין, כי בהתאם למדיניות הדיבידנד האמורה, הבנק עשוי לרכוש ברכישה עצמית (בכפוף לאמור לעיל) מניות של הבנק. מובהר, כי רכישה עצמית בידי הבנק של מניות הבנק, כאמור לעיל, תיחשב ל"חלוקה", כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999, וככזו תקטין בהתאמה את סכום הדיבידנד שיחולק (אם יחולק) על ידי הבנק על פי מדיניות הדיבידנד. "חלוקה" על פי מדיניות הדיבידנד (הן חלוקת הדיבידנד והן הרכישה העצמית) כאמור לעיל בהתאם להחלטות הדירקטוריון בעניין זה, כפי שיתקבלו מעת לעת ובכפוף להוראות הדין, ובכלל זה הגבלות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים.

בעקבות משבר הקורונה, ובהמשך להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)" (להלן - "הוראת השעה"), החליט דירקטוריון הבנק, ביום 13 באפריל 2020 כי הבנק יימנע מחלוקת דיבידנד (לרבות רכישה עצמית של מניות הבנק), כל עוד הוראת השעה בתוקף. לעניין זה יצוין כי במסגרת הוראת השעה, כפי שעודכנה, נקבע כי תוקף הוראת השעה הינו עד ליום 30 בספטמבר 2021. ביום 26 ביולי 2021 הודיע הפיקוח על הבנקים כי גם בעת שהוראת השעה בתוקף, ניתן יהיה לבצע חלוקת דיבידנד בגין רווחי שנת 2020, וכי חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 30% מהרווח הנקי לשנת 2020, לא תחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. בהתאם לכך, אישר דירקטוריון הבנק, ביום 16 באוגוסט 2021, לחלק דיבידנד בסכום של 483 מיליוני שקלים חדשים, 30% מרווחי שנת 2020.

ביום 30 בספטמבר 2021, האריך הפיקוח על הבנקים את הוראות השעה (בנוסף להתאמות מסוימות) בשלושה חודשים נוספים, עד ליום 31 בדצמבר 2021, והודיע כי חלוקת דיבידנד אפשרית גם בגין רווחי שנת 2021 (גם בעת שהוראת השעה בתוקף), וכי חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 30% מהרווח הנקי לשנת 2021, לא תחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. בהתאם לכך, אישר דירקטוריון הבנק, ביום 15 בנובמבר 2021, לחלק דיבידנד בסכום של 752.7 מיליוני שקלים חדשים 30% מרווחי תשעת החודשים הראשונים של שנת 2021, כמפורט להלן.

ביום 27 בדצמבר 2021 הודיע הפיקוח על הבנקים כי החל מיום 1 בינואר 2022 פג תוקף הוראת השעה למעט הוראות ספציפיות להם נקבע בהוראת הדעה תוקף מאוחר יותר. בדברי ההסבר ציין הפיקוח כי בהקשר של החלטה על חלוקת דיבידנדים התאגידים הבנקאיים צריכים לנהוג בזהירות, ולהביא בחשבון רמה מסוימת של אי וודאות שקיימת עדיין בשווקים.

הבנק מתכנן להמשיך ולפעול בהתאם למדיניות הדיבידנד שלו, בכפוף להוראות הדין ולאמור לעיל, ולאישור המפקח על הבנקים ולהגבלות שנקבעו על ידו.

במסגרת תוכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025, שאושרה על ידי הדירקטוריון ביום 26 באפריל 2021, הדירקטוריון יעקוב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית החדשה, במטרה לבחון את האפשרות להגדלה של שיעור הדיבידנד שצוין לעיל, עד לשיעור של 50% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, עם סיום הליך המיזוג עם בנק אגוד; זאת, בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים, וכן בכפוף לקבלת אישורו של המפקח על הבנקים.

מובהר, כי אין במדיניות הדיבידנד, כאמור לעיל, משום החלטה או התחייבות לחלוקת דיבידנד, וכי כל "חלוקה" תהיה כפופה לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין, ובכלל זה, אישור הדירקטוריון לביצוע החלוקה, הכל על פי שיקול דעתו של הדירקטוריון ובכפוף להוראות כל דין.

לפרטים נוספים ולתמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לעניין מדיניות חלוקת דיבידנד ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2017.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 24 - הון מניות והון^(א) - המשך

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2019 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה (אגורות)	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
12 באוגוסט 2019	27 באוגוסט 2019	167.21	^(א) 0.40	392.0
18 בנובמבר 2019	3 בדצמבר 2019	71.89	0.40	168.8
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2019^(א)				
24 בפברואר 2020	11 במרץ 2020	74.89	0.40	176.0
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2020^(א)				
16 באוגוסט 2021	31 באוגוסט 2021	188.99	^(ב) 0.30	483.0
15 בנובמבר 2021	30 בנובמבר 2021	293.47	^(ג) 0.30	752.7
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2021^(א)				
1,235.7				

- (1) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של המחצית הראשונה של שנת 2019.
 (2) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של שנת 2020.
 (3) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של תשעת החודשים הראשונים של שנת 2021.
 (4) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2019 - 736.8 מיליוני שקלים חדשים.
 (5) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2020 - 483.0 מיליוני שקלים חדשים.
 (6) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2021 - 752.7 מיליוני שקלים חדשים.

- הכרזה על דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2021
 לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2021 ראה ביאור 36 - אירועים לאחר תאריך המאזן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון"

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
1. בנתוני המאוחד		
א. הון לצורך חישוב יחס ההון		
20,137	21,969	הון עצמי רובד 1 ⁽⁴⁾
20,137	21,969	הון רובד 1 ⁽⁴⁾
7,176	7,914	הון רובד 2
27,313	29,883	סך הכל הון כולל⁽⁴⁾
ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
185,392	202,611	סיכון אשראי
2,228	2,268	סיכונים שוק
12,864	13,831	סיכון תפעולי
200,484	218,710	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון⁽²⁾
באחוזים		
ג. יחס הון לרכיבי סיכון		
10.04	10.04	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
10.04	10.04	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
13.62	13.66	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.68	8.60	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽³⁾
11.50	11.50	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽³⁾
ד. בנק יב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו		
9.44	9.85	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
9.44	9.85	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
12.76	13.49	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00	8.00	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
11.50	11.50	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
ה. בנק אגוד לישראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו		
12.91	16.28	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
12.91	16.28	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
16.23	19.40	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.44	8.43	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
11.94	11.50	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. לפרטים נוספים ראה סעיף א.3 להלן.

(2) מסך היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון הופחת סך של מיליון שקלים חדשים בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות (31 בדצמבר 2020 - 54 מיליוני שקלים חדשים).

(3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 9%-12.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 נוספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח.

עם זאת, בהתאם להוראות שעה בדבר התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר נגיף הקורונה, החל מחודש מרץ 2020, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 8%-11.5% בהתאמה, וכן לא תחול דרישת הון הנוספת בשיעור של 1% על הלוואות לדיור למטרת סגורים שהועמדו החל מתחילת תוקפה של הוראת השעה (19 במרץ 2021) ועד ליום 30 בספטמבר 2021 וכן על הלוואות לדיור לכל מטרה שהועמדו החל מתחילת תוקפה של הוראת השעה (19 במרץ 2021). הוראת השעה חלה עד ליום 1 בינואר 2022.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון - המשך

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון" - המשך

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
		3. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)
		א. הון עצמי רובד 1
19,669	21,729	הון עצמי
(438)	(513)	הבדלים בין ההון העצמי לבין הון עצמי רובד 1
19,231	21,216	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
(187)	(167)	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(127)	(6)	מיסים נדחים לקבל
1,099	892	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים
785	719	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
121	34	סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות ⁽²⁾
20,137	21,969	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		ב. הון רובד 2
4,861	5,933	הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
2,315	1,981	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
7,176	7,914	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
7,176	7,914	סך הכל הון רובד 2
27,313	29,883	סך הכל הון כולל

4. השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
באחוזים		
		יחס ההון לרכיבי סיכון
9.98	10.03	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות
0.06	0.01	השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ⁽²⁾
10.04	10.04	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

(1) כולל יתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד החל מיום 30 בספטמבר 2020.

(2) מזה 33 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בנושא עובדים ו-1 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן. ביום 31 בדצמבר 2020 - 118 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בנושא עובדים ו-3 מיליוני שקלים בגין תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יחס מינוף

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 218 בדבר יחס מינוף

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
		1. בנתוני המאוחד
		הון רובד ⁽¹⁾
20,137	21,969	
388,370	423,950	סך החשיפות
		באחוזים
5.19	5.18	יחס המינוף
4.50	4.50	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
		2. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס המינוף
5.07	5.55	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
4.50	4.50	בנק אגוד לשראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס המינוף
6.12	8.37	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
4.50	4.50	

(1) השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות, ראה סעיף 3, א.4 לעיל.

(2) תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2018. לפרטים בדבר הפחתת יחס המינוף המזערי שהבנקים נדרשים לעמוד בו במהלך העסקים הרגיל, בחצי נקודת אחוז, ראה סעיף 1. להלן.

ג. יחס כיסוי נזילות

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 221 בדבר יחס כיסוי נזילות

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
		1. בנתוני המאוחד
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
133	125	
100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		2. בנתוני הבנק
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
129	120	
100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		3. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
249	266	
100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		בנק אגוד לשראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
161	165	
100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

ד. יחס מימון יציב נטו לפי הוראות המפקח על הבנקים

מיום 31 בדצמבר 2021 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא יחס מימון יציב נטו NSFR, אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס המימון יציב נטו במערכת הבנקאית בישראל. בהתאם להוראה, מטרת יחס כיסוי יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה תאגידיים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. יחס המימון היציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין (מונה) ופריטי מימון יציב נדרש (מכנה). "מימון יציב זמין" מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש של תאגיד מסוים הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנוטרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי אותו תאגיד, וכן של חשיפותיו החוץ-מאזניות.

בהתאם להוראה, יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש עומד על 100%.

יחס מימון יציב נטו בבנק בחברות בנות בנקאיות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 222, בדבר "יחס מימון יציב נטו". יחס מימון יציב נטו בחברות בנקאיות משמעותיות בחו"ל מוצג ומחושב בהתאם להוראות הרלוונטיות בכל תחום שיפוט ככל שנקבעו.

ליום 31 בדצמבר 2021	
(מבוקר)	
באחוזים	
	(1) בנתוני המאוחד
119	יחס מימון יציב נטו
100	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
	(2) חברות בת משמעותיות
	חברה בנק יהב
162	יחס מימון יציב נטו
100	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

גורמים היכולים להשפיע באופן מהותי על יחס מימון יציב נטו

יחס מימון יציב נטו, על בסיס מאוחד ליום 31.12.2021 עמד על 119%. תנודתיות היחס על פני הרבעון הינה נמוכה, כאשר הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס כיסוי מימון יציב נטו הם הרכב המקורות והשימושים של הבנק לפי תקופת המימון, סוג המימון והצד הנגדי. בצד המקורות - התחייבויות ארוכות טווח יציבות יותר מהתחייבויות קצרות טווח, וכן מימון מלקוחות קמעונאיים ועסקים קטנים הינו יציב יותר מאשר מימון סיטונאי בעל מועד פירעון זהה. התקצרות של מקורות ארוכים בהיקפים גבוהים (כגון כתבי התחייבויות נדחים) לטווח של מתחת לשנה הינו גורם המשפיע על תוצאות היחס, אך היות ומדובר במקור מימון אשר הינו בדרך כלל בעל תקופות לפירעון מפורזות ההשפעה על תוצאות היחס אינה מהותית. בצד השימושים - סוג הנכס, תקופת ואיכות הנכס וערך הנזילות קובעים את הסכום של מימון יציב נדרש.

ה. באזל III

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל III.

הוראות באזל III קבעו שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל-:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידיים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA

היישום של ההוראות נעשה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל III ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל III. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי נוכח מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. החל מיום 1 בינואר 2018 הסתיימו הוראות המעבר בנוגע להתאמות פיקוחיות והניכויים מההון הרגולטורי והם

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

עומדים על 100%. כמו כן, תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 20%. החל מיום 1 בינואר 2021 תקרת המכשירים הכשירים בהון פיקוחי עומדת על 10%.

א. דרישת יחס הון מזערי

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בה נכללה, בין היתר, הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון הוראה 329 אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור לרכישת דירת מגורים שהועמדו בתקופה החל מיום 19 במרץ 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, ועל הלוואות לדיור לכל מטרה שהועמדו החל מיום 19 במרץ 2020.

לאורך תקופת המשבר פרסם הפיקוח על הבנקים עדכונים להארכת תוקף הוראת השעה, כאשר לעניין הפחתת דרישות ההון נקבע כי ההקלה תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם. עם זאת, במסגרת החוזר נקבע כי הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3 נקודות האחוז בתקופת ששת החודשים מתום תוקף ההוראה לא תחשב כחריגה מהאמור.

ביום 27 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו, החל מיום 1 בינואר 2022, יפוג תוקף הוראת השעה/ כמו כן, בוצע עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות על הלוואות לדיור לפיו, דרישת ההון הנוספת בשיעור 1 האחוז תחול בגין הלוואות למטרת דיור בלבד ולא תחול בגין הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכונן דירה (להלן - "הלוואה לכל מטרה").

בהתאם להוראת השעה ובהתחשב בדרישת ההון הנוספת מיתרת הלוואות לדיור, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 8.60% ויחס ההון הכולל המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 11.50% (אליהם יתווספו שולי בטחון נאותים).

ז. הנפקה ופדיון כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון ספיגת הפסדים

החל משנת 2015, הבנק מייס כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק).

יתרת כתבי ההתחייבות הנדחים מסוג CoCo ליום 31 בדצמבר 2021 בהון רובד 2 של הבנק הסתכמה ב-5.5 מיליארדי שקלים חדשים, ביום 7 באפריל 2021 הנפיק הבנק למשקיעים מוסדיים, בהצעה פרטית בינלאומית, ובחיתום של גופים פיננסיים בינלאומיים, כתבי התחייבות נדחים, הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן בדרך של מחיקה כפוייה ("כתבי ההתחייבות הנדחים"), בסכום של 600 מיליון דולר. כתבי ההתחייבות הנדחים מוכרים כהון רובד 2 בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 202.

בחודש יולי 2021, גייס בנק יב הון משני באמצעות הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo בסך של 100 מיליון שקלים חדשים. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל 3 ומוכרים כהון רובד 2. בנוסף, פדה בנק יב, בחודש יולי 2021, בפדיון מוקדם מלא, לאחר קבלת אישור בנק ישראל, כתבי התחייבות נדחים בסכום כולל של כ-218 מיליון שקלים חדשים.

בהמשך לאישור המפקח על הבנקים פדה הבנק ביום 12 בספטמבר 2021, בפדיון מוקדם כפוי כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo מסדרה 55 בסכום של כ-222 מיליון שקלים חדשים.

בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצע הבנק פדיון מוקדם של שטר ההון הנדחה (סדרה א') בתחילת חודש ינואר 2022 תמורת 2.1 מיליארדי שקלים חדשים. שטר ההון הנדחה, אשר הונפק על ידי הבנק, לא היה כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III והופחת בהדרגה.

ח. תכנית התייעלות

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, הסתכמו ב-286 מיליון שקלים חדשים, כאשר העלות נטו מסס בסכום של 188 מיליון שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה ההונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית של התייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של 5 שנים.

ביום 13 ביוני 2017 אישר דירקטוריון בנק יב מהלכי התייעלות הכוללים תוכנית פרישה מוצגת וצמצום בשטחי נדל"ן. בנק יב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת התייעלות. לפי תוכנית הפרישה תתאפשר פרישה מוקדמת של עובדים בבנק יב בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית הפרישה בבנק יב הסתכמו בסך של כ-36 מיליון שקלים חדשים לפני מס (23 מיליון שקלים חדשים לאחר מס). בהתאם להנחיות בנק ישראל, ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית של התייעלות תיפרס בקו ישר לתקופה של 5 שנים.

ביום 31 בדצמבר 2018 אישר דירקטוריון בנק אגוד תכנית התייעלות (להלן: "תכנית התייעלות נוספת") ולאחר קבלת אישור הפיקוח על הבנקים בהתאם למכתב המפקח על הבנקים, כאמור לעיל, השפעה זו תיזקק בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2019 ואילך בהון הפיקוחי. העלות הכוללת של התכנית הסתכמה בסך של כ-80 מיליון שקלים חדשים לפני השפעת המס. סכום זה עודכן לסך של כ-71 מיליון שקלים חדשים בשנת 2019.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

תכנית הפרישה מרצון כאמור לעיל, הינה תכנית נוספת מעבר לתכנית פרישה מרצון שאושרה על ידי דירקטוריון בנק אגוד ביום 30 בנובמבר 2016 ויושמה רובה ככולה בשנים 2017-2018. בהתאם למכתב המפקח על הבנקים, כאמור לעיל, השפעת התכנית תיפרס בשיעורים שווים על פני 5 שנים בהון הפיקוחי

ביום 13 ביוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב נוסף ובו הוא מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כח אדם, גם אפשרות לצמצם עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי.

ביום 19 ביוני 2017 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית לריכוז פעילות יחידות מטה הבנק באתר מרכזי אחד בעיר לוד, והנחה את הנהלת הבנק לבצע את הפעולות הנדרשות לשם כך. זאת בהמשך להתקשרות לרכישת קרקע באזור התעשייה בלוד בסמיכות לבניין הקיים בלוד.

ביצוע התוכנית, ובכלל זה התכנון, ההקמה והמעבר, צפוי להימשך לאורך מספר שנים.

ביום 28 ביוני 2017 השלים הבנק (באמצעות חברת הבת נציבים נכסים וציוד בע"מ) את מכירת זכויותיו בבניין המטה ברמת גן ובמקביל חקר את המבנה למשך תקופה של 8 שנים (להלן: "תקופת ההתייעלות"). הבנק יהיה רשאי להאריך את תקופת השכירות לתקופות נוספות, באופן שתקופת השכירות הכוללת לא תעלה על 24 שנים.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים יפרס רווח ההון לאורך תקופת החכירה וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית הקיימת לעסקאות מכירה וחכירה בחזרה (סעיף 2-40-840, בנושא 40-840 בקודיפיקציה בדבר "עסקאות מכירה וחכירה בחזרה"). ביום 20 ביולי 2017 אישר הפיקוח על הבנקים, לבנק הכרה ברווח ההון (כ-83 מיליון שקלים חדשים) שנוצר ממכירת בניין המטה ברמת גן כהון רגולטורי. הפחתת ההקלה ההונית הינה לתקופת הזמן של תוכנית ההתייעלות.

השפעת ההקלות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס הון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2021 הינה כ-0.01%.

ט. עדכון אופן מדידת דרישות ההון בגין חשיפות לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות להשקעות משותפות בנאמנות

ביום 26 בדצמבר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון אופן מדידת דרישות ההון בגין חשיפות לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות להשקעות משותפות בנאמנות. בהתאם לחוזר, הוחלט להפחית את משקל הסיכון המיוחס לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות נאמנות ולהשוותו למשקל הסיכון המיוחס לתאגידים בנקאיים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

יישום העדכון הביא לעלייה ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל בשיעור של כ-0.05% וכ-0.07%, בהתאמה, וזאת כתוצאה מיירדה בסך נכסי הסיכון בגין חשיפות אלה בסך של כ-1.2 מיליארדי שקלים חדשים.

י. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא "יחס המינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים כאשר לצורך כך לא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

יחד עם זאת, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה, אשר כוללת, בין היתר, הוראת השעה שפורסמה ב-15.11.2020 לפיה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד.

בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 4.5%.

לעניין הפחתת דרישות המינוף נקבע כי ההקלה תחול עד ליום 31.12.23 ובלבד שיחס המינוף של התאגיד הבנקאי לא יפחת מיחס המינוף ליום 30.6.22. יחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם.

י"א. לפרטים בדבר מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ראה ביאור 24 ב. - הון מניות והון.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ב. התחייבויות אחרות והתקשרויות מיוחדות

2021	2020	
382	513	1. חוזי מחשוב ושירותי תוכנה ⁽⁴⁾
16	18	2. רכישה ושיפוץ בניינים

(1) כולל הסכם של בנק אגוד עם בנק לאומי לקבלת שירותי מחשוב בסכום של 135 מיליוני שקלים חדשים לשנה בגין השנים 2021-2022.

4. פעילות מכירת אשראי

2021	2020	2019	
234	233	571	הערך בספרים של האשראי שנמכר
234	116	577	תמורה שהתקבלה במזומן
234	116	577	סך הכל תמורה
-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) נטו ממכירת אשראי

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

(1) בהתאם להחלטת דירקטוריון הבורסה לניירות ערך, הוקמה קרן סיכונים שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2021 הינו 1,606 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק וחברות מאוחדות בקרן ליום 31 בדצמבר 2021 נאמד בכ-159 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2020 - 136 מיליוני שקלים חדשים).

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת הבורסה, מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ-25% מחלקו בקרן הסיכונים. הכספים כאמור מופקדים על ידי חברי מסלקת הבורסה כבטוחות בחשבון בבנק ישראל. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 א. לדוחות הכספיים.

(2) הבנק התחייב כלפי מסלקת מעו"ף בע"מ, חברה בבעלות מלאה של הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "מסלקת המעו"ף"), לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות בגין נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, המבוצעות באמצעותו על ידי לקוחותיו ומעסקאות כנ"ל המבוצעות על ידי מספר חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שאינם חברי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיהם.

סכום ההתחייבות בשל לקוחות אלו מסתכם לתאריך המאזן לסך של כ-477 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2020 - כ-415 מיליוני שקלים חדשים).

כמו כן, התחייב הבנק להפקיד את חלקו בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף, שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2021 הינו 627 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק וחברות מאוחדות בקרן ליום 31 בדצמבר 2021 מוערך בכ-120 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2020 - 102 מיליוני שקלים חדשים).

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת המעו"ף, מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ-25% מחלקו בקרן הסיכונים. הכספים כאמור מופקדים על ידי חברי מסלקת המעו"ף כבטוחות בחשבון בבנק ישראל.

לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 א לדוחות הכספיים.

(3) לבנק אגוד התקשרות מהותית רבת שנים עם בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "לאומי") בהתאם להסכם שנחתם ביום 2 בספטמבר 2001 והוארך מעת לעת, בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות בשיטה של מיקור חוץ, שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. ממועד זה, החלה תקופה של שלוש שנים המוגדרת כ"פריקט סיום ההתקשרות" וזו הוארכה ביום 29 במרץ 2018 בהתאם להצעת לאומי עד ליום 30 ביוני 2021. בהתאם לאישור דירקטוריון בנק אגוד מיום 12 במאי 2020, התקשר בנק אגוד עם לאומי בתוספת להסכם, במסגרתה, לאחר שהתקיימו התנאים המתלים, הוארך תוקפו של ההסכם עד ליום 31 בדצמבר 2022. לבנק אגוד לא תהיה זכות להפסיק את ההתקשרות לפני מועד תום תוקף התוספת. התמורה שמשלם בנק אגוד בעבור השירותים השוטפים היא בסכום של 125 מיליוני שקלים חדשים בגין שנת 2020, ו-135 מיליוני שקלים חדשים בגין השנים 2021-2022.

(4) הבנק התחייב כלפי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "הבורסה") בגין פעולותיה של חברה אחת שהינה חברת בורסה ואינה חברת מסלקה. ההתחייבות הינה סליקת ניירות ערך וכיבוד כל חיוב כספי הנובע מעסקאות שבוצעו על-ידי אותה חברה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

- (5) בשנת 1992 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק החלטה לשפות נושאי משרה בבנק בנוסח כדלקמן:
- הבנק ישפה שיפוי מלא כל אחד מנושאי משרה בגין חבויות כספיות והוצאות התדיינות שישאו בהם, בגין פעולות מעשים ומחדלים שנעשו על ידם במסגרת שנקבעה לשם כך בפקודת החברות ותקנון הבנק, ובכפוף להוראות הנ"ל.
 - השיפוי ינתן לנושאי המשרה האמורים בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי ההחלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בנסיבות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

בחודש דצמבר 2001 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק מתן פטור מראש מאחריות (כמפורט להלן) וכן התחייבות מראש לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ונושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות, פוטר הבנק מראש, את נושאי המשרה בבנק, מכל אחריות כלפיו, בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת הזהירות של נושא המשרה כלפי הבנק בפעולותיו של נושא המשרה, בתוקף היותו נושא משרה בבנק. התחייב לשפות את נושאי המשרה בבנק בשל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק, הכל כמפורט בכתב ההתחייבות לשיפוי, לרבות בקשר עם פעולת נושאי המשרה שאינם דירקטורים עקב פעולותיו בתוקף היותו דירקטור מטעם הבנק או לבקשתו, בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות (להלן: "כתב השיפוי המקורי").

בהתאם לכתב השיפוי המקורי, סכום השיפוי שישולם על ידי הבנק לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2000, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2000 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). השיפוי חל על פעולות הקשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

ביום 28 באוקטובר 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, להוסיף לרשימת האירועים שבגינם ניתנה התחייבות לשיפוי על ידי הבנק לנושאי המשרה של הבנק, על פי כתב השיפוי המקורי, אירוע של מיזוג, כהגדרתו בחוק החברות, לרבות כל החלטה, פעולה, הסכם או דיווח בקשר למיזוג. הוחלט כי בכל הנוגע לשיפוי בגין אירוע מיזוג, יהיה סכום השיפוי המירבי הסכום הנמוך מבין השניים: 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש דצמבר 2000, או 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך למועד יום התשלום בפועל בגין השיפוי.

ביום 14 במאי 2006 החליטה האסיפה הכללית של הבנק להתאים את נוסח כתב השיפוי להוראות חוק החברות (תיקון מס' 3), התשס"ה-2005, וכן החליטה להעניק התחייבות לשיפוי מראש בנוסח זה לעובד של הבנק המכהן כדירקטור בחברה שהבנק מחזיק בה מניות כלשהן, וכן מי שמכהן מעת לעת על פי בקשת הבנק כדירקטור בחברה שהבנק שולט בה.

ביום 9 בנובמבר 2011 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת שיפוי לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה שבשליטת הבנק (החלטה כאמור התקבלה אף על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בפברואר 2009 - בה הוחלט על מתן כתב שיפוי בנוסח זה לזה שהוענק לנושאי המשרה בבנק) וכן למי שאינם עובדי הבנק או נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת כנושאי משרה בחברה בבעלותו המלאה של הבנק, שאינה תאגיד בנקאי (כולם ביחד "הזכאים לשיפוי").

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק להוסיף התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011.

האסיפה הכללית אף החליטה כי סכום השיפוי המירבי שישולם הבנק, במצטבר לכל הזכאים לשיפוי על פי כתב ההתחייבות לשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני יום התשלום בפועל של סכום השיפוי ("סכום השיפוי המירבי"). היה וסכום השיפוי הכולל יעלה על סכום השיפוי המירבי כאמור לעיל, אזי הסכום המירבי שישולם הבנק במצטבר לכלל הזכאים לשיפוי לא יעלה על סכום השיפוי הכולל, ואולם ההפרש בין השניים ישמש רק לצורך שיפוי בשל פעולות שבוצעו לפני יום 9 בנובמבר 2011.

ביום 20 בספטמבר 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית בגין תשלום לנפגע הפרה או תשלום מסוג דומה, לפי דין אחר, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, בקשר עם הליך מנהלי לפי דין אחר, ובלבד ששיפוי כאמור אינו אסור על פי דין.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשר

ביום 23 בדצמבר 2015 החליטה האסיפה הכללית על צמצום הפטור מאחריות לנושאי המשרה, כך שהוא לא יחול בשל הפרת חובת זהירות שארעה אחרי מועד האישור על ידי האסיפה הכללית, בקבלת החלטה או באישור עסקה שלבעל שליטה בבנק או לנושא משרה כלשהו בבנק (לרבות נושא משרה אחר, שאינו נושא המשרה שהוענק לו הפטור), יש בה עניין אישי.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת הבהרות, פירוטים והרחבות לרשימת האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי בהתאם לאירועים שלדעת הדירקטוריון צפויים לאור פעילות הבנק בפועל. עוד החליטה האסיפה על תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי בעניין קבלת שיפוי מאת מבטח או צד שלישי, כך שהגבלת השיפוי לסכום הפרש בין החבות שהוטלה על נושא המשרה או העובד ו/או הוצאות המשפטיות שהוציאה או שחייב בהן לבין הסכום שיתקבל מאת המבטח, תחול גם במקרה בו נושא המשרה או העובד יקבל שיפוי מאת מבטח של צד שלישי או מאת צד שלישי כלשהו שנתן שיפוי לנושא המשרה או לעובד, בשל אותו עניין. עוד הוחלט, שאם החבות או הוצאות המשפטיות לא יכוסו בפועל במועדן על ידי המבטח או על ידי הצד השלישי, הבנק ישפה את נושא המשרה או העובד בגין החבות ו/או הוצאות המשפטיות כאמור, ובלבד שנושא המשרה או העובד ימחה לבנק את זכותו כלפי המבטח או הצד השלישי, כך שהבנק יבוא במקומו כלפי המבטח או הצד השלישי.

ביום 30 באוגוסט 2018 החליטה האסיפה הכללית לאשר מחדש את כתב הפטור וההתחייבות לשיפוי של הבנק, לעניין תחולתו על בעלי השליטה בבנק וקרוביהם, המכונים מעת לעת, ובכללם אלו שניהנו בעבר או שימונו בעתיד.

ביום 15 באוקטובר 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק תיקון לכתב הפטור והתחייבות לשיפוי של הבנק, לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים, ובכללם המנהל הכללי של הבנק ובעלי שליטה בבנק וקרוביהם, וכן לעובדים, המכונים מעת לעת, ובכללם אלו שניהנו בעבר או שימונו בעתיד. לפי התיקון, נקבע כי ההתחייבות לשיפוי תחול גם בשל הוצאות, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, גם בקשר עם הליך להטלת עיצום כספי, כאמור בתיקון התקנון לעיל. בנוסף, התיקון קובע כי כתב ההתחייבות וכל הקשור בו כפופים לדיני מדינת ישראל בלבד, וסמכות השיפוי הבלעדית בכל עניין בקשר לכך מסורה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו בלבד. כמו כן, עודכנה רשימת האירועים הכלולה בתוספת לכתב ההתחייבות. בהתאם להחלטת ועדת הביקורת מיום 17 באוגוסט 2020, ההחלטה לאישור כתב ההתחייבות המתוקן, לעניין תחולתו כלפי שאר הזכאים, שאינם בעלי שליטה וקרוביהם, תובא לאישור מחדש, ככל שיידרש לפי דין, עד תום 9 שנים מיום 15 באוקטובר 2020.

(6) בחודש מאי 1998 החליטה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ובנק טפחות, לאשר כתבי התחייבות לשיפוי נושאי משרה, אשר אושרו קודם לכן על ידי ועדות הביקורת והדירקטוריונים שלהן, שעל פיהן נקבע, בין השאר, כדלקמן:

הבנק ובנק טפחות ישפו, באופן בלתי חוזר, כל נושאי משרה בבנקים בשל כל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה, בקשר עם העילות שיפורטו להלן ובגין כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה, או פסק בורר שאושר בבית משפט וכן בגין הוצאות משפטיות סבירות שניתן לשפות בגינם בהתאם להוראות פקודת החברות.

השיפוי ינתן לכל נושאי המשרה במצטבר עד לסכום שלא יעלה - בכל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998), בגין כל חבות כספית שתגרם לנושא המשרה כתוצאה מפעולה שעשה, הקשורה במישרין או בעקיפין, בתשקיף שפורסם בשנת 1998 או בטיטת תשקיף שהוגשה באותה שנה, בקשר עם הצעת מכר של ניירות ערך של הבנק על ידי המדינה, לרבות ביחס לדיווחים שנתנו הבנקים אחרי תאריך התשקיף בשל כל עניין שהתרחש לפני תאריך התשקיף.

בנוסף, נקבע כי ינתן שיפוי לכל נושאי המשרה במצטבר עד סכום שלא יעלה - על ידי כל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998) ביחס לכל פעולה ונושא הקשורים בביטוח הלויים מהבנקים למשכנתאות המוזכרים בתשקיף הנ"ל.

כמו כן, נקבע בכתבי ההתחייבות לשיפוי, כי, על אף האמור לעיל, יוגבל סכום השיפוי הכולל שישולם לכל נושאי המשרה במצטבר בגין כל העילות שנכללו בכתב השיפוי - על-ידי כל אחד מהבנקים בנפרד - לסך של 1,000 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998).

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(7) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכלליות של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת שהייתה בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן: "טפחות להנפקות") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחדש נובמבר 2001 כי טפחות להנפקות תתחייב באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי").

השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וככל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפותו בגינם בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.

בנק טפחות התחייב כלפי טפחות להנפקות, שאם לא תוכל לקיים את התחייבותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לטפחות הנפקות כל סכום שאותו תיוותר החברה להנפקות חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי טפחות להנפקות.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(8) בחודש אוקטובר 2002 אישר דירקטוריון בנק טפחות, לאחר אישור ועדת הביקורת, מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי בנק טפחות לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם לכך, בנק טפחות מתחייב, בכפוף לתנאים המפורטים בכתב התחייבות ולהוראות חוק החברות, לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק טפחות ובלבד שהפעולות האמורות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוג האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק טפחות לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחדש דצמבר 2001, או 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך ליום התשלום בפועל בגין השיפוי, הנמוך מבין שניהם.

בחודש נובמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של בנק טפחות את ההחלטה הנ"ל.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

9) ביום 30 ביוני 1998 אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בנק אדנים לאחר אישור דירקטוריון בנק אדנים, ולאחר אישור ועדת הביקורת, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה, כהגדרתם בסעיף 96 כ"ד לפקודת החברות, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע), מכהנים בבנק אדנים או שכהונתם הסתיימה בתקופה שאינה קודמת יותר מ-4 שנים למועד הקובע.

על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה כל נושאי משרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, שעיקרם הצעת מכר של ניירות ערך של בנק מזרחי טפחות לציבור על ידי המדינה, על פי תסקיף שפורסם בחודש מאי 1998.

סכום השיפוי על פי כתב השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים (בנוסף לסכומים שיתקבלו לפי פוליסת ביטוח נושאי משרה כמפורט להלן) לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 70 מיליוני שקלים חדשים, כשסכום זה צמוד למדד המחירים לצרכן האחרון שפורסם לפני המועד הקובע עד למדד שיפורסם לפני מועד התשלום.

בנק אדנים יפעל ככל האפשר לכך שבמשך תקופה של 10 שנים החל במועד הקובע תירכש על ידי בנק אדנים או עבורו ותעמוד בתוקפה פוליסת ביטוח נושאי משרה שתכסה את העניינים נושאי השיפוי ושסכומיה, לרבות סכומי השבה/כינון, לא יהיו נמוכים מן הסכומים האמורים לעיל.

ביום 16 בדצמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בנק אדנים, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור דירקטוריון בנק אדנים, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות התשנ"ט-1999, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: "המועד הקובע") מכהנים בבנק אדנים. על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה את כל נושאי המשרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו, במישרין או בעקיפין, בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, עד לסכומי השיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין כל אחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב התחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק אדנים לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם, מעת לעת, לפי שיעור העלייה במדד לעומת המדד של חודש דצמבר 2001, שפורסם בחודש ינואר 2002 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). במקרה שבו נושא המשרה יקבל שיפוי מאת המבטח של פוליסת ביטוח נושאי המשרה, בגין העניין נושא השיפוי, יינתן השיפוי על ידי בנק אדנים בגובה ההפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושא המשרה /או הוצאות המשפטיות שנושא המשרה הוציא או שחויב בהן, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו עניין, ובלבד שסכום השיפוי שבנק אדנים יחויב בו כאמור לא יעלה על סכום השיפוי הכולל החל מחודש דצמבר 2002 היה בנק אדנים אחד המבוטחים בפוליסת ביטוח נושאי משרה, שנרכשה על ידי הבנק עבורו ועבור חברות בנות וקשורות, שתוקפה עד 5 באפריל 2007. במסגרת מיזוג בנק אדנים לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

10) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן, קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יועציה המשפטיים באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים.

להלן פירוט של תובענות מהותיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ותביעות שבהן הסכום הנתבע (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק:

א) בחודש מאי 2011, התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית. עניינה של התביעה הוא בשתי טענות הנטענות כלפי הבנק - האחת, איחור בדיווח להוצאה לפועל אודות תשלומים שבוצעו להקטנת חוב שביגנו מתנהל תיק הוצאה לפועל. השנייה, אי סימון בטפסי הדיווח, את מספר הקרן שלהקטנתה יש לזקוף את התשלום המדווח ואת מספר כלל חישוב הריבית החל על סכום התשלום המדווח. בתביעה ובבקשת האישור נטען, כי באיחור במסירת הדיווח להוצאה לפועל, ובאי סימון טפסי הדיווח כנדרש, מטעה הבנק את הלקוחות, גורם לכך שהלקוחות אינם מזוכים בריבית בהתאם למועד התשלום שביצעו ובהתאם לשיעור הריבית הנכון, יוצר מצב שבו החוב בתיקי ההוצאה לפועל גבוה מהחוב האמיתי, וגובה תשלומים ביתר. עוד נטען בתביעה ובבקשת האישור, כי רשות האכיפה והגביה ולשכת ההוצאה לפועל מודות שמבוצע זיכוי בחסר במקרה של דיווח באיחור, תוך אי סימון טופס הדיווח כנדרש.

התובע מצייין, שאינו יכול לאמוד את הנזק שנגרם לקבוצת התובעים כולם, אך מעריכו (על בסיס שאינו ברור לבנק), במאות מיליוני שקלים. ביום 9 בינואר 2012, הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור, בה פורטו בהרחבה טענות ההגנה העובדתיות והמשפטיות העומדות לבנק. ביום 20 במאי 2012, הגיש המבקש את תגובתו לתשובת הבנק לבקשת האישור. לאור טענות חדשות שהועלו על ידי המבקש בתגובתו לתשובת הבנק, הגיש הבנק תגובה נוספת ומפורטת ביום 15 באוגוסט 2012.

ביום 17 באוקטובר 2012 וביום 29 באוקטובר 2012 התקיימו דיונים מקדמיים בתיק בבית המשפט. בהסכמת הצדדים החל הליך של גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקת ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה, וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי ההוצאה לפועל.

החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם.

ביום 29 באוגוסט 2016, התקיים דיון בבית המשפט והוחלט כי על הצדדים לתובענה זו ובתובענה המפורטת בסעיף ב' שלהלן, להגיש הסדר פשרה ובקשה לאישור עד ליום 30 באוקטובר 2016. בהחלטה מיום 7 בנובמבר 2016, ניתנה לצדדים ארכה להגשת הסדר פשרה ובקשה לאישור וזאת עד ליום 30 בנובמבר 2016 ביום 16 בינואר 2017, התקיים דיון בנושא הסדר הפשרה. ביום 28 במרץ 2017, התקיים דיון ביחס להסכם הפשרה ובפרט בסוגיית מעשה בית-דין והיקפה. ביום 12 ביוני 2017 הוגשה מטעם הצדדים לבית המשפט טיוטת הסכם הפשרה, במסגרתו ביקשו הצדדים להסתייע בבית המשפט בעניין סוגיית מעשה בית-דין האמורה. ביום 15 ביוני 2017 התקיים דיון נוסף בעניין המחלוקת האמורה.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 4 ביולי 2017, הגישו הצדדים ביום 13 באוגוסט 2017 את נוסחו הסופי והמאושר של הסכם הפשרה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 7 בנובמבר 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט, את הסכם הפרשה החתום, על נספחים, בצירוף הבקשה לאישור. ביום 8 במרץ 2018 וביום 10 באפריל נערכו דיונים בהם העלה בית המשפט שאלות הקשורות להסכם הפרשה בכלל ולסוגיית שמירת סודיות הנתונים על ידי רשות האכיפה והגבייה בפרט. ביום 28 במאי 2018 התקיים דיון נוסף בו ביקש בית המשפט, בין היתר, הבהרות לעניין בקשת הבנק מיום 22 במאי 2018 בדבר הצורך בשמירה על סודיות הנתונים, כמו גם הבהרות בקשר לסעיפים נוספים בהסכם הפרשה. הודעת הבהרה מטעם הבנק, בדבר סעיפים בהסכם הפרשה הוגשה ביום 5 ביולי 2018.

ביום 10 באוקטובר 2018 הגיש המבקש בקשה לקידום הליך אישור ההסדר, בעקבותיה התקיים דיון ביום 6 בנובמבר 2018 בסופו נקבע כי תפורסם הודעה בדבר הבקשה לאישור וכי הבקשה תועבר לקבלת תגובתם של היועץ המשפטי לממשלה והמפקח על הבנקים. הודעה בדבר הבקשה לאישור פורסמה כאמור. ביום 26 במאי 2019 התקיימה פגישה בהשתתפות נציגי רשות האכיפה והצדדים והוסכם על מתווה לביצוע ההסכם. ביום 16 ביוני 2019 הוגשה לבית המשפט הודעה ובקשה מוסכמת לאישור המתווה כאמור. ביום 2 ביולי 2019 התקיים דיון בבית המשפט במסגרתו נדונו הבקשות השונות שהוגשו בתיק, בסופו ניתנה החלטה כי הבקשות השונות יועברו לקבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה ונקבע דיון ליום 25 בספטמבר 2019. ביום 25 בספטמבר 2019 התקיים דיון במסגרתו נדונה הודעת היועץ המשפטי, לפיה עמדתו תינתן רק לאחר שהצדדים יגישו נוסח סופי ועדכני של הסכם הפרשה וציין כי הוא צפוי להתנגד לשתי נקודות בהסכם - הוראת החיסיון וסכום שכר הטרחה. לאור כך, בתום הדיון נקבע כי הצדדים יגישו הסדר הכולל את כל ההסכמות בין הצדדים ולאחר מכן, תוגש תגובת היועץ המשפטי. ביום 22 בנובמבר 2019 הגישו הצדדים הסדר מתוקן וביום 8 בדצמבר הוגשה התנגדות מטעם היועץ המשפטי, כאמור. ביום 11 בדצמבר 2019 התקיים דיון ובהתאם להחלטת בית המשפט הגישו הצדדים ביום 2 בינואר 2020 נוסח סופי של ההסכם המתוקן לבית המשפט. בהחלטה מיום 5 בינואר 2020 נקבע כי ההסכם יפורסם ולאחר מכן יאושר. בהתאם, ההסכם המתוקן פורסם באתר הבנק ובשני עיתונים. ביום 25 במרץ 2021, התקבל פסק דין המאשר את הסכם הפרשה במסגרת הבקשה הנדונה לאישור תובענה ייצוגית ובמסגרת הבקשה שבסעיף ב) שלהלן, וזאת תוך שלא התקבלה התנגדות היועץ המשפטי לממשלה. הבנק פועל ליישום הסכם הפרשה.

(ב) בחודש דצמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בעניין קביעת שיעורי ריבית הפיגורים אותה גובה הבנק במסגרת ניהול תיקי הוצאה לפועל כנגד חייבים. לטענת התובעת הבנק גובה ריבית בשיעור החורג משמעותית מריבית העובר-ושב המקסימלית. התובעת איננה יודעת להעריך את סכום התביעה. סוכם כי בקשה זו תצורף להליך גישור שהתנהל בבקשות אחרות שאף עניין הוא בנושא הליכי גביה שמנהל הבנק נגד לקוחות חייבים, כמפורט בסעיף א' לעיל. ביום 4 בינואר 2016, ניתנה החלטה להעברת התובענה הנ"ל לדיון אצל אותו מותב הדן בתובענות הנ"ל. לגבי בקשה לאישור ייצוגית זו הושג ואושר הסכם פשרה משולב עם הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, הנזכרת בסעיף א) לעיל.

(א) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בגין גביית עמלות ביתר, לכאורה, בחשבון "יחיד" ובחשבון "עסק קטן" תוך הפרה לכאורה של כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008. לטענת התובעת הפרת הכללים נעשית, בין היתר, בכך שהבנק מחייב בעלי חשבון "יחיד" או "עסק קטן" בעמלות בגין שירותים מסוימים, בתעריפים גבוהים יותר מהתעריפים שנקבעו בתעריפון לתאגידים גדולים, וזאת בניגוד לכללי הבנקאות כאמור. התובעת טוען כי אין ביכולתו להעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הפוטנציאליים.

תשובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 30 ביוני 2015. כן הוגשה תשובת התובעת לתגובת הבנק. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 10 בספטמבר 2015, הגיש בנק ישראל את עמדתו ביום 15 בדצמבר 2015. ביום 16 בדצמבר 2015 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת, בה הומלץ לצדדים להידבר ביניהם בניסיון לגבש הסכם פשרה, ביום 29 במרץ 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת וביום 12 ביולי 2016, התקיים דיון הוכחות. ביום 8 בנובמבר 2016 הוגשו סיכומים מטעם המבקש וביום 22 בינואר 2017, הגיש הבנק סיכומים מטעמו, הוגשו סיכומי תשובה מטעם המבקש.

ביום 31 בינואר 2018, ניתנה החלטת בית המשפט המאשרת את ניהולה של תובענה ייצוגית ביחס לעמלה אחת בלבד (עמלה הנגבית עבור הוצאת ערבות בנקאית) ודוחה את בקשת האישור לתובענה ייצוגית ביחס ליתר מהעמלות שפורטו בבקשה לאישור ונקבעו מועדים להגשת כתב תביעה וכתב תשובה. בהתאם להחלטת בית המשפט, המבקש הגיש בקשה לאישור תובע מייצג חליפי וביום 6 בינואר 2019 התקבלה החלטת בית משפט לפיה אושר התובע החלופי. ביום 20 בינואר 2019 בית המשפט אישר לפרסום את נוסח ההודעה אודות אישור התובענה כייצוגית. ביום 23 במרץ 2019, התקיים דיון בבית המשפט במסגרתו הוסכם כי הצדדים יפנו להליך גישור וההליכים בבית המשפט עוכבו. בהתאם, בין הצדדים התנהל הליך גישור במסגרתו, הגיעו הצדדים להסדר מוסכם. וביום 1 במרץ 2021, הוגשה לבית המשפט, בקשה מטעם הצדדים לאישור הסכם הפרשה. בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 29 במרץ 2021, פורסמה מודעה בעתונים בדבר הגשת הבקשה לאישור הסכם הפרשה. המועד האחרון להגשת התנגדויות להסכם הפרשה, נקבע ליום 20 במאי 2021. היועץ המשפטי לממשלה הודיע כי הוא אינו מתכוון להביע עמדה לגבי הסכם זה. ביום 26 ביולי 2021 ניתן פסק דין המאשר את הסכם הפרשה בין הצדדים.

(ד) בחודש פברואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "המשיבים"). המבקשת העמידה את סכום התובענה כלפי כל הבנקים המשיבים, ביחד ולחוד, על סך של 219 מיליון שקלים חדשים. עניינה של הבקשה היא, בהפליה, לכאורה, במתן שירות לקבוצות סטודנטים על רקע גילם ובכך מפרים לכאורה, את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (להלן: "חוק איסור הפליה") וכן את חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות").

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

לטענת המבקשת, מדובר במדיניות גורפת של כל המשיבים, בגדרה הוחלט להדיר את אוכלוסיית ה"לא צעירים" מתוכנית ההטבות. המבקשת מבקשת לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כלל הסטודנטים שהופלו מחמת גילם בהשוואה לסטודנטים צעירים יותר, ונמנע מהם לקבל מהמשיבים הטבות לסטודנטים בשבע השנים האחרונות (בעילות לפי חוק הבנקאות) או החל מ-15 ביולי 2014 (בהתאם לתיקון לחוק איסור הפליה). תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 13 בספטמבר 2016 והתובעת הגישה תשובתה לתגובה ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשה תשובת המבקשת לתגובת הבנק לבקשת האישור. ביום 25 בינואר 2017 התקיים דיון מקדמי בבקשת האישור, ושיבת הוכחות שנקבעה לחודש ספטמבר 2017 בוטלה לאחר שהצדדים הגיעו להסכמה בכתב. סיכומי המבקשת הוגשו ביום 26 באוקטובר 2017 וסיכומי הבנקים הוגשו ביום 21 בדצמבר 2017. המבקשת הגישה סיכומי תשובה מטעמה, במסגרתם הגישה בקשה להוצאת נספחים שצורפו לסיכומים מטעם הבנקים, תגובת הבנקים לבקשה הוגשה ביום 9 בינואר 2018 וביום 26 בספטמבר 2019 ניתן פסק דין על פיו נדחתה הבקשה לאישור תובענה ייצוגית ונמחקה התביעה האישית. ביום 4 בנובמבר 2019 הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על דחיית הבקשה. הצדדים הגישו סיכומים מטעמם. ביום 2 ביוני 2021 התקיים דיון בבית המשפט העליון וטרם ניתן פסק דין בערעור.

(ה) בחודש מאי 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 220 מיליון שקלים חדשים. עניינה של הבקשה הוא גבייה ביתר ושלל כדון, לכאורה, של עמלות מלקוחות הזכאים להיות מסווגים כעסקים קטנים, תוך הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

לטענת המבקשת, הבנק לא גילה ללקוחותיו המנהלים עסקים קטנים כי הם זכאים להנות מתעריפון העמלות המוזל של "עסק קטן", מתוך מטרה לסכל את רפורמת העמלות ולגבות מעסקים קטנים עמלות שלא לפי תעריפון עסק קטן, תוך התעשרות פסולה, לכאורה, על חשבונם.

תגובת הבנק לבקשה לאישור, הוגשה ביום 1 בנובמבר 2016 ותשובת המבקשת לתגובת הבנק הוגשה ביום 30 בנובמבר 2016.

ביום 23 באפריל 2017, התקיים דיון מקדמי במסגרתו ניתנו החלטות באשר לשאלות ולגילוי מסמכים, שעל הצדדים למלא עד ליום 23 במאי 2017. לאור הודעת המבקש כי בכוונתו להגיש בקשה לצרף את הדיון בבקשה זו לדיון ב 5 בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו באותו נושא, הגיש הבנק ביום 22 ביוני 2017 לבית המשפט בקשה להורות על עיכוב ההליכים בתובענה זו, לרבות הליכי הגילוי המוקדמים וזאת עד לאחר הכרעת בית המשפט העליון בבקשת האיחוד. ביום 28 ביוני 2017, הוגשה בקשה לבית המשפט העליון, לאיחוד הדיון בתובענה זו עם חמש הבקשות הנוספות ותגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 10 ביולי 2017, ביום 20 ביולי 2017 ניתנה החלטה, הדוחה את הבקשה לאחד את כל התביעות. בהתאם להנחיות בית המשפט העליון הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בבקשות האישור לבית המשפט המחוזי וביום 21 בינואר 2018, התקיים דיון בבקשת האיחוד. ביום 17 באפריל 2018 ניתנה החלטה על איחוד הדיון בבקשה זו יחד עם 5 בקשות שהוגשו נגד 5 בנקים נוספים. בהתאם, כל התובענות נקבעו לשיבה מקדמית ליום 19 בדצמבר 2018. במסגרת דיון זה נדונה בקשת מטעם הבנק למחיקת סעיפים מתשובת המבקשת וכן בקשה מטעם המבקשת למחיקת תגובת הבנק לבקשת האישור בשל הפרה לכאורה של החלטה קודמת בנושא גילוי המסמכים.

ביום 28 בנובמבר 2019 ניתנה החלטת בית משפט בבקשות המקדמיות ובין היתר, נדחתה בקשתה של המבקשת למחיקת תגובת הבנק. המבקשת הגישה בקשת רשות ערעור, לבית משפט העליון, על ההחלטה הדוחה את בקשת הגילוי שלה וטרם ניתנה החלטה בעניינה. בהתאם להחלטת בית המשפט, הבנק הגיש ביום 17 במאי 2020 תשובה לתגובת המבקש לתשובת הבנק לבקשת האישור. ביום 6 באפריל 2021 נערכה ישיבת קדם משפט, בה נקבעו מועדים לדיוני הוכחות בחודש מרץ 2023. במקיבל, ביום 19 ביולי 2021 ניתנה החלטת בית המשפט במסגרתה, הציג בית המשפט לצדדים לקיים הליך פישור, עוד טרם הדיון הקבוע להוכחות והצדדים נתנו הסכמתם להצעת בית המשפט. ביום 24 בנובמבר 2021 התקיימה ישיבת גישור,

שלא צלחה. ביום 3 בינואר 2022 ניתנה החלטת בית המשפט בדבר פניה לקבלת עמדת הפיקוח על הבנקים, תוך שהוא מאפשר לכל אחד מהצדדים להמציא לבית המשפט, שלוש שאלות אשר ברצונם שהפיקוח יתייחס אליהן בעמדתו. בהתאם, ביום 8 בפברואר 2021 הוגשה הודעה מטעם הבנקים במסגרתה, פירטו את השאלות המוצעות מטעמם. התיק קבוע להוכחות לחודש מרץ 2023.

(ו) בחודש דצמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז - לוד, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-124 מיליון שקלים חדשים. עניינה של הבקשה הוא בקביעת שיעור הריבית בהלוואה לדיור הניתנת בריבית משתנה אג"ח לטענת המבקשים, מוסר הבנק ללקוח אישור עקרוני ובו מפורט מנגנון עוגן אג"ח כמנגנון היחיד לחישוב הריבית במסלול משתנה - אג"ח לאורך כל חיי ההלוואה, אולם בהסכם ההלוואה, נוסף מנגנון חדש המכונה "מנגנון הגנה לשעת חירום" לקביעת שיעור הריבית מעבר למנגנון המקורי, וזאת ללא גילוי נאות. עוד נטען כי, התנאי שקבע הבנק בהסכם לצורך הפעלת מנגנון ההגנה לשעת חירום הינו מקפח ומעניק לבנק יתרון בלתי סביר על פני הלקוחות.

תגובה מטעם הבנק הוגשה ביום 25 ביולי 2018 וביום 6 בינואר 2019 הוגשה תשובת המבקש לתשובת הבנק.

ביום 27 בפברואר 2019 התקיימה ישיבת קדם משפט בבקשת האישור אשר בסופה המליץ בית המשפט לצדדים לפנות להליך גישור על מנת לנסות וליישב את המחלוקת ביניהם בהסכמה. בהתאם להצעת בית המשפט, החלו הצדדים בהליך גישור.

ביום 18 בינואר 2022 הגישו הצדדים לבית המשפט, בקשה לאישור הסדר פשרה, תוך הודעה, כי בתום הליך גישור, הם הגיעו להסדר פשרה בבקשה לאישור התובענה. ביום 3 בפברואר 2022 בית המשפט נתן את הערותיו לגבי הסכם הפשרה. על הצדדים למסור את עמדתם ביחס להערות בית המשפט עד ליום 3 במרץ 2022.

(ז) בחודש ספטמבר 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-180 מיליון שקלים חדשים (על דרך האומדנה).

עניינה של הבקשה הוא, בגביית עמלה ביתר, לכאורה, בפירעון מוקדם של הלוואות לדיור המורכבת ממספר מסלולים, אשר בחלקם נוצרו הפרשי היוון חיוביים ובחלקם נוצרו הפרשי היוון שליליים, בכך שהבנק אינו מבצע קיזוז בין הפרשי היוון במסלולים השונים וזאת לכאורה, בניגוד למנגנון הקבוע בצו הבנקאות (פירעון מוקדם של הלוואה לדיור), התשס"ב-2002.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

המבקש מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כל לקוחות הבנק אשר פרעו ו/או יפרעו משכנתא בפירעון מוקדם חלקי או מלא, ובאחד ממסלוליה נוצרה יתרת היוון שלילית, שלא קוזזה מעמלת הפירעון המוקדם כקבוע בדיון. בחודש מרץ 2019 הודיע ב"כ המבקש כי הוא שוקל להחליף את חוות דעת המומחה שצורפה לבקשת האישור בחוות דעת של מומחה אחר. לאור זאת, נדחה בהסכמה מועד הגשת תגובת הבנק לבקשת האישור עד ליום 29 באפריל 2019. לאור היעדר הסכמה לגבי נוסח חוזה"ד, יעוכב מועד הגשת התגובה עד להגשת בקשה של המבקש לתיקון בקשת האישור. ביום 3 ביוני 2019 אושר הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים, בהתאם לו, תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 29 באוקטובר 2019 ותשובה לתגובת הבנק, מטעם המבקש הוגשה ביום 1 בינואר 2020. ביום 5 בינואר 2020 התקיים דיון מקדמי בתיק, בו החליט בית המשפט כי יש להמתין עד שתתגבשנה טענות נוספות של הצדדים, לרבות בנושא איחוד הדיון עם בקשות דומות שהוגשו באותו נושא. ביום 16 במרץ 2020 הגיש המבקש בקשה לגילוי מסמכים. ביום 10 באוגוסט 2020 הוגשה תגובת הבנק לבקשת הגילוי והוגשה תשובת המבקש לתגובת הבנק. ביום 15 בספטמבר 2020 התקיים דיון מקדמי, בסופו נקבע כי על הצדדים להגיש את עמדתם, עד ליום 25 באוקטובר 2020, בשאלה האם ניתן להכריע בבקשת האישור לפי החומר המצוי בתיק וסיכומים בכתב, בהתאם לכך, הבנק הגיש עמדה מטעמו והודיע כי הוא עומד על קיומו של הליך הוכחות. ביום 9 בפברואר 2021 התקיים דיון מקדמי בסופו, ניתנה החלטה המקבלת את עמדת הבנק ובהתאם לכך, נקבעו מועדי הוכחות. ישיבת הוכחות שנקבעה ליום 20 ביולי 2021 נדחתה עקב מגעים לגישור בין הצדדים. בהתאם, ישיבות גישור בין הצדדים התקיימו במהלך החודשים אוקטובר - דצמבר 2021 והליך הגישור טרם הסתיים.

(ח) בחודש דצמבר 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום כולל של 280 מיליון שקלים חדשים, נגד הבנק, בנק לאומי, בנק הפועלים, בנק דיסקונט ונגד חברות הביטוח - הראל, הפניקס ומנורה, בגין גבייה ביתר, בניגוד לדין לכאורה, של פרמיות ביטוח בגין פוליסות ביטוח מיותרות, לכאורה, שהופקו לבעל המבנה למרות שבעת הפקתן הייתה כבר קיימת, בין אם אצל אותה חברת ביטוח ובין אם אצל חברת ביטוח אחרת, פוליסה אשר ביטחה את אותו מבנה ביחס לאותה תקופה. המבקשים העמידו את הנזק בסך כולל של 280 מיליון שקלים חדשים, ביחד ולחוד. לטענתם, הנזק ביחס לכל בנק, ככל שתבקש חלוקת אחריות בין הנתבעים, הוא בהתאם לפלחי השוק שלהם - מחצית מהנזק לפחות יש לייחס לבנקים ואילו מחצית לחברות הביטוח. תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 10 ביוני 2019 ותשובת המבקש לתגובת הבנק הוגשה ביום 5 במרץ 2020. ביום 16 בפברואר 2021 התקיים דיון מקדמי במהלכו, העלה בית המשפט את הקשיים שבבקשה ובצירוף של משיבים משני סוגים (חברות ביטוח ובנקים) והורה למבקשים להודיע, עד ליום 2 במאי 2021, כיצד הם מתכוונים להמשיך את בקשת האישור וכנגד מי. המבקשים הודיעו לבית המשפט כי הם החלו בשיחות עם חלק מהמשיבים בתיק וביקשו ארכה לצורך מסירת העדכון. על המבקשים למסור את עמדתם עד ליום 1 באוגוסט 2021. הודעות בית המשפט נענה לבקשת המבקשים למתן ארכה על מנת למצות הידברות עם חלק מהמשיבים וזאת עד ליום 30 באוקטובר 2021. הודעות עדכון כאמור הוגשו ביום 31 באוקטובר 2021 וביום 31 בדצמבר 2021 במסגרתן, הודיעו המבקשים כי הם ממשיכים לנהל שיחות עם המשיבים (שאינם בנקים), תוך שהם מבקשים ארכה נוספת, בת 30 יום, על מנת למצות את השיחות ובית המשפט נענה לבקשתם. בהתאם, על המבקשים למסור את עמדתם עד ליום 31 בינואר 2022. ביום 7 בפברואר 2022 בית המשפט קבע, שעל המבקשים להתייחס בהודעת העדכון לכל המשיבים (לאור ההודעות שהוגשו על ידי חלק מחברות הביטוח שאיתם לא מונהלים כלל מגעים). בהתאם, ביום 13 בפברואר 2022, הגישו המבקשים הודעה מטעמם. ביום 15 בפברואר 2022 ניתנה החלטת בית משפט הקובעת דיון קדם משפט ליום 23 במרץ 2022.

(ט) בחודש יוני 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד הבנק ונגד 5 בנקים נוספים, עניינה של הבקשה הוא בחיוב הפרשי המרה ועמלת פעולה ביתר בגין פעולת המרה של מטבע חוץ שלא כדיון, כביכול, ובהעדר גילוי נאות, תוך הפרת שורה של דינים.

ביחס לחיוב בהפרשי המרה, נטען כי כאשר לקוחות מבצעים פעולת המרה של מטבע חוץ, המשיבים גובים הפרשי המרה, אשר לטענת המבקשים, הינה עמלת הפרשי המרה שאינה כלולה בתעריפון, ולפיכך גבייתה נעשית ללא סמכות שבדיון. עוד נטען כי מאחר וזהו חיוב הסמוי מעיני הלקוחות, נמנעת מהלקוחות האפשרות לדעת מה עלות שירות ההמרה.

ביחס לעמלת פעולה, נטען כי הבנק (ו-2 משיבים נוספים), מחשבים עמלה זו לאחר הוספת הפרשי המרה ולכן גובים עמלת פעולה ביתר. עוד נטען כי המשיבים נוטלים חלק בהסדר כובל.

הקבוצה הוגדרה בבקשה ככוללת את כל אותם אנשים או ישויות משפטיות אשר השתמשו בשירותי המשיבים לשם ביצוע פעולת המרה וכן כלל הציבור בישראל - אשר נפגע באופן ישיר ועקיף מההפרות דנן.

הנזק לקבוצה על פי הבקשה, הנו כ-8 מיליארדי שקלים חדשים וחלקו המיוחס לבנק הועמד על סך של 1.745 מיליארדי שקלים חדשים. הבנק הגיש מטעמו בקשה לסילוק הבקשה לאישור על הסף. בהתאם להחלטת בית משפט מיום 26 באוקטובר 2019 ניתנה, בשלב זה, ארכה ארעית להגשת תגובת המשיבים לבקשת האישור וזאת עד לקבלת החלטה אחרת. ביום 27 באוקטובר 2019 הגישו המבקשים בקשה למחיקת בקשת הסילוק שהוגשה מטעם הבנק, לאחר שהוגשה תשובת הבנקים ותגובה לתשובה, ניתנה ביום 3 בנובמבר 2019 החלטה הדוחה את בקשת המבקשים למחוק את הבקשה לסילוק על הסף. ביום 9 במרץ 2020 התקיים דיון במסגרתו נדונה בקשת הסילוק שהגיש הבנק. בסיומו של הדיון, קצב בית המשפט למבקש 15 יום על מנת להודיע אם הוא עומד על תביעתו. בהתאם לכך, ביום 16 במרץ 2020 הודיעו המבקשים כי הם עומדים על הבקשה לאישור. ביום 21 ביוני 2020 נתן בית המשפט פסק דין, על פיו הבקשה נדחתה על הסף תוך חיוב המבקשים בהוצאות ביום 7 ביולי 2020 הומצא לבא כוח הבנק ערעור שהגישו המבקשים על פסק הדין.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בד בבד עם הגשת הערעור הגישו המבקשים גם בקשה לפטור מהפקדת ערבו וכן בקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין. ביום 10 באוגוסט 2020 ניתנה החלטה הדוחה את הבקשה והערבון הופקד. בהתאם לצו סיכומים שניתן בתיק, הוגשו סיכומי הצדדים. ביום 28 ביולי 2021 התקיים בבית המשפט העליון, דיון להשלמת טיעון בעל פה בסופו, המליץ בית המשפט לבא כוח המערערים שתי אופציות: האחת, למשוך את הערעור בתמורה להפחתה בהוצאות; והשנייה, לקבל פסק דין ללא הפחתה בהוצאות. בא כוח המערערים בחר בקבלת פסק דין בתיק ללא הפחתה.

ביום 25 באוגוסט 2021 ניתן פסק דין על ידי בית משפט העליון, בו נדחה הערעור. ביום 25 באוגוסט הגישו המערערים עתירה לדיון נוסף. על המבקשים היה להפקיד ערובה וביום 13 בספטמבר 2021 ניתנה החלטת רשם בית המשפט העליון הדוחה את בקשת העותרים לפטור מהפקדת ערובה. בית המשפט הורה לעותרים להפקידה עד ליום 18 באוקטובר 2021, שאחרת תמחק העתירה. משלא הופקדה הערובה, ביום 25 באוקטובר 2021 ניתנה החלטת בית משפט העליון המורה על מחיקת העתירה לדיון נוסף.

(י) בחודש מאי 2020, התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, ללא הערכת סכום, אשר הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז - לוד, בגין אשראי שמעמיד הבנק באמצעות "כרטיס טפחות" במסגרת "הלוואה לכל מטרה". בבקשה נטען, כי הבנק מפצל את מסגרת האשראי המגובה בשעבוד דירה, בין כרטיס טפחות כהלוואה לכל מטרה לבין הלוואות לדירה, חלף מתן מלוא האשראי כ"הלוואה לדירה" בתנאים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, וזאת, כביכול, בניגוד לדין ותוך עקיפת הוראות המפקח בעניין הלוואות לדירה, ומבלי שהלקוח מודע לפעולת פיצול האשראי ומשמעותה ותוך הסתרת עובדות מהותיות, כגון העדר ביטוח החיים מרכיב הלוואה בכרטיס האשראי טפחות, חיוב בריבית שונה וחיוב חודשי בגין החזקת הכרטיס.

המבקש טוען שאין ביכולתו לכמת את גובה הנזק הקבוצתי, בעוד הוא מעמיד את תביעתו האישית על סך של 112,373 שקלים חדשים. על הבנק להגיש את תגובתו עד ליום 26 בנובמבר 2020. תגובת הבנק הוגשה ביום 26 בנובמבר 2020 ותשובת המבקש לתגובת הבנק הוגשה ביום 17 בדצמבר 2020. ביום 18 בינואר 2021 הגיש המבקש לבית המשפט, בקשה לפנות ולקבל את עמדת היועץ המשפטי לממשלה /או בנק ישראל לתובענה, ביום 31 בינואר 2021 הגיש הבנק את תשובתו לבקשה וטרם ניתנה החלטה. ביום 24 בפברואר 2021 התקיים דיון קדם משפט בסופו, הציע בית המשפט למבקש לשקול להסתלק מבקשת האישור. בהתאם להחלטה. ביום 14 במרץ 2021 הגיש המבקש בקשת הסתלקות חד צדדית וביום 13 באפריל 2021 ניתנה החלטת בית המשפט, המאשרת את בקשת ההסתלקות של התובע ובקשת האישור נמחקה.

(יא) בחודש מאי 2020, הוגשה בבית המשפט המחוזי ת"א, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, בגין הפרה, כביכול, של חובת הסודיות בכך שהבנק מעביר פרטי מידע מזהים שונים לתאגידי מידע בינלאומיים ובפרט חברת פייסבוק, ומאפשר לאסוף מידע פרטי על לקוחות הבנק, תוך הפרה לכאורה, של הוראות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 ועוד שורה של דינים, וזאת מבלי לתת גילוי ללקוחות הבנק כנדרש וללא קבלת הסכמתם. לטענת המבקש, הבנק משתמש בכלים של צדדים שלישיים כגון פייסבוק וגוגל, כדי לעקוב אחרי הלקוחות שלו בזמן ביצוע פעולות באתרים ובאפליקציות של הבנק לשם עריכת קמפיילים פרסומיים, והתאגידים מצידם מעבדים את המידע שנחשף על הלקוחות לצרכים שלהם וזאת מבלי שניתן על כך גילוי בדבר המטרות שלשמן נאסף המידע ומהו בדיוק המידע שנאסף למעט, "הבהרה משפטית" באתר הבנק, שלטענת המבקש, הינה לוקה בחסר ואין לראות בה כהסכמה. עוד טוען המבקש, כי כל התנאים במסמכי הבנק, אשר מתירים לבנק למסור מידע על לקוחותיו לצדדי ג', ובכלל זה "הבהרה המשפטית" הם תנאים מקפחים בחוזה אחיד.

המבקש טוען שאין ביכולתו לכמת את גובה הנזק הקבוצתי, תשובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ב-1 במרץ 2021. ביום 27 ביוני 2021 הוגשה תגובה מטעם המבקש לתשובת הבנק לבקשה לאישור התובענה ייצוגית. ביום 15 ביולי 2021 התקיים דיון מאוחד בבקשה זו ביחד עם בקשה שהוגשה באותו עניין נגד בנקים אחרים, בסופו נקצבו מועדים להגשת בקשות מחיקה בעניין שינוי והרחבות החזית בתגובת המבקש ותגובות להן. בהתאם, ביום 30 באוגוסט 2021 הגיש הבנק בקשה למחיקת חלקים מתגובת המבקש לתשובת הבנק לבקשת האישור. ביום 29 בנובמבר 2021 הוגשה תשובת המבקש לבקשת המחיקה וביום 9 בדצמבר 2021 הוגשה תשובת הבנק לתשובת המבקש. בהתאם להחלטת בית המשפט, התובענות יועברו להתייחסות המפקח על הבנקים לאחר מתן החלטה בבקשת המחיקה וזו טרם ניתנה.

(יב) בחודש אפריל 2021, הוגשה בבית המשפט המחוזי ת"א, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד הבנק ונגד 14 נתבעים נוספים (בנקים אחרים וגופים פיננסיים נוספים - להלן: "המשיבים"), בגין העברת מידע פרטי לצדדים שלישיים תוך כדי כלי גלישה ב"איזור האישי", שבאתרי האינטרנט וביישומונים שמפעילים המשיבים, וזאת, כביכול, תוך פגיעה בפרטיות המנוגדת להוראות חוק הגנת הפרטיות, כללי הבנקאות ועוד שורה של חובות המוטלות על המשיבים.

לטענת המבקשים, האיזור האישי כולל מידע פרטי וסודי וזה מועבר לצדדים שלישיים, ללא הסכמה מפורשת של הלקוחות, ובפרט לחברת גוגל ולשירות הפרסומות שלה. זאת בין היתר, במסגרת השימוש שעושה הבנק בשירות האנליזה של חברת גוגל (גוגל אנליטיקס). התובעים לא נקבו בסכום נזק קבוצתי. יחד עם זאת, הם מעריכים כי הנזק הממוני והבלתי ממוני לכ"א מחברי הקבוצה עומד על סך של 2,000 שקלים חדשים.

המועד להגשת תשובת הבנק לבקשה לאישור הוארך עד ליום 28 בפברואר 2022.

(א) בחודש מאי 2020, התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, נגד 15 בנקים ובכללם הבנק ובנק יב ונגד המוסד לביטוח לאומי, רשות האכיפה והגביה ורשות הדואר ("הבנקים"), בגין שתי עילות: האחת, בגין עיכוב שלא כדין, כביכול, של כספי תגמולים שאינם ניתנים לעיקול וזאת בניגוד לחוק ההוצאה לפועל, הוראות חוק הגנת השכר ועוד שורה של דינים, והשנייה, בגין אי הנפקת כרטיס מסוג "דביט" לנטולי כרטיס אשראי או כרטיס מגנטי למשיכת כסף מזומן ממסוף בנק אוטומטי, תוך הפרה, לכאורה, של הוראות הפיקוח על הבנקים מיום 22 במרץ 2020.

הקבוצה הוגדרה בבקשה ככוללת כל אדם אשר את כספו עיכב, מי מהבנקים המשיבים שלא כדין, בניסיונות המפורטות בכתב הבקשה. המבקש העמיד את סכום תביעתו כנגד כלל המשיבים על סך של 300 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בד בבד עם הגשת הבקשה לאישור, הגיש המבקש בקשה לפטור מתשלום אגרה. בקשת המבקש נדחתה בהחלטה מיום 28 ביולי 2020, על החלטה זו הוגש ערעור על פסק הדין הדוחה את הערעור על הבקשה לפטור מתשלום אגרה וכן ערעור על פסק הדין שמחק את בקשת האישור. באוקטובר 2020 על מחיקת הבקשה לאישור תובענה ייצוגית. במבקש הגיש ערעור על פסק הדין הדוחה את הערעור על הבקשה לפטור מתשלום אגרה וכן ערעור על פסק הדין שמחק את בקשת האישור. ביום 22 באוקטובר 2020, התקבלה אצל ב"כ הבנק, בקשה אשר הגיש המבקש ביום 18 באוקטובר לבית המשפט העליון, למתן פטור מחובת הפקדת ערבון להגשת בקשת רשות ערעור מטעמו. בהתאם להחלטות בית המשפט, תגובת הבנק לבקשה לפטור מהפקדת ערבון הוגשה ביום 2 בדצמבר 2020. ביום 3 ביוני 2021 הגיש המבקש בההרהר ביחס לבקשת רשות הערעור שהגיש במסגרתה, עתר לאפשר לו להגיש ערעור בגלגול שלישי על החלטה לדחות את בקשתו לפטור מתשלום אגרה. הבנק הגיש התייחסותו להבהרה זו. ביום 15 באוגוסט 2021 ניתנה החלטת בית המשפט העליון, המאפשרת למבקש להגיש ערעור על פסק הדין הדוחה את הערעור על הבקשה לפטור מתשלום אגרה וזאת במסגרת הערעור על פסק הדין שמחק את בקשת האישור, בכפוף להפקדת ערבון תוך הפחתת שיעורי העירבון. ערעור על החלטה זו נדחה. בהתאם להחלטה מיום 13 בספטמבר 2021 היה על המערער להפקיד את העירבון עד ליום 29 בספטמבר 2021, משלא הופקד העירבון, ביום 19 באוקטובר 2021 ניתן פסק דין המורה על דחיית הערעור.

(ד) בחודש בספטמבר 2021, הומצאה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים נוספים, בגין פרסום, הצגת, קביעת או גביית עמלה במטבע זר, בניגוד לדין כביכול, במקום בשקלים חדשים וכי הבנקים גובים עמלות אלה בשקלים על-בסיס שערי המרה גבוהים. של שקלים חדשים למטבע חוץ. לטענת המבקשים, תעריפיו הבנקים כוללים שירותים בנקאיים שונים בגינם נקבעו עמלות הנקובות במטבע חוץ ולא בשקלים חדשים, עבור שירותים שלא הותר לפרסם או לגבות עבורם עמלות במטבע חוץ, באופן גורף, גם מלקוחות שאינם מנהלים כלל חשבונות במטבע חוץ. עוד נטען, כי הבנקים הנתבעים גובים את העמלות תוך המרה רעיונית של שקלים למטבע חוץ בשערי המרה גבוהים מאלה המפורסמים על ידי בנק ישראל כשערי המרה יציגים. המבקשים מבקשים לקבוע, כי התובענה תוגש בשם כל לקוחות הנתבעים, או מי מהם, שקיבלו שירות בנקאי מהנתבעים, לרבות צדדים שלישיים, ונגבתה מהם, במישרין או בעקיפין, עמלה או הוצאה אשר פורסמה, הוצגה או נקבעה בתעריפון במטבע שאינו שקל (למעט לגבי שלושת השירותים שנקבעו בדולר בתעריפון המלא או לגבי לקוחות שמנהלים חשבון במטבע חוץ). המבקשים מציינים כי אין ביכולתם להעריך במדויק את היקף הנזק לחברי הקבוצה. עוד טרם הגיע המועד להגשת תשובת הבנק, ביום 2 בינואר 2022 התקיים דיון בבקשת האישור דן, שאוחדה לצרכי הדיון עם בקשה אחרת שעניינה בטענה ההפוכה לפיה, כאשר עמלה נקובה בתעריפון הבנק בדולר ארה"ב, על הבנק לגבותה בדולר ארה"ב ולא בשקל חדש. בסופו של הדיון, הוסכם כי המבקשים יודיעו על הסתלקותם מהבקשה דן, תוך התחייבות מטעם המבקשים ומי מטעמם שלא להגיש שוב ותוך חיובם בהוצאות.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום קרן כל אחת מהן עולה על 2 מיליוני שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 10 לעיל, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך מצטבר של כ-63 מיליוני שקלים חדשים.

(11) כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו תלויה בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהסכום הנתבע בה הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיות, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייה, ולפיכך לא בוצעה בגינה הפרשה. בחודש פברואר 2022 הומצאה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים, נגד הבנק ו-9 בנקים נוספים ונגד 2 חברות פרטיות המפעילות בעמלן ו/או באמצעות זיכיון מכשירים אוטומטיים חוץ בנקאיים למשיכת מזומן ("הבקשה"). עניינה של הבקשה, בשירותי משיכת כסף מזומן מחשבונות לקוחות הבנקים הנתבעים, שבוצעו באמצעות מכשירים אוטומטיים (ATM) חוץ בנקאיים, המופעלים על-ידי חברות פרטיות. בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנקים גובים מלקוחותיהם עמלה נוספת, וללא גילוי מלא וכביכול, בניגוד לדין, בגין משיכות מזומנים במכשירים אוטומטיים חוץ בנקאיים/ פרטיים וזאת בנוסף על העמלה המשולמת לחברות הפרטיות המפעילות את המכשירים. עוד נטען, כי המדובר על פעולות הנוגדות את חובותיהם החוקיות של הבנקים לתת שירות ראוי לכלל לקוחותיהם, כולל אלו באזורים בהם נסגר סניף בנק (לגבי הבנק ציון, כי הבנק איננו פועל לסגירת סניפיו), היקף פריסת המכשירים האוטומטיים הבנקאיים למשיכת מזומן, איננו נותן מענה לכלל האוכלוסיה ולכלל לקוחות הבנקים. הנזק לקבוצה על-פי הבקשה, הועמד על סך כולל של 458 מיליון שקלים חדשים נגד כל הנתבעים, תוך שהמבקשת מותירה לשיקול דעת בית המשפט את שאלת חלוקת האחריות בין כלל המשיבים.

(12) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות נגזרות וכן הליכים נגזרים, כמפורט להלן:

(א) בחודש אוקטובר 2020, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה למתן צו גילוי מסמכים מכוח הוראות סעיף 198א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 עובר להגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת, נגד הבנק ונגד בנק אגוד לישראל בע"מ (באופן של "הליך נגזר כפול") (להלן: "המשיבים"), להורות למשיבים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים לפעולות של העברות כספים "חשודות" בין השנים 2017-1999, כפי שפורסם באתר תקשורת BuzzFeed ביחס למשיבים (העברות בסך של מעל 9 מיליון דולר ארה"ב מבנק אגוד, והעברות בסך של מעל 340 אלפי דולר ארה"ב אל הבנק), ולאפשר לו עיון במסמכים ופרוטוקולים של דירקטוריון המשיבים ו/או הנהלות הבנקים, הנוגעים לפרשה. לטענת המבקש, כל המסמכים המבוקשים הנם הכרחיים לביורר טענותיו בדבר כשלים שנפלו בממשל התאגידי של המשיבים, ובדבר פעילותם של נושאי משרה ובעלי תפקידים שונים במשיבים, וזאת לצורך הגשתה של בקשה לאישור תביעה נגזרת כלפי נושאי משרה ורואי החשבון בקשר לנזק שנגרם לבנק מזרחי ו/או בנק אגוד כתוצאה ממעשי ומחדלי נושאי משרה שונים במשיבים. תשובת הבנק לבקשה לגילוי מסמכים הוגשה ביום 20 בינואר 2021 וביום 21 בפברואר 2021 הוגשה תגובת המבקש לתשובת הבנק. ביום 25 באפריל 2021 הגישו הצדדים בקשה מוסכמת למחיקת תובענה וביום 26 באפריל 2021 ניתנה החלטת בית המשפט המקבלת את הבקשה ומורה על מחיקת הבקשה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(ב) בחודש ספטמבר 2020 הוגשה בבית המשפט המחוזי בת"א, בקשה לאישור תובענה נגזרת, אשר הוגשה על ידי בעל מניות בשם החברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ ("החברה למפעלי כלכלה") ובשם בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ("יהב"), וזאת כנגד יהב, הבנק, חברי הדיקטוריון של החברה למפעלי כלכלה ושל בנק יהב, ביניהם נושאי משרה של הבנק. לטענת המבקשת, נגרמו ליהב ולחברה למפעלי כלכלה נזקים, כתוצאה מהעמדת אשראי על ידי יהב לבנק, על דרך הפקדת פקדונות בבנק, וזאת, על פי הנטען, בניגוד לדין ותוך הפרת חובות אמון וזהירות של המשיבים כלפי יהב וכלפי החברה למפעלי כלכלה. סכום הנזק הנטען ליהב הינו למעלה ממיליארד שקלים חדשים. תשובת יהב לבקשה הוגשה ביום 29 באפריל 2021 ותשובת הבנק הוגשה ביום 3 במאי 2021. תגובת המבקשים לתשובות לבקשה לאישור הוגשה ביום 8 באוגוסט 2021. ביום 26 בדצמבר 2021 התקיים דיון קדם משפט. בתום הדיון נקבע, כי בטרם יקבע מועד לשמיעת הבקשה לגופה, יועבר התיק לתזכורת פנימית ליום-15 בפברואר 2022 וכי אם לא תהייה בקשות פתוחות במועד זה, יקבע מועד לשמיעת הראיות. טרם נקבע מועד לשמיעת הראיות.

(ג) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לאישור תובענה כתובענה נגזרת ("הבקשה לאישור") בשם הבנק ובשם חברה בת שלו, UMB (Switzerland) Ltd, ("מזרחי שווייץ") נגד נושאי משרה בהווה ובעבר בבנק ובמזרחי שווייץ, בסכום מינימאלי של 95 מיליון שקלים חדשים, בגין נזקים שנגרמו כביכול, לקבוצת מזרחי, כתוצאה ממעשיהם ומחדליהם כביכול, של המשיבים, בקשר עם מתן סיוע ללקוחות אמריקאיים להתחמק מתשלומי מיסים בארצות הברית. המבקש טוען כי יש לחייב את המשיבים לשלם לבנק את שיעור הנזק אשר גרמו לקבוצת מזרחי בכלל ולבנק בפרט.

ביום 24 במרץ 2015 הגיש בעל מניות בבנק בקשה במסגרת ההליך דנן להצטרפות כצד להליך דנן ולעיכוב הדיון בו או לחילופין לסילוקו על הסף וזאת נוכח בקשה לגילוי מסמכים אשר הוגשה על ידי אותו בעל מניות בחודש דצמבר 2014 לבית המשפט המחוזי בתל אביב כנגד הבנק וכנגד נושאי משרה בבנק, מכח הוראות סעיף 198א' בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("הבקשה לגילוי"). במסגרת הבקשה לגילוי עתר אותו מבקש לבית המשפט על מנת שזה יורה לבנק ולמשיבים האחרים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים להליכים המתנהלים בארצות הברית על מנת שיהיה בידו "לבחון" אפשרות להגשת בקשה לגילוי יושהה בשלב זה עד לסיים איסוף המסמכים לשם מסירתם לרשויות בארצות בקשה לאישור תובענה נגזרת (כנגד "בכירים" ועובדים בבנק). לטענת המבקש בבקשה לגילוי, הליך הבקשה לגילוי הינו הליך תלוי ועומד הקודם להליך הבקשה לאישור ועל כן יש לעכב את הדיון בהליך הבקשה לאישור ואף לסלקו על הסף.

ביום 10 במאי 2015 אישר בית המשפט במסגרת ההליך הבקשה לאישור, הסדר דינוי אליו הגיעו הצדדים בתיק בדבר מועדי הגשת כתבי טענות, לפיו, בין היתר, בשלב זה יושהה מועדי הגשת תגובות המשיבים לבקשה לאישור וכי בסמוך לאחר מתן ההחלטות, בין היתר, בנוגע לבקשת ההצטרפות האמורה לעיל ובכפוף להן, ייקבע המועד להגשתן, בשים לב, בין היתר, להתקדמות ההליכים מול משרד המשפטים בארצות הברית. יצוין ביחס להליך הבקשה לגילוי, כי ביום 3 במאי 2015 התקיים דיון מקדמי בבית המשפט בבקשה לגילוי במסגרתו, בין היתר, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים כי הדיון לגוף הבקשה לגילוי יושהה בשלב זה עד לסיים איסוף המסמכים לשם מסירתם לרשויות בארצות הברית. בחודש דצמבר 2015 קבע בית המשפט, כי הליך הבקשה לאישור ימחק ואולם המחיקה תעוכב כך שהיה ותתקבל הבקשה לגילוי והמבקש בבקשת הגילוי יגיש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים במועד עליו יורה בית המשפט במסגרת ההחלטה, כי אז תמחק בקשת האישור. היה ותדחה בקשת הגילוי או אם לא תוגש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים - יראו בבקשת האישור כבקשה מוקדמת לכל בקשה אחרת - אם תוגש.

ביום 18 באפריל 2016, החליט בית המשפט, לעכב את הדיון בתיק הבקשה לגילוי עד לסיים הליכי החקירה ודיווח על תוצאותיה.

ביום 12 באפריל 2017 בית המשפט הורה כי היועץ המשפטי לממשלה יודיע בתוך 45 יום אם בדעתו להצטרף להליך.

ביום 3 באוגוסט 2017, הגיש היועץ המשפטי לממשלה, הודעה מטעמו על התייצבותו בהליך הגילוי ואלהי צירף את עמדתו. ביום 10 בספטמבר 2017, הגישו הבנק והמשיבים האחרים תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 19 בספטמבר 2017 אושר על ידי בית המשפט הסדר דינוי אליו הגיעו הצדדים בתיק ועל פיו, הדיון בתיק זה יושהה בשלב זה בכפוף לכך שהמשיבים יידווחו לבית המשפט ולמבקש, החל מיום 31 בדצמבר 2017, מידי 90 ימים, אודות החקירה של משרד המשפטים בארצות הברית. הודעות עדכון בדבר הליך החקירה, כאמור, נמסרו ביום 29 במרץ 2018 וביום 27 ביוני 2018.

ביום 2 באוקטובר 2018 מסר הבנק הודעת עדכון לבית המשפט בדבר הליך החקירה, לו צירף את הדיווח שנמסר לציבור במסגרת הדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 ביוני 2018, על פיו, בין היתר, הבנק החל במשא ומתן עם משרד המשפטים בארה"ב, אולם טרם ניתן להעריך את תוצאותיו. בהתאם לכך בית המשפט קבע את התיק למעקב בעוד 90 יום.

ביום 31 בדצמבר מסר הבנק הודעת עדכון נוספת לבית המשפט בדבר הליך החקירה ומועד העדכון הבא יחול ביום 31 במרץ 2019.

ביום 14 במרץ 2019 הגיש הבנק לבית המשפט, הודעת עדכון, כי ביום 12 במרץ 2019 התקשר הבנק עם משרד המשפטים האמריקאי בהסכם מסוג Deferred Prosecution Agreement לסיים החקירה.

בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי מיום 10 באוקטובר 2019, הגישו הצדדים הודעה על הסדר דינוי באשר להמשך ניהול הבקשה. ביום 18 בדצמבר 2019 ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה, בין היתר, נקבע דיון קדם משפט ליום 22 באפריל 2020 וכי על הצדדים להודיע על הסכמתם להפנות המחלוקת לגישור. לאור הודעת הבנק מיום 1 בינואר 2020, כי הוא סבור שאין השעה יפה להליכי גישור בין הצדדים, עם זאת, תוצאותיה. בהתאם לבית המשפט עם ההינה נסיבות או התפתחויות שלדעת הבנק יצדיקו זאת, הוא ישוב ויבחן אפשרות זו. מועד דיון קדם משפט נקבע ליום 24 ביוני 2020.

ביום 27 במרץ 2020 הגישה הוועדה הבלתי תלויה שמינה דירקטוריון הבנק, בין היתר כוועדת תביעות בלתי תלויה, את מסקנותיה והמלצותיה בקשר עם ההליכים המתוארים לעיל. דירקטוריון הבנק החליט ביום 31 במרץ 2020 לאמץ את מסקנות והמלצות הוועדה במלואן (שלא לנקוט הליכים משפטיים נגד דירקטורים ונושאי משרה אחרים בגין הפרת חובת אמונים או הפרת חובת זהירות וכן שלא לדרוש מהם השבה של תגמולים שקיבלו, במסגרת כהונתם בבנק בתקופה הרלוונטית ושלא לנקוט הליך משפטי בעניין זה) והנחה את הנהלת הבנק לפעול ליישומן של המלצות, לרבות לעניין הסכם פשרה בסכום של 23 מיליוני דולר עם המבטחים של ביטוח הדירקטורים ונושאי המשרה. בהתאם, ביום 8 בספטמבר 2020 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה שנחתם בין המבקש, קבוצת הבנק, המשיבים והמבטחים, בהתבסס על המלצתה של הוועדה הבלתי תלויה, בצירוף בקשה ליתן צו המטיל חסינות על דוח הוועדה הבלתי תלויה. ביום 8 בספטמבר 2020 ניתנה החלטת בית המשפט להטיל חסינות ארעי על הדוח בעקבותיה הגיש הבנק בקשה להסדר דינוי בקשר עם החלטת החיסיון וביום 17 בספטמבר נתן בית המשפט תוקף להסדר הדינוי.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 9 בספטמבר 2020 הורה בית המשפט על פרסום מודעה בדבר הסכם הפשרה. בהתאם להחלטות בית המשפט על היועץ המשפטי לממשלה ליתן את עמדתו ביחס להסכם הפשרה עד ליום 15 באוקטובר 2020. ביום 18 באוקטובר 2020 הוגשה בקשה מטעם היועץ המשפטי להאריך את המועד להגשת עמדתו ב-30 יום נוספים ובית המשפט נעתר לבקשה.

עמדה מטעם היועץ המשפטי לממשלה הוגשה ביום 11 בנובמבר 2020 וביום 12 בנובמבר 2020 ניתנה החלטה, על פיה, על הצדדים להגיש תגובתם לעמדת היועץ המשפטי עד ליום 3 בדצמבר 2020 וכן לפעול אצל המבטחים לקבלת הבהרה מגובה בתצהיר או חוות דעת, באשר להערת היועץ המשפטי בדבר האפקט השלילי שיכול יחול על שוק הביטוח בכלל ובפרט של נושאי משרה. בהתאם להחלטה, ביום 3 בדצמבר 2020 הוגשה תגובה מטעם הבנק וכן הבהרה מטעם מבטחי פוליסת הדייקטורים ונושאי המשרה בבנק. ביום 20 בדצמבר הוגשה עמדה מטעם היועץ המשפטי, במענה לתגובות הצדדים בהמשכה, ניתנה החלטת בית המשפט המורה ליועץ המשפטי להודיע עד ליום 3 בפברואר 2021 מדוע לא צורפה חוות דעת או תצהיר מטעמו כבסיס להנחות שבועמדתו. בהתאם להחלטה, ביום 3 בפברואר 2021 הוגשה הודעה מטעם היועץ המשפטי לפיה, הדברים שהובאו בעמדתו אינם דורשים תמיכה עובדתית.

באותו יום ניתנה החלטת בית משפט הקובעת, כי ככל ולא תינתן הודעה של מי מהצדדים כי הוא מבקש לקיים דיון בבקשת אישור הסדר הפשרה וזאת עד ליום 7 בפברואר 2021, כי אז תועבר הבקשה להכרעה. בהתאם לכך, ביום 7 בפברואר 2021 הגיש הבנק (והמשיבים הנוספים), הודעה לבית המשפט לפיה, ככל שבית המשפט יהא סבור כי לעמדת היועץ המשפטי עשויה להיות השלכה בכל הקשור לאישור הסכם הפשרה בתיק זה, אזי קבוצת הבנק מבקשת כי יתקיים דיון בבקשה. ביום 9 בפברואר 2021 נתנה החלטת בית המשפט לפיה, לדעת בית משפט יש מקום לקיים דיון בעמדת היועץ המשפטי. דיון כאמור התקיים ביום 11 במרץ 2021. ביום 10 בפברואר 2021 הוגשה בקשה להתרת פרסום ולקבלת זכות עיון על ידי עיתון דה מרקר - הוצאת עיתון הארץ בע"מ (דה-מרקר), במסגרתה ביקשו לעיין בדוח הוועדה הבלתי תלויה בגרסתו המלאה, ולסקר את המידע המצוי בו. תשובת הבנק לבקשת דה-מרקר הוגשה ביום 14 בפברואר ובאותו מועד ניתנה החלטת בית המשפט המתירה את מסירתו למבקשת (דה מרקר), תוך השחרת מידע מטעמים של חשש לפגיעה בהתנהלות השוטפת של הבנק, בפרטיותם של צדדים שלישיים, סודיות מסחרית וסודיות בנקאית.

ביום 6 באפריל 2021 הגיש עיתון כלכליסט מקבוצת ידיעות אחרונות בע"מ (כלכליסט) לבית המשפט, בקשה להורות לבנק להעביר לידי המבקש עותק מדו"ח הוועדה הבלתי תלויה כפי שנמסר לידי דה מרקר ולהצטרף להליך הבקשה להתרת פרסום הבנק הגיש תשובתו לבקשה. ביום 23 באפריל 2021 ניתנה החלטת בית משפט שקבעה כי אין בסיס לבקשת כלכליסט להצטרף להליך וכי יש בסיס לקבלת זכות עיון באותו היקף וצורה שניתנה זכות העיון לדה מרקר.

בהתאם להחלטה מיום 11 במרץ 2021 ובהמשך החלטות בית המשפט בדבר הארכת מועדים, ביום 28 באפריל 2021 הוגשה הודעה מטעם היועץ המשפטי לממשלה ביחס למעמדו של היועץ בהליכי תביעה נגזרת ולעניין אי קיומו של גילוי דעת בנוגע לסוגיית פיקוח על ציות לחוק בתאגיד, ביום 2 במאי 2021 הוגשה תגובה מטעם קבוצת הבנק להודעת היועץ לפיה, בשים לב לכך שבהודעת היועץ אין חידוש כלשהו לעניין אישור הסכם הפשרה, שהיועץ אינו מתנגד לו, מתבקש בית המשפט לאשר את הסכם הפשרה כאמור בבקשה שהוגשה ביום 8 בספטמבר 2020. ביום 11 במאי 2021, ניתן פסק דין אשר נתן להסכם הפשרה שנחתם בין הצדדים לבקשת הגילוי, תוקף של פסק דין. התשלומים השונים על פי הסכם הפשרה שולמו.

(ד) ביום 12 בדצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה למתן צו גילוי ועיון מסמכים מכוח הוראות סעיף 198א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "בקשה לגילוי"), להורות לבנק אגוד ("אגוד"), לגלות מסמכים הנוגעים לאשראים שהעמיד הבנק ללקוח ולאחרים שלחובותיהם ערב הלקוח אישית ("האשראים"). בבקשה נטען, כי חברי דירקטוריון וועדת האשראי של אגוד אפשרו ללקוח לצבור חובות עתק של כ-270 מיליון שקלים חדשים, וללא שעש, לכאורה, את המוטל עליהם כדי לגבותם חזרה במועד. לאחר הליכים דינמיים שונים, ביום 6 באוגוסט 2017, אישר בית המשפט הסדר דיני, על פיו יעוכבו ההליכים בתיק על מנת לאפשר לוועדת התביעות הבלתי תלויה, אשר על הקמתה החליט דירקטוריון אגוד, לדון בנושא, ולדירקטוריון עצמו לדון בהמלצותיה. הוועדה הבלתי תלויה השלימה עבודתה והמלצותיה נדונו על ידי דירקטוריון אגוד. בהתאם להסדר הדיני בין הצדדים, תוכן החלטת הדירקטוריון, שהתקבלה במסגרת אותו דיון, נמסר לב"כ המבקש. הצדדים קיימו הליך גישור, אשר לא צלח. לפיכך, ביום 25 בספטמבר 2019 הוגשה בקשה לאישור תובענה נגזרת ("הבקשה"). נגד 20 משיבים שונים, שלפי הטען מכהנים או יהיו כדירקטורים בבנק אגוד. עניינה של הבקשה, על-פי הטען בה, הוא מתן הלוואות ללקוח בשנים 2004-2008, ללא בטחונות או כאשר קיימות בטוחות המכסות רק חלק מסך חובותיו, ותוך הפעלת שיקול דעת רשלני והפגנת אדישות, לכאורה, לתוצאות הדברים. כן נטען לגבי אי נקיטת פעולה על-ידי אגוד ונושאי המשרה להחזר כספי אגוד. המבקש עותר לחייב את המשיבים בנזק שגרמו, לטענתו, ברשלנותם, בסך של 125 מיליון שקלים חדשים, הלוואה בחשבון את התקבולים שיתקבלו בהליכי חדלות הפירעון של הלקוח. בד בבד הוגשה על ידי המבקש בקשה למחיקת הבקשה לגילוי ועיון מסמכים, וביום 28 באוקטובר 2019 בית המשפט הורה על מחיקתה.

בהתאם לבקשה מוסכמת של הצדדים, הורה בית המשפט ביום 12 בדצמבר 2019 על צירוף בנק אגוד כמשיב נוסף לבקשה לאישור תביעה נגזרת וביום 24 במאי 2020 הגיש בנק אגוד את תשובתו לבקשה לאישור תביעה נגזרת. ביום 25 במאי 2020, נעתר בית המשפט לבקשת אגוד ונתן צו חיסיון ארעי, עד להחלטה אחרת, ביחס לחיסיון כלפי צדדים שלישיים על תשובת אגוד לבקשה.

ביום 29 ביולי 2020 הוגשה בקשה מטעם עיתון גלובס ואחרים לביטול צו החיסיון הארעי ובכך לאפשר עיון בלתי מוגבל וחשיפת מסמכים שצורפו לתשובת הבנק לבקשה לאישור נגזרת. ביום 10 באוגוסט 2020 התקיים דיון קדם משפט בהמשכו ניתנה על ידי בית המשפט החלטה הדוחה את בקשת החיסיון הן מדיוני בית המשפט והן מסמכי בית המשפט ולאפשר לגלובס לעיין במסמכים אלה. ביום 21 בספטמבר הגיש אגוד בקשת רשות לערער על החלטה זו. ביום 19 בינואר 2021 דחה בית המשפט העליון את בקשת רשות ערעור שהגיש אגוד, תוך שהוא מאמץ את ההסדר, לפיו יינתן לאגוד פרק זמן להודיע כי ישנם פרטי מידע מסוימים העולים כדי סודות מסחריים - כך שיתייחס גם לפרטי מידע הנוגעים לפרטיותו של הלקוח ולדו"ח הוועדה הבלתי תלויה, בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 1 בפברואר 2021. הבנק הגיש הודעה כאמור ביום 16 בפברואר 2021.

בית המשפט אישר את הסכמת הצדדים לדחיית מועד הדיון אשר היה קבוע ליום 13 בינואר 2021 וזאת לצורך ניהול משא ומתן, בין הבנק למבטחים ולנבועים פוטנציאליים אחרים, בהתאם להחלטת דירקטוריון אגוד מיום 31 בדצמבר 2020.

ביום 18 בפברואר 2021 קיבל בית המשפט המחוזי את בקשת עיתון דה מרקר - הוצאת עיתון הארץ בע"מ (דה-מרקר) ואחרים בקשה למתן צו עיון במסמכים המצויים בתיק בית המשפט ולהצטרף להליך הנוגע לבקשת החיסיון, תוך אפשרות להעלות טענות בנוגע ל"אופן השחרת" המסמכים.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 8 באפריל 2021 התקיים דיון במסגרתו, מסר אגוד לבית המשפט, עדכון ביחס למשא ומתן בין הבנק למבטחים ולנתבעים פוטנציאליים אחרים. בסופו, ניתנה החלטת בית המשפט לפיה, עד ליום 19 במאי 2021 ימצו המשיבים את המשא ומתן ויודיעו את תוצאותיו לבית המשפט ולצד שכנגד. בנוסף, ישקלו המשיבים את האפשרות לשתף בשלב המשא ומתן את המבקש. בהתאם להחלטה, ביום 19 במאי 2021 הוגשה הודעה מטעם אגוד במסגרתה, הודיע אגוד כי שלבי המשא ומתן טרם מוצו וכי הוא זקוק לפרק זמן של 30 ימים נוספים. בית המשפט נעתר לבקשת אגוד וקבע כי עדכון כאמור יוגש עד ליום 20 ביוני 2021. ביום 22 ביוני 2021 נעתר בית המשפט לבקשת אגוד למתן ארכה דומה נוספת. ביום 21 ביולי 2021 הגיש אגוד בקשת עדכון מטעמו לפיה הוא סבור כי המשא ומתן בין הצדדים נכנס לישורת האחרונה ולשם כך מבוקש מתן ארכה נוספת, למיצוי המשא ומתן עד ליום 9 בספטמבר 2021 והמבקש הגיש תשובה מטעמו. ביום 23 ביולי 2021 נעתר בית המשפט באופן חלקי לבקשת הבנק וקבע כי עדכון נוסף בקשר עם הליך המשא ומתן יימסר עד ליום 1 בספטמבר 2021. בהתאם להחלטה, הגיש אגוד הודעות עדכון, כאמור, תוך שהוא מבקש מבית המשפט לאפשר לבנק להמשיך ולקדם את הפרשה ולמסור הודעת עדכון נוספת בקשר למגעי הצדדים עד ליום 3 בנובמבר 2021. ביום 4 באוקטובר 2021 בית המשפט נעתר לבקשת אגוד למתן ארכה לעדכון והורה לצדדים לתאם מועדי הוכחות. ביום 6 באוקטובר 2021 ניתנה החלטת בית המשפט במסגרתה נקבע, כי דיון הוכחות יתקיים ביום 22 במרץ 2022. וככל שתהיה התפתחות במגעי הצדדים לפרשה - הצדדים יעדכנו אודותיה את בית המשפט.

13) בהמשך לחתימת הסכם ביום 12 במרץ 2019 (DPA) בין הבנק ובין משרד המשפטים בארצות הברית (DOJ) לסיום חקירת ה-DOJ בעניין עסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, כמפורט בביאור 26 א. 11 ג) 1. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020, ניתן ביום 22 במרץ 2021 על ידי בית המשפט בארצות הברית (לוס אנג'לס) צו המורה על ביטול כתב האישום הנדחה, אשר הוגש נגד חברות קבוצת הבנק, בהתאם להסכם (DPA) הנ"ל. הצו האמור ניתן לבקשת ה-DOJ, אשר ציין, בין היתר, במסגרת בקשה שהגיש לבית המשפט הנכבד עם תום תקופת ההסכם (שנתיים) אשר נקבעה במסגרת ה-DPA, כי חברות קבוצת הבנק קיימו את התחייבויותיהן על פי ההסכם האמור. ביום 11 במאי 2021 ניתן פסק דין במסגרת הבקשה לגילוי, אשר נתן להסכם הפרשה עם המבטחים של ביטוח הדירקטורים ועם נושאי המשרה, תוקף של פסק דין.

14) בחודש אוקטובר 2020 חתם עם הבנק עם חברת Apple על הסכם שבמסגרתו לקוחות הבנק בעלי מכשירים מבוססי מערכת הפעלה iOS יוכלו לשלם באמצעות כרטיסי האשראי הבנקאיים שהונפקו להם בבנק באמצעות אפליקציית Apple Pay. בחודש פברואר 2019 חתם הבנק עם חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("להלן: "כאל") ועם חברת דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל ("להלן: "דיינרס") - (להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הארכת הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. הארכת הסכם זו עדכנה את התנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים. בחודש פברואר 2019 חתם הבנק עם ישראלכרט בע"מ (יורוקרד) ישראל בע"מ - על הארכת הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. הארכת הסכם זו עדכנה את התנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים. בנוסף, לבנק קיים הסכם עם חברת פועלים אקספרס בע"מ מקבוצת ישראלכרט להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב ללקוחות הבנק. בחודש מרץ 2015 חתם הבנק עם לאומי קארד בע"מ על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. ההסכמים עם חברות כרטיסי האשראי כפופים לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן.

15) חברה לנאמנות שהינה חברה מאוחדת של הבנק, עוסקת בעסקי נאמנות הכוללים, בעיקר, נאמנויות לקרנות נאמנות, למחזיקי איגרות חוב, לבעלי מניות חסומות ולהחזקת חשבונות בנק.

16) הבנק התחייב כלפי הנאמן לאיגרות החוב ולכתבי התחייבות הנדחים, שהונפקו על ידי מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, למלא את תנאי התשלום כמצוין באיגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים.

17) הבנק מתקשר עם מספר גופים מוסדיים בעסקאות סינדיקציית אשראי. חלק מהעסקאות מאורגן, מנוהל ומתופעל על ידי הבנק. לפרטים בדבר עסקאות סינדיקציה ראה ביאור 30 ד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ד. ערבויות לפי מועד פירעון

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו, על מנת לאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות. עיקר הערבויות בבנק מדורגות בדירוג ביצוע אשראי.

להלן הערבויות שהוצאו על-ידי הבנק בפילוח מועד פירעון:

ליום 31 בדצמבר 2021					
סך הכל	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה פקיעה בין שנה או פחות	
3,321	506	111	527	2,177	ערבויות להבטחת אשראי
16,582	1,553	534	3,796	10,699	ערבויות לרוכשי דירות
10,571	4,721	435	1,278	4,137	ערבויות והתחייבויות אחרות
9,351	38	1,142	5,691	2,480	התחייבויות להוצאת ערבויות
39,825	6,818	2,222	11,292	19,493	סך הכל ערבויות

ליום 31 בדצמבר 2020					
סך הכל	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה פקיעה בין שנה או פחות	
2,880	510	52	490	1,828	ערבויות להבטחת אשראי
11,903	1,245	174	2,691	7,793	ערבויות לרוכשי דירות
9,260	3,658	167	872	4,563	ערבויות והתחייבויות אחרות
11,400	-	742	5,712	4,946	התחייבויות להוצאת ערבויות
35,443	5,413	1,135	9,765	19,130	סך הכל ערבויות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 27 - שיעבודים

ביום 01 בינואר 2022 נכנסו לתוקף העדכונים להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 336 בנושא שעבוד נכסי תאגיד בנקאי. העדכונים הינם לאור הגידול בהיקף ובמגוון הפעילויות שבגינן תאגידים בנקאיים נדרשים לשעבד נכסים. ההוראה כוללת דרישות לניהול נושא הנכסים המשועבדים והסיכונים הכרוכים בו. בבסיס ההוראה המעודכנת עומד המעבר מהוראה כמותית להוראה איכותית, והדרישה לניהול נאות וניטור של שעבוד נכסים. בהתאם לזאת, הבנק קבע מדיניות בנושא ובה הסדרו, בין היתר, ניהול הפעילות תחת כללי ממשל תאגידי, ניהול סיכונים וכן בקרה וניטור בשים לב לחשיבות הנושא ולמהותיות הפעילות בתאגיד הבנקאי ברמה הקבוצתית.

להלן תיאור תמציתי של שעבודי נכסי הבנק ליום 31/12/21:

א. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחותיהם והתחייבות חברי בורסה נוספים שאינם חברי מסלוקה ולקוחותיהם, כלפי מסלוקת הבורסה, בגין עסקאות שבוצעו במסלוקת הבורסה, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.1).

במסגרת מערך הבטוחות, מפקיד הבנק בטוחות נזילים, כמפורט להלן:

1) בחשבון שפתחה מסלוקת הבורסה על שמה, המנוהל במסלוקה עבור הבנק ("חשבון בטוחות המסלוקה"), הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלוקת הבורסה, בשווי מלוא התחייבויות הלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. ליום 31 בדצמבר 2021 הופקדו 124 מיליוני שקלים חדשים. (ליום 31 בדצמבר 2020 - 102 מיליוני שקלים חדשים).

2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלוקת הבורסה על שמה בבנק ישראל עבור הבנק, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון בטוחות המסלוקה או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2021 הופקדו בחשבון זה 41 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 36 מיליוני שקלים חדשים).

3) עד ליום 19 ביוני 2017 הוחזקו הכספים הניתנים על ידי חברי מסלוקת הבורסה כבטוחות ואשר מופקדים כיום בבנק ישראל (כמפורט בסעיף 2 לעיל) בבנק אחר עבור הבנק.

4) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-3 לעיל שועבדו בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה לטובת מסלוקת הבורסה. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלוקת הבורסה.

כמו כן, חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות, כערוכה לקיום חויביהם בקשר לביצוע עסקאות מעו"ף שנעשו על ידם או על ידי לקוחותיהם על ידי חברי בורסה שאינם חברי מסלוקת המעו"ף, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.2).

בהתאם לכך, נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילים בלבד עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים כמפורט להלן:

1) בחשבון שנפתח במסלוקת הבורסה על שם מסלוקת המעו"ף ("חשבון ראשי של בטוחות מעו"ף") הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלוקת מעו"ף, בשווי מלוא דרישת הבטוחות מהלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2021 ב-511 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 415 מיליוני שקלים חדשים).

2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלוקת המעו"ף על שמה עבור הבנק בבנק ישראל, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון ראשי של בטוחות מעו"ף או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2021 מופקדים בחשבון זה 22 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 22 מיליוני שקלים חדשים).

3) עד ליום 19 ביוני 2017 הוחזקו הכספים הניתנים על ידי חברי מסלוקת המעו"ף כבטוחות ואשר מופקדים כיום בבנק ישראל (כמפורט בסעיף 2 לעיל) בבנק אחר עבור הבנק.

4) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-3 לעיל משועבדים בשעבוד צף וקבוע לטובת מסלוקת מעו"ף. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלוקת המעו"ף.

בנוסף, שווי הבטוחות שהופקדו על ידי בנק אגוד לטובת המסלוקות, נכון ליום 31 בדצמבר 2021, הינו 260 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 316 מיליוני שקלים חדשים)

ב. בנק ישראל מפעיל את מסגרת התשלומים בזמן אמת - Real Time Gross Settlement (להלן: RTGS) - מערכת המאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בנק אחד לחשבון בנק אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת.

בנק ישראל מעניק אשראי יומי ותוך יומי למשתתפי מערכת RTGS כנגד שיעבוד ספציפי של איגרת חוב של הבנק בחשבון בנק ישראל במסלוקת הבורסה לניירות ערך. נכון ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 31 בדצמבר 2020 לא הופקדו איגרות חוב בחשבון זה.

ג. הבנק פועל בניירות ערך באמצעות מסלוקת ירוקליר, שהינה מערכת לסליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים בינלאומיים. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2021 הינה 16 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2020 - 16 מיליוני דולר של ארצות הברית).

לצורך הבטחת פעילות לקוחות הבנק באופציות בחוץ לארץ הבנק מעמיד בטוחות איגרות חוב של ממשלות זרות. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2021 הינה 47 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2019 - 47 מיליוני דולר של ארצות הברית). בנוסף, נכון ליום 31/12/21 שווי הבטוחות והכספים אשר שועבדו על ידי בנק אגוד למסלוקת ירוקליר נאמדת בכ-48 מיליוני דולרים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 27 - שיעבודים - המשך

ד. הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים מסוג CSA (CREDIT SUPPORT ANNEX) שנועדו למזער את סיכויי האשראי ההדדיים הנוצרים בין הצדדים במסחר בנגזרים. על פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של השווי ההוגן של ההתחייבויות וזכויות הצדדים בנוגע לעסקאות בנגזרים, ואם החשיפה של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני העברה לתיחום החשיפה עד למועד המדידה הבא.

ליום 31 בדצמבר 2021 העמידה קבוצת הבנק לטובת צדדים נגדיים פיקדונות בשווי של 600 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2020 - 836 מיליוני שקלים חדשים).

במסגרת רגולציית EMIR, החלה על חלק מהצדדים הנגדיים שהבנק סוחר מולם בנגזרי OTC, הבנק נדרש לסלוק מרכזית חלק מעסקאותיו מול אותם צדדים שניים באמצעות LCH. כחלק מדרישות הסליקה המרכזית ב-LCH, הבנק נדרש לתחום את חשיפת השווי ההוגן (Variation Margin) ואת החשיפה העתידית (Initial Margin) באמצעות העברות לתיחום חשיפה.

ליום 31 בדצמבר 2021 העמידה קבוצת הבנק לטובת תיחום חשיפת שווי הוגן (Variation Margin) סך של 60 מיליוני שקלים חדשים ולתיחום חשיפה עתידית (Initial Margin) סך של 46 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 60 מיליוני שקלים חדשים ו-43 מיליוני שקלים בהתאמה).

שווי הבטחות לתיחום חשיפת שווי הוגן (Variation Margin) בבנק אגוד עומד סך של 14 מיליוני שקלים חדשים ולתיחום חשיפה עתידית (Initial Margin) סך של 64 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 106 מיליוני שקלים חדשים ו-85 מיליוני שקלים בהתאמה).

ה. בהתאם לדרישת רשויות פיקוח בארה"ב, שיעבד סניף הבנק ניירות ערך בסכום של כ-31 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2020 - 34 מיליוני דולר של ארצות הברית) המשמשים להבטחת פיקדונות הציבור או לקיום הוראות שלטוניות אחרות.

ו. כנגד קווי אשראי שהועמדו לבנק על ידי בנק ישראל, משעבד הבנק חשבון ניירות ערך זרים. נכון לימים 31 בדצמבר 2021 ו-31 בדצמבר 2020 הבנק לא שיעבד ניירות ערך זרים.

ז. הבנק שיעבד תיק משכנתאות בסך של 6.5 מיליארדי שקלים חדשים (מזה: סכום משועבד בפועל של 3.65 מיליארדי שקלים חדשים) וכן פיקדונות מוניטריים בסך 1.2 מיליארדי שקלים חדשים להבטחת הלוואות מוניטריות לטווח ארוך שהתקבלו ויתקבלו בהמשך מבנק ישראל, לצורך מימון אשראי לעסקים קטנים וזעירים. הבנק ישמש כנאמן עבור בנק ישראל בכל הנוגע לתפעול הלוואות ושמירה על תיק הלוואות משועבד בהיקף מספק. במקרה בו, הלוואה מסוימת אינה תואמת עוד את המאפיינים הנדרשים על ידי בנק ישראל, הלוואה זו אינה יכולה לשמש עוד כבטוחה להלוואות המוניטריות שיקבל הבנק, ועל כן, ככל ששווי התיק המשועבד יפחת מעבר לסף המינימלי הנדרש, יהיה על הבנק לשעבד תיקי הלוואות נוספים או להעמיד בטוחות אחרות.

ח.

31 בדצמבר	
2020	2021
המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:	
200	1,332
ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן	

ט. הבנק חתם ביום 30.12.2020 על הסכם משכון ואגרת חוב מובטחת להבטחת אשראי המתקבל מעת לעת מבנק ישראל, במסגרתו שעבד הבנק, בשעבוד בדרגה ראשונה ללא הגבלה בסכום וכן בהמחאה על דרך השעבוד את כל הנכסים והזכויות בחשבונות ספציפיים המתנהלים ע"ש בנק ישראל, במסלוקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב וב-Euroclear וכן את כל נכסיו וזכויותיו בהלוואות לדיור מסוימות והבטחות המבטיחות הלוואות אלה, המהווה חלק מתיק הלוואות לדיור שבוצע על ידי הבנק (ראה פירוט בביאור 27 סעיף ז).

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(א) תאור המכשירים הנגזרים והסיכונים הגלומים בפעילות זו:

(1) כללי

פעילותו של הבנק במכשירים נגזרים, כגון חוזים עתידיים ועסקאות אקדמה, אופציות והחלפות פיננסיות, מתבצעת הן כמתווך עבור לקוחותיו והן כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות שלו ובין השאר למזעור חשיפות הבנק לסיכונים שוק. הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כמגדרי שווי הוגן או כמגדרי תזרים מזומנים. לפרטים ראה ביאור 16.ה. לדוחות הכספיים.

(2) סוגי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ותיאורם

העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כוללות חוזי מטבע, חוזי ריבית וחוזים אחרים וכן חוזים עבור לקוחות בשוק המעו"ף, על מדדים ונכסים שונים, כמפורט להלן:

- עסקאות אקדמה (Forward) וחוזים עתידיים (Futures): חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: "נכסי בסיס"), שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקאות החלפה (Swap): חוזים להחלפת כמות מוגדרת של נכסי בסיס במועד העסקה, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפרטים שהוחלפו.
- אופציות (Options): חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקאות למסירה מיידי (Spot): עסקאות חליפין בין שני מטבעות, על פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך שני ימי עסקים.
- נגזרי אשראי: חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה חד פעמית או תקופתית, את הזכות לקבלת תשלום במקרה של שינוי בדירוג אשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר, המתייחס למדינה או לחברה, כפי שנקבע בחוזה.
- גידורי שווי הוגן: הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, התחייבות או התקשרות איתנה, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.
- גידורי תזרים מזומנים: הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי תזרים מזומנים. הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס, מהתחייבות או מעסקה חזויה תלוי באפקטיביות של יחסי הגידור.
- החלק האפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים מדווח תחילה בהון העצמי (מחוץ לדוח רווח והפסד) כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר העסקה החזויה משפיעה על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.
- החלק הלא אפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של הנגזר המיועד כנ"ל מוכר מיידי בדוח רווח והפסד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
חוזי ריבית					
					חוזי Forward
1,439	-	1,439	929	-	929
33	33	-	-	-	אופציות שנכתבו
74	74	-	-	-	אופציות שנקנו
56,480	35,492	20,988	50,993	22,422	Swaps ⁽¹⁾
58,026	35,599	22,427	51,922	22,422	סך הכל⁽²⁾
3,962	-	3,962	3,921	-	מזה: נגזרים מגזרים⁽³⁾
חוזי מטבע חוץ					
					חוזי Forward ⁽⁴⁾⁽⁶⁾
132,370	80,362	52,008	157,092	99,090	58,002
20,293	15,628	4,665	14,938	14,748	190
19,723	15,038	4,685	14,566	14,349	217
3,150	1,456	1,694	2,543	1,191	1,352
					Swaps
175,536	112,484	63,052	189,139	129,378	59,761
-	-	-	-	-	מזה: נגזרים מגזרים⁽³⁾
חוזים בגין מניות					
					אופציות שנכתבו
27,948	27,666	282	32,562	32,089	473
27,628	27,620	8	31,926	31,908	18
2,657	2,657	-	791	791	-
					Swaps
58,233	57,943	290	65,279	64,788	491
חוזי סחורות ואחרים					
					חוזי Forward
96	14	82	1	1	-
425	425	-	28	28	-
409	409	-	28	28	-
930	848	82	57	57	-
חוזי אשראי					
					הבנק ערב
257	-	257	249	-	249
118	-	118	81	-	81
					הבנק מוטב
375	-	375	330	-	330
293,100	206,874	86,226	306,727	216,645	90,082
סך הכל סכום נקוב					

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 31,953 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 34,819 מיליוני שקלים חדשים).

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 7,086 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 7,708 מיליוני שקלים חדשים).

(3) הבנק מבצע גידורי שווי הוגן וגידורי תזרים מזומנים באמצעות חוזי החלפת ריבית וחוזי החלפת שקל-מדד, בהתאמה.

(4) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 5,799 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 4,854 מיליוני שקלים חדשים).

(5) מזה: נסחרים בבורסה בסך 63,320 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 27,590 מיליוני שקלים חדשים).

(6) כולל הסטה בין התיק הסחיר לתיק הבנקאי הנובעת בעיקרה מפעילות עסקאות פנימיות יזומה במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

31 בדצמבר 2021					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
797	299	498	601	266	335
149	-	149	34	-	34
2,692	2,478	214	2,343	2,183	160
-	-	-	-	-	-
259	259	-	713	713	-
-	-	-	-	-	-
5	-	5	2	-	2
3,753	3,036	717	3,659	3,162	497
-	-	-	-	-	-
3,753	3,036	717	3,659	3,162	497
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ⁽²⁾					
סכומי שווי הוגן שקודדו במאזן					
3,753	3,036	717	3,659	3,162	497
יתרה מאזנית של נכסים/התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
מזה: יתרה מאזנית בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
1,089	1,032	57	922	834	88

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
1,465	666	799	1,112	575	537
170	-	170	60	-	60
3,573	3,115	458	2,891	2,487	404
-	-	-	-	-	-
464	458	6	541	541	-
2	2	-	2	2	-
8	-	8	6	-	6
5,512	4,241	1,271	4,552	3,605	947
-	-	-	-	-	-
5,512	4,241	1,271	4,552	3,605	947
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ⁽²⁾					
סכומי שווי הוגן שקודדו במאזן					
5,512	4,241	1,271	4,552	3,605	947
יתרה מאזנית של נכסים/התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
מזה: יתרה מאזנית בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
962	808	154	808	686	122

(1) כולל הסטה בין התיק הסחיר לתיק הבנקאי הנובעת בעיקרה מפעילות עסקאות פנימיות יזומה במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

(2) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משוברים בסך 7 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 9 מיליוני שקלים חדשים). שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משוברים ליום 31 בדצמבר 2020 6 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. גידור חשבונאי

1. גידור שווי הוגן⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
הכנסות (הוצאות) ריבית		
	(94)	חוזי ריבית
	82	פריטים מגודרים
		נגזרים מגדרים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021		
התאמות שווי הוגן	הערך בספרים	
מצטבר שהגדילו	את הערך בספרים	
	81	1,841

ניירות ערך זמינים למכירה

2. גידור תזרים מזומנים⁽²⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
סכומים שהוכרו	ברוח (הפסד) כולל	הכנסות (הוצאות) ריבית
אחר מנגזרים		
(22)	(37)	

(1) משקף סכומים הכלולים בהערכת אפקטיביות הגידור.

(2) משקף סכומים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור שעבורם ההפרש בין השינוי בשווי הוגן וההפחתה התקופתית מוכרים ברווח (הפסד) כולל אחר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ד) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחז

31 בדצמבר 2021						
בורסות	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל	
73	1,905	77	42	1,562	3,659	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
-	(1,132)	-	-	(791)	(1,923) ⁽¹⁾	סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
-	(773)	-	(42)	(195)	(1,010)	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
73	-	77	-	576	726	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
312	968	142	-	1,175	2,597	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
-	(661)	-	-	(372)	(1,033)	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
312	307	142	-	803	1,564	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
385	307	219	-	1,379	2,290	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
74	1,150	77	-	2,452	3,753	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
-	(1,132)	-	-	(791)	(1,923)	סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
-	(18)	-	-	(329)	(346)	מכשירים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	בטחון במזומן ששועבד
74	-	77	-	1,332	1,483	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2020						
בורסות	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל	
119	2,384	61	31	1,957	4,552	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
-	(1,725)	-	-	(814)	(2,539) ⁽¹⁾	סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
-	(635)	-	(29)	(420)	(1,084)	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
119	24	61	2	723	929	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
217	1,085	176	-	1,087	2,565	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
-	(679)	-	-	(397)	(1,076)	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
217	406	176	-	690	1,489	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
336	430	237	2	1,413	2,418	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
87	2,436	87	-	2,902	5,512	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
-	(1,725)	-	-	(814)	(2,539)	סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
-	(340)	-	-	(323)	(663)	מכשירים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	בטחון במזומן ששועבד
87	371	87	-	1,765	2,310	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) היתרה מורכבת במלואה ממכשירים נגזרים שכפופים להסכמי קיזוז.

(2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

בשנת 2021 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בסך מיליון שקלים חדשים (בשנת 2020 הוכרו הוצאות הנובעות מגידול בהפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 6 מיליוני שקלים חדשים, בשנת 2019 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בסך 6 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ה) פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2021					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
7,086	713	3,484	1,908	981	חוזי ריבית:
44,836	12,051	21,644	9,497	1,644	שקל - מדד
189,139	161	4,662	76,491	107,825	אחר
65,279	-	276	1,864	63,139	חוזי מטבע חוץ
387	-	330	1	56	חוזים בגין מניות
306,727	12,925	30,396	89,761	173,645	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל
31 בדצמבר 2020					
293,100	14,552	37,163	72,278	169,107	סך הכל

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה וברת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור פעילות הלקוח. המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים. בנוסף, נכללים בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור זה, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם גבוה בין המגזרים הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחים בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות שאינם פרטיים (לרבות מגזרי פעילות עסקיים, גופים מוסדיים וניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שחבותם מסווגת כחבות של "אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן הגדרות המגזרים הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים מעל 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - עסקים בעלי קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפידיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגזרים, גידור ALM, הפקדה של פיקדונות בבנקים ופיקדונות מבנקים בארץ ובחוץ לארץ, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ, פיקדונות בממשלות ומממשלות.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים.

פעילות ניהול פיננסי אחרת -שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. בהתאם, כוללים דוח רווח והפסד, לשנת 2021 ולרבעון הרביעי של שנת 2020, והמאזנים המאוחדים של הבנק, לימים 31 בדצמבר 2021 ו-31 בדצמבר 2020, את הדוחות הכספיים של בנק אגוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

משקי בית- אחרים	משקי בית- הלוואות לדיור	מזה: דיור עסקי	מזה: דיור פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	
1,184	6,456	150	2	1,415	382	הכנסות ריבית מחיצוניים
696	1	-	192	153	58	הוצאות ריבית מחיצוניים
488	6,455	150	(190)	1,262	324	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
948	(4,192)	(87)	271	101	13	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
1,436	2,263	63	81	1,363	337	סך הכנסות ריבית, נטו
1	-	-	-	1	(2)	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
699	143	19	23	543	114	סך עמלות והכנסות אחרות
700	143	19	23	544	112	סך הכנסות שאינן מריבית
2,136	2,406	82	104	1,907	449	סך הכנסות
(55)	(133)	82	(1)	(71)	22	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,247	835	83	26	1,164	220	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(42)	-	-	2	(24)	19	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,205	835	83	28	1,140	239	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(14)	1,704	(83)	77	838	188	רווח (הפסד) לפני מיסים
(5)	586	(29)	26	288	65	הפרשה למיסים על הרווח
(9)	1,118	(54)	51	550	123	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
(9)	1,118	(54)	51	550	123	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(52)	-	-	-	(6)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(61)	1,118	(54)	51	544	123	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
24,262	165,384	221,820	203	30,459	8,958	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
24,262	165,384	221,820	203	30,459	8,958	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
(3)26,184	175,626	18,126	141	30,744	10,066	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
84	36	-	4	704	187	יתרת חובות פגומים
25	1,264	376	-	26	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
120,539	-	-	20,947	47,118	15,525	יתרה ממוצעת של התחייבויות
117,274	-	-	20,947	47,118	15,525	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
118,051	-	-	21,664	50,247	15,742	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
22,835	96,065	15,635	98	27,504	11,927	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽⁴⁾
23,394	101,946	16,825	75	27,368	12,936	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽⁴⁾
54,158	8,486	8,364	6,718	38,589	6,410	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
958	2,152	61	1	1,182	285	פיצול הכנסות ריבית, נטו:
450	-	-	72	124	42	מרווח מפעילות מתן אשראי
28	111	1	8	57	10	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר
1,436	2,263	62	81	1,363	337	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(3) מזה: יתרת הלוואה לדיור שניתנו ללקוחות שפעילותם מסווגת במגזר עסקים קטנים וזעירים בסך 16,052 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
10,557	220	208	12	10,337	248	39	611
2,872	7	7	-	2,865	1,238	340	187
7,685	213	201	12	7,472	(990)	(301)	424
-	(5)	(5)	-	5	2,293	410	161
7,685	208	196	12	7,477	1,303	109	585
401	8	8	-	393	385	3	5
2,234	34	12	22	2,200	467	51	160
2,635	42	20	22	2,593	852	54	165
10,320	250	216	34	10,070	2,155	163	750
(278)	-	-	-	(278)	(1)	(32)	(7)
5,568	69	55	14	5,499	503	152	352
-	-	-	-	-	2	16	27
5,568	69	55	14	5,499	505	168	379
5,030	181	161	20	4,849	1,651	27	378
1,730	62	55	7	1,668	569	9	130
3,300	119	106	13	3,181	1,082	18	248
(10)	-	-	-	(10)	(10)	-	-
3,290	119	106	13	3,171	1,072	18	248
(102)	-	-	-	(102)	(44)	-	-
3,188	119	106	13	3,069	1,028	18	248
371,523	15,974	15,319	655	355,549	103,668	1,777	20,838
22	-	-	-	22	22	-	-
255,433	3,552	3,198	354	251,881	-	1,777	20,838
273,531	4,236	4,102	134	269,295	-	2,960	23,574
1,352	-	-	-	1,352	1	-	336
1,316	-	-	-	1,316	1	-	-
350,493	15,090	14,551	539	335,403	41,790	53,355	36,129
294,415	4,067	3,636	431	290,348	-	53,355	36,129
307,924	4,186	3,886	300	303,738	-	61,365	36,669
208,323	5,010	4,573	437	203,313	11,971	2,295	30,618
218,710	5,640	5,137	503	213,070	12,316	1,429	33,606
514,182	-	-	-	514,182	3,380	368,943	27,498
5,474	121	114	7	5,353	-	26	490
791	8	8	-	783	-	62	53
1,648	79	74	5	1,569	1,303	21	42
7,685	208	196	12	7,477	1,303	109	585

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

משקי בית- אחרים	משקי בית- הלוואות לדיור	מזקה: דיור עסקי	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	
990	3,913	466	2	1,202	330	הכנסות ריבית מחיצוניים
501	-	-	161	106	53	הוצאות ריבית מחיצוניים
489	3,913	466	(159)	1,096	277	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
840	(1,984)	(237)	238	92	32	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
1,329	1,929	229	79	1,188	309	סך הכנסות ריבית, נטו
8	(6)	-	-	-	1	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
574	146	19	99	440	96	סך פעולות והכנסות אחרות
582	140	19	99	440	97	סך הכנסות שאינן מריבית
1,911	2,069	248	178	1,628	406	סך הכנסות
130	279	82	6	321	136	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,864	678	83	64	880	74	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(140)	-	-	8	(77)	62	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
1,724	678	83	72	803	136	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
57	1,112	83	100	504	134	רווח (הפסד) לפני מיסים
20	386	29	35	175	46	הפרשה למיסים על הרווח
37	726	54	65	329	88	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
37	726	54	65	329	88	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(47)	-	-	-	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(10)	726	54	65	324	88	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
21,398	142,921	18,706	178	23,880	8,108	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
21,398	142,921	18,706	178	23,880	8,108	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
25,643	156,364	18,878	370	29,514	9,660	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
96	97	-	-	810	239	יתרת חובות פגומים
24	1,176	376	-	27	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
103,115	-	-	17,072	34,255	10,570	יתרה ממוצעת של התחייבויות
99,635	-	-	17,072	34,255	10,570	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
114,987	-	-	20,178	44,382	14,406	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
20,182	82,671	15,635	70	22,792	9,192	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
22,432	90,918	16,825	240	27,800	11,882	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
41,321	9,294	712	3,825	29,986	3,744	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
						פיצול הכנסות ריבית, נטו:
861	1,831	227	1	1,026	260	מרווח מפעילות מתן אשראי
458	-	-	76	122	36	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
10	98	2	2	40	13	אחר
1,329	1,929	229	79	1,188	309	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחשבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
7,528	249	230	19	7,279	235	32	575
1,708	37	37	-	1,671	424	240	186
5,820	212	193	19	5,608	(189)	(208)	389
-	(18)	(18)	-	18	322	306	172
5,820	194	175	19	5,626	133	98	561
221	10	10	-	211	208	1	(1)
1,892	31	10	21	1,861	316	56	134
2,113	41	20	21	2,072	524	57	133
7,933	235	195	40	7,698	657	155	694
1,050	16	16	-	1,034	1	23	138
4,279	89	58	31	4,190	416	63	151
-	-	-	-	-	5	54	88
4,279	89	58	31	4,190	421	117	239
2,604	130	121	9	2,474	235	15	317
903	45	42	3	858	81	5	110
1,701	85	79	6	1,616	154	10	207
1	-	-	-	1	1	-	-
1,702	85	79	6	1,617	155	10	207
(92)	-	-	-	(92)	(40)	-	-
1,610	85	79	6	1,525	115	10	207
301,780	15,631	14,782	849	286,149	69,431	1,108	19,125
31	-	-	-	31	31	-	-
220,018	3,300	2,842	458	216,718	-	1,108	19,125
247,958	3,804	3,481	323	244,154	-	2,434	20,169
1,700	-	-	-	1,700	-	118	340
1,228	-	-	-	1,228	-	-	1
284,001	14,784	13,937	847	269,217	31,298	41,903	31,004
239,181	4,742	4,058	684	234,439	-	41,903	31,004
284,224	4,611	3,892	719	279,613	-	47,566	38,094
175,645	4,544	4,141	403	171,101	8,010	2,455	25,729
200,484	4,773	4,364	409	195,711	11,291	2,367	28,781
467,587	-	-	-	467,587	2,663	357,700	19,054
4,587	107	97	10	4,480	-	26	475
827	10	8	2	817	-	66	59
406	77	70	7	329	133	6	27
5,820	194	175	19	5,626	133	98	561

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית-אחרים	מסקי בית-הלוואות לדיור	מסקי קטנים וזעירים	מסקי בינוניים	מסקי בית-אחרים	מסקי בית-הלוואות לדיור	מסקי קטנים וזעירים	מסקי בינוניים	מסקי בית-אחרים	מסקי בית-הלוואות לדיור	מסקי קטנים וזעירים	מסקי בינוניים	
961	4,014	1,157	297	576	-	118	65	385	4,014	1,039	232	הכנסות ריבית מחיצוניים
964	(2,319)	111	63	526	160	387	90	385	160	387	90	הוצאות ריבית מחיצוניים
1,349	1,695	1,150	295	526	160	387	90	385	1,695	1,150	295	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
-	-	-	-	526	160	387	90	385	-	-	-	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
-	-	-	-	526	160	387	90	385	-	-	-	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
-	-	-	-	526	160	387	90	385	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
-	-	-	-	526	160	387	90	385	-	-	-	סך עמלות והכנסות אחרות
-	-	-	-	526	160	387	90	385	-	-	-	סך הכנסות שאינן מריבית
1,875	1,855	1,537	385	1,875	1,855	1,537	385	1,875	1,855	1,537	385	סך הכנסות
99	44	166	42	1,762	651	809	62	99	44	166	42	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
1,762	651	809	62	1,762	651	809	62	1,762	651	809	62	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(134)	-	(75)	60	(134)	-	(75)	60	(134)	-	(75)	60	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
1,628	651	734	122	1,628	651	734	122	1,628	651	734	122	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
148	1,160	637	221	148	1,160	637	221	148	1,160	637	221	רווח לפני מיסים
52	404	222	77	52	404	222	77	52	404	222	77	הפרשה למיסים על הרווח
96	756	415	144	96	756	415	144	96	756	415	144	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
96	756	415	144	96	756	415	144	96	756	415	144	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	-	(5)	-	(44)	-	(5)	-	(44)	-	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
52	756	410	144	52	756	410	144	52	756	410	144	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
20,708	130,749	20,412	7,104	20,708	130,749	20,412	7,104	20,708	130,749	20,412	7,104	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
20,708	130,749	20,412	7,104	20,708	130,749	20,412	7,104	20,708	130,749	20,412	7,104	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
21,893	135,311	21,241	7,196	21,893	135,311	21,241	7,196	21,893	135,311	21,241	7,196	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
86	56	622	145	86	56	622	145	86	56	622	145	יתרת חובות פגומים
24	1,476	37	-	24	1,476	37	-	24	1,476	37	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
87,897	-	25,283	8,388	87,897	-	25,283	8,388	87,897	-	25,283	8,388	יתרה ממוצעת של התחייבויות
84,672	-	25,283	8,388	84,672	-	25,283	8,388	84,672	-	25,283	8,388	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
86,076	-	26,725	8,935	86,076	-	26,725	8,935	86,076	-	26,725	8,935	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
19,016	74,823	19,517	8,157	19,016	74,823	19,517	8,157	19,016	74,823	19,517	8,157	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽⁴⁾
19,749	78,190	20,250	8,389	19,749	78,190	20,250	8,389	19,749	78,190	20,250	8,389	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽⁴⁾
42,576	9,945	29,648	6,123	42,576	9,945	29,648	6,123	42,576	9,945	29,648	6,123	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
831	1,622	984	240	831	1,622	984	240	831	1,622	984	240	פיצול הכנסות ריבית נטו:
516	-	142	46	516	-	142	46	516	-	142	46	מרווח מפעילות מתן אשראי
2	73	24	9	2	73	24	9	2	73	24	9	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	73	24	9	2	73	24	9	2	73	24	9	אחר
1,349	1,695	1,150	295	1,349	1,695	1,150	295	1,349	1,695	1,150	295	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
7,711	408	384	24	7,303	266	30	576
2,371	101	100	1	2,270	615	446	274
5,340	307	284	23	5,033	(349)	(416)	302
-	(93)	(93)	-	93	256	534	224
5,340	214	191	23	5,126	(93)	118	526
357	8	8	-	349	349	-	-
1,609	30	6	24	1,579	223	39	143
1,966	38	14	24	1,928	572	39	143
7,306	252	205	47	7,054	479	157	669
364	(4)	(4)	-	368	(3)	(6)	24
3,988	79	51	28	3,909	366	69	105
-	-	-	-	-	5	52	85
3,988	79	51	28	3,909	371	121	190
2,954	177	158	19	2,777	111	42	455
1,029	62	55	7	967	38	15	158
1,925	115	103	12	1,810	73	27	297
-	-	-	-	-	-	-	-
1,925	115	103	12	1,810	73	27	297
(83)	-	-	-	(83)	(34)	-	-
1,842	115	103	12	1,727	39	27	297
260,685	10,079	9,169	910	250,606	53,589	1,051	16,881
32	-	-	-	32	32	-	-
200,245	3,228	2,637	591	197,017	-	1,051	16,881
206,401	3,607	3,231	376	202,794	-	1,569	15,357
1,274	-	-	-	1,274	-	124	241
1,537	-	-	-	1,537	-	-	-
244,392	10,826	10,127	699	233,566	32,083	39,992	25,985
203,531	5,273	4,648	625	198,258	-	39,992	25,985
210,984	3,924	3,319	605	207,060	-	45,330	25,155
157,548	4,179	3,743	436	153,369	6,694	2,029	23,107
162,858	4,227	3,803	424	158,631	6,385	1,810	23,833
458,316	-	-	-	458,316	10,324	329,318	27,695
4,238	108	96	12	4,130	-	19	434
964	11	9	2	953	-	93	70
138	95	86	9	43	(93)	6	22
5,340	214	191	23	5,126	(93)	118	526

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
7,642	2	2	-	7,640	1,148	36	6,456	הכנסות ריבית מחיצוניים
889	192	192	-	697	696	-	1	הוצאות ריבית מחיצוניים
6,753	(190)	(190)	-	6,943	452	36	6,455	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
(2,973)	271	271	-	(3,244)	953	(5)	(4,192)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
3,780	81	81	-	3,699	1,405	31	2,263	סך הכנסות ריבית, נטו
1	-	-	-	1	1	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
865	23	22	1	842	520	179	143	סך עמלות והכנסות אחרות
866	23	22	1	843	521	179	143	סך הכנסות שאינן מריבית
4,646	104	103	1	4,542	1,926	210	2,406	סך הכנסות
(189)	(1)	(1)	-	(188)	(55)	-	(133)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,108	26	25	1	3,082	2,177	70	835	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(40)	2	2	-	(42)	(38)	(4)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
3,068	28	27	1	3,040	2,139	66	835	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,767	77	77	-	1,690	(158)	144	1,704	רווח (הפסד) לפני מיסים
607	26	26	-	581	(55)	50	586	הפרשה למיסים על הרווח
1,160	51	51	-	1,109	(103)	94	1,118	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
1,160	51	51	-	1,109	(103)	94	1,118	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(52)	-	-	-	(52)	(47)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,108	51	51	-	1,057	(150)	89	1,118	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
189,849	203	188	15	189,646	20,997	3,265	165,384	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
189,849	203	188	15	189,646	20,997	3,265	165,384	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
201,951	141	119	22	201,810	21,553	4,631	175,626	יתרת האשראי לציבור לטווח תקופת הדיווח
124	4	4	-	120	84	-	36	יתרת חובות פגומים
1,290	1	1	-	1,289	25	-	1,264	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
141,486	20,947	20,947	-	120,539	117,274	3,265	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
138,221	20,947	20,947	-	117,274	117,274	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
139,715	21,664	21,664	-	118,051	118,051	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לטווח תקופת הדיווח
118,998	98	91	7	118,900	18,702	4,133	96,065	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
125,415	75	68	7	125,340	19,309	4,085	101,946	יתרת נכסי סיכון לטווח תקופת הדיווח
69,362	6,718	6,718	-	62,644	54,158	-	8,486	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית, נטו:
3,111	1	1	-	3,110	928	30	2,152	מרווח מפעילות מתן אשראי
522	72	72	-	450	450	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
147	8	8	-	139	27	1	111	אחר
3,780	81	81	-	3,699	1,405	31	2,263	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
4,905	2	2	-	4,903	953	37	3,913	הכנסות ריבית מחיצוניים
662	161	161	-	501	501	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
4,243	(159)	(159)	-	4,402	452	37	3,913	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
(906)	238	238	-	(1,144)	846	(6)	(1,984)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
3,337	79	79	-	3,258	1,298	31	1,929	סך הכנסות ריבית, נטו
2	-	-	-	2	8	-	(6)	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
819	99	98	1	720	430	144	146	סך עמלות והכנסות אחרות
821	99	98	1	722	438	144	140	סך הכנסות שאינן מריבית
4,158	178	177	1	3,980	1,736	175	2,069	סך הכנסות
415	6	6	-	409	130	-	279	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,606	64	62	2	2,542	1,799	65	678	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(132)	8	8	-	(140)	(127)	(13)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,474	72	70	2	2,402	1,672	52	678	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,269	100	101	(1)	1,169	(66)	123	1,112	רווח (הפסד) לפני מיסים
441	35	35	-	406	(23)	43	386	הפרשה למיסים על הרווח
828	65	66	(1)	763	(43)	80	726	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
828	65	66	(1)	763	(43)	80	726	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(47)	-	-	-	(47)	(44)	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
781	65	66	(1)	716	(87)	77	726	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
164,497	178	166	12	164,319	17,918	3,480	142,921	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
164,497	178	166	12	164,319	17,918	3,480	142,921	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
182,377	370	352	18	182,007	21,399	4,244	156,364	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
193	-	-	-	193	96	-	97	יתרת חובות פגומים
1,200	-	-	-	1,200	24	-	1,176	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
120,187	17,072	17,072	-	103,115	99,635	3,480	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
116,707	17,072	17,072	-	99,635	99,635	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
135,165	20,178	20,178	-	114,987	114,987	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
102,923	70	63	7	102,853	16,774	3,408	82,671	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
113,590	240	233	7	113,350	18,512	3,920	90,918	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
54,440	3,825	3,825	-	50,615	41,321	-	9,294	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול
								פיצול הכנסות ריבית, נטו:
2,693	1	1	-	2,692	831	30	1,831	מרווח מפעילות מתן אשראי
534	76	76	-	458	458	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
110	2	2	-	108	9	1	98	אחר
3,337	79	79	-	3,258	1,298	31	1,929	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	לדיוור	הלוואות	
4,977	2	2	-	4,975	925	36	4,014	הכנסות ריבית מחיצוניים
752	176	176	-	576	576	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
4,225	(174)	(174)	-	4,399	349	36	4,014	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
(1,095)	260	260	-	(1,355)	970	(6)	(2,319)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
3,130	86	86	-	3,044	1,319	30	1,695	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
697	11	10	1	686	377	149	160	סך עמלות והכנסות אחרות
697	11	10	1	686	377	149	160	סך הכנסות שאינן מריבית
3,827	97	96	1	3,730	1,696	179	1,855	סך הכנסות
145	2	2	-	143	99	-	44	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,498	85	84	1	2,413	1,700	62	651	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(127)	7	7	-	(134)	(122)	(12)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,371	92	91	1	2,279	1,578	50	651	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,311	3	3	-	1,308	19	129	1,160	רווח לפני מיסים
457	1	1	-	456	7	45	404	הפרשה למיסים על הרווח
854	2	2	-	852	12	84	756	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
854	2	2	-	852	12	84	756	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	-	-	-	(44)	(39)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
810	2	2	-	808	(27)	79	756	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
151,569	112	100	12	151,457	17,483	3,225	130,749	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
151,569	112	100	12	151,457	17,483	3,225	130,749	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
157,431	227	215	12	157,204	17,932	3,961	135,311	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
142	-	-	-	142	86	-	56	יתרת חובות פגומים
1,500	-	-	-	1,500	24	-	1,476	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
101,835	13,938	13,938	-	87,897	84,672	3,225	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
98,610	13,938	13,938	-	84,672	84,672	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
100,915	14,839	14,839	-	86,076	86,076	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
93,865	26	19	7	93,839	15,669	3,347	74,823	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
97,964	25	18	7	97,939	16,284	3,465	78,190	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
55,208	2,687	2,687	-	52,521	42,576	-	9,945	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
2,453	-	-	-	2,453	801	30	1,622	מרווח מפעילות מתן אשראי
602	86	86	-	516	516	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
75	-	-	-	75	2	-	73	אחר
3,130	86	86	-	3,044	1,319	30	1,695	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
611	243	368	382	301	81	1,415	1,000	415	הכנסות ריבית מחיצוניים
187	177	10	58	52	6	153	131	22	הוצאות ריבית מחיצוניים
424	66	358	324	249	75	1,262	869	393	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
161	201	(40)	13	18	(5)	101	132	(31)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
585	267	318	337	267	70	1,363	1,001	362	סך הכנסות ריבית, נטו
5	5	-	(2)	(2)	-	1	1	-	סך הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
160	66	94	114	88	26	543	467	76	סך פעילות והכנסות אחרות
165	71	94	112	86	26	544	468	76	סך הכנסות שאינן מריבית
750	338	412	449	353	96	1,907	1,469	438	סך הכנסות
(7)	(39)	32	22	23	(1)	(71)	(80)	9	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
352	262	90	220	193	27	1,164	1,040	124	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
27	22	5	19	17	2	(24)	(22)	(2)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
379	284	95	239	210	29	1,140	1,018	122	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
378	93	285	188	120	68	838	531	307	רווח לפני מיסים
130	32	98	65	41	24	288	182	106	הפרשה למיסים על הרווח
248	61	187	123	79	44	550	349	201	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
248	61	187	123	79	44	550	349	201	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(6)	(6)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
248	61	187	123	79	44	544	343	201	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
20,838	11,083	9,755	8,958	6,185	2,773	30,459	21,130	9,329	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
20,838	11,083	9,755	8,958	6,185	2,773	30,459	21,130	9,329	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
23,574	11,109	12,465	10,066	6,959	3,107	30,744	21,343	9,401	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
336	280	56	187	174	13	704	502	202	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	26	16	10	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
36,129	28,399	7,730	15,525	12,408	3,117	47,118	38,454	8,664	יתרה ממוצעת של התחייבויות
36,129	28,399	7,730	15,525	12,408	3,117	47,118	38,454	8,664	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
36,669	27,836	8,833	15,742	12,671	3,071	50,247	40,602	9,645	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
30,618	12,345	18,273	11,927	8,049	3,878	27,504	17,779	9,725	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
33,606	11,989	21,617	12,936	8,773	4,163	27,368	17,297	10,071	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
27,498	21,971	5,527	6,410	5,411	999	38,589	34,556	4,033	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
									פיצול הכנסות ריבית נטו:
490	185	305	285	230	55	1,182	849	333	מרווח מפעילות מתן אשראי
53	53	-	42	28	14	124	107	17	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
42	29	13	10	9	1	57	45	12	אחר
585	267	318	337	267	70	1,363	1,001	362	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
שכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
575	239	336	330	229	101	1,202	848	354	הכנסות ריבית מחיצוניים
186	173	13	53	46	7	106	89	17	הוצאות ריבית מחיצוניים
389	66	323	277	183	94	1,096	759	337	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
172	205	(33)	32	38	(6)	92	109	(17)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
561	271	290	309	221	88	1,188	868	320	סך הכנסות ריבית, נטו
(1)	(1)	-	1	1	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
134	58	76	96	67	29	440	380	60	סך עמלות והכנסות אחרות
133	57	76	97	68	29	440	380	60	סך הכנסות שאינן מריבית
694	328	366	406	289	117	1,628	1,248	380	סך הכנסות
138	141	(3)	136	130	6	321	275	46	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
151	107	44	74	63	11	880	808	72	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
88	72	16	62	57	5	(77)	(71)	(6)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
239	179	60	136	120	16	803	737	66	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
317	8	309	134	39	95	504	236	268	רווח לפני מיסים
110	3	107	46	13	33	175	82	93	הפרשה למיסים על הרווח
207	5	202	88	26	62	329	154	175	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
207	5	202	88	26	62	329	154	175	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(5)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
207	5	202	88	26	62	324	149	175	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
19,125	10,881	8,244	8,108	5,360	2,748	23,880	17,122	6,758	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
19,125	10,881	8,244	8,108	5,360	2,748	23,880	17,122	6,758	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
20,169	11,936	8,233	9,660	6,297	3,363	29,514	20,722	8,792	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
340	332	8	239	203	36	810	622	188	יתרת חובות פגומים
1	1	-	-	-	-	27	23	4	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
31,004	25,167	5,837	10,570	7,940	2,630	34,255	28,116	6,139	יתרה ממוצעת של התחייבויות
31,004	25,167	5,837	10,570	7,940	2,630	34,255	28,116	6,139	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
38,094	30,825	7,269	14,406	11,119	3,287	44,382	36,508	7,874	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
25,729	10,343	15,386	9,192	5,752	3,440	22,792	14,741	8,051	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
28,781	13,052	15,729	11,882	7,538	4,344	27,800	18,578	9,222	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
19,054	14,398	4,656	3,744	2,873	871	29,986	26,261	3,725	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
475	208	267	260	184	76	1,026	737	289	פיצול הכנסות ריבית, נטו:
59	50	9	36	28	8	122	102	20	מרווח מפעילות מתן אשראי
27	13	14	13	9	4	40	29	11	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
									אחר
561	271	290	309	221	88	1,188	868	320	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
576	245	331	297	204	93	1,157	831	326	הכנסות ריבית מחיצוניים
274	262	12	65	57	8	118	100	18	הוצאות ריבית מחיצוניים
302	(17)	319	232	147	85	1,039	731	308	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
224	266	(42)	63	63	-	111	126	(15)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
526	249	277	295	210	85	1,150	857	293	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
143	60	83	90	45	45	387	336	51	סך עמלות והכנסות אחרות
143	60	83	90	45	45	387	336	51	סך הכנסות שאינן מריבית
669	309	360	385	255	130	1,537	1,193	344	סך הכנסות
24	33	(9)	42	47	(5)	166	166	-	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי -
105	72	33	62	52	10	809	767	42	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
85	70	15	60	55	5	(75)	(70)	(5)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
190	142	48	122	107	15	734	697	37	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
455	134	321	221	101	120	637	330	307	רווח לפני מיסים
158	47	111	77	35	42	222	115	107	הפרשה למיסים על הרווח
297	87	210	144	66	78	415	215	200	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
297	87	210	144	66	78	415	215	200	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(5)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
297	87	210	144	66	78	410	210	200	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
16,881	8,925	7,956	7,104	4,698	2,406	20,412	14,910	5,502	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
16,881	8,925	7,956	7,104	4,698	2,406	20,412	14,910	5,502	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
15,357	7,286	8,071	7,196	4,849	2,347	21,241	15,446	5,795	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
241	235	6	145	118	27	622	476	146	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	37	28	9	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
25,985	21,687	4,298	8,388	6,212	2,176	25,283	20,833	4,450	יתרה ממוצעת של התחייבויות
25,985	21,687	4,298	8,388	6,212	2,176	25,283	20,833	4,450	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
25,155	20,426	4,729	8,935	6,568	2,367	26,725	21,988	4,737	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
23,107	9,231	13,876	8,157	5,044	3,113	19,517	12,896	6,621	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
23,833	8,730	15,103	8,389	5,177	3,212	20,250	13,127	7,123	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
27,695	22,516	5,179	6,123	5,412	711	29,648	25,780	3,868	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית, נטו:									
434	177	257	240	169	71	984	719	265	מרווח מפעילות מתן אשראי
70	61	9	46	37	9	142	121	21	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
22	11	11	9	4	5	24	17	7	אחר
526	249	277	295	210	85	1,150	857	293	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי					
סך הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
248	-	-	234	14	הכנסות ריבית מחיצוניים
1,238	-	-	1,238	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
(990)	-	-	(1,004)	14	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
2,293	-	-	2,287	6	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
1,303	-	-	1,283	20	סך הכנסות ריבית, נטו
385	-	57	238	90	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-מימוני
467	359	-	-	108	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-תפעולי
-	-	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית בינמגזרי
852	359	57	238	198	סך הכנסות שאינן מריבית
2,155	359	57	1,521	218	סך הכנסות
(1)	(1)	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
503	312	-	67	124	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
2	2	-	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
505	314	-	67	124	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,651	46	57	1,454	94	רווח לפני מיסים
569	16	20	501	32	הפרשה למיסים על הרווח
1,082	30	37	953	62	רווח לאחר מיסים
(10)	(10)	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
1,072	20	37	953	62	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	(44)	-	-	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,028	(24)	37	953	62	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
103,668	-	200	103,342	126	יתרה ממוצעת של נכסים
22	-	22	-	-	מזה:השקעות בחברות כלולות
41,790	-	-	41,790	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	-	-	-	-	מזה:יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
11,971	6,530	795	2,095	2,551	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
12,316	6,871	884	2,121	2,440	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
3,380	3,380	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
					מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:
-	-	-	(7)	15	הפרשי שער, נטו
-	-	-	441	(1)	הפרשי מדד, נטו
-	-	-	830	33	חשיפות ריבית, נטו
-	-	-	-	5	חשיפות למניות, נטו
-	-	-	22	-	מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי
-	-	-	1,286	52	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית לפי בסיס צבירה
-	-	-	51	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	-	-	100	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברוו"ה
-	-	-	84	166	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	1,521	218	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי				
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
10	225	-	-	235
-	424	-	-	424
10	(199)	-	-	(189)
(2)	324	-	-	322
8	125	-	-	133
121	62	25	-	208
113	-	-	203	316
-	-	-	-	-
234	62	25	203	524
242	187	25	203	657
סך הוצאות ריבית, נטו				
-	-	-	1	1
134	72	-	210	416
-	-	-	5	5
134	72	-	215	421
108	115	25	(13)	235
37	40	9	(5)	81
71	75	16	(8)	154
רווח (הפסד) לאחר מיסים				
-	-	-	1	1
71	75	16	(7)	155
-	-	-	(40)	(40)
71	75	16	(47)	115
76	69,200	155	-	69,431
-	-	31	-	31
-	31,298	-	-	31,298
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1,973	962	285	4,790	8,010
2,389	1,883	576	6,443	11,291
-	-	-	2,663	2,663
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:				
9	(29)	-	-	-
5	(110)	-	-	-
58	70	-	-	-
1	-	-	-	-
-	57	-	-	-
73	(12)	-	-	-
-	124	-	-	-
-	49	-	-	-
169	26	-	-	-
242	187	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי				
פעילות למסחר	ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
1	265	-	-	266
-	615	-	-	615
1	(350)	-	-	(349)
(48)	304	-	-	256
(47)	(46)	-	-	(93)
141	150	58	-	349
81	-	-	142	223
-	-	-	-	-
222	150	58	142	572
175	104	58	142	479
-	-	-	(3)	(3)
129	70	-	167	366
-	-	-	5	5
129	70	-	172	371
46	34	58	(27)	111
16	12	20	(10)	38
30	22	38	(17)	73
-	-	-	-	-
30	22	38	(17)	73
30	22	38	(51)	39
74	53,377	138	-	53,589
-	-	32	-	32
-	32,083	-	-	32,083
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1,922	684	193	3,895	6,694
1,917	531	224	3,713	6,385
-	-	-	10,324	10,324
29	(1)	-	-	-
-	64	-	-	-
26	43	-	-	-
(3)	-	-	-	-
-	51	-	-	-
52	157	-	-	-
-	35	-	-	-
-	(88)	-	-	-
123	-	-	-	-
175	104	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על הפעילות לפי אזורים גאוגרפיים

	רווח הנקי המיוחס לבעלי מניות		הכנסות ⁽¹⁾					
	התאגיד הבנקאי		הכנסות ⁽¹⁾					
	סך נכסים		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
ישראל	344,158	379,955	1,727	1,525	3,069	6,961	7,680	10,065
שוויץ	785	372	6	-	14	30	24	16
אחר מחוץ לישראל	15,197	11,944	109	85	105	315	229	239
סה"כ מחוץ לישראל	15,982	12,316	115	85	119	345	253	255
סך הכל מאוחד	360,140	392,271	1,842	1,610	3,188	7,306	7,933	10,320

(1) הכנסות - הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.

ג. מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחרת לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

לפרטים בדבר מדידת תוצאות הפעילות של הבנק, בהתאם לגישת המגזרים הפיקוחיים כפי שהגדיר הפיקוח על הבנקים, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים.

להלן מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה":

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית, המטפלת גם בלקוחות עסקיים זעירים (עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-10 מיליוני שקלים חדשים) ועסקים קטנים (עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-10 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים). לעתים, במסגרת צמיחת פעילות של לקוח המנוהל בחטיבה הקמעונאית, יכול הלקוח לעבור את הקריטריון האמור לעיל. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית⁽⁴⁾. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק גישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. החל משנת 2019 לקוחות עסקיים חדשים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים משויכים לסקטור עסקים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - סקטור תאגידיים גדולים שבחטיבה העסקית, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מתרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. החל משנת 2019 עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים משויכים לסקטור תאגידיים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנדל"ן ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידיים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית. המוצרים העיקריים והעקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת במסגרת מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, דומים למוצרים ולעקרונות לפי גישת מגזרי הפעילות הפיקוחיים.

החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. בהתאם, כוללים דוח רווח והפסד, לשנת 2021 ולרבעון הרביעי של שנת 2020, והמאזנים המאוחדים של הבנק, לימים 31 בדצמבר 2021 ו-31 בדצמבר 2020, את הדוחות הכספיים של בנק אגוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
שכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
								הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:
7,685	(1,170)	990	273	923	(30)	5,952	747	מחיצוניים
-	2,546	114	15	202	74	(4,029)	1,078	בימגזרי
7,685	1,376	1,104	288	1,125	44	1,923	1,825	סך הכל הכנסות ריבית נטו
401	261	57	(1)	3	1	1	79	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,234	483	318	86	454	23	147	723	עמלות והכנסות אחרות
10,320	2,120	1,479	373	1,582	68	2,071	2,627	סך הכנסות
(278)	(9)	11	24	(93)	(5)	(130)	(76)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5,568	524	652	283	988	37	801	2,283	הוצאות תפעוליות ואחרות
5,030	1,605	816	66	687	36	1,400	420	רווח לפני מס
1,730	552	281	23	236	12	482	144	הפרשה למסים על הרווח
3,300	1,053	535	43	451	24	918	276	רווח לאחר מיסים
(10)	(10)	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
								רווח נקי:
3,290	1,043	535	43	451	24	918	276	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(102)	(44)	-	-	(6)	-	-	(52)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3,188	999	535	43	445	24	918	224	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
15.8%		11.0%	4.8%	23.3%	-	10.0%	9.4%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
253,182	-	33,509	7,631	22,668	421	157,145	31,808	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
294,415	15,601	79,845	13,515	42,268	7,645	-	135,541	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
371,523	106,684	45,748	7,652	22,771	505	156,125	32,038	יתרה ממוצעת של נכסים
208,323	12,244	48,462	8,896	19,220	238	90,985	28,278	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באדל 3.
(2) נכסים משוקללים בסיכון-כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:								
5,820	(310)	879	227	806	(25)	3,582	661	מחיצוניים
-	520	130	31	149	96	(1,916)	990	בינמגזרי
5,820	210	1,009	258	955	71	1,666	1,651	סך הכל הכנסות ריבית נטו
221	155	54	1	2	2	-	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,892	322	284	65	353	135	156	577	עמלות והכנסות אחרות
7,933	687	1,347	324	1,310	208	1,822	2,235	סך הכנסות
1,050	3	299	75	260	5	264	144	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
4,279	409	469	177	685	100	647	1,792	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,604	275	579	72	365	103	911	299	רווח לפני מס
903	94	201	25	127	36	316	104	הפרשה למסים על הרווח
1,701	181	378	47	238	67	595	195	רווח לאחר מיסים
								חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר
1	1	-	-	-	-	-	-	השפעת המס
								רווח נקי:
1,702	182	378	47	238	67	595	195	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(92)	(40)	-	-	(5)	-	-	(47)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,610	142	378	47	233	67	595	148	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
								תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות
9.5%	19.9%	9.1%	6.6%	15.8%		7.5%	7.5%	התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
218,083	-	30,123	6,493	16,922	1,000	136,308	27,237	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
239,181	13,747	63,129	10,358	30,259	11,467	-	110,221	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
301,780	70,401	41,287	6,595	17,164	1,469	136,978	27,886	יתרה ממוצעת של נכסים
175,645	8,524	41,399	7,086	14,932	596	79,074	24,034	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באדל 3.
(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019
שכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
								הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:
5,340	(510)	674	199	746	(36)	3,693	574	מחיצוניים
-	532	304	39	167	131	(2,231)	1,058	בינמגזרי
5,340	22	978	238	913	95	1,462	1,632	סך הכל הכנסות ריבית נטו
357	322	26	1	1	2	-	5	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,609	216	235	59	334	60	159	546	עמלות והכנסות אחרות
7,306	560	1,239	298	1,248	157	1,621	2,183	סך הכנסות
364	(4)	44	39	148	(1)	42	96	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,988	390	387	152	620	128	619	1,692	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,954	174	808	107	480	30	960	395	רווח (הפסד) לפני מס
1,029	62	281	37	167	10	334	138	הפרשה (הקטנת הפרשה) למסים על הרווח
1,925	112	527	70	313	20	626	257	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
1,925	112	527	70	313	20	626	257	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(83)	(34)	-	-	(5)	-	-	(44)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,842	78	527	70	308	20	626	213	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
								תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
11.9%	11.9%	14.2%	10.3%	25.1%	0	8.6%	11.5%	
198,652	-	26,538	6,005	13,931	1,036	124,979	26,163	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
203,531	15,373	54,435	7,898	23,584	8,663	-	93,578	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
260,685	54,280	32,624	6,067	14,059	1,558	125,498	26,599	יתרה ממוצעת של נכסים
157,548	6,958	36,689	6,698	12,332	534	71,771	22,566	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באדל 3.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקן 201).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
1,383	942	340	2,665	2	2,667	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
(88)	(133)	(56)	(277)	(1)	(278)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(241)	(10)	(143)	(394)	-	(394)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
165	3	98	266	-	266	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(76)	(7)	(45)	(128)	-	(128)	מחיקות חשבונאיות, נטו
37	2	15	54	-	54	אחר ⁽³⁾
1,256	804	254	2,314	1	2,315	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
195	-	16	211	-	211	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
634	279	136	1,049	1	1,050	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(304)	(12)	(153)	(469)	-	(469)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
119	1	76	196	-	196	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(185)	(11)	(77)	(273)	-	(273)	מחיקות חשבונאיות, נטו
69	-	8	77	-	77	רכישת בנק אגוד
1,383	942	340	2,665	2	2,667	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
208	-	24	232	-	232	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
222	44	101	367	(3)	364	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(237)	(15)	(155)	(407)	-	(407)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
114	1	64	179	-	179	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(123)	(14)	(91)	(228)	-	(228)	מחיקות חשבונאיות, נטו
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
110	-	9	119	-	119	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהיו בעלי אופי טכני הנובע מחלופי הזמן של פיקוד הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיקוד. המשמעות היא, שמאסצי הגבייה של הבנק, לעיתים ארוכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".
- (3) תנועה בהפרשה להפסדי אשראי בחברת בת, שיוחסה בעיקרה לעלות הרכישה במועד האיחוד לראשונה, ולכן אינה נכללת במאזן המאוחד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2021					
בנקים			אשראי לציבור		
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾					
74,431	10,070	64,361	564	36	63,761
שנבדקו על בסיס פרטני					
209,170	-	209,170	24,286	175,722	9,162
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
177,198	-	177,198	-	175,722	1,476
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
283,601	10,070	273,531	24,850	175,758⁽²⁾	72,923
סך הכל חובות					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
982	1	981	21	1	959
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,122	-	1,122	217	803	102
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
808	-	808	-	803	5
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾					
2,104	1	2,103	238	804	1,061
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					
31 בדצמבר 2020					
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾					
70,403	12,880	57,523	948	97	56,478
שנבדקו על בסיס פרטני					
190,435	-	190,435	23,220	156,484	10,731
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
158,435	-	158,435	-	156,484	1,951
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
260,838	12,880	247,958	24,168	156,581⁽²⁾	67,209
סך הכל חובות					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
1,041	2	1,039	37	1	1,001
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,394	-	1,394	279	941	174
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
951	-	951	-	941	10
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾					
2,435	2	2,433	316	942	1,175
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 11,145 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 9,690 מיליוני שקלים חדשים).

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 11 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 10 מיליוני שקלים חדשים) והפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 609 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 732 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים ראה ביאור 6.1.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

א.1 איכות אשראי ופיגורים

ליום 31 בדצמבר 2021						
חובות לא פגומים מידע נוסף			בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
						פעילות לווים בישראל
						ציבור - מסחרי
23	9	19,881	183	118	19,580	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
9	1	6,228	88	24	6,116	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	-	8,143	23	19	8,101	שרותים פיננסיים
107	16	35,533	927	505	34,101	מסחרי - אחר
140	26	69,785	1,221	666	67,898	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 519	⁽⁷⁾ 1,264	175,599	36	⁽⁷⁾ 1,264	174,299	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
79	26	24,842	88	105	24,649	אנשים פרטיים - אחר
738	1,316	270,226	1,345	2,035	266,846	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	2,333	-	-	2,333	בנקים בישראל
-	-	74	-	-	74	ממשלת ישראל
738	1,316	272,633	1,345	2,035	269,253	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחוץ לארץ
						ציבור - מסחרי
-	-	2,197	-	1	2,196	בינוי ונדל"ן
-	-	941	6	33	902	מסחרי אחר
-	-	3,138	6	34	3,098	סך הכל מסחרי
-	-	167	-	-	167	אנשים פרטיים
-	-	3,305	6	34	3,265	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	7,260	-	-	7,260	בנקים בחוץ לארץ
-	-	403	1	-	402	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	10,968	7	34	10,927	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
738	1,316	273,531	1,351	2,069	270,111	סך הכל ציבור
-	-	9,593	-	-	9,593	סך הכל בנקים
-	-	477	1	-	476	סך הכל ממשלות
738	1,316	283,601	1,352	2,069	280,180	סך הכל

- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 30 ב.2.g. לדוחות הכספיים.
- מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 66 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 59 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- כולל חובות בסך של 1,699 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

א. איכות אשראי ופיגורים - המשך

ליום 31 בדצמבר 2020						
חובות לא פגומים מידע נוסף			בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
						פעילות לווים בישראל
						ציבור - מסחרי
8	4	16,451	147	81	16,223	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
7	-	5,737	85	11	5,641	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ⁽⁹⁾
3	-	7,812	150	34	7,628	שרותים פיננסיים
66	24	34,384	1,065	607	32,712	מסחרי - אחר
84	28	64,384	1,447	733	62,204	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 434	⁽⁷⁾ 1,176	156,324	97	⁽⁷⁾ 1,188	155,039	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור ⁽⁹⁾
61	24	24,033	96	105	23,832	אנשים פרטיים - אחר
579	1,228	244,741	1,640	2,026	241,075	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	512	-	-	512	בנקים בישראל
-	-	60	-	-	60	ממשלת ישראל
579	1,228	245,313	1,640	2,026	241,647	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחוץ לארץ
						ציבור - מסחרי
-	-	1,906	-	-	1,906	בינוי ונדל"ן ⁽⁹⁾
-	-	919	60	-	859	מסחרי אחר ⁽⁹⁾
-	-	2,825	60	-	2,765	סך הכל מסחרי
-	-	392	-	-	392	אנשים פרטיים
-	-	3,217	60	-	3,157	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	11,755	-	-	11,755	בנקים בחוץ לארץ
-	-	553	-	-	553	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	15,525	60	-	15,465	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
579	1,228	247,958	1,700	2,026	244,232	סך הכל ציבור
-	-	12,267	-	-	12,267	סך הכל בנקים
-	-	613	-	-	613	סך הכל ממשלות
579	1,228	260,838	1,700	2,026	257,112	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 30 ב.ג. לדוחות הכספיים.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 49 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדירור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (7) כולל יתרת הלוואות לדירור בסך 73 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (8) כולל חובות בסך של 2,068 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב.1. איכות האשראי

מצב פיגור החובות מנוטר באופן ממוכן ברמה יומית ומהווה את אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור וכפועל יוצא קביעת סיווג החוב מבוצעים, בין היתר, לפי מניין ימי הפיגור בפועל של כל חוב.

חובות לא מבצעים

חוב הנמדד על בסיס פרטני, מוגדר כלא מבצע (אינו צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. גם חוב שאורגן מחדש בעבר כחוב בעייתי וחזר לפגר בשנית ביחס לתנאיו החדשים, יוגדר כלא מבצע. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי החוב יוגדר כלא מבצע (נחות) לאחר 150 ימי פיגור. במועד זה מבוצעת גם מחיקה חשבונאית של החוב.

חובות נחותים

חוב במסלול פרטני מסווג כחוב נחות צובר הכנסה לאחר 60 ימי פיגור. חוב במסלול קבוצתי מסווג כנחות לאחר 90 ימי פיגור.

הלוואות לדיור

מצב הפיגור של הלוואות לדיור מנוטר על פי עומק הפיגור של ההלוואה, למעט בהלוואות ללא תשלום חודשי או רבעוני. מאפייני סיכון האשראי, לרבות סיכון ספציפי בהלוואות לדיור נכללים בדוח דירקטוריון וההנהלה במסגרת פרק סקירת הסיכונים. הלקן יתרת החוב הרשומה לפי איכות האשראי ובחלוקה למגזרי האשראי של הבנק:

31 בדצמבר 2021						
מגזר האשראי						
איכות החובות	מסחרי	לדיור	פרטיים	ממשלות	בנקים	סך הכל
חובות תקינים בדירוג ביצוע אשראי	68,556	173,576	24,376	476	9,593	276,577
חובות תקינים שאינם בדירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾	2,440	882	281	-	-	3,603
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽²⁾	700	1,264	105	-	-	2,069
חובות פגומים	1,227	36	88	1	-	1,352
סך הכל	72,923	175,758	24,850	477	9,593	283,601
31 בדצמבר 2020						
חובות תקינים בדירוג ביצוע אשראי	61,272	154,564	23,675	613	12,267	252,391
חובות תקינים שאינם בדירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾	3,697	732	292	-	-	4,721
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽²⁾	733	1,188	105	-	-	2,026
חובות פגומים	1,507	97	96	-	-	1,700
סך הכל	67,209	156,581	24,168	613	12,267	260,838

(1) סיכון אשראי מאזני אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם לסדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי מאזני נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2021					
יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾⁽²⁾
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
	240	183	37	15	146
	127	88	15	4	73
	26	23	20	5	3
	1,119	927	148	272	779
	1,512	1,221	220	296	1,001
	37	36	34	1	2
	105	88	55	15	33
	1,654	1,345	309	312	1,036
	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	1,654	1,345	309	312	1,036
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
	-	-	-	-	-
	-	6	-	1	6
	-	6	-	1	6
	1	-	-	-	-
	1	6	-	1	6
	-	-	-	-	-
	-	1	-	-	1
	1	7	-	1	7
	1,655	1,351	309	313	1,042
	-	-	-	-	-
	-	1	-	-	1
	1,655	1,352	309	313	1,043
מזה:					
	1,184	254	312	930	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	476	192	49	284	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽⁴⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית - המשך

31 בדצמבר 2020					
יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾⁽³⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
225	147	25	18	122	בינוי ונדל"ן - בינוי
94	85	28	4	57	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
170	150	30	27	120	שרותים פיננסיים
1,273	1,065	279	224	786	מסחרי - אחר
1,762	1,447	362	273	1,085	סך הכל מסחרי
98	97	95	1	2	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
114	96	59	22	37	אנשים פרטיים - אחר
1,974	1,640	516	296	1,124	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
1,974	1,640	516	296	1,124	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
62	60	-	43	60	מסחרי אחר
62	60	-	43	60	סך הכל מסחרי
2	-	-	-	-	אנשים פרטיים
64	60	-	43	60	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
64	60	-	43	60	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
2,038	1,700	516	339	1,184	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
2,038	1,700	516	339	1,184	סך הכל
מזה:					
	1,569	470	336	1,099	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	589	197	66	392	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. חובות⁽¹⁾
 2. מידע נוסף על חובות פגומים
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2021				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים עד 89 ימים בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 90 ימים או יותר בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
32	7	-	-	25
32	5	-	-	27
16	16	-	-	-
330	100	-	-	230
410	128	-	-	282
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
66	34	1	-	31
476	162	1	-	313
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
476	162	1	-	313
סך הכל פעילות בישראל				
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ				
476	162	1	-	313
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
476	162	1	-	313
סך הכל				

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ליום 31 בדצמבר 2021, קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף בסך של 9 מיליוני שקלים לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. **חובות⁽¹⁾**
 2. מידע נוסף על חובות פגומים
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2020				
יתרת חוב רשומה				
שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	סך הכל ⁽³⁾
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
25	-	-	6	31
בינוי ונדל"ן - בינוי				
21	-	-	5	26
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
122	-	-	21	143
שרותים פיננסיים				
250	-	-	64	314
מסחרי - אחר				
418	-	-	96	514
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור				
40	-	1	34	75
אנשים פרטיים - אחר				
458	-	1	130	589
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
-	-	-	-	-
בנקים בישראל				
-	-	-	-	-
ממשלת ישראל				
458	-	1	130	589
סך הכל פעילות בישראל				
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן				
-	-	-	-	-
מסחרי אחר				
-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
אנשים פרטיים				
-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ				
-	-	-	-	-
בנקים בחוץ לארץ				
-	-	-	-	-
ממשלות בחוץ לארץ				
-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ				
458	-	1	130	589
סך הכל ציבור				
-	-	-	-	-
סך הכל בנקים				
-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות				
458	-	1	130	589
סך הכל				

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021			
ארגונים חדשים שבוצעו ⁽²⁾									
יתרת חוב	יתרת חוב	מס' חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב	מס' חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב	מס' חוזים	
רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש		רשומה לאחר ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש		רשומה לאחר ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש		
5	5	45	15	15	63	8	8	46	פעילות לווים בישראל
-	-	-	10	10	17	17	17	9	ציבור - מסחרי
3	3	5	2	2	9	-	-	5	בינוי ונדל"ן - בינוי
69	70	361	172	186	493	133	133	262	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
77	78	411	199	213	582	158	158	322	שרותים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מסחרי - אחר
45	45	947	38	39	1,027	27	27	934	סך הכל מסחרי
122	123	1,358	237	252	1,609	185	185	1,256	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
122	123	1,358	237	252	1,609	185	185	1,256	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	פעילות לווים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
122	123	1,358	237	252	1,609	185	185	1,256	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
122	123	1,358	237	252	1,609	185	185	1,256	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב ויירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מבר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2020		31 בדצמבר 2021	
ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾					
יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
-	6	-	4	2	15
-	2	-	-	8	4
-	11	-	-	-	2
9	49	5	70	3	75
9	68	5	74	13	96
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
2	104	4	203	2	298
11	172	9	277	15	394
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
11	172	9	277	15	394
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ					
11	172	9	277	15	394
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
11	172	9	277	15	394
סך הכל					

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

להלן התפלגות היתרות לפי שיעור המימון (LTV)⁽¹⁾, סוג החזר וסוג הריבית:

31 בדצמבר 2021 (מבוקר)				
סיכון אשראי חוץ מאזני		יתרת הלוואות לדיור		
סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט/ בלון	סך הכל	
3,798	71,720	3,315	112,939	שיעבוד ראשון: שיעור המימון 60% טד
3,859	39,313	767	62,491	מעל 60%
12,112	232	2	328	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
19,769	111,265	4,084	175,758	סך הכל

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)				
סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט/ בלון	סך הכל	
3,507	66,449	3,175	104,667	שיעבוד ראשון: שיעור המימון 60% טד
3,472	32,650	699	51,630	מעל 60%
9,573	208	2	284	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
16,552	99,307	3,876	156,581	סך הכל

(1) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2021				
סיכון אשראי חוץ מאזניים ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
524	393	282,689	עד 10	
1,094	792	124,338	עד 20	מעל 10
2,594	2,458	169,577	עד 40	מעל 20
4,309	6,364	184,135	עד 80	מעל 40
3,654	11,200	133,830	עד 150	מעל 80
3,268	21,828	116,153	עד 300	מעל 150
4,255	41,667	104,313	עד 600	מעל 300
11,618	77,777	104,776	עד 1,200	מעל 600
7,895	35,293	29,133	עד 2,000	מעל 1,200
4,625	19,056	8,977	עד 4,000	מעל 2,000
2,425	8,398	2,022	עד 8,000	מעל 4,000
3,156	8,587	961	עד 20,000	מעל 8,000
3,742	6,815	371	עד 40,000	מעל 20,000
13,995	16,254	369	עד 200,000	מעל 40,000
8,900	8,995	65	עד 400,000	מעל 200,000
7,158	3,835	20	עד 800,000	מעל 400,000
1,262	2,406	4	עד 1,200,000	מעל 800,000
1,239	1,413	2	עד 1,441,000	מעל 1,200,000
85,713	273,531	1,261,735	סך הכל	
31 בדצמבר 2020				
498	413	282,738	עד 10	
1,028	793	126,835	עד 20	מעל 10
2,458	2,454	173,737	עד 40	מעל 20
4,024	6,354	188,442	עד 80	מעל 40
3,442	11,235	136,018	עד 150	מעל 80
3,170	21,079	112,916	עד 300	מעל 150
4,255	40,564	102,199	עד 600	מעל 300
10,698	70,906	97,171	עד 1,200	מעל 600
6,146	28,210	23,238	עד 2,000	מעל 1,200
3,501	14,953	6,959	עד 4,000	מעל 2,000
2,286	7,211	1,770	עד 8,000	מעל 4,000
3,531	8,453	966	עד 20,000	מעל 8,000
3,302	5,671	327	עד 40,000	מעל 20,000
14,326	18,691	396	עד 200,000	מעל 40,000
7,008	5,641	56	עד 400,000	מעל 200,000
5,861	3,779	24	עד 800,000	מעל 400,000
4,593	1,332	6	עד 1,200,000	מעל 800,000
1,099	219	1	עד 1,318,000	מעל 1,200,000
81,226	247,958	1,253,799	סך הכל	

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בסחונות המותרים ליניקי לצורך חבות של לוה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

31 בדצמבר 2021							
סיכון אשראי לציבור שנרכש ⁽⁴⁾				סיכון אשראי לציבור שנמכר			
סיכון אשראי לציבור	אשראי חוץ מאזני מזה: אשראי השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה ⁽²⁾	יתרה לטוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	סיכון אשראי לציבור	אשראי חוץ מאזני מזה: אשראי השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה
-	-	-	-	-	-	-	234
-	-	-	4,998	-	-	-	-
-	-	1,778	-	-	-	-	-
-	-	1,778	4,998	-	-	-	234

מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל סיכון אשראי לציבור

31 בדצמבר 2020							
סיכון אשראי לציבור שנרכש ⁽⁴⁾				סיכון אשראי לציבור שנמכר			
סיכון אשראי לציבור	אשראי חוץ מאזני מזה: אשראי השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה ⁽²⁾	יתרה לטוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	סיכון אשראי לציבור	אשראי חוץ מאזני מזה: אשראי השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה
-	-	157	-	-	16	451	233
-	-	-	5,131	-	-	-	-
-	-	576	-	-	-	-	-
-	-	733	5,131	-	16	451	233

מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל סיכון אשראי לציבור

(1) לא כולל עסקאות פקטורינג לטווח קצר.

(2) מזה: הלוואות באחריות (בסיכון אשראי) המוכר - 165 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021 (2020 - 58 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה - המשך

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

31 בדצמבר 2021						
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים			עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים	חלקו של הבנק		אשראי	
סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור ⁽⁴⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי ציבור	
-	-	29	726	2	342	בינוי ונדל"ן
466	824	1,190	5,767	935	2,103	מסחרי - אחר
466	824	1,219	6,493	937	2,445	סך הכל סיכון אשראי לציבור
31 בדצמבר 2020						
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים			עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים	חלקו של הבנק		אשראי	
סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור ⁽⁴⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	
-	344	-	142	-	7	בינוי ונדל"ן
285	1,354	192	4,791	232	2,060	מסחרי - אחר
285	1,698	192	4,933	232	2,067	סך הכל סיכון אשראי לציבור

(4) לא כולל עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים להענקת אשראי לממשלות זרות בהיקף של 308 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2021 (בשנת 2020 - 464 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

ליום 31 בדצמבר			
2020	2021	2020	2021
הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי	יתרה ⁽¹⁾	יתרה ⁽¹⁾
			עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:
			מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות
47	39	20,964	לפי דרישה שלא נוצלו
8	8	11,903	ערביות לרוכשי דירות
54	46	31,334	התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
13	9	10,191	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
5	3	11,400	התחייבויות להוצאת ערביות
60	65	9,260	ערביות והתחייבויות אחרות ⁽²⁾
43	38	2,880	ערביות להבטחת אשראי
2	3	311	אשראי תעודות

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) כולל התחייבות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המע"ף בסך 85 מיליוני שקלים חדשים. (ב-31 בדצמבר 2020 סך של 71 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים נוספים ראה ביאור 2.ג.26 וביאור א.27. לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של אירו	ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
95,267	-	187	518	7,471	-	87,091	נכסים
15,033	726	-	434	5,676	1,469	6,728	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,332	-	-	-	-	222	1,110	ניירות ערך
271,428	-	1,921	3,123	6,395	69,534	190,455	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
477	-	-	130	273	-	74	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
69	34	-	-	-	-	35	אשראי לממשלות
1,734	1,734	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
208	208	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
3,652	3	28	111	549	51	2,910	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,071	656	21	1	172	523	1,698	נכסים בגין מכשירים נגזרים
392,271	3,361	2,157	4,317	20,536	71,799	290,101	נכסים אחרים
סך כל הנכסים							
התחייבויות							
307,924	-	2,737	5,574	44,961	21,503	233,149	פיקדונות הציבור
6,992	-	23	224	1,629	-	5,116	פיקדונות מבנקים
81	-	-	-	58	2	21	פיקדונות הממשלה
38,046	-	-	-	1,880	29,177	6,989	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,753	3	24	104	534	111	2,977	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,746	1,342	38	6	212	3,268	8,880	התחייבויות אחרות
370,542	1,345	2,822	5,908	49,274	54,061	257,132	סך כל ההתחייבויות
21,729	2,016	(665)	(1,591)	(28,738)	17,738	32,969	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(2,294)	2,294	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	611	1,533	29,070	(732)	(30,482)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(26)	39	(271)	-	258	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(7)	27	104	-	(124)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
21,729	2,016	(87)	8	165	14,712	4,915	סך הכל כללי
-	-	(1)	150	132	-	(281)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	(8)	(109)	(403)	-	520	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נכתה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המשך

ליום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽⁴⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
86,570	-	265	576	11,753	1	73,975	נכסים
17,290	446	-	548	3,685	1,674	10,937	מזומנים ופיקדונות בבנקים ניירות ערך
200	-	-	-	-	19	181	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
245,525	98	1,759	3,987	6,370	64,524	168,787	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
613	-	-	181	372	-	60	אשראי לממשלות
31	(5)	-	-	-	-	36	השקעות בחברות כלולות
1,743	1,743	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
239	239	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
4,543	113	127	327	518	127	3,331	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,386	677	23	6	172	554	1,954	נכסים אחרים
360,140	3,311	2,174	5,625	22,870	66,899	259,261	סך כל הנכסים
							התחייבויות
284,224	98	2,673	5,729	41,259	16,457	218,008	פיקדונות הציבור
3,779	-	18	60	1,055	-	2,646	פיקדונות מבנקים
70	-	-	-	46	2	22	פיקדונות הממשלה
33,446	-	-	-	-	26,297	7,149	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
5,506	113	112	528	803	22	3,928	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,446	1,680	52	7	115	2,718	8,874	התחייבויות אחרות
340,471	1,891	2,855	6,324	43,278	45,496	240,627	סך כל ההתחייבויות
19,669	1,420	(681)	(699)	(20,408)	21,403	18,634	הפרש
							השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
-	-	-	-	-	(2,441)	2,441	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
							מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	442	508	21,385	(397)	(21,938)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(24)	267	(639)	-	396	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(2)	(72)	277	-	(203)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
19,669	1,420	(265)	4	615	18,565	(670)	סך הכל כללי
-	-	35	455	472	-	(962)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	95	(1,055)	144	-	816	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נכתה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיס ההצמדה השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד ארבע שנים	מעל שלושה ועד ארבע שנים	
ליום 31 בדצמבר 2021						
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)						
נכסים	101,118 ⁽³⁾	12,691	35,731	32,243	25,939	19,027
התחייבויות	193,587	48,061	42,784	8,514	10,932	7,097
הפרש	(92,469)	(35,370)	(7,053)	23,729	15,007	11,930
עסקאות עתידיות	(22,312)	(6,870)	529	(1,473)	158	(25)
אופציות	100	25	42	20	21	18
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(114,681)	(42,215)	(6,482)	22,276	15,186	11,923
מטבע חוץ						
נכסים	10,342	1,013	2,420	2,313	2,065	792
התחייבויות	12,222	8,073	12,784	1,067	157	124
הפרש	(1,880)	(7,060)	(10,364)	1,246	1,908	668
מזה: הפרש בדולר	(11,847)	(5,178)	(9,563)	(681)	27	173
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ	5,133	(971)	(315)	623	304	392
עסקאות עתידיות	22,312	6,870	(529)	1,473	(158)	25
אופציות	(72)	(53)	(42)	(20)	(21)	(18)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	20,360	(243)	(10,935)	2,699	1,729	675
סך הכל						
נכסים	111,460	13,704	38,151	34,556	28,004	19,819
התחייבויות	205,809	56,134	55,568	9,581	11,089	7,221
הפרש	(94,349)	(42,430)	(17,417)	24,975	16,915	12,598
מזה: אשראי לציבור	18,412	11,503	34,090	31,862	23,038	18,934
מזה: פיקדונות הציבור	198,330	53,061	40,294	5,067	2,988	3,709
ליום 31 בדצמבר 2020						
נכסים	111,400 ⁽³⁾	12,800	39,422	28,653	25,485	18,183
התחייבויות	194,201	45,305	44,273	21,745	6,923	5,728
הפרש	(82,801)	(32,505)	(4,851)	6,908	18,562	12,455

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנוותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) כולל נכסים בסך 1,001 ו-988 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021 ו-2020 בהתאמה, שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 4,169 ו-3,401 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021 ו-2020 בהתאמה, וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 230 ו-91 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021 ו-2020 בהתאמה.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

יתרה מאזנית							
שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	סך הכל	ללא תקופת פירעון	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים
2.56%	365,443	⁽²⁾ 2,665	419,483	29,942	80,841	64,005	17,946
1.40%	333,357	229	337,256	559	3,311	17,109	5,302
	32,086	2,436	82,227	29,383	77,530	46,896	12,644
	(30,997)	-	(30,606)	-	(36)	51	(628)
	266	-	234	-	-	-	8
	1,355	2,436	51,855	29,383	77,494	46,947	12,024
1.99%	23,467	⁽²⁾ 75	24,725	70	3,484	1,950	276
1.89%	35,840	10	36,589	55	72	100	1,935
	(12,373)	65	(11,864)	15	3,412	1,850	(1,659)
	(28,738)	18	(27,715)	19	778	308	(1,751)
	6,322	-	6,321	-	376	713	66
	30,998	-	30,606	-	36	(51)	628
	(266)	-	(234)	-	-	-	(8)
	18,359	65	18,508	15	3,448	1,799	(1,039)
2.53%	388,910	2,740	444,208	30,012	84,325	65,955	18,222
1.43%	369,197	239	373,845	614	3,383	17,209	7,237
	19,713	2,501	70,363	29,398	80,942	48,746	10,985
2.57%	271,428	1,847	326,075	29,452	80,097	63,130	15,557
1.34%	307,924	70	310,357	-	1,717	4,207	984
2.84%	356,829	⁽²⁾ 2,831	419,886	25,620	74,541	67,243	16,539
1.66%	338,580	79	346,222	647	4,741	16,347	6,312
	18,249	2,752	73,664	24,973	69,800	50,896	10,227

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

(1) שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, מהוון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ליום המאזן. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים ליום המאזן ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה, או שאינם נושאים ריבית, או מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן לטווחים הקצרים מאלו שבהם מתבצעות עסקאות דומות בפועל. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, וכמו כן הם אינם כוללים את השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן שלא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות ההערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

(2) השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

א. חישוב השווי הוגן נערך בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם, המבוססות על ניתוח אמפירי.

הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות ועל מודל התנהגות של לווים בקשר עם שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל, בכל מגזר הצמדה ובכל סוג ריבית, בנפרד תוך הבחנה בין תקופות ההלוואה המקוריות (תקופות קצרות ותקופות ארוכות).

הנחות הפירעון המוקדם בפקידונות וחסכונות עם תחנות יציאה (בריבית קבועה או משתנה, צמודי מדדי ולא צמודים), בהם תנאי הריבית ידועים מראש, מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת.

הנחות הפירעון המוקדם הביאו לירידה של 2,542 מיליון שקלים חדשים בסך השווי הוגן של הנכסים, ולירידה של 491 מיליון שקלים חדשים בסך השווי הוגן של ההתחייבויות.

ב. פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם סחירים - שיטת הערך הנוכחי של תזרים מזומנים עתידי לפי שיעורי ריבית שבהם, להערכת הבנק, ניתן היה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן. בעסקאות הנושאות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בעסקאות דומות בתאריך המאזן. בחישוב השווי הוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. לגבי איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הנסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי הוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת בשוק פעיל.

ג. ניירות ערך סחירים, ראה ביאור 1.16 בדוחות הכספיים.

ד. השקעות בתאגידים אשר לא ניתן לצטט להן מחיר שוק, וכן אופציות שמניות של תאגידים כאמור מהוות את נכס הבסיס שלהן, אינן נכללות בביאור זה לפי שווי הוגן, אלא לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מפיק. העלות, לפי הערכת ההנהלה, אינה נמוכה משווי הוגן של ההשקעה.

ה. אשראי לציבור - השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים, מנוכים בשיעור נכיון מתאים. בהלוואות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בהלוואות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי הוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. יתרת האשראי פולחה לפי רמות הסיכון של הלקוחות לתאריך המאזן, לגביהן חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית).

תקבולים אלה הונו בשיעורי ריבית שבהם להערכת הבנק ניתן יהיה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן ואשר משקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי ללקוח דומה (באשראי לדיור - שיעור המשקף את רמת הסיכון בקטגוריה).

ו. חובות פגומים - השווי הוגן חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את חברות קבוצת הבנק, בהעמדת אשראים ביום המאזן. תזרימי המזומן העתידיים של חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי ולאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות.

ירידה בשיעורי הנכיון ב-1% משפיעה על עלייה בשווי הוגן של החובות הבעייתיים בקבוצה בכ-12 מיליון שקלים חדשים.

ז. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.

ח. מכשירים נגזרים - ראה ביאור 1.16 בדוחות הכספיים.

ט. מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים (למעט מכשירים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(3) להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן

31 בדצמבר 2021					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
					נכסים פיננסיים
95,269	7,093	71,514	16,662	95,267	מזומנים ופיקדונות בבנקים
15,094	424	4,117	10,553	15,033	ניירות ערך ⁽³⁾
1,332	-	-	1,332	1,332	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
274,156	⁽⁵⁾ 263,092	9,423	1,641	271,428	אשראי לציבור, נטו
477	477	-	-	477	אשראי לממשלות
69	69	-	-	69	השקעות בחברות כלולות
3,652	⁽²⁾ 1,260	2,072	320	3,652	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,130	1,123	-	7	1,130	נכסים פיננסיים אחרים
391,179	273,538	87,126	30,515	⁽⁴⁾388,388	סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
310,010	200,501	107,921	1,588	307,924	פיקדונות הציבור
6,992	6,549	443	-	6,992	פיקדונות מבנקים
81	81	-	-	82	פיקדונות הממשלה
39,620	3,661	3	35,956	38,046	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,753	⁽²⁾ 840	2,593	320	3,753	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
10,193	5,905	1,844	2,444	10,193	התחייבויות פיננסיות אחרות
370,649	217,537	112,804	40,308	⁽⁴⁾366,990	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 102,052 מיליון שקלים חדשים ו-118,615 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב-ד' להלן.
- (5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 7 מיליון שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן - המשך

31 בדצמבר 2020					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽⁴⁾	רמה 2 ⁽⁴⁾	רמה 1 ⁽⁴⁾		
86,570	11,546	53,736	21,288	86,570	נכסים פיננסיים
17,359	260	3,865	13,234	17,290	מזומנים ופיקדונות בבנקים
200	-	-	200	200	ניירות ערך ⁽³⁾
246,287	235,639 ⁽⁵⁾	8,076	2,572	245,525	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
613	613	-	-	613	אשראי לציבור, נטו
31	31	-	-	31	אשראי לממשלות
4,543	1,755 ⁽²⁾	2,417	371	4,543	השקעות בחברות כלולות
1,377	1,364	-	13	1,377	נכסים בגין מכשירים נגזרים
356,980	251,208	68,094	37,678	356,149⁽⁴⁾	נכסים פיננסיים אחרים
					סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
286,505	197,746	86,305	2,454	284,224	פיקדונות הציבור
3,779	3,565	214	-	3,779	פיקדונות מבנקים
74	74	-	-	70	פיקדונות הממשלה
34,436	1,752	6	32,678	33,446	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
5,506	1,652 ⁽²⁾	3,479	375	5,506	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
10,174	3,749	4,842	1,583	10,162	התחייבויות פיננסיות אחרות
340,474	208,538	94,846	37,090	337,187⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל; רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים; רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים
- (2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 108,334 מיליון שקלים חדשים ו-122,620 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב"ד' להלן.
- (5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 9 מיליון שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2021				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן	
				נכסים
				איגרות חוב זמינות למכירה
				איגרות חוב:
3,638	3,676	-	7,314	של ממשלת ישראל
2,035	-	-	2,035	של ממשלות זרות
292	34	-	326	של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל
9	142	26	177	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
-	6	-	6	מגובי נכסים (ABS)
518	175	19	712	של אחרים בישראל
221	20	12	253	של אחרים זרים
277	64	15	356	מניות שאינן למסחר
				ניירות ערך למסחר:
473	-	-	473	איגרות חוב של ממשלת ישראל
4	-	-	4	איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
24	-	-	24	איגרות חוב של אחרים בישראל
49	-	-	49	איגרות חוב של אחרים זרים
20	-	-	20	מניות למסחר
1,332	-	-	1,332	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
1,641	-	-	1,641	אשראי בגין השאלות ללקוחות
				נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽⁴⁾
				חוזי ריבית:
				שקל מדד
				אחר
				חוזי מטבע חוץ
				חוזים בגין מניות
				חוזי סחורות ואחרים
				נכסים פיננסיים אחרים
				אחר
10,860	6,189	1,339	18,388	סך כל הנכסים
				התחייבויות
				פיקדונות בגין שאילות מלקוחות
				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽⁴⁾
				חוזי ריבית:
				שקל מדד
				אחר
				חוזי מטבע חוץ
				חוזים בגין מניות
				חוזי סחורות ואחרים
				התחייבויות פיננסיות אחרות
				אחר
4,352	2,593	840	7,785	סך כל ההתחייבויות

(4) מדידת השווי הוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2020				
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
				נכסים
				איגרות חוב זמינות למכירה
				איגרות חוב:
9,798	-	3,292	6,506	של ממשלת ישראל
451	-	-	451	של ממשלות זרות
252	-	78	174	של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל
227	5	213	9	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
33	-	29	4	מגובי נכסים (ABS)
683	19	226	438	של אחרים בישראל
294	-	27	267	של אחרים זרים
210	16	-	194	מניות שאינן למסחר
-	-	-	-	ניירות ערך למסחר:
1,342	-	-	1,342	איגרות חוב של ממשלת ישראל
2	-	-	2	איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
20	3	-	17	איגרות חוב של אחרים בישראל
27	-	-	27	איגרות חוב של אחרים זרים
20	-	-	20	מניות למסחר
				ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת
				הסכמי מכר חוזר
200	-	-	200	
2,572	-	-	2,572	אשראי בגין השאלות ללקוחות
-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽⁴⁾
				חוזי ריבית:
148	59	89	-	שקל מדד
964	162	802	-	אחר
2,891	1,337	1,483	71	חוזי מטבע חוץ
532	189	43	300	חוזים בגין מניות
8	8	-	-	חוזי סחורות ואחרים
13	-	-	13	נכסים פיננסיים אחרים
9	9	-	-	אחר
20,696	1,807	6,282	12,607	סך כל הנכסים
				התחייבויות
2,454	-	-	2,454	פיקדונות בגין שאילות מלקוחות
				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽⁴⁾
				חוזי ריבית:
108	48	60	-	שקל מדד
1,357	215	1,142	-	אחר
3,573	1,287	2,212	74	חוזי מטבע חוץ
458	93	64	301	חוזים בגין מניות
10	9	1	-	חוזי סחורות ואחרים
1,583	-	-	1,583	התחייבויות פיננסיות אחרות
6	6	-	-	אחר
9,549	1,658	3,479	4,412	סך כל ההתחייבויות

(4) מדידת השווי הוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

2. על בסיס שאינו חוזר ונשנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2021 (מבוקר)			שווי הוגן	
רווחים (הפסדים)	סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
29	167	161	6	-		אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
42	350	350	-	-		השקעות במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		31 בדצמבר 2020 (מבוקר)			שווי הוגן	
רווחים (הפסדים)	סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
(6)	128	122	6	-		אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
28	216	216	-	-		השקעות במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (מבוקר)										
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2021	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021			העברות אל רמה 3 ⁽³⁾			רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾			
	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021	העברות מרמה 3 ⁽³⁾	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾	רווח כולל אחר בהון	בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	רכישות	מכירות	סילוקים	
נכסים										
ניירות ערך זמינים למכירה										
איגרות חוב:										
										של מוסדות פיננסיים זרים 5
(1)	26	-	24	(2)	-	-	-	-	(1)	של אחרים בישראל 19
(2)	19	-	11	(10)	-	-	(1)	-	-	של אחרים זרים 1
-	12	-	11	-	-	-	1	-	-	
ניירות ערך למסחר										
										של אחרים בישראל 3
-	-	-	-	(3)	-	-	-	-	-	מניות שאינן למסחר 16
(1)	15	-	-	-	-	-	-	-	(1)	
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾										
חוזי ריבית:										
										שקל מדד 59
21	39	-	43	(46)	-	10	-	-	(27)	אחר 162
74	78	-	-	(6)	-	8	-	-	(86)	חוזי מטבע חוץ 1,337
549	718	-	-	(2,073)	-	1,431	-	-	23	חוזים בגין מניות 189
-	423	-	-	(365)	-	107	-	-	492	חוזי סחורות ואחרים 8
-	2	-	-	(9)	-	-	-	-	3	אחר 9
-	7	-	-	-	-	-	-	-	(2)	
640	1,339	-	89	(2,514)	-	1,556	-	-	401	1,807
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾										
חוזי ריבית:										
										שקל מדד 48
-	46	-	39	(41)	-	10	-	-	(10)	אחר 215
(64)	117	-	-	(49)	-	4	-	-	(53)	חוזי מטבע חוץ 1,287
(315)	665	-	-	(1,844)	-	1,123	-	-	99	חוזים בגין מניות 93
-	12	-	-	(121)	-	32	-	-	8	חוזי סחורות ואחרים 9
-	-	-	-	(1)	-	-	-	-	(8)	אחר 6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(6)	
(379)	840	-	39	(2,056)	-	1,169	-	-	30	1,658

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) העברות לרמה 3 כוללות עסקאות אשר נתוני השוק בגינן, בתקופות המדווחות, אינם נצפים. העברות מרמה 3 נובעות מסצב הפוך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)										
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2020	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020					רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾				
	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	העברות מרמה 3 ⁽³⁾	העברות אל רמה 3 ⁽³⁾	סילוקים	מכירות	רכישות	ברוח כולל אחר בהון	בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	
										נכסים
										ניירות ערך זמינים למכירה
										איגרות חוב:
										של מוסדות פיננסיים זרים -
-	5	-	-	-	-	5	1	(1)	-	
1	19	(3)	13	-	(5)	11	-	3	-	של אחרים בישראל
										ניירות ערך למסחר
										של אחרים בישראל
-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	
(1)	16	-	-	-	-	-	-	(1)	17	מניות שאינן למסחר
										נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
										חוזי ריבית:
										שקל מדד
5	59	-	87	(145)	-	13	-	(22)	126	
165	162	-	-	(58)	-	29	-	167	24	אחר
769	1,337	-	-	(1,953)	-	2,329	-	476	485	חוזי מטבע חוץ
-	189	-	-	(201)	-	279	-	48	63	חוזים בגין מניות
(11)	8	-	-	(1)	-	18	-	(12)	3	חוזי סחורות ואחרים
-	9	-	-	-	-	-	-	1	8	אחר
928	1,807	(3)	103	(2,358)	(5)	2,684	1	659	726	סך כל הנכסים
										התחייבויות
										התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
										חוזי ריבית:
										שקל מדד
(55)	48	-	62	(15)	-	9	-	(22)	14	
186	215	-	-	(89)	-	77	-	187	40	אחר
737	1,287	-	-	(1,663)	-	2,102	-	77	771	חוזי מטבע חוץ
-	93	-	-	(240)	-	248	-	(50)	135	חוזים בגין מניות
1	9	-	-	(1)	-	2	-	4	4	חוזי סחורות ואחרים
-	6	-	-	-	-	-	-	6	-	אחר
869	1,658	-	62	(2,008)	-	2,438	-	202	964	סך כל ההתחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) העברות לרמה 3 כוללות עסקאות אשר נתוני השוק בגינן, בתקופות המדווחת, אינם נצפים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3:

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021	
			ציטוט מצד נגדי לעסקה	15	מניות שאינן למסחר
					ניירות ערך זמינים למכירה
8.43	5.60-56.33	מחיר	היוון תזרימי מזומנים	1	איגרות חוב של אחרים בישראל
			מודל NAV - שיטת השווי הנכסי הנקי	8	
47.81	47.81	מחיר	היוון תזרימי מזומנים	12	איגרות חוב של אחרים זרים
61.57	19.00-96.00	מחיר			נכסים בגין מכשירים נגזרים:
			היוון תזרימי מזומנים	21	שקל מדד
2.30%	2.20%-5.20%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	30	מטבע חוץ
0.57%	0.13%-16.87%	איכות אשראי צד נגדי	מודל תמחור אופציות	31	חוזים בגין מניות אחר
40.31%	34.26% - 42.41%	סטיית תקן למניה	היוון תזרימי מזומנים	1,185	
1.77%	0.30%-3.60%	איכות אשראי צד נגדי			התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
			היוון תזרימי מזומנים	36	חוזי ריבית - שקל מדד
2.25%	1.56%-2.31%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	691	אחר
1.67%	0.30%-2.60%	איכות אשראי צד נגדי			

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	
			ציטוט מצד נגדי לעסקה	16	מניות שאינן למסחר
					ניירות ערך זמינים למכירה
59.42	5.60 - 101.08	מחיר	היוון תזרימי מזומנים	14	איגרות חוב של אחרים בישראל
			מודל NAV - שיטת השווי הנכסי הנקי	5	
33.87	33.87	מחיר	היוון תזרימי מזומנים	3	איגרות חוב של אחרים זרים
88.36	39.37 - 101.08	מחיר			נכסים בגין מכשירים נגזרים:
			היוון תזרימי מזומנים	53	שקל מדד
0.28%	0.12% - 0.30%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	55	מטבע חוץ
0.35%	0.13% - 16.87%	איכות אשראי צד נגדי	מודל תמחור אופציות	383	חוזים בגין מניות
37.41%	29.94% - 47.13%	סטיית תקן למניה	היוון תזרימי מזומנים	1	חוזי סחורות ואחרים
0.16%	0.13% - 0.17%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,330	אחר
1.74%	0.30% - 3.30%	איכות אשראי צד נגדי			התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
			היוון תזרימי מזומנים	39	חוזי ריבית - שקל מדד
0.28%	0.20% - 0.55%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	1,628	אחר
1.80%	0.30% - 2.85%	איכות אשראי צד נגדי			

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. מידע בדבר אי וודאות מדידות השווי ההוגן לשינויים בנתונים לא נצפים

טכניקת ההערכה העיקרית של הנתונים הלא נצפים המשמעותיים אשר שימשה במדידת שווי הוגן של נכסים והתחייבויות ברמה 3 הינה הייוון תזרים מזומנים. תזרים המזומנים העתידי של המכשיר נלקח מתוך ההסכם עם הצד הנגדי. שיעור ההיוון אשר משמש להיוון התזרים משקף את ההנחות של הבנק. הנתון הלא נצפה העיקרי ששימש במדידת השווי ההוגן של איגרות החוב הינו מחיר איגרות החוב.

ו. בחירה בחלופת השווי ההוגן

כאשר הבנק בוחר בחלופת השווי ההוגן, השינויים בשווי ההוגן של השקעות באיגרות חוב מסוימות נזקפים לרווח והפסד, ואיגרות החוב מסווגות לתיק למסחר למרות שלא נרכשו למטרה זו.

הבחירה בחלופת השווי ההוגן נעשתה בנסיבות המפורטות להלן:

1. הפחתת תנודתיות ברווח והפסד אשר נגרמת כתוצאה מהבדלים בין בסיס המדידה המקורי של מכשירים פיננסיים, שיועדו לחלופת השווי ההוגן, לבין בסיס המדידה של מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים לניהול הסיכונים בגין השקעות כאמור.
2. המורכבות שביישום חשבונאות הגידור.
3. הצגה כלכלית נכונה יותר של נכסים המנוהלים על בסיס שווי הוגן.

ליום 31 בדצמבר 2021 ו-31 בדצמבר 2020 לא בחר הבנק בחלופת השווי ההוגן. לפרטים נוספים ראה ביאור 2, 3, 2, א3, 33, ו-12(4).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות

ליום 31 בדצמבר 2021										
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי										
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		בעלי עניין מחזיקי מניות בעלי שליטה		
היתרה הגבוהה ביותר במשך המאזן השנה ⁽¹⁾	יתרה הגבוהה ביותר במשך המאזן השנה ⁽¹⁾	היתרה הגבוהה ביותר במשך המאזן השנה ⁽¹⁾	היתרה הגבוהה ביותר במשך המאזן השנה ⁽¹⁾	היתרה הגבוהה ביותר במשך המאזן השנה ⁽¹⁾	היתרה הגבוהה ביותר במשך המאזן השנה ⁽¹⁾	היתרה הגבוהה ביותר במשך המאזן השנה ⁽¹⁾	היתרה הגבוהה ביותר במשך המאזן השנה ⁽¹⁾	היתרה הגבוהה ביותר במשך המאזן השנה ⁽¹⁾	היתרה הגבוהה ביותר במשך המאזן השנה ⁽¹⁾	
-	-	-	-	140	58	-	-	-	-	נכסים
35	23	-	-	372	242	21	20	69	38	ניירות ערך
-	-	-	-	4	1	-	-	1	1	אשראי לציבור
35	23	-	-	368	241	21	20	68	37	הפרשה להפסדי אשראי
69	69	-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו
										השקעה בחברות כלולות
118	75	-	-	2,150	943	77	52	618	587	התחייבויות
-	-	-	-	-	-	-	-	8,687	8,659	פיקדונות הציבור
										מניות (כלול בהון עצמי) ⁽²⁾
232	171	-	-	448	198	13	10	2	2	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽³⁾

(1) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.

(2) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון העצמי של הבנק.

(3) סיכונים אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.

(4) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(5) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ליום 31 בדצמבר 2020									
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי					בעלי עניין				
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁴⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁴⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁴⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁴⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁴⁾	יתרה לתאריך המאזן
-	-	-	-	77	66	-	-	-	-
1	-	-	-	453	448	20	19	153	67
-	-	-	-	4	4	-	-	1	1
1	-	-	-	449	444	20	19	152	66
31	31	-	-	-	-	-	-	-	-
56	41	-	-	2,860	1,942	95	82	81	53
-	-	-	-	-	-	-	-	7,883	7,883
5	5	-	-	154	139	9	8	3	2

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2021				
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי	בעלי עניין			
	מחזיקי מניות			
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽⁴⁾	בעלי שליטה	
-	16	1	1	הכנסות ריבית מאשראי לציבור, נטו
-	(1)	(1)	(1)	הוצאות ריבית על פיקדונות הציבור
-	15	-	-	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
-	38	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית, נטו
-	-	(43)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	53	(43)	-	סך הכל

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2021				
מספר מקבלי הטבות	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽⁴⁾		
		מספר מקבלי הטבות	מספר מקבלי הטבות	
-	-	14	37	בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	11	6	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	-	-	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו

(1) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(2) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

2019				2020			
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		בעלי עניין		צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		בעלי עניין	
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		מחזיקי מניות בעלי שליטה		חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾
-	2	-	2	-	6	-	-
-	-	(1)	(1)	-	(8)	-	-
-	2	(1)	1	-	(2)	-	-
-	4	-	-	-	16	-	-
-	(2)	(44)	-	-	-	(43)	-
-	4	(45)	1	-	14	(43)	-

2019				2020			
אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾		אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾	
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
-	-	14	38	-	-	16	37
-	-	16	6	-	-	10	6
1	2	-	-	-	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 35 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח ומידע מהותי נוסף

רכישת בנק אגוד

החל מיום 30 בספטמבר 2020 מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד. בהתאם, כולל המאזן המאוחד של הבנק את מאזן בנק אגוד. לפרטים נוספים בדבר רכישת בנק אגוד וקביעת שווי הנכסים וההתחייבויות, ראה ביאור 35 בדוח הכספי לשנת 2020.

להלן תוצאות הדוחות המאוחדים אילו הבנק היה רוכש את בנק אגוד ביום 1 בינואר 2018:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
5,697	5,807	7,302	ללא בנק אגוד:
1,842	1,544	2,804	הכנסות מדוחות הבנק ⁽¹⁾
			רווח נקי מדוח הבנק
872	729	953	בנק אגוד:
162	(60)	90	הכנסות מדוחות בנק אגוד ⁽¹⁾
			רווח (הפסד) נקי מדוח בנק אגוד
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020		
6,775	6,860		הכנסות פרופורמה ⁽¹⁾
2,218	1,777		רווח נקי פרופורמה
			רווח למניה פרופורמה:
8.71	6.95		בסיסי
8.68	6.94		מדולל

(1) הכנסות כוללות הכנסות ריבית נטו וכן הכנסות מימון שאינן מריבית.

להלן ההנחות בבסיס עריכת נתוני הפרופורמה:

- עסקת הרכישה בוצעה ביום 1 בינואר 2018.
- במועד הרכישה נוצרה יתרת זכות נדחית בהיקף דומה לזו שנוצרה ברכישה בפועל, ביום 30 בספטמבר 2020. יתרת הזכות הנדחית, נפרסה בדוח רווח והפסד על פני 5 שנים, החל מיום 1 בינואר 2018.
- הפחתת ההתאמות לשווי הוגן של הנכסים הבלתי מוחשיים ושל ההתחייבויות בגין עלות הרכישה, נפרסה בדוח רווח והפסד החל מיום 1 בינואר 2018.
- פעילות היהלומים של בנק אגוד נמכרה במועד העסקה, ביום 1 בינואר 2018, והשפעתה על רווחי בנק אגוד זהה לזו שנכללה ברבעון השלישי 2020 בספרי בנק אגוד.
- מכירת פעילות היהלומים גרעה מהכנסות בנק אגוד בהתאם לשיעור הפעילות שנמכרה, והוצאות בנק אגוד צומצמו בשיעור דומה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 36 - אירועים לאחר תאריך המאזן

- ביום 28 בפברואר 2022, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 271.6 מיליוני שקלים חדשים, המהווים 40% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2021, זאת, בהתאם למדיניות הדיבידנד של הבנק, וכן לאור הודעת הפיקוח על הבנקים, מיום 27 בדצמבר 2021 כי החל מיום 1 בינואר 2022 פג תוקף הוראת השעה (ניהול בנקאי תקין מספר 250 בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) למעט הוראות ספציפיות להם נקבע בהוראת השעה תוקף מאוחר יותר. בדברי ההסבר ציין הפיקוח כי בהקשר של החלטה על חלוקת דיבידנדים התאגידים הבנקאיים צריכים לנהוג בזהירות, ולהביא בחשבון רמה מסוימת של אי וודאות שקיימת עדיין בשווקים. סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 1058.9% מההון המונפק, דהיינו 105.89 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד הינו 8 במרץ 2022 ויום התשלום הינו 15 במרץ 2022. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המיירים של הבנק.
- מכירת נכסי מקרקעין של קבוצת הבנק
ביום 30 בינואר 2022, לאחר תאריך המאזן, התקשרו הבנק וחברות בנות של הבנק (להלן: "המוכרות") בהסכמים למכירת מלוא הזכויות ב-24 נכסי מקרקעין מניבים ברחבי ישראל בעלי יעודים שונים (להלן: "הנכסים"), משרדים ומסחר, וביניהם: בניין ההנהלה של בנק אגוד ברחוב אחוזת בית בתל אביב-יפו, בניין משרדים ברחוב לינקולן בתל אביב-יפו, סניף תל אביב ראשי של בנק אגוד ברחוב אחד העם בתל אביב-יפו ומספר נכסים ב"מתחם הבורסה" ברמת גן. התמורה עבור מכירת הזכויות בנכסים מסתכמת לסך של 531.6 מיליוני שקלים חדשים בתוספת מע"מ (להלן: "התמורה", ו-"העסקה", בהתאמה).
ביום 9 בפברואר 2022 התקבל אישור הממונה על התחרות, בכך התקיים התנאי המתלה בעסקה, ולפיכך העסקה הושלמה. עיקר הנכסים יושכרו למוכרות לתקופות משתנות החל מחודש פברואר 2022, בהתאם להוראות הסכמי שכירות שנחתמו, בין המוכרות לחברה הרוכשת.
בגין מכירת הנכסים ירשום הבנק רווח נקי בסך של כ-179 מיליוני שקלים חדשים.
- ביום 26 בינואר 2022, לאחר תאריך המאזן, נחתם על ידי בנק אגוד הסכם למכירת מלוא החזקותיו (14.66%) בחברה לפיתוח חוף התכלת בע"מ (להלן: "חוף התכלת"), וכן למכירת הלוואות בעלים שהועמדו לחוף התכלת על ידי בנק אגוד, תמורת 190 מיליוני שקלים חדשים בצירוף מע"מ. בגין המכירה צפוי הבנק לרשום ברבעון הראשון של שנת 2022, רווח נקי בסך של כ-100 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק⁽¹⁾

א. דוח רווח והפסד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	2021	
7,196	6,803	9,216	הכנסות ריבית
2,633	1,936	3,014	הוצאות ריבית
4,563	4,867	6,202	הכנסות ריבית, נטו
338	1,038	(207)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,225	3,829	6,409	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
			הכנסות שאינן מריבית
370	169	184	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,258	1,334	1,437	עמלות
59	208	284	הכנסות אחרות
1,687	1,711	1,905	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
			הוצאות תפעוליות ואחרות
2,242	2,203	2,748	משכורות והוצאות נלוות
642	704	738	אחזקה ופחת בניינים וציוד
451	432	449	הוצאות אחרות
3,335	3,339	3,935	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,577	2,201	4,379	רווח לפני מיסים
910	775	1,517	הפרשה למיסים על הרווח
1,667	1,426	2,862	רווח לאחר מיסים
175	184	326	חלק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת מס
1,842	1,610	3,188	רווח נקי

(1) נתונים מלאים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים << מידע כספי

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ב. מאזן

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020	2021	
		נכסים
69,174	85,590	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,068	8,091	ניירות ערך ⁽¹⁾
194	412	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
212,421	243,670	אשראי לציבור
(2,337)	(2,000)	הפרשה להפסדי אשראי
210,084	241,670	אשראי לציבור, נטו
613	477	אשראי לממשלות
5,952	6,214	השקעות בחברות מוחזקות
1,218	1,265	בניינים וציוד
3,688	3,312	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,401	2,172	נכסים אחרים
298,392	349,203	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
243,134	285,659	פיקדונות הציבור
19,235	24,773	פיקדונות מבנקים
67	72	פיקדונות הממשלה
3,355	5,329	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4,319	3,247	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
9,478	9,353	התחייבויות אחרות ⁽²⁾
279,588	328,433	סך כל ההתחייבויות
18,804	20,770	הון
298,392	349,203	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 6,868 מיליוני שקלים חדשים הרשומים בדוחות הכספיים על פי השווי ההוגן (ביום 31 בדצמבר 2020 - 4,626 מיליוני שקלים חדשים).

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 181 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2020 - 183 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	2021	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,842	1,610	3,188	רווח נקי
			התאמות
(175)	(362)	(326)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
185	206	220	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
338	1,038	(207)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(35)	(94)	(27)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה ומניות שאינן למסחר
(11)	(34)	17	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(2)	-	(38)	הפסד (רווח) שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
(26)	(41)	(18)	רווח ממימוש בניינים וציוד
6	-	9	ירידת ערך של מניות שאינן למסחר
57	23	41	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
189	(182)	58	מיסים נדחים, נטו
12	(12)	30	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
234	296	32	התאמות בגין הפרשי שער
-	-	-	רווח ממכירת תיקי אשראי
577	7	285	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בנכסים שוטפים
669	(1,108)	343	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(469)	456	80	ניירות ערך למסחר
(135)	(692)	197	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
(976)	1,634	(1,072)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
243	1,636	(202)	התחייבויות אחרות
2,523	4,381	2,610	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	2021	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
46	12	2	שינוי נטו בפיקדונות בבנקים
(9,854)	(16,944)	(31,613)	שינוי נטו באשראי לציבור
12	43	136	שינוי נטו באשראי לממשלות
(94)	(74)	(218)	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(158)	-	(634)	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
1,422	649	-	תמורה מפדיון ניירות ערך מוחזקות לפדיון
(5,491)	(3,406)	(8,531)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
3,509	3,495	2,873	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
3,265	944	3,106	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
577	40	234	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(782)	(576)	-	רכישת תיקי אשראי - ציבור
(38)	-	-	רכישת תיקי אשראי - ממשלה
(266)	(251)	(285)	רכישת בניינים וציוד
58	73	35	תמורה ממימוש בניינים וציוד
-	(516)	(49)	תמורה מפדיון ניירות ערך - חברות כלולות
33	31	-	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(7,761)	(16,480)	(34,944)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
12,060	25,936	42,525	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
644	6,453	5,538	שינוי נטו בפיקדונות מבנקים
(2)	44	5	שינוי נטו בפיקדונות הממשלה
(4)	-	1,955	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
-	(3)	(3)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(561)	(176)	(1,236)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
12,137	32,254	48,784	מזומנים נטו מפעילות מימון
6,899	20,155	16,450	גידול (קיטון) במזומנים
42,644	49,309	69,168	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
(234)	(296)	(32)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרת מזומנים
49,309	69,168	85,586	יתרת מזומנים לסוף התקופה
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
5,997	6,810	9,822	ריבית שהתקבלה
2,162	2,145	2,244	ריבית ששולמה
17	3	5	דיבידנדים שהתקבלו
177	52	-	מסים על הכנסה שהתקבלו
1,007	994	1,445	מסים על הכנסה ששולמו
			נספה א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזומן
-	-	-	רכישות בניינים וציוד
-	-	1	מכירות בניינים וציוד
-	(1,207)	-	הנפקת מניות ברכישת בנק אגוד

בנק מזרחי טפחות

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

תוכן עניינים

300	ממשל תאגידי וביקורת
300	הדירקטוריון וההנהלה
301	חברי הנהלת הבנק
302	המבקרת הפנימית
305	שכר רואי החשבון המבקרים בקבוצה
306	פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה
308	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים
311	פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
312	בעלי השליטה
312	רכוש קבוע ומתקנים
312	נכסים לא מוחשיים
313	הון אנושי
317	הסכמים מהותיים
317	חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק
321	דירוג האשראי של הבנק
321	מגזרי פעילות – מידע נוסף

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון וההנהלה

הדירקטוריון

במהלך שנת 2021 קיים דירקטוריון הבנק 26 ישיבות של מליאת הדירקטוריון. כמו כן, בתקופה זו התקיימו 71 ישיבות של ועדות הדירקטוריון ו-8 השתלמויות דירקטורים.

הוועדות הקבועות של הדירקטוריון הן: ביקורת, אשראי, ניהול סיכונים, טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, תגמול וקליטת בנק אגוד.

להלן השינויים שאירעו במהלך שנת 2021 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים:

- ביום 27 בפברואר 2021 חדלה גברת סבינה בירן לכהן כדירקטורית בבנק.
- ביום 28 בפברואר 2021 החלה גברת אסתר גילעז-רן לכהן כדירקטורית חיצונית בבנק וכחברה בוועדות ביקורת, תגמול וטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.
- ביום 27 בפברואר 2021 החל לכהן מר יוסף פלוס כחבר בוועדת אשראי.
- ביום 27 בפברואר 2021 החל לכהן מר גלעד רבינוביץ כחבר בוועדה לניהול סיכונים.
- ביום 23 באוגוסט 2021 הוחלט למנות (מחדש) את גב' חנה פייאר כדירקטורית חיצונית בבנק, כמשמעותו של מונח זה בחוק החברות (להלן - "דירקטורית חיצונית לפי חוק החברות") לתקופת כהונה נוספת של שלוש (3) שנים (תקופת כהונה שנייה), החל מיום 30 באוגוסט 2021.
- ביום 21 בדצמבר 2021 הוחלט למנות (מחדש) את מר גלעד רבינוביץ כדירקטור חיצוני בבנק לפי חוק החברות, לתקופת כהונה נוספת של שלוש (3) שנים נוספות (תקופת כהונה שנייה), החל מיום 12 במרץ 2022.
- ביום 21 בדצמבר 2021 חדל מר יואב אשר נחשון לכהן כדירקטור בבנק.
- ביום 21 בדצמבר 2021 החל לכהן מר יוני קפלן כחבר בוועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.
- ביום 21 בדצמבר החל לכהן מר רון גזית כחבר בוועדת האשראי.

להלן שמות חברי דירקטוריון הבנק ופרטים על חברותם בוועדות הדירקטוריון נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

משה וידמן, יושב ראש הדירקטוריון	ועדת אשראי - יושב ראש, ועדת ניהול סיכונים - יושב ראש, ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, ועדת קליטת בנק אגוד
אלי אלרואי	ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, ועדת קליטת בנק אגוד
רון גזית	ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, ועדת אשראי
אסתר גילעז-רן	ועדת ביקורת, ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, ועדת תגמול
אברהם זלדמן	ועדת קליטת בנק אגוד - יושב ראש, ועדות ביקורת, ועדת ניהול סיכונים
חנה פייאר	ועדת תגמול - יושבת ראש, ועדת ביקורת, ועדת אשראי
יוסף פלוס	ועדת ביקורת - יושב ראש, ועדת אשראי, ועדת ניהול סיכונים, ועדת תגמול, ועדת קליטת בנק אגוד
יהונתן קפלן	ועדת אשראי, ועדת ניהול סיכונים, ועדת קליטת בנק אגוד, ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית
אילן קרמר	ועדת ניהול סיכונים
גלעד רבינוביץ	ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית - יושב ראש, ועדת ביקורת, ועדה לניהול סיכונים, ועדת תגמול ועדת קליטת בנק אגוד

דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית - דירקטוריון הבנק קבע מספר מינימאלי של 3 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. לדעת הדירקטוריון, מספר זה מאפשר לו לעמוד בכל החובות המוטלות עליו, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. כמו כן, קבע הדירקטוריון, כי בוועדת הביקורת יהיו חברים לפחות 2 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת מכהנים 5 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית.

בהסתמך על כישוריהם, השכלתם, ניסיונם והידע שלהם, מכהנים בבנק נכון למועד פרסום דוחות אלו 8 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ה"ה משה וידמן, אסתר גילעז-רן, אברהם זלדמן, חנה פייאר, יוסף פלוס, יהונתן קפלן, אילן קרמר, וגלעד רבינוביץ.

לפרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק לרבות: כישוריהם, השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, ופרטים נוספים על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית, נכדדש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26 בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2021 באתר המגנ"א של רשות לניירות ערך.

דירקטוריון הבנק מודה למנהל הכללי, להנהלת הבנק ולעובדיו על פועלם לקידום הבנק, להרחבת עסקיו וחוג לקוחותיו.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

חברי הנהלת הבנק

במהלך שנת 2021 אישר דירקטוריון מזרחי-טפחות בראשות משה וידמן, את המלצת המנהל הכללי משה לארי לבצע מינויים חדשים בהנהלת הבנק: גברת תרי ישכיל, התמנתה לסמנכ"לית ומנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים בבנק, החל מיום 1 בנובמבר 2021, במקומה של גברת דינה נבות שסיימה את תפקידה.

גברת שבי שמר, מנהלת כללית בנק אגוד מזה שלוש שנים, התמנתה לסמנכ"לית ומנהלת החטיבה הקמעונאית בבנק, החל מיום 1 באפריל 2022, במקומו של מר ישראל אנגל.

להלן רשימת חברי פורום הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2021, תוארם ותפקידיהם:

מנהל כללי	משה לארי
סגן מנהל כללי, מנהל חטיבת מידע ודיווח כספי, חשבונאי ראשי	מנחם אביב
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל
מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, מנהלת טכנולוגיית המידע	אילה חכים
סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	תרי ישכיל
סגן מנהל כללי, מנהל חטיבת הון אנושי משאבים ותפעול	ניסן לוי
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	אופיר מורד
סגן מנהל כללי, מנהלת החטיבה המשפטית, יועצת משפטית ראשית	רחלי פרידמן
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, Chief Risk Officer (CRO)	דורון קלאוזנר
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, Chief Financial Officer (CFO)	עדי שחף
מזכיר הבנק ומנהל מטה הבנק	עופר הורביץ
מבקרת פנימית ראשית, מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית	גלית ויזר
דובר הבנק	בני שוקרון

לפרטים נוספים על נושאי משרה בכירה של הבנק לרבות: השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, כנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26' בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2021 באתר המגנ"א של רשות לניירות ערך.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

המבקר הפנימית

להלן פרטים באשר למבקר הפנימית הראשית של קבוצת הבנק שהחלה תפקידה ביום 7 ביולי 2011:

שם:	גלית ויזר
תאריך תחילת כהונתה:	יולי 2011
השכלה:	רואת חשבון; תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית), תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית)
ניסיון:	סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק מזרחי טפחות וקודם לכך מבקר פנימית ראשית בבנק טפחות

בהתאם להוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות - התשנ"ט-1999, המבקר הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, לא משמשת המבקר הפנימית בתפקיד נוסף על תפקידה כמבקר פנימית ראשית, זולת תפקיד הממונה על נציב תלונות הציבור, מבקר פנימית בחברות הבנות של בנק מזרחי טפחות בארץ לרבות בנק יהב ובנק אגוד. המבקר הפנימית של הבנק אינה משמשת בתפקיד מחוץ לבנק, אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידה כמבקר פנימית. למעט האמור, אין למבקר קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הבנק או עם גוף הקשור אליו.

בהתאם להוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין, עובדי הביקורת מתמנים אך ורק בהסכמת המבקר הפנימית. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקר לצורך הביקורת הפנימית, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקר הפנימית בלבד. עובדי הביקורת הפנימית אינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת הטיפול בתלונות הציבור. עובדי הביקורת הפנימית מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת או פניות הציבור. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקר הפנימית.

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 המבקר הפנימית זכאית ל-24,397 ו-36,891 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות של מזרחי טפחות בנות ערך נקוב של 0.1 ש"ח למניה, בהתאם לתוכנית הקצאה משנת 2019 ומשנת 2020, בהתאמה, שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות.

כמו כן, המבקר הפנימית זכאית לעד 36,043 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות כאמור, בהתאם לתוכנית הקצאה משנת 2021 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות. לפרטים נוספים בנוגע להקצאה ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף ניירות הערך של הבנק המוחזקים על ידי המבקר הפנימית כדי להשפיע על טיב עבודתה. המבקר הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

דרך המינוי סמכויות וחובות

בחודש יוני 2011 אושר מינויה של המבקר הפנימית על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, וזאת בהתבסס על ניסיונה ועל השכלתה של המבקר.

סמכויות וחובות פונקציית הביקורת הפנימית מפורטות בכתב מינוי שנודון ואושר בדירקטוריון הבנק, ובכלל זה:

- הסמכות והיכולת ליזום ביקורות בכל היחידות ובכל הפעילויות הקיימות בבנק בארץ ובחוץ לארץ, וכן לדרוש ולקבל כל מסמך וכל מידע הדרוש לביצוע תפקידה.
- לעובדי פונקציית הביקורת הפנימית תהיה גישה ישירה, לצורך ביצוע תפקידם, לכל הרשומות, לכל מאגר רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים וקבצי עבודה ולכל תוכנית עבודה של עיבוד נתונים אוטומטי, ובכלל זה גם מידע ניהולי ופרוטוקולים של הגופים מקבלי ההחלטות, הקשורים לנשוא הביקורת.
- עובדי פונקציית הביקורת רשאים להיכנס לכל נכס שבבעלות או בשימוש הבנק ולבדוק אותו.
- לגבי מידע החסוי על פי דין, יחולו על המבקר הפנימי, עובדיו ועל כל אדם הפועל מטעמו, המגבלות הקבועות בדין. המבקר הפנימי, עובדיו או כל אדם אחר מטעמו, חייב לשמור בסוד כל מסמך ומידע שהגיעו אליו עקב מילוי תפקידו, זולת אם הגילוי נחוץ למילוי תפקידו כנדרש בחוק, או אם הגילוי נדרש על פי כל דין.

זהות הממונה על המבקר הפנימית

הממונה הארגוני על המבקר הפנימית הוא יושב ראש דירקטוריון הבנק.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

בשנת 2021 פעלה הביקורת בהתבסס על תוכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של שלוש שנים, ממנה נגזרה תוכנית העבודה השנתית. יצוין, כי בדיקת פעילויות ועסקאות מהותיות, ובכלל זה, בדיקת נושא עסקאות עם אנשים קשורים, משולבות בתוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית.

בעקבות התפשטות נגיף הקורונה המשיכה הביקורת הפנימית, במהלך שנת 2021, בהתאמת מתכונת הפעילות, תוך שימור היכולת לסקור את הסיכונים המרכזיים במסגרת בקרת הקו בשלישי.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית

מיפיו של הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות ופעילות, וקביעת תדירות ביקורת בהתאם ל:

- סקרי סיכונים שנערכו בבנק.
- דרישות רגולטוריות הנובעות מהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.
- הוראות באזל ותהליך ה-ICAAP.
- דוחות ביקורת שוטפים של בנק ישראל.
- ממצאי דוחות הביקורת של חטיבת הביקורת.
- החלטות ועדת הביקורת ויושב ראש הדירקטוריון ובקשות המנהל הכללי של הבנק.

תוכנית העבודה הרב שנתית הנערכת על ידי המבקר הפנימית, מובאת לדיון בוועדת הביקורת הדירקטוריונית, ומועברת לידי יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי. לאחר דיון בוועדת הביקורת והמלצה לאישור, מוגשת התוכנית לאישור הדירקטוריון. בהתאם לכך, תוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית לשנים 2021-2023 אושרה ב 25 לינואר 2021 בדירקטוריון הבנק.

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת השנתית

מעבר לשיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית, אשר ממנה נגזרת תוכנית הביקורת השנתית, נוספו בתוכנית העבודה השנתית בדיקות מיוחדות אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים, יושב ראש הדירקטוריון וועדת הביקורת. כמו כן התייחסה הביקורת לבדיקות המבוקשות על ידי הנהלת הבנק. בנוסף, כללה תוכנית העבודה השנתית התייחסות למיזוג בנק אגוד.

שינויים מהותיים, מובאים לאישור ועדת הביקורת. במקרה של שינויים שאינם מהותיים, נמסר לוועדת הביקורת דיווח בדיעבד. בדומה לתוכנית הביקורת הרב שנתית, נערכת גם תוכנית הביקורת השנתית על ידי המבקר הפנימית, ומובאת לדיון בוועדת הביקורת הדירקטוריונית. בנוסף, מועברת התוכנית לידי יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התוכנית, מועברת התוכנית לאישור הדירקטוריון. בהתאם לכך, ביום 25 בינואר 2021 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית לשנת 2021.

ביקורת בתאגידים מוחזקים ובסיני חוץ לארץ

המבקר הפנימית של הבנק, כוללת בתוכנית הביקורת השנתית והרב שנתית את התאגידים הפעילים המוחזקים על ידי הבנק, בתוקף תפקידה כמבקר פנימית שלהם, למעט בנק אגוד ובנק יהב לגביהם מוגשת תוכנית ביקורת נפרדת למוסדות הדירקטוריון שלהם. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 307 ו-306 מונה במהלך שנת 2020 משרדי מבקרים פנימיים מקומיים בסיני הבנק בלונדון ובלוס אנג'לס. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 307 המבקר הפנימית מוודאת קיום ביקורת פנימית נאותה בסינים אלו. תוכנית העבודה של משרדי המבקרים הפנימיים המקומיים, נכללות בתוכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית הנדונה בוועדת הביקורת ומאושרת על ידי דירקטוריון הבנק.

היקף העסקת המבקר הפנימית וצוות העובדים הכפופים לה

כאמור, המבקר הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה. מספר המשרות הממוצע של עובדים הכפופים למבקר הפנימית נגזר מצרכי הביקורת הפנימית כפי שעולים מתוכנית העבודה הרב שנתית ותוכנית העבודה השנתית של הביקורת. מספר המשרות הממוצע במהלך שנת 2021, כולל מבקרים פנימיים של חברות מאוחדות וסיני חוץ לארץ מפורט בטבלה להלן:

מחוז לישראל	בישראל
עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בתחום פניות הציבור
(2)3	6
(1)53	

(1) כולל 9 תקנים, לצורך עריכת ביקורת בבנק יהב לרבות מיקור חוץ ביהב. כמו כן, עמד לרשות הביקורת הפנימית בבנק מזרחי טפחות, מיקור חוץ בהיקף של כ-6 משרות שכלול אף הוא.
(2) כולל העסקת גורמים חיצוניים בחוץ לארץ.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

ערכת הביקורת

הביקורת הפנימית עורכת את עבודתה על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים:

- דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, והוראות של רשויות הפיקוח הרלבנטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, כולל הוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא פונקציית ביקורת פנימית.
- סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של לשכת המבקרים הפנימיים העולמית.

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי הביקורת נערכת בהתאם לתקנים המקצועיים המפורטים לעיל, באופן המגשים את מטרות הביקורת הפנימית, זאת, בין היתר בהתבסס על הדיווח השנתי, הדיווח החצי שנתי ותוכניות העבודה של הביקורת הפנימית הכוללות התייחסות לנושאים אלו. כמו כן, בהתאם לנדרש נערך אחת ל-5 שנים סקר חיצוני בלתי תלוי על איכות עבודת הביקורת הפנימית המדווח לוועדת הביקורת.

גישה למידע

המבקר הפנימית מקבלת באופן שוטף גישה מלאה לכל מידע שנדרש על ידה, בהתאם להוראה 307 לניהול בנקאי תקין, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש, כי גם בביצוע ביקורת בתאגידים מוחזקים ובפעילות מחוץ לישראל, ניתנת לביקורת - גישה מלאה כאמור בין אם באמצעות ביקורים במקדי הפעילות מחוץ לישראל ובין אם באמצעות קבלת חומרים על פי דרישה.

הגשת דין וחשבון על ממצאי הביקורת

הביקורת מעבירה כל דוח ביקורת בדרך קבע ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולמונה על היחידה המבוקרת. כמו כן, עותק של כל דוח מועבר ל-CRO, לקצין הציות והמונה על אסור הלבנת הון, למנהלת אגף בקרת סיכונים ולחשבונאי הראשי. דוחות הביקורת מוגשים בכתב. תמציות כל דוחות הביקורת שהופצו במהלך התקופה החולפת מוגשות לחברי ועדת ביקורת אחת לרבעון ולמליאת הדירקטוריון אחת לחצי שנה. כל הדוחות נדונים בפורום הכולל את מנהל החטיבה ו/או המנהל האחראי על היחידה או על הפעילות המבוקרת. הדוחות המהותיים, נדונים בפורום בראשות המנהל הכללי. יושב ראש ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקר הפנימית, קובע מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדיון בוועדת הביקורת.

בחודש יולי 2021, הופץ הדיווח על ביצוע תוכנית העבודה של הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2021, ונדון בוועדת הביקורת ביום 4 באוגוסט 2021. דוח סיכום עבודת הביקורת הפנימית לשנת 2021 הופץ ביום 10 בפברואר 2022 ונדון בוועדת הביקורת ביום 14 בפברואר 2022. דוחות עיקריים אחרים נדונו במהלך השנה בישיבות השוטפות של ועדת הביקורת.

הערכת פעילות המבקר הפנימית

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של המבקר הפנימית, סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית.

התגמול של המבקר הפנימית

להלן פרטים על השכר, ההפרשות הסוציאליות, ההטבות וההפרשות ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימית הראשית, בשנת 2021: שכר בסך של 1,176 אלפי שקלים חדשים, מענקים בסך של 625 אלפי שקלים חדשים (מזה מענק שימור בסך של 179 אלפי שקלים חדשים), הפרשות סוציאליות בסך של 323 אלפי שקלים חדשים, תשלום מבוסס מניות בסך 430 אלפי שקלים חדשים, ושווי הטבות נוספות בסך של 99 אלפי שקלים חדשים. סך כל התגמולים ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימית בשנת 2021 עמד על 2,653 אלפי שקלים חדשים. היתרה של הלוואות שניתנו בתנאים רגילים לסוף שנת 2021 הסתכמה בסך של 43 אלפי שקלים חדשים. לפרטים בעניין מדיניות התגמול לנושאי משרה, ראה ביאור 22 א.3 לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף התגמול הניתן למבקר הפנימית כדי להשפיע על שיקול דעתה של המבקר בקשר עם עבודתה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

שכר רואי החשבון המבקרים בקבוצה⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾

באלפי שקלים חדשים

הבנק		מאוחד		
2020	2021	⁽⁵⁾ 2020	2021	
				עבור פעולות הביקורת⁽⁶⁾:
6,955	6,684	8,953	7,900	רואי החשבון המבקרים ⁽⁷⁾
426	447	1,344	1,344	רואי החשבון המבקרים האחרים
7,381	7,131	10,297	9,244	סך הכל
				עבור שירותים הקשורים לביקורת:
580	411	608	411	רואי החשבון המבקרים
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותי מס⁽⁸⁾:
-	-	-	18	רואי החשבון המבקרים
152	211	232	392	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותים אחרים⁽⁹⁾⁽⁷⁾:
1,799	3,275	2,168	3,495	רואי החשבון המבקרים
-	-	268	265	רואי החשבון המבקרים האחרים
2,531	3,897	3,276	4,581	סך הכל
9,912	11,028	13,573	13,825	סך הכל שכר רואי החשבון המבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואי החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) רואי החשבון המבקרים משנת 1995 ועד היום הינם בריסמן אלמגור זר ושות'.
- (5) כולל שכר טרחה רואי חשבון עבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לרבעון הרביעי בבנק אגוד.
- (6) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים וביקורת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה.
- (7) כולל רואי חשבון מבקרים אחרים בסניפי חוץ לארץ.
- (8) כולל תשלומים בגין עריכת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה ודוחות לרשויות המס.
- (9) כולל תשלומי ייעוץ ושירותים שונים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה

באלפי שקלים חדשים

שנת 2021											
הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾			תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾							פרטי מקבל התגמולים ⁽¹⁾	
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2021	סך הכל ⁽⁷⁾	שוי הטבות נוספות ⁽⁶⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים	שכר	תפקיד	שם	
13	0.8	98	3,579	102	-	589	-	2,888	יושב ראש הדירקטוריון	משה וידמן ⁽⁸⁾	
23	10.0	827	4,054	131	217	713	105	2,888	מנהל כללי	משה לארי ⁽⁹⁾	
									סגן מנהל כללי,	ישראל אנגל ⁽¹⁰⁾	
183	-	-	2,766	104	600	259	622	1,181	מנהל החטיבה הקמעונאית	אופיר מורד ⁽¹⁰⁾	
									סגן מנהל כללי,		
775	4.9	2,042	2,766	102	600	297	590	1,177	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	עדי שחף ⁽¹⁰⁾	
									סגן מנהל כללי,		
15	6.5	683	2,766	61	586	454	519	1,146	מנהל החטיבה הפיננסית		
1,256	-	-	3,893	-	-	880	966	2,047	מנכ"ל בנק אגוד	שבי שמר	
33	-	-	2,916	-	-	669	822	1,425	מנכ"ל בנק יהב	שאו גלברד	

שנת 2020											
הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾			תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾							פרטי מקבל התגמולים ⁽¹⁾	
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2020	סך הכל ⁽⁷⁾	שוי הטבות נוספות ⁽⁶⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים	שכר	תפקיד	שם	
9	1.3	157	3,603	146	-	586	-	2,871	יושב ראש הדירקטוריון	משה וידמן ⁽⁸⁾	
46	-	-	3,956	141	-	855	-	2,960	מנהל כללי לשעבר	אלדד פרשר ⁽¹¹⁾	
17	10.5	847	2,949	95	348	461	380	1,665	מנהל כללי	משה לארי ⁽⁹⁾	
									סגן מנהל כללי,	אופיר מורד ⁽¹⁰⁾	
421	7.5	2,146	2,575	107	491	337	467	1,173	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	ישראל אנגל ⁽¹⁰⁾	
									סגן מנהל כללי,		
50	-	-	2,559	101	491	319	467	1,181	מנהל החטיבה הקמעונאית		

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

הערות:

- (1) מקבלי התגמולים מועסקים בהיקף משרה של 100%, ואינם מחזיקים בהון הבנק.
- (2) הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (3) ההטבה היא בתנאים שניתנו לכלל עובדי הבנק.
- (4) כולל פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, מענק הסתגלות, חופשה וביטוח לאומי.
- (5) לפרטים בדבר תשלום מבוסס מניות למנהל הכללי ולנושאי משרה, ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
- (6) כולל הריבית המתייחסת להלוואות שניתנו בתנאי הטבה ביחס לתנאי השוק. לא קיימת הטבת ריבית בגין פיקדונות. בעסקאות בנקאיות אחרות, ההטבות חלות על כלל עובדי הבנק וסכומן אינו מהותי.
- (7) לא כולל מס שכר.
- (8) מר משה וידמן - תקופת ההעסקה של מר וידמן החלה ביום 1 בדצמבר 2012 לתקופה של שלוש שנים שהסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015 והוארכה החל מיום 1 בדצמבר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליה, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר וידמן, ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 01-003457-2017) וביאור 22 א.1 לדוחות הכספיים.
- (9) מר משה לארי - ביום 8 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר משה לארי, למנהל הכללי של הבנק. מר לארי החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 בספטמבר 2020. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר לארי, ראה נספח ד' לדיווח מיום 27 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא 01-085165-2020), וביאור 22 א.2 לדוחות הכספיים.
- (10) נושאי משרה מועסקים על פי הסכם העסקה אישי לתקופה בלתי קצובה:
 - מר אופיר מורד - מיום 1 בינואר 2014.
 - מר ישראל אנגל - מיום 15 ביוני 1999.
 - מר עדי שחף - מיום 16 בספטמבר 2020.לפרטים בדבר תנאי העסקה, ראה ביאור 22 א.3. לדוחות הכספיים.
- (11) מר אלדד פרשר - ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק, אשר סיים כהונתו ביום 15 בספטמבר 2020. מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר פרשר, ראה נספח ג' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 01-003457-2017) וביאור 22 א.2 לדוחות הכספיים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון") ועדת הביקורת של הדירקטוריון אישרה בעבר קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, ואלה אושרו מחדש על ידי ביום 20 בדצמבר 2021 כדלהלן:

עסקה שאינה עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה זניחה":

עסקה שאינה עסקה בנקאית, המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, והעונה על לפחות אחד מהקריטריונים שקבעה ועדת הביקורת, הינה עסקה זניחה.

עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה חריגה" - עסקה שאינה בתנאי שוק או שאינה במהלך העסקים הרגיל או שהינה עסקה מהותית.

עסקה בנקאית העונה על אחד מהקריטריונים שנקבעו על ידי ועדת הביקורת תהיה לעניין זה "עסקה מהותית":

"תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות דומות עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או שלבעל השליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנו בהשוואה לתנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות מאותו סוג, בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או אינם גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

עסקאות חבות אשר נוהל בנקאי תקין 312 אינו חל לגביהן - לגבי עסקאות חבות אשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן, במידה שיוודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרות שקבע הבנק לעיל.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה (במיליוני שקלים חדשים):

א. עסקאות חבות

31 בדצמבר 2021						
קבוצת בעלי השליטה ⁽²⁾	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	השקעה בניירות ערך	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	38	2	-	-	-	40
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	38	2	-	-	-	40
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	11	-	-	-	-	11
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	7	4	-	-	-	11
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	-	-	-	-	-	-
אופי.סי אנרגיה בע"מ	-	100	-	-	2	102
בתי זיקוק לנפט בע"מ	222	68	-	-	6	296
כימיקלים לישראל בע"מ	-	25	-	-	50	75
רותם אמפרט נגב בע"מ	-	1	-	-	-	1
סך הכל קבוצת עופר	240	198	-	-	58	496

31 בדצמבר 2020						
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	השקעה בניירות ערך	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	66	2	-	-	-	68
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	66	2	-	-	-	68
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	13	-	-	-	-	13
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	6	11	-	-	3	20
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	-	-	-	-	-	-
אופי.סי אנרגיה בע"מ	-	-	-	50	-	50
בתי זיקוק לנפט בע"מ	425	71	-	-	3	499
כימיקלים לישראל בע"מ	-	4	1	-	57	62
החברה לישראל בע"מ	-	-	-	-	3	3
סך הכל קבוצת עופר	444	86	1	50	66	647

(1) חבות כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין 312, לאחר קיזוז ניכויים מותרים.

(2) נתוני בעלי השליטה נכונים למבנה השליטה בבנק ליום 31 בדצמבר 2021.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

ב. פיקדונות

היתרה הגבוהה בשנת 2021	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	קבוצת בעלי השליטה
568	538	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
-	-	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
50	50	קוויק סופר אונליין בע"מ
618	588	סך הכל קבוצת ורטהיים
4	4	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
130	96	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
		תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
1,084	279	א.פ.י.סי אנרגיה בע"מ
367	62	בתי זיקוק לנפט בע"מ
447	385	החברה לישראל בע"מ
117	116	כימיקלים לישראל בע"מ
1	-	גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ
2,150	942	סך הכל קבוצת עופר

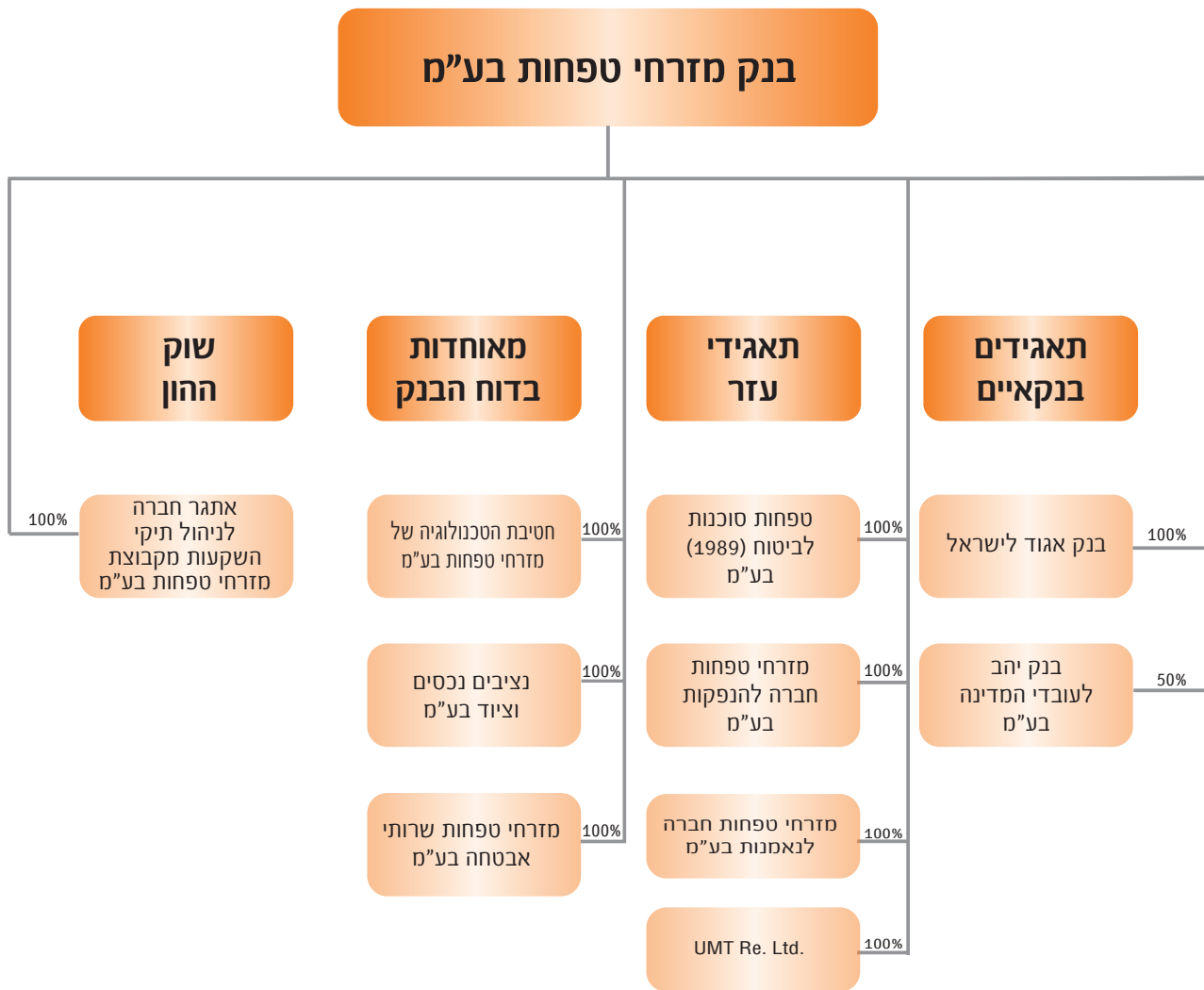
היתרה הגבוהה בשנת 2020	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	קבוצת בעלי השליטה
79	52	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
-	-	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
79	52	סך הכל קבוצת ורטהיים
4	2	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
153	115	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
		תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
1,138	1,134	א.פ.י.סי אנרגיה בע"מ
844	403	בתי זיקוק לנפט בע"מ
616	185	החברה לישראל בע"מ
104	104	כימיקלים לישראל בע"מ
2	-	גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ
2,861	1,943	סך הכל קבוצת עופר

למיטב ידיעתו של הבנק, עסקאות עם אנשים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק.

ביום 22 במרץ 2021 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, את התקשרות הבנק בפוליסה לביטוח אחריות הדירקטורים ונושאי משרה אחרים, לתקופה של 12 חודשים, שהחלה ביום 1 באפריל 2021. במסגרת פוליסת הביטוח האמורה, יבוטחו, בין היתר, המנהל הכללי ובעלי השליטה בבנק וקרוביהם. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 22 במרץ 2021 (מספר אסמכתא: 2021-01-041076).

פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

מבנה ההחזקות העיקריות של הבנק

לפרטים ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

בעלי השליטה

בעלי השליטה בבנק ליום 31 בדצמבר 2021 הם קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר. החזקותיה של קבוצת ורטהיים הינן באמצעות א.מ. דבלין, זד. (אחזקות) בע"מ ו-אף אנד דבלין (שותפות רשומה) המחזיקות, נכון ליום 31 בדצמבר 2021, בכ-7.54% ו-13.02%, בהתאמה, מההון ומכוח ההצבעה. החזקותיה של קבוצת עופר הינן באמצעות ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ, המחזיקה, במישרין ובאמצעות ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ (חברה בבעלותה המלאה), נכון ליום 31 בדצמבר 2021, בכ-21.36% מההון ומכוח ההצבעה בבנק.

קבוצת ורטהיים

ביום 8 ביולי 2021 וביום 19 בספטמבר 2021 העבירה א.מ. דבלין, זד. (אחזקות) בע"מ 100,000 ו-200,000 מניות שבבעלותה, בהתאמה, לחברת אף אנד דבלין (שותפות רשומה), מחוץ לבורסה וללא תמורה. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים מיום 13 ביולי 2021 (מספר אסמכתא: 2021-01-116364), ומיום 24 בספטמבר 2021 (מספר אסמכתא: 2021-01-149079).

הסכמים בין בעלי המניות

ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ מ"קבוצת עופר" ופיינברג - ורטהיים (שותפות רשומה) מ"קבוצת ורטהיים" הן צד להסכם לשיתוף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק מיום 6 באוקטובר 1994 (להלן: "הסכם ההצבעה"). בהסכם ההצבעה האמור נקבעו, בין היתר, כללים ביחס להצבעה משותפת של בעלי השליטה באסיפות כלליות, לזכות סירוב של כל אחד מהצדדים במכירת מניות השליטה על ידי הצד האחר, לזכות למינוי דירקטורים ולזכות למינוי יושב ראש הדירקטוריון.

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של הבניינים והמקרקעין בקבוצת הבנק (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) בניכוי הפרשה לירידת ערך, נכון ליום 31 בדצמבר 2021 הינה 852 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 845 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2020. בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק לרכז את כל יחידות הנהלת הבנק בקמפוס מרכזי אחד בלוד, אושר במהלך שנת 2019 פרויקט הקמת הקמפוס, בעלות כוללת של כ-322 מיליוני שקלים חדשים (כולל רכישת המגרש שאושרה ובוצעה בשנת 2017). הפרויקט יימשך מספר שנים. בשנת 2021 נמשך שלב תכנון המבנה (לאחר שהיקף הפרויקט והתקציב אושרו על ידי דירקטוריון הבנק), והסתיימו רוב עבודות חפירה. בשנת 2022 צפויות להתחיל עבודות בניית השלד, לאחר שייבחר הקבלן הראשי לפרויקט. כמו כן, היתר הבניה לשטחים העיליים צפוי להתקבל במהלך השנה. מלבד האמור לעיל, בשנת 2022 לא צפויות השקעות חריגות ברכוש קבוע ומתקנים (בניינים, מקרקעין, ציוד, ריהוט וכלי רכב). לצורך קליטת ומיזוג סניפי בנק אגוד, ככל שאושר המהלך על ידי כל הגורמים הרלבנטיים, יבוצעו בשנת 2022 התאמות בסניפי מזרחי טפחות הקולטים, אולם בהיקפים שאינם חריגים.

לפרטים נוספים על הרכוש הקבוע בקבוצה ראה ביאור 16 - "בניינים וציוד" בדוחות הכספיים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות, בין היתר, באשר למצב הכלכלי במשק, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחויות בשוק הנדל"ן והבנייה ולנושאי כוח אדם. המידע עשוי שלא להתממש, או להתממש בחלקו, בהיקפים ובמועדים כפי שייקבעו על ידי הנהלת הבנק, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

נכסים לא מוחשיים

לקבוצת הבנק מאגרי מידע רשומים של לקוחות ושל עובדים. כמו כן, הבנק הוא בעל הזכויות בסימנים "מזרחי-טפחות", לרבות במשולב עם סמל האינסוף (Infinity), והמילים "Team", "Live", "טפחות", "טפחות מס' 1 במשכנתאות", "תיק פנסיוני על בסיס מודל זוכה פרס נובל" "בנק המזרחי" ודמות השמש, ובוריאציות שונות של סימנים אלה. הבנק הוא בעל זכויות בסימנים הקשורים בשם הבנק גם בארצות הברית, בקנדה, בשוויץ ובאיחוד האירופי.

הבנק פועל רבות לפיתוח יכולותיו הטכנולוגיות וזאת כמענה להתפתחות בפעילותו העסקית ולצורך עמידה בתוכנית האסטרטגית.

יתרת ההיוון של עלויות פיתוח תוכנה נכללת בדוחות הכספיים במסגרת סעיף בניינים וציוד.

לפרטים בדבר הטיפול בעלויות פיתוח תוכנה דוחות הכספיים לרבות אורך החיים שלהן ראה ביאור 1 ו. 8 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

לפרטים בדבר רכישת בנק אגוד ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

הון אנושי

המבנה הארגוני של הבנק

המבנה הארגוני של הבנק נועד לתמוך בהשגתם של יעדי הבנק ובהגשמת תוכניתו העסקית. המבנה מושתת על חטיבות, ויחידות נוספות הכפופות למנהל הכללי (פרט לחטיבת הביקורת הפנימית הכפופה ליושב ראש הדירקטוריון).

בתחילת שנת 2021 הועברה האחריות על הפעילות הבינלאומית ושלוחות חוץ לארץ מהחטיבה הפיננסית לאחריות החטיבה העסקית. כמו כן, הועברה האחריות על תחום הבנקאות הפרטית לאחריות החטיבה הקמעונאית.

מבנה הבנק המעודכן מפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של לקוחות פרטיים ושל לקוחות עסקיים קטנים. בפעילות החטיבה נכללים: תחום הקמעונאות, האחראי בעיקר לפעילות מגזר משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים ותחום המשכנתאות, האחראי לפעילות המשכנתאות. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים במסגרת החטיבה באמצעות שישה מרחבים גיאוגרפיים, ומרחב LIVE הפועל באמצעות בנקאים אישיים במגוון ערוצי תקשורת (אינטרנט, טלפון, SMS, פקס, ווידאו צ'ט). כמו כן, כוללת החטיבה את היחידות המטפלות ביעוץ הפיננסי וביעוץ הפנסיוני המוצעים ללקוחות. וכן אחראית החטיבה גם על חברת הבת אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ. כן אחראית החטיבה, מתחילת שנת 2021 על תחום הבנקאות הפרטית, בין היתר, באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ.

החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של תאגידים גדולים ושל לקוחות עסקיים. בחטיבה סקטור תאגידים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות העסקית, וסקטור עסקים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות המסחרית, ומפעיל שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים גיאוגרפית. במסגרת החטיבה נכללות יחידות נוספות, המספקות שירותים ייחודיים לטיפול בלקוחות מתחומים ספציפיים: סקטור בנייה ונדל"ן, סקטור סחר חוץ ופעילות בינלאומית, הכולל מתחילת שנת 2021 אחריות על הפעילות הבינלאומית של הקבוצה וכן את האחריות על השלוחות בחוץ לארץ, ומרכז עסקים יהלומים. כמו כן, פועל במסגרת החטיבה סקטור לקוחות מיוחדים, המטפל בהסדרה ובגבייה של חובות בעייתיים בכלל הבנק.

החטיבה הפיננסית - במסגרת החטיבה פועלים סקטור ניהול פיננסי, האחראי לניהולם של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויותיו של הבנק, סקטור מסחר, במסגרתו מופעל חדר עסקאות מאוחד, הפועל בכלל השווקים הפיננסיים, במסחר במטבעות, בריביות ובניירות ערך ישראלים וזרים, וכן סקטור תפעול מידע ושירות לקוחות, התומך בכלל הפעילויות בשווקים הפיננסיים, ומספק שירותי "משרד אחורי" (Back Office) ותפעול קופות הגמל. במסגרת פעילותה, אחראית החטיבה גם על חברת הבת הפועלת בשוק ההון מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ.

חטיבת הטכנולוגיה - אחראית לתחום טכנולוגיות המידע, לרבות כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 357, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

החטיבה לבקרת סיכונים - חטיבה זו כוללת את יחידות בקרת הסיכונים השונים של הבנק, (ביניהם: שוק, ריבית, נזילות, אשראי ונגזרים), ובמסגרתה מנהלים גם הסיכונים התפעוליים של הבנק. החטיבה אחראית על נושא אבטחת המידע. במסגרת החטיבה פועלים קצין הציות הראשי של הבנק ומחלקת האנליזה שתפקידה לבגש המלצה בלתי תלויה למתן אשראי וחוות דעת לגבי הסיכונים הכרוכים בו.

חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול - במסגרת חטיבה זו נכללים ניהול משאבי האנוש, תחום ההדרכה, לוגיסטיקה (כולל נכסים, בינוי ורכוש), תחום הביטחון והאבטחה (כולל מרכז המזומנים והבלדרות), תחום קשרי הקהילה וריכוז נושא האחריות התאגידית. החטיבה כוללת גם זרוע הנדסה ותפעול הכוללת את אגף הנדסת התהליכים, האחראי בין היתר לתפעול הבנקאית העורפי, את תחום ביטוחי הבנק (בכלל זה: הביטוח הבנקאי וביטוח נושאי משרה ודירקטורים), הביטוח אגב משכנתא והמסלקה.

חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים - בחטיבה זו מרוכזות הפעילויות בנושא הפרסום, השיווק ופיתוח מוצרים פיננסיים ושירותים אחרים אותם משווק הבנק ללקוחות.

חטיבת מידע ודיווח כספי - אחראית על הכנה ועריכת הדוחות הכספיים של הבנק לציבור, על דיווחים לרשויות סטטוטוריות ולהנהלה, על תחום המיסוי, על הספר הראשי של הבנק, על הנהלת החשבונות, הגזברות וחשבות השכר. כמו כן, אחראית החטיבה לסיווג אשראי, לקביעת הפרשה להפסדי אשראי ולאתגור תהליכי האיתור וההצפה של חובות בעייתיים. החטיבה כוללת גם את אגף מידע, ניתוח ותכנון שבאחריותו גם פיקוח ובקרה על חברות בנות.

החטיבה המשפטית - חטיבה זו אחראית למתן שירותים משפטיים לכלל יחידות הבנק, ליצירת התשתית המשפטית של פעילות הבנק, לניהול החשיפה לסיכונים משפטיים ולטיפול בתביעות נגד הבנק.

חטיבת הביקורת הפנימית - החטיבה אחראית לביצוע ביקורת פנימית על היחידות העסקיות והתפעוליות של הבנק. כמו כן, אחראית החטיבה על הטיפול בפניות ובתלונות הציבור בקשר עם פעילות הבנק.

מדיניות אגף משאבי אנוש

הנהלת הבנק רואה בעובדי ומנהלי הבנק נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות. מחויבות זו באה לידי ביטוי ביישום שלושה עקרונות מרכזיים בפעילות הבנק:

- יצירת סביבת עבודה מכבדת - הבנק רואה בעובדיו ומנהליו שותפים להצלחתו ועל כן פועל לקידום תוך יצירת סביבת עבודה תומכת.
 - דאגה לזכויות העובדים - הבנק מקפיד לשמור על זכויות כלל עובדיו, לצד שמירה על זכותם להתאגד. הבנק מעניק לעובדיו תנאי עבודה טובים יותר מהנדרש על פי חוקי העבודה.
 - דאגה לרווחת העובדים - רווחת העובדים מנוהלת בדרכים הבאות: יצירת מעטפת רווחה לעובדי הבנק ובני משפחותיהם, תוכנית נרחבת לשמירה על בריאות העובדים, הנהגת תרבות ארגונית מוקירה ונתינת אפשרויות לפעילות בשעות הפנאי, מתוך הבנה כי איזון זה יוצר ערך עבור העובד והבנק כאחד.
- הבנק פועל באופן שוטף לקידום שוויון בסביבת העבודה. זאת, מתוך ההכרה בחשיבותו העליונה של ערך השוויון. הבנק אינו מפלה אף עובד או עובדת על בסיס השתייכות לדת, לאום, גזע, מוצא, מין או כל מאפיין אחר.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

כח אדם - נתונים כלליים

להלן נתונים בדבר מספר המועסקים ששכרם דווח כמשכורות והוצאות נלוות, במונחים של משרה מלאה (כולל השפעת שעות נוספות) בבנק ובחברות המאחדות. מספרם של עובדי הבנק המוצג להלן כולל גם את מניינם של עובדים שאינם מועסקים על ידי הבנק, אלא הינם עובדים של חברות קשורות של הבנק, כולל עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות שירותי אבטחה בע"מ - חברות שירותים בבעלות ושלטיה מלאים של הבנק, המספקות את שירותי המחשוב, השמירה והאבטחה לבנק:

2021					
בבנק	סניפים בחו"ל	סך הכל הבנק	חברות מאוחדות בארץ	חברות מאוחדות בחו"ל	סך הכל הקבוצה
5,619	79	5,698	1,934	-	7,632
5,367	76	5,443	1,977	-	7,420
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2021					
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי					
2020					
בבנק	סניפים בחו"ל	סך הכל הבנק	חברות מאוחדות בארץ	חברות מאוחדות בחו"ל	סך הכל הקבוצה
5,393	73	5,466	2,032	14	7,512
5,367	72	5,439	1,231	14	6,684
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2020					
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי					

להלן התפלגות מספר המשרות בקבוצה על פי מגזרי הפעילות⁽²⁾⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר		מגזר פעילות
2020	2021	
4,488	4,490	משקי בית
117	108	בנקאות פרטית
1,551	1,612	עסקים קטנים
302	311	בנקאות מסחרית
710	776	בנקאות עסקית
344	335	ניהול פיננסי
7,512	7,632	סך הכל

(1) ההתפלגות הינה לפי מגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה". לפרטים ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.
(2) כולל משרות עובדי מטה המועמסות באופן יחסי על המגזרים השונים.

עלות ושכר למשרת עובד לשנת 2021

ללא רכיבי תגמול משתנה	כולל רכיבי תגמול משתנה	שכר למשרת עובד
286	342	עלות שכר למשרת עובד
414	475	

ניהול המשאב האנושי

הנהלת הבנק רואה בכלל עובדי הבנק ומנהליו נדבך משמעותי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות וברווחיות. ניהול המשאב האנושי בבנק מבוצע בשני מישורים:

- הטיפול בפרט, כולל: גיוס, ליווי בכניסה לתפקיד ובמהלך חי העובד, ועד שלב הפרישה.
- פיתוח המשאב האנושי במהלך העבודה השוטפת באמצעות הכשרות ותהליכי פיתוח אישי וקבוצתי.

הבנק משקיע בפיתוח עובדי הבנק ומנהליו הן באמצעות הקניית מיומנויות בנקאיות, רגולטוריות, התנהגותיות וניהוליות חדשות, והן באמצעות שימור ידע ומיומנויות קיימים. זאת באמצעות פעילויות הדרכיות במהלך חי העובד בארגון, החל מכניסה לתפקיד, דרך מסלולי הכשרה חניכה וקידום, השלמה והרחבת של ההשכלה האקדמית והרחבת אופקים באמצעות השתלמויות חיצוניות.

בשנת 2021 מרכז ההדרכה היה שותף למהלכים אסטרטגיים חוצי ארגון, בין השאר באמצעות חיזוק והטמעת מיומנויות עסקיות בקרב הבנקאים והמשך הטמעת תפיסת השירות האנושי של הבנק. המציאות החדשה שנוצרה בתחום העבודה והלמידה בשל משבר הקורונה הביאה להגברת השימוש בכלים דיגיטליים ולהרחבת תמהיל שיטות ההדרכה - הדרכות פרונטליות או מקוונות, למידה פרונטלית ביחידה, עזרי עבודה אינטראקטיביים, חניכה מקצועית וניהולית, סרטונים, משחקים, ועוד. מרכז ההדרכה ממשיך להטמיע את תפיסת "ארגון לומד", במסגרתו המנהלים והעובדים מתייחסים ללמידה כאל פעילות מתמשכת המתקיימת גם בעמדת העבודה. מנהלי היחידות, בשיתוף וסיוע מרכז ההדרכה, מובילים שינויים ארגוניים ואחראים על מקצועיות העובדים באמצעות חניכה והדרכה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

מרכז ההדרכה פועל לפיתוח המנהלים בבנק באמצעות הכשרות ניהוליות המלוות אותם מכניסתם לתפקיד ולכל אורך תפקידם, וכן מסלולי עבודה לתפקיד הניהולי הבא. בשנת 2021 התקיימו הדרכות ניהוליות גם מרחוק, תוך הרחבת אמצעי ההדרכה – הדרכות וסימולציות מרחוק, הרצאות מקוונות, ופודקאסטים. האגף לפיתוח ארגוני והדרכה פועל באמצעים מגוונים לפיתוח ערוצי תקשורת פנים ארגוניים. וביניהם תהליכי הערכה ומשוב, כשכל עובד מקבל משוב אישי על ביצועיו בשנה החולפת ויעדי פיתוח לשנה הבאה.

מרכז ההדרכה מקיים הדרכות לקליטת עובדי בנק אגוד באמצעות בניית תוכניות הדרכה וחניכה מפורטות וייעודיות לכל בעל תפקיד נקלט, כמו גם היערכות לניהול השינוי, והטמעת תרבות ארגונית אחידה לבנק הממוזג.

הוצאות ההדרכה בשנת 2021 הסתכמו ב-8 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 7 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020.

במהלך שנת 2021 השתתפו כלל עובדי הקבוצה בהדרכות (פרונטליות ומתוקשבות) בהיקף כולל של 42,960 ימי הדרכה, לעומת 31,094 ימי הדרכה בשנת 2020 הגידול בשעות ההדרכה בשנת 2021 בהשוואה לשנה הקודמת נובע משתי סיבות עיקריות: הקלות בהנחיות ההתקלות למשך מספר חודשים בשנת 2021, שאפשרו מתן מענה לצרכי ההדרכה השוטפים במסגרת המגבלות הקיימות. סיבה משמעותית נוספת טמונה בשיפור יכולות ההדרכה באופן מקוון, הן מההיבט הטכנולוגי והן מהיבט של פיתוח תכנים והתאמתם ללמידה ולהדרכה במקוון. השימוש בפלטפורמת ההדרכה במקוון אפשר למרכז ההדרכה להרחיב את כמות הנושאים המודרכים וכן את מספר העובדים המודרכים בכל נושא. זאת ללא כל צורך להתחשב במגבלות של גודל חדרי ההדרכה או במשך הזמן הנדרש לנסיעות העובדים למרכז ההדרכה.

לפרטים נוספים בדבר ניהול המשאב האנושי ראה גם דוח אחריות תאגידית לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

יחסי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק הינם קיבוציים (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים בכירים) והם באים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן:

- א. **ארגון עובדי בנק מזרחי טפחות בע"מ** הוא ארגון ותיק, אשר מכוח הסכם בין ארגוני שנעשה בינו לבין הסתדרות הפועל המזרחי הוא מורשה, על ידי ההסתדרות האמורה, לפעול כארגון היציג של עובדי הבנק לצורך עשיית הסכמים קיבוציים ויצוג עובדי הבנק (להלן: "ארגון העובדים").
- ב. **ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק מזרחי טפחות בע"מ** הוקם על ידי מנהלי הסניפים והמחלקות בשנת 2005 (להלן: "ארגון המנהלים"). הארגון הוכר על ידי הבנק ועל ידי ארגון עובדי הבנק כ"יחידת מיקוח" לצורך ניהול משא ומתן וחתמת הסכמים.
- ג. **ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ** - הארגון המוסמך לחתום בצירוף הסתדרות המעו"ף בשם עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, על ההסכמים הקיבוציים החלים על עובדי החברה (למעט עובדי חטיבת הטכנולוגיה המועסקים בהסכמים אישיים).
- ד. **בנק יחב** - נציגות עובדי בנק יחב המוסמכת לחתום בשם עובדי בנק יחב על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי יחב.
- ה. **בנק אגוד**
 - ארגון עובדי בנק אגוד לישראל בע"מ - מוסמך לחתום בשם עובדי בנק אגוד (פקידים) על הסכמים קיבוציים החלים על עובדים (פקידים) בבנק אגוד.
 - ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק אגוד לישראל בע"מ - מוסמך לחתום בשם מנהלים ומורשי חתימה בנק אגוד על הסכמים קיבוציים החלים על מנהלים ומורשי חתימה בבנק אגוד.
 - ועד עובדי אגוד מערכות בע"מ - מוסמך לחתום בשם עובדי אגוד מערכות בע"מ על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי אגוד מערכות בע"מ.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון העובדים

כללי

תנאי העבודה מעוגנים בשורת הסכמים קיבוציים, המכונים כולם יחד "חוקת העבודה". חוקת העבודה מציבה את המסגרת הכללית של התקשרות העובדים עם הבנק, ומסדירה את תנאי העבודה הבסיסיים. בנוסף, נחתמים, מעת לעת, במסגרת החוקה הסכמי שכר.

הסכם קיבוצי

ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי חדש בין ההנהלה לארגון העובדים. לפרטים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

אופן עדכון שכר

עדכון שכרם של רוב עובדי הבנק (למעט מספר מצומצם של עובדים המועסקים על פי תנאי חוזים אישיים שנחתמו בינם לבין הבנק, ראה פרק הסכמי עבודה אישיים להלן) נעשה, בהתבסס על שלושה רכיבים עיקריים:

- רכיבים המתעדכנים באופן קבוע בשיעורים ובאופן שנקבעים מעת לעת, במשא ומתן על הסכמי העבודה. הרכיב העיקרי בין אלה הוא שכר היסוד. כמו כן, מתעדכנות במסגרת זו תוספות אחרות הנגזרות משכר היסוד, שהעיקרית בהן היא תוספת ותק, המתעדכנת בתחילת כל שנה בשיעור הולך ועולה ככל שהותק של העובד גבוה יותר. תוספת הותק, מגיעה עד לתוספת של 4% לשנה (משכר היסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-26 שנות עבודה בבנק. תוספת הותק לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 17 באוגוסט 2017 ואילך תתעדכן בתחילת כל שנה לתוספת של עד 3% לשנה (משכר יסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-22 שנות עבודה בבנק.
- רכיבים המתעדכנים על בסיס שינויים במדד המחירים לצרכן.
- רכיבים הצמודים לשינויים בתעריפים חיצוניים.

כל הרכיבים המנויים לעיל חלים באופן אחיד על כלל העובדים שתנאי העסקתם כפופים לחוקת העבודה ולהסכמי השכר הנחתמים בין הבנק לבין ארגוני העובדים. עדכון של חלק מהשכר על בסיס קריטריונים שאינם צמודי מדד, וכן מתן תוספת ותק אוטומטית כאמור לעיל, יוצרים מצב בו שיעור עליית השכר הריאלית בבנק הינו גבוה יותר ככל ששיעור האינפלציה קטן.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

תשלומים מיוחדים

בנוסף לרכיבי שכר שוטפים, משלם הבנק לעובדיו, בהתאם לקבוע בחוקת העבודה, מענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים של הבנק נערכה הפרשה בגין חבויות אלה, על פי חישוב אקטוארי המבוסס על ניסיון העבר וההסתברות כי בתאריך הקובע יהיה עדיין העובד מועסק בבנק.

במשך תקופת הסכם השכר לשנים 2016-2021, ובכפוף לעמידה ביעדי התשואה להון, ישלם הבנק לעובדים מענק תשואה.

בבנק נהוגים גם כלי תגמול אינדיבידואליים, באמצעותם מיושם התגמול האישי של כל עובד ועובד. כלי תגמול אלה הינם סלקטיביים, ומבוססים על הערכות ספציפיות של המנהלים הישירים של עובדי הבנק במגזרים השונים בדבר תפקודו של כל עובד. הקידום האישי נעשה בעיקר באמצעות קידום בדרגות, וכן ברכיב הבונוס (המענק), ביחס אליהם מתקבלות החלטות בהנהלת הבנק, המאושרות בדירקטוריון, מדי שנה. החלטות הנוגעות להיקף הקידום האישי והבונוס אינן נגזרות מהוראות הסכמי העבודה, אלא מושפעות מהערכה של ביצועי העובד וממצב הבנק ורווחיותו בתקופה הרלוונטית.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

כללי - הסכמי שכר

ביום 20 בדצמבר 2018 נחתם הסכם קיבוצי, עם ארגון המנהלים, בעניין שכר ותנאי עבודה לשנים 2018-2022. ההסכם כולל מבנה שכר חדש המורכב משכר בסיס, תוספת ותק, תוספת ניהול, שעות נוספות גלובליות ובנוסף השתתפות בהחזרי הוצאות כגון אחזקת רכב, ונושאי חינוך ולימודים. ההסכם כולל גם תוכנית פרישה מרצון, הגדלת כמות החודים האישיים, וכן שקט תעשייתי לכל תקופת ההסכם.

הסכמי עבודה אישיים

בהסכמי עבודה אשר נחתמו בבנק בשנים 1995, 1998, 2003, 2006 ו-2018 נקבע כי הבנק יהיה רשאי להתקשר בחוזה עבודה אישיים עם עובדים בכירים כמפורט בהסכמים, וכן מספר חוזי עבודה אישיים עם בעלי תפקידים. חלק מן העובדים הבכירים, המועסקים על פי חוזים אישיים, זכאים, במקרה בו תופסק עבודתם על ידי הבנק, למענקי פרישה המבוססים על תקופת עבודתם בבנק, זאת בנוסף לסכומים ולזכויות האחרות שנצברו לזכותם בקופות השונות. בגין סכומי מענקי הפרישה שנצברו עד לתאריך המאזן, נערכו הפרשות בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

תנאי עבודה לעובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ

תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה" או "החברה"), מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים. לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.

ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שגובשו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התביעות של ההסתדרות והועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו. להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הסכמי עבודה ושכר בבנק יהב

ביום 17 בינואר 2019 נחתם בבנק יהב הסכם שכר קיבוצי חדש עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק יהב לשנים 2018-2022.

הסכמי עבודה ושכר בבנק אגוד

ביום 9 באוגוסט 2017 נחתם בבנק אגוד הסכם שכר קיבוצי חדש עם ועד הפקידים בבנק אגוד אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק אגוד לשנים 2014-2018.

ביום 13 בינואר 2020 נחתם בבנק אגוד הסכם שכר קיבוצי חדש עם ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק אגוד אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק אגוד לשנים 2019-2022.

ביום 1 באוקטובר 2017 נחתם בבנק אגוד הסכם שכר קיבוצי חדש עם ועד עובדי אגוד מערכות בע"מ אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק אגוד מיום חתימתו למך שנתיים וחצי וכל עוד אין הודעה אחרת מתחדש בכל שנה ל 12 חודשים נוספים.

ביום 25 במרץ 2021 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין בנק אגוד ושתי חברות בנות שלו, לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה/הסתדרות המעו"ף/חטיבת עובדי הבנקים וחברות האשראי, וכן ועד עובדי אגוד וארגון המנהלים ומורשי החתימה באגוד (בפיסקה זו, "ההסכם"). ההסכם מסדיר את תנאי הפרישה של עובדים קבועים בבנק אגוד, עובדים מסוימים בניסיון העומדים בתנאי ההסכם ועובדים מסוימים נוספים של החברות הבנות, בעקבות מיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

הסכמים מהותיים

- א. הסכמי עבודה שנחתמו עם ארגון העובדים, ארגון המנהלים ומורשי החתימה, וועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה. לפרטים, ראה סעיף ההון האנושי לעיל.
- ב. כתבי התחייבויות לשיפוי. לפרטים, ראה ביאור ג. 26 (4-9) לדוחות הכספיים.
- ג. הסכמים להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב עם החברות הבאות - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ודיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן קבוצת כאל); חברת ישראלכרט בע"מ ו/או חברת יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ; חברת פועלים אקספרס בע"מ מקבוצת ישראלכרט; וחברת לאומי קארד בע"מ. לפרטים נוספים, ראה ביאור ג. 26 14 לדוחות הכספיים.
- ד. הסכם בין ממשלת ישראל לבין הבנק למתן הלוואות ממקורות הבנקים לזכאי משרד הבינוי והשיכון, והסכם מסגרת בין ממשלת ישראל לבין הבנק בעניין העמדת הלוואות לזכאים מכספי המדינה. לפרטים ראה פרק מגזר משקי הבית להלן.
- ה. הסכם למיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק, כך שהחל מהמועד בו רשם החברות ימציא לבנק תעודה המעידה על ביצוע המיזוג, ובכפוף להתקיימות כל התנאים המתלים למיזוג המפורטים בהסכם המיזוג ("מועד הסגירה"), יועברו אל הבנק כלל הנכסים, הזכויות והחבויות של אגוד במצבן כמות שהן ("AS IS"). בתוקף רטרואקטיבי נכון ליום 31 בדצמבר 2020. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- ו. הסכם בין אגוד מערכות בע"מ (להלן: "אגוד מערכות"), וחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה") לבין וועד עובדי אגוד מערכות, במסגרתו הוסדרה קליטתם של עובדי אגוד מערכות וכן הוסדרו תנאי עבודתם של עובדי אגוד מערכות עם קליטתם בחטיבת הטכנולוגיה. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.
- ז. הסכם בין הבנק וחברות בנות שלו לבין מבנה נדל"ן (כ.ד.) בע"מ למכירת נכסי מקרקעין של קבוצת הבנק. לפרטים ראה ביאור 36 לדוחות הכספיים.

חיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק

חוקים ותקנות

חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018

ביום 22 במרץ 2018 פורסם החוק אשר מבצע מספר תיקוני חקיקה. בין היתר, תוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. התיקון לחוק עוסק במעבר לקוחות מבנק לבנק. החוק ניכנס לתוקף ביום 22 בספטמבר 2021.

על פי התיקון לחוק במקרה ומבקש לקוח (יחיד או לקוח שהוא תאגיד מסוג שקבע הנגיד בכללים), להעביר את הפעילות הפיננסית (כהגדרתה בכללים שיקבע הנגיד) לבנק אחר, יבצעו הבנק המקורי של הלקוח והבנק הקולט את הפעולות הנדרשות כדי לאפשר ללקוח להעביר את הפעילות הפיננסית לבנק הקולט באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח ובלא גביית תשלום מהלקוח בעד הליך העברת הפעילות הפיננסית כאמור, בתוך שבעה ימי עסקים או בתוך מועד אחר שקבע הנגיד בהסכמת שר האוצר.

לגבי התקופה שעד כניסתו לתוקף של החוק נקבע, כי במקרה וביקש לקוח לסגור את חשבונו בבנק, לא יבטל אותו בנק, רק בשל בקשת הסגירה, את ההטבות וההנחות שלהן היה זכאי הלקוח במסגרת ניהול חשבונו, במועד מוקדם מהמועד שנקבע לעניין זה בהסכם בין הבנק ובין הלקוח, ואם לא נקבע מועד, במשך שלושה חודשים לפחות.

ביום 17 בדצמבר 2019 פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים), התש"ף-2019, בהם קבע נגיד בנק ישראל את סוגי החשבונות והפעילויות הפיננסיות עליהם יחול החוק. לתיקון החוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

Initial Margin

לאור דרישות רגולציה זרה הכלולה בחקיקת EMIR (The European Market Infrastructure Regulation), בפעילות מול צדדים נגדיים אירופאים בנגזרים שאינם נסלקים, הבנק ידרש להפקיד בטוחות אצל צד שלישי משמורן, וזאת החל מחודש מספטמבר 2021 ובהתאם לספים שנקבעו בחקיקה. מטרת החקיקה הינה לצמצם חשיפה מול צדדים נגדיים בפעילות במכשירים פיננסיים שאינם סחירים OTC (מעבר לדלפק) ולרכז את הבטוחות אצל משמורן שיפעל בהתאם להוראות הצדדים והחקיקה, לרבות במקרה של חדלות פירעון או כשל של אחד הצדדים. מועד התחולה של החקיקה נקבע בהדרגה, לפי חישובים של נפח עסקאות OTC שאינן נסלקות והפקדת הבטוחות נדרשת כאשר הפעילות מול צד נגדי מסוים עולה על ספים שנקבעו בחקיקה. הבנק התקשר עם משמורן, פעל להתקשרות עם צדדים נגדיים והקים תשתית משפטית ותפעולית לצורך התקשרות עם צדדים נוספים ולצורך העברת הבטוחות כאשר ידרש לכך. ליישום החקיקה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

תקנות נתוני אשראי (תיקון מספר 1), תשפ"א-2021

ביום 6 בינואר 2021 אישרה ועדת הכלכלה של הכנסת תיקונים שונים בתקנות נתוני אשראי, תשע"ח-2017, והעיקריים שבהם: קיצור לשנה (במקום 3 שנים) של התקופה שבמהלכה התראה בגין חזרה של 5 שיקים מסיבת "אין כיסוי מספיק" תיחשב כמידע שלישי לצורך חיובי אשראי; נוסח כתב ההסכמה שבתקנות יימחק, וינוסח על ידי הממונה באופן ברור, בשפה הנוחה ללקוח; נוסף דיווח למערכת נתוני אשראי בדבר 'מתן צו מניעה לתחילת ההגבלה' (לפי סעיף 10א לחוק שיקים ללא כיסוי); ללקוח תינתן הזכות לאפשר למיפוח כוח בתמורה המייעץ לו לשמור את הנתונים שלו גם לתקופה מתמשכת, וכדי שיוכל לקבל שירותי ייעוץ איכותיים ומתמשכים.

התקנות נכנסו לתוקף במעוד פרסומן מלבד מספר תיקונים אשר נכנסו לתוקף ביום 5 בספטמבר 2021. ליישום תיקון התקנות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מספר 14), התש"ף-2020

ביום 18 באוגוסט 2020 פרסם החוק שנכנסו לתוקף ביום 18 באוגוסט 2021.

על פי החוק חייב בנק, המתכוון להחזיר שיק המשוך על חשבון של לקוחו, מחמת העדר כיסוי מספיק, להודיע על כך ללקוח בעוד מועד, כדי לאפשר לו להפקיד כספים בחשבון בזמן ולמנוע את החזרת השיק. ליישום החקיקה אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירות בנכס פיננסי ונותני שירותי אשראי למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשע"ח-2018

בתאריך 14 בנובמבר 2021 נכנסו לתוקף תיקונים בצו הודון, וכתוצאה מכך, יחול הצו מתאריך זה גם על נותני שירותים בנכס פיננסי ויחיל עליהם חובות זיהוי של איסור הלבנת הון ומימון טרור.

הטלת חובות זיהוי והכרז לקוח נועדה להקטין סיכוני הלבנת הון בהעברות ותשלומים על ידי ביטול האנונימיות בהעברות כספים, שהיא גורם סיכון להלבנת הון, במיוחד במסחר במטבעות וירטואליים. ליישום החקיקה אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

הפיקוח על הבנקים

חוזרים והוראות דיווח לציבור

מעבר מריבית ליבור

בהתאם לפרסום הודעת ה-ICE על הפסקת פרסום ריביות הליבור עבור כל המטבעות למעט הדולר בסוף שנת 2021 ולפרסום הוראת בנק ישראל (הוראת ניהול בנקאי תקין 250A) מיום 30 בספטמבר 2021, הוקמה בבנק וועדת היגוי לטיפול בנושא (עדכון החוזים, טיפול בחוזים קיימים, גילוי נאות ללקוחות, מנגנוני הסבה, אימוץ עוגנים חדשים ועוד).

להפסקת השימוש בליבור ומעבר למדדי ריבית חלופיים השלכות רחביות על לקוחות כל הבנקים אשר מחזיקים במכשירים במטבע חוץ או צמודי מטבע חוץ בריבית משתנה. בנוסף, כמובן, ישנן השפעות על הבנק כגון השלכות כלכליות, תפעוליות וחשבונאיות. יצוין כי ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הבנק יישם את ההנחיות של בנק ישראל בנושא, קבע ריביות בסיס חלופיות ועדכן בכך את לקוחותיו הן באמצעות פניות אישיות ללקוחות הרלוונטיים והן באמצעות פרסומים באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 1.1 לדוחות הכספיים של הבנק.

יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל

ביום 24 בפברואר 2020 פרסם בנק ישראל חוזר הקובע הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 368 (יישום תקן בנקאות פתוחה). החוזר מתאר את התפתחות הבנקאות הפתוחה בעולם והסטנדרטים שגובשו ומפרט את גיבוש החקיקה בישראל שהוביל את הפיקוח על הבנקים לקדם פרויקט בנקאות פתוחה ולקבוע הוראה בנושא. ההוראה כוללת הנחיות לגבי יישום התקן של בנקאות פתוחה, כללים לרמת שירות והסכמת לקוח והנחיות לגבי ארכיטקטורה ואבטחת מידע. ההוראה חלה על הבנקים וחברות כרטיסי האשראי בפעילותם בישראל ביחס לחשבונות של יחידים. ההוראה קובעת גם הנחיות לגבי ממשל תאגידי ובכלל זה מפרטת את תחומי האחריות של הדירקטוריון והנהלה הבכירה בגיבוש מדיניות, הקצאת משאבים נאותים ופיקוח על יישום המסגרת לניהול הבנקאות הפתוחה. תחילתה של ההוראה ביום 31 בדצמבר 2020 למעט מידע אודות כרטיסי חיוב שמועד תחילתו ביום 1 ביולי 2021 ומידע אודות אשראי, פיקדונות וניירות ערך שיכנס לתוקף ביום 31 בדצמבר 2021.

ביום 7 באפריל 2020 פרסם בנק ישראל חוזר על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה עם מועדי תחילה מעודכנים להוראה מספר 368. מועד התחולה של ההוראה עודכן ליום 31 במרץ 2021, תחילתו של מידע אודות כרטיסי חיוב עודכן ליום 10 באוקטובר 2021 ותחילתו של מידע אודות אשראי, פיקדונות וניירות ערך עודכן ליום 31 במרץ 2022.

ביום 5 באפריל 2021 פרסם בנק ישראל חוזר אשר דוחה במספר חודשים את היישום המתוכנן כדי לאפשר התייחסות נאותה לסוגיות שונות שעלו במהלך ההערכות ליישום ומתוך רצון לבסס את המערכת של הבנקאות הפתוחה. שלב 2 נדחה ליום 31 בינואר 2022 (לעומת 10 באוקטובר 2021) ושלב 3 נדחה ליום 31 במאי 2022 (לעומת 31 במרץ 2022). הדחייה תאפשר למערכת הבנקאית לייצב את השירותים במערכת על מנת שזמינות המערכת תהיה איתנה והשירותים בה יענו על דרישות השוק.

ביום 17 בינואר 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל המעדכן את מועדי התחילה של החובה ליתן גישה למידע אודות פעילות של לקוח כרטיסי חיוב, ושל החובה ליתן גישה לחשבון העו"ש של לקוח לצורך ייזום תשלומים כפי שנקבע בהוראה. לוחות הזמנים למתן גישה למידע אודות אשראי ופיקדונות הותאמו לאלו הקבועים בחוק. תחילתו של מידע אודות כרטיסי חיוב ויזום תשלומים עודכן ליום 31 במרץ 2022 ותחילתו של מידע אודות אשראי, חסכונות ופיקדונות עודכן ליום 31 באוקטובר 2022.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)

ביום 19 במרץ 2020 פרסם בנק ישראל חוזר הקובע הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 (התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה). החוזר מפרט שורה של צעדים מקלים שגובשו להוראת שעה על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל. התאמות בהוראה נועדו לאפשר לבנקים את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו. התאמות נוספות להוראה פורסמו בחוזרים מימים 31 במרץ 2020, 1 באפריל 2020, 7 באפריל 2020, 27 באפריל 2020, 5 במאי 2020, 20 במאי 2020, 1 ביוני 2020, 23 ביוני 2020, 16 בספטמבר 2020, 22 בספטמבר 2020, 15 בנובמבר 2020, 3 בדצמבר 2020, 17 בדצמבר 2020, 7 בינואר 2021, 22 במרץ 2021, 19 ביולי 2021, 26 ביולי 2021, 9 באוגוסט 2021, 30 בספטמבר 2021, 27 בדצמבר 2021 ו-18 בינואר 2022. הבנק יישם חלק מההקלות המפורטות בהוראה וכן הקלות נוספות על פי החלטות עסקיות של הבנק ובכלל זה:

- השהיית הגבלה של חשבונות ובעליהם בשל שיקים שסורבו מחמת אין כיסוי מספיק החל מיום 4 במרץ 2020 (השהייה זו הסתיימה לאור הנחייה לסיים תוקף ההשהיה).
 - הנפקת כרטיסי חיוב מידי ללקוחות שאין ברשותם כרטיס חיוב ומושכים את הקצבה בסניפים (ההנפקה בוצעה במהלך חד פעמי).
 - יישום הנחיות הנוגעות לצמצום בפתחת סניפים וכן צמצום הפעילות והתנועה במרחב הציבורי (הנחיות אלו בוטלו בהדרגה בהמשך לאור ההקלות שפרסמה הממשלה. כלל סניפי המערכת הבנקאית נפתחו לקבלת קהל וניתנים בהם כלל השירותים שניתנו ערב המשבר). בחוזר מיום 18 בינואר 2022 עקב התפשטות מחודשת של הנגיף פורסמו הנחיות מעודכנות לצמצום בפתחת סניפים ומתן שירותים ללקוחות).
 - הקלות במגבלות למתן אשראי הלוואות לדיור (ההקלות הסתיימו) ובמועדים להנפקת מכתבי כוונות ואישורי סילוק (בוטלה הוראת השעה שהתירה לבנק לאשר הלוואה לדיור לכל מטרה עד לשיעור מימון 70% במקום לשיעור מימון של 50%).
 - בחוזר מיום 27 בדצמבר 2021 צוין כי החל מיום 1 בינואר 2022 יפוג תוקף הוראת השעה למעט הוראות ספציפיות, בין היתר עודכנה הוראה 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור בעניין חישוב דרישת ההון.
 - הקלות בתחום בנקאות בתקשורת ומתן הוראות טלפוניות וקדימות בתור לאזרחים ותיקים (ביום 30 בדצמבר 2020, עודכן במסגרת תיקון להוראה 426 בנושא מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי, גיל הלקוחות שיקבלו קדימות בתור 70 במקום 75, גם בימי שגרה).
 - דחיית תשלומי הלוואות מסחריות והלוואות לדיור (לנוכח התמשכות אירוע נגיף הקורונה והרחבת המתווה לדחיית תשלומי הלוואות פרסם בנק ישראל חוזר ביום 30 בספטמבר 2020 המוסיף הוראת דיווח מספר C889 - "דיווח על דחיית תשלומים במצב מיוחד (חודשי)".
 - ביום 11 באוקטובר 2020 וביום 3 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה ובנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים במסגרת אירוע נגיף הקורונה, בתחום ניהול סיכונים, דיווח לציבור, סיווג ובקרה פנימית.
- ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

דיווח על אירועי כשל טכנולוגי ואירועי סייבר

ביום 29 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 366 בנושא דיווח על אירועי כשל טכנולוגי ואירועי סייבר. ההוראה מחליפה את חובות דיווח החלות היום על הבנקים בנושא כשל טכנולוגי ואירועי סייבר בהוראות: 357 - בנושא ניהול טכנולוגיית המידע, 367 - בנושא בנקאות בתקשורת והוראה 361 - בנושא ניהול הגנת הסייבר.

תחילתה של ההוראה והתיקונים להוראות שהיא מחליפה חודש מיום פרסומה.

ביום 30 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל הוראת דיווח 880 - דיווח על אירועי כשל טכנולוגי ואירועי סייבר שמחליפה ומוסיפה על הוראה 848 - דיווח על אירוע סייבר. תחילת הוראת הדיווח מיום 1 בינואר 2021.

ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביום 24 בנובמבר 2021 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא דיווח על אירועי כשל טכנולוגי ואירועי סייבר (תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 366). התיקונים בהוראה כוללים התאמות להגדרות סוגי אירועים המחייבים דיווח ובכלל זה אירוע המתרחש בתאגיד שבשליטת תאגיד בנקאי שהוא עצמו אינו תאגיד בנקאי יש לו השפעה מהותית על התאגיד השולט בו. תחילתם של התיקונים להוראה זו הינם חודש מיום פרסומה. הבנק מיישם את ההוראה. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

מגבלות למתן הלוואות לדיור

ביום 27 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור. העדכון כולל ביטול מגבלת ריבית הפריים, כך שנותרה המגבלה שלפחות שליש מסך המשכנתא יינתן בריבית קבועה, ועד שני השלישים הנותרים יינתנו בריבית משתנה.

תחילת התיקונים להוראה לפי החוזר הינם מיום 17 בינואר 2021. עבור הלוואה לדיור המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה בבנק או בבנק אחר יחול התיקון מיום 28 בפברואר 2021.

בחוזר מיום 27 בדצמבר 2021 (התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה) עודכנה הוראה 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור בעניין חישוב דרישת ההון, כך שלצורך חישוב דרישת ההון כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין 201, על התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור שהן למטרת מימון זכויות במקרקעין. כמו כן נקבע כי מיחזור הלוואה לכל מטרה שבגינה רותק הון בשיעור 1% יחייב הקצאת הון בשיעור 1%.

במהלך שנת 2021 גדל היקף הפניות של לקוחות המבקשים למחזר הלוואות כפועל יוצא של עדכון הוראה זו. הבנק נערך בהתאם, לרבות בהיבטים התפעוליים במתן מענה לפניות בהיקפים גדולים. לעדכון הוראה זו לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ניהול אשראי צרכני

ביום 2 בפברואר 2021 פרסם בנק ישראל חוזר המוסיף הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314A, בנושא ניהול אשראי צרכני. ההוראה מרכזת את דרישות הפיקוח על הבנקים מהמערכת הבנקאית בפעילותה מול הלקוחות הצרכניים ובעיקר בתהליכי שיווק אשראי נאותים והוגנים ובפרט תהליכי אשראי יזום. תחילתו של התיקון 9 חודשים ממועד פרסומו באתר והסעיפים הנוגעים לשיווק אשראי צרכני 3 חודשים מיום הפרסום. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

מיקור חוץ

ביום 21 ביוני 2021 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא מיקור חוץ (הוראת ניהול בנקאי תקין 359A), המתיר פנייה יזומה למשקי בית לצורך הפנייתם לתאגיד הבנקאי בכפוף לכך שהתאגיד הבנקאי מקיים את הדרישות של הוראה מספר 311A, בנושא ניהול אשראי צרכני, וזאת מאחר ופרסום הוראה 311A ובהתקיים מאגר נתוני אשראי מסדירים תהליכי שיווק אשראי נאותים והוגנים והסיכונים הפוטנציאליים העולים מהפניית לקוחות לתאגיד הבנקאי לקבלת אשראי הצטמצמו.

ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

יחס מימון יציב נטו

ביום 21 ביוני 2021 פרסם בנק ישראל חוזר המוסיף הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מספר 222), בנושא יחס מימון יציב נטו. הוראה מאמצת את המלצות באזל 3 ומשקפת את עמדת המפקח על הבנקים בנושאים בהם ניתן לו שיקול דעת. יחס מימון יציב נטו נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנדילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב הנכסים המאזניים ולפעילויות החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. הוראה קובעת יחס מימון יציב מזערי.

הבנק מיישם את ההוראה שתכנס לתוקף ביום 31 בדצמבר 2021. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון

ביום 17 באוגוסט 2021 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון (הוראת ניהול בנקאי תקין 448), בה נקבעו הוראות שעל הבנקים ליישם בהתאם לחוק וכללי הנגיד במסגרת הטיפול בבקשתו של לקוח להעביר את פעילותו הפיננסית בין בנקים באופן מקוון. תחילתה של הוראה זו במועד כניסתו לתוקף של סעיף 1ב5 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח). הבנק נערך ליישום ההוראה במועד. ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביום 19 באוגוסט 2021 פרסם בנק ישראל הוראת דיווח 844 – דיווח על מעבר בין בנקים (רבעוני), הוראה זו חלה על תאגידים בנקאיים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 448, תדירות הדיווח רבעונית, בתוך 30 יום מתום הרבעון. תחילת הוראת הדיווח החל מהדיווח ליום 31 בדצמבר 2021. הבנק מיישם את ההוראה.

ניהול הסדרי חוב ותהליכי גבייה של חובות מהותיים בקשיים

ביום 30 בספטמבר 2021 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא ניהול הסדרי חוב ותהליכי גבייה של חובות מהותיים בקשיים (הוראת ניהול בנקאי תקין 314A). הוראה מנחה כי האופן המיטבי לטיפול בחובות מהותיים בקשיים הינו על ידי העברת הטיפול מהיחידה העסקית ליחידה ייעודית מתמחה. הוראה מאפשרת למקם את הפונקציה בחטיבה העסקית בכפוף לבקורת מפצות לצמצום פוטנציאל לניגודי עניינים. הוראה עוסקת במעורבות מנהל הסיכונים הראשי, תהליכי זיהוי והפחת סיכון ותהליך להעברת הטיפול בחוב ליחידה הייעודית. תחילתה של הוראה זו הינה מיום 1 באפריל 2022.

הבנק נערך ליישום ההוראה. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

ביום 24 באוקטובר 2021 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור (תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 411). התיקונים בהוראה כוללים התאמות להגדרות בחוק שירותי תשלום שנכנס לתוקף ביום 20 באוקטובר 2019 והתאמות לסטנדרט הבינלאומי של ה-FATF. תחילתם של התיקונים להוראה זו הינם מיום פרסומה למעט מספר סעיפים שתחילתם ביום 15 בדצמבר 2021. הבנק מיישם את ההוראה. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG)

ביום 2 בדצמבר 2021 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (תיקון להוראת הדיווח לציבור). התיקונים להוראות הדיווח לציבור מעדכנים את דרישות הגילוי המתייחסות להיבטי סביבה, חברה וממשל בפעילות התאגיד הבנקאי ובכלל זה עריכת דוח סביבה, חברה וממשל שנתי, במקום הדרישה הקיימת לפרסום דוח אחריות תאגידית דו שנתי. מועד הפרסום של הדוח הוקדם לעד ארבעה חודשים לאחר סיום שנת הדיווח והובהרו ההנחיות לגבי מטרת הדוח ותוכנו, וכי התאגיד הבנקאי ישקול את הצורך לעדכן את הגילוי בתחום זה בהתאם לתקנים ולפרקטיקות גילוי מובילות של בנקים בעולם, תוך גילוי התקנים הרלבנטיים לפיהם הוא פועל בתחום זה. התיקונים כוללים גם הנחיות מרחיבות לגילוי לציבור על סיכונים סביבתיים. תחילתם של התיקונים להוראה זו הינם החל מהדוחות לשנת 2021 ואילך. תאגיד בנקאי רשאי לפרסם דוח סביבה, חברה וממשל לשנת 2021 עד ליום 30 ביוני 2022 ולכלול בדוח הדירקטוריון לשנת 2021 תמצית של מדדי סביבה, חברה וממשל כמותיים עיקריים בהתבסס על המידע הזמין בידי במועד פרסום הדוח. הבנק מיישם את התיקונים להוראות הדיווח. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביום 18 בינואר 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא דירקטוריון (תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 301). התיקון במסגרת מדיניות הפיקוח על הבנקים לחיזוק היבטי התרומה לסביבה לאחריות חברתית ולממשל תאגידי של המערכת הבנקאית, קובע כי מבלי לפגוע בדרישות ההוראה, בהרכב הדירקטוריון יינתן ייצוג הולם לשני המינים על פי מדיניות לשיעור הגיוון המגדרי שיקבע הדירקטוריון לרבות טווח הזמן להשגת היעד ואבני הדרך. תחילתו של התיקון לקביעת מדיניות נקב תוך שישה חודשים מיום פרסום החוזר והשגת היעד תוך שלוש שנים מיום אישור המדיניות. הבנק נערך ליישום התיקון להוראה. ליישום החוזר אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

ביום 1 בדצמבר 2021 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא הקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (הוראות ניהול בנקאי תקין 203, 203, A204, A208). בעקבות פרסומים של ועדת באזל לפיקוח בנקאי הנוגעים לסיכון אשראי צד נגדי תוקנה הוראה מספר 203 והותקנו הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203 (בעניין טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי), A204 (גישת IRB רכיבי סיכון), A208 (התאמת שווי בגין סיכון אשראי CVA). תחילתה של הוראה A203 מיום 1 ביולי 2022 ותחילתה של הוראה A208 מיום 1 בינואר 2023. הבנק נערך ליישום ההוראות. ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביום 23 בדצמבר 2021 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא עדכון הוראות (תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 203, A208). התיקונים בהוראה כוללים בין היתר הפחתת משקל הסיכון המיוחס לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות נאמנות והשוואתו למשקל הסיכון המיוחס לתאגידים בנקאיים. תחילתו של התיקון להוראה 203 מיום פרסום החוזר ותחילתו של התיקון להוראה A208 מיום 1 בינואר 2023. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

הצגת נתוני פעילות בפיקדון ניירות ערך

ביום 23 בדצמבר 2021 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא הצגת נתוני פעילות ניירות ערך (הוראת ניהול בנקאי תקין 460). ההוראה קובעת פורמט אחיד של הצגת מידע ונתונים ללקוח ובכלל זה תשואת פיקדון ניירות ערך, הנכסים הכלולים בו, הפעילות בפיקדון והעמלות שהלקוח משלם. תחילתה של ההוראה לכל המאוחר הינה 1 בינואר 2023, דיווח ראשון יהיה עבור הרבעון הראשון שיסתיים ביום 31 במרץ 2023, ללא מספרי השוואה. הבנק נערך ליישום ההוראה. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

פיקוח על עבודתו של רואה החשבון המבקר

ביום 26 בדצמבר 2021 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא פיקוח על עבודתו של רואה החשבון המבקר (הוראת ניהול בנקאי תקין 301). ההוראה קובעת בין היתר כי ועדת הביקורת של תאגיד בנקאי אחראי לפקח על עבודת רואה החשבון המבקר. על דירקטוריון התאגיד הבנקאי לוודא כי הכישרים של חברי ועדת הביקורת תואמים את האחריות והתפקידים המוטלים על הוועדה, וכי לוועדה מוקצים משאבים הולמים המאפשרים לה לפקח באופן נאות על עבודת רואה החשבון המבקר.

תחילתה של הוראה זו הינה מיום 1 בינואר 2023. הבנק נערך ליישום ההוראה. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

נהלים למתן הלוואות לדיור

ביום 31 בינואר 2022 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא נהלים למתן הלוואות לדיור (תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 451). ההוראה קובעת סלים אחידים אותם נדרשים התאגידיים הבנקאיים להציע ללקוחות. ההוראה קובעת כי באישור העקרוני יכלול גם 3 סלים אחידים אשר נבדלים ברמת הסיכון ובשכיחותם. התיקונים להוראה כוללים הנחייה לתאגידיים הבנקאיים להעמיד לרשות הציבור מחשבון מקוון המאפשר ביצוע סימולציות של תמהילים שונים של הלוואות בטווחי זמן שונים לרבות של המסלולים האחידים שנקבעו בהוראה, לצורך קבלת אומדן של השפעת השינויים בתמהיל הלוואה על סכום החוזר החדשי ועל הסכום הכולל שישולם עד סוף תקופת הלוואה.

תחילתם של התיקונים להוראה זו הינם ביום 31 באוגוסט 2022, תאגיד בנקאי רשאי לפעול בהתאם להוראה זו או חלקה לפני מועד תחילתו של התיקון. הבנק נערך ליישום ההוראה. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

דירוג האשראי של הבנק

ביום 23 בינואר 2022 אישרה S&P GLOBAL RATINGS MAALOT LTD (להלן: "מעלות") את דירוג המנפיק של הבנק העומד על iAAA, תחזית דירוג "יציבה". לדברי סוכנות הדירוג: "הדירוג מביא בחשבון את הערכתנו כי מזרחי טפחות ישמור בשנים הקרובות על בסיס הון והכנסות חזקים, על איכות נכסים גבוהה ועל יעילות תפעולית טובה".

שטרי ההון הנדחים (הון משני עליון) של הבנק, וכתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III, מדורגים על ידי מעלות iAAA.

ביום 22 באוגוסט 2021 הותירה חברת מדרוג בע"מ (אשר הוקמה בשיתוף עם חברת מודיס העולמית המחזיקה ב-51% מהבעלות) (להלן: "מדרוג") את דירוגי הבנק ללא שינוי. דירוג פיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק הינו Aaa באופק יציב.

שטרי ההון הנדחים (הון משני עליון) מדורגים iAa2 באופק יציב.

כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III מדורגים על ידי מדרוג Aa3 באופק יציב.

ביום 30 בספטמבר 2020 אישרה חברת הדירוג Moody's Investors Services את דירוג פיקדונות הבנק לטווח ארוך ברמת A2 ואת אופק הדירוג "יציב".

ביום 20 בינואר 2022 אישרה חברת הדירוג S&P Global Ratings (להלן: "S&P") את הדירוג לטווח ארוך (Long term Issuer Credit Rating) העומד על A-, ואת דירוג הבנק לטווח קצר (Short term Issuer Credit Rating) העומד על A-2. אופק הדירוג חיובי. בנוסף, הסוכנות אישרה את הדירוג BBB- של סדרת כתבי התחייבות נדחים הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים, הכשירים להכרה כהון רובד 2, אשר הונפקו על ידי הבנק ביום 7 באפריל 2021 בהנפקה פרטית בינלאומית למשקיעים מוסדיים.

ביום 12 בינואר 2022 אישרה חברת הדירוג Fitch Ratings (להלן: "Fitch") את דירוג הבנק לטווח ארוך (Long term IDR) בדירוג A, באופק יציב, ואת דירוג הבנק לטווח הקצר ברמה של F1+, וכן אישרה את כתבי ההתחייבות הנדחים הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג BBB.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

מגזרי פעילות – מידע נוסף

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי). מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: אנשים פרטיים, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי. פעילות הבנק בחוץ לארץ תוצג בנפרד.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות ללקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל "אנשים פרטיים - הלוואות לדירור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן תיאור תמציתי של מגזרי הפעילות הפיקוחיים:

- משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.
- בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.
- עסקים זעירים וקטנים** - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.
- עסקים בינוניים** - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.
- עסקים גדולים** - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.
- גופים מוסדיים** - המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, בהתאם להגדרות הפיקוח על הבנקים.
- ניהול פיננסי** - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.
- פעילות חוץ לארץ** - מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.
- המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים.
- בנוסף, נכלל בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור 29, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".
- מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמחן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:
 - תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
 - קיים לגבי מידע פיננסי נפרד.
- בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה". יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, בשלב זה, מדוחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

להלן תמצית ההבדלים:

- מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שייך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה. לעומת זאת פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.
- קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שייך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.
- יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית או השתייכות לאותה קבוצת לווים.
- הבדלים נוספים באים לידי ביטוי בהגדרת הבנק לבנקאות הפרטית, אופן טיפולו בגופים מוסדיים, פעילות עסקית המשויכת למגזר הניהול הפיננסי והבדלים נוספים הנובעים מההגדרות המפורטות לעיל.
- השוני בהגדרות בא לידי ביטוי בעיקר במגזרים הבאים:
 - לקוחות פרטיים עם תיק נכסים פיננסיים בבנק הנמוך מ-3 מיליוני שקלים שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר משקי בית בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
 - עסקים זעירים וקטנים, שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזרים העסקיים הפיקוחיים בהתאם להגדרות לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
 - לקוחות עסקיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר המסחרי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזר עסקים זעירים וקטנים בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
 - גופים מוסדיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר ניהול פיננסי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר גופים מוסדיים בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
 - לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

חריגים לסייג לקוחות עסקיים בהתאם למחזור פעילות

בהתאם לקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל מסווג הבנק לקוחות עסקיים למגזרי פעילות שלא על פי מחזור פעילותם במקרים הבאים:

- כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, מסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי המתאים לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק. סיווג זה יעשה בהתאמה לקטגוריות מחזור ההכנסות לעיל כאשר סך הנכסים הפיננסיים יוכפלו ב-10 לצורך סיווגים כאמור.
- כאשר לדעת הבנק, מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף פעילותו וסך המאזן של הלקוח גדול מ-100 מיליוני שקלים חדשים, מסווג הבנק את הלקוח למגזר עסקים גדולים. סיווג באופן זה מבוצע למשל בענף הנדל"ן. כאשר סך המאזן נמוך מ-100 מיליוני שקלים חדשים ומחזור ההכנסות אינו מייצג כאמור, יסווג הלקוח, בדרך כלל, כדלקמן:
- עסקים זעירים וקטנים - סך הנכסים במאזן הלקוח נמוך מ-50 מיליוני שקלים חדשים.
- עסקים בינוניים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-50 מיליוני שקלים וקטן מ-215 מיליוני שקלים חדשים.
- עסקים גדולים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-215 מיליוני שקלים חדשים.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות (מחיר המעבר), כנגד זיכוי בין-מגזרי לניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מחויב גם בפרמיה העודפת הגלומה בעלות גיוס מכשירי הון כשירים להלימות הון. זאת על פי ההון המיוחס לפעילותו. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. מחירי המעבר לאשראי ופיקדונות דומים. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בחישוב נכסי הסיכון המיוחסים לכל מגזר, "מומרות" חשיפות אשראי חוץ מאדני לשווה ערך אשראי, לפי מקדמים שנקבעו בהוראות המדידה של הלימות הון.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנבעים משינויים בשווי ההון של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם נרשמו ההוצאות.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפי הבנק, מועמסות על לקוחות הסניף באמצעות מפתחות העמסה המביאים לידי ביטוי את נפח הפעילות של הלקוח ומספר הפעולות בחשבונו. בהמשך, מבוצעת התחשבות נוספת (בינמגזרית) במסגרתה מועמסות חלק מההוצאות הישירות של הסניף על הלקוחות ממגזרי הפעילות שאינם קמעונאיים.
- ההתחשבות הבינמגזרית משקפת את העובדה שהסניף משרת גם לקוחות שאינם קמעונאיים. התחשבות זו מוצגת במסגרת ההוצאות/הכנסות הבינמגזריות בביאור.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות לפי בסיסי העמסה המביאים בחשבון את חלקה היחסי של ההוצאה למגזר.
- לעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות למגזר פעילות ספציפי ולעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות בהתאם להערכה קיימת על חלוקת המשאבים המוקצית לכל מגזר.
- כאשר לא ניתן לייחס את הוצאת המטה, הן תועמסנה לפי שקלול של נפח ופעולות מחשב כאמור לעיל. במסגרת הזו, הוצאות המחשב הנוגעות באופן ישיר למגזרי פעילות ספציפיים מיוחסות לאותם המגזרים, והוצאות מחשב אחרות מועמסות על מגזרי הפעילות לפי מספר עובדים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שיוכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

מגזר משקי הבית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסיים

עיקר השירותים הניתנים במסגרת זו:

- **אשראי וחשבונות עובר ושב:** מסגרת האשראי לפעילות בעובר ושב נקבעת בהתאם לצרכי הלקוח, לרמת הכנסתו ולשיקול דעת הבנק, המבוסס בין היתר על מודלים כלכליים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 325, לא מתאפשרת חריגה מהמסגרות שנקבעו.
- **השקעות:** מתן שירות ללקוחות בתחום ההשקעות, כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- **הלוואות:** הלוואות למטרות שונות ובהן הלוואות שאינן למטרת רכישת דירה כנגד שעבוד דירת מגורים והלוואות אחרות לתקופות שונות ובתנאים מגוונים.
- **מימון רכישת כלי רכב:** פעילות בתחום הלוואות לרכישת רכב חדש מהיבואן, במסגרתה פועל הבנק בשיתוף עם מספר יבואני רכב.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

משכנתאות

שירותים עיקריים בתחום המשכנתאות:

הלוואות מכספי הבנק - הלוואות מכספי הבנק ובאחריותו, ניתנות לרכישה/בנייה/הרחבה/שיפוץ של נכס מקרקעין, וכן הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים. הלוואות ניתנות לתקופות ארוכות של עד 30 שנה, בהתאם לסוג ההלוואה וליכולת ההחזר של הלווה.

הבנק נותן אשראי במגזרי הצמדה שונים ומציע "משכנתא משולבת" - הלוואה המשולבת בין מגזרי הצמדה וסוגי ריבית שונים. המשכנתא המשולבת מאפשרת לבנק לנהל סיכונים תוך שמירה על רווחיות, ומאפשרת ללקוח פיזור סיכון.

רקע מגמת הירידה בריבית בנק ישראל ושיעורה הנמוך, חל גידול בחלקן של הלוואות בריבית קבועה במסלול הלא צמוד והצמוד למדד.

שירותים במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון - בנוסף לפעילות הבנקאית של מתן אשראי מכספי הבנק, מהווה הבנק זרוע ביצוע של המדינה למתן שירותים לאוכלוסיית זכאי משרד הבינוי והשיכון. שירותים אלו כוללים הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, לרבות הלוואות מקום ומענקים מותנים. במסגרת תחום זה, מטפל הבנק, בנוסף לשירות הבנקאי המקובל, במכלול הצדדים המנהלתיים הנדרשים לשירות זכאי משרד הבינוי והשיכון, כגון הנפקת תעודת זכאות. ההחלטה באיזה בנק תמומש הזכאות נתונה בידי הלקוח נוטל המשכנתא. הריבית בהלוואות הניתנות במסגרת תוכניות הסיוע נקבעת בחוק הלוואות לדיר.

בנוסף להלוואות הרגילות במסגרת תוכניות הסיוע, קיים הסדר של מתן אשראי, שמטרתו לעודד רכישת דירות חדשות בישובים מסימים אשר למדינה יש עניין באכלוסם ("הלוואת מקום") וכן סיוע מיוחד הניתן לרוכשי דירות במסגרת תוכנית "מחיר למשתכן".

ההתקשרות בין הבנק והמדינה למתן הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע לרבות התמורה לבנק, מוסדרת בשני הסכמים, משנת 2004 ומשנת 2008. תוקף הסכמים אלו מוארך מידי שנה.

הכנסות הבנק בגין כלל פעילות הלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2020 ב-23 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-28 מיליוני שקלים בשנת 2019 ו-33 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018.

שיווק ביטוחים (ביטוח אגב משכנתא)

הרוב המכריע של הלוויים מבטוחים בפוליסות ביטוח חיים בקשר להלוואה, והנכסים המשמשים כבטוחה מבטוחים בביטוח נכס.

בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, ביטוחי חיים וביטוחי מבנה אגב הלוואה לדיר משווקים על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק (טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ), שפעילותה נפרדת מפעילות הבנק והיא מוגבלת רק לתייוך בביטוח מבנה, לרבות נזקי מים, ובביטוח חיים אגב הלוואה הניתנת על ידי הבנק.

הלוויים בוחרים בחלקם לערוך ביטוחיהם באמצעות סוכנות הביטוח של הבנק וחלקם באמצעות הסדרי ביטוח אחרים.

כדי לשמור על ההפרדה הנדרשת בין פעילות המשכנתאות ופעילות הביטוח, לצורך רכישת הביטוחים מסוכנות הביטוח של הבנק, הלקוחות נדרשים ליצור קשר ישיר עם הסוכנות לרבות באמצעות עמדות ייעודיות המקושרות ישירות לסוכנות הביטוח אשר הוצבו בסניפי הבנק.

להלן הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא (במיליוני שקלים חדשים):

2019	2020	2021
107	100	109
17	15	13
124	115	122

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, וכן מתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך המוחזקים על ידי הלקוחות (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, הבנק נותן שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל. בנוסף, לבנק חברה בת, אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ, אשר עוסקת בניהול תיקי השקעות בניירות ערך ובייעוץ להשקעות ללקוחות הבנק וללקוחות בנקים אחרים.

כרטיסי אשראי

כרטיס האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. במסגרת הפעילות במגזר משקי הבית, מוצעים ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי. הבנק מציע ללקוחותיו מגוון כרטיסי אשראי ופועל בתחום מול חברות כרטיסי האשראי ישראל, כאל ו-MAX. הבנק מציע ללקוחותיו כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות אלה ובהתאם לבקשת הלקוח. בנוסף, הבנק מאפשר ללקוחותיו לבצע תשלומים במסופים התומכים בטכנולוגיית EMV באפליקציות תשלום שונות וכן מאפשר ללקוחותיו לשלם לבתי עסק תוך שימוש באפליקציות התשלום Google Pay, Apple Pay ואפליקציות התשלום של חברות כרטיסי האשראי. כמו כן, לבנק מספר מוצרים בתחום כרטיסי האשראי:

"הכרטיס": כרטיס אשראי של מזרחי טפחות המשמש מועדון לקוחות ייחודי לבנק. הכרטיס כולל מבצעים ייחודיים ופעילות ממוקדת בתחום ההטבות הצרכניות והבנקאיות.

לפרטים בדבר הסכם עם קבוצת כ.א.ל, בין היתר בעניין הנפקה של כרטיס ממותג, ראה ביאור 26 ג.א. 14 לדוחות הכספיים.

"כרטיס אשראי טפחות": מטרת המוצר לסייע, הן במכירת הלוואות המשכנתא, והן בעידוד פתיחת חשבונות עובר ושב. המוצר מאפשר הקצאת מסגרת אשראי, בהסתמך על יכולת ההחזר של הלקוח ועל הנכס המשועבד כבר לבנק, באמצעותה יוכל הלקוח לממן הוצאות נוספות הכרוכות ברכישת הדירה (ריהוט, שיפוצים וכדומה) או בכל פעולה אחרת.

שירותים ייחודיים הניתנים בבנק ללקוחות המגזר

השירות הייחודי המרכזי שמציע הבנק הינו הפעילות במסגרת "הבנקאות ההיברידית", המאפשרת ללקוח מעטפת רב ערוצית שבמרכזה ישנה גישה ישירה ונוחה לבנקאי האישי באמצעות מגוון אמצעים טכנולוגיים זמינים. כחלק ממהלך הבנקאות ההיברידית, המוקד הטלפוני הפך למרכז בנקאות המורכב מ-11 אשכולות וצוות לטיפול בלקוחות עסקיים. בהמשך לכך, גובשו צוותים ("צוותי סניף"), אשר כל אחד מהם משויך ל-8-9 סניפים

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

במרחבים השונים. צוותים אלו מהווים חלק בלתי נפרד מהסניפים אליהם הם משייכים. בהתאם לכך, יכולים לקוחות הבנק להגיע ישירות אל הבנקאי שלהם בסניף, או לאחד מחברי צוות הסניף, באמצעות ערוצי התקשורת השונים, ועל פני 12 שעות פעילות, החל מהשעה 8:00 בבוקר ועד השעה 20:00 בערב ולאחר מכן לקבל שירותים בטלפון 24 שעות ביממה. כמו כן, במסגרת מגזר משקי הבית מציע הבנק ללקוחותיו שירותים, המביאים לידי ביטוי את היתרונות משילוב המוצרים השונים המוצעים על ידו ללקוחותיו ומתוארים לעיל. הבנק מציע הטבות שונות בתחום העובר ושב והאשראי ללקוחות נוטלי משכנתאות, במטרה לעודד לקוחות אלה לנהל חשבון עובר ושב בבנק. בנוסף, מציע הבנק הטבות בתחום המשכנתאות ללקוחות בעלי חשבונות עובר ושב בבנק, במטרה לעודד לקוחות אלו ליטול משכנתאות באמצעות הבנק. ההטבות הרלבנטיות הוחלו גם על לקוחות בנק ייב, בהתאם לפעילותם ולמאפייניהם.

השירותים הייחודיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר משקי הבית כוללים הן שירותים בתחום הבנקאות הקמעונאית והן שירותים בתחום המשכנתאות כדלהלן:

"חשבון פריוריטי": ליווי בנקאי צמוד בהתאמה אישית.

"חשבון מנהלים": המותג הייחודי "חשבון מנהלים", מציע לאוכלוסייה פרטית שירות מועדף בניהול החשבון, הצעות ערך בנקאיות, הטבות פיננסיות ושירותים חוץ בנקאיים. לרשות הלקוח עומדים יועצים מקצועיים בתחום הייעוץ הפיננסי, הייעוץ הפנסיוני וייעוץ בנושא המשכנתאות.

"אובדרפט בלי ריבית": קיזוז יתרות חובה כנגד יתרות זכות של הלקוח במהלך החודש, שירות הניתן ללקוחות נבחרים.

הטבות לבעלי משכנתא: הטבות ייחודיות, המוצעות לקבוצות מסוימות של לקוחות בעלי חשבון בבנק, שלהם משכנתא. ההטבות כוללות העמדת מסגרת אשראי ללא ריבית בחשבון עובר ושב, וכן ריבית על יתרת זכות עד לגובה החזר החודשי של המשכנתא. ההטבה ניתנת בכל חודש, בכפוף לעמידת הלקוח באותו חודש בתנאי התוכנית.

יעוץ פנסיוני: הבנק מעניק יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים, הן לשכירים והן לעצמאיים, על בסיס מודל הייעוץ הנתמך במערכת מחשב שפותחה בבנק. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מוסמכים הנותנים יעוץ אובייקטיבי.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

פעילויות השיווק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים והדיגיטליים.

בבנק פועלים משווקי משכנתאות בפריסה ארצית, על בסיס גיאוגרפי. תפקיד המשווקים, לאתר קהלי יעד במרחב הגיאוגרפי שלהם, להגדיל חשיפה של קהלים אלה למוצרים ושירותים של הבנק, וכן להביא למיצוי מירבי את הפוטנציאל השיווקי של קהלים אלה. המשווקים מעניקים לבנק יתרון יחסי בשוק תוך שימת הלקוח במרכז, בהתאם לאסטרטגיה אותה מוביל הבנק בשנים האחרונות.

המשווקים פועלים בארבעה מעגלים מרכזיים:

- פעילות ישירה מול גורמי נדל"ן - לצורך קבלת לקוחות פוטנציאליים.
- פעילות מול לקוחות קצה - קשר פראקטיבי מול לקוחות משכנתא ועובר-ושב פוטנציאליים.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות פרטיים - מימוש פוטנציאל הסינרגיה של לקוחות המשכנתא.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות עסקיים ולקוחות MM - עסקים, מפעלים, וועדי עובדים וכדומה.

סניפי הבנק במסגרת הקבוצה פועלים 225 מרכזי עסקים, סניפים, שלוחות ונציגויות בפריסה ארצית, ובתוכם 52 סניפי ייב (מתוכם 4 סניפים במתכונת חלקית) ו-29 סניפי בנק אגוד. בהתאם לאסטרטגיית הבנק, בחינת הרחבת הפריסה הסניפית נעשית בדגש על שיפור מיקומים בערים מרכזיות ותוך מתן דגש לסביבות עתירות עסקים, וכן לערים וליישובים של שני מגזרי אוכלוסייה מובחנים שבהם הבנק שואף לצמוח - המגזר הערבי והמגזר החרדי.

הערוצים הישירים: בהתאם לתפיסת הבנקאות ההיברידית הייחודית לבנק המקשרת בין הערוצים הישירים לבין הבנקאי האישי של הלקוח, להלן הערוצים הישירים המרכזיים שמפעיל הבנק:

- מרכז הבנקאות: צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיבריד המשובח הניתן ללקוחות. השירות ניתן בשעות פעילות נרחבות בין 8:00 - 20:00.
- במרכז הבנקאות מבצעים מכירה מתוך שירות של "הלוואות ברגע" וכרטיסי אשראי, כמו כן מבצעים מהלך שימור לקוחות בתחום כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים.
- מרכז המשכנתאות: נמצא בלב העשייה בתחום המשכנתאות ומבצע ללקוחות מגוון פעולות הקשורות לתחום, בין היתר, הגשת בקשה ומתן ייעוץ לגבי הלוואה לדיור, קבלת מידע על הלוואה קיימת וביצוע הסדרים ותשלומים בהלוואות בפיגור.
- שירות הבנקאות ההיברידית בתחום המשכנתאות ניתנים בכל סניפי הבנק.
- מרכז המכירות: נועד לתמוך ביכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפיינים שיווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות אליו, או במסגרת שיחות מכירה יזומה ללקוחות פוטנציאליים בנוסף, מטפל המרכז במכירת כרטיסי אשראי, הלוואה לכל מטרה, מחזור משכנתא מבנק אחר ללקוחות הבנק, חיזוק נאמנות ושימור לקוח.
- מרכז ההשקעות: מעניק מענה מקצועי, מיומן ומהיר ללקוחות שוק ההון בביצוע פעולות וייעוץ השקעות בין השעות 7:00 ועד 24:00, ומשלב הכשרת יועצי השקעות לשיבוץ בסניפים. בנוסף, עוסק המרכז בגיוס לקוחות חדשים בתחום הפאסיבה, והעמקת פעילות פאסיבה ללקוחות קיימים תוך תמיכה במיצוי קמפיינים של השקעות. המרכז מפעיל שלוחה של חדר עסקות ונותן ללקוחות הבנק שירותי מטבע חוץ וניירות ערך זרים וישראלים.
- שירות האינטרנט מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. השירות זמין 24 שעות ביממה.
- לקוחות הבנק יכולים להתכתב ישירות עם הבנקאי שלהם באמצעות הדיגיטל, לרבות אמצעי להעברת מסמכים קלה ונוחה ביו הלקוח והבנקאי בסניף.
- אפליקציית ניהול חשבון - אפליקציה מתקדמת הכוללת כניסה בטביעת אצבע וזיהוי פנים המאפשרת לצפות במידע ולבצע מגוון פעולות בכל זמן ומכל מקום. לאפליקציה החדשה נוספו פעולות מתקדמות וממשק חדש וידודתי.
- אפליקציית טפחות טאצ' - אפליקציית המשכנתאות אשר הושקה השנה, שמלווה את הלקוחות יחד עם מומחי המשכנתאות של הבנק מהרגע שהגישו בקשה למשכנתא ועד קבלת הלוואה. התהליך המורכב של קבלת משכנתא הופך באמצעות האפליקציה לפשוט ונוח יותר בלי לאבד

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

- את המגע האנושי. חלק מהפעולות הנדרשות ללקיחת משכנתה, שעד עתה היה צורך להגיע לסניף כדי לבצע אותן, ניתן מעכשיו לעשות בקלות דרך טפחות טאצ'. בנוסף, היא מהווה ערוץ נוסף עבור הלקוחות לקשר עם מומחי המשכנתאות של הבנק.
- שירות הצ'אט: הבנק מאפשר ללקוחות מתעניינים וללקוחות קיימים בתחום ההשקעות להתכתב בצ'אט אונליין עם הבנקאים של הבנק.
- שירות WhatsApp: הבנק מאפשר ללקוחות מתעניינים להתכתב ב-WhatsApp עם הבנקאים של הבנק.
- שירות תיבת הודעות: קבלת הודעות מהבנק על הפעילות בחשבון באמצעות תיבת הודעות אישית באתר האינטרנט של הבנק.
- השירות הסלולרי: הפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סלולרי.
- השירות הטלפוני הממוחשב: השירות, הפעיל 24 שעות ביממה, ניתן ללקוחות המזדהים באמצעות סיסמא אישית, במסגרתו מקבלים מידע ממוחשב לשאלות הנפוצות.
- מכשירים אוטומטיים - הבנק נותן מגוון שירותים ישירים ללקוחות באמצעות עמדות השרות והכספונים, שירותים אלו הם בעיקר למשיכת והפקדת מזומנים, הזמנה והפקדת שיקים, ביצוע הלוואות וקבלת מידע.

אסטרטגיה עסקית

אסטרטגיית השירות בבנק נשענת על ההבנה כי קשר אישי ואנושי עם בנקאי בעל רמת מקצועיות ושירותיות גבוהה נמצא בליבת הצרכים של הלקוח. הפריסה הסניפית של הבנק מהווה עוגן מרכזי ליצירת הקשר האישי עם הבנקאי, שחייב להיות מלווה בסביבה טכנולוגית-דיגיטלית עדכנית ויעילה.

הבנק רואה חשיבות להמשך הפיתוח של מגזר משקי הבית ומתכוון לשמור ולבסס את מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי. להלן עיקרי היעדים בתחום משקי הבית והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:

- גידול בנתח השוק במשקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, בעיקר מקרב לקוחות המשכנתאות כפלטפורמה להשגת הגידול בנתח השוק ובהכנסה.
- שמירה על הובלה בשוק המשכנתאות תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה, על ידי מתן הצעות ערך ללקוח, המבוססות על סינרגיה בין הפעילות בתחום המשכנתאות, הפעילות המסחרית והפעילות בתחום הפנסיוני.
- הרחבת הפעילות בסניפים והפיכת כלל הסניפים ליחידות מכירה של פעילות בנקאית מסורתית ושל פעילות משכנתאות, תוך ביצוע מכירה צולבת ללקוחות.
- המשך פיתוח מוצרים המיועדים לפלחי אוכלוסייה ממוקדים, במטרה להגדיל את היקפי הפעילות.
- מינוף הקשר בין פעילות מגזר הבנקאות העסקית בענף הבנייה והנדל"ן לבין מגזר המשכנתאות. במסגרת זו מושם דגש על מיצוי מקסימלי של שוק משכנתאות לרוכשי דירות בפרויקטים המוקמים על ידי לקוחות הנדל"ן.
- הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר הערבי, במגזר החרדי ובלקוחות הגיל השלישי.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי ושוק ההון

מספר המתחרים העיקריים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק, כאשר ההתייחסות המרכזית הינה לקבוצת חמשת הבנקים המסחריים. בשנים האחרונות מצוי שוק הבנקאות הקמעונאית בתחרות עזה בין הבנקים. ככלל, ניתן לציין, כי מוצרי מגזר משקי הבית המוצעים על ידי כלל הבנקים הינם דומים, לכן מתמקדת התחרות בטיב השירות, בשיעורי המרווחים ובעמלות המשולמות על ידי הלקוחות.

במהלך שנת 2021 נמשכה, באופן מתון יותר בהשוואה לשנים קודמות, תופעת סגירת סניפים וצמצום קופות בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים.

בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של גופים חוץ בנקאיים, בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי, הפונים גם הם לפלח אוכלוסייה זה בהצעות למתן אשראי. חברות כרטיסי האשראי, בשיתוף רשתות קמעונאיות ואחרות, פועלות גם להנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות הבנק - מגמה שצברה תאוצה בשנים האחרונות לאור מספר הסכמים משמעותיים שנחתמו בין חברות כרטיסי אשראי לבין רשתות קמעונאיות גדולות.

בתחום שוק ההון ניתן למנות בין המתחרים, בנוסף לחברות הביטוח, גם את בתי ההשקעה הפרטיים.

לצד החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל שחוקק בינואר 2017, קיימים מספר מהלכי חקיקה ורגולציה מקבילים שצפויים להביא להגברת התחרות במגזר ובהם הפעלת מאגר נתוני אשראי שהחל לפעול באפריל 2019, פרויקט הסדרת ניויד חשבונות בין בנקים שעלה לאוויר בספטמבר 2021 ופרויקט להסדרת מערכת לשיתוף מידע בנקאי באמצעות הגדרת סטנדרט API ל"בנקאות פתוחה" שהשלב הראשון בו עלה לאוויר בשנת 2021 והוא מיושם באופן הדרגתי בהתאם לאבני דרך שנקבעו.

משכנתאות

עיקר פעילות המשכנתאות בישראל מתבצעת באמצעות כעשרה בנקים הפועלים בתחום, בסביבה תחרותית.

פעילות המשכנתאות כפופה להוראות בנק ישראל שבבסיסן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451 - "נהלים למתן הלוואה לדויר", אשר עיקריה:

- הגדרת הלוואות לדויר הכוללות שתי קבוצות עיקריות:
 - הלוואות המיועדות לרכישה/ חכירה/ בנייה/ הרחבה/ שיפוץ של דירת מגורים, או רכישת מגרש לבניית דירת מגורים/זכויות בדמי מפתח בדירת מגורים.
 - הלוואות למטרות אחרות במשכון דירת מגורים.
- הנחיות למתן אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית.
- כללים להערכת נכס על ידי שמאי.
- כללים לקבלת ביטוח נכס וביטוח חיים.
- מסירת מידע לשם בחינת כדאיות פירעון מוקדם/ אישור בגין פירעון מוקדם.
- קביעת שיעור הריבית בהלוואות בהן שיעור הריבית אינו קבוע.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

- מועד ביצוע ההלוואה לצורך קביעת לוח הסילוקין.
- קביעת מדד בסיס בהלוואה.

- כמו כן, מתן האשראי לדיור כפוף להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 - "מגבלות למתן הלוואות לדיור" אשר עיקריה:
- הגבלת שיעור המימון - עד 75% בגין דירה יחידה, עד 70% בגין דירה חלופית, ועד 50% בגין דירה להשקעה.
- הגבלת שיעור ההחזר מההכנסה - עד 50% (מעל שיעור של 40% משקל נכסי הסיכון שמקצה הבנק עולה ל-100%).
- הגבלת סוג הריבית - ניתן לקחת עד 2/3 מסך ההלוואה בריבית משתנה.
- הגבלת התקופה - ההלוואה לא תעלה על 30 שנים.

הבנק, מזה עשרות שנים, הינו הבנק המוביל במגזר המשכנתאות, הן בהיקפי מתן האשראי והן ביתרת תיק האשראי של הלוואות לדיור, כפוף לניהול סיכונים מתאים.

הבנק נוקט באמצעים שונים בהתמודדותו עם הסיבה התחרותית בתחום המשכנתאות, כולל פעולות פרסום נרחבות, שימוש במשווקים בשטח, פיתוח והפעלה של מוצרים חדשים, שמירה על נוכחות בשוק הדירות הראשוני בדרך של ליווי פרויקטים של בנייה למגורים ועוד. נדבך נוסף בהתמודדות הבנק עם התחרות בתחום המשכנתאות הינו השקעת משאבים בשיפור מתמיד של הרמה המקצועית והשירות הניתנים על ידו ללקוחות בדגש על קשר אישי ורב ערוציות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שחובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

מגזר בנקאות פרטית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

מרכז בנקאות פרטית מציע ללקוחותיו שירותים בנקאים מלאים בדגש על בנקאות פרטית. המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר זה הינם כדלקמן:

- **בנקאות ופיננסים** - ללקוחות המגזר מוצע, בנוסף לשירותי הבנקאות הרגילים, מגוון מוצרים בתחום בנקאות ופיננסים, תוך גיבוש אסטרטגיית השקעה מותאמת לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים, וכן הצעת מוצרי השקעה מתקדמים.
- **שוק ההון** - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות.
- **כרטיסי אשראי** - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי יוקרתיים המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ לרבות מועדונים ייעודיים לעסקים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים אליהם פונה המגזר הם לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה (ישראלים ותושבי חוץ).

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

תפיסת השירות הייחודית המוגדרת בבנק כ"בנקאות פרטית" נהוגה בכל המערכת הבנקאית הגלובאלית הבינלאומית, וגם בישראל. יחד עם זאת, יצוין כי התבחינים הקובעים את השייכות לקטגוריה זו, תפיסת השירות ואופיו הספציפי משתנים, ואינם נסמכים על עקרונות זהים בכל הבנקים. לאור זאת, היקף פעילותו של הבנק בתחום זה ביחס למתחריו אינו ידוע, ואין בנמצא נתונים פומביים אודות חלקם היחסי של הבנקים השונים, במגזר הבנקאות הפרטית.

בנוסף לבנקים המקומיים, קיימת בתחום זה תחרות מצד בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים כגון בתי השקעות, קרנות לסוגיהן (בארץ ובחוץ לארץ) וחברות ביטוח.

על מנת להתמודד עם התחרות במגזר זה, משקיע הבנק משאבים רבים בהכשרה מקצועית של עובדיו, במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוח, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר העסקים הקטנים והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

במסגרת מוצר זה מעניק הבנק את השירותים הבאים:

ניהול מסגרות חח"ד: המסגרות נקבעות בהתאם לצרכי הלקוח, מחזור הפעילות ושיקול דעת הבנק. הלוואות למטרות שונות: הלוואות עסקיות, הלוואות כנגד ניכיון שיקים, שוברי אשראי וכדומה.

פעילות יבוא ויצוא: פעילות במטבע חוץ, התאמת מסגרות לפי אופי הפעילות של הלקוח תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים כגון: EDI (Electronic Data Inter-charge) באינטרנט.

השקעות: מגוון פעולות בתחום ההשקעות כגון פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

כרטיסי אשראי

הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

הלוואות לעסקים קטנים בערבות המדינה

בחודש מאי 2016, החלה השותפות הפיננסית בין בנק מזרחי טפחות לבין הפניקס ואלטשולר שחם, שנבחרה כאחת ההצעות הזוכות במכרז להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, בהעמדת הלוואות במגוון מסלולים במסגרת זו. הבנק יכול להעמיד הלוואות בערבות מדינה גם במסגרת קרן ייעודית בנושא התייעלות אנרגטית.

בחודש אפריל 2020, בעקבות משבר הקורונה, הצטרף הבנק לקרן שהקים משרד האוצר למתן הלוואות בערבות מדינה לעסקים קטנים ובינוניים לסיוע בהתמודדות עם משבר הקורונה. במסגרת קרן זו, מעמיד הבנק הלוואות בשני מסלולי הקרן – המסלול הכללי והמסלול המוגבר.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הינם סניפי הבנק והערוצים הישירים. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים. לפירוט בדבר גורמי שיווק והפצה אלו, ראה תיאור מגזר משקי הבית.

אסטרטגיה עסקית

הגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים, ובהם מגזר העסקים הזעירים והקטנים, עומדת במרכז האסטרטגיה העסקית של הבנק. זאת תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ובקורות ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק.

להלן היעדים העיקריים בתחום העסקים הקטנים והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מהם:

- הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק, היקף הפעילות וצרכיהם השונים.
- מיצוי פוטנציאל הרווחיות מכל לקוח על ידי ראייה כוללת של פעילות הלקוח, תוך יצירת מערכת יחסים מקיפה המתבססת על מוצרי האשראי ושיווק מוצרים נוספים, בהתאם למאפייני הלקוח.
- הרחבת פעילות בקרנות בערבות המדינה.
- הרחבת הפריסה הגיאוגרפית של השירותים הניתנים ללקוחות המגזר.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

עיקר התחרות במגזר העסקים הזעירים והקטנים מרוכזת בתוך המערכת הבנקאית. עם זאת, בשנים האחרונות נעשו מספר פעולות ציבוריות לחיזוק חלקם של גורמי אשראי חוץ בנקאיים (כדוגמת גופים מוסדיים, כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחברות מימון שונות) בתחום. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות הן שיווק אקטיבי, קשר אישי עם הלקוח, הענקת שירות אישי ומתן פתרונות מקצועיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח.

מגזר עסקים בינוניים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) בעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליון שקלים חדשים.

מגזר זה פועל בכל ענפי המשק כאשר העיקריים שבהם הינם תעשייה, מסחר ושירותים ובנייה ונדל"ן.

בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליון שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליון שקלים חדשים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ ושירות משלים באמצעות מרכזי העסקים והסניפים העסקיים והפריסה הסניפית הרחבה של הבנק.

בכל מוקד מערך מקצועי לטיפול בכל צרכי הלקוח. המוקדים פועלים בתיאום עם מערך הסינוף של הבנק המטפל בהיבטים התפעוליים של פעילות הלקוח. בדרך זו, נהנים הלקוחות משירות מקצועי ואישי העונה על מכלול צרכיהם הבנקאיים ומהפריסה הסניפית הרחבה.

לקוחות המגזר שעיקר פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. לקוחות אלו נהנים משירות בסניפי נדל"ן מתמחים, בכל הקשור להיבטים התפעוליים ומשירות מקצועי מתמחה של סקטור בנייה ונדל"ן.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הלקוחות פעילים בשוק המקומי בעיקר. יחד עם זאת, מבצעים הלקוחות פעילות סחר חוץ (יבוא וייצוא) בהיקפים משמעותיים.

מוצרים ושירותים

לקוחות המגזר מותאמים שירותים ומוצרים, בתחום הבנקאות והפיננסים. במסגרת זו נותן הבנק אשראי לסוגיו, הן הלוואות שונות והן אשראי שוטף לצרכי הון חוזר; שירותי סחר חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי; ערבויות בנקאיות; עסקאות במטבע חוץ, לרבות עסקאות במכשירים נגזרים, שירותי פקטורינג וכן פעילות השקעה בפיקדונות ובניירות ערך.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שלושה מוקדים עסקיים הפועלים בחטיבה העסקית, וכן מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ. ניהול קשרי הלקוח מבוצע באמצעות פונקציות מקצועיות ייעודיות במוקדים העסקיים, אשר אמונים על הנושא ומצויים עם הלקוחות בקשר שוטף. גיוס לקוחות חדשים מבוצע בשיתוף פעולה הדוק עם מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפועלים בחטיבה הקמעונאית.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

הפעילות במגזר זה כוללת פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות והתאמת פתרונות בנקאיים כוללניים לצרכים אלו, תוך מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, הצעת מגוון מוצרים ופתרונות מותאמים לצרכי הלקוחות תוך ניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר, המבוצע בין היתר גם בעזרת קביעת התניות פיננסיות המנטרות את חוסנם הפיננסי של הלקוחות. לרשות הלקוחות עומדים גם ערוצי הבנקאות הישירה וערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר העסקים הבינוניים. בכונת הבנק להמשיך ולפעול להרחבה משמעותית בהיקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות שהבנק מהווה להם בנק משני.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

פעילותם הפיננסית של לקוחות המגזר מתבצעת בעיקר במערכת הבנקאית ולפיכך, התחרות על פלח לקוחות זה גדולה שכן הבנקים כולם כמו גם חברות מימון חוץ בנקאיות מתחרים על אוכלוסייה זו.

כמו כן קיימת תחרות לא מהותית בתחום הפקטורינג ומצד חברות כרטיסי האשראי.

הבנק רואה בהרחבת פעילותו במגזר זה יעד חשוב ומרכזי, ולפיכך משקיע משאבים שונים בהתמודדות עם החברות, בין היתר באמצעות מתן פתרונות מקצועיים וכוללים לצרכי הלקוח, שמירה על קשר אישי ושירות מהיר ויעיל.

מגזר עסקים גדולים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיננסית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיננסית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים בעלי מחזורי פעילות הגבוהים מ-120 מיליון שקלים חדשים.

בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיננסית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליון שקלים חדשים.

ענפי הפעילות העיקריים הם תעשייה, מסחר, בנייה ונדל"ן.

למגזר זה משתייכים לקוחות מובילי שוק, בעלי היקפי פעילות גדולים, חלקן חברות רב לאומיות או חברות בעלות פעילות מקומית עם פניה לשווקים זרים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידיים גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

כלל הלקוחות מקבלים שירות משלים (תפעול) במערך הסינוף הנרחב של הבנק בארץ ובחוץ לארץ.

בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, דוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

מוצרים ושירותים

לקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרי בנקאות ופיננסיים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לטווחי זמן שונים; ערבויות לסוגיהן; מימון באמצעות הובלה וארגון סינדיקציות או השתתפות בהן, מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; וכן, פעילות במכשירים נגזרים; פעילות בתחום הסחר הבינלאומי (מימון ביטוח אשראי, יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי) ופקטורינג. שירותים אלו מבוצעים בתמיכת סקטור מתמחה בבנק היודע להתאים לכל לקוח את המוצר הרלבנטי לעסקיו ולמאפייני פעילותו.

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר הבנקאות העסקית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

אשראי לתאגידיים גדולים בישראל ובחוץ לארץ

הבנק נותן שירותים בנקאיים ללקוחות רב לאומיים אשר בסיס פעילותם בישראל.

במסגרת זו ניתנים שירותי מטבע חוץ, סחר חוץ ופקטורינג ואף שירות בשלוחות חוץ לארץ של הבנק.

מוצרים בתחום הנדל"ן

במסגרת זו, נותן הבנק אשראי למימון רכישה והקמה של נדל"ן, בעיקר פרויקטים של בנייה למגורים באזורי ביקוש, תוך הקפדה על יישום תבחינים שנקבעו לשמירת איכות תיק האשראי, ובין היתר, התקשרות עם לקוחות בעלי איתנות ויציבות פיננסית, עסקאות המתאפיינות במרווחי ביטחון נאותים לבנק, וניהול בשיטות המפחיתות את הסיכון.

להלן השירותים העיקריים הניתנים ללקוחות ענף הנדל"ן:

- **אשראי לבנייה** - במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, ובפרט הלוואות לזמן קצר ובינוני, המיועדות למימון רכישת קרקע לליווי ולהשקעה בבנייה, וכן ערבויות בנקאיות לסוגיהן.
 - **מימון פרויקטי בנייה** - מימון פרויקטי בנייה הוא שירות ייחודי ללקוחות בענף הבנייה, הניתן על ידי הבנק לקבוצת הלקוחות בענף זה בלבד. במסגרת זו מורכבת ללקוח חבילה של שירותים פיננסיים ובנקאיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט, ועל פי מאפייניו. בכלל זה, מוקצות מסגרות אשראי לרכישת קרקע, הלוואות לבנייה, ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע וערבויות לרוכשי היחידות בפרויקט. מימון בנייה מתבצע על ידי הבנק, על פי רוב בשיטת הליווי הפיננסי הסגור, במסגרתה פועל הבנק לניתוב מקורות המימון, לרבות כספי הרוכשים שהופקדו אצלו, באופן שיקדמו את השלמת הפרויקט.
 - **קבוצות רכישה** - קבוצת רכישה הינה התאגדות של קבוצת אנשים לצורך רכישת קרקע משותפת והזמנת שירותי בנייה על הקרקע. לחילופין, בעלי קרקע קיימת מתאגדים לבנייה משותפת על ידי הזמנת שירותי בנייה.
- הבנק נותן מימון ייעודי לפרויקטים מסוג זה ומלווה אותם מהשלבים המקדמיים של התגבשות הקבוצה ועד לסיום הבנייה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

ארגון והובלת סינדיקציות - הבנק רואה כיעד את הרחבת פעילותו בתחום ייזום, הובלה, ארגון וניהול עסקאות סינדיקציה כחלק מהיותו שחקן מרכזי בשוק האשראי העסקי. הפעילות בתחום זה מובלת על ידי בעלי תפקידים שזהו תחום התמחותם. באמצעות הובלה וארגון של סינדיקציות נותן הבנק מענה לעסקאות בהיקפי משמעותיים, תוך שמירה על רמת הסיכון במסגרת תיאבון הסיכון של הבנק.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיוק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית, בתמיכת הסניפים ומרכזי העסקים של הבנק בארץ ובשלוחות בחוץ לארץ.

במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידי המצוי בחטיבה העסקית, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי סינדיקציה, פקטורינג, סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

הפעילות במגזר זה כוללת מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. והכל, תוך הצעת מוצרים ופתרונות פיננסיים מגוונים וחדשניים.

פעילות זו מגובה ביכולת גבוהה של ניתוח צרכי הלקוחות ומצבם הפיננסי ובמקביל זיהוי הסיכונים הנובעים מהפעילות מול הלקוח, בין היתר כתוצאה משינויים צפויים במשק ובענף בו הוא עוסק.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר העסקים הגדולים מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים, ומימון פרויקטים גדולים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגינן. זאת, בין היתר, באמצעות הפעולות הבאות:

- יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלקוח.
- פילוח הלקוחות העסקיים לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים ולפי מאפיינים נוספים הדורשים התמחות יעודית כדוגמת המורכבות המשפטית בין היתר בפרויקטים מסוג קומבינציה ובתחום ההתחדשות העירונית (תוכנית פינוי-בינוי ותמ"א 38), בפרויקטי תשתית ומאפייני פעילות יחודיים כבענף ההיי טק. זאת, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.
- שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם לא משקף את התשואה הנדרשת, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי.

יש לציין, כי התמורות המקרו כלכליות מציבות אתגרים משמעותיים לניהול האשראי, בבנק בכלל ובמגזר הבנקאות העסקית בפרט, כאשר חלק מלקוחות המגזר חשופים במישור או בעקיפין לפעילות פיננסית וכלכלית ענפה בארץ ובעולם וליכולת גיוס הון בשווקים הפיננסיים. אי לכך מפנה הבנק תשומות ניכרות להגברת אמצעי הבדיקה והבקרה של החשיפות, במטרה להדק את הפיקוח על תיק האשראי.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסיים למגזר הבנקאות העסקית הינה מול הבנקים הגדולים והבינוניים בארץ ולעיתים אף מול בנקים בחוץ לארץ, ולגבי שירותים מסוימים - מול שוק ההון בכללותו. בשנים האחרונות ניכרת מגמת הרחבת פעילות הגופים המוסדיים וחברות הביטוח בקרב הלקוחות הללו תוך התמקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולתקופות ארוכות.

תחליפים למוצרים ולשירותים הפיננסיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית הם גיוס הון וחוב באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות. הנכס המרכזי של הבנק להתמודדות עם התחרות במגזר הינו התשתית האנושית הקיימת והניסיון שנצבר במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח, לעיתים תוך שיתוף פעולה במסגרת קונסורציומים גם עם גופים אחרים.

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות הן מתן שירות אמין, מהיר ויעיל תוך הצעת פתרונות אופטימליים לצרכי הלקוח במגוון תחומי הפעילות הפיננסית שלו, וכן תפירת פתרונות פיננסיים מורכבים כדי לתת מענה לצרכי לקוחותיו.

במסגרת פעילותו במגזר, שם הבנק דגש על שירות מיטבי ללקוח העסקי והתאמתו לצרכי הלקוח על פי מאפייני הייחודיים, תוך התמקדות בהתמחות ענפית ובמתן יעוץ מקצועי ספציפי בתחומים מוגדרים.

בדומה לתחרות על מימון האשראי התאגידי, התחרות במתן השירותים לבנייה ונדל"ן במערכת הבנקאית מאופיינת במגמת חדירה של גופים חוץ בנקאיים גם לתחום זה, גופים אלה אף מלווים פרויקטים באופן עצמאי, ללא שיתוף פעולה עם הבנקים.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות בתחום השירותים לבנייה ונדל"ן מתבססות על מתן פתרונות מקצועיים ותפירת חבילה בנקאית במקרים של עסקאות מורכבות תוך מתן מענה כולל לצרכי הלקוח, שירות זמין ומהיר ושמירה על קשר אישי והדוק עם הלקוחות. זאת, בפרט באמצעות המחלקות העסקיות הייעודיות המתמחות בענף הבנייה והנדל"ן.

מגזר גופים מוסדיים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות.

בנוסף, המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות.

כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית בחטיבה הפיננסית ובחטיבה לתכנון ותפעול. במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרכז הטיפול בלקוחות הגדולים בסקטור תאגידי המצוי בחטיבה העסקית, בסקטור מסחר בחטיבה הפיננסית ובסקטור תפעול קופות גמל בחטיבה לתכנון ותפעול, הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום זה מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בניגון.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם לא משקף את התשואה הנדרשת, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשייה הרווחית הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הרווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מבחינת מתן שירותי ביצוע בבורסה בתל אביב לגופים המוסדיים קיימת תחרות עזה בין הבנקים המקומיים וחברי הבורסה. בפעילות בתחום הנגזרים קיימת תחרות גם עם בנקים זרים בהם חלק מהגופים פתחו חשבונות באופן ישיר.

מגזר ניהול פיננסי

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

חדר העסקאות מעניק שירותי מסחר ללקוחות הבנק בתחום ה-OTC (בעיקר: מטבע חוץ, ריבית, אופציות) ובתחום ברוקראז' ניירות ערך זרים וישראלים כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ.

מסחר OTC - סוגי עסקאות אותם ניתן לבצע באמצעות חדר העסקאות: קניה ומכירה של מטבע חוץ, אופציות, ונגזרי ריבית. הבנק הינו בעל רישיון לעשיית שוק בדולר/שקל ובאגרות חוב של ממשלת ישראל.

מסחר בניירות ערך - המסחר בניירות ערך נותן מענה ללקוחות הבנק לפעילות הן בשוק המקומי והן בשווקי העולם השונים. מחלקת המסחר נחלקת לשני חלקים - מסחר בניירות ערך ישראלים ומסחר בניירות ערך זרים, כששתיהן מעניקות שירותי ביצוע בתחום המניות, אגרות חוב, אופציות וחוזים עתידיים סחירים, קרנות נאמנות.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

חדר העסקאות מספק שירותים במטבעות וניירות ערך מכל רחבי העולם, כאשר ההתמקדות היא בעיקר בשווקים המפותחים. בחדר העסקאות פועלת יחידת לקוחות ושיווק אשר מהווה כלי הפצה למוצרי חדר העסקאות.

אסטרטגיה עסקית

בפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות היעד המרכזי הינו ניהול אקטיבי של החשיפות לסיכונים שוק ונדילות ותיק איגרות חוב, במטרה לנהל באופן יעיל את הרווחיות המימונית, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכונים שוק ונדילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בכפוף למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

בבנק, הפעילות העיקרית בתיק איגרות חוב הינה ניהול יעיל של עודפי נדילות הבנק בשקלים ובמטבע חוץ, ביחס להשקעה אלטרנטיבית חסרת סיכון. מדיניות ניהול עודפי הנדילות מבוססת על הדרישות לניהול סיכונים הנדילות לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342, הוראת ניהול בנקאי תקין 221 - יחס כיסוי הנדילות והוראת ניהול בנקאי תקין 222 - יחס מימון יציב נטו (לפרטים בדבר מודל הנדילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק). כמו כן, הוגדרו קריטריוני סף לפעילות באגרות חוב, בהתאם לסיכונים אשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנדילותן. הפעילות באגרות חוב כפופה לעמידה במסגרות האשראי שנקבעו בבנק למדינות, לבנקים ולחברות, כאשר עיקר הפעילות היא בחשיפה לסיכון מדינת ישראל.

בתחום ניהול החשיפות לסיכונים שוק מנהל הבנק את התיק הסחיר באופן אקטיבי במטרה ליצור רווחים, ברמת סיכון שנקבעה. התיק הבנקאי מנוהל ומנוטר באופן שוטף מתוך מטרה לשפר את ההכנסות מריבית בכפוף לתיאבון הסיכון. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכונים שוק שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה. לפירוט בדבר מגבלות הסיכון ואופן ניהול החשיפה לסיכונים שוק, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

כמו כן, פועל המגזר לגיוס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, ותוך שמירה על עמידה ביעדי יחסי הנדילות והמימון ויעדי יחס ההון על פי החלטות הדירקטוריון. זאת, באמצעות גיוס פיקדונות בבסיסי הצמדה שונים, ולטווחי זמן שונים, ובאמצעות הנפקת כתבי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מותנים (הון רובד 2). לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות במקורות המימון ופרק התפתחויות במבנה ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אחד הכלים המשמש את המגזר בניהול הנדילות והחשיפות לסיכונים שוק הוא הנפקת תעודות התחייבות, בין היתר באמצעות חברה בת, מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, כמפורט בפרק התפתחויות במקורות המימון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

במסגרת המגזר מתנהלת פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. פעילות זו כוללת עשיית שוק בכל המכשירים הנגזרים הסטנדרטיים הנסחרים בארץ "מעבר לדלפק" (Over The Counter), ומסחר Back To Back במכשירים נגזרים מורכבים. בנוסף, משרת חדר העסקאות לקוחות גדולים מהארץ ומחוץ לארץ הפועלים בניירות ערך הנסחרים בבורסות בארץ ובעולם. הבנק פועל למיצוב אחד המובילים בתחום ה-OTC בישראל תוך שמירה על רמת הסיכון שנקבעה במדיניות הבנק והתאמת הפעילות לרגולציה המקומית והעולמית. בנוסף, הבנק פועל באופן שוטף להרחבת פעילותו באמצעות הרחבת מעגל הלקוחות והעמקת הפעילות והקשר העסקי עמם, בין היתר על ידי הגברת שיתוף הפעולה בין היחידות השונות של הבנק הפעילות במסגרת חדר העסקאות, פיתוח סוגי עסקאות חדשים והשקעה ברכישה ובהטמעה של ידע מקצועי.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2021

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא יכולת הבנק להבין את גורמי המיקרו והמיקרו המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק, לזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק, והיכולת לפעול באופן מהיר בפתיחה ובסגירה של פוזיציות. בנוסף, מקצועיות העובדים העוסקים בתחום, מערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות, זיהוי צרכי יחידות אחרות וכן שיתוף פעולה בין היחידות השונות בבנק.

ניהול המגזר הפיננסי, על מרכיביו השונים, מחייב רמה מקצועית גבוהה הנתמכת במערכות מחשוב מתאימות ובמודלים מתקדמים לניהול העסקאות והסיכונים. כל אלה מונחים על ידי מדיניות הכוללת מגבלות וכללים ברורים, ומבוקרים באמצעי בקרה מתקדמים. בפרט, בכל הקשור בחשיפות של הבנק למוסדות פיננסיים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, בחשיפות למוצרים פיננסיים השונים ובחשיפה ללקוחות שייצובותם הפיננסית עלולה להיות רגישה במיוחד. לפרטים נוספים, לרבות באשר לחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן פרק סיכון האשראי בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מגזר הניהול הפיננסי כולל, כאמור, את פעילות חדר העסקאות. תחום זה מאופיין ברמה גבוהה של תחרות, כאשר המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל וכן בנקים זרים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן פירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן:

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס** - הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות וגיוס פיקדונות. הפיקדונות המופקדים בסניף מבוססים על ידי (Federal Deposit Insurance Corporation) FDIC. על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראלים ובינלאומיים.
- **סניף לונדון** - הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, מימון סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות האישית ללא ייעוץ בניירות ערך. עם לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראלים ובינלאומיים.

סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל - הבנק מפעיל ארבעה סניפים ייעודיים, הממוקמים בירושלים, תל אביב, נתניה ואשדוד, ומשרתים לקוחות תושבי חוץ ועולים חדשים. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח הגורמים הפיקוחיים והרשויות הרלוונטיות בישראל, וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית ובנקאות פרטית.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים העיקריים הם לקוחות מקומיים, בעיקר מהקהילה היהודית, הממוקמים גיאוגרפית במדינות בהם פועלות שלוחות הבנק בחוץ לארץ וכן לקוחות תושבי ישראל שהפעילות הפיננסית והעסקית שלהם מצריכה קבלת שירותים בנקאיים בחוץ לארץ.

דרכי הפצה העיקריים הם השתתפות בכנסים מקצועיים במדינות בהן ממוקמות השלוחות ופרסום מקומי בקרב הקהילה היהודית.

אסטרטגיה עסקית

שלוחות הבנק בחוץ לארץ פועלות בסביבה תחרותית של בנקים מקומיים ובינלאומיים הפועלים באותה המדינה אך יחד עם זאת ממוקדים במתן שירותים בנקאיים בתחום מצומצם בהשוואה לבנקים המקומיים והבינלאומיים. התחרות מתמקדת ברמת השירות, מהירות התגובה ומקטום מערכת היחסים של הלקוח עם הבנק. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות אישי ומהיר ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני המבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

הבנק פועל לפיתוח הפעילות בשלוחות הקיימות וליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עמם. כמו כן, נבחנות אפשרויות למתן שירותים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ואשר עונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולאטורים, בכל שוק ושוק.

הפעילות הבינלאומית מגלמת מספר סיכונים ייחודיים:

- פעילות תחת משטרי חוק ורגולציה, שונים וייחודיים לכל מדינה.
- סיכון הנובע מקושי בשליטה בשלוחה מרוחקת מהמשרדים הראשיים.
- הסיכונים העסקיים (סיכונים אשראי וסיכונים שוק) מושפעים מגורמים מקומיים, שאינם בהכרח זהים לסביבה ולגורמים בישראל.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלוונטית לכל שלוחה. בנוסף, הבנק מיסד ומקיים תהליך פיקוח ובקרה על פעילות השלוחות באמצעות מנהלי הסיכון הרלוונטיים בבנק בישראל והן שימוש ביועצים מקצועיים חיצוניים מטעם הבנק בישראל.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות.

בנק מזרחי טפחות
נספחים לדוחות השנתיים

2021

תוכן עניינים

336	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו
340	נספח 2 - מידע רב-תקופתי
342	נספח 3 - מידע רב-רבעוני
346	נספח 4 - פרטים נוספים

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2019		2020		2021				
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%-1			%-1			%-1		
נכסים נושאי ריבית								
אשראי לציבור⁽³⁾								
3.66	7,063 ⁽⁷⁾	193,048	3.34	7,113 ⁽⁷⁾	212,769	4.06	10,052 ⁽⁷⁾	247,531
7.13	230	3,228	5.64	186	3,300	5.35	190	3,552
3.72	7,293	196,276	3.38	7,299	216,069	4.08	10,242	251,083
אשראי לממשלה								
1.41	2	142	0.47	1	212	0.32	1	311
7.77	31	399	4.93	21	426	4.48	10	223
6.10	33	541	3.45	22	638	2.06	11	534
פיקדונות בבנקים								
1.33	12	899	0.71	9	1,271	0.47	7	1,504
1.73	4	231	1.10	2	182	-	-	204
1.42	16	1,130	0.76	11	1,453	0.41	7	1,708
פיקדונות בבנקים מרכזיים								
0.21	79	38,137	0.12	61	52,831	0.08	66	79,726
2.53	124	4,892	0.28	29	10,289	0.12	13	10,536
0.47	203	43,029	0.14	90	63,120	0.09	79	90,262
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר								
-	-	74	-	-	85	-	-	369
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	74	-	-	85	-	-	369
איגרות חוב מוחזקות לפידיון וזמינות למכירה⁽⁴⁾								
1.69	148	8,779	0.91	90	9,908	1.30	201	15,476
2.95	17	576	1.54	10	651	0.82	7	849
1.76	165	9,355	0.95	100	10,559	1.27	208	16,325
איגרות חוב למסחר⁽⁵⁾								
0.36	1	277	1.60	6	376	2.75	10	363
-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.36	1	277	1.60	6	376	2.75	10	363
3.08	7,711	250,682	2.58	7,528	292,300	2.93	10,557	360,644
סך כל הנכסים נושאי ריבית								
		3,765			3,708			4,305
		6,034			5,531			6,427
		260,481			301,539			371,376
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל								
4.35	406	9,326	1.67	248	14,848	1.43	220	15,364

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2019			2020			2021			
שיעור הכנסה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
% -ב			% -ב			% -ב			
התחייבויות נושאות ריבית									
פיקדונות הציבור									
בישראל									
0.16	42	25,910	0.04	13	32,679	0.23	104	45,249	לפי דרישה
1.36	1,653	121,309	0.95	1,267	133,409	1.10	1,605	146,126	לזמן קצוב
-	-	520	-	-	723	-	-	640	מחוץ לישראל
1.94	92	4,753	0.90	36	4,019	0.20	7	3,420	לפי דרישה
1.17	1,787	152,492	0.77	1,316	170,830	0.88	1,716	195,435	לזמן קצוב
סך הכל									
פיקדונות הממשלה									
בישראל									
2.70	1	37	7.69	4	52	6.25	4	64	לפי דרישה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
2.70	1	37	7.69	4	52	6.25	4	64	סך הכל
פיקדונות מבנקים									
בישראל									
0.81	8	987	0.41	7	1,728	0.07	4	5,687	לפי דרישה
-	-	2	-	-	2	-	-	34	מחוץ לישראל
0.81	8	989	0.40	7	1,730	0.07	4	5,721	סך הכל
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר									
בישראל									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	לפי דרישה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים									
בישראל									
1.90	573	30,114	1.22	380	31,062	3.34	1,142	34,238	לפי דרישה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
1.90	573	30,114	1.22	380	31,062	3.34	1,142	34,238	סך הכל
התחייבויות אחרות									
בישראל									
0.78	2	256	0.21	1	485	0.86	6	695	לפי דרישה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
0.78	2	256	0.21	1	485	0.86	6	695	סך הכל
1.29	2,371	183,888	0.84	1,708	204,159	1.22	2,872	236,153	סך הכל התחייבויות נושאות ריבית
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית									
50,835			68,110			98,833			
3,765			3,709			4,305			זכאים בגין פעולות בכרטיסי אשראי
5,700			7,782			11,055			התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁸⁾
244,188			283,760			350,346			סך כל ההתחייבויות
16,293			17,779			21,030			סך כל האמצעים ההוניים
260,481			301,539			371,376			סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
פער הריבית									
1.79			1.74			1.71			
תשואה נטו⁽⁹⁾ על נכסים נושאי ריבית									
בישראל									
2.08	5,026	241,356	2.02	5,608	277,452	2.16	7,472	345,280	לפי דרישה
3.37	314	9,326	1.43	212	14,848	1.39	213	15,364	מחוץ לישראל
2.13	5,340	250,682	1.99	5,820	292,300	2.13	7,685	360,644	סך הכל
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל									
1.74	92	5,275	0.76	36	4,744	0.17	7	4,094	

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו^(א) - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

2019			2020			2021			
שיעור (הכנסה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
% -ב			% -ב			% -ב			
מטבע ישראלי לא צמוד									
2.94	5,036	171,451	2.65	5,423	204,346	2.45	6,290	256,660	סך נכסים נושאי ריבית
(0.87)	(1,054)	121,477	(0.68)	(963)	140,760	(0.53)	(824)	156,406	סך התחייבויות נושאות ריבית
2.07			1.97			1.92			פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד									
3.22	1,822	56,522	2.50	1,532	61,359	5.08	3,715	73,138	סך נכסים נושאי ריבית
(1.92)	(715)	37,324	(1.01)	(400)	39,480	(3.65)	(1,835)	50,294	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.30			1.49			1.43			פער הריבית
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)									
3.34	447	13,383	2.77	325	11,747	2.14	332	15,482	סך נכסים נושאי ריבית
(2.57)	(510)	19,812	(1.61)	(309)	19,175	(0.81)	(206)	25,359	סך התחייבויות נושאות ריבית
0.77			1.16			1.33			פער הריבית
סך פעילות בישראל									
3.03	7,305	241,356	2.62	7,280	277,452	2.99	10,337	345,280	סך נכסים נושאי ריבית
(1.28)	(2,279)	178,613	(0.84)	(1,672)	199,415	(1.23)	(2,865)	232,059	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.75			1.78			1.76			פער הריבית

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽⁴⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

2021 לעומת 2020			2020 לעומת 2019		
גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾			גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾		
מחיר	שינוי נטו	כמות	מחיר	שינוי נטו	כמות
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
	1,412	1,527	2,939	659	50
בישראל	13	(9)	4	4	(44)
מחוץ לישראל					
סך הכל	1,425	1,518	2,943	663	6
נכסים נושאי ריבית אחרים					
	96	22	118	42	(75)
בישראל	1	(33)	(32)	29	(114)
מחוץ לישראל					
סך הכל	97	(11)	86	71	(189)
סך כל הכנסות הריבית	1,522	1,507	3,029	734	(183)
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
	226	203	429	145	(415)
בישראל	(1)	(28)	(29)	(4)	(56)
מחוץ לישראל					
סך הכל	225	175	400	141	(471)
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
	209	555	764	23	(192)
בישראל	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
סך הכל	209	555	764	23	(192)
סך כל הוצאות הריבית	434	730	1,164	164	(663)

- (1) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבעי ישראלי - לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב זמינות למכירה לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2021, 2020 ו-2019, (נוכחה) נוספה היתרה הממוצעת של (הפסדים) רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולות בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך (27) מיליוני שקלים, 20 מיליוני שקלים ו-8 מיליוני שקלים בהתאמה.
- (5) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2021, 2020 ו-2019, (נוכחה) נוספה היתרה הממוצעת של (הפסדים) רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר בסך (3) מיליוני שקלים, 9 מיליוני שקלים ו-6 מיליוני שקלים, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (7) עמלות בסך 711, 452 ו-339 מיליוני שקלים נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2021, 2020 ו-2019, בהתאמה.
- (8) לרבות מכשירים נגזרים.
- (9) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי ריבית.
- (10) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

נספח 2 - מידע רב-תקופתי

דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי

לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021 - 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	(1)2020	(1)2021	
6,222	7,359	7,711	7,528	10,557	הכנסות ריבית
1,875	2,437	2,371	1,708	2,872	הוצאות ריבית
4,347	4,922	5,340	5,820	7,685	הכנסות ריבית, נטו
192	310	364	1,050	(278)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,155	4,612	4,976	4,770	7,963	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
136	445	357	221	401	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,423	1,475	1,535	1,671	1,947	עמלות
94	47	74	221	287	הכנסות אחרות
1,653	1,967	1,966	2,113	2,635	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
2,271	2,407	2,562	2,644	3,536	משכורות והוצאות נלוות
742	747	770	871	1,002	אחזקה ופחת בניינים וציוד
598	1,230	656	764	1,030	הוצאות אחרות
3,611	4,384	3,988	4,279	5,568	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,197	2,195	2,954	2,604	5,030	רווח לפני מיסים
806	922	1,029	903	1,730	הפרשה למיסים על הרווח
1,391	1,273	1,925	1,701	3,300	רווח לאחר מיסים
-	1	-	1	(10)	חלק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
					רווח נקי:
1,391	1,274	1,925	1,702	3,290	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	(68)	(83)	(92)	(102)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,347	1,206	1,842	1,610	3,188	המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח למניה⁽²⁾ (בשקלים חדשים)
					רווח בסיסי למניה:
5.80	5.17	7.86	6.70	12.47	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח מדולל למניה:
5.76	5.15	7.83	6.69	12.35	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2021 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד.

(2) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

נספח 2 - מידע רב תקופתי - המשך

מאזן מאוחד - מידע רב-תקופתי

ליום 31 בדצמבר 2021 - 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	2020	2021	
					נכסים
41,130	45,162	51,672	86,570	95,267	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,133	11,081	10,113	17,290	15,033	ניירות ערך
76	26	120	200	1,332	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
182,602	195,956	206,401	247,958	273,531	אשראי לציבור
(1,484)	(1,575)	(1,693)	(2,433)	(2,103)	הפרשה להפסדי אשראי
181,118	194,381	204,708	245,525	271,428	אשראי לציבור, נטו
456	630	656	613	477	אשראי לממשלות
32	32	32	31	69	השקעות בחברות כלולות
1,403	1,424	1,457	1,743	1,734	בניינים וציוד
87	87	87	239	208	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,421	3,240	2,578	4,543	3,652	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,716	1,810	1,821	3,386	3,071	נכסים אחרים
239,572	257,873	273,244	360,140	392,271	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
183,573	199,492	210,984	284,224	307,924	פיקדונות הציבור
1,125	625	714	3,779	6,992	פיקדונות מבנקים
51	42	29	70	81	פיקדונות הממשלה
29,923	30,616	33,460	33,446	38,046	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,082	3,661	2,686	5,506	3,753	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
7,491	8,047	8,566	13,446	13,746	התחייבויות אחרות
225,245	242,483	256,439	340,471	370,542	סך כל ההתחייבויות
13,685	14,681	16,033	18,804	20,770	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
642	709	772	865	959	זכויות שאינן מקנות שליטה
14,327	15,390	16,805	19,669	21,729	סך כל ההון
239,572	257,873	273,244	360,140	392,271	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

נספח 3 - מידע רב-רבעוני

דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
2,208	3,085	2,800	2,464	הכנסות ריבית
517	1,050	799	506	הוצאות ריבית
1,691	2,035	2,001	1,958	הכנסות ריבית, נטו
13	(240)	(36)	(15)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,678	2,275	2,037	1,973	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
189	66	63	83	הכנסות מימון שאינן מריבית
477	469	473	528	עמלות
66	75	78	68	הכנסות אחרות
732	610	614	679	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
870	843	863	960	משכורות והוצאות נלוות
240	245	250	267	אחזקה ופחת בניינים וציוד
231	245	226	328	הוצאות אחרות
1,341	1,333	1,339	1,555	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,069	1,552	1,312	1,097	רווח לפני מיסים
358	540	442	390	הפרשה למיסים על הרווח
711	1,012	870	707	רווח לאחר מיסים
(12)	1	1	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
				רווח נקי:
699	1,013	871	707	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(23)	(25)	(26)	(28)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
676	988	845	679	המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח למניה⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
				רווח בסיסי למניה
2.65	3.87	3.30	2.65	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מדולל למניה
2.64	3.85	3.24	2.62	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2020 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי ⁽¹⁾	
1,686	1,740	1,952	2,150	הכנסות ריבית
339	417	488	464	הוצאות ריבית
1,347	1,323	1,464	1,686	הכנסות ריבית, נטו
345	270	317	118	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,002	1,053	1,147	1,568	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
64	76	54	27	הכנסות מימון שאינן מריבית
424	376	399	472	עמלות
105	23	8	85	הכנסות אחרות
593	475	461	584	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
644	596	619	785	משכורות והוצאות נלוות
205	208	208	250	אחזקה ופחת בניינים וציוד
168	146	150	300	הוצאות אחרות
1,017	950	977	1,335	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
578	578	631	817	רווח לפני מיסים
200	196	222	285	הפרשה למיסים על הרווח
378	382	409	532	רווח לאחר מיסים
-	-	-	1	חלק ברווחים (הפסדים) נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
רווח נקי:				
378	382	409	533	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(21)	(22)	(22)	(27)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
357	360	387	506	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה⁽²⁾ (בשקלים חדשים)				
רווח בסיסי למניה				
1.52	1.53	1.65	2.13	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל למניה				
1.51	1.53	1.65	2.13	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(2) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2021 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
91,392	94,337	96,365	95,267	מזומנים ופיקדונות בבנקים
19,529	17,539	14,749	15,033	ניירות ערך
139	187	383	1,332	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
251,957	256,441	261,905	273,531	אשראי לציבור
(2,418)	(2,205)	(2,163)	(2,103)	הפרשה להפסדי אשראי
249,539	254,236	259,742	271,428	אשראי לציבור, נטו
582	578	479	477	אשראי לממשלה
18	19	28	69	השקעות בחברות כלולות
1,702	1,678	1,667	1,734	בניינים וציוד
231	223	216	208	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,643	2,426	2,769	3,652	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,635	3,147	3,165	3,071	נכסים אחרים
370,410	374,370	379,563	392,271	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
293,766	294,391	303,921	307,924	פיקדונות הציבור
4,293	5,945	6,801	6,992	פיקדונות מבנקים
44	43	102	81	פיקדונות הממשלה
33,335	35,594	32,664	38,046	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,172	2,412	2,626	3,753	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
15,489	14,622	11,688	13,746	התחייבויות אחרות
350,099	353,007	357,802	370,542	סך כל ההתחייבויות
19,422	20,444	20,831	20,770	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
889	919	930	959	זכויות שאינן מקנות שליטה
20,311	21,363	21,761	21,729	סך כל ההון
370,410	374,370	379,563	392,271	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2020 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
56,385	61,532	77,738	86,570	מזומנים ופיקדונות בבנקים
8,709	8,440	18,258	17,290	ניירות ערך
36	51	172	200	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
212,163	216,538	244,092	247,958	אשראי לציבור
(1,933)	(2,088)	(2,327)	(2,433)	הפרשה להפסדי אשראי
210,230	214,450	241,765	245,525	אשראי לציבור, נטו
831	629	616	613	אשראי לממשלה
30	30	30	31	השקעות בחברות כלולות
1,437	1,433	1,646	1,743	בניינים וציוד
87	87	87	239	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
4,369	2,200	3,238	4,543	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,617	2,708	3,500	3,386	נכסים אחרים
284,731	291,560	347,050	360,140	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
223,189	231,784	276,156	284,224	פיקדונות הציבור
924	946	2,786	3,779	פיקדונות מבנקים
69	34	41	70	פיקדונות הממשלה
30,237	29,689	32,995	33,446	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4,181	2,898	3,545	5,506	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,957	8,739	12,416	13,446	התחייבויות אחרות
267,557	274,090	327,939	340,471	סך כל ההתחייבויות
16,371	16,653	18,272	18,804	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
803	817	839	865	זכויות שאינן מקנות שליטה
17,174	17,470	19,111	19,669	סך כל ההון
284,731	291,560	347,050	360,140	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

נספח 4 - פרטים נוספים

חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בלמעלה מ-50% מאמצעי השליטה

אילו הבנק לא היה מאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב, אזי הדוחות הכספיים המאוחדים (ללא בנק יהב) היו דומים לדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) כפי שהוצגו בביאור 36 לדוחות הכספיים, למעט השינויים המהותיים להלן:

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2021)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות היתה קטנה בכ- 5.1 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור היתה קטנה בכ- 7.7 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים היתה גדלה בכ- 32.3 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2021)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ- 562 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ- 234 מיליוני שקלים חדשים.

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2020)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות היתה קטנה בכ- 5.1 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור היתה גדלה בכ- 11.8 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים היתה גדלה בכ- 29.6 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2020)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ- 253 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ- 91 מיליוני שקלים חדשים.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

להלן פירוט תמציתי למונחים שנכללו בדוחות הכספיים ומראה המקום שלהם

מונחים המתייחסים לניהול הסיכונים בבנק ולהלימות הון

ABC	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת נאותות ההון הכולל של הבנק. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון ההון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון. התהליך מהווה חלק מהנדבך השני של הוראת באזל וו.
	VAR - מודל המשמש לאמידת החשיפה הכוללת למגוון סיכונים שוק. ערך ה-VAR (הערך בסיכון) המתקבל במודל הינו אומדן סטטיסטי להפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכונים שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש.
	SOFR (Secured Overnight Financing Rate) - ריבת בה משתמשים בנקים בכדי לתמחר נגזרים והלוואות הצמודים לדולר. שיעור הריבית מבוסס על עסקאות בהן המשקיעים מציעים לבנקים הלוואות המגובות בנכסי איגרות החוב שלהם. הפדרל רזרב החל לפרסם את התעריף בחודש אפריל 2018 כחלק מהמאמץ להחליף את ריבית הליבור.
ב	באזל - באזל II / באזל III - מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים.
ג	גישת השווי הכלכלי - EVE - Economic Value of Equity - גישת השווי הכלכלי לניתוח ואמידת השפעת שינויים בשיעורי הריבית על שוים ההון של הנכסים, ההתחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות של הבנק.
ה	הגישה הסטנדרטית - גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.
	הון פיקוחי (הון כולל) - ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. הון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
י	יחס הון מזערי - היחס מייצג את דרישות שיעורי ההון הפיקוחי המזעריים שהבנק מחויב להחזיק בהתאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 201.
כ	כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.
מ	מבחני מצוקה (קיצון) - כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של תאגיד בנקאי בתרחיש קיצון.
	מסמך הסיכונים - מסמך המציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון של הבנק, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו. מסמך הסיכונים מדווח ומוגש לדירקטוריון בתדירות רבעונית.
נ	נדבך 2 - הנדבך השני במסגרת העבודה של באזל II המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: הבנק יערוך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות ההון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם. הבנק מצופה לפעול מעל יחסי ההון המזעריים אשר הוגדרו.
	נדבך 3 - הנדבך השלישי במסגרת העבודה של באזל III אשר מטרתו לעודד משמעת שוק על ידי פיתוח של מערכת דרישות גילוי, שתאפשר למשתתפים בשוק להעריך את ההון, החשיפות לסיכון ותהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של הבנק.
	נכסי סיכון - מורכבים מסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק המחושבים בשיטה הסטנדרטית כאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211.
ס	סיכון CVA - Credit Valuation Adjustment - CVA הינו המרכיב בשווי הוגן של נגזר אשר מביא בחשבון את סיכון האשראי של הצד הנגדי בעסקה. סיכון CVA הוא הסיכון להפסד משערוך לשווי שוק בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC). כלומר, הפסד בגין ירידה בשווי ההון של הנגזרים, בשל עלייה בסיכון האשראי של הצד הנגדי (כגון: ירידת דירוג).
	סיכון אשראי של צד נגדי - הסיכון שהצד השני לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה.
ש	שיעור המימון (LTV) - היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

מונחים המתייחסים לבנקאות ופיננסיים

ABC	OTC - Over the Counter - עסקה במכשירים פיננסיים אשר מבוצעת מעבר לדלפק, ולא בבורסה.
א	אשראי חוץ מאזני - התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
	איגרות חוב - נייר ערך המהווה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת ריבית במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסויים.
	חבות - אשראי מאזני ואשראי חוץ מאזני כהגדרתם בהוראה 313 לניהול בנקאי תקין.
	חוב שגבייתו מותנת בביטחון - חוב פגום אשר פירעונו צפוי להתבצע ממימוש הביטחונות שהועמדו להבטחתו.
	חוב בארגון מחדש - חוב בעייתי בארגון מחדש מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).
	חוב בהשגחה מיוחדת - חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק, אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב.
	חוב נחות - חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו, לרבות חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים שנמצא בפיגור של 60 עד 89 ימים.
	חוב פגום - חוב יסווג כחוב פגום כאשר תשלום הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדירור.
	חובות בעייתיים - חובות המסווגים באחד מהסיווגים השליליים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.
י	יתרת חוב רשומה - יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי סכום החוב שנמחק חשבונאית.
מ	מכשיר פיננסי - חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.
	משך חיים ממוצע - מח"מ - אורך החיים הממוצע של איגרת חוב. נמדד בשנים באמצעות שקלול תשלומי הקרן של האיגרת והריבית עלייה לאורך חייה עד לפדיונה הסופי. משך חיים ממוצע של איגרת מבטא את רגישות המכשיר הפיננסי לשינויים בשיעורי הריבית. המח"מ מחושב כיחס בין ממוצע משוקלל של תשלומי איגרת החוב למחירה.
נ	נגזרים - מכשיר פיננסי או חוזה אשר שוויו משתנה בתגובה לשינוי במחיר נכס הבסיס (מכשיר פיננסי, נכס פיזי, מדד מחירים, דירוג אשראי או נכס בסיס אחר), דורש השקעה ראשונית קטנה או מינימלית ביחס לסוגים אחרים של חוזים, וצפוי להיות מסולק במועד עתידי.
ס	סינדיקציה - מתן הלוואה על ידי קבוצת לווים במשותף.
ש	שוק פעיל - שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע באופן שוטף על תמחור הנכסים וההתחייבויות.

מונחים המתייחסים להוראות רגולטוריות

ABC	EMIR - European Market Infrastructure Regulation - הוראות של האיחוד האירופאי אשר אומצו במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשוקי הנגזרים.
	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק ה-FATCA האמריקאי - Foreign Account Tax Compliance Act קובע חובת דיווח לרשות המסים האמריקאית (ה-IRS) על חשבונות המוחזקים על ידי דמויות אמריקאיות (U.S Person) במוסדות פיננסיים זרים (מחוץ לארצות הברית).
	LCR - Liquidity coverage ratio - יחס כיסוי הנזילות - מוגדר כיחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל-30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה של חודש קדימה.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2021

אינדקס

,272,251,235,228,227,217,216,215,214,203,201,198
,328,327,325,324,323,313,308,301,300,291,276,273
332,331
נכסי סיכון, 10, 16, 48, 49, 50, 207, 238
ס
סיכון אסטרטגי, 9, 19, 68, 71, 105
סיכון אשראי, 10, 11, 19, 27, 37, 42, 48, 50, 68, 71, 72, 74, 76
,170,147,138,135,134,101,89,86,85,84,83,82,80,79
,261,260,259,258,257,256,255,233,210,207,172,171
320,276,271,270,269,268,267,266,265,264,263,262
סיכון חוצה גבולות, 19, 26, 71, 104, 103
סיכון חוצה גבולות "סיכון חוצה גבולות" ואיסור הלבנת הון, 71
סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון, 71
סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון, 104
סיכון מוניטין, 19, 68, 71, 101, 104, 105
סיכון מימון, 99
סיכון נזילות, 9, 19, 71, 99, 101
סיכון ציות ורגולציה, 9, 19, 71, 103
סיכון ריבית, 19, 70, 71, 94, 97
סיכון שוק, 9, 10, 19, 48, 50, 94, 101, 147
סיכון תפעולי, 9, 19, 48, 49, 50, 101, 102, 104, 207
ע
עמלות, 37, 38, 57, 64, 132, 147, 154, 155, 157, 218, 219, 222
326,323,321,276,238
ענפי משק, 10, 19, 43, 53, 54, 71, 72, 74, 75, 84, 85, 86, 89, 107
322,235,137
פ
פיקדונות הציבור, 15, 18, 21, 47, 66, 100, 147, 179, 228, 238
276,273,272
ר
רווח למניה, 40, 148, 162, 290
ש
שווי הוגן, 11, 19, 37, 39, 64, 97, 107, 108, 129, 130, 131, 133
,278,277,276,229,228,169,148,147,146,145,136,134
285,284,283,282,281,280,279
ת
תשואה, 14, 16, 20, 21, 34, 66, 97, 99, 132, 150, 186, 316
תשואה על ההון, 14, 16, 34
תשלום מבוסס מניות, 128, 144, 192, 193, 194, 196, 197, 198
307,306,204,203,202,201,200,199

א
אשראי, 5, 9, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 27, 28, 33, 36, 37
,65,64,63,62,61,60,58,57,55,54,50,49,48,43,42,41
,86,85,84,83,82,81,80,79,76,75,74,73,72,71,68,66
,134,132,129,128,113,107,106,105,94,93,89,88,87
,171,170,150,149,147,146,145,139,138,137,135,136
,229,228,227,226,225,223,221,214,213,207,173,172
,263,262,261,260,259,258,257,256,255,238,235,233
,300,276,273,272,271,270,269,268,267,266,265,264
,329,328,327,326,325,324,323,320,319,318,317,313
332,331,330
אשראי לציבור, 15, 18, 41, 89, 134, 138, 147, 150, 170, 171, 172
,265,264,263,262,261,260,259,258,257,256,255,238
276,273,272,271,270,269,268,267,266
ד
דיבידנד, 5, 9, 16, 20, 33, 40, 48, 49, 51, 52, 75, 123, 133, 148
,327,324,291,212,206,205,203,202,201,197,194,193
328
ה
ההון העצמי, 20, 39, 48, 66, 75
הון, 9, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 30, 37
,95,75,72,71,70,69,66,65,52,51,50,49,48,41,40,38
,131,129,128,111,110,108,105,104,103,101,99,98
,184,182,181,177,149,148,147,144,143,138,134,133
,206,205,203,202,201,199,198,195,194,188,193,186
,251,238,229,217,216,215,212,211,210,209,208,207
,320,319,318,317,316,313,312,307,304,301,299,290
337,331,330,329,328,325,324,323,321
הון עצמי, 15, 16, 18, 20, 40, 48, 49, 51, 52, 55, 69, 130, 149
319,211,208,207,205,203,201,184,182
הוצאות ריבית, 36, 132, 152, 238, 323
הכנסות ריבית, 290
הלבנת הון, 19, 71, 103, 104, 304, 318, 320
הלוואות לדיור, 11, 27, 28, 30, 42, 53, 54, 55, 74, 79, 91, 92
,319,267,259,235,221,219,137,135,132,107,94,93
327,326,324,322,321
הליכים משפטיים, 19, 27, 74, 104, 106, 135, 223
הפרשה להפסדי אשראי, 10, 11, 14, 36, 42, 55, 58, 76, 79
,256,171,170,149,138,137,136,135,134,107,93,84,82
313,269,268,267,266,265,262,261,260,259,258,257
ו
וכתבי התחייבות נדחים, 331
י
יחס המינוף, 16, 40, 51
יחס כיסי נזילות, 29, 99, 100, 209
כ
כתבי התחייבות נדחים, 21, 22, 29, 47, 48, 49, 147, 181, 182, 211
321,276,216
מ
מגדרי פעילות, 10, 35, 37, 42, 47, 53, 59, 64, 66, 148, 236
,251,250,249,248,247,246,245,244,243,242,240,238
332,331,330,329,328,327,323,322,299,254,253,252
מדיניות חשבונאית, 9, 33, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134
,146,145,144,143,142,141,140,139,138,137,136,135
150,149,148,147
מימון, 11, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26, 29, 34, 37, 49
,49,48,37,34,29,26,22,21,20,19,18,17,16,14,11,64
,104,100,99,98,95,94,92,91,89,83,82,80,75,71,64
,323,320,319,290,238,228,189,153,148,139,135,132
332,330,329,328
נ
נגזרים, 37, 38, 43, 57, 60, 63, 64, 89, 95, 98, 100, 107, 108
,228,227,222,214,151,150,147,146,145,132,130,128
,285,276,273,272,251,235,234,233,232,231,230,229
331,330,329,328,323,320,313
ניירות ערך, 12, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 32, 37, 44, 50, 52
,136,134,133,132,128,127,103,98,84,72,71,63,56,54
,194,185,181,169,168,167,166,165,150,147,145,139

מזרחי טפחות
MIZRAHI TEFAHOT

בנק מזרחי טפחות בע"מ

הנהלה מרכזית: רח' ז'בוטינסקי 7

רמת גן, 5252007

www.mizrahi-tefahot.co.il